

Chimambwe: Bible for 1 Akorinte, 1 Yohani, 2 Akorinte, 2 Petulo, 2 Yohani, 3
Yonani, Ayagalatiya, Ayahebeli, Imichitile, Luka, Maliko, Mateyo, Ruti, Yakobe,
Yayefeso, Yohani, Yuda
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Ruti

1

¹Chachitike pakutalika pano yakapingula yapingwile ukuti kwalinjiinzala muni, umonsiwumwi uwaku betehemu uwa Yuda wayile pakwikwala ngati a mwiza numuchi wakwena yanakwe yayili. ²Izina lya monsi wii walinji a Elimeleki, nupya umuchi walinji a Nawomi. Amazina ya yanakwe yayiliwanji a Maloni na Kiliyoni, wino walinji amwiza waku Betehemu wa Yuda. Yafichile mumusumba wakwe mobu nukwikala kulya kwene. ³Nukuti Elimeki, umulume wakwe Nawomi, wafwile, apano wasyazile wemga nayanakwe yayili ayalumendo. ⁴Ayalumendoya yizile senda ayakazyana ukufuma kuli ya mama yaku Mobu; izina lyakwe wumwi walinji a Afa nupya izina lyakwe muze wanji a Ruti. Yikazi kulyakwe limwi imyaka ikumi. ⁵Apano wonsi Maloni na Kiliyoni yafwile nukuti mamawi wizile syala ukwawula ayanakwe yayili nupya ukwawula umulume. ⁶Apano umufwilwe wii nyanyina vyala yakwe yawezileko kumusumba wakwe Mobu pamulandu wakuti yuvwile kuno mumusumba wakwe Mabu Yawe amawapela ayanthu wakwe ivyakulondwa pakuwapela ichakulya. ⁷Apono yakatwike ukufuma kuno yikalanga ponga nayanyinavyala yakwe yayili nupya yapisile umumusewo ukuwelela kumwawo ku Yuda⁸⁹¹⁰Nawomi watili kuli yanyinavyala yakwe yayili, "Yanji, welelini, wensi, kung'anda yakwe nyina. Nukuti Yawe alanjizye uwila kuli mwemwe, Ndivino namwe mwalanjizya uwila kuyafwilwe na kuli nene. Yawe awalole ukuti mukazane ichipuza, mwensi mung'anda zyayalume yinu yawuze." Apano wizile awafyompha, nupya yakwezizye amazwi yawo nukulila. Yatili, "Awe! Tukuwela nawe ukuya kuyanthu yako."¹¹Kweni Nawomi watili, "Welelini, yananawe! Ichani chino mungapitila na nene? Nchili naya nayana ayalumendo mundilwa yakwe mwemwe, ukuti yaliya ayalume yinu?"¹²Welelini, yanane, pitini inzila yinu, Nemukote sana ukuti ningazana nupya umonsi watwala. Ndiningalanda ukuti, 'Ndinisuwilo ukuti ukuti nimaya numonsi uwusiku wilelo,' nukwiza vyala ayana ayalumendo, ¹³mungize mulindilile ukufika ukuti yakula? Mungasola ukuti mutakutwalwa? Awe, yanane! Ichakuwaya ukulusya kuli nene ukuyana na mwemwe ukuti ikasa lyakwe Yawe lyaya ukutali nanene."¹⁴Apano yanyina vyala yakwezize amazwi yawo nukulila nupya. Afa wamufyomfile ninavya ukuyana nukulayana, kweni Ruti wamulemle sile. ¹⁵Nawomi watili, "Wuvwa, umuchi muzo wawelela kuyanthu yakwe nupya kuli ya Leza ngoza yakwe. Welela nu muchi muzo."¹⁶Kweni Ruti watili, "Utamphatichizya ukuti nkhusye, ukuti mbwelele indeke ukukukonkha, konsi kuno ukuya, nimaya; kuno ukayikala, kuya yikala; ayanthu yakomyaliya ayanthu yane, nupya Leza wako aliya a Leza wane. ¹⁷Kuno ulifwila, akuno ndifwila, nupya kukonye yalinzinga. Leka Yawe amphanike nene nupya nukuchila, nachimwi kweni imfwa yilatulekanya." ¹⁸Lino Nawomi walola ukuti walemasya ukuti yapite ponga, walesile ukukanzinkhana nawe. ¹⁹Apano yayili ya yapitile ponga mphaka yafisile mumusumba wakwe Betelehemu. Chachitike ukuti lino yafika ku Betelehemu, umusumba wonsi wali uwakuzunguka nawo. Yanamayo yatili, "A Nawomi wii?" ²⁰Kweni watili kuliwoliwo, "Mutati mwangama ukuti Nawomi. Mwangama ukuti Chilule pakuti Uwamaka awuvwile ukulula na nene. ²¹Nafumile ne muzule kweni Yawe wambweza ukwawula akanthu. Nomba ichani chino mukungama ukuti Nawomi, lolini Yawe weziwa ukupitila muli nene kweni Uwamaka wangavwa nene?"²²Apano Nawomi na Ruti umwanachi wakumobu, nyina vyala, yawelile ukufuma kumusumba wakwe mobu. Yizile ku Betelehemu kunthandiko yakusinza ingano.

2

¹Nomba Nawomi walinji numukamu wamulume, wali nivithu ivivule muluko lwakwe Elimeleki, nupya izina lyakwe walinji a Bowazi. ²Ruth, umwanachi waku Mobu, watili kuli Nawomi, "Nomba leka nkhasokote vino visyazile mumakutwi yavikomwa muvvalo. Nimakonkha yano mumanso mwawo mukuloleka ulukundo." Apano Nawomi watili kuli weliwe, "Yanga mwanane."³Ruth wayile pakusokota vino vyasyalicxhile muchalo lino yamala ukusinza mwenemo. Lino wafika muchalo chino chali ichakwe Bowazi, wino wali uwaluko lwakwe Elimeleki. ⁴Techelela, Bowazi wafumile ku Betelehemu apano watili kyakusinza, "Yawe aye na wewe." Yamwaswika, Yawe akupolele.⁵Apano Bowazi watili kuyawomvi wakwe weni ali akuwalolelela ayakusinza, "Umonsichi wino umwenecho wamwanachi umunono wii?" ⁶Ayawomvi yano yalolelelanga yakasinza aswike nukuti, "Umwanachi umunono uwa ku Mobu wino wizile na Nawomi pakufuma kuni ya Mobu. ⁷Watili kuli nene, 'Ngulenga leka nsokote nukukonganika ivikomwa muno yasinza kali.' Nomba ayizile mu ukufuma akatondo ukuti akayeko nakamwi kung'anda."⁸Apano Bowazi watili kuli Ruti, "Alikuti utakunguvwa, mwanane? Utaya pakusokota muchalo chuze; utasya ichalo chane. Chikokwene, yikala kukwene nukuwomba ponga nayawomvi yane ayakazyana. ⁹Walolechesya muchalo muno awonsi yakuwomba nukukonkhana nayachi. Wuzye nthawawuzizye ayanachi ukuti yatati yakuleme? Pano ulusala lwakulemela, uye pansombo zyananzi nukung'wa amanzi yano awonsi ayanono yasemvile."¹⁰Apano wizile ponya ichinso pa mansoyakwe Bowazi nukulolechesya pansu Nukuvwanga ukuti, "Ichani chino nazana ulukundo luu mumanso yako ukuti ukuzike nanene, ne mwiza?" ¹¹Bowazi wamwaswike nukulanda ukuti, "Yambuzya kali, vyonsi vino wachita ukufuma pamfwa yamulume wako. Usile tata wako, mama wako, nakuno wakwasilwe nukukonga nyoko vyala nukwiza kuyanthu yano utawamanya. ¹²Yawe afwile akulole pali vino ukuwomba. Upachele ivilipwa vyako vyonsi ukufuma kuli Yawe, Leza wa Izilayeli, munkwapa zyake wazana ayawomvii."¹³Apano watili, "Leka nzane ukukundo mu manso yako, mukalamba wane, pakuti wampela amaka, nupya wavwanga ningo kuli nene, nanthi sine muwomvi wako umwanachi."¹⁴Pansita yachakulya Bowazi watili kuli Ruti, "Iza kuu, nukuti ulyeko umukate wumwi, nukutinthika ichakulya chako muwengwa wakwe viniga Wikazi papipi wayakusinza, numupela

kweneko ivikomwa uvisalule. Walile mphaka wikuta kukusyako vimwi.¹⁵Pano wakatukanga ukuya pakusokota, Bowazi wapingwile ayalumendo yakwe, ukuti, "Mulekini asokote anamuno mukonganike vino mwapupa, nupya mutamukalipila.¹⁶Nupya yisile vimwi ivikomwa, nukuvisya ukuti asokote, swinya yatamukalipile."¹⁷Apano wasokwite muchalo mpaka amanguzi. Apano wakonganike vyonsi vinowasokwite, nupya ivikomwa vyakwe vyalinji ivya ngano.¹⁸Wavinyamwile nukuya navyo kumusumba. Apano nyina vyala waweni vino wasokota. Ruth wafumizye nupya ivikomwa isalule vino vvasazile pachakulya nukumupela weliwe.¹⁹Nyina vyala watili kuli weliwe, "Wasokota kwinye ilelo? Weukuwombela kwii? Umonsi wino aliwakulola uluse aye umupolelelwe." Apano Ruti wamunenyile nyinavyala ivyamonsi wino ali akuwomba kweneko. Watili. "Izina lya monsi wino nenkhuwomba kweneko ilelo a Bowazi."²⁰Nawomi watili kuli nyinavyala wakwe, "Afwile apolelelwe na Yawe, wino atasya uweene wakwe kuvyawumi nanthi kuvifwe." Nawomi watili kuli weliwe, "Umonsi wii uwukamu wayapo na sweswe, -----²¹Ruti umwanachi waku mobu watili, "Ichendi, watili kuli nene, 'Inje papipi nayawomvi yakwe ayachilumendo ukufichila pano yamala ukusinza."²²Nawomi watili kuli Ruti nyinavyala, "Ichisuma mwanane, ukuti wapita nayawomvi yakwe ukuti yatize akuchite ichipe kuze."²³So wikazi papipi nayawomvi yakwe Bowazi ayanachi ukuti asokota pawumalilo wakusinza kwa ngano. Wikalanga na nyina vyala.

3

¹Nawomi, nyina vyala watili kuli weliwe, "Mwanane, inthanga nkholondele amasyo ukuti upuze, ukuti ivinthu vyakupitila ningo? ²Nomba Bowazi, umonsi wino walinji na yawomvi yakwe ayanachi, sumunthu umuzima kuli sweswe? Lola, amayelanga ingano uwusiku wilelo pansi.³Achino, fulala, upakale, uvwale ivizwalo vyako ivizima, nukuya pamusolo. Kweni utati ukayimanyishe kuli weliwe mpaka pano amamalila ukulya nukumwa. ⁴Kweni ndiwalala, umanye amasyo yano walala ukuti insita yuze ungaya kuli weliwe, umuvimbule amatamba yakwe, nukulala palyakwene. Apano akuya kulondolwela ichakuchita." ⁵Ruti watili kuli Nawomi, "Nimawomba chonsi chino wataka."⁶Alino wayile pamusolo, nukukonkha amasunde yano nyinavyala wamupile. ⁷Lino Bowazi walya nukumwa wuwile ningo, wayile le pakulala muwumalilo mwachitanda cha mbezu zyakwe. Apano wayile umwakutonthelela, nukumuvimbula amatamba, nukulala. ⁸Pali apakasi pa wusiku lino umonsi wapila. Wasenwike, palyakwene umwanachi walazile pamatamba yakwe! ⁹Watili, "weweni?" Waswikwe, "Nene Ruti, umuwomvi wako umukazyana. Wapele ivivule ayawomvi yako ayanachi, pakuti we mukamu wane."¹⁰Bowazi watili, "Mwanane, yawe akupolelele. Walanjizya uwunthu wako uwupya ukuchila panthandiko, pamulandu wakuti utafumilepo numulumendo wumwi, umupita nanthi umukankhala. ¹¹Nomba, mwanane, utati watina! Nimakuwombela chonsi chino wataka, pamulandu wakuti umusumba wonsi uwayanthu yane wamanya kuno we mwanachi umusuma.¹²Umolimo ukuti ne wampyani, kweni pali umunthu uwapyani uwapapipi ukuchila nene. ¹³Uwikale kukwene uwusiku wilelo, nakatondo, ndakukupela intchito ngati uwampyani, ichisuma, muleke awombe intchito yakwe. Kweni nanti ataliwomba ngati uwapyani kuli wewe, lino ndiwomba nene, muwumi wakwe Yawe. Lala ukufika akatondo."¹⁴Achino walazile pamatamba yakwe ukufika akatondo. Kweni wakatwike lino wonsi yachi ukuti umunthu muze atamanya. Apano Bowazi watili, "Utaleka ukuti umwanachi wizi kubalaza." ¹⁵Apano Bowazi watili, "Leta umufuko wako nukuwulema." Lino wachita vii, wapimile mwenemo ivipimo ivikulu visanu ivya ngano nukumupela ukuti akatundu wakwe. Apano wayanga kumusumba.¹⁶Lino Ruti wafika kuli nyina vyala, watili, "We wachita wuli, mwanane?" Apano Ruth wamunenyile vyonsi vino umonsi wamuwombile. ¹⁷Watili muli ivipimo visano na chonga ivyangano vino amphile, muno atili, 'Utaya sile kuli nyoko vyala.'" ¹⁸Apano Nawomi watili, "Yikala paa, mwanane, ukufichila umanye ukuti vimasila wuli, pakuti umonsi atamapuzapo ukufika pano wamalizya ivinthu vyonsi ilelo."

4

¹Nomba Bowazi wakatwike ukuya pamupongolo nukwikala palyakwene. Likwene, umuthu uwampyani uwapapi wino Bowazi watasile wizile. Bowazi watilikuli weliwe, "wunji, yiza yikala pa." Umonsi wizile nukwikala pansi. ²Apano Bowazi wasenzile awonsi ikumi ayakalamba yamumusumba apano watili, "Yikalini pansi paa." Apano yikazile.³Bowazi watili kuwampyani uwapapipi, "Nawomi, wino awelile ukufuma kumumba wa mobu, akukazya katundu wino walinji uwawunji Elimekasi. ⁴Nelenginye ukuyula amatwi nukuvwangakuli wewe, 'Kala pamanso payanthu yano yikazile paa, na pamanso pamakombe yanthu yane .' Ndi ukulonda ukuchipususya, chipususye. Kweni ndi utakuchipususya, lelo mbuzya, ukuti imanye, muno pasi muze ukuchila wewe, nukuti ndinawewe." Apano umuze watili, "Nimachipususya."⁵Apano Bowazi watili, "Uwanda wuno ulakala ichalo ukufuma mumakasa yakwe Nawomi, ufwile wize umusende na Ruti umwanachi waku Mobu, umukenja wino umulume wafwa, ukuti tukwezeze izina lyamufwe pakupyanika." ⁶Apano uwampyani uwapapipi watili, "Nthanga nchipususye palinenga ukwawula ukonona impyani yane. Ukusenda insambu zyane izakupususya ukuya izyako, achino nthanga nchipususye."⁷Nomba lu lwalinji uluvwano ulukali mu Izilayeli. ukuyana nuwupususyi nukuchinjana na katutu. Ukusimichila ivinthu vyonsi, umonsi wazuzile indyato nukumupela umupalamani wakwe; yii yali insita iyakupanga uluvwano ulusuma mu Izilayeli. ⁸Apano uwampyani uwapapipi watili kuli Bowazi, "Iyikalile wemwenecho," nupya wazuzile indyato zyakwe.⁹Apano Bowazi watili kumakombe nakuwanthu wonsi, "Mwemwe yakamboni yane ukuti nakala vyonsi vino vyali ivyakwe Elimeleki na vyonsi vino vyalinji ivakwe Kiliyoni na Maloni ukufuma mumakasa yakwe Nawomi. ¹⁰Na Ruti kwene umwanachi waku Mobu, umuchi wakwe Maloni, nazumilizya ukuya umuchi wane, ukuyana nukuti inkhatuse izina lya mufwe umonsi wipyana, ukuti izina lyakwe iti lize liputuke ukufuma payanyina nukufuma pamasyo yakwe. Ilelo mweyakamboni"¹¹Ayanthu wonsi yano yalinji pa mupongolo namakombe yatili, "Sweyakamboni. Yawe amupange umwanachi wino wiza

mung'anda yako ngati a Rakelo na Leya, Yayili yano yazenzile ing'anda ya Izilayeli; nupya ufwiye ukwezeke ku Efulata nukuya manyikwa ku Betelehemu. ¹²Ing'anda yako yifwiye yiye ndivino ing'anda yakwe Pelezi, wino Tana wamuvyalile Yuda, ukupitila uvikomwa vino Yawe amawapela mwemwe ukupitila mumukazyana wii. ¹³Apano Bowazi wamusenzile Ruti, nkuti wize aya umuchi. Wayile kuli weliwe, nupya Yawe wazumilize ukuti apape, nupya wavyazile umulumendo. ¹⁴Ayanachi yatili kuli Nawomi, ""Yawe afwiye apolelelwe, wino atakusya wenga ukwawula uwampyani uwapapipi, umwana wino. Izina lyakwe lifwiye limanyikwe mu Izilayeli. ¹⁵Afwile aye uwakukuwezezya uwumi wako nuwakuwezya uwukote wako, pali nyoko vyala, wino wakukunda wewe, wino azifile ukuchila ayalumendo yasanu nayayili, amuvyazile. ¹⁶Nawomi wamusenzile umwana, wizile mupakata, nukumupwelelela. ¹⁷Ayanachi yamupipi yamupile izina ilyakuti, "Umulumendo avyazilwe kuli Nawomi," Yamwamile izina lyakuti Obedi. Wizile aya ayisi wakwe Jese, wino wizile aya ayisi wakwe Deveti. ¹⁸Nomba luu aluno lwali uluko lwakwe Pelezi: Pelezi walinji ayisi wakwe Heziloni, ¹⁹Heziloni walinji ayisi wakwe Lamu, Lamu walinji ayisi wakwe Aminadabu, ²⁰Aminadabu walinji ayisi wakwe Nasani, Nasani walinji ayisi wakwe Salimoni, ²¹Salimoni walinji ayisi wakwe Bowazi, Bowazi walinji ayisi wakwe Obedi, ²²Obedi walinji ayisi wakwe Jese, nupya Jese walinji ayisi wakwe Deveti.

Mateyo

1

¹Ibuku lino likavwanga ivyaluko lwakwe Yesu Khilisu, umwana wakwe Devedi, umwana wakwe Abraham. ²Abraham walinji atata wakwe Isaki, nga na Isaki tata wakwe Yakobe, nga Yakobe tata wakwe Yuda nayato yakwe. ³Yuda walinji a tata wakwe Perezi na Zera muli Tamar, Perezi tata wakwe Hezron, nga Hezron tata wakwe Ram. ⁴Ram walinji a tata wakwe Amminadab tata wakwe Nahshon, nga Nahshon tata wakwe Salmon. ⁵Salmon walinji a tata wakwe Boaz muli Rahab, Boaz tata wakwe Obed muli Ruth, Obed tata wakwe Jesse. ⁶Jesse walinji a tata wakwe David imfumu, David tata wakwe Solomon kumuchi wakwe Uriah. ⁷Solomon walinji a tata wakwe Rehoboam tata wakwe Abijah, Abijah tata tata wakwe Asa. ⁸Asa walinji a tata wakwe Jehoshaphat, Jehoshaphat tata wakwe Joram, nga Joram kuku wakwe Uziah. ⁹Uzziah walinji a atata wakwe Jotham, Jotham tata wakwe Ahaz, Ahaz tata wakwe Hezekiah. Hezekiah walini a tata wakwe Manasseh, Manasseh tata wakwe Amon, nga Amon tata wakwe Josiah. ¹¹Josiah walinji a kuku wakwe Jechoniah nayato wakwe pansita yino yawatwalanga ku Babylon. ¹²Lino yawatwala ku Babylon, Jechoniah walinji a tata wakwe Shealtiel, Shealtiel wali a kuku wakwe Zerubbabel. ¹³Zerubbabel wali a tata wakwe Abiud, Abiud tata wakwe Eliakim, nga na Eliakim tata wakwe Azor. ¹⁴Azor walinji a tata wakwe Zadok, Zadok tata wakwe Achim, nga na Achim tata wakwe Eliud. ¹⁵¹⁶¹⁷Eliud walinji a tata wakwe Eleazar, Eleazar tata wakwe Matthan, nga Matthan tata wakwe Yakobe, Yakobde walini a tata wakwe Joseph umulume wakwe Mary, muli wino Yesu wapafilwe, wino akwamwa Khilisu. Imphwapwa zgonsi ukufuma kuli Abraham mphaka kuli David yalinji ikumi lyonga navinayi. ukufuma kuli David mphaka pano yawasenderanga ku Babylon imphwapa ikumi lyonga na yinayi, nga nukufuma pano yawatwalanga ku Babylon mphaka kuli Khilisu imphwapa ikumi lyong nayinayi. ¹⁸Imphwapwa yakwe Yesu Khilisu yali ngati vino. Mama wakwe Mary, wali ukuti atwalwe na Joseph, kweli yatani yikale ponga, wazanyilwe ali nuwula numupasi umutiswe. ¹⁹Kweni Joseph, umulume wakwe, walinji umonsi umulungamane nga nukuti atalondanga ukuti amusonze insonyi piwumba, achino walondanga amusoke chimyanya. ²⁰Lino akwelenganya chakwe chino, umungeli wakwe Leza walolike kuli weliwe muvilota, nukuti watili, " Joseph umwana wakwe David, utatina ukumusenda Mary ngati umuchi wako, umulandu wino ali muwula ali muwula umulandu wakwe mpasi umutiswe. ²¹Alipapa umwana umonsi, nga mulimwama izina lyakwe Yesu, amuno alipususya ayanthu yakwe ku viyipe vyawo. ²²Vyonsi vinyo vyachitikanga ukukwanilisa vinyo vyavwanzilwe na Leza ukupitila munchimi zgakwe, nukuti, " ²³Lindililini, mwali amaya nkndilwa nukuti alipapa umwana umonsi, nga yali mwama izina lyakwe Immanuel"- chino chikusula ukuti Leza ali naswe. ²⁴Yosefe wanyamwike kuno wakaswile nukuwomba ngati muno umungeli wakwe Leza wamutumile, ngawamusenzile ngati umuchi wakwe. ²⁵Kweni atamumanyile mphaka pano wapafile umwana umonsi. Alino wamwamile izina lyakwe Yesu.

2

¹Lino Yesu wapapwa mu Betirehem wa mu Yudeya mumanda yakwe Helod mwene, ayanthu ayasambilile ukufuma kuwufumilo kwilanzi yafisile mu Yelusalem yatile, " ²Alikwinye wino apafilwe mwene wawa Yuda? Twaweni ulutanda lwakwe kukatondo nga twiza twakumupepa. " ³Lino Herod mwene wuwwa chino, wachulike sana, nawonsi ponga ayamuyelusalemu. ⁴Herod wawakonganike ponga yamwene wonsi nayakawalika yawanthu, nukuwakolowozga, " Alikwi Khilisu wino amapwapwa?" ⁵Yatili kuli weliwe, " Mu Betilehemu wa ku Yudeya, muno chi achino chalembe nayantchimi, " ⁶Kweni wewe, Betilehemu, muni yakwe Yudeya, simwe yawumalilo muyakukolelela yaku Yudeya, muno ukufuma muli mwemwe muliza uwakulamula wino alichema ayanthu yane Israel. ⁷Apano Herodi munkhama wamile ayasambili ukuti awakolowozge insita yino ulutanda lwalolike. ⁸Wawatumile ku Betilehemu, watile, " Yanji mukalonde ningo umwana umunono. Nanthi mwamuzana, mwize mumbuzge ukuti nani nize ukuti nize mupepe. ⁹Lino yamuvwa mwene, yapisile, nga nulutanda luno yaluweni kukatondo lwapitanga nawo ponga mphaka pano lwafika pano umwana umunono wali. ¹⁰Lino yalola ulutanda, yasechile nulusechelo ulukalamba. ¹¹Yayile mung'anda nga yaweni umwana umunono na Mary mama wakwe. Yaponyile pansu nukumupepa. Yayuzile ivyuma vyawo nya yasofile ichawupi chakwe golide, frankinsesi, na milla. ¹²Leza wamuwuzuzge muvilota ukuti atapyanila kuli Herodi, nga apano yawelile kumwawo

ukupita kunzila yuze.¹³Lino yapita , umungeli wakwe Leza walolike kuli Yosefe muvilota nga watile , " Nyamuka, musende umwana wino na mama wakwe, nga muye ku Iguputo. Mwikale kulyakwene mphaka pano niza nawawuzga , munoi Herod amalondanga umwana umunono wino ukuti amonone ." ¹⁴Usuku wulyakwene Yosefe wakatwike nukumusenda umwana wilya namama wakwe nukuya ku Iguputo. ¹⁵Wikazile kulyakwene mphaka ifwa yakwe Herod. Chi chafisizge chino Leza wavwanzile ukupitila muyatchimi," Ukufuma mu Iguputo nama mwenemo umwanane." ¹⁶Apano Herod, lino walola ukuti yamutuka sana ayasambili, wasosile sana. Watumile nukuyakoma ayana wonsi awonsi yano yali mu Bethlehem na mumusumba wonsi yano yali nimwaka yili nukwika , ukufuma kunsita yino yayimanyile ayasambili yakwe.¹⁷Pano wakwanilisizge chino chavwanzilwe na Yelemiya intchimi, " ¹⁸Izwi yuvwike mu Ramah, ukupuputa iminzizi kunulosya ukukalamba , Rachel akulosya ayanakwe, nga wakanyile nukuti angamyalala, muno yalovile ." ¹⁹Lino Herod wafwa, lemasyini, umungeli wakwe Leza walolike muvilota kuli Yosefe ku Iguputo nukuti kuli weliwe, " ²⁰Nyamuka musende umwana na mama wakwe nukuya kunsu ya Israel, muno yano yalondanga uwumi wakwe uwamwana yafwile."²¹Yosefe wakatwike , wasenzile umwana na mama wakwe , nukwiza kunsu ya Israel.²²Kweni lino wuvwaukuti Archelaus akulamwila mu Yudeya mumalo yakwe tata wakwe Herod, walinji ninthete ukuya kweneko. Lino leza wamuchenjezga muvilota , wapisile ukuya mumusumba wakwe Galilee ²³nga wayile nukuyayikala mu Nazareth. Chi chakwanilisizge vino vyavwanzilwe nintchimi, ukuti ayiyamwa umu Nazarene.

3

¹Mu manda yaya Yoani ka watizya wizile pakukosola mu mapoli ya Judeya ukuti, ²"Lamphini, pakuti uwene uwene wa mwiwulu wuli apipi." ³Pakuti wino awino wa landwa nga na kasowela Yesaya, ukuti, "Izwi lyakwe wenga wino wakupunda mu mapoli, 'Pekanyini inzila yakwe mwene, Pekanyini inzila yakwe yololoke.'" ⁴Nomba Yoani wazwite ivizwalo vya meya ya Gamila nu mupango wa mpapa ukuliwila mumutenzi wakwe. Ichakulya chakwe chali amakantha nu wuchi wa mumphanga. ⁵Apano Yelusalem, Yudeya wensi, ni mphanga yonsi ukuzinguluka uluzi lwakwe Yolodani yayile kuli weliwe. ⁶Ya watizye na weliwe mu luzi lwakwe Yolodani yayile kuli weliwe. Kweni walile walola aya Falisayi ayavule na ya Saduki yakuya ukwakwe ku luwatizyo, watili kuli woliwo, "Mwe mpano ya Nzoka, Aweni, wino wawachenjizye ku wukali wuno wuno wukwiza?" ⁸Sekini ivi zawo ivizima vya lipunduko. ⁹Mutati mwayelenganya ivyakuvwanga mukasi mwinu, "Tuli na Abulahamu wino atata witu." Pakuti nkuvwanga kuli mwemwe ukuti Leza ali namaka ukuwakatusya ayana kuli Abulahamu napano ukufuma mu mawe yano.¹⁰Impasa yati yikwa mpiti ukwiminkana nu musisi wa miti. Achino umuti wonsi wuno wutakuseka ivi zawo ivizima wukaputulwa nu kusumbwa mu moto.¹¹Nkuwawatizya na manzi pa kulopa. Kweni wino akuzya Pa nkolero uwapapela ukundusya , nukuti ntalingine Kunyamula indyato zyakwe . Aliwawatizya nu mupasi uwutiswe nu moto. ¹²Ulupe lwakwe ulwa kwelela luli mumakasa yakwe alelulula ingano, zyakwe pa lwano nukukonganika ingano zyakwe mu nkoma. Kwe alocha amasyalila nu moto uwuntazima.¹³Alino Yesu wizile ukufuma ku Galiliya ukwiza ku luzi lwa Yolodani ukuti awatizye na Yoani. ¹⁴Kweni Yoani wezyanga ukumukanya, ukuti "nkulonda uluwatizya na wewe, apano ukwiza kuli nene?" ¹⁵Yesu waswike ati kuli weliwe, "zumilizya chino nomba, pakuti ichizima kuli sweswe ukufisya uwulungamane wonsi." Alino Yohani amuzumilizya.¹⁶Lino wawatizya, Yesu watantwike mu manzi zuwazuwa, Lola, iyulu lya yulike kuli weliwe. Alola umupansi wakwe Leza wukwika pansu ngati nkunda nu kupuza pali weliwe. ¹⁷Lola, izwi alifuma mwiwulu aliti, "wino umwanane umukundwe. Ne wakusechela sana nawe."

4

¹Apano Yesu wakolelilwe numupasi umutiswe ukuya mumapoli ukuti chiwa akamuyezge . ²Alino wafunga imyanda yinayi umusanya nuwusiku , walininzala. ³Uwakumuyezga wizile ngawatile kuliweliwe , " Nanthi we mwana Leza , pingula ya ukuti viye ivibama. ⁴Kweni Yesu waswike nukuti kuliweliwe" vyawalikwa , 'Umunthu atangaikale mukulya ivibama vitupu, kweni mwizwi litupu lino likafuma pamulomo wakwe Leza .' ⁵Lino chiwa wamusenzile ukuya nawe kumusumba uswepe nukumutwala papela pitempheli, ⁶ngawatile kuliweliwe , " Nanthi we mwana wakwe Leza , isumbe wenga pansu, amuno vyalembwa , ' Aliwawuzga ayangeli yakwe ukuti yakupususye , ' nukuti ' nukuti yalikunyamula mumakasa yawo, nga nukuti utaliponela piwe.'" ⁷Yesu watile kuliweliwe " Nupya vwawalikwa , 'mutati mwayezga imfumu Leza winu.'" ⁸Nupya chiwa wamusenzile Yesu ukuya nawe kumwamba uwutali sana nukumulanjizga amaufumu wonsi ya munsu yapansi ponga nu ukulu wawo. ⁹Watile kuli weliwe , " ivinthu vyonsi vii nimakupela nanthi wika pansu nukumphepa nene. ." ¹⁰Apano Yesu watile kuliweliwe , " Fumapo pano Satana ! pakuti vyawalikwa , ' Mulipepa Imfumu Leza winu nukumuwombela . ¹¹Apano chiwa wamusile, nga lemasya , ayangeli yizile nukumupususya . ¹²Lino Yesu wuvwile ukuti Yohani yamunyepa , wene wapisile ku Galileya . ¹³Wafumile ku Nazaleti nukupita nukuyayikala ku Capernaum, kuno kuli kupipi na Yemba wakwe Galileya kumizi yakwe Zebulamu na Nafutali. ¹⁴Vino vyachitikwe ukukwanilisya vino umusinzi Yesaya wavwanzile . " ¹⁵Numuzi wakwe Zebulon nga numuzi wakwe Nefutali , kupipi kuli yemba , ukupitilila Yolodani, Galileya wayamitundu! Ayanthu yano yikala mufwinzi yalola ukuwala ukukulu, ¹⁶nga nayano yikala mumusumba namuchisawo chanfwa , paliwoliwo ukuswepa kulipo. ¹⁷Ukufuma pansita yiyokwene Yesu watilike ukukosola nukuvwanga , " lapini, amuno uwumwene wakwe Leza wuli papipi." ¹⁸Pano wapitanga kumbali kuli yemba wakwe Galileya , waweni ayakundwe yayili , Simoni wino akayamwa Peteli , nga na Andileya umuti wakwe , yakusumbila inyavu muli yemba , umulandu yali yakaswela ya nswi. ¹⁹Yesu watili kuliwoliwo, " Zanzi, nkhonkhini, nmga nukuti ndiwapanga ukuya mwe yakaswela yayanthu. ." ²⁰Papokwene yasile inyavu nukumukonkha . ²¹Pano Yesu

wapitililanga ukufuma papa waweni nupya ayakundwe yayili, Yakobe umwana wakwe Zebedi, nga na Yohani umuto wakwe . Yalinji mu wato na tata wawo Zebediya yasumanga inyavu . Wawamile , ²²nga papokwene yafumile muwato na natata wawo ngayamukonsile . ²³Yesu wapisile mumusumba wonsi uwa Galileya , ukusambilizga mung'anda zgonsi izgamapepo, ukukosola izwi lya umwene wakwe , nukupozga indwala izgamitundu yonsi nuwulwale muyanthu . ²⁴Wuwike sana mu Siliya nga nukuti ayanthu yalesile kuli weliwe ayanthu ayalwale indwala zgakulekanalekana nuluma, nayano yalemilwe nimipasi iyiyipe, nayavizilisi nayafwe imbali yonga . Yesu wawapozizgevwonsi. ²⁵Iwumba lyamukonsile ukufuma ku Galileya , Decapolis, Jerusalem na ku Yudeya nga nukufuma ukuchila Yordan.

5

¹Lino Yesu walola iwumba , wayile papela pamwamba . Lino wikala pansi , ayalondezi yakwe yizile ukwakwe. ²Wayuzile umulomo wakwe nukuwasambilizga , ukuti, " ³Apepwe yano apina mumupasi , muno umwene wakupela wakupela . ⁴Apwepe ayano yakulosya , muno yala pembuzgika . ⁵Apwepe yano yakuyisya , muno yalapyana insi . ⁶Apwepe ayano yali ninzala nulusala kuwulungamane, muno yalikuta. ⁷Apwepe yano yali nuluse, muno yalizana uluse. ⁸Apwepe ayano ayaswepe mumwenzu, muno yalilola Leza . ⁹Apwepe yano yakalonda umutende, muno yalamwa ayana yakwe leza . ¹⁰Apwepe ayano yakusowekwa umulanda wa ulungamane , muno uwawo uwumwene wakupela . ¹¹Apwepe amwemwe nanthi ayanthu yakuwatuka nukuwasoweka kuvwanga vyonsi iviyipe kuli mwemwe umulandu wakwe nene. ¹²Sechelini nupya kundini sana , muno ichikalamba ichawupi chinu ,kupela . Munzila yikwene ayanthu yasowike intchimi yali yalipo lino mutani mwize. ¹³" Mwe musilya wansi. Kweni nanthi umusilya waleka ukunona , wungapangwa wuli ukuti wuye umusilya ? Nupya ichayatapo nachimwi ukulusya ukuti chisumbwe nukulyatwa mayamba yawanthu. ¹⁴Mwe lukozgo lwansi . Umusumba wino wuli pamwamba wutange wuwame . ¹⁵Nupya ayanthu yasikozga ulukozgo nukuluyika pansi pa muse, kweni pepela pano ulukozgo lukayikala, ukuti lukozge kuli wensi mung'anda . ¹⁶Lekini ulukozgo lwinu lukozgezge ayanthu munzila yakuti ayanthu yalole ivisuma vinu nukumutumphula tata wino ali kupela . ¹⁷" Mutati mwayelenganya ukuti niza pakonona ilamulo nanthi intchimi. Nthizile pakuyonona , kweni ukuti nvikwanilise . ¹⁸Muno ichendi kuti ,kuli mwemwe mphaka kupela napansi vize visile , nanthi konga akamfundo nanthi ilembo vilafuma mumalamulo yane, mphaka pano ivinthu vyonsi viza vyakwaniliswa . ¹⁹Achino nomba wensi uwakuvongola lyonga pali wonsi amasunde nukusambilizga ayawuze ukuti yachita vivyo vilamwa ivyawumalilo sana mjuwumwene wa kupela . Kweni aliwensi wino akuwasunjilila woliwo nukusambilizga woliwo alamwa umukalamba mu wumwene wakupela . ²⁰Muno nkhuvwanga kuli mwemwe nanthi uwulungamane winu wukuchila uwulungamane wakwe yakawalika na yafalisi, mutalinjila munzila yiliyonsi kuwumwene wakupela . ²¹"Muvwile ukuti chivwanzilwe kuli woliwo munsita yakali , ' Mutakoma, 'nga , ' Wensi wino wakoma aliya munthazi yawulonzi . ' ²²Kweni nkhuvwanga kuli mwemwe ukuti wensi wino asosile numuto wakwe aliya umunthazi yawulonzi, nga nawensi wino akuti kumuto wakwe, ' mweyambula ntchito!' aliya umunthazi yawulonzi ; nga nawino akuti , ' wempuwa!' aliya umunthazi yamoto wakwipalazga. ²³Apano nanthi mukusopa ivyawupi vinu pamasyo ayafinjile nga papa mwizuke ukuti ayato yinu yasi nachimwi kuli mwemwe , ²⁴syini ichawupi chinu pamasyo ayafinjile , nga yanji kunomufmile . Ichakutalika mutetelane , nga apano mwize musope ichawupi chinu . ²⁵Wuwwanini nayano yawanyepa pano muli nawo pakuya ku wulonzi, pamwi wino wakunyepa angakutwala ku mulonzi , nga umulonzi angakutwala kuli yakapingula nga yangakusumbila mung'anda yaminyololo. ²⁶"Umolimo nkhati kuli mwemwe , mutalifuma kjapya mphaka pano mwiza mwalipa umulandu wonsi. ²⁷" Muvwa chavwanga , ' Mutachita uwuchende.' ²⁸Kweni nkhati kuli mwemwe wensi wino akulola umwanachi oakumukumbuchila wachendeka kali mumwenzu wakwe . ²⁹Nanthi ilinso lyakwe ndilo likukupanjisya ukuti wawonona , lifimye nukulisumba . Muno chiliningo ukuti ichiwumbwa chonga ichamwili wako chononeke nukuti umwili wako wonsi wusumbilwe mwipalazga . ³⁰Nanthi ikasa lyako lyakwe ndilo likukupanjisya ukuti wawonona , liputule nukulisumba . Muli chiliningo ukuti ichiwumbwa chonga chononeke nukuti umwili wako wonsi wuye ukwipalazga . ³¹Chavwangwa nupya ukuti, 'Wensi wino akuwezga umuchi wakwe , mumuzumiloizge amupele chakalata chakusoka . ' ³²Kweni nkhati kuli mwemwe ukuti wensi wino akumusoka umuchi wakwe , nanthi apno pasi umulandu wawuchende , akamupanga ukuti aye umuchende . Wensi wino akutwala umwanachi wilya pano wasokwa akuchita uwuchende. ³³" Nupya , muvwile ukuti chavwangwa kuyansita iyikali , ' Mutalapa uwufi, kweni nyamulini ichilapo chinu kuli Mwene . ' ³⁴Kweni nkhati kuli mwemwe, mutaapa nanthi panono , nanthi akupela , muno apachilimb a chakwe Leza; ³⁵nanthi akupansi yapansi , muno apakulyata pamakulu yakwe ; nanthi amu Yelusalemu, muno umusumba wakwe mwene umukalamba . ³⁶Nupya utalapa numutwe wako , muno utange upange nanthi inyele yonga inthiswe nanthi inthifi. ³⁷Kweni umuvwango wako wuye uwakuti ' Umolimo, umolimo,' nanthi 'Awe, awe.' Chonsi chino chingachila pali chino chikafumila kumuyipe . ³⁸" Muvwile ukuti chalandwa ukuti, ' Ilinsi ukwi linso, nga nilino ukwilino . ' ³⁹Kweni nkhati kuli mwemwe , muyanjimba pali wino umuyipe . Kweni , wino wakuma ukwisaya lyakwe ndilo , mupe nupya imbali yuze. ⁴⁰Nanthi wensi akulonda ukuti aye nawe ukuwulonzi nga wasenda ichizwalo chako , muzumilizge asende niwochi yako . ⁴¹Wensi wino akukupatichizga ukuti upite imayilo longa , upite nawe amamayilo yayili . ⁴²Mupe wensi wino akukulenga , nga utamwima wensi wino akulonda ukuti akope kuli wewe . ⁴³"Muvwile chavwangwa ukuti , Mufwile makunda ayapalamani yinu nupya mupate ayalwani yinu. ' ⁴⁴Kweni nkhati kuli mwemwe , kundini ayalwani yinu nupya wapepelini yano yakusoweka , ⁴⁵ukuti muye mwe yana yakwe tata wino ali kupela . Muno akupanjisya ilanzi lyakwe ukuti likwele payayipe nayasuma , nga akaponya imvula payalungamane nayano sayalungamane. ⁴⁶Muno nanthi wakunda yano yakukunda , ukapochelela chani? Wuzge yakasontchezga yamisonkho yasiwomba vikwene ? ⁴⁷Nanthi ukulamuka ayawuzo yatupu, ichani chino

ukawomba ukulusya awuzo? Wuzge ayamitundu yasiwomba vikwene⁴⁸? Achino muye mweyalungamane , ngati muno tata winu uwakupela umulungamane.

6

¹ Lolechesyini sana ukuti mutawomba imichitile yinu iyawumolimo paminso yawanthu ukuti ayanthu yawalole , nanthi avivyo mutalipochela nachimwi ukuma kuli tata winu wino alikupela . ²Nomba nanthi mukupa , mutati mwavwanga mwenga muno yano yakayilanjizga yakachita mumang'anda yamapepo namumisankhano, ukuti ayanthu tyawawanzye. Umolimo nkhati kuli mwemwe , yapochela kali ivwawo. ³Kweni nanthi mukupa , mutati muleka ukuti ikasa lyakwe kamani limanye vino ikasa lyakwe ndilo likuwomba ⁴ukuti ichawupi chinu chipelwe munkhama . Apano tata winu wino akalola munkhama alikupa ivyako. ⁵ Nanthi mukupepa , mutati muye ngati yano yakayilanjizga , muno yakunda ukwimilila nukupepa mumang'anda yamapepo namu misankhano ukuti yalolwe nyanthu. Umulimo nkhati kuli mwemwe , yapochile kali ivyawo . ⁶Kweni mwemwe , nanthi mukupepa , mwinjile kukasi . Muyale kumulyango nga mupepe kuli tata winu, winge ali munkhama . Apano tata winu wino akalola munkhama aliwapela ivinu. ⁷Nanthi mukupepa , mutati mupange ukuwelezgawelezga muno ayamitundu yakuchitila , muno yakayelenganya ukuti yamawuvwika umuklandu wamazwi yawo ayinji. ⁸Achino , mutati muye ngati awoliwo, muno tata winu wamanya chino mukusowelwa pano mutani mumulenge. ⁹Nomba mwapepa ngati vino : 'Tata witu wakupela , izina lyinu litumphule ngati ilitiswe. ¹⁰Leke umwene winu wize. Ukulonda kwino kuwombwe pansi yapansi ngati vino akupela . ¹¹Mutupe ilelo umukate witu uwamanda wonsi. ¹²Tutetelini uwonponyi witu, muno naswe twatetela yano yakatononela . ¹³Mutatuyika mukweziwa, kweni tupokini kumuyipe Muno ivinu uwumwene wakupela namaka nuwulote wawila. Ameni' ¹⁴Muno nanthi mukutetela ayanthu uwononyi wawo, tata winu wakupela aliwatetela namwe . ¹⁵Kweni nanthi mutakuwatetela uwononyi wawo, nakalya Tata winu wakupela ataliwatetela uwononyi winu. ¹⁶Nanthi mukusala ukulya, mutati mwalanjizga uwila muno yakapangila yano yakayilanjizga , muno yakachenja kuminsi kwawo ukuti yaloleke kuwanthu ukuti yakusala ukulya . ichendi knklhuti kuli mwemwe, yapochelela kali ivyawo . ¹⁷Kweni mwemwe , nanthi mukusala ukulya , pakalini kumitwe yinu, mifulale nakuminso ¹⁸ukuti chitaloleka kuyanthu ukuti mukusala ukulya , kweni kuli tata winu mutupu wino ali munkhama; nga na Tata winu wino akalola munkhama aliwapa vino mukulonda . ¹⁹Mutati mwayisengwila ivyuma vinu muni yapansi, muno uluswa nanthi umuloswa lungonona , nga namuno ayivi akayinjila nukwiya . ²⁰Mmalo mwakwe , muyisengwile mwenga ivyuma vinu kupela , kuno uluswa nanthi umuloswa lutange lonone , nga nakuno ayivi yasiyinjila nukwiya . ²¹Muno kuno kuli ivyuma vyako, akuno umwenzu wako wukuya . ²²Ilinso ulukozgo lwamwili. Achino , ilinso lyako ilisuma , umwili wonsi wuzuzile nuwuswepe. ²³Kweni nanthi ilinso lyako iliyipe , umwili wako wonsi wuzuzile nifwinzi. Achino , nanthi uwutiswe wuno wuli muli wewe uwufite, uwufite wuli wuli ! ²⁴Pasi nawumwi wino angawomba ivinthu vili, muno alikunda chonga nga nukupata chuze, nanthi aliyipela sana kuli chonga nukusala chimwi . Utange umuwombele Lerza ni chuma . ²⁵Achino nkhati kuli mwemwe , mutati musakamane nuwumi winu, chino mumalya nanthi chino mumanywa ; nanthi ivyamwili winu , chino mulizwala . Munom suwumi wuno wukalondwa ukulusya ichakulya , nga nanthi umwili wukalondwa ukulusya ivizwal? ²⁶Lolini ivyunyi mupela . Visikomela nanthi ukusinza nanthi ukugowola ukuyika munkhoma , kweni tata winu uwakupela akavilisa . Simwe yakulondwa sana ukuvilusya vyolivyo? ²⁷Aweni wakwe mwemwe pakuya nulusuwilo angonjelezga akansita kamwi kanono akawumi wakwe ? ²⁸Ichani chino muli nulusuwilo pavizwalo vitupu ?Yelenganyini ivya maluwa mumphanga , muno vikakulila . Visiwomba , nupya visizwalukapo. ²⁹Mbali nkhavwanga kuli mwemwe, na Solomon mulungamane wakwe atatala azwale ngati vino . ³⁰Nanthi Leza akuzwika isote mumphanga , lino liliko mphaka ilelo na mutondo wukasumbilwa muwuvuni, ivivule wuli vino angawazwika mwemwe, mweyanthu yalusuwilo ulunono? ³¹Nomba mutaya nulusuwilo nukuvwanga ukuti, 'Ichani chino tumalya?' nanthi Ichani +chino tumamwa?' nanthi vizwalochi vino tumazwala? ³²Kuyamitundu londini ivinthu vino , nga naleza winu uwakupela amanyile ukuti mukuvilonda . ³³Kweni mulonde tasi umwene wakwe nuwulungamane wakwe , nganavino vyonsi vilipelwakuli mwemwe . ³⁴Achino , mjutaya nulusuwilo kumutondo, muno mutondo wuliyiswila wonga . Uwanda wonsi wuli nuwiyipe wakwe .

7

¹Mutati mwawapingula, namwe mutala pingulwa. ²Pa wupinguzi uno ukupingula, awuno uli pingwila, ni chipimo chino ukupimila achino namwe mulapimilwa. ³Nga ichani chino ukulola akanthu kanono kano kali mwi linso lya mukamu wako ? kwene utakukalola ichithu chino chili mwi linso lyako? ⁴Nga ungavwanga wuli ku muzo , 'leka mfumye akamuti kano kali mwi linso lyako, 'pano umuti uli mwi linso lyako? ⁵Mwe yazonvi! tazi uchifumye ichimuti mwi liso lyako, apano wandi ufumye ichinthu chino chili mwi linso lya mukamu wako. ⁶Mutati mwapa aya simowa ichinthu chino ichtiswe, swinya mutati mwasumbila ya kapoli impumba. apakuti yangalyatanya, nga nukusenuka nu kulepula mwemwe. ⁷Lenga, apano yalakupela. Londa nga ulivizana. kong'osya, apano yalikuyulila. ⁸Apakuti wensi wino akulenga, akapochela; wensi wino akulonda, akavizana; umuntu wino akukong'osya, yalimuyulila. ⁹Pali weni pali mwemwe nanti umwanakwe akulenga umukate akapupa iwe? ¹⁰Pamwi nanthi akulenga inswi, angamupa inzoka? ¹¹Achino nanthi wemuyembu wamanya apakupa ivinthu kuyana yinu wuzye kangakana tata winu uwakwiyulu ivinthu ivisuma kuli yano yakumulenga? ¹²Achino, chilichonsi chino ukulonda antu yakuwombele wewe, ulingine uwawombele nawo pakuti li ifunde ponga ni nchimi. ¹³Mwinjile apamulyago unono. Apakuti umulyango ukulu inzila yino yakatwala ku wononyi, nga pali anthu ayinji yano yakapita mwenemo. ¹⁴Loli umulyango unono ni nzila inthamyo yino yikuya ku wumi, nga yalipo

yano yano yakayizana.¹⁵Chenjelini na ya kasensema awufi, yano yakayiza mukalolechele ngati imyenda ya ng'onzi, pano umukasi muli ngati inangu zino zikasompola.¹⁶Muvikomwa vyawo amuno muliwamanyila. uze umuntu angakonganika linango numuti wa munga pamwi umukuyu ukufuma mu muti wa mupangala?¹⁷Munzila yiyokwene, umuti wonsi uwuzima wukakoma ivikomwa ivisuma , kweni umuti uwuyipe wukakoma ivikomwa iviyipe.¹⁸Umuti usuma utanga upape ivikomwa iviyipe, numuti uyipe utanga upape ivikomwa ivisuma.¹⁹Umuti wonsi wuno utakupapa ivikomwa ivisuma ukuputulwa nukuwusumbila mu moto.²⁰Alipano muliwamanyila woliwo muvikomwe vyawo.²¹Asa wonsi yano yakati kuli nene, mwene, mwene, yalinjila mu china mwene chakwiwulu, kwene yano yakuwomba ukukunda kwakwe Tata wino ali kwiwulu.²²Ayinji ayantu yali vwanga kuli nene pawanda wuwo, 'mwene , mwene, uze tutakoswelelanga mwizina linu, uze tutafumyanga imipansi iyipe mwizina linu, mwizina linu twawombelanga ivyakuzungusya ivivele mwizina lyinu?²³Apano ndiwasimichizya, litawamanyile fumini kuli nene, mweyano mwawonilanga ivyakusushanya namasunde.²⁴Achino, wensi wino akuvwa amazwi yane nukuyawovya aliya ngati umuthu wa mano wino wazenzile ing'anda yakwe pilyalawe.²⁵Invula yatonyile, yamulamba yizile, ni mphepo yapusile nukuma ing'anda, kwene itaponyile pansi, pakuti yansifile mwiwe.²⁶Kwene wensi wino akuvwa amazwi yane nukuti atakuyakonka aliyana sile nu munthu umutumphe wino wazenga ing'anda pali nsenga.²⁷Invula yatonyile, mulamba wizile, ni nkhungu yapusile nukuma ing'anda, nukupona, ukumongoka kwakwe kwalinji ukukulu.²⁸Yafisile insita yino Yesu wamalizize apakuvwanga amazwi yano, amawuvi yazungwike nukusambilizya kwakwe.²⁹Pakuti wawasambilizize kuyawenga wino wali namaka, nupya atalinji ngati akawalika wamasundwe.

8

¹Lino Yesu wizile kufuma ku mwamba, yanthu ayinji yamukonsile. ²Lola, uwambombo wizile kuli wene nu kufukama pali weliwe, "Mwene, ndukulonda, ungaswefwe." ³Yesu wololisye ikasa lyakwe nukumulama weni, watili, " inkulonda. Swempa." Papokwene wa swefile ku mambombo yakwe.⁴Yesu ati kuli weliwe, "lelo utanena nati umwi. Pitanga, kayilangizye wenga kuli simapepo, nu kutwala ichawupi ngati uno Mosesi wawapingwila, kuti yakasimichila."⁵Pano wizinga ku kapenamo mukalamba wa yasilika wizile kuli weliwe, nukumulenga ⁶nukuti, ""Mwene, umuwonvi wene alazile ku ng'anda ali ni chite nu kuchula sana." ⁷Alino Yesu ati kuli weliwe, "ikwiza nu kumponzya."⁸Musilika mukalamba ayasuka nukuti, " Mwene, italingine kuti weza winjile mung'anda yane. Vyanga sile izwi nu umuwovi wane amapola. ⁹Pakuti nanekwene na munthu namuno nasolwa pasi pa sambu, nukuti indi nasilika ali pansi pali nene. Ikati kuli wino, 'yanga', akaya, na kuli muze, 'iza', a kayiza, nu ku muwovi wane, 'womba chino,' akachichita."¹⁰Lino yesu wuvwile chino, wazungwikwe nukuti kili yano yamukonkhanga, "chumi inkuwanena mwemwe, intatela imuzane ati umwi uno ali nisiwilo akuyana na li mu Izilayeli.¹¹Inkhuwanena mwemwe, ayinji yaliza kufuma kuwufumilo na kuwinjililo wilanzi, yaliza nukwikala pa tewulo lyakwe Abulahamu, Izeki, Yakobu, mu wena wakupela. ¹²Kwene a yana aku Ufumu yalamufumya kuzi nukwinjila mukasi mufinzi, kuno kuli ya ukulila nu kusha amino." ¹³Yesu atili ku mukalamba wa asilika, "pitanga! ngati muno wasuwila, chimachitika kuli wewe." Nu muwovi wakwe waponzile pasita yilyakwene.¹⁴Lino Yesu wizile mu ng'anda yakwe Petulo wa muwini nyinavye wakwe Petulo walazile wali umulwale.¹⁵Yesu wamulemlele ikasa lyakwe nu ulwala wafumile muli weliwe. Alino wakatwike ukutalika ukuwomba.¹⁶Lino kwaya amanguzi ayanthu yalesile kuli yesu anthu yano yalinji ni mipasi yiipe wafumuzye imipasi ni zwi nu kupozya wonsi yano yali alwale. ¹⁷Muzila yano vyafichilise vino vyavwazile na kasesema yesaya ukuti, "weliwe wenga wasenzile uwulwale witu ni ndwala.¹⁸Nmba lino Yesu waweni iwumba limuzingulwika, we wapile izila kwinkhala imbalama yuze yakwe yemba waku Galileya. ¹⁹Alino kawalika wizile kuli wene nu kuti, " musambilizi, nimakukonkha konsi kuno ukuya."²⁰Yesu atili kuli weliwe, "yakusha yali numawin, na vyini vya mupela vili ni visalanzo, kwene Umwana wa munthu asi na pakulelika umutwe wakwe.²¹Umuzi wawa londezi watili kuli weliwe, "mwene, zumilizya tasi kutiinja kazika tata."²²Kwene Yesu watili kuli weliwe, "konka, nu lekini ayafwe yazikane afwe wonga."²³Lino yesu winjila mu wato, alondezi yakwe yamukonsile. ²⁴Lolini kwakatwika umuza akalamba pali yemba, apano uwato wavimbikwe na mayila kwene Yesu wakaswikwe. ²⁵Alondezi yizile kuli weliwe nu kumuziyula, nukuti, "tupususye; mwene; tukufwa!"²⁶Yesu watili kuli woliwo, "ichani chino mukutina muli ni suwilo linono?"Alino akatuka nu kukalipila imphepo na yemba. Ayene vyonsi vimwalala. ²⁷Na anthu a yazunguka yatili, "Nga umunthu wamusangochi wino, kuti nipepo na yemba ukumuvila?"²⁸Lino yesu wayila imbali yuze nu kusi yakuli Gadala, anthu yayili yano yalemwize ni mipasi yiipe yakomenkhine nawe. Yafumanga mumalalo yali akali sana. Patali wuno wapitanga izila yilya. ²⁹Lolini, yalizila sana yatili, "tuwachitila chani, awana wakwe Leza? Uze wiza kuno ukuzatuchuzya pano kasita atani?"³⁰Nomba kwali yakapoli ayinji yano yalyange, patali panono. ³¹Mipasi iyipe yamulenzile Yesu yatili, " Ndu kutufumya, tutume sweswe tuya muli yakapoli." ³²Yesu ati kuli woliwo , "pitanji!"mipasi iyipe yifuma nu kuya muli yakapoli; nga lola yakapoli onsi yisile mumwamba yaponela muli yemba yatwalile mu manzi.³³Yano yachemanga yakapoli ayutuka nu kuya mukasi mumusumba nu kuwanena vyonsi vino vyawachitichile anthu yano yalemwize ni mipasi yipe. ³⁴Lolini, misimba yonsi yafumile nukuza ukukomekana na yesu. Lino yamulola wene, yamulenzile kuti afumemo mu muzi wawo.

9

¹Yesu nayalondezi yakwe yinjile muwato. yapisile paliyemba nukuya ku Capernaum, umusumba muno wikalanga .
²Ayanthu yamwi yizile numunthu wino umulemale alazile pachitanda . Lino Yesu welenganya ukuti yasuwile kuno angamupoza , watile kulim weliwe, "Mulumendo, sechela ! Nakutetela uwononyi wako."³Apano yakawalika yamwi

yavwanganga wonga , " Umunthu wino akuvwanga uwuyi vwakwe Leza . " ⁴Yesu wamanyile amelengwi yawo nga watile , " Ichani chino mukwelenganya iviyipe mumyenzo yinu ? ⁵Ichani chino ichipepuka , ukuti , ' Uwononyi winu watetelwa , ' pamwi ukuti , ' Katuka talika pakupita ' ? ⁶Kweni mufwile ukuti mumanye ukuti umwana wa munthu ali nuwulamulilo pansi yapansi ukutetela uwononyi , ... " wawwanzile kumulemale " Nyamuka , nyamula ichtanda chako , uwe kunyanda yako . ⁷Apano umunthu wilya wanyamwike nukuya ukunyanda yakwe . Lino iwumba lyalola chi , yazungwike nukumutumphula Leza , wino wapile uwupinguzi ku yanthu . Lino Yesu akupita ukufuma palya , waweni umunthu wino akayamwa Mateyo ayikazile pachitanda chakwe chasontchesya wamisonkho . Watile kuli weliwe , " Nkhonkha . " Wakatwike nukumukonkha . ¹⁰Lino Yesu wikala pansi ukuti alye mung'anda , yakasontchezga ayinji awononyi yizile nukulya nawe ponga na Yesu nayalondezi yakwe . ¹¹Lino ayafalisi yalola chino , yatile kuyalondezi , "Ichani chino umusambilizi winu akulila ponga nayakasontchezga nawononhyi ? " ¹²Lino Yesu wuvwa chino , watile , "Ayanthu yano yaya namaka mumwili yasilonda yakapozga , kweni yano yalwazile yatupu . ¹³Mupite mukasambilile vino chikusula : ' nkholonda uluse kweni mphutile pole . ' Muno nthiza pakwama alungamane ukuti yalape , kweni awononyi . " ¹⁴Apano ayalondezi yakwe Yohani yizile kuli weliwe nukuti , " Ichani chino sweswe nayafalisayi tusala ukulya , kweni ayalondezi yako yasisala ? " ¹⁵Yesu watili kuli woliwo , "wuzwe yali pawinga yangawuvwa uluze pano siwanga achili ali nawoliwo ? Kweni amanda yakwiza pano siwanga alifuma penepo pali woliwo , apano yalisala ukulya . ¹⁶Pasi umunthu nawumwi wino akagambika ichigamba ichipya pachizwalo ichikali , muno ichigamba chizalepuka ukufuma kuchizwalo ichikali , ngapano ukulepuka ukukalamba kuliya penepo . ¹⁷Nanthi ayanthu yasiyika uwengwa uwupya muvwakusengwila ivikali . Nanthi yangayika , ivyakusengwila , vingapuntha , uwengwa wungitika , nga nivyakusengwila vingononeka . Mmallo mwakwe , yakayika uwengwa uwupya muvyakusengwila ivipya , nga navyonsi vilasungwa ningo . " ¹⁸Pano Yesu wawwanganga ivinthu vino kuli woliwo , lolini , umwenyi wizile nukufukama kuli weliwe . Watile , " Umwanane wafwa likwene , kweni hyizini mwize muyike ikasa lyinu pali weliwe , nga akuzaya nuwumi . " ¹⁹Apano Yesu wakatwike nukumukonkha , avino nayalondezi yakwe yawonvile nawo . ²⁰Lolini , umwanachi wino wachuzile nichakumwezi imyaka ikumi lyonga nayili wizile kunsizi kuli Yesu nukulema muwumalilo mwachizwalo chakwe . ²¹Muno wayivwanjile , " Nanthi ningalema imyenda yakwe , nimaya ningo . " ²²Kweni Yesu wasenwike nukumulola , nukuti kuli weliwe , " Mwana , lemasya ; ulusuwilo lwako lwakupanga ukuti uye ningo . " Nga numwanachi wapozile pansita yilya kwene . ²³Lino Yesu wiza munyanda yamukankhala , yakalizga winumba likupanga ichongo ichivule . ²⁴Watile , " Fumini penepo , muno umukazgana wino atafwile , kweni akaswile sile . " Kweni yamusesile pakumusoweka . ²⁵Lino iwumba lyafuma panzi , winjile kukasi njukumunyamula kumakasa , umukazgana wakatwike . ²⁶Chino chuwike mumusumba wonsi . ²⁷Lino Yesu akupita ukufuma papa , yanthonkha yayili yamukulele . Yapundanga nukuti , " Tuvwile uluse , mwana wakwe David ! " ²⁸Lino Yesu winjila umung'anda , yanthonkho yizile kuli weliwe . Yesu watili kuli weliwe , " Mukusuwila ukuti ningawomba chino ? " Yatile kuli weliwe , " Tukuzumilizga , Mwene . " ²⁹Apano Yesu walemile aminso yakwe nukuti , " Leke chiwombwe kuli mwemwe ukulingana nulusuwilo lwino , " ³⁰nga aminso yawo yayulike . Anapo Yesu wawapingwile ukuti , " Mulolechesye ukuti chino chituvwika kulikonsi . " ³¹Kweni ayanthu yayili yaya yafumile nukuyanena ayanthu mumusumba wonsi . ³²Pano awonsi yayili yalya yapitanga , umonsi wumwi chinunu wino walemilwe nivimphepo iviyipe yizile nawe kuli Yesu . ³³Lino ivimphepo iviyipe vyafuma , umunthu wawwanzile . Iwumba lyazungwike nukuvwanga ukuti , " Chino chitalolekapo muno mu Israel ! " ³⁴Kweni ayafalisayi yatinji , " Kumukoleleli wawo uwavimphepo iviyipe , akafumya ivimphepo . " ³⁵Yesu wayile mumusumba yonsi namumuzi . Wapitilizge ukusambilizga mumang'anda yamapepo , ukukosola izwi laumwene wakupela nukupozga indwala zgakulekanalekana namawulwale yakulekanalekana . ³⁶Lino walola iwumba , walinji nuluse nawoliwo , umulandu wayinvile nukulemwa uwukata . Yalinji ngati ing'onzi zgambula kachema . ³⁷Watile kuyalondezi yakwe , " Ivyakugowola ivivule , kweni yakagowola ayanono . ³⁸Achino pepini zuwa kuli Leza wavyakugowola , ukuti angatuma yakagowola mukugowola . "

10

¹Yesu wawamie ponga ayalondezi yakwe nu kuwapa insambu pa mipasi iviyipe , ukuyifumya , nukupozya indwala zyakulekanalekana na mawulwale aya kulekanalekana . ²Nomba amazina yamapositoli yalya ikumi lyonga nayayili yalinji . Uwakutandika , Simon (wino walinji kapyo a Peteli) , nga na Andileya umuto wakwe ; James umwana wakwe Zebedee , nga Yohan umuto wakwe ; ³Filipu , Bartholomew ; Tomasi , nga na Mateyo kasontchezga wamisinkho ; James umwana wakwe Alphaes , nga na Thaddaes ; ⁴Simon nga na Yudas isikaliyiti , wino alimukana . ⁵Yakwene ikumi na yayili (12) Yesu wawatumile wawalanjilile nu kuti , " Mutaya ukunethende yonsi kuno kukayikala Ayakandi , nu kuti mutinjila umumusumba wonsi uwa ma Samalitati . ⁶Kwene muye uku ng'onzi iziponge izya ng'anda ya Izilayeli ; ⁷Napano mukuya , tandini izwi nukuti , ' Uwumwene wa kwiyulu wa palama . ⁸Mupozye ayalwale , muzyusyey ayafwe , swefyini aya mambombo , nukufumya imipasi iviyipe . Mwapochela pa wila mupele pa wila . ⁹Mutanyamula golide nanthi wumwi , siliva , pamwi kopa umutuvyola twinu . ¹⁰Mutatola ichola chakupita nacho icha pa wulendo , pamwi ichizwalo ichakuchinja , pamwi indyato , pamwi insonzo , amuno kawomba wayanila ichakulya chakwe . ¹¹Lyene umusumba nanthi muzi wuno mukwinjila , mulonde wuno vimupazi , nu kwikwala kukokwene mphaka pano mulawelega . ¹²Ndipano mwinjila umung'anda , lamukini . ¹³Nanthi ing'anda yayanana lekini umutende winu wuye pali yoliyo . Kwene nanthi itayanine , lekini umutende wu welele kuli mwemwe . ¹⁴Kuli yano yatawapochelela pamwi ukuvwa ku mazwi yinu , pano mukufuma umung'anda yiyo nanthi umumusumba , kunthini ulukungu ulwa mumatamba yinu . ¹⁵Ichumi inkhuvwanga kuli mwemwe chilayako filyako ku muzi wakwe Sodomu na Gomola mu wanda wa wupinguzi ukuchila umumusumba

wuwo.¹⁶"Lolini, inkhuwatuma ngati ing'onzi pakasi pa mphumphi, achino muchenjele ngati inzoka na kuya mwe yatele ngati inkhunda. ¹⁷Muchenjela na yanthu! yaliwatwala ku tuwangwe twa milandu, nukuti yalamichapula umumasinagogi yawo. ¹⁸Apano yalawatwala apa manso ya nkhombe na ya mwene pa musango wakwe nene , ngati uwumboni ku woliwo na ku yakandi. ¹⁹Nanthi yiza yawatwala, mutasakamala kuli vino muliya muvwange, amuno ivyakuvwanga vilapelwa kuli mwemwe pali kasita wiyo. ²⁰Amuno ansamwemwe mweyano mulavwanga, kwene Umupasi wakwe Tata winu awuno wulavwanga muli mwemwe. ²¹Umwina alamutwala umwina kumfwa, na tata umwanakwe. Ayana yalakatuchila ayakwasi yawo nu kuwapanjisa ukuti yafwe. ²²Mulapatwa ukumunthu wensi umulandu wizina lyane. Kwene wuno alajimba mphaka kunsilo, umunthu wiyo alapusuka. ²³Nanthi yiza yawachuzya umu musumba wu, mutuchile kuli wuze, ichumi inkhavwanga kuli mwemwe, mutalayipita imisumbi yonsi ya Izilayeli pano umwana wa munthu atani ayize. ²⁴"Umulondezi asipota umusambilizi wakwe, nukuti umuzya asichila uwakumutungulula. ²⁵Chimuyine umulondezi ukuti aye ngati umusambilizi wakwe, nu muwomvi ngati uwakumutungulula. Nanthi yamwamwa katungulula wa ng'anda ukuti Belizebu, wuli vino chingachilamo amazina yano yangama aya mung'anda yiyol!²⁶Achino mutawatina, amuno pasi chino chatupikwa chino chitalalolechela, nukuti pasi chino chifisama chino chitalamanyikwa. ²⁷Chino inkhuwanena umufinzi, chivwangini apatiswe, na chino mukuvwa panono umumatwi yinu, chitandini papela pa mang'anda. ²⁸Mutatina yalya yano yakakoma umwili kwene yatanga yakome uwumi. Kwene, mumutine wino afwile afwile ukonona uwumi ponga nu mwili mu gehena. ²⁹Wuzye amakoza yayili yasikazwa pa kalikopala akanono? Papokwene pasi nanthi lyonga lino lingapona pansi ukwawula Tata ukumwanya. ³⁰Kwene ninyele zyamumutwe winu zya pendwa zyonsi. ³¹Mutatina. Mweyapapela sana ukuchila amakoza ayavule. ³²Achino wensi wino alazumila nene pamanso ya yanthu, nani kwene indazumila pa manso yakwe Tata wuno ali umwiyulu. ³³Kwene wuno akunkhana nene apamanso ya yanthu, nani kwene indamukana pa manso ya yakwe Tata wuno ali umwiyulu. ³⁴"Mutayelenganya ukuti niiza pakuleta umutende pansi ya pansi. Inthiza pakuletaumutende, kwene uwulwani. ³⁵Lelo niza pakulekanya umunthu ukupusana na yisi, nu mwana umwanachi alapusana na nyinavyala. ³⁶Ayalwani ya munthu yalaya ayalyakwene aya ng'anda yonga nawe. ³⁷Wino wakunda yisi pamwi nyina ukuchila nene atalingine nene; wino wakunda umwanakwe umonsi pamwi umwana umwanachi ukuchila nene atalingine nene. ³⁸Wino atanyamula ulapanda lwakwe nukukonkha pansizi pane atalingine nene ³⁹Wino akuzana uwumi wakwe alawusumba. Kwene wino akusumba uwumi wakwe pa mulandu wakwe nenen alawuzana. ⁴⁰"Wino akuwapochelela mwemwe akupochelela nene akupochelela akepochelela na weliwewuno wanthuma. ⁴¹Wino akupochelela kasesema umwizina lyakwe kasesema alapochela, ichilambu chakwe kasesema, na wino akupochelela umunthu umulungamane umwizina lya mulungamane alapochela ichilambu cha munthu umulungame. ⁴²Wensi wino akupela kweneko pali wenga wa yanono ya napano ichikombe cha manzi ayazuke yakumwa umwizina lya mulondezi, ichumi inkhuvwanga kuli mwemwe, weni atalalumbapo ichaupi chakwe."

11

¹Pizile paya pano Yesu wamazile ukuwasunda ayalondezi yakwe ikumi nayayili, wizile wafuma penepo ukuyasambiligza nukukosola kumisumba. ²Apano Yohani wizile wuwua lino ali muminyololo ivyakuchita vyakwe Yesu, wizile watuma izwi nayalondezi yakwe "nukuti kuli woliwo, "Amwemwe mweyano mumayiza , pamwi tulole muze?"³Yesu wawaswike nukuti kuli woliwo," Yanji kamuwuzgini Yohani vino mukuvwa nukulola . ⁴Yanthonkho yakulola , ayalemale yakupita, ayachizilisi yakupola , yakutwi yakuvwa nupya , ayafwe yakukatuswa ukuya nuwumi, izwi lyakwe leza likukosolwa kuyapina . ⁵Uwalongo awino asisulwa na nene.⁶Lino ayanthu ya yaya kunzila yawo, Yesu watalike ukuvwanga kwiwumba vyakwe Yohani, Wayile mulu..... pakulola chani- itete likutenswa nimphepo? ⁷Kweni wayile pakulola chani - umunthu azwazile amalaya iyipepuka ? Umolimo, yano yakazwala amalaya amapepuka yakayikala umung'anda yakwe Mwene. ⁸Kweni mwayile pakulola chani--kasesema? ichumi, nkhukenena, swinya umukalamba ukuchila kasesema. ⁹Wii ali wino chawalichilwe, 'Lolini, nkhutuma umutumwa wane pamanso yako, wino alipekanya inzila yako pano wemo utani. ¹⁰nkhukenena ichumi, wonsi yano yapapwa mumwanachi pasi umukalamba ukuchila Yohani kawatizya. Kweni wino umunono mu wumwene wa kwiyulu ali mukalamba ukuchila vino ali. ¹¹Ukufuma mumanda yakwe Yohani kawatizya mphaka nanomba, uwumwene wamwiyulu waya pa wulwi, nupya ayanthu yano yali ni chikanga yakawusenda pa maka.¹²Pakuti yakasesema wonsi ni sunde yasesemanga mphaka pali Yohani; ¹³Ndi mungalonda ukuchizumilizya, a Eliya wino wali nu kwiza. ¹⁴Wino ali na makutwi ukuti awuvwe, mulekini awuvwe.¹⁵Ningayikolanya na chani inkhulo yii? Yili ngati ayana yakwizya pa chisankhano, yana yakayikala nu kupundana pundana ¹⁶nukuti, "Twawalizizye ichimphyoti, kweni mutachinyile. Twalizile, kweni mutalanjizye uwila."¹⁷Pakuti Yohani atizile pakulya nanthi pakung'wa, kweni yatili, 'ali nimipasi iyipe.' ¹⁸Umwana wa munthu wizile pa kulya nu kung'wa nupya yatili, 'Lolini umulyoke nupya chakolwa, chiwuzwa wakwe yakasontchesya ya misonkho na yayembu!' Kweni amano yakulanjizya imilimo yakwe yawumolimo.¹⁹Apano Yesu watalike ukuwanena ayamumisumba muno wawonvilemo intchito zgakwe, umulandu yatalafile . " ²⁰umukosi kuli mwemwe, Chorazini! Umukosi kuli mwemwe, Betisayida! Nanthi umulimo wuno wawombelwanga mu Tyre namu Sidon wuno wawombilwe kuli mwemwe, nge yalafile insita yilya kwene muvizwalo vyawo ivya masaka na mwiwitoi. ²¹Kweni chilyako ichisuma kuli Tyre na Sidon pa wanda wawulonzi ukulusya mwemwe.²²Mwe Ya Capernaum, mukwelenganya ukuti mungatumphulwa ukuya kupela ? Awe, muliswa pansi paka ku Hdes. Muno nanthi mu Sodom mwachitikwe umulimo uwusuma wuno wachitikwe kuli mwemwe, nge vwikala mphaka ilelo. ²³Kweni nkhati kuli mwemwe chitaliya ichitamye kuni ya Sodom mumanda yawulonzi ukulusya mwemwe."²⁴Pansita yilya kwene Yesu watili , " Nkhuwalumba sana mwemwe, Tata wakupela , Mwene wakupela na pansi , umulandu

mwafisile ivinthu vino kuyamanano nayakuvwichisya , nga mwavivwanzile kuyana ayanono .²⁶Umolimo , Tata, muno chino chawasechelesizge mwemwe mukulola kwinu .²⁷Ivinthu vyonsi vipeliwe kuli nene ukufuma kuliTata; nga patali nawumwi wino wamanya umwana ukulusya Tata , nga pataya nawumwi wino wamanya Tata ukulusya Umwana nga nakuli wensi wino umwana walonda ukuti amumanye .²⁸Zanji kuli nene , mweyanthu mukuchula nukutwika ivinyome , nga ndiwapa ukupuza .²⁹Sendini katundu wane nga musambilile kuli nene , muno ne mutonthe umwenzu, nga mulizana ukupuza kwa myezyo yinu .³⁰Muno katundu wane sumutamye nga umupepuke."

12

¹Insita yimwi Yesu winjile umuchalo chakwe tiligu apa wanda wa mulungu. Alondezi yakwe yali ninzala ayatalika apakupungunyula imphumba nukutalika apakulya. ²Kweni lino Afalisi yalola vikwene, yavwanzile kuli Yesu, "Walola vino ayalondezi yako yakuwomba vino vitakuzumilizwa apa mulungu."³Kweni Yesu wawaswike ati, "Wuzge mutawazga vino Davide wawonvile pano wali ninzala, ponga na yanthu yano wali nawo?"⁴Winjile umung'anda yakwe Leza nukulya ichakulya apa manso yakwe, chino chitali ichakuzumilizwa kuli weliwe apakulya nakupya chitali ichakuzumilizwa kuli woliwo yano wali nawo, kweni ichakuzumilizwa kuli yasimapepo wonga sile .⁵Wuzge mutawazga umwisunde lino likuti apa mulungu ya simapepo yononyile apamulungu kweni yatali numulandu? "Kweni nkhuwanena kuno wenga sile umukalamba ukulusyaitempheli alipano."⁷Nanthi mwali mumanyile chino chikusula , 'nemo nali nkulonda uluse nsikulonda ivyakuyipa , 'kwene mutavwanzile nachimwi ichakususya yano yatali numulandu. ⁸Pakuti umwana uwa munthu awino imfumu iya pa mulungu "⁹Alino Yesu wizile afuma palya nukuya mung'anda yamapepo. ¹⁰Kulyakwene , kwali umunthu wumwi wino wali umulemale ikasa . Afalisyayi yamukolowozizge Yesu ayati, " Wuzge isunde apakupozga apa Mulungu?" amuno yalondanga yamuzane numulandukuno uwaluyembu.¹¹Yesu watili kuli woliwo , " Umunthuchi wino anagayapo muli mwemwe, wino nanthi ali nimbelele yonga sile , apano nanthi imbelele yaponela umuwina apa mulungau , wino atanga ayinjile mwenemo nukuyifumya ? ¹²Apano chingaya wuli , ukulusya umunyhu ni mbelele ! Alino isunde apakuwomba ichisuma apa mulungu."¹³Apano Yesu watile ukumunthu , "wololosya ikasa lyako." Wololosizge ikasa, apanolizile lyawelega umumalo mwakwe , nukuyana muno lyayelile ikasa lyuze. ¹⁴Apano afalisi yafumile apanzi nukupangana iviyipe kuli weliwe. Yene yalondanga muno yangamukomela .¹⁵Kwene Yesu wizile wamanya , wafumile penepo apamasyo palyakwene. Iwuvi lya yanthu lyamukonsile , apano wizile wayapozya ayanthu wonsi . ¹⁶Wizile ayasundayizga kuno yatawumbula ukuwanthu yawuze, ¹⁷apano vikwanilise , vino vyavwanzilwe muli Yesaya kasesema , wino wavwanzile ati ,¹⁸" Lolini, umuwonvi wane wino namusola uwakukundwa, muliweliwe umunzo wane wukusechela . Indayika umupasi wane paliweliwe, apano aliza avwange ichisinkha uku yanthu aya mitundu .¹⁹Ataliza alwisye pamwi nukupunda umwakukwezga ; swinya nanthi wenga wino liza awuvwe amazwi yakwe umumisewu. ²⁰Swinya ataliza akonyole nitete ilisyetame; atalazinya ichikonko cha chunsi, nkukwanilisa pano wayika ichisinkha inkolelo nukuchinvyu, ²¹nga namwizina lyakwe ayamitundu yaliya nulusuwilo."²²Apano umunthu wumwi inthonkho na chinthavwanga , wino wali numupasi uwuyipe yizile nawe kuli Yesu . Apano Yesu wamupozizge , apano watalike ukuvwanga napakulola . ²³Iwumba lya yanthu lyazungwike , " kuno umunthu kwene atangame umwana wakwe Davide?"²⁵Kwene Ayafalisaye pakuvwa ichizungusyo chikwene chi ayavwanga yati, " Atakufumya imipasi iyipe foo kwene a Belezabule , mwene uwamipasi imiyipe. ²⁴"Kwene Yesu wamanyaile amelenganyo yawo avwanga kuliwoliwo, " umwene wonsi wuno wusiponga alikuti wulekine , nu muzi wonsi pamwi ing'anda yino yilekine yitalimilila."²⁶Ndi satana akamuzinga satana muze, akuli kuti yasi ponga. Apano uwumwene wakwe ungimilila? ²⁷Ndi nkuzinga imipansi imiyipe namaka yakwe Belezabule, nga pano ayananinu nawo yakuyizinga wuzye ukupitila muli weni? apamfundo yikweneyi alikuti yalaya apinguzi yakwe mwemwe.²⁸Ndi nkuzinga imipansi iviyipe na maka aya mupasi wakwe Leza, akuli kuti uwumwene wakwe Leza wiza apali mwmemwe. ²⁹Wuzye aweni wino anginjila umung'anda iya muntu uwamaka nukwiya ivinthu vyakwe pano atani amunyepe umwenecho wang'anda wino ali namaka? Apano ayiye ivinthu vino vili umung'anda yakwe. ³⁰Umunthu wensi wino asiponga na nene akulwishanya na nene, na wensi wino asiponga na nene awino akavulunganya. ³¹Ali chino nkhuwanena ukuti, uluyembu lonsi ninthuko antu yalelelwa kweni wino angatuka umupansi kusi ukwelelwa foo. ³²Wensi wino angavwanga amazwi ayipe ukumwana wa munthu, aliza ayelelwe. Kweni wensi wino angavwanga uwuyi kuli mupasi uwutiswe, atalelelwa foo, nukutalika mukwene umunsinukufika ninkholelo. ³³Mpange umuti uwusuma nivikomwa vyakwe ivisuma, ntazi ndimukupanga umuti uwuyipe nivikomwa vyakwe iviyipe, amuno umuti wonsi wukamanyikwa nivikomwa vyakwe. ³⁴Mwe luko nzoka, mwe yayipe mungamanya wuliwuli pakuvwanga ivisuma? muno vino vizuzile umumwenzu umulomo wukavwanga. ³⁵Umunthu umusuma ukufuma mu wusuma uwa vinthu ivya mumwenzu avino akavwanga vino ivisuma, swinye uwuyipe uwa munthu ukufuma ukufuma ukuviyipe ivya mumwenzu avino akavwanga vino iviyipe.³⁶Achino nkuwanena inkati uwanda wakupingula antu yalavwanga amazwi wonsi yano yawikazizye nukuntawavwanga. ³⁷Ulapingula ukuyana namazwi yako wonsi ukuti we musuma nsita zimwi usundwe.³⁸Amanyi ya musunde na falisyayi ayamwasuka Yesu ayati, "Kasambilizya, tutulonda ukuti utulanjizye ichilolesyo chimwi ukufuma kuli wewe."³⁹Yesu wayaswikwe woliwo ati, "Mwe nkulo injipe swinya mwe yazelele ichani chino mukulonda ichilolesyo chimwi. Nachimwi ichilolesyo chino chimapelwa kweni ichilolesyo chakwe Yona kasesema. ⁴⁰Ngati vino Yona wikazile amanda aya musanya na manda yatatu aya wusiku umundilwa iya nswi inkhalamba avino chilaya nu mwana wa munthu alikala amanda yatatu aya musanya na manda yatatu aya usiku umwivu umukasi umunsi ya pansu.⁴¹Anthu aya ku Ninevi alimilila apa wanda wakupingulwa ponga na yanthu aya nkulile yikweneyi yalasundwa, Apakuti yalafile apa kukosola kwakwe yona, lolini umukalamba ukulusya Yona ali

pakwenepa.⁴²Imfumu iyachanachi ukufuma kasika yilaloleka apa ku pingulwaponga na yanthu aya nkulile yikweneyi nukuyasusya. Imfumu iyachanachi yafumile umumbali zyonisi inzyansi nukuvwichisya ivya mano vyakwe Solomoni, achino lolechisyini wumwi umukalamba ukulusya Solomoni ali pa kwene.⁴³Pano umupansi uwuyipe wafuma mwenemo umumuntu, wapisile umumasyo yano yuma nukulondola amasyo ayakupuza, wutayazanyile. ⁴⁴Apano wavwanzile, 'nimawelela ukung'anda yane kuno nafumile. Lyo wawelela, wazanyile ing'anda iyipyele nkani nukuyika vyonsi umumasyo ningonigo ⁴⁵Apano wapisile nukuyasenda ayawuze ayasano na yayili mipansi iyipe ukulusya weliwe, apano yizile yonsi nukuzayikala mulyakwene. Apano imiyele ya muntu wilya yali iyipe kulunya apantandiko. Avino chilaya ichilichimwi ni nkulile yikweneyi."⁴⁶Lino Yesu achili akuvwanga ukwi wuvi , apano, nyina na yatatalezi yakwe yimilile apanzi, yalondanga kuno yavwange na weliwe. ⁴⁷Apano umuntu wavwanzile kuli weliwe, "Kuno tuvwe, mayo wako na ya tataleza yako yimilile apanzi, yakulonda kuno yangavwanga na wewe."⁴⁸Kweni Yesu waswike ati kuli wino wamunenyile, 'Mayo wane aweni na ya tatalezi yane ayaweni?'⁴⁹Apano ansonta ikasa lyakwe kuyalondezi yakwe nukuvwanga, "'Lolini kuno , yakwene ayana amayo na ya tatalezi yakweneya; ⁵⁰Pakuti wensi kwenewino akuwomba muno tata wane uwakwiyulu akulondela, umuntu wiyokwene ali tatalezi na nkazi nakupya ali mayo wane"

13

¹²Pawanda wulya Yesu wafumile mung'anda nukuyayikala mumbali muli yemba . Iwumba ilikulu lyakongine ukumuliwilizga , winjile muwato nukwikala mukasi pano iwumba lyimilile pambali pali yemba .³Apano Yesu wavwanzile ivivule ivinji kuli woliwo muvwili. Watile , " Muchenjele, kalima wayile pakukomela imbezu . ⁴Lino akukomela imbezu yimwi yaponile pamusewu , nga ivyunyi vyizile nukusompha . ⁵Imbezu yimwi yaponiyile pamawe, pani yitalinji nivu ilinji. Mkasita kanono yizile yuma umulandu patali ivu ilivule . ⁶Nga lino ilanzi lyakwera, yizile yafoka umulandu yitali nimisisi, nga yizile yuma .⁷Imbezu yimwi yaponile pamyunga . imyunga yakuzile nukuputa imbezu. ⁸Imbezu yimwi yaponile pamuvundo nukuseka , yimwi nukuseka umwanda wonga nukupitilira , yimwi amakumu yasano nalyonga , nga nayimwi amakumi yatatu. ⁹Wino ali namakutwi mulekini awuvwe."¹⁰Ayalondezi yizile nga yatile kuli Yesu, " Icani chino ukuvwanga kwiwumba muvili?" ¹¹Yesu waswike nga witile kuli woliwo , " Mwapelwa ulongo ulwakuvwa ivwankhama ivyawumwene wakupela , kweni kuli woliwo chitapelwa. ¹²Muno wensi wino alinavyo alipelwa ivinji, nga aliya nivivule . Kweni wensi wino ataya navyo, navino alinavyo vilisendwa ukufuma kuli weliwe.¹³Ali chino nkuvwanga kuli woliwo muvwili : Nachino wuli yakulola , yasilola ; nachino wuli yakuvwa, yasikuvwa, nanthiukuvwichisya . ¹⁴kuli woliwo vino wachimole Yesaya vwakwaniliswa, vino vikuti, 'Pano mukuvwa muluvwa, kweni munzila yonsi mutaluvwichisya; pano mukulola mulilola , kweni munzila yonsi mutaluvwichisya .¹⁵Muno imyenzo yayanthu yano iyikome , nga yatange yuvwe, nga yaziye aminso yawo, nga achino yatange yalole naminso yawo, nanthi nukuvwa namakutwi yawo , nanthi ukuvwichisya numyenzi yawo , nga achino yalisenuka kapyo , nga ndiwapozga .¹⁶Kweni alongo aminso yinu, muno yakulola ; namakutwi yinu, muno yakuvwa. ¹⁷Umolimo nkuvwanga kuli mwemwe ayanchimi nayalungamane yakalonda ukuti yangalola ivinthu vino mukavilola kweni yatavilola . Yalondanga ukuti yanguvwa ivinthu vino mukawuvwa nga yatavyuvwa .¹⁸Wuwini nomba kuchili chakwe kalima wino wasunvile imbezu zgakwe. ¹⁹Nanthi wensi akuvwa izwi ilya umwene kweni atakulyuvwichisya , umuyipe akayiza nukupoka vino vwakomelwa mumwenzu wakwe. Yii ali mbezu yino yasunvilwe pamusewo.²⁰Yino yasunvilwe pamusili wamawe umunthu wino akawuvwa nganapapokwene akalipochelela nukusechera , ²¹pano asi nimisisi muli weliwe , nga akajimba pakansita kanono . Nanthi ukuyimba nukupingulwa kwatalika umulandu wizwi , akapona zuwazuwa.²²Yino yasumbilwe pa myunga , wi ali munthu wino akawuvwa izwi , kweni akayika amano kuvinthu vwansi nga nga nukuyipa kwa vyuma vukakoma izwi, nga akaya uwambula ukukoma ivikomwa . ²³Imbezu zino zgaponyile pamusili wamuvundo , wi ali munthu wino akawuvwa izwi nukulyuvwichisya . Akakoma ivikomwa nukufumya imbezu, ukugowola nu mwanda , muli vimwi amakumi yasano nalyonga , muli vimwi imakumi yatatu ngati muno wakomelire. "²⁴Yesu wavwanzile ichili chuze kuli woliwo. Watili, " Umwene wakupela wuli ngati umunthu wino wasumba imbezu yakwe iyisuma muchalo chakwe. ²⁵Kweni pano ayanthu yalazile, ayalwani yakwe yizile nukukomela imbezu injipe mwenemo nga nukupita . ²⁶Kweni lino imbezi yilya yamela nga nukuseka , nganimbezu injipe nayo yalolike .²⁷Ayantchito yamwenecho wacvhalo yizile nukuti kuliweliwe, ' Mukalamba , utasunvile imbezu insuma muchalo chako? Ichani chino nomba muli imbezu injipe ?' "²⁸Watili kuli woliwo , ' Umulwani awino awonvile chino . ' "Ayantchito yatili kuli weliwe , ' Mukulonda akuno tuye nukuvifumya mwenemo?"²⁹" Umwenecho wachalo, 'Awe. Umulandu pano mukunyunkhula ivimele iviyipe, unganyunkhulila ponga navino wakomela. ³⁰Visiyini vyonsi vikulile ponga mpaka pano tuligowolanga . Pansita yakugowola ndivwanga kuli yano yaligowolanga , "Mutalichile munyunkhule iviyipe nukuvinyepa ponga ukuti muvipembe , kweni mukonganite tiligu munkhuma ."³¹Apano Yesu wavwanzile ichili chuze kuli woliwo. Watile, " Uwumwene wakupela wuli ngati akambezu kakwe mupilu kano umunthu wasenzile nukusumba muchalo chakwe . ³²Imbezu yi iyinono sana ukulusya imbezu zyonisi. Kweni nanthi kakula , ichikalamba ukulusya vino vili muchalo. Chikaya ichimutwe, muno ivyunyi vyamupela vikayiza nukwanza munsamba zgakwe."³³Yesu apano wavwanzile kuli woliwo ichili chuze." Umwene wakupela wuli ngati ayisiti wino umwanachi wasenzile nukusanzya na vipimo vitatu ivyawusu mphaka pano umunya wonsi watutumwike."³⁴Ivinthu vyonsi vino Yesu wavwanzile kwiwumba muvwili; nga atavwanzile nachimwi kuli woliwo uwambula ichili. ³⁵Chi chalinji ukuti vino vwanzilwe ukupitila munchimi viye umolimo, pano watili, " Ndiyula umulomo wane muvili. Ndivwanga ivinthu vyavwamile ukufuma kukutalichila kwansi."³⁶Apano Yesu wasile iwumba nukuya mung'anda . Alondezi yakwe yizile kuli weliwwe nukuti , " Tunene ivili vyavimele iviyipe ivyamuchalo."³⁷Yesu waswike

nukuti," Wino akukomela imbezu iyisuma umwana wa munthu .³⁸Ichalo insi; nga imbezu insuma , ya ali yana ya umwene. Imbezu injipe ali yana ya muyipe,³⁹ na yalwani yano yavisunvile asatana. Ukugowola ali wumalilo wa nkulo, nga nakagowola ayangeli.⁴⁰Apano , ivimele iviyipe vwawunganikwa nukupembwa numoto, amuno chilyela pawumalilo wankhulo. ⁴¹Umwana wa munthu alituma ayangeli yakwe, nga yalikonganika ivyawumwene ivinthu vino vikapanjisya uwuyipe nga nayano yakapanga uwuchende. ⁴²Yaliwasumbila muchiwina cha moto, kuno kuliya ukupuputa imisinzi nukusyeta amino. ⁴³Apano ayalungamane yaliwala ngati ilanzi muwumwene wakwe tata wawo. Wino ali namakutwi, musyini awuvwe.⁴⁴Umwene wakwiwulu wayana nichuma chino chifisime muchalo. Umunthu wachizanyile nukuchifisa. Musansa zgakwe wapisile, nukuyakazga vyonsi vino wali navyo, nukukala ichalo chilya .⁴⁵Nupya, uwumwene wakwiwulu wuli ngati umunthu wino umukankhala wino akulonga uwukasi uwapapela. ⁴⁶Nanthi wazana uwukasi wonga uwamphiya izivule , wapisile nukukazga vyonsi vino wali navyo nukuwukala uwukasi wulya.⁴⁷"Kupya umwene wakupela walingana nuwukonde wuno yasumbile muliyemba , nga wakonginye akawomi konsi. ⁴⁸Lino wazula , yakaswera yawukwemile pamulundu wakwe yemba . Alino yikazile pansi nga yakonganike ivisuma vyonsi muvitundu, kweni ivyawula inchito vyonsi yavisunvile .⁴⁹Chilya vikwene pawumalilo wankhulo. Ayangelo yaliza nukupawula ayayipe kuli yano ayalungamane . ⁵⁰Yaliwasumbila muchiwina chamoto, kuno yalalila nusyekula amino.⁵¹"Muvwichisya ivinthu vyonsi vino?" Ayalondezi yatile kuli weliwe, "Umolimo. " ⁵²Alino Yesu watili kuli woliwo, " Achino wensi wino wakonkha ukuya umuwonvi wakwe Leza ali ngati umunthu wino umwenecho wang'anda, wino akasenda ivikali nivipya ukufuma muli vino wasengula . " ⁵³Apano chizile chaya ukuti lino Yesu wamala ivyili, wafumilepo pano yali .⁵⁴Apano Yesu winjile mumusumba wakwe nga wasambilizge ayanthu muma Sinagogi yawo . Ichakukonkha chali ichakuti yazungwike nukuti yatile , " Akwinye kuno umunthu wino akusenda amano yakwene nivwakuzungusya vino ? ⁵⁵Umunthu wino sumwana wakwe kapala wamatabwa? Mama wakwe sawino yakamwama Mary? Sayato yakwe ya Yakobo, Yosefe , Simon na Yuda ? ⁵⁶Sayanyina yakwe wonsi yano tuli nawo? Wasenzile kwinye ivinthu vwonsi vino?"⁵⁷Yasosile umulandu wakwe weliwe. Kweni Yesu watili kuli woliwo, " Inchimi yisiya numuchinzi mjnsi yakwe nanthi umung'anda yakwe."⁵⁸Atawovwile ivyakuzungusya ivinji kuku umulandu yatamusuwile .

14

¹Munsita yilyakwene, Herodi kateka wamphanga wuvwile ululumbi lyakwe Yesu. ²Watili kuyawomvi yakwe , " Wi a Yohani kawatizya; wazyuka kuyafwe. Achino amaka yaa yali pakuwomba muli weliwe."³Muno Herodi wamunyelele Yohani, munyepini, mukamuyike mung'anda yaminyololo umulandu wakwe Herodiyasi, muka muto wakwe Filipu. ⁴Muno Yohani watile kuli weliwe , " Chitalingine kuti wewe uye nawe ngati umuchi wako." ⁵Herodi angamukoma , kweni watinyile ayanthu , umulandu yamusenzile ngati intchimi.⁶Kweni lino uwanda wakupapwa wakwe Herodi wiza , umwana umwanachi wakwe Herodiyasi wachinyile pakasi payanthu nga wamusechelesizge Herodi. ⁷Pakumusalifya Herodi, wamulayile nichilapo ukuti alimupa chonsi chilya chino walenga .⁸Lino mama wakwe wamulinganya , watili, " Mphini kuno , pitewulo, umutwe wakwe Yohani kawatizwa . " ⁹Mwene wachiluchile nachino umukazgana walenzile , kweni umulandu wakuti walafile numulandu wakwe yalya yano yalinji nawe palwamo lulya, wawanzile ukuti chiwombwe.¹⁰Watumile nga yayile yaputula umutwe wakwe Yohani mung'anda yaminyololo. ¹¹Apano umutwe wakwe yawulesile pitewulo nga yamupile umukazyana nga wawusenzile ukuya nawo kuli mama wakwe. ¹²Apano ayalondezi yakwe yizile , yasenzile umwili wakwe , nukuyawuzika. Lino chino chapita , yayile nukuyamunena Yesu.¹³Nomba lino Yesu wivwa chino , wizile wafumapo piwato nukuya kumalo yawuze. Lino iwumba lyuvwa chino , yamu,konsile pansi ukufuma kumusumba. ¹⁴Apano Yesu wizile pali woliwo nga waweni iwumba ilikalamba . Walinji nuwila pali woliwo nga wapozizge nayalwale yawo.¹⁵Lino amanguzi yiza, ayalondezi yizile kuli weliwe nukuti, " Amalo yano yali pali wonga sana , nga nuwanda wasila kali . Liwuzge iwumba lifume penepo, ukuti yaye mumizi yawo nukuti yakale ivyakulya vyawo."¹⁶Kweni Yesu watili kuli woliwo , " Yasi numulandu wakuti yawelele. Muwapele chimwi ichakuti yalye." ¹⁷Yatili kuli weliwe . " Tuli sile nivimba visano nutuswi twili . " ¹⁸Yesu watili , " Letini kuli nene. " ¹⁹Apano Yesu walinenyile iwumba ukuti lyikale pansi pamasote . Wasenzile ivibama visano nutuswi twili. Ukulola kupela , wapefile , nukumonyola ivibama nukuwapa ayalondezi, nga ayalondezi yalipfile iwumba . Wonsi yalile nukwikuta. ²⁰Wonsi yasenzile vino vyasyazile vyavimonyolwa vwawwakulya indupe ikumi lyonga navili ukuzula . ²¹Wonsi yano yalile yalinji awonsi amazimbi yasano, ukupawula ayanachi nayantche .²²Papokwene wawanenyile ayalondezi yakwe ukuti yaye mwiwato nukuti yapite nawe kumbali yuze, pano walizinganga iwumba . ²³Lino walizinga iwumba , wayile wakwela pamwamba pakupepa . Lino amanguzi yiza , walinji kulyakwene wenga . ²⁴Kweni uwato walinji apatali ninsi , lyatusilwe namawimbi, muno umuza paputanga u,fufuma kuno yayanga . ²⁵Akatondo sana kumacho Yesu wayilw kuli woliwo, wapitanga pali yemba . ²⁶Lino ayalondezi yamulola akupita pali yemba , yachulike nukuti yatile , " Ichizguka , " apano yalizile sana ninthete . ²⁷Kweni Yesu wawanzile kuli woliwo papokwene nukuti , " Jimbini! mutatina . "²⁸Peteli wamwaswike nukuvwanga ukuti , " Mwene, nanthi awewe, mbuzga nene ukuti nize kuli wewe pa manzi . " ²⁹Yesu watili, "zanga." Apano Peteli wafumile mwiwato nukupita pamanzi pakuya kuli Yesu. ³⁰Kweni lino Peteli walola umuza , watinyile . Lino watalika ukukapila walizile nukuti , " Mwene nthula !"³¹Papokwene Yesu wizile wololosya ikasa lyakwe , wizile wamulema Peteli , watili kuli weliwe , " Mwe yalusuwilo ulunono, ichani chino ute ukusuwila ? " ³²Apano lino Yesu na Peteli yizile yaya mwiwato, umuza wizile wamyalala. ³³Apano ayalondezi mwiwato yizile yapepa nukuti, " Umolimo we mwana wakwe Leza ."³⁴Lino yalamba , yizile pamulundu pa Genesaleti. ³⁵Lino ayanthu palya yamumanya Yesu , yizile yatuma paliponsi pamizi

yapapipi, apano yizile nawo wonsi yano yali ayalyale . ³⁶Yamulenzile ukuti yakumye sile mumbali mwavivwalo vyakwe , kweni wonsi yano yakumyanga yapolanga .

15

¹Apoano yamwi Ayafalisayi nayakawalika yizile kuli Yesu ukufuma ku Yelusalemu. Yatile ,"²Ichani chino ayalondezi yakonona imyata yawakalamba ? Muno yasifulala mmakasa mwawo nanthi yakulya ." ³Waswike nukuti kuli woliwo , " Nga ichani chino mukonona vino Leza wavyanga umulandu wamyata yinu?⁴Muno Leza wavwanga , 'Mukwezge tata na mama wako , ' nga 'nawino akuvwanga iviyipe vyakwe tata wakwe nadi alifya . '⁵Kweni mukuti , 'Wensi wino akuti kuli tata na mama wakwe , " Chonsi chino chakwavwa aliya ukuti wapochele ukufuma kuli nene ali chawupi chino chapelwa kuli Leza , "⁶umunthu wiyo atakulonda ukumukwezga tata wakwe ' Muzila yino mwalikana izwi lyakwe Leza umulandu wa myata yinu.⁷Mwe yachilumba ! Wuzge uwumolimo wakwe Yesaya wali wuli pano wachimile ukuti ,⁸ Ayanthu yano yakalumbula nene nimilomo yawo, kweni imyenzo yawo yili ukutali nanene. ⁹Yakamphepa nene ivyambula itchito umulandu yakusambilizga amalango yawo ngati apano amalango ywanthu. "¹⁰Apano wamile iwumba kuli weliwe nukuti kuli woliwo," Uvwini nukuvwichisya - ¹¹Nachimwi chino chikayinjila mumulomo wa munthu chikamonona umunhu . Kweni, chino chikafuma umumulomo , chi achino chikawonona umunhu."¹²Apano ayalondezi yizile nukuti kuli Yesu, " Umanyile ukuti ayafalisayi yasosile lino yuvwa amazwi yano?" ¹³Yesu waswike nukuvwanga ukuti, " Ichimelwa chonsi chino tata wane uwakupela atakomela chilanyunkhulwa . ¹⁴Wasyini wonga , ayakachema yanthonkho. Nanthi nthonkho wenga akulanjizga umuze ukwakuya , wonsi aliponela muchiwina . "¹⁵Peteli waswike nga watili kuli Yesu, " Vwangini ichili chino kuli sweswe." ¹⁶Yesu watli," Namwe muchili mjusti nukuvwichisya ? ¹⁷Musikulola ukuti chonsi chino chikayinjila chikapita ukuya munda mga apano chikapita ukuya umwicholoni ?¹⁸Kweni ivinthu vino vikafuma mumulomo mwa munthu vikafuma ukufuma umumwenzo. Ali vinthu vino vikawonona umunthu . ¹⁹Amuno ukufuma umumwenzo mukaleta amelengwi ayayipe , ukukoma , uwuchende, ukukumbuchila , uwivi, uwukamboni uwawufi nga nuluyewo. ²⁰Vi ali vinthu vino vikawonona umunthu. Kweni ukulya uwambula ukufulala mmakasa kusiwonona umunthu. "²¹Palya Yesu wafumilepo nukuya kumusumba wakwe Tyre na Sidon. ²²Wuvwini, umwanachi waku Canaan wizile ukufuma mumusumba wukwene. Wapuzile nukuti," Nguvwilini uluse, Mwene, mwana wakwe David! Umwana wane walemwa nimipasi injipe . "²³Kweni Yesu atamwaswike nachimwi. Ayalindezi yakwe yizile nukumulenga , ukuti. " Mufumye penepo , amuno akutukalipila . "²⁴Kweni Yesu waswike nukuti," Nthatumwa kuli wonsi kweni kung'onzi iziponge izgamung'anda ya kwe isilayeli. " ²⁵Kweni wizile nukuzafukama kuli weliwe, nukuti, " Mwene ngavwa nene."²⁶Waswike nukuti, " Sichisuma ukusenda umukate wayana nukusumbila twasimbwa utunono."²⁷Umwana wilya watili, " Umolimo . Mwene, kwene natwasimbwa tukalya utuwuluwusya tuno tukupona ukufuma pitewulo lyakwe mwene wawo." ²⁸Apano Yesu waswike nukuti kumwanachi, " Mwanachi , ulusuwilo lwako ulukalamba ; leka chowombwe ngatimuno ukulondela . " Umwanakwe wapozele ukufuma pansita yilya kwene.²⁹Yesu wafumile pawuyo wulya nukuya kupipi kuli Yemba wakwe Galileya . Apano wakwezile kumwamba nukuyayikala kulyakwene. ³⁰Iwumba ilikalamba lyizile kuli weliwe . Yizile nayalemale , yanthonkho , yachiwiwi, nga nayano yasipita , nayinji yawuze yano yali ayalwale. Yawalesile mumakulu yakwe Yesu, nga wawapozizge . ³¹Iwumba lyazungwike lino yalola ukuti yachiwiwi yatalika ukuvwanga , ayalemale yapola , yano yasipita yatalika ukupita , yanthonkho yakulola . Yamulumbwile Leza wakwe Isilayeli.³²Yesu wamile ayalondezi yakwe kuli weliwe nukuti kuli woliwo , " Indi nuluse sana niwumba umulandu lyikala nanene amanda yatatu kweni yasi nachimwi ichakulya . Nanthulonda ukuti imbazinge pano yatani yalye, amunmo yangazilika munzila . "³⁴Ayalondezi yatili kuli weliwe, " Akwinye kuno tungazana umukate wuno wungawakwana wonsi yano ukumalo yano ? "³³Yesu watili lkuli woliwo " Imikate yinga yino muli nayo?" Yatili "yisano nayili, nga nutunswi tunono." ³⁵Apano Yesu wawuzizge iwumba ukuti lyikale pansa . ³⁶Wasenzile imikate yisano nayili nga ninswi , nga lino wasalifya , wamonywile imikate nukuwapela ayalondezi. Ayalondezi yapile iwumba . ³⁷Ayanthu wonsi yalile nukwikuta . Nga apano yakonganike indupe zisano nazili ukuzula vino vyasyazile . ³⁸Yano yalile yalinji awonsi amazimbi yanayi, ukupawulapo ayanachi nayana . ³⁹Apano Yesu waliwuzizge iwumba ukuti .lifumepenepo nga apano wayile mwiwato nukuya kumusumba wakwe Magadan.

16

¹Ayafalisi naya Saduki yizile nukumwezga pakumuwuzga ukuti awalanjizge ichilanjizgo ukufuma kumawingo. ²Kweni waswike nukuti kuli woliwo," Nanthi kwaya amanguzi, mukati,' kukuzaya insita iyisuma , muno iwingo iliyenzo.⁴Nanthi kwaya akatondo, mukati, ' insita yisiya insuma, muno iwingo iliyenzu nuwutifi.' Mwamanya ukwelenganyizizga akalolechele kiwingo, kweni musiyenganyizizga ivyakulolesya insita . ⁴Inkhulo iyiyipe niyaeuchende likulonga ivyakulanjizga, kweni vitalipelwa kuli woliwo kweni vyakwe Yonah . " Apano Yesu wawasile nukupita . ⁵Lino ayalondezi yafika imbalama yuze, yilile ukusenda ichakulya. ⁶Yesu watili kuli woliwo," Nupya chenjelini nivilungo vya ya Falisi naya Saduki " ⁷Ayalondezi yelenginye wonga nukuti," umulandu wakuti tutasenzile ivyakulya . "⁸Yesu wamanyile chakwe chino nukuti , " Mwe yalusuwilo ulunono, ichani chino mukwelenganya mwenga nukuti mukuti umulandu wakuti musi nichakulya ?⁹Musikwelenganya nanthi ukukumbuka ivya vibama visano ivya myanda yisano, Nga nimise yino mwali nayo? ¹⁰Nanthi ivibama vilya visano navili ivya myanda yinayi, nga nimise yino mwasenzile ?¹¹Ichani chino mutakuvwichisya ukuti nthe nkhuvwanga penepo ivyachakulya ? Chenjelini nupya muye mwe yakulolechesya sana vilungo vya Yafalisayi naya Saduki." ¹²Apano wuvwichisizge ukuti atasulanga ukuti yachechenjele umulandu wawilungo

vya mumukate, kweni ukuti yachenjele umulandu wa visambilizgo vya ya Falisi naya Saduki.¹³Nomba apano Yesu wizile mumusumba wakupipi ku Caesarea Philippi, wawawuzichisizge ayalondezi yakwe, ukuvwanga, " Ayanthu akuvwanga ukuti umwana wa munthu aweni?"¹⁴Yatili, " Yamwi yakuti Yohani kawatizga, yamwi, Eliya; nga nayamwi, Yelemiya, nanthi wumwi uwa intchimi."¹⁵ Watili kuli woliwo, " Mwemo mukuti neweni?"¹⁶ Pakwasuka , Simon Peteli watili, " Mwe ya Khilisu, , umwana wakwe Leza uwawumi."¹⁷Yesu waswike nukuti kuli weliwe, "Mupepwe awewe, Simon Bar Jonah, ukumwili nuwazi wuno wutilwile chino kuli wewe, kweni tata wane wuno ali kupela .¹⁸Nani nkhati kuli wewe we Peteli, nga napiwe lino nizenga ing'anda yakwe Leza. Imipongwelo yakwe ya Hades yitalichila pano.¹⁹Indikupela wewe ichakuyulila cha umwene wakupela . Chonsi chino wiza wanyepa pano pansi chilanyepwa nupya kupela , nga nachonsi chino wasapula pano pansi chilasapulwa nupya kupela ."²⁰ Apano Yesu wawapingwile ayalondezi ukuti yatamunena nawumwi ukuti a Khilisu.²¹Ukufuma pansita yilyakwene watalike pakunena ayalondezi yakwe ukuti aye ku Yelusalemu, chulini pavinthu ivinji payakalamba naya mwene nayakawalika , mukomwe, nukuzuswa kuyafwe pawanda wakwe chitatu.²²Apano Peteli wamusendile pambali nukuvwanga, nukuti, "chino chiye ukutali namwe , Mwene; chi chitawombwa kuli mwemwe."²³Kweni Yesu watili wasenwike nukuti kuli Peteli, " Yanga kunsizi kuli nene, Satana! Wechakutchinga chane , muno utasayila vyakwe Leza , kweni pavinthu vwayanthu."²⁴Apano Yesu watili kuyalondezi yakwe, " Nanthi wumwi akulonda ukunkhonkha nene, afwile ayikane wenga , anyamule uwuchingane wakwe, nukunkhonkha.²⁵Muno wensi wino akulonda ukuti apususye umwenzu wakwe aliwusumba , nga nawino wasumba uwumi wakwe umulandu wakwe nene akawuzana.²⁶Muno ichani chino chikapelwa ku munthu nanthi waya ninsi yonsi kweni nukusumba uwumi wakwe ? Umunthu angapa chani pakuchinjana nuwumi?²⁷Muno umwana wa munthu aliza muwukulu wakwe tata nayangeli yakwe. Apano alipa umunthu wensi ukulingana navino wachita .²⁸Ichendi nkhuvwanga kuli mwemwe, pali yamwi yakwe mwemwe muli pakwene mutaliteli muwonje ifwa mphaka pano mulumulola umwana wa munthu akwiza muwumwene wakwe."

17

¹Lino papita amanda yasano nalyonga Yesu wamusenzile Peteli, James, na Yohani umuto wakwe, nukuwaleta kumwamba uwutali pakupita .²Wachenjile pali woliwo. Paminsu pakwe palolike ngati ilanzi, ivizwalo vwakwe vwawazile.³Papa palolike Moses na Eliya yakuvwanga nawe.⁴Peteli waswike akuti kuli Yesu, " Mwene, chili nungo kuli sweswe ukuti tuye pano . Nanthi ukulonda , nimazenga ivisakasa vitatu- chonga chakwe wewe, nga nachimwi chakwe Moses, nga nachuze chakwe Eliya ."⁵Lino achili akuvwanga , iwingo ilitiswe lyawakupichile , kwali amazwi ukufuma mumawingo , ukuvwanga ukuti , ""Wino ali mwana nane umukundwe, muli wino nkhashechela sana. Mwamuvwila ."⁶Lino ayalondezi yuvwa chino, yinamile pansu nga yalemilwe ninthete .⁷Apano Yesu wizile nukuwalema nukuti, " Nyamukini nga mutatina ."⁸Apano yinwike kweni yataweni nawumwi kweni Yesu mutupu.⁹Lino yakwika umwamba , Yesu wawapingwile,watile, " Mutanena nawumwi vino mwalola mphaka pano umwana wa munthu wiza wazguka kuyafwe. "¹⁰Ayalondezi yakwe yamukolowozozge , yatili, " Ichani chino yakawalika yakuti Eliya awino ayize kunthandiko?"¹¹Yesu waswike nukuti, "Eliya aliza nadi nukuyanya vyonsi vino ."¹²Kweni nkhuwanena , Eliya wiza kali , kweni yatamumanyanga . Mmalo mwakwe yamuwombelanga vyonsi vino yalondanga. Mnzila yiyikwene, umwana wa munthu alichula nupya paminsi yakwe ."¹³Apano ayalondezi yuvwichisye ukuti wawwanganga kuli woliwo vyakwe Yohano kawatizga.¹⁴Lino yiza kwiwumba , umunthu wumwi wizile kuli weliwe, wafukime kuli weliwe, watile, " "¹⁵Mwene, muvwile uluse umwanane, muno akawasinsa. Muno akaponela pamoto nanthi amumanzi. "¹⁶Nizile nawe kuyalondezi yako , kweni yatamupozizge ."¹⁷Yesu waswike nukuti, " Mweyambula ulusuwilo nga ninkhulo yamaweko, nimavwanga kanga namwe? Insita inthali wuli yino nimaya namwe? Yizini nawe kuli nene. "¹⁸Yesu wayivyanzile mipasi ijipe , nga yafumile muli weliwe , nga numulumendo wapozile pa ola lilyakwene.¹⁹Apano ayalondezi yizile kuli Yesu mukufusilizga nukuti , "Ichani chino tutachifumyizge?"²⁰Yesu watili kuli woliwo, "Umulandu walusuwilo lwinu ulunono. Muno umolimo nkhuvyanga kuli mwemwe , nanthi muli nulusuwilo napano ulunono ngati akalupumba kakwe masitadi, ungavyanga kumwamba wuno, ' Pita ukufuma pano ukuya papa,' nga wulipita , nganachimwi chitaliwapota."²¹Kweni ichimphepo chino chisifuma mwalwe nanthi pasi ukupepa nukusala ivyakulya .²²Kweni lino yatenzi mu Galileya , Yesu watili kuyasambili yakwe , " Umwana wamunthu alipelwa mumakasa yawanthu ,²³nga yali mukoma , nga pawanda wakwe chitatu alizuswa." Ayalondezi yazungwike sana.²⁴Kweni lino yiza mu Capernaum, awonsi yano yasonchesyanga imisonkho yizile kuli Peter nukuti , " Wuzge umusambili wino asiyika imisonkho yili yino ?"²⁵Watili kuli woliwo, " Umolimo." Lino Peter wiza umunyanda, Yesu wawwanzile kuli weliwe tasi watili , " Ukwelenganya chani, Simon? Ukufuma kuli weni kuno Yamwene yansi yakasenda imisonkho? Ukufuma kuyana awo nanthi kuliyawuze?"²⁶" Ukufuma kuliyawuze," Peteli waswike . " Apano ayana ayasapuke," Yesu watile .²⁷Kweni ukuti tutupanga ukuti yakasitnchezga yonone , muye kuli Yemba , musumbile iswelo, nga apano muleme iswi yino yiza pakutalichila . Nanthi mwayula umulomo wakwe , mulizanam Shekelo. Musende nukuyapa kasontchezga mmalomwakwe nene na mwemwe."

18

¹Munsita yilya kwene ayalondezi yizile kuli Yesu nga yatile , " Aweni wuno umukalamba muwumwene wakupela ?"²Yesu wamile umwana umunono, ngawawalanjizge,³nukuvwanga ukuti, " Umolimo nkhatikuli mwemwe , nanthi mutakusenuka ukuti muye ngati utwana utunono, mutalitela mwinjile umwene wakupela munzila yiliyonsi.⁴Apano, wensi wino akwiyisya ngati umwana wino umunono umukalamba sana muwumwene wakupela .⁵Wensi wino

akupochelela umwana umunono ngati wino umwizina lyane akumphochelela nene.⁶ Kweni nanthi wumwi akulenjesya wumwi uwayana yano ayanono yano yasuwila muli nene ukutala imilandu, chingaya ningo kuli weliwe ukuti ichiliwe ichikalamba chinyepwe umusingo yakwe, nga nukuti akasumbilwe pansi pali yemba.⁷ Umukosi kungsi umulandu wavyakutamya ivivule! Muno ichakulondwa sana ukuti ivyakutamya vivyo vize, kweni umukosi kuli wino ivyakutamya vikwizila mwenemo!⁸ Nanthi ikasa lyako nanthi itamba lyako likupanjisya ukuti uwonone, liputule nukulisumba. Amuno chiliningo ukuti winjile muwumi wemulemale ukusya ukuti usumbilwe mumoto uli namakasa yayili nanthi amakulu yayili.⁹ Nanthi ilinso lyako likupanjisya ukuti wonone, lifwamphule nukulisumba. Muno chiliningo ukuti muwumi nilinso lyonga kulusya ukuti usumbilwe mumoto uli naminso wonsi.¹⁰ Mulolechesye ukuti mutakusula wensi umunono. Muno nkhati kuli mwemwe ukuti kupela kuli angelo yano insita yonsi yakulechesya kuminso kuli Tata wino ali kupela.¹¹ Muno umwana wa munthu wizile ukuzapusya wilya wino waponzile.¹² Mukwelenganya chani? Nanthi wumwi ali ning'onzi umwanda wonga nga apano yonga yiponge, wuzge asizisya amakumi yasano nayanayi nazisano nazinayi (99) pamwamba nukuyalonda yonga yino yiponzile?¹³ Nanthi wayizana, umolimo nkhui kuli mwemwe, akasechela sana pali yoliyo ukusya zilya zino zisyazile kumwamba.¹⁴ Mumukwene, sukulonda kwekwe Tata wino ali kupela ukuti wenga uwa yanono yano achule.¹⁵ Nanthi umuzo wakononela, yanga ukamuwuzge chino wakononela, pano muli mwenga. Nanthi wakuvwichisya, muliya ponga numuzo wiyo.¹⁶ Kweni nanthi atakuvwichisya, senda wenga nanthi yayili mupite nawo ukuti pamulomo wakwe yakamboni yayili nanthi yatatu izwi lyonsi yingamanyikwa.¹⁷ Nga nanthi wakana ukuti awuvwichisye, lwalya chino chilipo kung'anda yamapepo. Nanthi wakana nupya ukuvwichisya ukung'anda yamapepo, musye aye kuli wewe ngati uwakunzi nanthi ngati akasonchesya wamisonkho.¹⁸ Ichendi nkhati kuli mwemwe, chilichonsi chino mwachinyepa pansi pansi yino chilinyepwa nupya ukupela, nachino mwachisapula pansi yapansi yino chilisapulwa nupya ukupela.¹⁹ Nupya nkhati kuli mwemwe, nanthi yayili yakwe mwemwe yuvwana pali chilichonsi chino yawuzichisya, chilichitwz kuli woliwo umwizina lyakwe tata wino ali kupela.²⁰ Muno pano yayili nathi yatatu yakongine umwizina lyane, papa kwekwe apano indi pakasi pawo.²¹ Apano Peteli wizile nukuti kuli Yesu, "Mwene, kanga kano umuto wane anganononela nukuti ningamutetela? Mphaka kasano nakayili?"²² Yesu watili kuli weliwe, "Nthakunena kasano nakayili, kweni mphaka amakumi yasano nayayili yayepo yasano nayayili."²³ Alino umwene wakupela wulingine sile namwene wumwi wuno walondanga asengule ichuma chakwe nuwanchito wakwe.²⁴ Lino watalika ukusengula, uwanchito wumwi yamulesile kuli weliwe wuno wali nimphiya zgakwe umwanda (10000).²⁵ Kweni umulandu atali ninzila yiliyonsi iyakuti angawezezege, bwanawakwe walamwile ukuti akazwe, ponga numuchi wakwe nayana akwe nachonsi chino walinji nacho, nganukuti yalipile.²⁶ Ngalino uwanchito waponyile pansi, nukumufukamila, nukuti, 'Bwana, fwila uluse, nga nimayika vwonsi.'²⁷ Ngalino bwana wakwe lino walemwa nichitima, wamulechizge nukumutetela inkhongole yakwe.²⁸ Kweni uwanchito wilya wafumile panzi nukuzana umuze uwanchito, wino nawe wali ninkhongole yakwe izimbi lyonga(100) denarii. Wamulenile, nukumulema kuchigolomilo, nukuti, 'Lipa vino ulunavyo vyakwe nene.'²⁹ Kweni umuze wilya waponyile pansi nukulambilizga, ukuti, 'Fwila uluse, nimalipa.'³⁰ Kweni uwanchito wakutalika wakanyile. Alino, wayile nukuyamusumbila mung'anda yaminyololo mphaka pano wiza wayika vino ali navyo vyakwe weliwe.³¹ Kweni lino umuze uwanchito walola chino chachitikwe, yazungwike sana. Yizile nukuzamuwuzga bwana wawo pali chonsi chino chachitikwe.³² Apano bwana wakwe uwawanchito wilya wamwamile nukuti kuli weliwe, 'we wewanchito umuyipe, nakutetile inkhongole zgane zgonsi umulandu wandambilizizge.'³³ Nge utayanga nuluse nuwanchito umuzo, ngati vino nali nuluse nawewe?³⁴ Bwana wakwe wasosile sana nukumutwala kuyayinvi mphaka pano wiza walipa vino wali navyo.³⁵ Avino Tata wane alichita kuli mwemwe nanthi mutakutetela awuzo ukufuma mumwenzu winu."

19

¹afichile insita lino Yesu wamalizya amazwi yaa, wafumile ukufuma Galileya nawizile ku imbali ya Yudeya yino yali kumbali iya luzi lwakwe Yolodani.² Amawumba akulu yamukonsile, nukuti wawapozizye woliwo kulyakwene.³ Aya Falisayi yizile ukwakwe, ukumwezya, ukuti kuli weliwe, "uzye ichakuzumilizyika umonsi ukulekana numuchi wakwe pali chonsi chino wonon?"⁴ Yesu waswikwe ati, "mutawelenga ukuti wino wawapanzile pantandiko wapanzile umonsi numwanachi."⁵ Wino wawapanzile watile, "pa mulandu wukwene umonsi alisya yisi na nyina nukuyaponga numuchi wakwe, nawonsi yayili yaliya umwili wonga."⁶ Yataliya yayili nomb, kweni umwili wonga. A chino chino Leza wachiyika ponga mutaleka wumwi alekanye.⁷ Yatile kuli weliwe, "Nomba ichani chino Mose watupingwile ukuti twapela kalata uwakulekana nupya nukumuzinga umwanachi?"⁸ Watile kuli woliwo, "umulandu wakukomya imyenzo yinu, Mose wawazumilizizye pakukosya achiyinu, kweni ukufuma pantandiko vitali munzila yiyo."⁹ Nkuvwanga ukwinu, wensi wino wazinga umuchi wakwe, pamwi pauchende nukutwala muze, wapanga uchende, numonsi wino watwala umwanachi wino yamusosya nawe wapanga uchende."¹⁰ Alondezi yatile kuli Yesu, "Ngalino chili uwamonsi nu muchi, asichisuma ukutwala."¹¹ Kwene Yesu watili kuli woliwo, "Asukuti wensi angazumilizya ukuvwanga kuu, kweni kuli wonga yatupu yano chapelwa."¹² Pakuti yalipo yamutungwi yano amunzila zikwene ukufuma munda zyakwe yanyina, nupya yalipo yamutungwi yano yapangwa yatungwi nanthu, nupya yaliko yano yayipangwa wonga ayamulungwi ukulingana uchina mwene chakwiwulu. Wino alingine ukuzumilizya isambilizyo lii, mulekani alizumulizye."¹³ Nupya yalesile utwana kuli weliwe ukuti ayike amakasa yakwe pali woliwo nukupepa, kweni alondezi yakwe yawakalipile.¹⁴ Kweni Yesu watili, "zumilizyani utwana utunonomotatulesya ukuti twize kuli nene, pakuti ichinamwene cha kwiwulu chiwalingine woliwo."¹⁵ Weni watambike amakasa patwana nukufuma palyaa.¹⁶ Lolani, umunthu wizile kuli Yesu nukuti, "Musambilizyi,

ichisuma chi ichakuti ningachita ichakuti ije nuwumi uwamutatakuya?"¹⁷Yesu watili kuli weliwe, " ichani chino ukunkolowozezya pali chino ichisuma? Wenga sile umusuma , kweni ngukulonda ukwinjila muwumi, sunga Amasunde."¹⁸Umunthu watili kuli weliwe, "amasundechi?" Yesu watilie, "utati uwakoma, utachita uchende, utayiya, utayimila ukaboni uwaufi."¹⁹Chindika tata wako na mama, nukutemwa awuzo yano mulunawo papipi ngati umuno wayitemwela."²⁰Umolimendo watili kuli weliwe, "vyonsi vii nkavikonkha. Ichani chino inchili nkulonda?"²¹Yesu watili kuli weliwe, "ngukulonda ukuti uye we mulungamane, yanga, ukakazye iviya vyako vyonsi, nukupela ayapina, nukuti uliya wemukankala kwiyulu, nukwiza, nkonka nene."²²Kweni lino umulumendo wuvwa vino Yesu wavwanzile, weni wapisile nichitima, pakuti walinji nivyuma ivivule."²³Yesu watili kuyalondezi yakwe, "umolimo nkuvwanga kuli mwemwe, ukuti ichitale kumunthu umukankala ukwinjila muchinamwene icha kwiyulu."²⁴Nupya nkuvwanga ukwinu, ichipepuke ingamila ukupulunkanya pakawina ka syaziy ukulusya umunthu umukankhala ukwinjila muchinamwene chakwe Leeza."²⁵Lino alondezi yuvwa vii yazungwike nukuti, "Aweni nomba wino alipusuka?"²⁶Yesu walolechisizye ukwawo nukuti, "kumunthu chii chitanga chichitike kweni na Leza ivintu vyonsi vingachitika."²⁷Apano Peteli amwasuka ati, "lola tusile vyonsi twakukonka, Ichani chino tumaya nacho?"²⁸Yesu watili kuli woliwo, "Umolimo nkuvwanga ukwinu, munkwato lyanomba ngumwana wamunthu wikala pachilimba ichichindikwe chakwe, mwene mweyano munkosile namwe kwene mulikala papela pavilimba ikumi na viili ivichidikwa, nukupingula imitundu ikumi na yayili iya wa Isilayeli"²⁹Wensi wino asile ing'anda, umukulu, kachiwakwe, tata, nyina, ayana, pamwi, amasyumulandu wizina lyane alapochela amakumi ikumi uvule nukuti alipyana uwumi uwamutatakuya. ³⁰Kweni avule antandiko yalaya uwumalilo, nayawumalilo yalaya ayantandiko.

20

¹"Pakuti umwene wakupela wuli ngati umwenecho wamasyo wino wafumile katondotondo ukuya pakulonda yakawomba muchalo chavi pasi. ²Lino yuvwana nayakawomba pakuwapa ikopala pawanda, weni wawa tumile ku chalo chake ichavipasi."³Weni kupya wayile muola lyakwe chitatu waweni yakawomba yawuze yimilile mya kumasankano. ⁴Kuliwoliwo watili, "Namwekwene, pitani muchalo cha vipasi, ndizambapeichizima; apano yayile pakuwomba."⁵Weni kupya wayile mu ola lyakwe chisano nalyonga kupya mwiola lyakwe chisano na yanaye, nukuwomba ichilichimwi. ⁶Kupya lyuzye ilyakonjelezya paola ili kumi nalyonga wafumile nukuya zana yawuze yimilile myaa. Weni watili kuliwoliwo, ichani chino mwimilile mya paa uwanda wonsi utali?"⁷Yatili kuli weliwe, "umulandu uwakuti pasi wino atusenzile." Weni watili kuli woliwo, "Namwekwene yanji kuchalo chavipasi."⁸Lino kwaya amanguzi, umwenecho wachalo chavipasi watili kuli kasunjilila, "yama ayawonvi wonsi uwape ivilipwa vyawo, utalichila ukufuma kuwawumalilo uye kuntandiko."⁹Lino ayawonvi yano yawasenzile paolali ikumi nalyonga yizile, wensi na wensi wapochelele ikopala. ¹⁰Lino yika yakawomba akutalichila, yelenginye ukuti yamapochela ivivule, kwini nawo kwene yapochelele ikopala lyonga. ¹¹Lino yapochela ivilipwa vyawo, yayilizinye ukuyana numwenecho wachalo. ¹²Yatili, "Yakawomba yaa yamala sile lola lyonga pa kuwomba, kweni wawayanisa nasweswe, swemo sweyantu twawomba uwanda wonsi numusanya watocha."¹³Kweni umwenecho wawaswike watili, "kuli wenga pali woliwo, 'wunji, ntakukononela. Mutuvwine ikopala lyonga?"¹⁴Senda chino ichakonukupita. Nasola ukupela yaa yanonawasenzile pakuwomba awumalilo ichilichimwi namwemwe."¹⁵Uzye asichizima ukuwomba chino nkulonda pavyane? pamwi ilinso lyako iliyipe pamulandu uwakuti nemuzima?"¹⁶Achino uwawumalilo aliya uwatalichila, nu wakutalichila aliya uwawumalilo."¹⁷Pano Yesu akukwela ukuya ku Yelusalemu, wasenzile alondezi ikumi na yayili pambali, munzila watili kuli woliwo, ¹⁸"Lolini, tukuya ku Yelusalemu, umwana wamuntu akuyayikala kuli yasimapepo akalamba na yakasambilizya yamasunde. Yakuyapingula kumfwa ¹⁹nukuti yakuya mutwala ku Yakandi ukuti yakamwizizye, nukumutampusya, nukumupamantila. Kweni pawanda wakwe chitatu alizulupulwa."²⁰Apano Nyina wawana yakwe Zebediya wizile kuli Yesu nanakwe. Wafukime pankholelo pali Yesu nukumulenga chimwi ichakufumilila kuli weliwe. ²¹Yesu watili kuli weliwe, "Ichani chino ukulonda?" watili kuli weliwe, "pingule ukuti ayanane yayili yakikale, wenga kwikasa lyaku ndilo namuze kwikasa linu lyakwe kamani, nuwumwene winu."²²Kweni Yesu waswike watili, "utakumanya chino ukulenga, Ungang'wela ulwako luno indipapipi ukung'wela?" Yatili kuli weliwe, "Tungang'wela."²³Weni watili kuli woliwo, "ulwako lwane umolimo muling'welamo. Kweni ukwikasa lyane lyakwe kamani asichane ukuwapela, kweni ichakwe yalya yano chapekanywa natata. ²⁴Lino alondezi yawuze ikumi yuvwa vii yawasochilene awuze yayili. ²⁵Kweni Yesu wawamile ukwakwe nga watili, "Mwamanya ukuti yakateka yamakandi yali namaka paliwoliwo, nayakakolela yawo yali ninsambu izyakupingwila kuli woliwo. ²⁶Kweni chitafwile chiye vii. Pali mwemwe. Mumalo mwake, wensi wino akulonda aye umukalamba pakasi pinu alingine aye akawomba winu, ²⁷nawensi wino akulonda ukuya uwantandiko pakasi pinu aye umuzya winu, ²⁸ngati amuno umwana wamuntu aliza ukuti yamuwombele, kweni ukuwombela, ukupa uwumi wakwe ukupususya avule."²⁹Lino yafumile mu Yeliko, iwumba ilikulu lyamukonsile. ³⁰Pali awonsi yayili yantoko yikazile mumbali yamuswu. Lino yuvwa ukuti Yesu akupita mupipi, yapunzile, "Mwene, mwana wakwe Davidi, tuvwile uluse." ³¹Iwamba lwawakalipile, yawanenyile ukuti yay myaa, kweni yalizile nukupunda sana, " Mwene, mwana wakwe Davidi, tuvwila uluse."³²Ngapano Yesu ayimilile nukuwama watili, "Mukulonda imbachtile chani?"³³Yatili kuli Yesu, "Mwene, ukuti amanso yitu yayulike." ³⁴Apano Yesu, ukuyana ukuti wali uwaku kwafwika nuluse, uwalema amanso yawo. Kasita wiyokwene amanso yayulike nukumukonka.

21

¹Lino Yesu nayalondezi yakwe yapalamila ku Yelusalem yafisile ku Bethphage, pamwamba wakwe Olives, apano Yesu watimile ayalondezi yakwe yayili, ²wavwanzile kuli woliwo, " Yanji kumuzi wuno wukukonkha , apano papokwene mukuyazana imphunda yayinyepelile , nakana akwe niyoliyo. Muvisapule nukuvileta kuli nene. ³Nanthi wumwi akuvwanga vimwi vyakwe chino, mwize muvwange , ' Mwene akuvilonda , ' anapo umunthu wiyo papokwene aliwatuma woliwo namwemwe."⁴Nomba chizile chaya ukuti vino vyavwanzilwe ukupitila mutchimi vingakwaniliswa. Watile , " ⁵Wawuzyini ayana yakwe Zion,' Lolini, mwene wino akwiza kuli mwemwe,uwakwiyisya nupya akupitila imphunda-azwite umukanjo, ameya ya mphunda."⁶Apano ayalondezi yayile nga yawonvile ngati muno Yesu wawanenile . ⁷Yalesile imphunda ninkhanzu nukuzizwika umwenda , nga alino Yesu wikazile pa mwenda . ⁸Iwumba lyanzanga imyenda yawo mumusewo, nganayamwi yaputulanga insamba yamiti nukuyika umunzila . ⁹Apano iwumba lino kuli Yesu nayano yamukonkhanga lyapundanga , " Hosanna mwana wako David! Umusayiwe awino akwiza umwizina lyakwe mwene! Hosanna muwapapela !"¹⁰Lino Yesu wiza mu Yelusalemu, umusumba wonsi wavulungine nukuti , " Ichani chino?" ¹¹Iwumba lyaswike , " Ayesu wino inchimi ukufuma ku Nazareti mu Galileya ."¹²Apano Yesu winjile umunyanda yamapepo. Wawutusizge wonsi yano yakalanga nukukazga munyanda yamapepo , nukusenula amatewulo yakwe yano yachinjanga imphiya nivyakwikalila vyakwe yano yakazganga inkhunda . ¹³Watile kuli woliwo. " chawatikwa, ' inyanda yane yilamwa inyanda yamapepo, ' kweni mukuyipanga ukuti yiye ing;'anda yawivi." ¹⁴Apano yanthonkho nayalemale yizile kuli weliwe umung'anda yamapepo , nga wawapozizge.¹⁵Kweni lino umukalamba wamapepo nayakawatika yalola ivikalamba vino wachisile , nga lino yuvwa ayana anono yakupunda umung'anda yamapepo nukuti , " Hosanna kumwana wakwe David," yizile yasoka sana. ¹⁶Yatile kuli weliwe , " Mukuvwa vino yakuvwanga ?" Yesu watili kuli woliwo, " Umolimo! Kweni wawazgapo,' ukufuma mumulomo wayana ayanono nukufuma muyana yano yakawonkha mwasenganya ukunthumphula ?" ¹⁷Apano Yesu wafumile nukuwasya papa kwene nukuya mumusumba wakwe Bethany nukuyalala kuku kwene .¹⁸Nomba akatondo pano waswililanga mumusumba , wasosile sana . ¹⁹Ukulola umuti wamukuyu umumbali mumusewo, wayile kumuti nukuzana nachimwi mumuti mwali amafwa yatupu. Watile ukumuti , " Manyi kwize kuye nupya ivikomwa kuli wewe," nga papokwene umukuyu wafosile .²⁰Lino ayalondezi yalola chino, yizile yazunguka ayati, "Nga umuti wizile wafoka wuliwuli papokwene?" ²¹Yesu waswike nukuti kuli woliwo , " Ichendi nkhati kuli mwemwe , nanthi muli nulusuwilo nupya mutakukayika , mutalichita chino chachitikwe ukumute wamukuyu , nupya mulivyanga kumwamba wuno , ' Sendwa ukuya kupela nukuyasumbwa muliyemba , ' nga chiliwomba . ²²Chilichonsi chino mwiza mwalenga mumapepo, nukusuwila , mulipochela ."²³Lino Yesu wiza umung'anda yamapepo , umukalamba wamapepo nayakalamba yawanthu yizile kuli weliwe lino akusambilizga nukuti kuli weliwe , " Nga amamakachi yano mukuchita ivinthu vino , nga aweni wino wakupile amaka yano ?"²⁴Yesu waswike nukuti kuli woliwo, " Nimawakolowozga iwuzgo lyonga . Nanthi mwambuzga , nimawanena amaka yano nkhawombela vino .²⁵Uluwatizgo lwakwe Yohani - lwafumile kwinye? Ukufuma kupela pamwi ukumunthu ?" Yizile yavwanzanyanya pali wonga , nukuti , " Nanthi twati, ' Ukufuma kupela , ' akuzati kuli sweswe , ' Ichani chino mutamusuwile ?" ²⁶Kweni nanthi twati, 'Ukufuma kuyanhu,' tukutina iwumba , muno wonsi yakamusenda Yohani ngati uwanchimi," ²⁷Apano yamwaswike Yesu nukuti , " Tutamanyile ." Nawe watili kuli woliwo , " Nthamawanena umumaka yano nkhawombela vino.²⁸Kweni mukwelenganya chani? Umonsali wali nayana yayili . Wayile kuwakutalika nukuti , ' Mwana , yanga kawombe kuchalo . ' " ²⁹Umwana waswike nukuti , Nthamaya kweneko , ' kweni wizile wachinja amano nukuya . " ³⁰Apano umonsi wilya wayile kumwana wakwe chili nukuvwanga chili chimwi . Waswike nukuti , ' nimaya, tata, ' kweni atayile . ³¹Aweni payana yayili yano yawonvile chino tata wawo walondanga ?" Yatile, " Uwanthandiko." Yesu watile kuli woliwo, " ; Ichendi nkhati kuli mwemwe , yakasonchesya nayachende yalinjila kuwumwene wakupela pano mwemwe muchili . ³²Amuno Yohani wizile kuli mwemwe muwulungamane , kweni mutamusuwile . Kweni yakasonchesya nayachende yamusuwile. Kweni mwemwe , napano wuli mwaweni vino , mutalafile nukumusuwila .³³Teyelezginu kuchili chuze . Palinji umunthu wumwi , umwenecho wachalo. Wakomile umuchalo nukupanga uluwagaukuliwilila ichalo , nukwimba muchalo , nukuzenga apakulolela , nukumupela wumwi ukuti awuno awombela pamphiya . Apano wayile kungsi yuze . ³⁴Lino insita yakugowola yapalama , watumile ayanchito ukuti yaye yakasende vimwi ivikomwa.³⁵Kweni yakakomela yalya yasenzile ayanchito yalya , nukuma wenga , nukukoma wumwi , nukuma namawe umuze. ³⁶Nupya , umwenecho watumile ayanchito yawuze, ukulusya nayakutalika yalya , kweni yakakomela yalya yawonvile chilichimwi . ³⁷Ukufuma papa , umwenecho watumile umwanakwe, nukuti , "Yalimuchindika umwanane."³⁸Kweni lino yakakomela yamuchalo yamulola umwana , yavwanzinye pali wonga , 'Wii akatote. Zini , zani tumukome nukusenda ivyampyanyi vyakwe . ' ³⁹Apano yamusenzile , nukumusumbila ukunzi kwa chalo nukumukoma .⁴⁰Nomba lino umwenecho wachalo wiza , aliwomba chani kuli yakakomela yalya ?"⁴¹Yatile kuli weliwe , " Aliwonona ayanthu ayipe yalya umunzila yimwi ijipe sana , apano aliwapa yakakomela yawuze ichalo , ayanthu yano yalimupelako vimwi ivyakugowola panzita iyakugowola."⁴²Yesu watili kuli woliwo , " Wuzge mutala muwazge mumawatiko, ' Iwe lino yakazenga yalikanyile alino lyapangwa ukuti liye ilyapalikona . Chino chafuma kuli Mwene, nga ichakuzungusya sana umuminso yitu?"⁴³Achino nkhati kuli mwemwe , umwene wakwe Leza wulisendwa ukufuma kuli mwemwe ngawulipelwa ukunsi yino yikakoma ivikomwa vyakwe . ⁴⁴Wensi wio waponela piwe lino alimonyola . Kweni wensi wino liza lyamuponela alisyutwa."⁴⁵Lino umukalamba wamapepo naya Falisi wuvwa ivili vyakwe , yizile yuvwichisya ukuti akuvwanga woliwo. ⁴⁶Yalondanga yamunyepe, yatinanga iwumba , umulandu ayanthu yamusendanga ngati uwanchimi.

¹Nupya Yesu avwanga kuli woliwo mu milumbe ati, ²"uwumwene wa mwiwulu wukoline namwene wino wapekinye ivyakulya vya pa winga wa mwanakwe. ³Atuma ayawonvi yakwe ukuti yakame yalya yano yamilwe ukuti yize pakulya pawinga wamwana akwe, kweni yatizile. ⁴Nupya mwene atuma awonvi yauze, watili, 'kawanene yano tuwamile," Lola, nendinganya ivyakulya vyane ivyamanuzi. Inkhambaku nu tung'ombe utwine vyati vikomwa, ni vinthu vyonsi ndinganyigze kali. Yizini pakulya ivya pa winga. ⁵Lelo yene yasuzile nu kufumapo, wenga ku chalo chakwe umuze ku vya kuloka vyakwe. ⁶Yauze yalemile awonvi yakwe mwene, yawachuzizye sana nu kuwakoma. ⁷Mwene wasosile nu kutuma asilikali yakwe nu kuwonona yano yakomile nukocha umusumba wawo. ⁸Alino wawanennile awonvi yakwe, ' uwinga wati ufika, kwene yano tuwamile wonsi yatalingine ukwiza. ⁹Lelo pitini mwakukomenkhana imisewu nu kuwama anthu ayinji ku winga wakulya ndi muno mungawazanila. ¹⁰Awonvi yayile ku misewu nu kukonganika wonsi pamwi yano yawazana anthu, wonsi ayipe nasuma. Alino ing'anda ya winga yizula nayeni. ¹¹Kwene lino mwene walola ayeni, alola umunthu umwi wuno atazwite ivizyalo vya pa winga. ¹²Mwene watili kuli weliwe, 'Mukamu, wizile wuli muno vino usini vizyalo vya winga?' kweni umunthu atalinji nichakuvwanga. ¹³Mwene anena awonvi yakwe ati, 'munyepini amakasa na makulu nu kumusumbila kuzi ku finzi, kuno amaya akalila nu kusha amino.' ¹⁴Muno ayanthu ayinji yakayamwa, kweni ayanono yakasolwa. ¹⁵Alino ayafalisai yapisile yavwazyane muno yangamuteyela mu mivwanjile yakwe. ¹⁶Alino ayatuma ayalondezi yao, ponga nuluko lwakwe Helodi. Ayati kuli Yesu, "Musambilizgi, tumanyile ukuti wewamolimo, nukuti mukasambilizya inzila yakwe Leza mu wumolimo. Usitina na melengwi awanthu nukuti usilanjizya ukapatulula pa yanthu. ¹⁷Lelo tunene, uze ukwelenganya chani? uze isundwe kusonkha musonkho kuli kayisala pamwi foo?" ¹⁸Kwene Yesu wamanyile uyipe wawo nukuti, "ichani chino mukunjezya, mwe yansomvi? ¹⁹Ndanjizgini ikopala lya musonkho." Alino yalesile ikopala kuli weliwe. ²⁰Yesu watili kuli woliwo, "Wuzge imphumi ni zina ilyakwe weni?" ²¹Yatili kuli weliwe, "kayesala." Alino Yesu watili kuli woliwo, "Lelo twalini ivinthu vino ivwakwe Kayesala kuli Kayesala, nga na kuli Leza vino ivwakwe Leza." ²²Lino yuvwa vii, yazungwike. Alino yamusile nukupita. ²³Mu wanda ulya asadduki yamwi, yano yakati kusi ukuzyuka, yizile kuli weliwe. Yamukolowozizye, ²⁴yatili, "kasambilizya, Mozesi watili, 'ndi umunthu wafwa, atakweti ayana, umuto wakwe atwale umwanachi wakwe nukukwata ayana ayamjuto yakwe. ²⁵Kwali awuze yasanu na yayili ayalumendo. Uwakutandika watwazile nu kufwa. Atakweti ana, wamusile umuchi numukulu wakwe. ²⁶Alino umuto wakwe wakwe chili awomba vilya kwene, lelo woko chitatu, wonsi avilya kwene mpaka kuli woko yasano na yayili. ²⁷Lino wonsi yafwa, nu mwanachi kwene afwa. ²⁸Nomba mu kuzguka, aweni wuno aliya uwakwe pali yasano na yayili? Pa mulandu uwakuti wonsi yamutwazile." ²⁹Kwene Yesu waswike nukuti kuli woliwo, "mukuponga pamulandu mutawamanyile amawaliko pamwi amaka yakwe Leza. Lelo mukuzguka musu inthwalwa nanthi yasipwa inthwalwa. Kweni, yali ngati angeli mwiwulu. ³¹³²³³Kwene ukulingana nukuzguka kuyafwe, musitela muwazge chino chavwangwa na Leza kuli mwemwe, ukuti, 'nene Leza wakwe Abulhamu, Leza wakwe Isaki, na Leza wakwe Yakobe? Leza sa Leza wayafwe, kweni uwa wumi.' Lino iwumba lyuvwa chino, yazungwike nichisambilizgo chakwe. ³⁴³⁵³⁶Kwene lino Ayafalisi yuvwa ukuti Yesu wawamyalalika ayasadukki, yakongine palipamwi. Wenga pali woliwo, kamanya wa masunde, amukolowozga iwuzgo, pakumwezga weliwe -" Kasambilizga, isundechi ilikalamba pamasunde wonsi?" ³⁷³⁸Yesu watile kuli weliwe, "' Kunda Mwene Leza wako numwenzyo wonsi, numupasi wako wonsi, nupya namelengwi yako wonsi.' Li ali lisunde ilikalamba kopya ilyakutalika ³⁹⁴⁰Nakopya isunde lyakwe chili lili ngati vii-' Kunda umupalamani wako ngati vino wayikunda wemwecho.' Pamasunde yayili ya paseyamila isunde lyonsi nayakasowela." ⁴¹⁴²Nomba lino amafalisi yachili yakongine paliponga, Yesu wawakolowozizge iwuzgo. Watili, "MUKwelenganya chani vyakwe Khilisu? Wino umwana wakwe aweni?" Yatile kuli weliwe, "Umwana wakwe Daveti. ⁴³⁴⁴Yesu watili kuli woliwo, "Nga wuli chino Daveti mumupasi akamwama Mwene, ati, Mwene watile kuli mwene wane, "yikala ukwikasa lyane lyakwe ndilo, mpaka pano nayika ayalwani yako apakulyata penepo" ⁴⁵⁴⁶Nanthi Davide wene akamwama Khilisu, 'Mwene' ngapano umwana wakwe Davedi wuliwuli?" Patali nanthi wumwi wino wamwaswike nanthi izwi, nga patali nanthi umunthu wino walondanga nukuti angamuwuzichisya kopya amawuzgo ukufuma uwanda wuwu ukuya munkholelo.

23

¹Apano Yesu wavwanzile ukwiwumba nakuyalondezi yakwe. ²Watili, "Yakawalika nayafalisayi yikale pachilimba chakwe Moses. ³Apano chino chonsi chino yakupingula ukuti muwombe, muwombe nukuti mwalolechesya. Kweni mjatalolela vino yakuwomba, muno yakuvwanga kweni yatakuviwomba. ⁴Umolimo, yakunyepa yakatundu yavule yano ayatamyepakutwika, nga yakuviyika pavipungo vyayanthu. Pano yeni yatange yayike nanthi ikasa pakutwika. ⁵Yakuwomba vino ukuti yalolwe nyanthu. Yakutanda ivyakuchitika vyawo, nga yakukuzga imphaka yankhanzu zgawo. ⁶Yakunda uwuyo wakwe yamwene pavyakulya njuwuyo wakwe yamwene mumapepo, ⁷nukulaka kwapayo mumisankhano, nga nukuti yayamwa 'Rabbi' nyanthu. ⁸Kwene mutayamwa 'Rabbi,' muno muli numusambilizgi wenga, ngamwensi mwe yaliyamwi. ⁹Nga mutamwama umunthu nanthi wumwi pansu pano ukuti tata wino, muno muli na tata wenga, nupya ali kupela. ¹⁰Namwe mutayamwa 'musambilizgi,' muno m juli numusambilizgi wenga, wino a Khilisu. ¹¹Kwene wino ali papela apali mwemwe aliya wantchito winu. ¹²Wensi wino akayikwezga yalimwisya, nga wensi wino akwiyisya yalimukwezga. ¹³Kwene umukosi kuli mwemwe, yakawalika nayafalisayi, mweyakuyilanjizga! Mukuyala umwene wakupela kuyanthu. Muno mutakwinjila amwemwe, nupya mutakuzumilizga yalya yano yali papipi ukuti yinjile ukuti yawombe chichokwene." ¹⁴Umukosi kuli mwemwe, yakawalika naya Falisayi, ayachiwanzya, 'Muno mukawonona ayasimbe' ning'anda zgawo, pano mukayilanjizga namapepo. Achino mulikanwa. ¹⁵Umukosi kuli mwe,

yakawalika nayafalisayi, ayachiwanzya! Muno mukaya pali yemba namunsi pakupanga satana, nanthi waya penepo, mukamonjelezga ukuya kayili umwana wakumoto ngati amwemwe.¹⁶ Umukosi kuli mwemwe, mwe yanthonkho yakulanjizga, mweyanthu mukati, wensi wino akulapa mung'anda yamapepo, asi nachimwi. Kweni wino akulapa pali milungu yamung'anda yamapepo, awino akuvwila. ¹⁷Mwe yanthonkho ayapuwa! Ichani chino ichapapela, pamilungu ning'anda yamapepo yino yikapanga ukuti imilungu yiswepe?¹⁸ Nga, wensi wino akulapa, pasi nachimwi. Kweni wensi wino akulapa pachawupi chino chili penepo, ali muluvyano lwakwe. Mweyanthokho! ichani chino ichapapela, ichawupi nanthi chino chikapanga ichawupi ukuti chiswepe?²⁰ Achino, wino akulapa pawuyo uwufinjile akulapa pali woliwo nachonsi chino chili papa. ²¹Wino akulapa pa ng'anda ya mapepo akulapa payoliyo nga na muli wino akayikala mwenemo. ²²Nga nawino akulapa umulandu wakupela akulapa pachilimba chakwe Leza nga namuli wino akayikala penepo.²³ Umukosi kuli mwemwe, mweyakawalika nayafalisayi, ayachiwanzya! Muno mukayika ichikumi chamilembo yapamwaka, ngati minthi, dilu, na kamini, kweni mukukana ukuzumilizga isambilizgo lyamasunde, ngati uwulungamane nuluse, nuwumolimo. Kweni mufwile muwombe vino nukuti mutasya vimwi uwambula ukuviwomba. ²⁴Mwe yakalanjizga yanthonkho, mweyanthu mukafumya imbwele muchakunywa chinu, kweni mukamilula imphunda! ²⁶Umukosi kuli mwemwe, yakawalika nayafalisayi, ayachiwanzya! Muno mukafula kunzi kuli kapu nakumbale, kweni pano mukasi muzuzile nuwukaka nuwupafu. ²⁵Mwe yanthonkho Yafalisayi! Mufule tasi mukasi muli yakapu nimbale zinu, apano na kunzi kungaya ukuswepe nako. ²⁷Umukosi kuli mwemwe, yakawalika nayafalisayi, mweyachiwanzya! Muno muli ngati amalalo yano yafuzilwe kunzi, yano kunzi yakaloleka ayasuma, kweni pano mukasi muzuzile amafupa ayafwe navwonzi iviyipe. ²⁸Mumukwene, kunzi mukuloleka mweyawumolimo kuwanthu, mbali mukasi muzuzile nichiwanzia nukufwantha amalango. ²⁹Umukosi kuli mwemwe, yakawalika nayafalisayi, mweyachiwanzya! Muno mukazenga ilindi lyayantchimi nukuwazifya amalindi ya walungamane. ³⁰Mukuti, 'Nanthi twikalanga mumanda yakwe yatata yitu, ngetutasendapo imbali nawo mukufumya uwazi waya zyantchimi.' ³¹Muno mukuyipela uwukamboni mwenga ukuti mweyano mwapyana yalya yano yakomile intchimi. ³²Mukupyana navyakwe ya Tata yinu. ³³Mwe Nzoka, mweyana ya Nzoka, mulipusuka wuli uwulonzi wakwipalazga? ³⁴Achino, lolini, Nkhuwatumila Intchimi nayamano nayakawalika. Yamwi muliwakoma nukuwasamika, yamwi muliwachapa mung'anda zgamapepo nukuwazinga ukufuma kumusumba na kumusumba. ³⁵Uwumalilo wakwe palimwemwe kuliza uwazi uwulungamane wuno witika pansi yapansi, ukufuma kuwazi uwulungamane Abel, ukufika kuwazi wakwe Zakaliya umwana wakwe Barachiya, wino mwakomile pakasi pa ng'anda yamapepo namasyo ayafinjile. ³⁶Umulimo nkhati kuli mwemwe, ivinthu vyonsi vino viliza kunkhulo yino. ³⁷Yelusalemu, Yelusalemu, mweyanthu mukakoma intchimi nukuwawwintha yano yatumwa kuli mwemwe! Akunsita inthali wuli yino nukala nkhuwunganuka ayaninu ponga, ngati muno inkhoko yikakonganichila ayanakwe mmpa yakwe, kweni mutalondanga! ³⁸Lolini, ing'anda zinu zgasyala zgonga. ³⁹Muno nkhati kuli mwemwe, Mutalindola nupya ukufuma kunsita yino mphaka pano mwati, 'Umupemphwe awino akwiza kuli nene umwizina lyakwe Mwene."

24

¹Yesu wafumile ukufuma mung'anda yamapepo nga wayanga kunzila yakwe. Ayalondezi yakwe yizile kuli weliwe ukutinyamulanjizge ukuzengwa kwang'anda yamapepo. ²Kweni waswike nukuti kuli woliwo, "Mutakulola ivinthu vyonsi vino? ichendi nkhuvyanga kuli mwemwe, iwe lyonga litalisyala palyuze lino litalifwanthika." ³Lino ayikazile pamwamba wakwe Olivu, ayalondezi yakwe yizile kuli weliwe munkhama nukuti kuli weliwe, "Tuwuzge, vilachitwa wandachi ivinthu vino? Vyakulanjizgachi vino vililoleka ukwiza kwako nga nuwumalilo waluko?" ⁴Yesu waswike nukuti kuli woliwo, "Chenjelini ukuti nanthi wumwi angawaponzya. ⁵Muno ayinji aliza umwizina lyane. Yaliti, 'ne Khilisiti,' nga aliponzya ayinji. ⁶Muluvwa ivya nkondo. Mulolechesye ukuti mutachula navyo, muno ivinthu vino vifwile viwombwe; kweni uwumalilo wuchili. Muno insi ilanyamuchila insi yuze. Kuliya inzala nivizumanzi muwuyo uwuvule. Kweni vyonsi vino ukutalika sile wakuluma kwa kupapa. ⁹Apano yaliwasya mwemwe muwuchuzi nukuwakoma. Mulipatwa ninsi zgonsi umulandu uwizina lyane. ¹⁰Apano ayinji yalisika nukukanana nukupatana. ¹¹Ayatchimi ayinji yalinyamuka nukuponzya ayinji. ¹²Umulandu wambula ukusunga amasunde wulonhelezga, ulukundo lwayinji lulizuchila. ¹³Kweni wuno akujimbilila mphaka kuwumalilo alipusuka. ¹⁴Amazwi yano ayasuma ayawumwene wakupela yalacosolwa munsu yonsi ngati uwukamboni kunsu zgonsi. Apano insi yonsi yiliza kuwumalilo. ¹⁶Achino, nanthi mukulola amalozza, yano yavwanzilwe na Daniel intchimi, lino ayimilile pamasyo atiswe" (lekini umukoleleli awuvwichisye), "16 lekini yano yali muyudeya yaye mummyamba, ¹⁷lekini wino ali pang'anda papela atawelega pakusenda chimwi ukufuma umung'anda yakwe, ¹⁸nupya lekini wino ali muchalo ataya kapyo pakusenda imyenda yakwe. ¹⁹Kweni umukosi yano yali nayana nayano yasunjilila ayana anono mumanda yalya! ²⁰Pepini ukuti uwulendo winu manye wize wuye mulupepo nanthi apamulungu. ²¹Muno kuliya uwuchuzi sana, yano yatatala yayepo ukufuma nkhuhaliko yansi mphaka ilelo, awe, chitalitala chiyepo kapyo. ²²Pamwi nanthi amanda yalya yiza yafupizwa, patalisyalawumwi. Kweni umulandu wakwe yano yasolwa amanda yalya penepo. ²³Apano nanthi wumwi akuti kuli mwemwe, 'Lola, wi ali Khilisitu!' nanthi, 'Wilya ali Khilisitu, mutize musuwile. ²⁴Muno ayakhilisitu ayawufi nayantchimi ayawufi yaliza nukulanjizga ivyakuzungusya, ukuti yaponzye, nanthi chingawombwa, nayasolwa kwene. ²⁵Lolini, Nawawuzizga limwi. ²⁶Achino, nanthi yakuvwanga kuli mwemwe, 'Lolini, ali mumphanga, 'mutaya mumphanga. Nanthi, 'Lolini, ali kukasi, 'mutachisuwila. ²⁷Muno nanthi akamesya kakuwala ukufuma ukufumilo ukwilanzi nukukozga konsi ku manguzi, ali kuno kuliya ukwiza kwa mwana wa munthu. ²⁸Ponsi pano pali ichinyama ichifwe, apano palikongana nivyunyi. ²⁹Kweni

papokwane nanthi uwuchuzi wasila mumanda yalya ilanzi lilifita , umwezi watalakozga , inthanda zilapona ukufuma kupela , nga namaka yakupela yalathenta .³⁰ Apano ivyakulanjizga vya mwana wamunthu vilaloleka mumawingo, nga ninduko zgonsi izgamunsi zilalosya . Yalamulola umwana wa munthu akwiza pamawingo namaka nga nulusechelo ulukalamba sana.³¹ Alatumu ayangeli yakwe nichongo ichivule ichavyakulizga , yalikongana ponga ayasolya yakwe ukufuma kumphepo zgonsi zinayi, ukufuma kukutalika kwi wingo mphaka kuwumalilo.^{32,33} Sambililini ukufuma kumuti ,,,,,,. Lino nsamba iziteta nukulemba amafwa, mukamanya ukuti ichisanya chili papipi. Nupya , nanthi walola ivinyhu vyonsi vino , mumanye ukuti ali papipi, pamupongwelo wulyakwene.³⁴ Ichendi nkhuti kuli mwemwe , inkhulo yino yitalasila mphaka pano ivinthu vyonsi vino vyiza vwachitika. ³⁵Kupela ninsi yapansi vilasila , kweni amazwi yane yatalisilapo.³⁶ Kweni ivyawanda wulya nuwola nawumwi akamanya, nanthi ayangeli kwene, nanthi umwana, kweni tata mutupu.³⁷ Ngati muno amanda yakwe Noah yali , amuno viliyela ukwiza kwa mwana wamunthu. ³⁸Ngati mumanda yalya lino amanzi yatani yafuluke yalyanga nukungwa, ukutwala nukukwikazya inthwalwa mphaka pawanda wuno Noah winjile muwato, ³⁹nga yatamanyile nachimwi mphaka pano amanzi yazula nukuwasenda wonsi- amuno kuliyele ukwiza kwa mwana wamunthu.⁴⁰ Apano ayanthu yayili yaliya muvwalo - wenga alisendwa, nga wenga alisyala. ⁴¹Ayanachi yayili yalipulanga - wenga alisendwa, nga wenga alisyala. ⁴²Achino lolecheyini, muno mutamanyile uwanda wuno Mwene aliza. ⁴³Kweni manyini chino , nanthi umwenecho wang'anda wamanyanga insita yino umwivi akwizila ,, nge akalolechesya sana nupoya nge asizumilizga ukuti ing'anda yakwe yifwantwe. ⁴⁴Achino mwaya mwe yakulolechesya , amuno umwana wamunthu aliza pansita yino mutakulindilila.⁴⁵ Nomba aweni wino umuklungamane nayantchito yamano yano bwana wawo ati asenganya ukuti awape ichakulya pansita yakwe ? ⁴⁶Umupewe uwantchito wino bwana wakwe alimuzana akuwomba vivi nanthi akwiza . ⁴⁷Umolimo nkhuwanga kuli mwemwe ukuti bwana alimuyika ukuti alolecheya vyonsi vino ali navyo.⁴⁸ Kweni nanthi uwantchito umuyipe imwenzu akuti , ' Bwana wane yamuchelwisya , ' ⁴⁹nga nukutalika ukuma ayantchito yawuze, nukulya nukunwa nayachingwela , ⁵⁰apano bwana wawantchito wilya aliza pawanda wuno uwantchito atali akulindilila nga napansita yino atali atakumanya . ⁵¹Bwana wakwe alimuputulanya nukumuyika pamalo ayachiwanzya , kuno kuliya ukupukuta imisonzi nukusyeta amino.

25

¹Apano uwumwene wakupela wuliya ngati ayamwali ikumi lyonga yano yasenzile inyali zgawo nukuya pakukomenkhana nasiwanga . ²Yasano yali ayapuwa nga nayasano yali ayamano. ³Muno lino yalya ayapuwa yasenda inyali zgawo , yatasenzile amafuta . ⁴Kweni yamwali yalya ayamano yasenzile amafuta ninyali zgawo . ⁵Nomba lino siwanga akuchelwa, wonsi utolo twawalemile nga yakaswile . ⁶Kweni uwusiku pakasi kwalinji ukulosya , 'Lolini, nawinga ! Fumini mukomenkhane nawe.⁷ Apano wonsi yamwali yalya yakatwike nukukozga inyali zgawo. ⁸Ayapuwa yatili kuyamano , 'Tupini yamwi amafuta yamwi umulandu inyali zgitu zili pakuzima . ' ⁹Kweni ayamano yatili kuli woliwo, 'Umulandu naswe yatamatukwana ponga namwemwe, yanji kuli yalya yano yakakazga ukuti mukakale yamwi yakwe mwemwe .¹⁰ Lino yaya pakukala, siwanga wizile , ngayano yali papa yapisile nawe kuwanga pakulya , nga numulyango waya.like . ¹¹Lino papita yanawinga yawuze yizile nukuti , Mwene, mwene, tuyulilini. ' ' ¹²kweni waswike nukuti , 'Umolimo nkhuwawuzga , nthawamanyile . ' ¹³Muchenjele nomba muno mutamanyile uwanda nanthi iwola . ¹⁴Muno chaya ngati pano umunthu akulonda aye kuni yuze. Wamile ayantchito yakwe nga wawapile ichuma chakwe chonsi. ¹⁵Kuli wenga wamupile amano yasano, kuli wumwi wamupile yayili, nganakuli wumwi wamupile amano wonga . Wensi wapochelele ivinji ukuyana nukumanya kwakwe, nga nawensi wayile kunzila yakwe. ¹⁶Wino wasenzile amano yasano wapisile palyakwene nukuyapanga yawuze yasano. ¹⁷Mumokwene amuno wapanjile wino wapochele yayili wapanzile yawuze yayili . ¹⁸Kweni uwantchito wino wapochele amano wonga wapisile , winvile ichiwina pansi, nukufisa imphiya yakwe bwana wakwe.¹⁹ Nomba lino papita insita bwana wawo wizile nukuwelenjela nawo. ²⁰Uwantchito wino wapochele amano yasano wizile nga wizile nupya namano yawuze yasano. Watile , ' Bwana, mwamphile amano yano yasano. lola, napanga yawuze yasano. ' ²¹Bwana wakwe watile kuli weliwe, ' Wachita ningo , ichisuma nupya wasuwilwa! Wasuwilwa pavinthu ivinono. Nimakuyika ukuti walolelela ivinthu ivinji. Yinjila mulusechelo lwakwe bwana wako .²²Uwantchito wino wino wapochele amano yayili wizile nukuti , ' Bwana , mwamphile amano yayili. Lolini , napanga nupya amano yayili. ' ²³Bwana wakwe watili kuli weliwe , 'Wachita ningo, ichisuma nupya we musuwilwa! Waya we musuwilwa pavinthu ivinono . Nimakuyika ukuti walolelela ivinthu ivinji. Yinjila mulusechelo lwakwe bwana wako.²⁴ Apano uwantchito wino wapochele amano wonga wizile nukuti, ' Bwana , manyile ukuti wemunthu wakulolechesya sana. Ukagowola pano utalima , nga ukasinza pano utasumba. ²⁵Nendi ninthete sana, nomba napisile nukuyafisa amano yalya pansi. Lola , nkukupela vino ivyako.²⁶ Kweni bwana wakwe wamwaswike nga watile , ' wemuyipe nupya wemukata, wamanyile ukuti nkagowola pano nthalima nupya nkhasinza pano nthasumba . ²⁷Achino nge wawapanga imphiya zgane kuli yakasunga , ngapano pakwiza kwane ngenapochela ponga nizgapapela . ²⁸Achino sendini amano ukufuma kuli weliwe nukuwapa ayantchito yawuze yano yali namano ikumi lyonga . ²⁹Muno kuli wensi wino alinavyo, ukufu vilipelwa kuli weliwe- ivinji ukulunya . Kweni kuli wensi wino asi navyo, navino alinavyo vilipokwa . ³⁰Musumbhili uwantchito uwambula intchito kumfinzi, kuno kuliya ukulila nusyeta amino.³¹ Nanthi umwana wa munthu wiza muwulungamane wakwe nayangeli yakwe , apano alikala pachilimba pakwe . ³²Pali weliwe palikongana imitundu yonsi, nga alilekanyanga umunthu wenga kumuze, ngati akachema akulekanya ing'onzi ni mbuzi. ³³Aliyika ing'onzi ukwikasa lyakwe lyakwe ndilo, kweni imbuzi kulikamani.³⁴ Apano mwene alivyanga kuli yalya ayakuli ndilo, 'Zanji, mwemwe mwe yanthu mwasolwa na tata, pyanini umwene wuno wasenganwa ukufuma kunthaliko yansi. ³⁵Muno

nali ninzala nga mwamphile ichakulya ; nali nulusala nga mwamphile ichakumwa, nali ne mulendo mwamphochelile; ³⁶nazwalwike mwanzwisile ; nali ne mulwale mwansunzile ; nali mung'anda yaminyololo mwizile kuli nene.³⁷ Apano ayalungamane yalasuka nukuti , 'Mwene, api pano twakuweni ukuti uli ninzala nukukupa ichakulya ? Nanthi ulusala nukukupa ichakumwa? ³⁸Api pano twakuweni we mulendo nga twakupochelile ? Nanthi ukuzgaluka twakuzwisile ? ³⁹Api pano twakuweni we mulwale nanthi amumkinyololo nga twizile kuli wewe?' " ⁴⁰Apano mwene alasuka nukuti kuli woliwo , Nkhuwanena umolimo, vino mwawonvile kuli wenga wakwe yano yakwe nene, mwawonvile kulki nene.⁴¹ Apano aliti kuli yalya yano yali kuli kamani, 'fumini kuli nene, mwe yatipwe, kumoto wawila wuno wusenganyizwe kumuyipe nayangeli yakwe, ⁴²umulandu nali ninzala, kweni mutamphile ichakulya ; nalinji nulusala kweni mutamphile ichakumwa; ⁴³nali ne mulendo , kweni mutamphochelile; tupu, kweni mutanzwisile; umulwale namuminyololo, kweni mutayisile amano kuli nene. ⁴⁴Apano nawo yalasuka nukuti, 'Mwene, api pano twakuweni ukuti uli ninzala, nanthi inyota, pamwi umulendo, nanthi tupu, nanthi umulwale, nanthi amuminyololo nga tutakwawwizwe?' " ⁴⁵Apano aliwasuka nukuti aliti , 'Umolimo nkhati kuli mwemwe , chino mjutawovwile kuli wenga muyanono yakwe yano , mutawombanga kuli nene.' ⁴⁶Yano yaliya mukunyepwa, kweni ayalungamane kuwimi wamuyayaya"

26

¹Chali vii ukuti lyo Yesu wamala amazwi wonsi ya, wawwanzile kuyasambili yakwe , ²" mumanyile ukuti nanthi papita amanda yayili ukulya ichibama kumayiza, nga numwana wa munthu alipelwa ukuti yamupamanthile pachichingano."³ Apono yasimapepo ayakalamba ni nkhombe zya yanthu ya komekhine ukwisano mwakwe simapepo mkaramba, wino yamwamanga kaifa. ⁴Yapangine ponga muno yangamulemela Yesu mwakuchenjela nu kumukoma. ⁵mwakuti yalamwile, " foo umu wanda ukalamba, pakuti patize pakatuke ivyongo umu wantu."⁶ Nomba lino Yesu ali mu Bethany mung'anda yakwe Simon uwamambombo , ⁷lino ali pakulya pi tewulo, umwanachi wizile kuli weliwe wino walinji nibotolo lyamafuta yamutengo wapatali, nukumwitila pamutwe wakwe . ⁸Kweni lino ayalondezi yakwe yachilola chino yasosile nukuvwanga ukuti, " umulandu wachani chino wonona vikwene ? ⁹Chi nge chakazwa pamutengo uwukalamba nukupa ayalanda ."¹⁰ Lino yesu, wamanya chii , watile kuli woliwo, "ichani chino mukumuchuzya umwanachi wii pakuti wantchitila ichisuma. ¹¹Lyonsi mwaya nawo ayapina , kwene lyosi mutaliya nanene."¹² Pakuti lino wanjitila amafuta yaa apa mwili wane , wasenginye lyalimwi ukuzikwa kwane. ¹³Ichumi nkuwanena, kosi kuno yakakosola ilandwe lino munsu yonsi, chino umwanachi wino wachita chilivwangwa pakukumbuka umwanachi wino ."¹⁴ Apano wenga uwa ikumi lyonga na yayili, wino yamwamile Yudasu Isikalititi, wayile uku yakalamba ya simapepo. ¹⁵nukuvwanga, " Ichani chino mukulonda ukumphela ndinamuleta kulimwemwe? " Yamupimile impiya ziyakwe Siliva amakumi yatatu. ¹⁶Pakufuma pa nsita yiyokwene walondonga ulongo ulwukuzanila inzila iya kuwatwalila . ¹⁷Nomba pawanda wakutalika uwamukate wuno wutaya nichilungo ayalondezi yizile kuli Yesu nukuti, " Mukulonda tuwalinganizge kwinye kuno mukalile ichakulya chapasaka ?" ¹⁸Watile , " Yanji mumusumba kumonsi wumwi mukati kuli weliwe , ' Umusambilizi akuti, " Insita yane yakwana . Nimalila pasaka mung'anda yako nayalondezi yane ."¹⁹ Ayalondezi yawonvile ngati muno Yesu wawatumile , nga yasenginye pasaka. ²⁰Lino amanguzi yiza , wikazile nukulya nawo ayalondezi ikumi lyonga nayayili. ²¹Lino yakulya , watile , " Umolimo nkhuvwanga kuli mwemwe ukuti wenga muli mwemwe alinkhana ."²² Wonsi yalinji nichitima , nga wensi watalike ukumu wuzichisya , " Nadi sanene, Leza ?"²³ Waswike, " Wino amatela ikasa lyakwe ponga nanene umulyeso awino alinkhana . ²⁴Umwana wamunthu alipita , ngati muno chawalichilwa vwakwe weliwe. Kwene ichamukoi kumunthu wino umwana wamunthu wakanwa! Chingaya ichisuma nanthi umunthu wino atapapwanga ."²⁵ Yudasu ,wino alimukana watile , " Wuzge anene, Kasambilizga ?" watili kuli weliwe , " Wawwanga wenga ."²⁶ Lino yakulya , Yesu wanyamwile umukate , nukusalifya , nukumukonyola . Wawapile ayalondezi yakwe nukuti kuli woliwo, " Sendini , lyini. Wu umwili wane ."²⁷ Wasenzile ichikombe nukusalifya , nukuwapa woliwo nukuti, " Mwini , mwensi. ²⁸Amuno wu uwazi wane uwalipangano lino lyitwa kuyinji ukuti atetelwe uwononyi wane . ²⁹Kwene nkhati kuli mwemwe , nthalingwa nupya ivyachikomwa cha myangazi, mphaka pa wanda pano ndimwa namwe ichipya namwe muwumwene wakwe tata."³⁰ Lino yimbila ulwimbo , yayile kumwamba wakwe Olives. ³¹Apano Yesu watili kuli woliwo , " Mwensi mwemwe mukuzapona uwusiku umulandu wakwe nene, amuno chawalikwa, ' Ndikoma kachema wang'onzi nu mskambo wang'onzi wisalangana.' ³²Kweni nanthi niza nanyamuswa , ndiwapitilila ukuya mu Galileya."³³ Kweni Peteli watili kuli weliwe , " Napano wonsi yangapona umulandu wakwe wewe , Nemo nthalitela imphone." ³⁴Yesu watili kuli weliwe, " Umolimo kuvwanga kuli wewe , uwusiku wukwene , lino mukolwe atani alile , ukuzankhana katatu." ³⁵Peteli watili kuli weliwe , "Napano ningafwa nawewe, nthalikukanapo." Wonsi ayalondezi yakwe yavwanzile chilichimwi. ³⁶Apano Yesu wayile nawo kumalo yamwi yano yakayamwa Getsemene nga watili kuyalondezi yakwe , " Yikalini pakwene pano nkhuya kulya pakupepa ."³⁷ Wamusenzile Peteli nayana yayili yakwe Zebediya ngawatalike ukuya nichitima nukuchula sana . ³⁸Ngawatili kuli woliwo , " Umwenzu wane wuli nichitima sana , napano apakufwa. Syalini pakwene tulolele pamwi."³⁹ Wayile apatali panono , winime , , nukupepa. Watili , "Tata wane , nanthi chingawombwa, zumilizgini ukuti ichikombe chino chimphitilile . Kweni, chitaya ngati muno nkholundela," ⁴⁰Wizile kuyalondezi nga wawazanyile yalazile , ngawatili kuli Peteli , " Ngaichani mutange mulole nanene pamphindi yonga nanene ? ⁴¹Nyamukini mwapepa ukuti mutinjila mukuyezwa . Umupasi wukulonda kweni , kweni umwili wusi namaka."⁴² Wayile nupya kawe chili nukuyapepa . Watili , " Tata wane, nanthi chino chitange chipite mphaka pano nangwa. Ukulonda kwako kuwombwe ."⁴³ Wizile nupya nukuwazana yalazile , muno aminso yawo yali nutulo . . ⁴⁴Apano wawasile nupya, wapisile nukuyapepa kakwe chitatu , ukuvwanga amazwi yaliwonga . ⁴⁵Apano yesu wizile kuyalondezi

yakwe , "Muchili mulazile mukupuza nukupuza ? Lolini, insita yakwana, nganumwana wamunthu ali pakukanwa ukuya mumakasa yawononyi. ⁴⁶Nyamukini , tuyani twapita . Lolini , wino amankhana ali papipi. ⁴⁷Lino achili akuvwanga , Yuda , wenga muli yalya ikumi lyonga nayayili, wizile . Iwumba ilikalamba lyizile nawe ukufuma kuli mwemwe nayakalamba yawanhu. Yizile nivimayi nindugu. ⁴⁸Nomba umunthu wino walinji ukuti amamukana Yesu wawapile ichimanyiso , nukuti, " Wino namufyompha ali weliwe. Mumuleme. ⁴⁹Papokwene wizile kuli Yesu nukuti , " muliwuli , Musambilizgi!" nga wamufyonfile. ⁵⁰Yesu watili kuli weliwe , " Munji, womba chino wizile ukuti uwombe ." Apano yizile , yayisile amakasa pali Yesu , nga yamulemle . ⁵¹Fwasini, wenga wino wali na Yesu wazungulwile ikasa lyakwe , nukusenda ichimayi , nga wamumile umuwonvi wakwe mwene , nukumuputula ikutwi lyakwe . ⁵²Apano Yesu watili kuli weliwe, " Wezga ichimayi chicho pamalo yakwe, muno wonsi yano yakusenda ichimayi yalononeka nichimayi. ⁵³Mukwelenganya ukuti nthange mwame tata wane , nga anganthumila ukulusyayayangeli? ⁵⁴Kweni amazwi yakwe Leza yangakwaniliswa wuli , ukuti chi chiwombwe ? ⁵⁵Apano pansita yilya kwene Yesu watili kwiwumba , " Mwiza nivimayi nponga nindugu ukuti mwize mundeme ngati ne mwivi? Uwanda wonsi nikazile namwe nukusambilizga mung'anda yamapepo, kweni mutanyefile . ⁵⁶Kweni vyonsi vino vwawombwa ukuti vino vwawalikwa nintchimi vikwaniliswe." Nga apano ayalondezi wonsi yamusile nukusata . ⁵⁷Yano yamulemle Yesu yamutwazile kuli Caiaphas mwene umukalamba , kuno yakawalika nayakalamba yakongine. ⁵⁸Kweni Peteli wamukonkhanga apatali ukuya kumusumba wakwe mwene. Winjile mukasdi nukwikala pansi ponga nakalola ukuti yalole chino chimawombwa . ⁵⁹Nomba yasimapepo akalamba nga ni chilye chonsi yalondanga uwukamboni wawufi kuli Yesu ukuti yamupingwile ukuti afwe. ⁶⁰Yatazanyile nawumwi, napano wuli ayinji yakamboni yawufi yizile nuwukamboni wawo. Yizile yamwi yayili ⁶¹nukuti, " Umunthu wino watile , ' Ningonona ing'anda iyikalamba yakwe Leza nukuti ningazenga pamanda yatatu. ⁶²Simapepo mukalamba wakatwike nukuti kuliweliwe, " Wuzge utakweti ivyakwasuka ? Ichani chino yakusimichizga kuli wewe?" ⁶³Kweni Yesu wamyalile . Simapepo mukalamba watile kuli weliwe," Nkhukunena muli Leza , tuwuzge nanthi we Khilisu, umwana wakwe Leza, ⁶⁴Yesu waswike kuli weliwe," Uvyanga wenga. Kwene nkhukunena, ukufuma ilelo ulumulola umwana wa munthu ayikazile ukwikasa lyakwe ndilo ilyamaka, nga akwiza pamawingo yakupela . ⁶⁵Papokwene simapepo mukalamba walephwile ivizwalo nukuvwanga ukuti, " Wavwanga ivyamusamu! Ichani chino tuchili tukulonda yakamboni? Lola, nomba muvwa umusamu. ⁶⁶Mukwelenganya chani ?" Yaswike nukuti ." Alingine ukufwa. ⁶⁷Apano yamuswilile kuminso nukumuma , nukumuzapa namapi yamakasa yawo, ⁶⁸nukuti, " Lotela kuli sweswe, wewe Khilisu. Aweni wino wakuma ?" ⁶⁹Nomba Peteli wikazile kunzi kwa musolo, nga umukazgana watchito wizile kuli weliwe nukuti, " Nawe wali na Yesu wa Mugalileya ." ⁷⁰Kweni wachikanyile paminsu yakwe wonsi, nukuti, " Nthamanyile chino mukuvevanga . ⁷¹Lino wafuma kunzi mupongwelo , umuwonvi muze umwanachi wamuwene nga watili kuli yaya , " Umunthu wino nawe wali na Yesu wamu Nazaleti. ⁷²Wakanyile nupya nichilapo, " Nthamumanyile umunthu wiyo!" ⁷³Lino kasita wapita panono yano yimilile papipi yizile nukuti kuli Peteli," Umolimo we wakwe yano yali nawe, muno ukuvwanjila chikukukanila ." ⁷⁴Apano watalike ukutipana nukulapa, " Nthamumanyile umunthu wino," papokwene mukolwe walizile . ⁷⁵Peteli wizwike izwi lino Yesu wavwanzile , " Pano mukolwe atani alile ukuzankhana katatu." Apano wayile kunzi nukulila sana .

27

¹Nomba lino akatondo kiza , wonsi yasimapepo nayakalamba yizile yapangana vyakwe Yesu muno yangamukomela . ²Yamulemle , nukupita nawe, nga yamutwazile kuli Pilato inkhombe. ³Apano lino Yudasi, wino wamukanyile weliwe, walola ukuti Yesu wasulwa, wizile walapa nukuwezga utukonyolwa amakumi yatatu twakwe siliva kuli Simapepo nayakalamba , ⁴nukuti, " Nonona pakuwukana uwazi uwambula ichifukwa ." Kweni yatili kuli weliwe, ¹ ichani chichokwene kuli sweswe? Uchilole chicho kuli wenga ." ⁵Apano wasuvwile pansu utukonyolwa twakwe siliva mung'anda yamapepo, nukufuma , wapisile nukuyayinyepa. ⁶Simapepo mukalamba wasenzile utumonyolwa twakwe siliva nukuti, " isichisuma ukuyika ichi muchuma umulandu ichawupi cha wazi." ⁷Yavwanzinye vyakwe chi ponga , nga yakazile nimphiya ichalo ichakuzukako ayenyi. ⁸Umulandu wakwe chi ichalo chino chikayamwa, " Ichalo cha wazi" mphaka ilelo. ⁹Apano vilya vino vyavwanzilwe na Yelemiya intchimi vyakwaniliswa, ukuvwanga ukuti, " Yasenzile utumonyolwa amakumi yatatu, umutengo wuno wayisilwe pali weliwe numwana wa izilayeli, ¹⁰nga yayisile ku chalo, ngati muno Leza avyanjile. ¹¹Nomba Yesu wimilile pali kateka, nga kateka wamukolowozizge," We mwene wawa Yuda?" Yesu wamwaswike, " Amuno wavwanjila." ¹²Kweni lino yamwene nayakalamba yamuvwanga , ataswike nachimwi. ¹³Apano Pilato watili kuli weliwe, " Utakuvwa vino vyonsi yakukunyepa?" ¹⁴Kweni ataswike nanthi izwi nalimwi, chino chalenzile ukuti kateka azunguke sana. ¹⁵Nomba palusechelo yalinji inkhalo yakwe kateka ukusapula wenga wino wanyepwa mung'anda yaminyololo wino wasolwa niwumba . ¹⁶Pansita yilya yalinji yalinji numunyepwe wenga umutamye wino yamwamanga Barabbas. ¹⁷Lino yakongana ponga, Pilato watili kuli woliwo, " Aweni wino mukulonda ukuti mbwasapwile ? Barabbas, nanthi Yesu wino akayamwa Khilisu?" ¹⁸Wamanyile ukuti yamulesile Yesu kuli weliwe umulanda yasosile. ¹⁹Lino ayikazile pawulonzi, umuchi wakwe watumile izwi ati kuli weliwe , " utaya nachimwi ichakuwomba pamunthu umutele wino. Muno nachula sana ilelo umulandu wavihota wino nendi navyo vyakwe wino. ²⁰Nomba simapepo mukalamba nayakalamba yizile yanyengelela iwumba ukuti valenge Barabbas, nga nukuti Yesu yamukome. ²¹Kateka wawakolowozizge," Aweni pali yayili wino mukulonda ukuti mbwasapwile ?" Yatile , " Barabbas." ²²Pilato watili kuli woliwo, " Nga mbombe chani kuli Yesu wino akayamwa Khilisu ." Wonsi yaswike , " Mumupamanthile pachichingane." ²³Apano watile , " Ichani, nga awononyile chani?" Kweni yalizile nkhanu, " mupamanthilini." ²⁴Apano lino

Pilato walola ukuti atange awombe nachimwi, pano umuvwalanga watalika , wasenzile amanzi, wafulazile amakasa yakwe pamanso yiwumba , nga watile , " Nemutele pawazi wamunthu wino. Mwayilolela mwenga ."²⁵ Ayanthu wonsi yatili, " Uwazi wakwe wuye naswe ponga nayana yitu ."²⁶ Apano wamusapwile Barabbas kuli woliwo, kweni wamusile Yesu nukumutwala kuli woliwo ukuti pamusamike.²⁷ Apano yakapokola yakwe kateka wamusenzile Yesu ukuya kumusumba nukukonganika wonsi yakapokola .²⁸ Yamuchafile nukumuzwika inkhanzu. ²⁹Yapanzile ichipewa cha myunga nukumuzwika kumutwe, nukumulemeka insinzo ukwikasa lyakwe lyakwe ndilo. Yafukime kuli weliwe nukumuhoya , ukuti, " Yanga, Mwene wawa Yuda!"³⁰Yamuswilile amati, yasenzile insonzo nukumuma pamutwe akavule.³¹Lino yamuhoya , yasenzile inkhanzu nukumuzula nukumuzwika vino wazwite, nukuya nawe pakumusamika .³²Pano yafumanga , yazanyile umunthu wumwi ukufuma ku Sayilini wino wamwanga Simon, wino yamupatichizige ukuti yapite nawe ukuti anganyamula uwuchingane wakwe .³³Yafisile pamasyo yamwi yano yakati Gologota , chino chikusula ukuti "amasyo yamapanaga ."³⁴Yamupile uwengwa ukuti amwe uwusanzye na gala. Kweni lino wawezga, atanywile.³⁵Lino yamusamika , yanyonkholine ivizwalo vyakwe pakupanga amaye, ³⁶nga yikazile pakumulola pano wali .³⁷Papela pamutwe wakwe yayisile chino chalenvilwe ukuti, " Wino a Yesu, mwene wawa Yuda ."³⁸Ayivi yayili nawo awasamikle ponga nawe, wenga kuli ndilo nga na muze kuli kamani .³⁹Yano yapitanga palya yamutukanga , nukupunzya imitwe yawo ⁴⁰nukuti, " Wewe wemunthu walondanga ukonona ing'anda yamapepo nukuzenga nupya mumanda yatatu, yipususye wenga! Nanthi we mwana wakwe Leza , yika ukufuma pachichingane !"⁴¹Munzila yiyokwene simapepo mukalamba nawe wamusowekanga , pamwi nayakawalika nayakalamba , nukuiti, " ⁴²wapususyanga ayawuze, kweni atange ayipususye wenga . Amwene wawa izilayeli. Lekini ayike pachichingan , apano tulisuwalila muli weliwe .⁴³Wasuwila muli Leza , musyino Leza awino amutule nomba , nanthio Leza akulonda ukuti amufumye. Muno wawwanzile , ' Nemwana wakwe Leza ."⁴⁴Chilichonga nayivi yano yawasamike nawe nawo yawwanganga inthusi kuli weliwe .⁴⁵Nomba ukufuma pi ola lyakwe chisano nalyonga imfinzi ya ponyile pansi yonsi mphaka pi ola lyakwe lisano nayanayi .⁴⁶Piwola lyakwe chisano nayanayi, Yesu walizile nukupunda nukuti , Eli ,Eli, lama sabakitani?" chino chikusula ukuti , " Leza wane . Leza wane , ichani chino wansya nene?"⁴⁷Pano yamwi yalya yano yimilile papa yuvwile, nga yatili , " Ali pakumupunda Eliya."⁴⁸Papokwene wenga wakwe woliwo wutwike nukuyasenda ichifuti, nukuyika mwenemo uwengwa uwulule , nukuyika munkholo, nukumupela ukuti ang'we. ⁴⁹Wonsi yatile , " musyini wenga . Zanji tulole nanthi Elija angiza pakumupususya ."⁵⁰Apano Yesu walizile nukupunda sana nukufumya umupasi wakwe.⁵¹Lindililini, ichimwenda chamung'anda yamapepo chalepwike pakasi ukufuma papela ukufika pansi, nga ninsi yatensile , nga namawe yafwanthikanga .⁵²Inkhungwe zgayulikanga , nga nimyili yawalungamane yano yalazile yazgukanga .⁵³Yafumanga munkhungwe lino wazguka kuyafwe , winjile mumusumba , nga walolekanga kuyavule .⁵⁴Nomba lino ayakeya nayano yamulolanga Yesu yalola ichizumanzi navino vwachitikanga , yizile yaya ninthete nukuti yatile , " umolimo wino wali umwana wakwe Leza."⁵⁵Ayanachi ayinji yano yamukonkhanga Yesu ukufuma ku Galileya ukuti yamulolelela alinji palyakwene ukulolechesya apatali. ⁵⁶Pali woliwo pali Mary Magdalene, Mary mama wakwe James na Yakobe, nga namama wamwana wakwe Zebedee.⁵⁷Lino kwaya amanguzi, kwizile umukankhala yumwi ukufuma ku Arimatiya , wino wali a Yosefe, wino walinji nupya umulondezi wakwe Yesu. ⁵⁸Wizile waya luli Pilato nukumulenga umwili wakwe Yesu. Apano Pilato waswike ukuti yamupele.⁵⁹Yosefe wasenzile umwili , nukuwuvunga mumwenda uwupya , ⁶⁰nukuyawuzika kumalalo yakwe yano winvile piwe. Apano wakunkhulwisye iwe ukuchinga pamulyango wilalo nukufuma penepo. ⁶¹Mariya magdalena na Mariya muze alinji papa, yikazile papipi nilalo. ⁶²Kumutondo kwakwe, wuno wali uwanda lino yasenganya, simapepomukalamba nayafalisayi yakongine ponga na Pilato. ⁶³Yatile, " Mukalamba , tukwizuka ukuti lino wilya uwawufi ali nuwumi, watile, 'Nanthi papita amanda yatatu alizguka kapyo. ⁶⁴Nomba pingula ukuti ilalo lichinjililwe ningo mphaka uwanda wakwe chitatu, muno ayalondezi yakwe yangiza ukuti yize yamwiye nganukuti kuyanhu, ' Azguka kuyafwe,' apano ichakuzungusya ichawumalilo chililusya ichakutandika'⁶⁵Pilato watili kuli woliwo, " Mwamulola . Yanji mukalolechesye muno mungalolela ."⁶⁶Nga yapisile nukuyalolechesya inkhungwe ukuti yamwi yatonona , ukuchinga namawe nukuyika yakalola .

28

¹Nomba uwanda wa pa Mulungu watili wapita, lino kwatalika ukucha ukuyila ukuwanda wa kutalika uwa Mulungu, Maliya Magadalela na Maliya umuze yizile pa kulola ilalo. ²Lolini, kwalinji ichizumanzi ichikalambane, pa kwika kwa mungeli wa Mwene ukufuma ukupela, wizile nukukunkhulusya iwe, nu kwikala apapela. ³Imilolechele yakwe yali ngati a kalumba, ni chizwalo chakwe ichitwile ngati a susuwe. ⁴Ya malonda yalemilwe ni nthete nu kuya ngati ayanthu ayafwe. ⁵Umungeli wa wawwanzizye ayanachi nukuti, kuliwoliwo "'Mutatina , pakuti imanyile ukuti mukulonda Yesu, wuno wasamikwe. ⁶Asimwenemo muno, kwene azyusile, ngati na muno wawwanjile, Izini mulole amalo yano umwene walazile. ⁷Pitanji zuwa nu kuyanena aya londezi yakwe, "Azyusile ku yafwe. Lolini, akuwakolelela pa kuya ku Galileya. Mulaya mukumulole kulyakwene . ' Lolini, naminena."⁸Zuwazuwa ayanachi yafumile ku malalo ni nthete nu kukunda ukukulu, nukutuka pakuyananela ayalondezi yakwe. ⁹Lolini, Yesu wawakomenkhinye nu kuti, "Tulamuke!" Ayanachi yizile, ayapona umumakulu yakwe nu kumupepa. ¹⁰Apano Yesu watili kuli woliwo, "Mutatina . Yanjini munene ayakundwe yane ya kikale uku Galileya. Yaliya yandole kulyakwene."¹¹Nonba pano ayanachi yayanga, Lolini, yamalonda yamwi yayile umumusumba nu kunena ya simapepo yakalamba ivinthu vyonsi vino vyachitike. ¹²Lino ya simapepo yatili ya yakomenkhana na ya kalamba nu kuvwanzyana ilyasi na woliwo , yapile amakopala ayavule ku ya silikali. ¹³Nukuwanenela, " Vwangini kuli yawuze, ayalondezi yakwe Yesu yizile uwusiku nu kwiya umwili wakwe pano twali

ukuti tukaswikwe.¹⁴Nanthi ilyasi li lingayifika inkhombe, tuliza tuyiteke imyenzo nukupumya inthwitwi kuli mwemwe."¹⁵Apano ayasilikali yatozile amakopala nu kuwomba ukuyana na vino yawalondwelile. Ululumbi lu lwakuzile ku wa yuda nu kupitilila mphaka ni lelo.¹⁶Kwene ayalondezi ikumi na wenga yayile uku Galileya, ku mwamba kuno Yesu wawalanjilire.¹⁷Yatili yamulola, yamupefile, kwene yamwi yakayikile.¹⁸Yesu wizile kuli woliwo nukuvwanga kuli woliwo watili, "Insambu zyonsi zipilwe kuli nene umwiyulu na muni ya pansi.¹⁹Achino yanjini mukapange ayalondezi umuni zyonsi. Mukawawatzige umwizina lyakwe Tata ni lya mwana ni lya mupasi Uwutisye.²⁰Mukawasambilizye ukuvwila ivinthu vyonsi vino nawalamula mwemwe. Lolini, inchili indi namwe insita yonsi, mphaka pawumalilo wa nkhwatwa.

Maliko

1

¹Yii inthandiko yi landwe lisuma lwakwe Yesu khilisu, umwana wakwe leza. ²Ndivino chawalikwe na kasowera yesaya, 'lola, nkhutuma kapitawo pa minso yinu, wino aliwalanjizga inzira zinu. ³Izwi lyakwe wino wakolomokanga mumapoli, senganyini inzira zga mwene; pangini inzira yakwe yololoke. ⁴Yohani wizire, ukuwatizga mumapoli nu kusola uluwatizgo lwa kulapila kwa iwelelo lwa ma yembuko. ⁵Insi yonsi ya Yudeya na yanthu wonsi yamu Yelusalemu yayire ukwakwe. Yawatizwe na weliwe mu luzi lwakwe Yolondani, ukupila uluyembu lwawo. ⁶Yohani wazwite ikoti ilya meya ya ngamila nu mupango wa mphapa ukjuliwira umutembeleko wakwe, nululya makantha nu wuchi wa mumphanga. ⁷Wakoswire, 'wumwi aliza pali nene wino uwamaka ukundusya; utunyepero twa ndyato zwakwe nthalingine ukeinama pansi nukutusapula. ⁸Nkhuwayatizga na manzi, lero weni ali yawatizga zga nu mupasi uwutiswe. ⁹Vwawonvilwe mumanda yaya pano Yesu wafumire mu Nazaleti mu Galileya, nukuwatizwa na Yohani mu luzi lwakwe Yolodani. ¹⁰Lino Yesu watumphuka mumanzi alola lyulu likuyulika nu mupasi uwutiswe uwichilira pali weliwe ndivino inkunda. ¹¹Izwi lyafumile mwi yulu, 'We mwanane umukundwe. Nkhasechela nawe. ¹²Alino umupasi awumupingula ukuya mumapoli. Waali mumapoli amanda amakumi yana(40), ukweziwa na chiwa. ¹³Wali nivinyama vyamu mphanga, na yangeli ya muwombelanga. ¹⁴Nomba lino Yohani yamulema Yesu wayile mu Galileya ukukosola ilandwe lyakwe Leza. ¹⁵Watili, 'insita yakwana nu wene wakwe Leza wuli papipi. Lapila nukusuwira ilandwe lisuma. ¹⁶Lino akupita mumbali muli muli Yemba wamu Galileya, waweni Simoni na Andileya umukulu wakwe Simoni akusumbira amasumbo muli Yemba, pakuti yali ayakalema yanswi. ¹⁷Yesu watili kuli woliwo, 'ndini munkhonkhe, nimawapanga nukuya mwe yakalema ya wanthu. ¹⁸Alino ukwawula ukuzima ayata amasumbo nukumukonkha. ¹⁹Lino Yesu wapita panono, alola Yakobe umwana wakwe Zebediya na Yohani umukulu; yali muwato ukugambika amasumbo. ²⁰Wawamile nukusya yisi Zebediya mu wato nayawonvi yakulipwa, nukumukonkha. ²¹Alino yizire mu Kapenamo, pa mulungu, Yesu wayile mu Sinagoga nu kusambirizga. ²²Ya zungwike vino wasambilizganga, pano wa sambirizganga ndivino awimwi wino wakweti insambu zino zitakuyana na yakawalika. ²³Pansita yiyi mwali umunthu musinagoga wino wali numupasi uwuyipe nga walizire, ²⁴awuti, 'tuwombe chani nawe, Yesu wamu Nazaleti? wiza pa kutonona? Manyire ukuti wewe we mutiswe wakwe Leza! ²⁵Yesu akalipira umuzimu uwuyipe ati, 'myalala ufumemo muli weliwe!' ²⁶Umupasi uwuyipe wamusunvire pansi nukuffuma kunzi pano wukulira nizwi ilikulu. ²⁷Ayanthu wonsi yazundwike, alino ayakolowozgana ayatupu, 'chi ichani? Ichisambirizgo ichipya na maka !wapingulanga imipasi iyiyipe nukuti yamuvwiranga !' ²⁸Ilandwe lyakwe lyuwike konsi konsi mumusumba wonsi uwa Galileya. ²⁹Lino yafuma mu Sinagoga yinjire mu ng'anda yakwe Simoni na Andeleya, pali pamwi na Yakobe na Yohani. ³⁰Nomba nyinavwala wakwe Simoni wali umulwale ni nzekema, yamunenyire Yesu ukuyana na weliwe. ³¹Alino wizire, nukumusenda ikasa, nukumukatusya; inzekema yamulechezizge, apano watalike ukuwawombela. ³²Amanguzi lino ilanji linjira, yizire nawo wonsi yano yalinji ayalwale na yanobyali nimipasi iyiyipe. ³³Umusumba wonsi wakongine ponga pa mulyango. ³⁴Wapozizge ayinji yano yakweti amawulwale yakulekanalekana nukufumyaimipasi iyiyipe, lelo atazumilizizge imipasi iyiyipe ukulanda pakuti yamumanyire. ³⁵Wapulwike akatondo sana, lino kutani kuche; wafumile nukuya kumasyo ayamyalale nga kulyakwene wapefile. ³⁶Simon na yano yali nawe yatalike pa kumulonda. ³⁷Yamuzanyire nukulanda nawe, 'ayanthu wonsi yakukulonda. ³⁸Waswike ati, 'tuyini tuye kuze, kumiziyino tupakine nayo, ukuti nani nkhakosoleko. Achino nizira kuno. ³⁹Wapisile monsi mu Galileya, ukukosola mumasinagoga yawo. nukufumya imipasi iyiyipe. ⁴⁰Uwamambombo wizire kuli weliwe, nukumulenga; afukama pansi avwanga ati kuli weliwe, 'ndungalonda, ungangswefa.' ⁴¹Pakuya nuwira, Yesu wolwire ikasa lyakwe nukumupalamansya, amunena weliwe, 'nkulonda swepe.' ⁴²Zuwazuwa amambombo yafumire, nukuti waswefile. ⁴³Yesu wamuchinyinthizye sana nu kumuwezga. ⁴⁴Wamunenyire ati, 'chenjera utati ulande chimwi kuliwensi, kwani uye, ukayilanjizge kuli ya simapepo, nu nukuyika ivyawila vya kuswepa ndivino Moses wapingwire, ngati uwukamboni kuli woliwo. ⁴⁵Kwani wafumile nukutandika ukuwumbula umwakusapuka nu kutanda izwi, sana nukuti Yesu atinjire mumusumba apaswe kwani watenji kunzi mumizi ya munphanga ukufuma konsikonsi.

2

¹Pano wawelile ku Kapenamu pa manda yanono, kuvwike ukuti ali kung'anda. ²Anthu ayinji yawungine ni ntchende, napamulyango kwene, Yesu wawwanganga izwi kuli woliwo. ³Alino yizire anthu kuli weliwe yano tizire nu munthu uwachite; Anthu yanayi yamunyamwile. Pano yatasungutile kupipi umulandu wiwumba. ⁴Pano yataplamilile ku pipi numulandu wiwumba, yasambulwile umusonje pano pali yesu, Lwo ya panga umweku, Yamwisizizge ni chitanda chino umunthu uwa chite walazile penepo. ⁵Lino walola isuwilo lyawo Yesu watili ku munthu uwachite, "mwana, uluyembu

lyako lwatetelwa." ⁶Nomba ya kawalika yamwi yatenzi papakwene nu kutalika ukwelenganya mummyenzo yawo, " ⁷Ichani chino umunthu wi angavwanga vikwene. Akuluvwanya ! Aweni uno angatetela uluyembu kweni leza wenga. ⁸Papokwene Yesu wamanyile mukasi mumupasi wakwe vino yelenganyanga mukasi mummyenzo yawo. Ati kuli woliwo "ichani chino mukwelenganya vino mummyenzo yinu? ⁹Ichipepuke achilikwi ukumunena umunthu uwa chite , ukuti, uluyembu lwako lwatetelwa; Pamwi ukuti 'katuka' senda ichitanda chako upite." ¹⁰"Kweni ukuti mumanye ukuti umwana wa munthu ali namaka apansi pano akatetela uluyembu," ati ku wachite, ¹¹"nkhuti kuliwewe, katuka , senda ichitanda chako pitanga ku nanda yako ¹²". Wakatwike zuwazuwa nukusenda ichitanda nukufuma mu ng'anda pamanso pali wonsi, nukuti wonsi yazungwike nukumuchindamika Leza, nukuti yatili "tusitela , tulole ivinthu ngati ivyamusango wuno." ¹³Nakupya wafumile ukuya mumbali muli yemba , niwumba lyonsi lyayile kuli weliwe , kuwasambilizga , . ¹⁴Lino wachilinganya wamuweni Levi mwana Alufeyo wino watenzi pi tenti lyakwe kalipilisa umusonkho awatili kuliweliwe, "nkhonkha nene. "Wakatwike nukumukonkha. ¹⁵Yesu walyanga ichakulya mung'anda yakwe Levi na nayakansontchezga ayavule na yembu na yalondezi yakwe pakuti yalinji ayinji yamukonsile . ¹⁶Lino yakawalika , yano yali amafalisi yaweni yesu akulya nayembu na yakansontchezga ya misonkho yavwanzile kuyalondezi." Ichani chinoakulya nayakansontchezga misonkho na yembu?" ¹⁷Lino Yesu wuwva chino atii kuliwoliwo," Ayanthu yano yali namaka mumwili yasilonda ing'anda kweni; kweni yano ayalwale ayano yakalonda sing'anga. inthizila ukwamba anthu ayalungamane kweni ayembu.. ¹⁸Nomba ayalondezi yakwe yakwe Yohani naya Faliseyi yafunganga. Anthu yamwiyizile kuli weliwe nukuti, " ichani chino ayalondezi yakwe Yohani nayafalisi yakufunga, kweni ayalondezi ayalondezi yako yasifunga ?" ¹⁹Yesu ati kuliwoliwo, "wuzge yano yamilwe kuwanga yangafunga pano siwanga achili ali nawo? Pano yachili yali na siwanga? Pano yachili yali na siwanga yatange yafunge. ²⁰Kweni amanda yaliza pano siwanga alasendwa kuliwoliwo, mumanda yaya yalifunga. ²¹Pasi munthu unoangagambika ichigamba ichipya ilikali. Pakuti ichipya chingalepula ichikali, ichipya ukufuma kuchikali, nga paya ukulepuka ukukalambane. ²²Pasi nawenga wino angitira uwengwa uwupya mu wengwa uwukali. Pano uwengwa ungalepula umufunko nga vyonsi vingononeka. Kweni, uwengwa uwupya witalwe mu mufunko upya." ²³Pamulungu Yesu wachilinginye pakasi pa vswalo , ayalondezi yakwe yatalike ukusinza imitwe ya mbezu. ²⁴Ayafalisayi yavwanzire kuli weliwe ukuti, "Lola ichani chino yakuwomba chimwi chino sisunde pawanda wa mulungu?" ²⁵Ati kuliwoliwo, "mutatala muwazge vino Davedi wawonvile pano wasowilwe nga ninzala - weliwe na yanthu yano wali nawo- ²⁶muno wayilire mu ng'anda yakwe leza pano Abiyatala walinji simapepo mukalamba nukulya ichibama chino chalimo, chino sisunde kuli wonsi kwene simapepo mutupu., nukuwapela yamwi yano yali nawe?" ²⁷Yesu watili, " mulungu wapanjilwa uwuchindame wa munthu, kweni awe uwuchindame wa munthu ku mulungu. ²⁸Nomba umwana wa munthu aleza, nawakwe mulungu.

3

¹Yesu wapyanile mu Sinagoga, nga mulyakwene mwali umunthu umunyale ikasa. ²Aanthu yamwi yamulolechesyanga yesu apapipi ukuti yalole nanthi angamupozga pa wanda wa mulungu ukuti yamupe umulandu. ³Yesu wawwanzile ku monsi uwikasa ilinyale, " katuka yimilila pano pano pakasi piwumba . " ⁴Lyene watili kuwanthu, "wuzge ukuluvyanya ukuwomba uwusuma pa wanda wa mulungu, pamwi ukuwomba uwuyi; ukusunga uwumi pamwi ukukoma?" Kwene yamyalile. ⁵Walolechizge ku wanthu nichipyu, ngawasosile nukukoma kwa myenzo yawo, nga ati ku munthu wilya, wolola ikasa lyako," Wolwile ikasa, nga nikasalyawelile. ⁶Ayafaliseyi yafumile kunzi, nanthi ukuzima yatandike ukuvwana Inzila nama Heloniya muno yangamukomera . ⁷Lyene Yesu, nayakasambilila yakwe , yayile kuli yemba , niwumba lya wanthu ilikulu lyakonsile ukufuma ku Galileya nayakufuma ku Yudeya ⁸nukufuma ku Yelusalemu nukufuma ku Idumiya ni mbalama yaku yolodani nu mutaya numu Sidoni, Lino yuwva pa vinthu vino wawombanga, iwumba ilikulu lizile kuli weliwe. ⁹Wanenyile yakasambilila yakwe ukumupekanyizizga u wato wunono umulandu wiwumba , ukuti litize lya mutitichizga. ¹⁰Pakuti wa pozizge ayinji, nukuti wensi wino wali ninthazi wizanga nichikanga kuli weliwe kuti ya mukumye. ¹¹Lyonsi lino imizimu iyipe yamulola , yaponanga panso pali weliwe nu kulila , ayiti, "We mwana wakwe leza ¹²". Wachinyinthizge namaka ukuti yataleka amanyikwe. ¹³Wayile papela pa mwamba, nga wamile yano walondanga , nga yizile kuli weliwe. ¹⁴Wasozile ikumi na yayili(12) nukuwama ukuti Ayapositoli ukuti yaya nawe nukuti limwi angawatuma ukuya kosola izwi; ¹⁵Nukuti yaye namaka yakufumizga imipasi iyipe. ¹⁶Wasozile ikumi nayayili(12) Simoni, wino wamupile izina lyakwe Peteli.; ¹⁷Yakobe mwana Zebediya, na Yohani umuto wakwe Ykobo wino wamupile izina Boyanengesi, alikuti, ana yamukokomo; ¹⁸Na Andeleya, Filipu, Batolomeya, Mateyo, Tomasi, Yakobe mwana Alufeyo, Dadeyo, Simoni wa Zealot. ¹⁹na Yudas isikaliyiti, wino alamupanjila akafichi. ²⁰Lyeni wayile kumuzi, nga iwumba lyakongine nupya, nukuti yatali nukuti yangalya ichibama. ²¹Lino ayalupwa lwakwe yuwva vyakwe chii, yayile ukuyamulema, pano yatinji, "wapena," ²²Yakawalika yano ya fumilile ku Jelusalemu yatili, "watalemwa na Beelzebul" Nupya" nukulamulilwa ni mphepo injipe. ²³Yesu wawamile kuli weliwe nga wa vwanjile muvwilii , "uzge chiwa anga sisya chiwa ? ²⁴Ndinsi yapawunkhana yonga , Insi yilya itange iyimilile. ²⁵Ndi ng'anda yapawunkhana yonga ing'anda yiyo itanga iyimilile. ²⁶Ndiwaleka chiwa wayikatuchila umwenecho, nukupawunkhana atanga ayimilile; nkandi lino waya ku mpelo. ²⁷Kweni kusi nawumwuwakwinjila mu ng'anda ya munthu wa maka nu kwiya iviya nanthi ukunyepa umunthu wamaka wiwi, nga alino awonone ing'anda yakwe. ²⁸Ichakusimichila nkuwanena, uluyembu lonsi ulwa yana yawanthu: Lulatetelwa, ni nthunsi kwene zyonsi zino yakafumya, ²⁹Kwene wensi wino akutukana ku mzimu wutiswe atalatele aye nulutetelo, nkhandilino waya nu mulandu uwa kuluvyanya uwa munthasila. ³⁰Yesu wawwanzile vikwene umulandu wakuti yatengi " Ali numupasi uwuyipe." ³¹Alino nyina na yato yakwe yizire nu kwimilila panzi. Yatumile kuli weliwe kuno akulondwa. ³²Iwumba lyatenzi lyamuzingulwike apano ayati kuli weliwe, "Nyoko na yato yako yalapanzi, nukuti

yakukulonda."³³Wawaswike, " Ayaweni ya mayo nayato yane ?" ³⁴Walwenzilekuli yano yatenzi yamuzungulwike nga watili, " pano pali mayo na ato yane! ³⁵Pano wensi wino akuwomba ukulonda kwakwe leza, munthu wilya umuto wane, Nupya inkhazi yane, Na mayo.

4

¹Watalike kopya ukusambirizga kumbali yuze yakwe yembe umukulu, na yavule yakongine ponga nu nukumuzinguluka weliwe . Weni watampwire nukeinjira mu wato wuno wali muli yembe umukulu, na weni wikazire pansu mukasi mumu kwene, Iwungwe lyonsi lyali mumbali mwakwe yembe. ²Weni wawasambirizizge ivivule mu vyili, na nuwusambilizgi wakwe , ivivule vino weni walanzire kuli woliwo,³Wuwwichisyini! sichilima wayire pa kukomera imbezu. ⁴Lino akukomela, imbezu yimwi yaponyire mu nzira nu tunyi twizire nusompha. ⁵Imbezu yuze yaponile pa malo pano pali amawe aa vule , pano patali ivuu. Kasita munono yamezire, umulandu vwakuti ivuu litayile pansu.⁶Kweni lino ilanzi lyavula ivimelwa vwumile, pa mulandu uwakuti vitali nimisisi, vwumile. ⁷Imbezu yuze ponyire pa mitii ya myunga. Imiti ya munga yakuzire nu kulasa imbezu yilya, nukutu yitapafile chimwi ichipai.⁸Imbezu yuze yaponyire mwivu ilisuma nu kukula ningo nukuya nivipasi ivikulu nivivule nukugowola amakumi yatatu(30) amakamu yasano nalyoonga(60) nukuya imyandaimyanga(100).⁹Alino weni aati, ' Wensi wino ali namatwi akutezga mutini atezge!¹⁰Insita yino Yesu wali wenga , yano yali papipi nawe kupya pamwi nayalya ikumi na yayiri(12) yamukolowozizge ukuyana nivili. ¹¹Weni watiri kuli woliwo,' kuli mwemwe kwapelwa ivya nkhamu iya ukulu wakwe Leza.' Kweni kuli wonsi yano yali pansu vyonsi vyali muvili. ¹²Nanthi yalola yakalola , kweni yasilola nakopya nga ngayatezga yakatezga , kweni yasitezga , pamwi yasenuchile kuli Leza nukuti Leza awatetele nukusenuchila kuli woliwo.¹³Weni watili kuli woliwo, 'Uzge mutakutezga ichili chi? Ngalyeni mumatezga wuli vyonsi ivili.'¹⁴Katanda akutanda izwi. Yaa aliyakwe ayamupipi ninzirz, muno izwi lyatanzilwe. ¹⁵Yano yakatezga , kasita wiwikwene chiwa ayiza nukusenda izwi lino lyelyatandwa kuli woliwo.¹⁶Imbezu zii azino zyatanzilwe pamusili wamawe; Awino nga watezga izwi kasita wiwikwene yakalipocherela numuzano. ¹⁷Kweni yasiya musisi muliwoliwo, lelo yakajimba kasita munono . Kwene nanthi mnthazi pamwi uwuchuzi ngawiza pa mulandu wa lizwi, kasita wiwikwene yakapona¹⁸Nalikwene yamwi ayano yatandwa pa myunga. Aliyamwi yano ya kutezga izwi, ¹⁹kweni ivyansi nukukumbwa uwukankhala nu kulonda vyuze vikayiza nu kusompha izwi, ni chakupasa nachimwi. ²⁰Yamwi ayano yatanzilwe mwivu ilisuma ali yamwi yano yakutezga izwi, nukulizumilizga nukupasa ivipasi amakumi yatatu(30), amakumi yasano nalyonga (60., ni imyanda uwinji(100x).²¹Yesu watire kuli woliwo, "Mungiza nulukozgo munganda nukukupichira ni chitundu pamwi ukuyika pansu pa chital? Ukayinjira nalo nukuyika pachikowochelo. ²²Pakuti pasi chino chingafisama chino chitalimanyikwa nukuti pasi chimwi ichankhama ichakuti chitalifuma nukwiza apatiswe. ²³Ngapali wumwi wino angatezga msyini atezge."²⁴Weni watile kuli woliwo, "mukutichizge sana kuli chino mwakutika , pakuti ichipo chino mwawovwa chilya ichakupimira kuli wewe , nukuti ivivule vilonjerezwa kuli wewe ²⁵."Umulandu uwakuti wensi wino alinacho, kuliweliwe kulipelsa ivivule, nukuti aliwensi wino asinachimwi, nakano alinakokwene kalisendswa."²⁶Nakopya watile , Ufumu wakwe leza wuli ngati umunthu wino watanzire imbezu apansi. ²⁷Akakasula usiku nukunyamuka umusanya , ni mbezu yikapuntha nukukula, napanowuli asimanya ukuti chachitwa wuliwuli. ²⁸Insi yikapapa pali yoliyo yonga : Ichakutalika ichipeni, ni twii ni mbezu ikome mwi twii. ²⁹Insita yino ngimbezu yacha , kasita wiwikwene akatuma ikwakwa umulandu kasita wakugowola wakwana. ³⁰Kupya watile , " ichani chino tungakolanya nu nuwufumu wakwe Leza, pamwi ichilichi chino tungawomva pakulondolola ? ³¹Chilingati akalumbuzu kakwe mugagala kano ngakatandwa, akano patumbuzu tonsi muni. ³²Nanti wuli, yatandwa, ikakula nukuyanukuya ikulu hee ukulusya umuti wonsi muchalo, nukupanga insamba izikulu , izgakuti nutunyi utwamupela tunganza nivalanzo muvisawo vwake.³³Ni vili ivivule ngati vino wavwanzire mumazwikuli woliwo, pamulandu uwakuti yuvwichisyie, ³⁴nukuti atavwanganga kuli woliwo ukwambula ukulandila mu vili. Kweni linowali wenga , weni walongoswelanga chonsi alondezi(ayasambili) yakwe.³⁵Uwanda wuwokwene, lino insita yamanguzi yafika , watire kuli woliwo," tuyini imbali yuze", ³⁶Apano yasile anthu ayinji , yakatwike na Yesu, ngati amunoyayelile naweliwe mu wato. Pali ama wato yawuze yapitanga nawo. ³⁷Kasita wiwikwene wanyamwike umuza uwakuvulunganya uwamaka, namang'wimbi yalepulanga nukwinjira muma wato umwakuti amanzi panono ukuti yazule.³⁸Kwene Yesu umwenecho wali kukasi muwato kwene, wakaswile pa chakweyamila. Ya mukatusizge, ayati, musambilizgi, uzge utakusakamala ukuti tuli papipi ukufwa"? ³⁹Weni wakatwike, walamwile umuza, watile kuli yembe, ""umutende! wuyepo!" apano umuza wamyalile, apano kwali ukumyalala ukukulu.⁴⁰Lyeni watile kuli woliwo, ""Ichani chino mukutina ? Uzge nalikwene musi nisuwilo?" ⁴¹Yazuzile nulutenthe ulukulu nukuyivwanzana wenga na wenga, "aweni wii, wino umuza na Lembe akumuvwila weliwe.

5

¹Yizile imbalama yuze yakwe yemba, mumuzi uwa Gerasenesi. ²Pano Yesu wafumanga muwato , zuwazuwa wizile umunthu ukufuma kumalalo uwamupasi uwuyipe.³Umunthu wikalanga mumalalo. Patalinji umunthu wakumunyepa. Napano ukumunyepa niminyololo; ⁴Wanyepwanga insita izivule ninkhusa ni minyololo. Waputulanga iminyololo ninkhusa. Kutali umunthu uwamaka uwakumulema.⁵Usiku wonsi nu musanya mumalalo numumyamba, walilanga nukuyilemba namawe ayasongole. ⁶Lino wamulola Yesu apatali, wutuchile nukumufukamila.⁷Walizire na mazwi yakukwela," Indi nachani chakuwomba nawewe , Yesu, umwana wakwe leza umutumphulwe? Nkhukulenga muli leza umwenecho, utanchuzga nene." ⁸Pakuti walandanga kuli weliwe, " Fumamumunthu wiwo, we mupasi wuyipe."⁹Yesu

wamukolowozizye," izina lyako weweni?"Wamaswike," Izina lyane ne Lejoni pakuti swe yavule." ¹⁰Wamulenzire umwakuswilizgaswilizga ukuti atavifumya .¹¹Pansita yilya palinji iwumba lyakwe yakapoli: lyalyanga kumwamba; ¹²Swinya yamulenzire weliwe, yatile, "Tutumini muli yakapoli; twinjile mwenemo ¹³."Wayizumilizizye ; imipasi iyiyipe ukufuma nukwinjila muli yakapoli, nukusamalila pansi kumikonko ukuya muli yemba na yakapoli kupalamila amazimbi yayili yaponile muli yemba. ¹⁴Apano yano yachemanga yakapolo yutwike nukuyavwanga mumusumba na mumizi, nupya anthuyayile nukuyalola chino chachitike. ¹⁵Apano yizile kuli Yesu nukumulola umumnthu wino walinji nimipasi iyipe , wenga wino walemizwe na Lejoni , wikazile palya, wazwazile nupya mumelengwi ayasuma (walinji ningo); ni nthete zyawalemile.¹⁶Yano yaweni chino chachitike ku munthu wino walinji nimipasi injipe yayile yalanda nukusimichila , nupya nukuvwanga vwakwe yakapoli. ¹⁷Yatalike pakumulenga weliwe ukuti awalechele amasyo yawo.¹⁸Pano winjilanga muwato, umunthu wamipasi injipe wamulenzile ukuti yangaya ponga nuweliwe. ¹⁹Kweni Yesu atazumilizizye kweni, wamunenyile, " yanga kung'anda yako nakuyanhu yako ukawanene vino Leza wakuwombela, na muno wakulanjizizya ululuse." ²⁰Apano wapisile nukuya talika ukuvwanga mu Delapolisi ivinhu ivikalamba vino Yesu wamuwonbile, swinya wensi wazungwike.²¹Nomba pano Yesu walamba swinya imbali yuze muwato, iwumba ilikalamba, lyamukonganile nukumuliwira , pano walinji kumbali kuli yemba. ²²Apano wenga uwanthunguluzi wza nanda ya mapepo wino yamwamanga Jayilasi, lyo wamulola waponyile mumakulu yakwe. ²³Wamulenzile umwakupyanizyapyanizya nukuvwanga , ""umwanane umunono umukazyana ali papipi ukufwa. Nkhulenga ndakuno yika amakasa yako pali weliwe limwi angaya ningo nuwumi. ²⁴Ngawayile nawe ponga ni wumba ilikulu lyamukonsile nukumukonganila nukutitinkhana kupipi nukumuliwilizya.²⁶Nomba kwali mama wino wazwanga uwazi imyaka ikumi lyonga na yayili. ²⁵Wachulike sana kuli yasing'anga ayinji swin ya wonwine vyonsi vino wali navwo, kweni ukuti aye ningo apano vyayanga umunkholelo. Lyo ²⁷wuwwa ilandwe lyakwe Yesu, wayile kunsizi kuli Yesu mwiwumba nukukunya ichizwalo chakwe.²⁸Pakuti watile, "nanthi ningakunya ichizwalo chakwe, ningapola." ²⁹Lyowamukunya ukufuma kwawazi kwalesile, nupya wuwile mumwili weliwe ukuti wapola kuwulwale wakwe .³⁰Papokwene Yesu wayimanyile ukuti amaka yafuma mwenemo. Wasrnwike mwiwumba nukuvwanga ukuti, "Aweni wino wakunya ichizwalo chane?" ³¹Ayalondezi yakwe yatile kuliweliwe, "Nawe ukulola ukutitinkhana kwiwumba lino lyakuliwila, swinyaukuti, " ³²Aweni wino wankhumya?" " Kweni Yesu watalanginye ku na ku ukuti alole wino wachisile ichamusango wu.³³Umwanachi pakulola chino chamuwombechile, wapanzile inthete nukuzakaza. Wayile nukupona pansi nukumunena ichisinkha chonsi. ³⁴Wamunenyile ukuti, " mukazgana, isuwilo lyako lyakupozga. Pitanga mumutende nupya upole uwila."³⁵Pano wawwanganga , anthu yamwi yizile ukufuma kuli yamwene ya ku Sinagoga, yatile," umwana ako afwile, ichani chino mukumutanya umusambilizizi insita yonsi. ³⁶Kweni lino yesu wuwwa amazgu yano yalandangwa , watili ku nthunguluzi zgang'anda yamapepo," Mutati mwatina . Kweni suwilanji. ³⁷Atamuzumilizizge nanthi wenga ukumukonkha weliwe loli Pita , Jemusi na Joni umukulu wakwe yakobe. ³⁸Yizilekung'anda ya nthunguluzi ya ng'anda ya mapepo waweni anthu yakwe yakupanga ichongo ichikalamba; nukulosya nkhani.³⁹Lino winjila mung'anda wawanenyile ati, "ichani chino mukupanga ichongo swinya nupya ichani chino mukulila ? Umwana atafwile kweni akaswile ." ⁴⁰Yamusenzile kwene wawafumyizge wonsi kunzi nukumusenda yisi wa mamwana na nyina na wonsi yano walinji nawe, nukuya kuno kwalinji umwana .⁴¹Wasenzile ikasa lya mwana nukumunena , " Talitha, koum!" chino chikusula , " mwana umunono, nkhekunena, katuka. " ⁴²Papokwene umwana wakatwike nukupita (walinji ni myaka ikumi lyonga na yili). Papokwene yazungwike sana . ⁴³Kawachinyinthizge sana ukuti patati paye wumwi uwakuti amanye vino vwawombwa . Nupya wawanenyile ukuti yamupele ichakulya ukuti alye.

6

¹Wafumile kulya nukwiza kumusumba wakumwawo, nayasambili yakwe yamukonsile. ²Lino uwanda wa pamulungu wafika , wasambilizge mung'anda yakwe leza. Aanthu nayinji yuvwile nga yazungwike. Nukuvwanga , " Wasenzile kwinye ivisambilizgi vii?" Amanochi ya yano papilwe kuli weliwe?" " ivizungusyochi vino akawomba namakasa yakwe?" " ³Wuzge wino sakapala wamatabwa, umwana wakwe Mele numuto wakwe Yakobe na Jozws na Judasi na Simoni? Wuzge inkhazi zgakwe zisipano nasweswe?" Yachisike nawe Yesu.⁴Apano Yesu watili kuliwoliwo, " Kasowela atange aye uwambula umuchinzi , kweni kumwawo namuyakamu yakwe na mung'anda yakwe." ⁵Wapossilwe ukuwomba intchito insuma , kweni ukuyika amakasa pa yanhu ayalwale nukuwapozga. ⁶Wazungwike nukunthasuwila kwawo. Alino wayile mumizi pakusambilizga.⁷Alino wawamile ikumilyonga nayayili(12) ngawatalike ukuwatuma yayili yayili , ngawawapile amaka pa mipasi iyiyipe, ⁸nukuwasunda ukuti yatasenda nachimwi pa wulendo wawo, kano insonzo ichibama foo, ichola foo amakopala mumipango yayo, ⁹kweni ukuzwala indyato nanthi ukuzwala amalaya yayili.¹⁰Watili kuli woliwo," Insita zgonsi nanth mwinjila mung'anda, mwikale mphaka mwize mufume papokwene. ¹¹Ndiwaleka umusumba wumwi wutaliwapochelela pamwi pamwi ukuwuwila, nanthi mwafuma pamalom yawo, muwakungutile ulutukumbu lyakumatamba yinu ngati uwukamboni kuli woliwo."¹²Yafumile nukuyakosola ukuti ayanthu yalape. ¹³Yafumizge imizimu injipe iyinji, nukupaka alyale ayinji na mafuta nukuwapozga.¹⁴Mwene Helodi uwile chino, aluno izina lyakwe Yesu lyamanyikwe sana. Yamwi yatinji, " Johani kawatizga wazguka ukufuma kuyafwe, nukuti alichino ivizungusyo vyamaka vikuwomba naweliwe," ¹⁵Yamwi yatile, " Aeliya," yamwi yatili, " Akasowela, ngati yamwi ayansita inkhali."¹⁷Kweni lino Herod wuwwa chino wayile, " Yohani, wino namuputwile umutwe, wazuswa." ¹⁶Pakuti Herod watumile ukuti Yohani yamuleme, nga yamuyalile mukumuyika mung'anda yaminyololo.¹⁸Pakuti Yohani wamunenyile Herod, "Sisunde kuli wewe ukutwala muka muto wako. ¹⁹Kweni umuchi wakwe Herod wachilinji asosile naweliwe nga walondanga amukome,

kweni waposilwe,²⁰ pakuti Herod wamutinanga Yahani; wamanyile ukuti wali umulungamane numutiswe, nukuti wamusunzile ningo. Ukumuvwichisya weliwe atakwatanga umutende, kweni wakunzile ukumuteyelezga.²¹Uwanda uwusuma wizile pano Herod wasechelanga ukupapwa kwake ngawapekinye ichakulya chamanguzi kuyawonvi yakwe nayakapingula nayakalamba ya mu Galileya.²²Umwana umwanachi wamuchi wakwe Herod weliwe winjile nukuwachinila, wamusechelesizge Herod nayalendo yakwe. Mwene watili kumukazgana, " Lenga chilichonsi chino ukulonda nimakupela."²³Walafile kuliweliwe ukuti, " chonsi chino ungalenga ukwane, ukufika pa kasi ya wene wane."²⁴Wafumile kunzi nukuvwanga kuli nyina, " ningamulenga chani?" Mama wakwe watili, " Umutwe wakwe Herod umuwatizi." ²⁵Papokwene wachintchile ukuya kuli mwene, ngawawuzizge ukuti, " nkholonda mumphe, likwene, umutwe wakwe Yohani kawatizga pa lupe."²⁶Napano wuli chi chamuchisile mwene, atakanyile ukulenga kwakwe pamulandu nukulapa kuno walafile nga nayenyi yano yizile.²⁷Apano mwene watumile umukeya ukufuma muli yamalonda yakwe ngawamupingwile kuno alete umutwe wakwe Yohani. Umukeya wayile nukuyaputula umutwe mumunyololo.²⁸Walesile umutwe mulupe nukumupela umukazgana, nga umukazgana wamupile nyina. ²⁹Lino ayalondezi yuvwa chakwe chi, yizile nukuzasenda umwili wakwe nukuyawuyika munkhungwe.³⁰Ayalondezi yizile ponga na yesu nukumunena vyonsi vino yawonvile nukusambilizga.³¹Ngawatile kuli woliwo, "Zanji muli mwenga mumalo yambula yanthu mupuze panono." Muno ayinji yizanga nukupita, ngayatalinji ninsita yakulya.³²Ngayapisile pawato kumasyo yano yatakwati ayanthu pali wonga.³³Kwene yawaweni yakupita nayavule yawamanyile, ngayutuchile kulya ponga pansi ukufuma mumisumba yonsi, nukuti yafisile kuku lino yatani yafike.³⁴Lino yafika kumbalama, waweni iwumba ilikalamba nga i walinuwila paliwoliwo pakuti yalinji ngati ing'onzi zgambula kachema. Ngawatalike ukwasambilizga ivinthu ivivule.³⁵Lino insita yasila, alondezi yizile kuli weliwe nukuti, " Ya amasyo ayavwame nga ninsita yisizile kali.³⁶Yafumyini penepo ukuti yaye mumisumba yapapipi numumizi ukuyakala vimwi ivakulya woliwo."³⁷Kwene waswike nukuvwanga kuli woliwo, " mwemwe wapini ichakuti yalye." Yatile kuli weliwe, " Tungaya tukawakalile imyanda yili yakwe dinari(200) wono wuyine nichibama nukuwapa ukuti yalye?"³⁸Watile kuliwoliwo, " mukweti ivibama vinga ? pitini mukalole." Lino yalinda, yatili, " ivibama visano ninswi zili."³⁹⁴⁰Wawapingwile ayanthu wonsi ukuti yikale pansi mutuwukutula pisote ilisi. Yikazile pansi mutuwukutula uta myanda.....⁴¹Wasenzile ivibama visano ninswi zili, nukulola kwiyulu wapepile nukumonyola nukuwapela alondezi ukuti yape ayanthu. Nupya wankhinye inswi kuli wonsi.⁴²Wonsi yalile mphaka yikuta. ⁴³Yasenzile imvungwa zga chibama, zgazuzile ivitundu ikumimnavili ni mvugwa zgsanw.⁴⁴Yali ayanthu amazimbi yasano(5000) yano yalile ivibama.⁴⁵Papokwene wawaneniyile alondezi yakwe ukuti yaye muwato nukukolela pakuya kulya kumbalama yakwe, Betisayida, pano wazinga iwumba ukuti lifume penepo. ⁴⁶Pano yapisile, wayile kumwamba pakuyapepa. ⁴⁷Amanguzi yizile niwato lyalinji pakasi pali Yembe, ngawalinji wenga pamulundu.⁴⁸Waweni kuno yakulwisanyana namayigha, pakuti. Imphepo yawaputanga. Lino insita yakwa chamuma ama oola yanayi akatondo wizile kuli woliwo, wapitanga pali yemba, ngawalonga awapitilile.⁴⁹Lino yamulola akupita pali yemba, yelenganyanga ukuti ichizguka nga yalizile, ⁵⁰mulandu yamuweni yachulike. papokwene wavwanzile kuli weliwe watile, " Jimbini ! Anene, mutatina!"⁵¹Winjile mwiwato nawoliwo, nga numuza walisile ukuputa. Yazungwike sana. ⁵²Pakuti yatilwike chino ivibama vyasulanga, imyenzo yawo yakomile.⁵³Lino yachilinganya, yalambile pa Gennesareti nga yimike iwato. ⁵⁴Lino yika muwato, ayanthu yamumanyile papiokwene,⁵⁵ngayutuchile mumisumba yonsi ngayatalike ukuleta ayalwale pavitanda vyawo kulikonsi kuno yuvwikanga.⁵⁶Konsi kuno winjilanga mumizi, pamwi mumisumba, pamwi muni yayikanga ayalwale mumalo yamasankhano. Yamulenzile ukuti azumilizge ukuti, yaleme mumbali mwikoti lyakwe, nukuti ayavule yano yamulemile yapozile

7

¹Ayafalisi nayakawalika yamwi ukufuma ku Jerusalemu yamukonganile.²Yaweni ukuti ayasambili yakwe yamwi yalile ivibama namakasa ayafite, yano sayafulale. ³Pakuti ayafalisi na yayuda wonsi yasilya ukwawula ukufulala mumakasa yawo, ukuti yafisye umusango wayakalamb; ⁴Nupya pakufumakuchinsankhano yasilya ukwawula ukufulala m'mwili, nupya pali ivinthu vimwi ivinji yavipochelile nbukuvisunga, ndi vino akafulile ka lwako ni nkholo.⁵Ayafalisi nayakawalika yamuwuzichisizge Yesu, "Ichani chino ayasambili yako yasikupita ukulingana numusango wayakalamba, kweni yakulya ivibama vyawo ukwawula ukufulala m'makasa?"⁶Kweni wavwanzile ku woliwo, " Ayizaya wavwanzile ningo vwakwe mwene nansomvi kuno kwawalikwa, "Aanthu yakachindika nimilomo yawo, kweni imyenzo yawo yili ukutali nani. ⁷Amapepo yawula akanthu yakampha nene, ukusambilizga amasunde ya yaanthu ngati amalango yawo.⁸Mwasile amasunde yakwe Leza nukulema zuwa imisango yawanthu. ⁹Nakupya watile kuwoliwo, " wuzimachi ukuti ukukana amalango yakwe leza, apano ungasunga imisango yinu!" ¹⁰Mozesi wavwanzile watile, " Mutumphule tata wako na mama wako, "wino akuvwanga uwuyi wakwe tata wakwe na mama wakwe ichendi alafwa."¹¹Kweni mukati, nanthi umunthu akuvwanga kuli yisi nanthi kuli nyina, "uwavwilizi wonsi wuyange ukuti mwapochelile ukufuma kuli nene uwakwe leza." ¹²Apano mutamuzumilizga ukuwomba chimwi kuli yisi nanthi kuli nyina. ¹³Mukachita izwi lyakwe leza ilyawula intchito nimisango yinu mwayisya. Nupya ninvinthu ivikolane vino mukawomba. ¹⁴Wamile nupya iwumba nukuwawuzga ukuti, " wuvwini, mwensi, nukuvwichisa." ¹⁵Pasi nachimwi ukufuma kunzi kwa munthu chino chingamonona nanthi chamwinjila. Achilya chino chikafuma mumunthu chino chikamonona." ¹⁶Nanthi umunthu wensi ali na matwi musyini atezge.¹⁷Nomba lino Yesu walisya iwumba nukwinjila muchikuwa, ayalondezi yakwe yamukolowozizge ivya chili. Yesu ¹⁸watile, " Muchili musi nukutezga? Mutakulola ukuti ichilichonsi chino chikayinjila mu munthu ukufuma kunzi chitange chimonone, ¹⁹muno chitange chinjile mumwenzu wakwe, kweni chikaya munda

mwakwe nukufuma nukuya mwicholoni?" numuvwango wuno Yesu wazumilizigze ukulya ivwakulya vyonsi.²⁰Watile, "Achilya chino chikafuma mumunthu chino chikamonona.²¹Pano pakufuma mumunthu, ukufuma mumwenzu, mukaleta amelengwi ayayipe, uwuchende, uwivi, ukukoma ,²²ukunthasuwalikwa munthwala, imbunu.²³Vyonsi iviyipe vii vikafuma vikafuma mukasi nupya avino vikawonona umunthu.²⁴Wafumilepo palya nukuya kumbali yakutile naku Sidoni kulya winjile mung'anda muno, walondanga wumwi atati amanye kuno wali, pano walinji uwakuti yatange yamufise.²⁵Kweni papokwene. Umwanachi nwino wali nu mwana walinji numwana wino walinji numupasi uwuyipe wuwile vyakwe weliwe nukupona mumakulu yakwe .²⁶Kwene umwanachi wiyo walinji umu Giliki umtundu wa disenti. Wamulenzile ukuti afumye imipasi iyiyipe mu mwanakwe.²⁷Wamuwuzizge umwanachi wilya, "yasyini ayana yalye tasi. Pano sichisuma ukusenda ichakulya chayana nukusumbila kuli yasimbwa."²⁸Kweni umwanachi waswike watili, " Umolimo , Leza , nayasimbwa yano yali pansu pitewulo yakalya insenyembe zga yana. "²⁹Wamuwuzizge umwanachi, "pamulandu wakwe chino wawwanga, ungapita umuzimu uwuyipe wafuma mumwanako."³⁰Wawelile ukung'anda yakwe nukuzana umwana alazile pachitanda, numuzimu uwuyipe wufumile.³¹Wafumile nupya mumusumba wakwe Tile nukupita mu Sidoni ukuya kuli yembawakwe Galileya ukuya ku kumusumba wakwe Dekapolisi.³²Yalesile wumwi kuli weliwe wino walinji apuli nupya wa chulanga ukuvwanga, nupya wamulenzile ukuti ayike ikasa pali weliwe.³³Ukumusendela pambali munkhama ukufuma piwumba, wayisile insalala zgakwe mumakutwi yakwe, nupya waswizile nukulema ululimi lwakwe.³⁴Wizile alola kupela, nukulema umwenzu, nukuvwanga nawe, Efata, ali yula!"³⁵Papokwene amatwi yakwe yayulike, ukunyepwa kwa lulimi lwakwe kwasapwike, nga wizile watalika ukuvwanga ningo.³⁶Yesu wawawuzizge ukuti yatati yawuzge nanthi wumwi. Pano wawakanyanga ukukana apano yachivwanganga nkhani .³⁷Yazungwike sana , nukuvwanga ukuti, "wawomba ivinthu vyonsi ningo. Akawapanga ya puli ukuti yawuvwa nayachiwiwi ukuti tawwanga.

8

¹Mumanda yalya , kwalinji nupya iwumba ilikulu , nga yatalinji nichakulya , Yesu wawamile alondezi yakwe ngawatili kuli woliwo,²"ndinichitima sana kwiwumba muno yapitilila ukuya nanene kali pamanda yatatu ngati yasi nichakulya nachimwi.³Nanthi nawatuma kumang'anda yawo ukwambula ukulya, Yangazilika umunzila. Yamwi yafumile ukutali."⁴Ayalondezi yakwe yamwaswike, " Tungavizana kwi ivibama kumap[oli ku ukuti ayanthu ya yikute?"⁵Wawawuzichisye, " Muli nivibama vinga?" Yatile, "visano na vili(7) " .⁶Waliwuzizge iwumba ukuti lyikale pansu. Wasenzile ivibama vilya visano navili, wasalifizge , nukuvimonyola. Wawapile ayasambili yakwe ukuti yalipe, nga yalipile iwumba.⁸Yalinji nupya nutunswi utunono , ngalino wawasalifizga ,, wawawuzizge ayalondezi ukuti yawapele .⁷Yalile nupya yikwite , ngayanyamwile ninvwongonyo, muvitundu visano navili.⁹Yalinji ayanthu yakukwana azimbi yanayi. Ngawawafumizge penepo.¹⁰Papokwene winjile muwato nayalondezi yakwe , ngayayile mumusumba wakwe Dalmanutha¹¹Apano Ayafaliseyi yizile yafuma nukutalika ukukanzinkhana nawe. Yalondanga ukumuteya , ngayamuwuzizge ukuti apange ivizungusyo, ukuti yalole nanthi Leza wamumanya.¹²Wasinzye sana mumupasi wakwe nukuvwanga, " ichani chino inkhulo yii yikulonda ichimanyisyo? Ichumi nkhuwanena , pataliya ichimanyisyo ku nkhulo yi. "¹³Ngawawasile, wayile mwiwato nupya, ngawayile kumbalama yuze.¹⁴Nomba ayalondezi yilile ukuti yasende ivibama . Yatalinji nichibama nachimwi mwiwato .¹⁵Wawasenzile woliwo , nukuvwanga, " chenjelini nukulolechesya pavyakusanzya vwakwe yafalisayi na vwakwe Herodi."¹⁶Ayalondezi yelwnginye pali wengawenga , " Amuno tusi nivibama."¹⁷Yesu wamanyile chi, ngawatili kuli weliwe, " Ichani chino mukukwelenganya ivyakuti musu nivibama? Nanomba mutakwelenganya , mutakuvwichisya ? Imyenzi yinu yakoma sana?¹⁸Muli naminso , musilola? Muli namakutwi, musiwuvw?¹⁹Lino namonyola ivibama visano kuyanthu , ivitundu vinga vino vyazuzile nivongonyo zgavibama?" Yatile kuli woliwo, ikumi navili(12)."²⁰Lino namonyola ivibama visano navili kumazimbi yanayi, ivitundu vinga vino vyazuzile nivongonyo?" Yatile kuli weliwe, " visano navili . "²¹Watile muchili mutakuvwichisya?"²²Yizile pa Betisayida . Ayanthu palya yamuletile nthonkho nukumulenga Yesu ukuti amuleme. ²³Yesu wamulemile pikasa, nukumufumya mumuzi wulya . Linom wamuswilila mumunso nukumuyika ikasa , wamuwuzichisye, " ukulola chimwi?"²⁴Waweni kupela , nukuti," Nkhulola ayanthu yano yali ngati imiti yikupita."²⁵Wayisile nupya amakasa paminso yakwe , nga numunthu waweni, ukulola kwapanile, ngawaweni ivinthu vwonsi ningokwene. ²⁶Yesu wamufumyizge penepo ukuya kumuzi wakwe nukuvwanga , " Manye winjile mumusumba."²⁷Yesu wafumile nayalondezi yakwe ukuya mumuzi wakwe Sizaliya Filipi. Munzila wawawuzichisye ayalondezi yakwe ati," Ayanthu yakuti neweni?"²⁸Yamwaswike yatili," Yohani kawatizga . Yamwi yakuti 'Eliya,' nayamwi,' wumwi wayanthunguluzi."²⁹Wawawuzichisye," Kweni mwe mukuti neweni?" Peteli watili kuliweliwe , " Wekhilisiti. "³⁰Yesu wawasundiyezizge ukuti yatanena nawumwi vyakwe weliwe.³¹Watalike ukuwasambilizga ukuti Umwana wa Munthu akwenela ukuchula muvinthu ivinji, nupya alikanwa nayakalamba nayakapapa ayakalamba na yakawalika , nupya alikomwa, nganathi papita amanda yatatu alizguka .³²Wawwanzile chi umwakuvwika . Apano Peteli wamusendile pambali nukutalika ukukalipila .³³Kweni Yesu wasenwikwe nukulolechesya ayasambili yakwe nukumukalipila Peteli watili," yanga kunsizi kwane, Satana! Utakuyika amelengwi yako pa vinthu vyakwe Leza , kweni pa vinthu vya yanthu."³⁴Alino wamile iwumba nayalondezi yakwe ponga, ngawatile kuliwoliwo," Nanthi wumwi akulonda ankhonkhe, akwenela ayikane wenga , asenge ichinganiko chakwe, nukunkhonkha.³⁵Muno aliwensi wino akulonda ukupususya uwumi wakwe aliwusumba , nanthi wumwi wasumba uwumi wakwe ichifukwa chakwe nene nganakwizwi lyane aliwupususya .³⁶Ichani chino chingamupindwila umunthu ukuti aye ninsi yonsi nusumba uwumi wakwe?³⁷Umunthu angakawula chani nuwumi wakwe?³⁸Wino ali ninsonyi

nanene namazwi yane munkhulo yi iya wumalaya nuluyembu , umwana wamunthu alisonzwa isonyi naweliwe pano aliza muwukalamba wakwe tatawakwe nayangeli yakwe ayatiswe."

9

¹Weni watili kuli woliwo," nadi nkhuwawuzga, yalipo yamwi pali mwemwe yano yimilile pakwene yano yatalitela yafwe mpaka yize yawulole uwene wakweleza wukwiza namaka."²Lino kwachilapo amanda yasano nalyonga, Yakobe, Peteli, na Yohani ,Yesu wawasenzile nukuya nawo kumwamba uwutali kuno yalinji wonga. Papokwene Yesu wachenzile akaye. ³Swinya imyenda yakwe yamekukanga swinya vyalinji ivyakuswepa sana, ukuchila na muno aanthu yangachachapila pansi ya pansi yino.⁴Apano Eliya na Moses, yalolike kuli weliwe, ngayavwanga kuli yesu. ⁵Apano Peteli wamuwuzizye Yesu ukuti, "Wemusambilizi ichisuma ukuti tuye pakwene, swensi, tuzenge ivyakupuzila, vitatu chonga ichako , chimwi chakwe Moses, nachuze chakwe Eliya ⁶."(Atamanyanga nivyakuvwanga muno alinji yali ninthete)⁷Iwingi lyalolike nukuwakupichila , apano izwi lyuvwike ukufuma mwiwingo. "wii umwana ane umukundwe, mwamuvwila. ⁸Umwakuchuluchila, lino yalwenga yataweni nawumwi wino yali nawe suka Yesu mutupu.⁹Lino yakwika ukufuma mwamba, Yesu wawalamwile ," nokumunena nawumwi vino mwalola, mpaka pano umwana wamunthu ayize azguke bkumfwa."¹⁰Nga ilyasi li yalisunzile kuli woliwo, kweni yatalike ukuvwanzyanya pali woliwo chino "ukuzguka kuwufwe" chingasula.¹¹Yizile yamukolowozga , " Ichani chino yakawalika yakuti Eliya atachilichile ukwiza?"¹²watili kuli woliwo, "Eliya amakolela ukwizatenganika ivinthu vwonsi. Ichani lyene chino chalengwa ukuti umwana wa munthu amachula muvinthu ivinji , nukumusula ?"¹³Inkhuwawuzga , nangawuli , Eliya ayizile kali nga nyanthu yamuwomba vino yalondanga , ngati vino chalemwila kuli weliwe. "¹⁴Pano yiza kuwasambilizi yaweni, iwumba lya wanthu liwaliwilizigze, nga nayakawalika yasyananga nawe. ¹⁵Lino yamulola Yesu, iwumba lyonsi lyazungwike nukumutuchila nukumulamuka. ¹⁶Wawakolowozigze ayalondezi yakwe, "mukukanzikana nawo pachani?"¹⁷Umwi mwiwumba wamwaswike," Musambilizgi niza numwananane kuli wewe ali numupasi uwuyipe wuno wukumanga ukuti atavwanga, ¹⁸wukamulema nukumusumba pansi nupya akafuma itotofulu mumulomo, nukusyeta amino, nukukankhanyala. Wawawuzigze ayasambili pakuti yamufumye, loli yaposile."¹⁹Wawaswike , " mwe mutundu wakunthasuwalila, nadi nikale namwe mphaka kasitachi? nimawatetela kanga? Zanzi nawe kulinene."²⁰Yamulesile umulumendo kuliweliwe. Lyo imipasi iyiyipe yamulola Yesu, papokwene yamuponyizge umwana muchizilisi. Umulumendo waponyile pansi nukufuma itotofulu kumulomo.Yesu ²¹wamuwuzichisye yisi, " akanga kano wayapo vikwene?" Yisi watile, "Ukufuma kuwanche. ²²Chamuponyapo akinjikinji mumoto pamwi mumanzi nga nukwezga ukumonona. Nanthi ukawomba chilichonsi, yanga nuluse pali sweswe nukutwavwa."²³Yesu watili kuli weliwe , " Nanthi ungawomba? Ivinthu vyonsi vingachitwa kuli wino ali nisuwilo !" ²⁴Papokwene yisi wamwana walizile nukuvwanga , "Nkhusuwila ! kweni nsifisyapo. Ngavwini ukuti nasuwila nkhani. ²⁵Lino Yesu walola uwumba likusamalila kuli woliwo , wayipingwile imipasi iyiyipe nukutu, " mwe yachiwiwi na yamapuli, nkhuwapingula , fumini muli wino, nupya manyi mwize mwinjile kapa muli wino. ²⁶Yalizile nukumuzilisa nkhani umulumendo nga yafumile. Umulumendo walolike ngati umunthu umufwe, nukuti ayinji yatili, " Afwile," ²⁷Kweni Yesu wamulemle ikasa nukumukatusya mupela , nga umulumendo wakatwike. ²⁸Pano Yesu wizile munganda, ayasambili yakwe yamuwuzichisizigze kumbali, " ichani chino tutetukuyifumya imipasi iyiyipe?"²⁹Watili kuliwoliwo, " Chi chitange chifume kano ipepo lyane."³⁰Yafumile palya nukupita mu Galileya. Atalondanga ukuti wumwi amanye kuno yali, ³¹muno wawasambilizganga ayalondezi yakwe. Watili kuli woliwo , " Umwana wa munthu alipelya kumakasa ya wanthu, nga yalimuyika kunfwa, pa manda yatatu alizguka nupya."³²Kweni yatuvwichisye chino wasulanga, nga yatinanga ukumuwuzichisya.³³Ngayizile ku Kapenam. Lino winjila munganda wawawuzichisizge," Mwemukuvwanzyanya chani munzila?"³⁴Kweni yalinji mya. Muno amuno yakazinkhananga munzila kuno aweni wino umukalamba. ³⁵Ukwikala pansi, wawamile wonsi yalya ikumi nayayili ponga nga atii kuli woliwo, "Nanthi wumwi akulonda aye uwakutalika , akwenela aye uwawumalilo kuli wonsi nuwantchito wakwe wonsi."³⁶Wakasenzile akana akanono nukukayika pakasi pali woliwo. Wamunyamwile mumakasa yakwe atii kuliwoliwo, "wensi wino wapochelela umwana wi mwizina lyane akumphochelela nene; ³⁷aliwensi wino akumphochelela nene atakumphochelela nene kweni wino wanthuma."³⁸Yohani watili kuli weliwe, "Musambilizgi, twaweni wumwi akufumya imipasi iyiyipe umwizina lyako ngatwamulesizge, chifukwa atakutukonkha."³⁹Kweni Yesu watili, " mutamulesya, pano kusi nawumwi wino aliwomba intchiti inzima mwizina lyane nga nupya ayize avwange ichiyipe chilichonsi chakwe nende."⁴⁰Wensi wino atakutukatuchila uwakwe sweswe. ⁴¹Aliwensi wino akukupa ichikombe cha manzi ukuti unmwe mwizina lyane chifukwa wewakwe khilisi, umolimo nkhuwanena, atalisumba ichawila chakwe.⁴²Aliwensi wino akupanjisa ayanono ya yano yakusuwalila muli nene ukunthasuwalila, chingaya ichisuma kuliweliwe ukuti iwe ilikalamba linyepwe musingo yakwe nukumusumbila muli yemba. ⁴³Nanthi ikasa ltako likupanjisa ukuti utaya nisuwilo, liputule. Chili ningo ukuti ukinjile kuwumi uwambula ikasa ukulusya ukuti uye namakasa wonsi nguye kungango yamoto . ⁴⁴Kuno inzokanda zisifwa numoto wusizima .⁴⁵Nanthi itamba lyako likupanjisa ukuti utasuwila , liputule. Chiliningo ukwinjila muwumi nichilema ukulusya ukuti uye namatamba yonsi yayli nga usumbilwe mungango'yamoto ⁴⁶muno inzokanda zisifwa numoto wusizima.⁴⁷Nanthi ilinso lyako likupanjisa ukuti utaya nisuwilo , lifumye. Chiliningo ukwinjila kupela nilinso lyanga ukulusya nukuya naminsu yayli ngusumbilwe mungango yamoto, ⁴⁸kuno inzokanda zisifwa numoto wusima. ⁴⁹Aliwensi aliswefya nu moto. ⁵⁰Umusilya uwusuma, kweni nanthi umusilya akulyampha kwakwe kwafuma , ungawuwezga wuli ukuti wulyomphe nupya? Muye numuchele muli mwemwe , nukuya pamutende na aliwensi.

10

¹Yesu wafumile pamalo yalya nukuya imbali yakuyudeya nga nakumalo ukuchila uluzi lwakwe Jolodani, ²Apano iwumba lyizile nupya kuli weliwe. Wawasambilizganga nupya ngati muno wawombelanga. Apano ayafalisi yizile kuli weliwe pakumwezga nukumukolowozga, "Ichakuzumilizwa ukut umonsi amusoke umuchi?" ³Waswike, " Ichani chino Mozesi wawapingwile . ⁴Yatili, "Mozesi wazumilizizge umonsi ukuwalika kalata wakulekana nukumuzinga." ⁶"Pamulandu wakukoma imyenzo yinu achino wawawalichile isunde lino, ' Yesu watili kuliwoliwo. "' ⁵kweni ukufuma kunthandiko 'Leza wawunvile umwanachi nu monsi." ⁷"Pamulandu wuno umonsi alisiya yisi na nyina nukuya paliponga numuchi. ' ⁸Apano yayili yaliya umwili wonga . ' Alikuti yasi nupya yayili kweni umwili winga . ⁹Nomba achino lezawachiyika pali pamwi, atayapo nanthi wumwi uwakuchilekana. ¹⁰"Pano yali mung'anda ayalondezi yamukolowozizge nupya ukuyana nachi. ¹¹Watili kuli woliwo, "Aliwensi wino wasoka umuchi nukutwala umwanachi muze akuchita uwuchende. ¹²Nanthi umwanachi wamusoka umulume nukutwala kumonsi muze, lino wachita uwuchende. ¹³Apano yalesile ayana ayanono kuli Yesu ukuti awaleme, kweni ayalondezi yawakanizge. ¹⁴Lino Yesu wamanya chino , atasechile apano wawanenyile, " zumilizgini ayana ayanono yize kuli nene mutati mwawakanya , pakuti uwene wamwiyulu uwayanthu yali ngati ayana. ¹⁵Ichumi nkhuwanena, wensi wino atanga apochelele uwene wakwe leza ndivino ayana ayanono atilinjilamo . " ¹⁶Alino wawasenzile ayana mumakasa yakwe nukuwapepela lino wawayika amakasa pali woliwo. ¹⁷Lino watalika ulwendo lwakwe , umunthu wutuchile kuli weliwe nukumufukamila nukumukolowozga , " Musambilizgi umusuma itchite chani ukuti nize pyane uwumi wamu yayaya? ¹⁸"Yesu watili, " Ichani chino mukungama nene umusuma? Nawumwi umusuma suka leza wenga . ¹⁹Mwayamanya amasunde: 'Mutakoma mutachita uwuchinde, mutayiya, mutati mwayika ukambo , mutati mwayipa, chindika so na nyoko." ²⁰Umunthu watili , " musambilizgi, vyonsi vino navwuvwilanga ukufuma insita yino nalinji ne mwana . " ²¹Yesu wamulolechesyizge nukumukunda . Watili kuliweliwe, " ichinthu chonga chino ukusowelwa . Ufwile ukazge chonsi chino uli nacho nukuwapa ayapotwe, apano uliya nichuma mwiwulu. Nga ndanga nkhonkha. " ²²Kwene umulandu wa mazwi yano walolike uwachitima nukupita nichikonkho umulandu walinji nivwuma ivivule. ²³Yesu walolechesizge nukuvwanga kuyasambili yakwe, " ichikome wuli kuyakankhala ukwinjila muwene wakwe leza! ²⁴Ayalondezi yazungwike pa mazwi yakwe, kweni Yesu watili nupya kuliwoliwo" yana, ichichuzge wuli ukwinjila muwene wakwe leza! ²⁵Ichipepuke ku mphunda ukutunsiyanya pa linso lya nsindano ukulusya umunthu umukankhala ukwinjila muwene wakwe leza. " ²⁶Yazungwike sana nukuvwanga kumuze kumuze, " aweni wino angapususwa?" ²⁷Yesu wawaweni ati, " kuyanthu vitange vichitike , kwene kulileza pole. Pakuti ichinthu chonsi kuli leza ichakuchitwa. ²⁸Peteli ati kuliweliwe, " lola twasya chilichonsi nukukukonkha. " ²⁹Yesu watili, " ichumi nkhuvwanga kuli mwemwe, pasi wino asile ing'anda pamwi umuto wakwe pamwi umunyina pamwi nyina pamwi yisi pamwi umwanapamwi amasyo, pamulandu wakwe nene nganapamulandu wansi yino ikwiza, nuwumiwamuyayaya. Pano ayinji yano yali inthandiko yaliya ayawumalilo, ayawumaliloayakutandika. " ³⁰Wino atange apochelele imyanda imyanda pali nomba munsyi: Ing'anda nupya ayato, yamangulezi na yanyina na yana namasyo, ninthazi muni yino yikwiza, nuwuma wamuyaya. ³¹Kweni ayinji yano ayakutalika yaliya ayawumalilo naya wumalilo ayakutalika. ³²Yalinji munjila ukuya ku Yelusalemu Yesu wawakolelele. Ayalondezi yazungwike, nayano yakonkhanga ichisila yatinyile. Apano Yesu wawasenzile nupya yalya amakumi yayili watalike ukuwanena chino chimawombwa. " ³³Lolini tukuya ku Jelusalemu, umwana wa munthu alilemwa kuli yasi mapepo yakalamba naya kawalika. yalimupingula kufwa nukumuyika mumitundu. ³⁴Yalimuchuzga ukumuswilila ukumuchapula , nukumukoma. Kwene kumanda yatatu alizguka. " ³⁶Yakobe na Yohani, yamwana Zebediya yizile kuli weliwe ayati, "musambilizgi tukulonda mutuwombelesweswe chonsi chino tukalenga, " ³⁵Watile kuli woliwo, "mukulonda ukuti mbawombeles chani?" ³⁷Yatili, "mutuzumilizge sweswe ukwikala na mweneumuchindikwe wino wenga kwi kasa lyakwe ndilo, namuze kuli kamani. " ³⁸Kweni yesu wawa swike, " mutakumanya chino mukulenga. Mungamwela ichikombde chino ningamwela pamwi uluwatizgo luno ningawatizwa?" ³⁹Yatili kuli weliwe, "tungawomba." Yesu watili kuliwoliwo " ichikombe chino ndimwela mulimwela, nuluwatizgo luno nawatizwa namwe muliwatizwa . ⁴⁰Kweni wino angikala kwikasa lyane lyakwe ndilo pamwi kuli kamani suwane uwakumupa, kweni ichakwe yano chawapekanyizizwa. ⁴¹Lino ayalondezi yawuze ikumi, yuvwa vwakwe chii yatalike ukuwasochela sana ya Yakobe na Yohani. ⁴²Yesu wawamile ukwakwe ati, " mumanyile yano yakaya ayakateka yakateka nayakalamba kalamba yakawalamulila woliwo. ⁴³Kweni chitaliya vikwene kuli mwemwe . Aliwensi wino akulonda uwukalamba pali mwemwe akwenela ukuya uwantchito winu, ⁴⁴nawino akulonda ukuya uwanthandiko pali mwemwe akwenela aye uwantchito wakwe wonsi. ⁴⁵Muno umwana wa munthu atizile pakupususwa , kweni pakupususya , nga nukupa uwumi wakwe ngati ichikole kuli wonsi. " ⁴⁶Yizile ku Jeliko. Lino yafuma mu Jeliko nayalondezi yakwe ni wumba , umwanawakwe Timayasi, Batimeyasi, nthonkho kalenga yikazile mumbali mumusewo. ⁴⁷Lino wuvwa ukuti a Yesu umunazalini, watalike ukupunda nukuti, "Yesu mwana Davide wuvwa uwila pali nene! ⁴⁸"Ayinji yamukalipile nthonkho , ukumunena ukjuti amyalale . Kweni walizile nkhanu. "mwana wakwe Davide nguwila uwila!" ⁴⁹Yesu wimilile apingula nukuti yamwame . Yamwamile nthonkho wila , nukuti, "Jimba ! Nyamuka! Akukwama wewe." ⁵⁰Wizile wasumba ikoti , nukunyamuka , nukwiza kuli Yesu. ⁵¹Yesu wamwaswike ati, "ukolonda ukuti nkhuwombeles chani?" Nthonkho watili, " Kasambilizga , nkholonda ukpochelele ukulola kewane." ⁵²Ngalino Yesu watili kuli weliwe, "Pitanga . Isuwilo lyako lyakupozga . "Papokwene swaweni nupya, alino amukonkha pa musewo.

11

¹Yalile yiza ukuyelusalemu, yali papipi pa Betifage nuku Betaniya kumwamba wa Oliva, Yesu watumile ayalondezi yakwe yayli. ²Watile kuliwoliwo, " pitini ku muzi wuno tupalamine nawo. Pano mukuyayinjilanga sile, mukuyazana umwana wa mphunda wino yatakwelapo. mukamusapule nukumuleta kuli nene. ³Ndingapanganawa wino angawanena ukuti, " ichani chino mwachita chi?" mukati, "Imfumu yikumulonda imamuwezga nakupya likwene." "Yayile yazana umwana wa mphunda anyefwile papipi ni nzila, Apano yamusapwile. ⁴Aanthu yamwi yano yimilile palyakwene yatile, " Mukuchita chani, pakusapula umwana wa mphunda wiyo?" ⁵Yawaswike ukuyana na muno Yesu wawanenile, walekini yapite munzila yawo. ⁶Yalesile umwana wamphunda kuli Yesu yasumbilanga ivivwalo vyawo p nsizi yakwe, apano Yesu wakwezilepo. ⁷Aanthu ayinji yanzile amakoti mumisewu, yamwi nawo yanzile ivimphuza vino yapuzwile muvivwati. ⁸Aanthu yano yakolezile na yano yizanga ichisila yapundanga, Hosana! umupwepe wino akwiza umwizina lyakwe mwene. ⁹Umupwepe uwufumu wuno wukwiza wakwetata witu Deveti! Hosana " umuchindamisyel!" ¹⁰Yesu walile winjila mu Yelusalemu nukuyayinjila umung'anda yakwe Leza nu nukulochesya pali vyonsi. Kwene pakuti insita yali ukuti yipisile mphiti, wizile aya uku Betaniya apali pamwi na yalondezi ikumi na yayili(12). ¹¹Ku mutondo wakwe pano yafumanga umu Beteniya, Yesu wali ni nzala. ¹²Waweni umuti uwa mukuyu apatali wuno wakweti amafwa, wayile ukuti akalole nanthi angazanamo ichikomwa, Walile wafika, atazanyilemo nanthichimwi nkhandi amafwa, amuno itali insita yavikomwa. ¹³Yesu watile ku mukuyu, "kotalaya nupya uwakulya ichikomwa ukufuma kuli wewe." Nayalondezi yakwe yuvwile. ¹⁴Yizile uku Yelusalemu, nga winjile mung'anda yakwe leza. Watalike ukuwazinga yakakazga na yakakala wapenwile amatewulo yakwe yakachinja yamakopala vivilimba vyakwe ya kakazga ya nkunda. ¹⁵Atazumilizigze umunthu nanthi wumwi ukutiakazga mng'anda yakwe leza. ¹⁶Wawasambilizigze watile, "vitawalikwa, ukuti ing'anda yamapepo yansi yonsi? ' kweni mwayisenda ukuti yaya ing'anda yayivi(ayapupu). " ¹⁷Yasimapepo ayakalamba nayakawalika yuvwile vino watasile, yalonzile inzila yino yangamukomela. Kweni yamutinanga amuno iwumba lya yanthu lyazungwike nukusambilizga kwakwe. ¹⁸Yalile yafika insita ya manguzi yizile yafuma mumusumba. ¹⁹Insita yakatondo pano pano yapitanga, yaweni umuti wamukuyu wumile nimisisi yakwe kwene. ²⁰Peteli wizwike nukupya watile, "Rabi, lola! Umuti wa mukuyu wuno mwawutifile wumule." ²¹Yesu wawaswike, "mwaya ni suwilo muli leza. ²²Ichumi nkhuvwanga kuli mwemwe ukuti nanthi wumwi angavwanga chi ku mwamba;" katuka ukayiponyezge muli yemba 'nukuti utati uye uwakunthasuwila mumwenzu wako kwene uye uwa kuchisuwila nukuti chino akuvwanga chilachitwa, achino Leza alachita. ²³Nomba nkhuwanena : Pali chonsi chino mukapepela nukulenga, musuwile ukuti chapochelwa nukuti chilaya ichinu. ²⁴Nanthi mwimilila nukupepa, mwaya mweyakutetela umunthu wino muli na kafichi nawe, nukuti tata winu uwamwiyulu alawatetela uwononyi winu." ²⁵Kwene nanthi musikuwatetela, na tata winu uwa mwiwulu atala watetela uwononyi winu. ²⁶Yswilile uku Yelusalemu. Pano Yesu winjilanga mng'anda yakwe leza, yasimapepo ayakalamba nayakawalika yizile ukwakwe. ²⁷Yatile kuliweliwe, "Wuzge amakachi yano ukachitila ivinthu vino, nukuti aweni wakupa amaka aya kuchitila ivinthu vino?" ²⁸Yesu watile kuliwoliwo, "Nimawakolowozga iwuzgo lyonga. Nenini nani nimawanena akumakachi kuno nkhawomnvyu ivinthu vino. ²⁹Wuzge amaka yakwe Yohanikawatizga, yafumile ukwiyulu nanthi yafumile ukuyanthu? Njasukini. ³⁰Yavwanzyanyanga nukukanzinkhana nukuti, " nditwati, 'yafumile kwiyulu', amati, " ichani chino mutasuwile?" ³¹Kweni nditwati, 'yafumile kuwanthu',..... Yatinanga aanthu, amuno wensi wakweti ichisinkha ukuti Yohaniwalinji inchimi. ³²Apano yamwaswike Yesu ukuti, "'Tutamanyile." Yesu watile kuwoliwo, nani nthamawanena kuno amaka ayakuchitila ivinthu vino yakafuma."

12

¹Apano Yesu watalike ukusambilizga muvuyili, watile, "Umunthu wakomile ivikomwa vyakwe muchalo chakwe, waliwizigze ulungo mumbali, nukwimba ichiwina ichakupanjila uwengwa. Wazenzile ing'anda yakweyakalondela wawalemike yakalima apano wapisile kuwulendo. ²Pansita yakwe, watumile uwantchito wakwe kuwawonvi pakuti akasende ivikomwa vyamuchalo chilya. ³Kweni yamusenzile, nukumuma, ngayamunzizile ukwawula nanthichimwi. ⁴Wawatumile nupya kawomba muze, yamuchisile kumutwe nukumuyinvyu ukwambula insonyi. ⁵Watumile nupya muze, nga wi yamukomile. Yayinvyizge ayinji munzila yikwene, ukuma yamwi nukukoma yamwi. ⁶Pasyazile umunthu wenga ukuti atumwe, umwana umukundwe. Walinji uwawumalilo ukumutuma kuliwoliwo. Ngawatile," yandi yamuchindike umwana wane. ⁷"Loli ayalimi yavwanzyananga, "Wii impyana. Zanga, zanzi tumukome, nimpya nayo yimaya iyitu." ⁸Yamulemile, nukumukoma, nukumusumbila kunzi kwa chalo. ⁹Apano, angawomba chani umwenecho wa chalo? Aliza nukuzawonona ayalimi, nuwapela ichalo yawuze. ¹⁰Mutawelenzile amazwi? Iwe lino yakazenga yalikanyile alino lya apazilwe. ¹¹Chii chafumile kuli Leza, ichisuma paminso yakwe Leza. ¹²"Ukufuma papokwene ayakoleli yaya Yuda yalonzile inzila yakumulemela Yesu pakuti yuvwile ukuti wawwanganga muvili kuli woliwo. Kweni yatinyle iwumba. Ngayafumile nukupita. ¹³Lyeni yatumile yamwi ayafalisi naya Helodiya na kuli weliwe ukuti yamuteye weliwe mumazwi. ¹⁴Yizile kuli weliwe, yatile, "Musambilizgi, twamanya ukuti ukavwanga umolimo ukwawula ukutina amelenganyo yawanthu. Ichumi ukasambilizga uyana nukulonda kwakwe Leza. Wuzge ichiyepe ichakulipila umusonkho kuli kayisala pamwi awe? tungalipila pamwi haa. ¹⁵Kweni Yesu wamanyaile, ukuyipichizga kwawo nga watile, " ichani chino mukunjezga? letini kuno ikopala ukuti indilole." ¹⁶Yalesile lyonga(1) kuli Yesu. Watile kuliwoliwo, " Impihumi yii iyakwe weni namalembo yaa iyakwe weni?" Yatile, "Iyakwe Kayisala." ¹⁷Yesu watili, "mupani Kayisala vyake Kayisala nakuli Leza vcyakwe Leza." Yamutinyile Yesu. ¹⁸Kupya ayasaduki, yano yakananga ukuti kusi ukuzguka, yizile kuli weliwe. Yamukolowozigze ayati, " ¹⁹Musambilizgi, Mose watulembile, " ngumuto wako wafwa nukukusila umwanachi, uwambula umwana, umonsi asende umwanachi wa muto wakwe, nukukuzga imbezu ya muto wakwe. ²⁰Palinji ayalumendo yasano

nayayili(7) ; katote watwazile umwanachi nda wafwile , atasile imbezu. ²¹Ngawakwechili wamusenzile nukufwa, atasile imbezu, nawakwe chitatu vivyokwe. ²²Yasano nayayili yatasile imbezu. Ichawumalilo umwanachi nawe wafwile. ²³Kasita wakuzguka , lino yazguka nupya , umwanachi aliya uwakwe weni? Muno wonsi yayalumendo yasano nayayili walinji umuchi wawo. ²⁴Yesu watili, " sali mulandu wuno mukuponjela, muno mutamanya amazwi namaka yakwe leza ? ²⁵Muno yazguka ukufuma kunfwa yasitwa nupya yasipyana , kweni ali ngati ayangeli ya kupela . ²⁶Kweni ukuyana nayafwe yano yakazuswa , mutawazga mwi buku lyakwe mose, pa mulandu uwa chivwati, muno Leza wavwanjile kuli woliwo nukuti , " nene Leza wakwe Abulahamu na Leza wakwe wakwe Ayizeki na Leza wakwe Yakobe"? ²⁷Saleza wayafwe, kweni uwawapuma . ²⁸Kawalika wumwi wizile nukufwa ukuvwanzyanya kwawo; waweni ukuti Yesu waswike ningo. Wamuwuzichisizge , " Isundechi lino ilyakulondeka pali wonsi?" ²⁹Yesu waswike, " ililondwe sana ali, 'wuvwini, Izilayeli, Mwene Leza witu, Leza ali wenga . ³⁰Mutemwe Leza winu numwenzoni wonsi, numuzimu winu wonsi, namelengwi wonsi, namaka yako wonsi. ' ³¹Isunde lyakwe chili ali, ' utemwe ayapalamani yako ngati awewe wenga . ' Pasi isunde ilikalamba ukuchila yaa. " ³²Kawalika , "Eya , musambilizgi ! Ichimi wavwanga ukuti Leza ali wenga , nukuti pasi muze pali weliwe. ³³Ukuti tumutemwe numwenzoni wonsi nukuvwischisya kosi namaka wonsi, kuwatemwa ayapalamani namuno twayitemwela swenga ichisuma ukulusya ichawupi ichisikise nivyakufwa. ³⁴Lino Yesu walola ukuti waswike namano, watile kuli weliwe, " Usi ukutali nuwene wakwe Leza. " Ukufuma palya patalinji wumwi wino walondanga ukuwuzichisya amawuzgo. ³⁵Lino Yesu akusambilizga mung'anda yamilandu, watili, " Chili wuliwuli ukuti yakawalika yakuti Khilisi umwana wakwe Devedi? ³⁶Devedi weliwe , mumupasi uwutiswe watili, ' Leza watili kuli Leza wane, " Yikala kwikasa lyane lyakwe ndilo insuke mphange alwani yako apakulyatapenepo. ³⁷Deveti weni akamwama, 'Leza' nomba khilisi angaya wuli umwana wakwe Devedi?" Iwumba ilikulu lyuvwischisya sana. ³⁸Muwusambilizgi wakwe Yesu watili, " Muchenjele nawo yakawalika , yano yakunda ukupita muvimiranjo nukulamukwa mumasankhano , ³⁹nukuti yaya niwkwikalila ivichindame mumasinagogi namalo ayachindame muvisangulusyo. ⁴⁰Yononanga namang'anda yawafwilwe, nukupepa amapepo ayatali ukuti ayanthu yawalole. Ayanthu ya yalapochelela uwulonzi uwukalamba. ⁴¹Apano Yesu wikazile pansi apapipi pa chibokosi ichakusumbilamo ivyawupi pamalo ya mung'anda yamapepo ; walolanga ayanthu pani yasumbilanga amakopala muchibokosi. Ayakankhala ayinji yasumbilanga amakopala ayavule. ⁴²Apono umupina wumwi umufwile wizile nukusumbila utumakopala twili, tuno tungayana na pene. ⁴³Wamile ayasambili yakwe ati kuli woliwo, "Umolimo nukuvwanga kuli mwemwe, umufwile wi umupina wayika ivivule ukulusya wonsi yano yayika ivyawupi muchibokosi. ⁴⁴Pakuti wonsi yatwazile ivyayo ivivule. Kweni umufwile wii, ukufuma muwupina wakwe , wayika amakopalam wonsi yano wali nawo pawumi , "

13

¹Pano yesu wafumanga kung'anda yakwe Leza , wenga wayalondezi(yakasambilila) watili, "Musambilizi lola uwuzima wa mawe nu wuzima wa vikulwa!" ²Watili kuli weliwe , " Wavilola ivikulwa ivikalamba? Patalasyala iwe nanthi lyonga palyuze lino litalaponywa. ³Pano wikazile pa mwamba wakwe Oliva papipi ning'anda yakwe leza, Peteli , Yakobe, Yohani na Andileya yamukolowozizge kumbali, ⁴"Tunene ivinthu vino vilachitwa wandachi? Chilaya chimanyisyochi pano ivinthu vyonsi vili papipi pakuchitwa?" ⁵Yesu watandike ukuwanena, "chenjelini ukuti umunthu atawaponzya. ⁶Avavule yaliza mwizina lyane yalati nene a nene nupya yaliponzya ayavule. ⁷Pano muvwa ivya nkhondo nimphekepeke yankhondo, mutati musakamale; ivinthu vino vifwile vichitwe, kweni uwumalilo lino wutani. ⁸Insi zilakatuchilana nama ufumu yalakatuchilana. Kulaya ivizumanzi mumasyo ayavule ninzala. Zii inthandiko zya vyakuwaya. ⁹"Muyisunjilile yalawatwala mwemwe kuwkalamba kalamba yamilandu kopya yalawuma mumang'anda yakwe leza. Mulimilila pankholelo pa nkhombe na yamwene umusango wakwenene, ngati uwukamboni kuli woliwo. ¹⁰Kweni izwi lyako leza lilatandwa tasi kuni zgoni. ¹¹Ndiwalema yamwene nukuwatwala, mutati musakamale pali chino mulalanda. Pansitayi yalawapela ichakuti muvwang; mutalaya amwemwe mweyano mulavwanga, kweni umupasi uutiswe ¹²umunthu alisenda umuze kukufwa na yisi umwanakwe. Ayana yaliwakatuchila akwasi yawo nukuwatumila kufwa ¹³ulupatwa numunthu wensi numulandu wizina lyane kweni winoalijimba ukufika kunsilo, wiyo kwene alapususwa. ¹⁴Pano nanthi mwalola ichakuzungusyaichakupapuka chimilile pano chitange chimilile, " (lekini uwakuwazga atezge) " lekini yano yali muyudeya yutuchile kumyamba. ¹⁵Musyini papokwene wino ali papepa pachikulwa manyi aye muchikulwa nanthi ukusenda kamwi ukufuma muchikulwa, ¹⁶kopya wino ali kuvyalo atawelega pakuzasenda inzwalo. ¹⁷Kweni umukosi kuli yano yaliya nindilwa na kuli yano yalipapa ayana mumanda yawo. ¹⁸Pepini ukuti chitiza munsita yamasika. ¹⁹Amanda yawo yalaya ayawuyimvi, yano yatatala yayeko ukufuma panthandiko, Pano leza walenzile insi yonsi iyapansi, ukufichila nomba, patalaya nanthi umunkholelo kwene. ²⁰Kusowange leza ukufupizga amanda, ngaa patasyala umunthu nanthi wumwi. Kweni mumusango wayasolwa yano wasozile, wafupizigge amanda. ²¹Nomba nanthi wumwi angawanena, " lola, ku kuli khilisi" nanthi" lola kulya kuno ali" mutasuwalila. ²²Ayakhilisi yawufi nayakachima yawufi yaliza nukuwapaivimanyikwilo nivizungusyo ukuti yawaponzye, nanthi ichamachitiko nayasolwa kwene. ²³Lolechesyini! nawanenela limwi ivinthu vii pano insita yichili. ²⁴Kweni nanthi uwuyimvi wiza wapita mumanda yawo, "ilanzi yalalifisa, umwezi utalafuma ukuwala kwakwe ²⁵inthanda zilapona ukufuma kupera , namaka yanoyali ukupera yalatenta. ²⁶Papokwene mulalola umwana wamunthu akwiza mumawingo namaka ayakulu nu wuchindame. ²⁷Apano alatuma ayangeli yakwe kopya alawakonganika ayasolwa yakwe ponga ukufumakumphepo izine(4) , ukufuma kunthandiko yansi ukufika kunsilo yiyulu. ²⁸Sambililini isambililo ukufuma kumuti wamukuyu. Pano wukutalika ukufumya insamba nu nukutalika ukulemba , ukumanya ukuti insita yachisanya yiya papipi. ²⁹Swinya nanthi mwalola

ivinthu vi vikuwombwa, mulamanya ukuti wapalama, kupipi nakumipongolo.³⁰ Ichumi nkuvwanga kuli mwemwe, imphapoyi itamapita mpaka ivinthu vyonsi vii vichitwe.³¹ Kupela na pansi vilipita,³² kweni amazwi yane yatalatala yapite kweni ukuyana nuwanda wulya nanthi insita yilya, nawumwi wino wamanya , nayangeli kwene yatamanya kupela, numwana kwene , kweni tata.³³ Muye mweyakulolechesya sana! pakuti mutakumanya kuno ansitachi. Muye mwe yakulolechesya nukupepa³⁴ chili ngati umunthu wino akaya paulenda- akasya ing'anda yakwe nukusya ayantchito yakwe pa ng'anda aliwensi nintchito yakwe, nukumunena malonda ukuti atalala.³⁵ Nomba muye mwe yakuchenjela pamulandu wakuti mutamanyile uwanda wuno umwenecho uwang'anda aliza; yangaya amanguzu, pakasi pawusiku, pano yamukolwe yakulila ,³⁶ nanthi akatondo nanthi wiza umwambula ukumanyikwa, utati uleke ayize akuzane ukaswile.³⁷ Chino nkhuwanena mwemwe nkhamunena numunthu wensi: Chenjelini.

14

¹Lino kwasyala amanda yayili ukuti ukusechela kwakwe pasika nukusechela kwa chibama ichawula ichilungo kuchitwe. Yasimnapapo yakalamba nakawalika yalonganga inzila iyakumulemela Yesu nikumukoma .²Apano yatili, " tutachita chino pansita yakusechela , amuno ayanthu yangatalika ivyongo ."³Pano Yesu walinji mumuzi wakwe Betaniya umung'anda yakwe Simon uwamambombo , lino watalika ukulya, pizile umwanachi wino wali ninyungu ya ngulo iyamafuta ayamutengo , yakwe nado umwenechomwenecho. Watamile inyungu yilya nukumwitila amafuta pamutwe.⁴Kweni pali yamwi yano yasosile yavwanzyananga ayati, "Ichani chino amafuta yangononeka vikwene? ⁵Amafuta yano ngali yakazwa pamiyanda yitatu(300), nukupela ayasaluke," Apano yamukalipile umwanachi wilya.⁶Kweni Yesu watili, "mulekini ichanio chino mukumuyinya? Wawomba ichinthu ichikulu sana kuli nene. ⁷Mukuya nayasaluke insita zyonsi , Ninsita yonsi yino mungalonda mungawachitila ivisuma , lelo mutalaya na nene insita zgoni. ⁸Wawomba vino afwole ukuwomba . Wapachila limwi umwili wane amafuta ya pakuzikwa kwane. ⁹Ichumi nkhuvwanga kuli mwemwe , ponsi pano palatandwa ilande ilisuma umunsi yonsi iyapansi, nachikwene chino umwanachi wino wachita chilatandangwa, nukuya ichakumwizuchila ."¹⁰Apano Yuda isikaliyoti, wenga uwikumi na yayili(12) wafumile nukuya kuli ya simapepo yakalamba ukuti angamutwala kuli woliwo. ¹¹Lino yasimapepo yakalamba yuvwa, yasechile ayamulaya nukuti yamamupela namakopala . Apano weni watalike ukulonda inzila ikumulemesya.¹²Uwanda wakutandika uwachibama ichawula ichilungo , lino yakoma umwa wa ng'onzi wa pasika , ayalondezi yavwanzile kuli weliwe ayati , "Awukwi kuno tungaya tukayanye , ukwakuti mukalile pasika?"¹³Watumile ayalondezi yakwe yayili watili kuwoliwo , "Yanji mumusumba , mumunthu wino anyamwile insembo yamanzi akuyawakomenkhanya . Mumukonkhe. ¹⁴Pano winjila mung'anda, mukamukonkhe nukumuwuzga umweni ng'anda , ' Umusambilizgi akuti, " Ichipitu chane ichayenyi chilikwi chino nimalilamo pasika nayalondezi yane."¹⁵Akuyawalanga ichipitu ichikalamba ichapapela ichizifye mphiti. Mukatuyanyizge limwi kulyakwene. ¹⁶Ayalondezi yakatwike nukuya kumusumba . Yazanyile vyonsi ngati muno muno wawanenile, alino yapekinye ichakulya chakwe pasika .¹⁷Lyene ukumanguzi, wizile ponga nikumi na yayili (12) .¹⁸Lino yikala pitewulo yatampha nukulya, Yesu wawwanzile, " Ichumi nkhuvwanga kuli mwemwe , wenga wakwe mwemwe wino akulya na nene alinkhana nene."¹⁹Wonsi yizile yuvwa uwila , apano wenga na wenga yatili kuli weliwe, " wuzge anene?"²⁰Yesu waswike nga wawwanzile kuli woliwo, " Awenga mwikumi nayayili , wumwi wino lonsilu akutela nanene ponga mumbale . ²¹Pano umwana wa munthu alipita ngati vino chalembwa chakwe weliwe . Kwene umukosi kumunthu wiyo wino umwana wa munthu akukanwa! Ngali chali ningo kuli weliwe ukunthavilwa."²²Pano yalyanga , Yesu watozile ichibama , wapepile, nukumonyola . Wawapile nukuti " Tolini chino. wuno umwili wane."²³Watozile ichikombe , wasalifizge , nukuwapela , apano wonsi yamwelilemo. ²⁴Watili kuliwoliwo , " wuno uwazi wane wilayizgo , uwazi wuno wukwitichila ayavule . ²⁵Ichumi nkhuvwanga kuli mwemwe , inthalamwapo kupya ichachikomwa chi mphaka uwanda wuno indamwa ichpya mu wufumu wakwe Leza."²⁶Lino yimbila ulwimbo , wafumile nukuya kumwamba wa Olivu. ²⁷Yesu wawwanzile watili , "Mwensi mulapona pakuti chawalikwa, ukuti indakoma kachema nga ning'onzi zilasata."²⁸Kwene nanthi niza nazuswa , indawakolelela ukuya ku Galilrya . "²⁹Peteli watili kuli weliwe, "Napano wonsi yangapona nemo inthanga."³⁰Yesu watili kuli woliwo , "Ichumi nkhukenena wewe , ilelo -iii, uwusiku wukwene- pano mukolwe atani alile kayili ukuzankhana katatu. "³¹Kwene Peteli watili, " Napano nkhuwfa nawewe , nyhange nkhuwane , " Wonsi yalayizize chilichimwi."³²Yizile ukumasyo yakwe Gesemani, Yesu wawwanzile ku yalondezi yakwe ati , "Ikalini tasi paa pano inkhupepa."³³Watozile Peteli , Yakobe , na Yohani ponga na weliwe yatalike ukuyuvwa nu kuchula sana. ³⁴Watile kuli woliwo, " indinipyu, mphaka pa kufwa. Syalini pakwene mwalolechesya."³⁵Lino wapita panono , Yesu waponyile pansi nukupepa nanthi chingaya ichakuchitwa kasita wilya nge wamupitililanga. ³⁶Watili, "Abba, Tata, vyonsi ivinthu ivyakuchitwa nawewe. Fumya ichikombe chi kuli nene. Kweni kutaya ukulonnda kwane kwene kwakwe wewe."³⁷Wawelile nukuwazana yakaswile, apano watili kuli Peteli " Simoni, akaswile ? Nge uti ukulola i ola lyonga?"³⁸Muye minso nukupepa ukuti mtinjila umumezayo. Umuzimu nzdi wukulonda kweni umwili uwofoke. ³⁹Nakupya wafumilepo nukupepa, nukuwelezga amazwi ayaliyamwi.⁴⁰Watili wiza nakupya , wazanyile yakaswile, amuno amanso yawo yanyomile. Yatamanyile chino yangavwanga kuli weliwe. ⁴¹Wizile kakwe chitatu nukuti kuli woliwo , " wuzge muchili mukaswile nukupya? Kwakwa ! I oola lyafika . Lolini ! Umwana wa munthu akulemekwa mumakasa yayayembu. ⁴²Katukini, tuyini twapita. Lolini, wino amankhana alipapipi. "⁴³Lino achili akuvwanga , Yudasi wenga uwikumi nayayili (12) , wafisile, niwumba ilikulu lino wali nalyo ni nsengo ni ndugu, ukufuma kuli yasimapepo yakalamba , yakawalika nayakalalamba . Apano ⁴⁴wino wamukananga ichimanyilo , watili, " Wino amamufyompha ali welie. Mumulembe nupite nawe pali ya malonda . ⁴⁵Yudasi walile wafika , zuwazuwa wizile aya pali Yesu nukuti " Rabi,"

apano wamufyonfile .⁴⁶ Alino yamulemile nukupita nawe .⁵⁰ Kweni wenga pali yano yimilile papipi wasomwile ulupanga nukupupa umuwonvi wakwe ya simapepo yakalamba nukuputula ikutwi. ⁴⁸Yesu wavwanzile kuliwoliwo watili, "Wuzge mwafuma , ngati mukulwisya ichipondo , namalupanga nimikunkhu pakwizandema ? ⁴⁹ Amanda wonsi yano nayanga namwe napano nasambilizganga umung'anda yakwe Leza , mutanyefile. Kweni chi chachitike ukuti amalemba yakwaniliswe." ⁴⁷ Wonsi yano yali na Yesu yamusile nukutuka .⁵¹ Umulumendo , wino wazwazile umwenda wuno wayivunjilichizge, wakonkhanga Yesu. Lino yamulo ⁵² wawusile umwenda wulya nukutuka tupu. ⁵³ Yamutwazile Yesu kuli yasimapepo ayakalamba . Kulya yakongine nawe ponga wonsi yasimapepo ayakalamba , nayakawalika. ⁵⁴ Nomba Peteli wamukonkhanga ukufuma apatali , mpaka pamusolo wakwe simapepo mukalamba . Wizile ponga mna yakalamba yano yotanga umoto. ⁵⁵ Nomba yasimapepo yakalamba nakawungwe konsi ka ma Juwishi yalondanga uwukamboni wakwe Yesu uwakuyana namuno yangamukomela . Kweni yatawuzanyile. ⁵⁶ Pakuti ayavule yalesile uwukamboni wawufi , kweni uwukamboni wawo wutazumilizike. ⁵⁷ Yamwi yimilile nukutwala uwukamboni wawufi nyatili, " ⁵⁸ Twamuvwile weliwe akuti , "Indaponya ing'anda yi yakwe Leza yino yapangwa namakasa , nga pamanda yatatu indakula yuze iyakukulwa ukwawula amakasa." ⁵⁹ Napokwene uwukamboni wawo wutazumilizike. ⁶⁰ Simapepo mukalamba wakatwike pakasi pawo nukumukolowozga Yesu , "Wuzye utakwasuka ? Ngichani chino awonsi ya yakukuchitila uwukamboni?" ⁶¹ Kweni wamyalile nukuti ataswike nachimwi. Nakupya umukalamba wamapepo wamukolowozizye weliwe nukuti ., "Wewe khilisitu, mwana wamupepwe?" ⁶² Yesu watili , "anene; mulalola umwana wamunthu ayikazile kwikasa lyamaka lyakwe ndilo akwiza namawingo yakupela. " ⁶³ Simapepo umukalamba walepwile ichizwalo chakwe nukuti, "Wuzge tuchili tukulonda yakamboni? ⁶⁴ Muvwa ivilumba vwakwe. Mwemo mukutipo chani?" Wonsi yamusuzizye nukuti wi infwa yimulingine. ⁶⁵ Yamwi yatalike ukumuswilila amati nukumuvimba ukuminso nukumuchapa nukumunena ukuti, " lotela " Yakawomba yamutozile nukumuma. ⁶⁶ Lino Peteli ali pansi pa ng'anda ya milandu, wenga uwayantchito yakwe simapepo umukalamba wayile kuli weliwe. ⁶⁷ Waweni Peteli akota umoto , apano wamulolechesizye nukuti , " Nawe wali numunazalini, Yesu. " ⁶⁸ Kweni wachikanyile, nukuti, " Nthamumanya nupya nthakuvwa vino ukuvwanga." Alino wafumile kunzi pamupongolo. Apano mukolwe walizile. ⁶⁹ Kweni umwanachi wantchito wamuweni nga watalike ukuvwanga nupya kuli yano yimilile palya, " Umonsi wi awenga wakwe woliwo!" ⁷⁰ Kwene wachikanyile nupya . Lino palenjela panono yano yimilile palyakwene yawwanganga kuli Peteli, "Ichendi uli nawo ponga , amuno nawe kwene wemugalileya." ⁷¹ Kweni watalike ukuyitipa nukulapa, "Inthamumanya umunthu wi wino mukutaka ." ⁷² Apano kasita wiyokwene mukolwe walizile kakwe chili. Apano Peteli wizwike amazwi yano Yesu wavwanzile kuliweliwe: " Lino mukolwe atani alile kayili, ulinkhana katatu," apano waponyile pansi nukulila .

15

¹ Akatondo sana, yasimapepo yakomenkhine ponga nayakalamba, nakawalika ni wungwe lya wayuda. Apano yamunye file Yesu nukuyanawe. Yamutwazile kuli Pilato. ² Pilato wamukolowozizge, " wuzge wewe we mwene wa yayuda?" Wamwaswike, " muno walandila avivyokwene. " ³ Yasimapepo ayakalamba yamulandulanga pa vintu ivinji. ⁴ Pilato wamukolowozizge nupya, " uzge usi namazwi yakwasuka? Lola ivinthu ivinji vinoyakukupela navyo umulandu." ⁵ Kweni Yesu atamwaswike nanthi chimwi Pilato. nakupya chino chamuzungwisye. ⁶ Nomba pansita yinsechelelo, Pilato akavule wawafumyizganga umufungwa wenga wino yamulonda, ⁷ nakapya palinji umunthu wino yamwamanga Balabasi mung'anda yaminyololo ponga nivipondo vino vyalinji numulandu uwakukomwa pansita yakusambuchilana. ⁸ Itumba lyizilekuli Pilato nukutalika ukumu wuzichisya ukuti awombe ngati vino wawombelanga kali. ⁹ Pilato wawaswike, " Mukulonda nene musapule mwene wawayuda. " ¹⁰ Pakuti wamanyile pakuti walinji umulandu chino yasimapepo yakalamba yamutwazile Yesu kuli weliwe. ¹¹ Kweni ya simapepo yakalamba yavulunginye iwumba ukuti yapunde mwakukwezga amazwi ukuti Balabasi yamusapule mu malo mwakwe ¹² Pilato wawaswike nupya nukuvwanga ukuti, nomba mukulonda tuti chani numwene wachiyuda ?" ¹³ Yapunzile nupya" musamikini. ¹⁴ Pilato wawanenyile, " Awovwile mulanduchii?" Kweni yapunzile umwakupitilila , " musamikini. " ¹⁵ Pilato wakasi ukulikusya iwumba , wamusapwile Balabasi kuli woliwo. Wamuchafile yesu nukumutwala ukuti yamusamike. ¹⁶ Ayakeya ya nkondo yamutwazile mukasi mwipembo (ayano amalalo ayakulu ayankhombe), nukuwakonganika ponga wonsi amakeya ya nkondo. ¹⁷ Yamuzwisile inkhanzu iyiyenzu Yesu , nukumusumila ichisote cha myunga nukumuzwika ¹⁸ Yatalike ukumulamuka nukuvwanga, "mwapola, mwene wawayuda .!" ¹⁹ Yamumile pa mutwe nisizo nukumuswilila amati. Yafukime nukwinama nukumupela umuchinzi pamanso yakwe. ²⁰ Lino yamusamula , yamuzwile inkhanzu iyiyenzu nukumuzwika imyenda yakwe , nukupita wawe kunzi pakumusamika. ²¹ Umunthu wumwi, Simoni waku Sayilini wafumanga kungsi (walinji a yisi wakwe Alekezanda na Rufasi), nga yamupatichizizge ukunyamula uwuchingane wakwe. ²² Amakeya ya mutwazile kumasyo yano yamwanga Gologota(chino chikupiliwula, " amasyo ya mafupa yakumutwe"). ²³ Yamupile uwengwa uwusanzyinkhane na mule, kwene wakanyile ukumwa. ²⁴ Yamusamike nu kwankhana ivivyalo vyakwe pakuvwanga sana ukuti chino umukeya aliwensi. ²⁵ Lyali i oola lyakwe chitatu pano yamusamike. ²⁶ Pachimanyisyo yalenvile ivinthu vino vitamuyine , " Mwene wayayuda. " ²⁷ Yamusamike ponga nivipondo vili , wumwi walinji kwikasa lyakwe ndilo nawumwi walinji kwikasa lyakwe kamani. ²⁸ Izwi lyakwanilisizwe lino likati , " yamupenzile ponga nivipondo. " ²⁹ Yani yachilinganyanga yamutusile, yapunzyanga imitwe, "Eya! awe muno ungonona ing'anda yakwe leza nukuyizenga nupya amanda yatatu. " ³⁰ Yitule wemwenecho nukwika pa wuchingane.!" ³¹ Munzila iyiliyimwi yasimapepo ayakalamba yamuselewulanga pa wonga , ponga nakawalika yamwi, yatile, " wawapuswisye yamwi kweni atange ayipususwe umwenecho . " ³² Lekini Khilisitu , imfumu ya iziliyali, yike likwene ukufuma pa chichinganiko," Apano wino yamusamike nawe wamukalipile ³³ Apano

ukufika i oola yakwe chisano na lyonga , infwinzi yaponyile insi yonsi mpaka pa maoola yasnu natanayi. ³⁴Pamaoola yasano nayanayi Yesu walizile namazwi yapapela , Eloyi, Eloyi, lamasabakatani?" yano yapiliwulanga ukuti , " leza wane, leza wane, mwansila chani nene ?" ³⁵Pali yano yimilile kupipi yuvwile amazwi yakwe nga yatili, "Lolini, akwama Eliya."³⁶Wumwi wutwike , wapaka uwengwa kuli pamba , wayika kunsonzo , ngawamupile ukuti amwe . Umunthu watili, " Leke tulole nanthi Eliya angiza pakuzamwisya ." ³⁷Nga Yesu walizile nukupunda nga wafwile. ³⁸Umwenda wakuchinga mung'anda yakwe leza walepwike pakasi ukufuma papela mpaka pansi. ³⁹Umukalamba wayakeya wino wimilile papipi pali Yesu waweni ukuti wafwa munzila yii, watile," nadi umunthu wi walinji umwana wakwe leza ." ⁴⁰Palinji nayanachi yano yalolechesyanga ukuma apatali. Pali woliwo pali Mele Magadalini, Mele(mama wakwe Yakobe umunono nawakwe Jozesi), na Salome. ⁴¹Pano walinji mu Galileya yamukonsile nukumupususya. NAYinji ayanachi nawo yizile nawe ku Jelusalemu.⁴²Pano amanguzi yizile, pamulandu wali uwanda wakupekanya , alichino, uwanda wakuti umulungu wutani wufike. ⁴³Josefu uwa Alimafiya wizile , walinji umuchindikweb wino walindililanga uwumwene wakwe leza . Nichikanga wayile kuli Pilato pakuyalenga umwili wakwe Yesu. ⁴⁴Pilato wazungwike muno Yesu walinji ukuti afwile ; wamile ayakeya nukuwuzichisya nanthi yesu wafwile.⁴⁵Lino Pilato wamanyiswa nayakeya ukuti Yesu wafwile, wamupile umwili Jozefu. ⁴⁶Jozefu wakazile isanda . Wamufumyize pa chichingane, wamuvunzile mumwenda , nukumuyika mwilalo lino linywile pamawe. Ngawakunkhulusizge iwe ukuchinga pamulyango wilalo. ⁴⁷Mele magadalilni na mele mama wakwe Yesu waweni amasyo yano Yesu yamuzisile.

16

¹Lino uwanda wa mulunguwapita , Maliya magadalena , Maliya nyina wakwe Yakobe na salome yakazile amafuta ayanuntchile ukuti yangaya yakapake umwili wakwe Yesu . ²Akatondo sana pa wanda wantaliko uwa mulungu, yayile ku Malalo lino ilanzi lyafuma.³Yavwanzyanyanga wonga , " Aweni wino alikunkhulusya iwe ukufuma pamulyango mphaka kumalalo?" ⁴Lino yalola kupela , yaweni ukuti iwe lyali ilikunkhulusye, pakuti lyali ilikulu sana.⁵Yinjile kumalalo ngayaweni umulumendo azwite imyenda iyitise, ali kumbalama yakuli ndilo, nga yazungwike. ⁶Watili kuli woliwo,' mutazunguka . Mukulonda Yesu, uwanazaleti, wino ya musamike pa wuchingane . Wazguka! Asi pano. Lolini pa masyo pano yamulalike. ⁷Kweni pitini yanji , kawuzdini alondezi yakwe na Petulo , " Apisile awachizile ukuya ku Galileya. kulya mukuyamulola , ngati muno wawanenile."⁸Yafumile yakutuka ukufuma ku malalo, yazakazanga nukuzunguka . Yatatasile nachimwi kuli wumwi pa mulandu wakuti yali nintete.⁹Akatondo pa swanda uwanthaliko uwamulungu lino swakatuka , watalike ukuloleka kuli Maliya uwa magadalena , wino wamufumyizge imipasi iyiyipe yisano na yili(7). ¹⁰Wayile anena yano yali nawe, lino yakulila nukufwikula. ¹¹Yuvwile ukuti umupuma nukuti umwanachi wa muweni, kwene yatasuwile.¹²Pakukonkha pa vinthu vino , walolike mumjutundu wuze ku wanthu yayili lino yakupita yakuya muni. ¹³Yayile ayanena ayalondezi wonsi, kwene yatasuwile.¹⁴Yesu wizile waloleka nupya kwikumi na wenga (11) yano yatenzi pi tewulo , ngawawakalipile pa mulandu nukuntasuwila kwawo nukukoma kwa myenzo yawo, Mlandu wakuti yatawasuwile kuli yano yamuweni lino wakatuka kumfwa. ¹⁵Watili kuli woliwo, "Yanji muni yonsi, Nukuyatanda izwi ku munthu wensi. ¹⁶Wino wasuwila nu nukubatizwa ali pususwa, nga nawino atasuwila ali kanwa.¹⁷Ivimyanisyo vii vilapita na yano yasuwila : Umwizina lyane yatalisya imipasi iyiyipe. Yalivwanga mumivwango iyipya. ¹⁸Yalilema inzoka namakasa yawo, nanthi ndiyangang'wa chonsi chino ichikolwa, chitanga chiwonone. Yaliyika amakasa pa yalwale, nga yaliya ningo,¹⁹Lino Mwene wawwanga kuli woliwo, wasevzilwe ukuya kupela kwiyulu nukwikala kwikasa lyakwe ndilo lyakwde leza. ²⁰Yakasambilila yafumile nukuya tanda izwi ponsikwende, pano Leza wawombanga nawo nukusimichizga izwi ni vimanyisyo vino yayile navyo.

Luka

1

¹Ayavule yasenzili nchito yakuyika ponga pali vino yalolechesyanga ukuti vyawombwa kuli sweswe, ²ngati muno vyapelilwe kuli sweswe muli yano pakutandika yali ayakamboni yano yalolanga naminso yawo nayantchito yizwi. ³Nga chalolike ichisuma kuli nene, umulandu nalolanga ningosana ukufuma pakutandika , ukuti mbalike mumukonzololo vyakwe mwemwe , ichisuma sana Theophilus, ⁴ukuti mumanye uwumolimo wavinthu vino mwasambilizwa.⁵Mmanda yakwe Herod mwene waku Yudeya pali kapepa mukalamba wino wamwanga Zakaliya ukuma ku Abijah; umuchi wakwe Elizabeth wali umwizikulu wakwe Aaron. ⁶Wonsi woyili yali ayalungamane paminso yakwe Leza , ukupita muli vyonsi vino Mwene akalonda . ⁷Kweni yatali numwana nawumwi umulandu Elizabethwali a chumba, nga wonsi yali ayakote pansita yii.⁸Nomba chizile chaya ukuti Zakaliya wali paminso yakwe Leza , wawombanga intchito zyakwe yasimapepo mumukonzololo wakwe . ⁹Mukukonkha umukonzololo wakusola ukuti wino aye a simapepo mukalamba , yamusozile mumayele ukuti ayinjile mung'anda yakwe Leza pakocha ivyakununchila. ¹⁰Iwumba lyonsi ilyawanthu lyapepanga kunzi pansita yilya pano ivyakununchila yavipembanga. ¹¹Nomba umungelo wakwe Mwene walolike kulim weliwe nukwimilila pambali pansaka pano yapembelanga ivyakununchila. ¹²Lino Zakaliya wamulola , wachuzile sana, nga inthete zyamulemle . ¹³Kweni umungelo watili kuli weliwe , " Utatina, Zakaliya , umuklandu amapepo yako yuvwika . Umuchi wako Elizabeti amakuvyalila umwana umonsi . Nga ulimwama Yohani.¹⁴Uliya nulukundo nukusechela , nayavule yalikunda pakupapwa kwakwe. ¹⁵Muno aliya uwakulondwa sana paminso yakwe Mwemwe. Atamwa wine nanthi uvyakunwa iwakukola , nga alizula numupasi umutiswe ukufuma munda muli nyina . ¹⁶Ayinji ayaluko lwa Isilayeli

yaliya kuli Mwene Leza wawo. ¹⁷Aliya paminso yakwe Mwene mumupasi namaka yakwe Eliya , ukufumya imyenzo yakwe ya tata ukuya kuyana nga nayambula ukuvwa ukuya aya mano ya wulungamane- ukuti yasenganye vyakwe Mwene ayanthu yano yasenganye vyakwe weliwe ."¹⁸Zakaliya wavwanzile ku mungelo, "Ningamanya wuli chino ? Muno nemukote sana numuchi nawe umukote." ¹⁹Umungeli waswike nga watili kuli weliwe , " Ne Gabilyeli, wino akayimilila paminso yakwe Leza . Nthumilwe ukuti nize vwange nawe, ukuti nkholetele izwi lino. ²⁰Lolechesya ! umamyalala, uwawula ukuvwanga , mphaka pano ivinthu vino viza vyachitwa. Umulandu mutasuwilanga amazwi yane, yano yalikwaniliswa pansita yakwe."²¹Nomba ayanthu yalindililanga Zakaliya. Yazungwike pakuti wasendanga kasita mwitempeli . ²²Kweni lino wafuma , atavwanzile nawo . Yizile yiluka ukuti waweni ivyankholelo lino ali mwitempeli . Wawalanjizganga sile ivimanyilo nga wamyalile sile . ²³Chizile chaya ukuti pano amanda yatchito yakwe yazizile , wayile kung'anda yakwe .²⁴Lino papita amanda ya, Umuchi wakwe Elizabeti wali nindilwa nga kumyezi yisano wavwamanga . Wavwanganga watinji, " ²⁵Chi achino Mwene wantchitila nene pano wambeni nuwila ukuti afumye insonyi payanthu."²⁶Mumwezi wakwe chisano nawonga , umungeli Gabilyeli watumilwe ukufuma kuli Leza ukuya mumusumba wakwe Galileya wuno wukayamwa Nazaleti, ²⁷ukuya kuli mwali wino wazanyile umonsi wino wali a Jozefu, wino wali uwaluko lwakwe David, Nga nizina lywkwe mwali lyali a Mary. ²⁸Wizile kuli weliwe nukuvwanga ukuti , " Nkhuwalamuka , mwemwe mweyanthu muli nulongo sana ! Mwene ali namwe." ²⁹Kweni wavulungine sana namazwi yakwe nga wazungwike ukuti kungaya ukulamunkhana kwamutunduchi ku .³⁰Umungelo wavwanzile kuli weliwe, "Utatina , Mary, muno wazana ulongo na Leza . ³¹Lola , umaya nindilya nukukwata umwana umonsi . Ulimwama izina lyakwe 'Yesu' . ³²Aliya uwakulondwa sana nga aliyamwa umwana wamukalamba sana. Mwene Leza alimupa ichilimba chakwe kuku yakwe David. ³³Alikala mung'anda yakwe Yakobe umuyayaya, nga kutaliya ukusila kwa umwene wakwe ."³⁴Mary watili kumungelo , 'Chimachitwa wuli chino, muno nthamanyile umonsi nawumwi?'" ³⁵Umungelo waswike nga wavwanzile kuli weliwe , " Umupasi utiswe wuliza pali wewe, nga namaka yakwe wilya umukalamba sana yaliza apali wewe. Nga umutiswe wino alipapwa aliyamwa umwana wakwe Leza . ³⁶Lola , umukamu wako Elizabeti nawe waya nindilwa yamwana umonsi nuwukote wakwe. Wuno umwezi wakwe chisano nawonga, wino wamwanga ukuti a chumba . ³⁷Muno nachimwi chilipotwa kuli Leza." ³⁸Mary watili, " Lola , ne watchito umwanachi wakwe Leza . Leke chiye vivyokwene ngati muno mwavyangila . " Apano umungeli wamusile . ³⁹Apano Mary wakatwike palya kwene nga zuwazuwa wakatwike ukuya mummyamba ya kuyudeya. ⁴⁰Wayile mung'anda yakwe Zakaliya nukumulamuka Elizabeti. ⁴¹Nomba chachitikwe ukuti lino Elizabeti wuwwa ukulamuka kwakwe Mary, umwana muchipapilo chakwe wavwintwike, nga Elizabeti wazuzile numupasi ukutwike .⁴²Wakwezige amazwi yakwe nukuvwanga ukuti , " Mweyalotwe mwemwe muwanachi, nga nivilotwe ivikomwa vyamuvipapilo vinu. ⁴³Chachitwa wuli ukuti mama wakwe mwene wane ayize kuli nene? ⁴⁴Muno lolini, lino ukuvwika kwa kulamuka kwako kwiza mumakutwi yande, umwana muchipapilo chane wavwintwike kulukundo. ⁴⁵Umulotwe ialo wino wasuwile ukuti kuliya ukukwanilisa kwa vinthu wino vyavwanzilwe kuli weliwe ukufuma kuli Mene ."⁴⁶Mary wavwanzile , " Uwumi wane wukamutumphula Mwene, ⁴⁷nga numupoasi wane wukakunda muli Leza katula wane .⁴⁸Muno walola uwunono wane patchito. Lolini, ukufuma nomba impfwapa zyonsi yalingama nene umulotwe. ⁴⁹Muno wino umutiswe wachita ivinthu ivikalamba kuli nene, nga nizina lyakwe ilitiswe. ⁵⁰Uluse lyakwe lukaya kuli wonsi ukufuma kumfwapa na kumfwapa yano yakamutina . ⁵¹Walanjizga amaka nikasa lyakwe; wawasasya yalya yano yali nichimeka mukwelenganya kwa myenzo yawo. ⁵²Wawisya yamwene ukufuma pavilimba vyawo nga wawakweza yalya yano ayapansi. ⁵³Wawikusya ayanzala nivinthu ivisuma , kweni ayakankhala yapita nanthichimwi. ⁵⁴Wapa uwutuli ku Izilayeli kawomba wakwe , ngati ukukumbuka ukulanjizga uluse ⁵⁵(ngati muno wavwanjile kuli ya tata) kuli Abraham na yaluko kumuyayaya. ⁵⁶Mary wikazile na Elizabeti kumyezi yatatu nga wawelile ukung'anda yakwe . ⁵⁷Nomba insita yakwanyile yakwe Elizabeti ukuti aye apape umwana akwe nga wapafile umwana umonsi . ⁵⁸Ayapalamani yakwe nayakamu yakwe yuvwile ukuti Mwene walanjizya uluse lwakwe kuli weliwe, nga yasechile nawe .⁵⁹Nomba chachitikwe pawanda wakwe chisano nawutatu ukuti yizile pakulembulula umwana. Nge yamwamile "Zekaliya," izina lyakwe tata wakwe . ⁶⁰Kweni nyina waswike nukuvwanga ukuti , " Awe. Aliyamwa Yohani." ⁶¹Yatili kuli weliwe , " Pasi nawumwi payakamu yako wino akayamwa izina lino ."⁶²Yasinizyananga na tata wakwe muno walondanga ukuti ayame . ⁶³Yisi watili yamulondele apakuwalika nga wawalike , " Izina lyakwe a Yohani." Wonsi yazungwike pali chino . ⁶⁴Papokwene umulomo wakwe wayulike nga nululimi lyakwe lwasapike . Wavwanganga nukumulumbula Leza . ⁶⁵Inthete zyawalemile wonsi yano yikazile nawe papipi. Vyonsi vino vyazesile mumuzi wonsi uwa Yudeya . ⁶⁶Wonsi yano yuvwanga yavisengulanga umumyenzo yawo , nukuvwanga uuti , " Nga umwana wino aliya awenj?" Muno ukasa lyakwe Mwene lye lili nawe. ⁶⁷Tata wakwe Zakaliya wazuzile numupzi umutiswe nga wachimila , nukuvwanga ukuti , " ⁶⁸Uwakumukwezga aye a Mwene, Leza wakwe Izilayeli , muno ayizile ukuyayavwa nga wakwanilisa ukuwasapula ayanthu yakwe. ⁶⁹Wakatusya wumwi uwamaka ukufuma mu g'anda yakswe David uwakutupudsusya ⁷⁰(muno wavwanjilanga nintchimi yakwe ilungamane ukufuma kali) , ⁷¹twapusuka kuyalwani yitu nakumakasa yakwe yano yatupata. ⁷²Aliwomba chino ukuanjizya uwila kuli ya tata yitu nukwizuka vino yanyepa, ⁷³uluvwano luno wavwanzile kuli Abraham tata switu. ⁷⁴Walafile ukutupa sweswe vino tuli, muno twafumila mumakasda yayalwani yitu, tulimuwombela ukwawula inthete ⁷⁵muwutiswe namuchumi pali weliwe mmanda yitu wonsi. ⁷⁶Nadi, namwe, ayana, mulamwa intchimi yakwe wilya umukalamba , muno mulaya paminso yakwe Mwene ukuti mukasenganye inzila yakwe, ukuwawuzga ayanthu ivwakwiza kwakwe, ⁷⁷ukuwapela amano yakupususya ayanthu yakwe pakuwatetela uwononyi wawo. ⁷⁸Chino chilachitwa umulandu waluse lwakwe Leza witu, umulandu wakwe chino , umupususyi wino, wino ali ngati ilanzi lino likukwela , aliza pakutwavwa sweswe, ⁷⁹aliswepa pali yalya yano yikala

mumfinzi namuchinzungwani chanfwa. Aliwomba chino ukuti ayike amakulu yitu umunzila yamutende .¹⁸⁰Nomba umwana wakuzile nga wakomile mumuzimu, nga walinji mumphanga mphaka pawanda pano aliloleka kuwanthu ya ku Isilayeli.

2

¹Nomba mumanda yalya , chizila chaya ukuti Kayesala Augustus watumile inthumi ukuti kalembela achiyikwe kuyanthurwonsi yano yakwikala umunsi . ²Wino wali akalembela wakutalika ukuwombwa pano Quirinius wali umukalamba waku Syria. ³Apano wensi wayile kumwawo ukuti akalembesye . ⁴Yosefe nawe wayile ukufuma ku Galilee, ukufuma kumusumba wakwe Nazaleti, ukuya ku Yudeya, ukuya kumusumba wakwe David , wino wukayamwa Betilehemu, umulandu wali uwamung'anda nuluko lwakwe David. ⁵Wayile kulya pakulembesya ponga na Mary, wino yuvwine nawe inthwalwa nga wali nuwula . ⁶Nomba chizile chaya ukuti lino yali kuku, insita yizile ukuti apape umwana . ⁷Wapafile umwana umunsi , katote wakwe , wamuvunzile mummyenda iyitali nga wamuyisile kuno yakasengwila ichakulya cha ng'mbe, umulandu patali uwuyo wakuti yikale mung'anda yawenyi. ⁸Kwali yakachema kumusumba wulya yano yachemanga yakapoli yano yikalanga mumphanga , ukulola ing'onzi zyawo uwusiku . ⁹Umungelo wakwe Mwene walolike kuli woliwo , nga nuwukalamba wakwe Mwene waswefile ukuwaliwilizga , nga yazuzile ninthete sana.¹⁰Apano umungelo wavwanzile kuli woliwo, " Mutatina , umulanfdu nkhuleta izwi ilisuma lino lilaleta ulusechelo ulukalamba kuyanthurwonsi. ¹¹Ilelo umupususyi wapapwa kuli mwemwe mumusumba wakwe David! A Khilisu Mwene! ¹²Chino ichilanjizgo chino chilapelwa kuli mwemwe : Mulizana umwana yamuvunzile mummyenda alazile nuno yakasengwilamo ivyakulya vwa ng'ombe."¹³Papokwene palinji ponga nayangeli iwumba ukufuma kupela , yakumulumbula Leza nukuvwanga, ¹⁴Uwuchindame wuye kuli Leza uwakwiyulu, nga kuye umutende pansi yapansi kuyanthurwino akakunda nawe."¹⁵Chizile chaya ukuti pano ayangeli yafumile ukufuma pali woliwo ukuya kupela , yakachema yang'onzi yavwanzyanyanga , "Nomba tuyini tuye ku Betilehemu tukalole ichinthu chino chachitwa , chino Mwene watumanyisya."¹⁶Yutuchile kuku nga yamuzanyile Mary, Yosefe nga numwana , wino walazile muno yakasengula ivyakulya vvang'ombe. ¹⁷Lino yamulola , yizile yamanyisya nyino chavwanzilwe kuli woliwo ivya mwana . ¹⁸Wonsi yano yuvwile chino yazungwike pali chino chavwanzilwe kuli mwoliwo nayangeli . ¹⁹Kweni Mary welenganyanga pavinthu vyonsi vino wuvwile, wavisengwile mumwenzu wakwe. ²⁰Yakachema yawelile, yakumulumbula nukumukwezya Leza pali chonsi chino yuvwile nukulola , nga muno vyavwanzilwe kuli woliwo.²¹Lino uwumalilo wawanga wakwe chisano nayatatu , lino yamulembulula , yamwamile Yesu, izina lino yamupile ayangelo lino atani ayikale muchipapilo .²²Lino amanda yano yalondwanga ukuti yaswepe yapita , ukukonkha ilamulo lyakwe Moses, yizile nawe mwitempeli mu Yelusalemu ukuti yamulanjizge Mwene . ²³Muno chawalikwa mumalamulo yakwe Mwene, " Umunsi wensi wino wayula ichipapilo alisolwa ukuti aye umuchindame kuli Mwene." ²⁴Apano yayisile imphutle ukukonkha vino vyavwanzilwe umwilamulo lyakwe Mwene , " utwana twankhunda twili."²⁵Lolechesyini, kwali umunthu mu Yelusalemu wino izina lyakwe wali a Simiyoni, nga umunthu wino wali umulungamane nuwakuyipa. Walindililanga wino angawamyalazya aya Isilayeli nga numupasi umutiswe wali pali weliwe . ²⁶Chizile chamanyikwa kuli weliwe mumupasi umutiswe ukuti atalite alole infwa pano atani alole Khilisu wakwe Mwene . ²⁷Ukukolelelwa numupasi, Simiyoni wizile mwitempheli. Lino ayakwasi yamuleta umwana Yesu, ukuti yawombe kuli weliwe ukulingana numwata wilamulo, ²⁸wamusenzile mumakasa yakwe nukumutumphula Leza, ngawanzile ukuti , ²⁹" Nomba muwazumulizge ayantchito yakwe yapite mumjutende, Mwene , ukuyana nizwi lyinu.³⁰Muno aminso yane yalola ukupususya kwako, ³¹kuno usenginye paminso yawanthurwonsi: ³²Ulukozyo lwakuwumbula kuyakunzi nuwuchindame wawanthurwoko ayaisililayeli."³³Tata wakwe na mama wakwe yazungwike pali vino vyavwangangwa vyakwe weliwe. ³⁴Simiyini wawalosile nga wavwanzile kuli Mary mama wakwe, "Lolechesyini, umwana wino wasolwa kukupona nukuzyuka kwayanthurwavyavule mu isilayeli nga nichilanjizyo chi no chikukanwa- ³⁵nga nichimayi chililasa umwenzu- ukuti amelengwi yamyenzo yawavule yingamanyikwa. "³⁶Inchimi iyanachi wino wamwanga Anna walinji papa. Wali umwana wakwe Fanuwelo ukufuma kuluko lyakwe Asha. Wali umukote. Wikaziolo numulume wakwe imyaka yisano nayili ukufuma pano wali a mwali , ³⁷nga wali umufwilwe kumyaka amazimbi yasano nayatatu na yinayi. Atasilepo itempeli kweni wawombanga uwambula ukulya na mapepo , uwusiku numusanya. ³⁸Pansita yilya kwene wizile kupipi kuli woliwo nukutalika ukusalifya kuli Leza , nga wavwanganga vya mwana wakwe kuli wensi wino walindililanga ukupusuka kwakwe Yelusalemu.³⁹Lino yamala vyonsi yalondwanga ukuti yawombe ngati umwilamulo lyakwe Leza, yawelile ku Galilee, kumusumba wawo uwa Nazaleti. ⁴⁰Umwana wakuzile nga wali namaka, lino amano yakuvula , nga ninkhumbu yakwe Leza yali nawe.⁴¹Yayisi yayanga ku Yelusalemu umwaka wuliwonsi kuli pasaka. ⁴²Lino waya nimyaka ikumi lyonga nayili , yayile kapyo kumwata wawo wakwe pasaka. ⁴³Lino yikala papa amanda wonsi ayakulya, yatalike ukuwela kung'anda . Kweni umulumendo Yesu wasyazile kunsizi mu Yelusalemu nga ayakwasi yakwe yatachimanyile. ⁴⁴Yelenginye ukuti ali niwumba lino lyapitanga nawe ponga , nga yapisile uwulendo wamanda yamwi. Nga apano yatalike ukumulonda muyakamu namuwawuze.⁴⁵Lino yatamuzana, yawelile ku Yelusalemu, nukutalika ukumulonda kuku. ⁴⁶Lino papita amanda yatatu yizile yamuzana mwitempheli, ayikazile pakasi payasambilkizi, akuwuvwichisya nu wuzya amawuzyo. ⁴⁷Wonsi yano yamuvwanga yazungwike pakuvwichisya kwakwe nukwasuka.⁴⁸Lino yamulola , yazungwike. Mama wakwe wavwanzile kuli weliwe, " Mwana, ichani chino wawomba vikwene kuli sweswe munzila yino? Lola, tata wako nanene twetukukulonda sana wewe."⁴⁹Watili kuli woliwo, " Ichani chino mwemukundondela ? Mutamanyile ukuti nklhulonda ukuti imbombe intchito yakwe tata?"⁵⁰Kweni yatuvwichisye chino wasulanga mumazwi yalya. ⁵¹Apano yawelile nawo ukung'anda ku Nazaleti nga

wawuvwilanga. Mama wakwe wasengwile ivinthu vyonsi mumenzo wakwe.⁵² Kweni Yesu wapitilizganga ukukula mumano nakumwili, nga wapitilile ukumukundfa Leza nayanthu .

3

¹Mumwaka wikumi lyonga nayisano pano walamulilanga Tiberius Caesar- pano Pontius Pilate wali umukalamba wa ku Yudeya, Herod walamwilanga mu Galilee, umwina wakwe Filipu walamwilanga muni ya Ituraea na Trachonitis, nga Lysanias walamwilanga ku Abilene, ²pansita yawulamulili uwukalamba wakwe Annas na Caiaphas- izwi lyakwe Leza lyizile kuli Yohani umwana wakwe Zekaliya mu mphanga .³Wayile muni yonsi yakwe Yolodani, ukukosola ivyaluwatizgo lwakulapa ukuti yize yatetelwe uwononyi.⁴Muno chawalikwa mwibuku lya mazwi yakwe Ayizaya intchimi, " Ukuvwika kwa lyamo longa ukufuma mumphanga , ' Senganyini inzila yakwe Mwene, pangini inzila yakwe yololoke.⁵⁶Ulunyika lyonsi lulazula , numwamba wonsi na mawe vilika , nisewo inyongane yiloloka , nga namawuyo ayayipe yalipangwa imisewo, nga numwili wonsi wulilola ukupusuya kwakwe Leza ."⁵⁷Apano Yohani watili kwiwumba yano yakwiza ukuti yize yawatizwe naweliwe, "Mweyana ya Nzoka ! Aweni wawachenjezizge ukute mutuke kumachuzi yano yali pakwiza.⁸Achino, sekini ivikomwa vino vingalapa, nga mutatalika ukuvwanga mwenga , ' Tuli na Abraham kuli ya tata yitu, ' muno nkhuwanena ukuti Leza afwile ukukatusya ayana yakwe Abraham ukufuma kumawe yano .⁹Nanomba kwene imphasa yili papipi nimisisi yamiti. Ukuti umuti wonsi wuno wutakuseka wuputulwe nukusumbilwa pa moto."¹⁰Apano iwumba lyamukolowozganga , nukuvwanga ukuti , "Nga nomba tuwombe chani?" ¹¹Wawaswike nukuti kuli woliwo, " Nanthi wumwi ali nivizwalo vili, amupeleko umunthu wino asi navyo, nga nawino ali nichakulya achite chilichimwi ."¹²Yakasontchesya ya misonkho nawo yizile ukuti yize yawawatizye, nga yatile kuli weliwe, " Musambilizi, tuchite chani?" ¹³Watili kuli woliwo, " Mutasenda imphiya izivule ukulusya zino mufwile musende."¹⁴Ayakeya yamwi yamukolowozizye, yavwanzile, " Nga swemo? Tuchite chani?" Watili kuli weliwe, " Mutasenda imphiya kuli wensi pakupatichizga , mutamulonga wumwi uwuyi. Mwikute navino muli navyo."¹⁵Nomba lino ayanthu yakumulindilila Khilisitu ukwiza , wensi wazungukanga mumenzo yawo vyakwe Yohani, nanthi angaya umu Khilisitu. ¹⁶Yohani waswike pakuvwanga kulim wonsi, " Ngati kuli nene, nawawatizwe namanzi, kweni wumwi akwiza wino ali namaka nkhanu ukulusya nene, nupya nthalingine nukuti ningamusapula utunyepelo twa ndyato zgakwe. Aliwawatizya numupasi umutiswe nu moto ."¹⁷Ulupe lwakwe luli mumakasa yakwe ukuti lupusanye imphumba insuma kuviswaswa nukusenda imphumba insuma ukuyasengula umunkhoma . Kweni alipemba iviswaswa vyonsi numoto wuno wusizima penepo."¹⁸Namunzila zyuze ngati zino, Yohani watandanga izwi kuwanthu. ¹⁹Lino Herod wazumilizwa kapya ukuti atwale umuchi wa muto wakwe Herodias, nga napali vyuzde vino iviyipe vino Herod wawonvile, ²⁰wonjizge chino kuli woliwo, nga waweni Yohani mung'anda yaminyololo.²¹Nomba chizile chaya ukuti, lino ayanthu wonsi yawatizwa, Yesu nawe wawatizwe, nomba lino akupepa , ukpela kwayulike , ²²nga numupasi umutiswe mukaye kamunthu wisile pali weliwe nga inkhunda , nga nizwi lyizile ukufuma kupela , " Wemwana nane, wino namutemwa. Nakunda sana nawe."²³Lino Yesu watalika intchito yakwe, wali mimyaka papipi amakumi yatatu. Wali umwana umonsi (ngati muno yachisendile) wakwe Yosefe, umwana wakwe Heli, ²⁴umwana wakwe Matthat, umwana wakwe Levi, umwana wakwe Melchi, umwana wakwe Jannai, umwana wakwe Yosefe.²⁵Yosefe wali umwana wakwe Mattathias, umwana wakwe Amos, umwana wakwe Nahum, umwana wakwe Esli, umwana wakwe Naggai, ²⁶umwana wakwe Maath, umwana wakwe Mattathias, umwana wakwe Semein, umwana wakwe Josech, umwana wakwe Joda.²⁷Joda umwana wakwe Joanan, umwana wakwe Rhesa, umwana wakwe Zerubbabel, umwana wakwe salathiel, umwana wakwe Neri, ²⁸umwana wakwe Melchi, umwana wakwe Addi, umwana wakwe Cosam, umwana wakwe Elmadam, umwana wakwe Er, ²⁹umwana wakweJoshua, umwana wakwe Eliezer, umwana wakwe Jorim, umwana wakwe Mattat, umwana wakwe Levi.³⁰Levi wali umwana wakwe Simeon, umwana wakwe Judah, umwana wakwe Joseph, umwana wakwe Jinam, umwana wakwe Eliakim, ³¹umwana wakwe Melea, umwana wakwe Menna, umwana wakweMattatha, umwana wakwe Nathan, umwana wakwe David, ³²umwana wakwe Jesse, umwana wakwe Obed, umwana wakwe Boaz, umwana wakwe Salmon, umwana wakwe Nahshon.³³Nahshon wali umwana wakwe Amminadab, umwana wakwe Admin, umwana wakwe Arni, umwana wakwe Hezron, umwana wakwe Perez, umwana wakwe Judah, ³⁴umwana wakwe Jacob, umwana wakwe Isaac, umwana wakwe Abraham, umwana wakwe Terah, umwana wakwe Nahor, ³⁵umwana wakwe Serug , umwana wakwe Reu, umwana wakwe Peleg, umwana wakwe Eber, umwana wakwe Shelah.³⁶Shelah wali umwana umonsi wakwe Cainan, umwana umonsi wakwe Arphaxaad, umwana umonsi wakwe Shem, umwana umonsi wakwe Noah, umwana umonsi wakwe Lameck, ³⁷umwana umonsi wakwe Methuselah, umwana umonsi wakwe Enoch, umwana umonsi wakwe Jared, umwana umonsi wakwe Mahalaleel, umwana umonsi wakwe Cainan, ³⁸umwana umonsi wakwe Enos, umwana umonsi wakwe Seth, umwana umonsi wakwe Adam, umwana umonsi wakwe Leza .

4

¹Apano Yesu , lino wazula numupasi umutiswe, wawelile ukufuma ku luzi lwakwe Yolodani nga wakolelelwanga numupasi mumphanga , ²kuno mumanda amakumi yasano Satana wamwezeganga . Atalyanga nachimwi pamanda yawo , ngapawumalilo pansita yiyo wali ninzala.³Satana wawwanzile kuli weliwe, " Nnthi we mwana wakwe Leza, linene iwe lino ukuti liye umukate." ⁴Yesu wamwaswike, "Chawalikwa, 'Umunthu asiyikalila pamukate wutupu."⁵Apano Satana wamusenzile Yesu ukuyamulanjizya umwene wonsi uwapansi yapansi pali kasita munono sana. ⁶Satana watili kuli weliwe, " Ndikupela amaka wonsi yano nuwukulu wakwe, muno vyapelwa kuli nene, nga ningamupela wensi wino

nkhulonda .⁷ Apano , nanthi wafukama nukumphepa , wulaya uwako.¹⁸ Kweni Yesu waswike nukuvwanga ukuti , " Chawalikwa , ' mulipepa Mwene Leza winu, nga muliwombela weliwe wenga ."¹⁹ Apano Satana wamusenzile ukuya ku Yelusalemu nukumuyika papela pi tempeli, nga wavwanzile kuli weliwe , " Nanthi wemwana wakwe Leza , yisumbe pansi ukufuma pano .¹⁰ Muno chawalikwa , ' Aliwalamwila ayangelo yakwe vyake mwemwe, ukuti awachinjilize mwemwe,'¹¹ nga , 'Yaliwatumphula mwemwe umumakasa yawo, ukuti mutayipunula amatamba yinu mumawe."¹² Ukumwasuka , Yesu wavwanzile , "Chavwangwa ukuti , ' Mutamuyika Mwene Leza winu mukwezwa."¹³ Lino Satana wamalizya ukumwezya Yesu , wafimile penepo nukumusya papa kwene mphaka kunsita yuze .¹⁴ Apano Yesu wawelile to Galileya mumaka yamupasi, nganilandwe lyakwe lyafisile paliponsi muni yilya .¹⁵ Apano watalike ukusambilizya mumasinagogi nga wonsi yamuwanzyanga.¹⁶ Wizile mu Nazareti, muno wakulile, nga muno wali umwata wakwe, winjile mu mung'anda yamapepo pa wanda wa mulungu nga wimilile ukuti awazye umwakukwezya .¹⁷ Yamupile ipepela lya ntchimi Isaiiah . Wakonzolwile ibuku nukuzana pano palemvilwe,¹⁸ Umupasi wakwe Mwene wuli pali nene, umulandu wansozile nene ukuti ndumbilile izwi kuyapotwe. Anthumile ukazavwanga ivya kusapuka kuyanyepwe nukuzana nupya uswepe kuli ya nthonkho, ukuyasapula yano yalyatililwa,¹⁹ ukutanda insita yalukundo lwakwe Mwene.²⁰ Apano waponvile ipepala lilya , wawapile yano yali papa, nukwikala pansi . Aminso yakwe wensi mung'anda yamapepo yalolechesizye pali weliwe.²¹ Watalike ukuvwanga kuli woliwo, "Ilelo amawaliko yakwaniliswa mukuvwa kwinu." ²² Wensi palya wavwanzile ningo vyakwe weliwe nga yazungwike pamazwi yano yafumanga mumulomo wakwe , nga yakolowozizye , " Wino sumwana wakwe Yosefe?"²³ Wavwanzile kuli woliwo, "Imolimo mulivwanga umulumbe wuno kuli nene, ' Sing'anga , yipozye wenga. Chonsi chino tuvwiile vino mwawonvile mu Kapenamu, wombini chilichimwi kumuzi winu ."²⁴ Kweni wavwanzile, "Ichendi kuvwanga kulim mwemwe , pasi intchimi nayimwi yino yikapochelwa mumuzin wakwe ."²⁵ Kweni muwuchendi nkhuwanena mwemwe ukuti kwali ayafwilwe mu Izilayeli pansita yakwe Eliya , lino kwiyulu kwayalika kumyaka yitatu nimyezi yisano nawonga nga niza iyikalambna yizile yaponi muni yonsi.²⁶ Kweni Eliya atatumulwe kulikonsi , kweni ku Zelefasu mu Sidoni, kumufwilwe wino wikalanga kulya .²⁷ Kwali ayamambombo ayavule mu Izilayeli pansita yakwe Elisha intchimi, kweni nawumwi wino wapozile ukufumyapo Namani uwa ku Siliya ."²⁸ Ayanthu wonsi mu ng'anda yamapepo yasosile lino yuvwa ivinthu vino.²⁹ Yanyamwike, nukumupatichiziga ukuti afume mumusumba , nga yamutwazile lwika lwa mwamba pano ing'anda zgawo zyazenzilwe, ukuti yamusumba ukufuma papela palwika .³⁰ Kweni wapisile pakasi pali woliwo nukuya kuwuyo wuze .³¹ Apano wisile ukuya ku Kapenamo, umusumba wamu Galileya, nga apano watalike ukuwasambilizga pa Mulungu.³² Yazungwike pavisambilizga vyakwe, muno wavwangaga namaka.³³ Nomba mumasinagogi mwali umunthu wumwi wali numupasi wa vimphepo iviyipe, nga walizile nukupunda sana,³⁴ "Ah! Tuwombe chani nawe, Yesu wamu Nazaleti? Wizile pakuzatonona ? Nkhumanyile - umutiswe wakwe Leza!"³⁵ Yesu wayikalipile umupasi uwuyipe , ukuvwanga ukuti , "Myalala! Fuma muli weliwe!" Lino umupasi uwuyipe wamuponya umunthu wilya pansi pakasi pawanthu, wizile wafuma muli weliwe uwambula ukumuchisa.³⁶ Ayanthu wonsi yazungwike sana, ngayavwanga vyakwe chino wenga numuze. Yatili, "Amazwichi yano? Wayilamula imipasi imiyipe nuwulamulili namaka nga yafumile."³⁷ Apano inkhani yakwe weliwe yatalike ukutandwa kulikonsi mumizi.³⁸ Apano Yesu wafumile mu Sinagogi nukwinjila mung'anda yakwe Simon. Nomba manguvwala wakwe Simon wachulanga numwili, nga yamudandawulile mama wilya .³⁹ Apano wimilile pali weliwe nga wayikalipile indwala yilya , nga yafumile . Papokwene wanyamwike nukutalika ukuwawombela .⁴⁰ Lino ilanzi likufuma , Ayanthu yalesile kuli Yesu wensi wino wali umulwale nindwala izilekanelekane. Wayisile amakasa yawo pali wensi nga wawapozizye.⁴¹ Imipasi iviyipe yafumanga mulavule , yalilanga nukuti , " We mwana wakwe Leza !" Yesu wayikalipile imipasi iviyipe nga wayimyalalike, umulandu yamanyile ukuti wali a Khilisitu.⁴² Lino insita yamusanya iyakupuzza yiza , wayile kuwuyo wakwe wenga . Iwumba lya wanthu lyamulondanga nukwiza pano wali. Yezizge ukuti atafuma penepo pali woliwo.⁴³ Kweni wavwanzile kuli woliwo, " Nani nfile inthande izwi lyakwe mwene kumisumba yuze iyivule, umulandu chino ali chifukwa chino natumulwe kuno."⁴⁴ Apano wapitilile ukutanda izwi muma Sinagogi muyudeya monsi.

5

¹ Nomba chawomvilwe pano ayantu yamukonganilanga Yesu nukuvwichisha kwizwi lyakwe Leza, ilyakuti wimilile mu mbali mu li yemba uwa Genezaleti.² Waweni amawato yayili yali mumbali muli yemba. Yakalema yanswi yafumile na mwenemo yali pakufula amakonde yawo.³ Yesu winjile mu wato wonga, wuno walinji uwakwe Simoni, nukumunena ukuti ayinjile nawo mumanzi pakalutala kanono. Apano wikazile pansi nukusambilizya ayanthu yano yali kunzi ukwi wato.⁴ Lino wamala ukuvwanga watili kuli Simoni, "Senda uwato uwinjile pakasi pa manzi usumbile konde ukuti muleme."⁵ Simoni waswike ukuti, "Mwene, tuwomvile wusiku wonsi nukuti tutalemile nanthi yimwi, kweni pizwi linu, nimasumbila imikwawo,"⁶ Lino yachita chii, yalemile inswi izivule sana, nga namakonde yawo yalepukanga.⁷ Apano yawalanjile awuze yano yalinji mu wato wuze ukuti yize ya wavwe. Yizile nukuzuzya amawato wonsi yayili, nukuti yatalike ukunwela .⁸ Kweni Simoni Peteli, lino walola chii, waponile mumakulu yakwe Yesu, ati, "Mufumepo pali nene, oakuti nemononyi, Mwene."⁹ Pakuti wazungwike, nawonsi yano wali nawo, pakulema kwanswi kuno kwachitike.¹⁰ Chii chawapazi Yakobe na Yohani, ayana yakwe Zebediwa, yano yalinji ayawuze yakwe Simoni. Yesu watili kuli Simoni, "utatina, pamulandu wakuti ukutalika ilelo wandi walema ayanthu."¹¹ Lino yiza na mawato yawo pano yakatuchile, yasile vyonsi nukumukonkha.¹² Chizile chaya ndi vii pano wali mumusumba wumwi, umunthu wino walinji na mapute. Lino wamulola Yesu wayile pamanso pakwe nu kulenga ukuti, "Mwene, ndimungalonda, mungaswefya."¹³ Apano Yesu wasenzile ikasa lyakwe nu kumulema, ati, "Nkhulonda. Swepa." Pansita yiyo kwene wapozile.¹⁴ Wamusundilichizizye

ukuti utati umuwuzye umunthu nanthi wumwi kweni wamunenyile ukuti, "Pita munzila yako, nukuya yilanjizya wenga kuli yasimapepo nukupa ichawila pa kupola kwako, ukulingana na vino Mose wapingwile, pa wusimisi kuli woliwo."¹⁵Kweni pali chino wafisizye achileachimanyikwa konsi, ngi wumba lya yanthu lizile alikongana pali pamwi ukumuvwa pano ukusambilizya nukupola kwa wulwale wakwe.¹⁶Kweni weni watolwike ukuya kumapoli nukuya pepa.¹⁷Wizile uwanda wonda panda yalya yano wasambilizyanga, nupya yayanga nayasambilizi ayawupinguzi yano yafumile kumizi iya Galileya na Yudeya ukufuma mu Yelusalemu. Amaka yakwe Mwene yali nawe ayakupozya.¹⁸Nomba awonsi yamwi yizile yanyamwile pachitanda umunthu wumwi wino wino wafwile mbali, nga apano yalondanga inzila iyakuti yinjilile nawe mukasi ukuti yamuyike pansu pankholelo pali Yesu.¹⁹Yatayizanyile inzila ukuti yize nawe umukasi umulandu wiwumba, apano yayile papela pang'anda nga yamwinjizye ukupitila pamuson, pachitanda chakwe, pakasi pawanthu, wayile pankholelo pali Yesu.²⁰Ukulola ulusuwilo lwawo, Yesu watili, " Monsi uwononyi wako wakutetela wewe." ²¹Yakawalika na Falisayi yatalike ukuwuzichisya pali chino, nukuti yatili, " Aweni wino wuno akuvwanga vino? Wino angatetela uwononyi kweni Yesu mutupu?"²²Kweni Yesu, ukwelenganya vino yelenganyanga, waswike nga wawwanzile kuli woliwo, " Ichani chino mukukolowozga chino mummyenzo yinu? ²³Ichani chino ichipepuka pakuvwanga ukuti, " Uwononyi wako wakutetela ' nanthi ukuti ' Katuka nga upite? ²⁴Kweni mufwile mumanye ukuti umwana wa munthu ali namaka yakutetela uwononyi, "- watili ukumunthu wilya -"Nkhukunena, nyamjuka, nyamula ichitanda chako nga yanga ukung'anda yako." ²⁵Papokwene wakatwike pankholelo pawo nga wanyamwile ichitanda pano walazile. Apano wayile kung'anda yakwe, akumulumbula Leza ²⁶.Wensi wazungwike nga yamulumbwile Leza. Yazuzile ninthete, nga yatili, " Twalola ivyakuzungusya lelo." ²⁷Lino ivinthu vino vwachitwa, Yesu wafumile penepo papa nga waweni kasontchesya misonkho wino wamwanga Levi ayikazile pachitenti chakwe yakasontchesya. Watili kukli weliwe, " Nkhonkha." ²⁸Apano Levi wakatwike nukumukonkha, ukusya chilichonsi kunsizi. ²⁹Apano Levi wasenginye ichakulya umunyanda yakwe chakwe Yesu. Mwali yakasonchesya yamisinkho avule sana umunyanda yakwe nga nyanthu yawuze yano yikazile pitewulo nga yalyanga nawo. ³⁰Kwene aya Falisi na yakawalika yawo yayilizinye kuya londezi yakwe, yatili, " Ichani chino ukulya nu kunywa nayakasontchesya misonkho nawononyi?" ³¹Yesu wawaswike, " Ayanthu yali ningo yasilonda sing'anga; yalya yatupu ayalwale. ³²Nthiza pakwama ayalungamane, kweni awononyi ukuti yalape."Kweni ³³Yatili kuli weliwe, " Ayalondezi yakwe Yohani yasala ukulya nukupepa, nga nayalondezi yawa Falisi yakawomba chilichonga. Kweni ayalondezi yako yakulya nukunywa." ³⁴Yesu watili kuli woliwo, " Wuzge pali wumwi wuno angama ayanthu kuchikwati zuwazuwa pano siwanga achili ali nawo? ³⁵Kweni uwanda wuliza pano siwanga alisenda ukufuma pali woliwo, apano mumanda yalya kwene apano yalisala ukulya." ³⁶Apano Yesu wawwanzile umulume kuli woliwo. " Pasi nawumwi wino akalepula umwenda ukufuma kumwenda uwupya nukuwombela ukuti agambichile umwenda uwukali. Nanthi akuwomba chicho, alilepula umwenda uwupya, nga akamwenda ukufuma kukamwenda akapya kataliyana numwendfa uwukali." ³⁷Pasi nawumwi wino akayika uwengwa mundala. Nanthi wawomba chicho, uwengwa uwupya wulifulusya indala, nga uwengwa wulitika, nga nindala yilononeka. ³⁸Kweni uwengwa uwupya wuyikwe mumutele uwupya. ³⁹Pasi nawumwi nanthi wang'wa indala akalonda uwupya, muno akuti, "Uwukali wuli ningo."

6

¹Nomba chachitikwe pa mulungu ukuti Yesu wapitanga muchalo, nga nayalondezi yakwe yasolelanga imitwe yambezu, ukuzipukusa namakasa yakwe, nukulya. ²Kweni yamwi aya Falisayi yawwanzile, " Ichani chino mukuwomba chimwi chino sichakuzumilizwa ukuwomba pa wanda wa Mulungu?"³Ukuwasuka woliwo, Yesu watili, " Wuzye mutawelenzile vino David wawonvile pano wali ninzala, weliwe na yanthu yano yali nawo? ⁴Winjile mung'anda yakwe Leza nga wasenzile umukate wakwe yano yali papa nukulya wumwi, nga wawapile umukate wumwi ukuyanthu yano wali nawo ukuti yalye, nanthi wuli chazumilizwe ukuti yalye yasimapepo yatupu." ⁵Apano watili kuli woliwo, " Umwana wamunthu a Mwene wa Mulungu." ⁶Chachitikwe nupya pa Mulungu wuze ukuti wayile mu Sinagogi nukuyasambilizga ayanthu mumu. Umunthu wali palya wino ikasa lyakwe lyakwe ndilo litawombanga. ⁷Yakawalika naya Falisayi yamulolechesyanga sana ukuti yalole nanthi angapozya wumwi pa mulungu, ukuti yazane ichifukwa ukuti yamulongde. ⁸Kweni wamanyile vino yelenganyanga ngawatili kumunthu wilya wuno ikasa lyakwe litawombanga, " Nyamuka yimilila pano pakasi payanthu wonsi." Apano umunthu wimilile nukwimilila palya. ⁹Yesu watili kuli woliwo, "Nkhuwakolowozya, ichakuzumilizwa pawanda wamulungu ukuwomba ichisuma nanthi ukuwomba ichiyipe, ukupususya uwumi nanthi ukuwonona?" ¹⁰Apano wawalolechesizye wonsi nukumunena umunthu wilya, " Wololosya ikasa." Nga wachisilo chicho kwene, nga ikasa lyakwe lyawelile. ¹¹Kweni yazuzile nichipyu nga yavyanzile wenga numuze chino yangawomba kuli Yesu. ¹²Chachitikwe mumanda yalya pano wayile kumwamba pakupepa. Wapitilizige mphaka wusiku wonsi ukupepa kuli Leza. ¹³Lino kwacha, wawamile ayalondezi yakwe, nga wasozile pali woliwo ikumi lyonga nayayili yano wawamile ayapositoli. ¹⁴Amazina yawapositoli yalya yali Simoni (wino wamwamile Peter) nga nayanyina wakwe Andileya, Yakobe, Yohani, Filipu, Bartholomew, ¹⁵Mateyo, Tomasi, Yakobe umwana wakwe Alphaeus, Simoni wina wamwanga Zealot, ¹⁶Yudasi umwana wakwe Yakobe, nga na Yudasi iscariot, wino wizile wamukana. ¹⁷Apano Yesu wizile wika nawo ukuya pansu pamwamba nga wimilile apatengane niwumba lya walondezi yakwe nyanthu imphendwa iyikulu ukufuma ku Yudeya naku Yelusalemu namumbali mjuli yemba waku Taya na Sidon. ¹⁸Yizile pakuvwichisya kuli weliwe nupola kundwala zyawo. Ayanthu yano yachulanga nimipasi iyiyipe nawo yapozile. ¹⁹Wensi umwiwumba wezyanga ukuti amuleme umulandu amaka yakupozya yafumanga muli weliwe, nga wawapozizye wonsi. ²⁰Apano

wawalolechesizye ayalondezi yakwe nukuvwanga ukuti , " Mweyalote mweyanthu mweyasaluke, muno uwino uwumwene wakwe Leza .²¹Mweyalotwe mweyanthu muli ninzala nomba , muno mulilya . Mweyalotwe mweyanthu mukulosya nomba , muno mulisechela .²²Mweyalotwe mweyanthu nanthgi ayanthgu yawapata , nga nanthi yawapawula nukuwatuka nukuwakana amazina yinu ngati ayayipe, umulandu wa mwana wa munthu. ²³Sechelini pawanda wulya nukugowola ululusechelo, umulandu mulipochelela ichawupi kupela , muno yakuku yawo yawasenzile ayantchimi chilichimwi.²⁴Kweni umukosi kuli mwemwe mweyakankhala, muno mupochile kali umutende winu. ²⁵Umukosi kuli mwemwe mweyanthu mwikwite nomba muno muliya ninzala munkholelo. Umukosi kuli mwemwe mweyanthu nomba mukuseka , muno mulilosya nukuya nichitima munkholelo.²⁶Umukosi kuli mwemwe pano ayanthu wonsi yakuvwanga ivisuma vyakwe wewe, muno avino yakuku yawo yawasendile ayantchimi ayawufi.²⁷"Kweni nkhuvwanga kuli mwemwe mweyanthu mukuvwichisya , muwakunde ayalwani yinu nga wombini ichisuma kuli yano yawapata mwemwe. ²⁸Walotini yano yakuwatipa nukuwapepela nayano yakawayinva.²⁹Kuli wino akukuma wewe kwitama lyonga, mupe lyuze. Nanthi wumwi wasenda inkhanzu yako, musye asende nupya ishati. ³⁰Mupe wensi wino akulenga kuli wewe. Nanthi wumwi wasenda chimwi chakwe wewe , utamuwuzya ukuti akuwewezezeze.³¹Ngati muno mukulondela ukuti ayanthu yachite kuli mwemwe muwombe chilichimwi kuli woliwo. ³²Nanthi mukukunda sile ayanthu yano yawakunda , inkhongolechi yiyo kuli mwemwe? Muno nawononyi yakakunda yano yawakunda. ³³Nanthi mukuwomba ichisuma kuyanthu yatupu yano yakawomba ichisuma kuli mwemwe , inkhongolechi yiyo kuli wewe? Muno nawo awononyi yakawomba chilichimwi. ³⁴Nanthi ukwazimya ayanthu yano ukumanya ukuti yaliwezeza, inkhongolechi yiyo kuli wewe? Muno nawononyi yakayazimya awononyi, ukuti yizre yasende imphendwa yilitimwi. ³⁵Kweni yakundini ayalwani yinu nupya muwombe ivisuma kuli woliwo. Yazimya , utalonda nachimwi ichakuwezeza , nga ichawupi chako chiliya ichikalamba , nga muliya mweyana yakwe wino umukalamba sana, muno weliwe ali nuluse ukuyanthu tyano yasisalifya nayayipe. ³⁶Muye mwe yaluse, ngati muno tata winu ayelile. ³⁷Mutapingula , nga utalipingulwa. Utasula , nga nawe yatalikusula . Watetela ayawuzo, nawe ulitetelwa.³⁸Pela, nga chilipelwa kuli wewe. Umwenzu uwusuma -wuno walyatililwa, ukutensya ponga nukusamphuka- wulitichilwa pali wewe. Muno nichipimo chino ukuwombela, chilipimwa nupya kuli wewe."³⁹Apano wawawuzizye nupya ichili, " Wuzye nthonkho angamukolelela nthonkho muze? Nanthi angawomba , wonsi yangaponela muchiwina , wuzye yatange yaponele? ⁴⁰Umulondezi sumukalamba ukulusya umusambilizi wakwe, kweni wensi nanthi wasambilila sana aliya ngati umusambilizi wakwe. ⁴¹Ichani chino mukulola utupapa utunono tuno mjuli mwilinsu lya munyina wako, kweni utakulola ichisinga chino chili mwilinsu lyako? ⁴²Ungavwanga wuli kumunyina wako, 'Munyina , zanga nkhumfume akachipapa kano kali mwilinsu lyako,' pano wemo utakulola ichisinga chino chili umwilinsu lyako? Mweyasonvi! Ichakutalika fumya ichisinga chino chili umwilinsu lyako, apano ulalola ningo pakufumya akapapa kano kali umwilinsu lya muto wako.⁴³Muno pasi umuti uwuzizima nawumwi wuno wukaseka ivikomwa iviwole , nupya kusi umuti uwuwole wuno wukaseka ivikomwa ivisuma . ⁴⁴Muno umuti wonsi wakumanyikwa nivikomwa vyakwe vino wukaseka . Muno ayanthu yasikunthula umukuyu ukufuma kumuti wamyunga, ⁴⁵Umunthu umuzima ukufuma kuvwakusengula ivizima ivyamwenzu wakwe wukaleta vino ivisuma , nga numunthu umuyipe ukufuma kuvwakusengula iviyipe ivyamwenzu wakwe wukaleta vino iviyipe . Muno ukufuma kuvivule ivyamwenzu wakwe umulomo wukavwanga . ⁴⁶"Ichani chino mukungama, 'Mwene, Mwene,' nanthiwuli musiwuwila ivinthu vino nkhuvwanga ? ⁴⁷Umunthu wensi wino akwiza kuli nene nukuvwa amazwi yane nukuwazumila, Ndiwanena muno ayelile . ⁴⁸Ali ngati umunthu wino akuzenga ing'anda , wino winvile pansu nukuzenga inthaliko yang'anda yakwe piwe. Lino amanzi yiza, amanzi yapisile pang'anda yilya kweni yatayitensizye, umulandu yazenzulwe ningo. ⁴⁹Kweni umunthu wino akuvwa izwi kweni atakuwuwila , ali ngati umunthu wino akazenga ing'anda papela pamulundu ukwawula inthaliko. Nanthi amanzi yiza nukupita pang'anda yilya , papokwene yaponyile, nganukononeka kwa ng'anda yilya kwasizile."

7

¹Lino Yesu wamala vyonsi vino walandanga ku yanthu yano yamuvwanga, ayinjila umu Kapernaum.²Pa nsita yikwene umukalamba wa yasilika wali nu muzya wino wamuchinchike sana, wali umulwale nu kuti walipapipi ukufwa. ³Lyo umukalamba wayasilika wuwwa apa mulandu wakwe Yesu, amutumila akombe ama Yuda, uku kumulenga ukwiza nu kumupozya muomvi wakwe. ⁴Lino yafika kuli Yesu, yamuwuzichizye nukumupapata, nukulanda, "chilingine mwemwe ukumuwombela vino, ⁵pa mulandu watemwa umutundu witu, nukuti awino watukulile sinagogi witu.⁶Apano Yesu wapisile nawo. Kwene lyo ali papipi ni ng'anda, umukalamba wayasilika amutumila ya chiuza uku kumunena, " Mwene, utatiwayichuzya, pa mulandu ntayine apakuti winjile umung'anda yane. ⁷Pa mulandu uno ntalingine nemwenecho ukwiza kuno muli, lelo uvwange sile izwi nu muomvi wane amapola. ⁸Nga vino nali ne munthu wino indi pansu pa uteko, na yasilika pansu pali nene, Ndi navwanga kuli wenga, 'yanga,' nga nukuya, na kuli muze, 'Ndanga, 'nukwiza, nakumuomvi wane, 'womba chii.'nu kuchiomba."⁹Lino Yesu wuwwa chii, wamuzungwike, nu kusenuchila kwiwumba lino lyamukansile alanda, "Nkuwanena, nanthi umu Israel kwene ntatala nzane isuwilo lya musangu wuu." ¹⁰Lino yano yawatumile yasilila uku ng'anda, yazanyile nu muomvi ali ningo.¹¹Ukufuma papo, Yesu wayile uku musumba uno yatinji Naini, na alondezi yakwe ni uwumba ili ka lamba yapisile nawe. ¹²Nga lino wapalama apapipi nu mupongolowa musumba, lolini, umunthu wino wafwile yamunyamwile, umwana wengasile umonsi muli nyina(wino walinji umufwilwe),ni iwumba ilikulu ukufuma uku mu sumba lyalinji nawe. ¹³Lino mwemwe wamulola umwanachi, uluse lwamulemile sana nukumunena, "utalila." ¹⁴Apano wayile wakumya ichinthamfu chino yanyamulile umwili, na yalya

yano yanyamwile yimilile sile. Avwanga, "mulumendo, nkukunena, katuka" ¹⁵Umufwe akatuka ayikala nu kutandika ukuvwanga, na Yesu amupela nyina. ¹⁶Apano intete zyawalemile wonsi, nu kupitilila ukumutayizya Leza, ayati, "Kasowela mukalamba watakatuka muli sweswe" na "Leza watapemfoula anthu yakwe" ¹⁷Luu ululumbi lwakwe Yesu lwasasile monsi umuYudea numumizi yonsi yikalamba iya mupipi. ¹⁸Alondezi yakwe Yoani yamunenyile vyonsi ukuyana ni vintu vii. ¹⁹Apano Yoani wamile yayili apa yalondezi yakwe nu kuwatuma kuli mwene nu kulanda, "A Mwene wino yakuti alinukwiza, pamwi twalindilila muze?" ²⁰Lino yafika papipi kuli Yesu, antu yatili "Yoani kawatizya watutuma kuli mwemwe ukuti, "aweni wino ukwiza, pamwi twalindilila muze?" ²¹Umu nsita yiyokwene wapoziye ayantu ayinji ku maulwale na yachulike na yano yali ni mipansi iyipe, ni ntonko izinji zyatalike ukulola. ²²Yesu wayaswike nu kuwanena, "Ndi mwapita kamusimichilini Yohani vino mwavilola nu kuvwa. Intonko zikulola, alemale yakupita, ayamambombo yakuswepa, yapuli yakuvwa, ayafwe yakukatuka ku wumi, na na apina yawalandilanga ilandwe ilisuma. ²³Umunthu wino atakuleka ukusuwila muli nene pa mulandu wa imiwombe yane ali nulongo." ²⁴Zyalanga nkombe zyakwe Yohani zypita, Yesu atalika ukunena amaumba kuyana na Yohani, ' ichani chino mwayile umumapoli apakulola? Inthete lino likupungwa nu muza? ²⁵Nga fwandi chino mwayile apakulola ichani? Umunthu wino wazwite ivizyalo ivitonthe? Lolini, yano yakuzwala ivizwalo vwapamutengo ayano yakwikala umumasano yakwe yamwene. ²⁶Ngafwandi chino mwayile mulola kweneko ichani? Akasowela? Umolimo Nkhuwanena, nu waliulusya kwene pali kasowela. ²⁷Pali weliwe amawaliko yalembwa, 'lola, nkutuma intumi yane pamanso yakwe wino amakuteyanyizya injila pano uchili." ²⁸Nkhuwanena, pali yano yakwata na anachi pasi na wenga umukalamba ukulusya Yoani. Lelo wino wayichefwa umu wene wakwe vLeza ali mukalamba ukumulusya, ²⁹(Lino wonsi ayanthu yuvwa vii, pali pamwi na yakasonkhesya ya musonko, yazumile ukuti Leza umutele, pamulandu wakuti yawatizye nu uwatizo waliwe Yoani. ³⁰Lelo Afalisei na yakasambilizya yisundo yakanyile ukulonda kwakwe Leza ayinenecho, pa mulandu yatawatiziwe na Yoani.) ³¹"Ukuchani, uzye, ningawakolanya anthu ya mukulu wuu? Yakolana na ya weni? ³²Yakolana na yanche yano yaakwiza pachisankhano, yano yikazile nu kupundana nu kulanda, " twawalizizye mutolilo, mutachinyile. Twimbile ulwimbo lwamfwa, kwene mutalilizile." ³³Lelo Yoani kawatizya wizile atalyanga mukate nupya atamwanga uwengwa, nukulanda, "Ali nu mupasi uyipe." ³⁴Umwana wa Munthu wizile walyanga nu kumwa, nukulanda, "Lolini, umunthu umupunuke nupya a ching'wela, a chiuza wakasonkhesya wa misonkho na ayembu!" ³⁵Lelo Amano yakwe Leza yakailanjizya wonsi umu yano yakwe. ³⁶Nomba wenga waya Falisei wamwamile Yesu pakulya. Lino Yesu winjila umung'anda ya mufalisei, wikazile apa tebulo apakulya. ³⁷Wuvwini, kwalinji umwanachi umumusumba wino walinji umuyembu. Lino wamanya ukuti Yesu wali apakulya apa tebulo umung'anda yamu falisei, walesile ibotolo lya mafuta amanunchile. ³⁸Pano wimilile ukunsai kwakwe mupipi na matamba yakwe, akulila, watalike ukumutifya amatamba yakwe nu kuyapaka na mafuta ayanunchile. ³⁹Lino Umufalisei wino wamwamile Yesu walola chii, welenginye wenga umumwanzo wakwe nukulanda, "Nanthi umuntu wii wali a kasowela, ngali wamanyile umwanachi chi wino akumulema nukuti umuyembu." ⁴⁰Yesu wamwaswike nukumunena, "Simoni, inkweti chimwi icha kukunena." Alanda, "chivwange, Kasambilizya!" ⁴¹Yesu awanena, "wumwi kakongolesya uwandalama wali na a ya nko ngole yayili. Wenga wali ni nkhangole izya nimpia imiyanda isano, na muze wali ni nkhangole izya nimpia makumi yasano. ⁴²Pano yapotwa ukumuwezezya, wawatetile wonsi yayili. Nomba, pali yano aweni wino angamutemwa ukulusya?" ⁴³Simoni wamwaswike nu kulanda, " Nemo nkwelenganya wino wawatetile ukulusya." Yesu amunena, "wapingula ningo." ⁴⁴Yesu aseleuchila uku mwanachi nu kumunena Simoni, wamulola umwanachi wii. Ninjila umung'anda yako. Wemo utampile amanzi ya amatamba yane, kwene wene wii watafula amatamba yane na minsonzi yakwe nu kuwakumbula ni nyele zyakwe. ⁴⁵Wemo utamfomfyile kwene ukufuma pano ninjilile muno atatazile aleke ukufyompha amatamba yane. ⁴⁶Wemo utampasile mafuta pamutwe, kwene wene watampaka amatamba yane namafula anuchinchile. ⁴⁷Achino, nkuwane, amaluyembu yakwe, yano yalinji ayinji, yati yatetelewa- achino atemilwe apakulamba. Lelo wino watetelwa panono, akatemwa panono. ⁴⁸Apano wamunenyile, "Amaluyembu yako yatetelwa." ⁴⁹Yano yali nawe ponga apakulya yatalike ukuvwanzyanya, "Aweni wii wino akutetela namaluyembu kwane?" ⁵⁰Alino Yesu amunena umwanachi, "Isuwilo lyako lyakupususya, pita mumutende."

8

¹Papakwene Yesu watalike ukupita muwuyo uwulekane lekane mumisumba namumizi, ukukosola nukutanda izwi lyakwe Leza ivya umwene wakwe Leza . Yalya ikumi nayayili yalinji nawe , ²nayanachi yalya yano yapozile kumipasi iyiyipe nindwala : Mary wino walinji a Magdalene, kuno imphepo zilya zisano nazili zgafumile; ³Joana, umuchi wakwe Chuza , Umukalamba wakwe Herod; Susanna; nayamwi ayavule, yano, ukufuma muli vino yaya navyo, yatwazile kuvyakulonda vyawo . ⁴Lino iwumba ilikalamba ilyanthu likukongana , nga nyanthu yizanga kuli weliwe ukufuma kumisumba iyilekanelekane, wawanzile umulumbe : " ⁵Umulimi wayile pakutanda imbezu zyakwe. Lino akutanda , yamwi yaponanga mumbali mumusewo nga ayanthu yayilyatanga namatamba , nga nivyunyi vyamupela vyalile . ⁶Zimwi zyaponyile pamawe, lino zyapuntha, zyuma, muno zitalinji namanzi. ⁷Zimwi zyaponyile pamyunga , nga imyunga yakulanga ponga nimbezu nga imbezu zyanyululwike . ⁸Kweni zimwi zyaponyile pivu ilisuma nga zypafile sana . " Lino Yesu wawwanga vino, wapunzile, " Wino ali namakutwi , musyini awuvwe. ⁹Ayalondezi yakwe yamukolowozizye chino ichili chasulanga . ¹⁰Watili, "Amano yakumanya inkhama yachimwene wa kupela wapelwa kuli mwemwe, kuli kuli yamwi nkhuvwanga muvili, apano ' ukulola yatange yalole, nga nukuvwa yatange yuvwe. ¹¹Nomba ukusula kwa chili chi awuku : imbezu ali izwi lyakwe Leza . ¹²Ayanthu yamunzila ayano yuvwa izwi, kwene paponye satana ayiza asenda

nukulifumya mu myenzo yawo nukuti yataya nisuwilo nukupusuka .¹³Yano yali pamawe ayano nanthi yalyuvwa izwi, yakalipochelela ni chimwemwe. Loli yasi ni misisi," yakusuwila insita yinono, nga napansita yakuwezya yakupona.

¹⁴Imbezu yino yaponyile pa myunga ali yanthu yano yakuvwa izwi, kwene pano yakuwela umunzila , yakalaswa nivya wumi wuu, nivikomwa vyawo visicha. ¹⁵Kweni imbezu yino yaponyile pivu ilisuma , ya ali yanthu yano , ukuvwa izwi numwenzu uwachumi nuwusuma , yakawasunjilila nga yakaya nivikomwa numwenzu wakutonthelela .¹⁶"Pasi nawumwi wino akakozga ulukozgo nukulukupichila nichitundu nanthi nanthi ukuwuyika ukwisika kuli bed. Kweni, akayika papela ukuti aliwensi wino akwinjila alola ukuswepa .¹⁷Muno nachimwi chikafisama chino chitalimanyikwa , nuno nachimwi chino ichankhama chino chitaliza apatiswe .¹⁸Nomba wuvwichisyini, muno kuli wino ali navyo, ivinji vilipelwa kuli weliwe, nga nachino akwelenganya ukuti ali navwo vilasendwa ukufuma kuli weliwe. ¹⁹Apano mama wakwe nayawuze yizile kuli weliwe, kweni yatapalamilanga kuli weliwe umulandu wiwumba .²⁰Yamunenyile , " Mama wako nayawuzo yimilile ukunzi, yakulonda yakulole ." ²¹Kweni Yesu waswike nga watile kuli woliwo , " Mama wane nayanji ali yano yano yakawuvwa amazwi yakwe Leza nukuwawomba ."²²Nomba uwanda wumwi winjile mu wato ponga nalondezi yakwe, ngawatili kuli woliwo, " Tuyani tulambe imbalama yuze yaze yakwe yemba ." Yapisile. ²³Kweni pano yapitanga wakaswile . Imphepo yamaka yizile pali yemba , nga uwato wazulanga namanzi, nga yali munthazi. ²⁴Apano ayalondezi yakwe Yesu yayile kuli weliwe nukumzyula , ukuvwanga, " Mwene! Mwene! Tuli pakufwa!" Wakatwike nukukalipila umuza nga namawimbi , nga vyaesile nga kwamyalile. ²⁵Apano watili kuli woliwo, "Nga ulusuwilo lwinu luli kwi?" Kweni yali ninthete nukuzunguka , nga yakolowozanyanga umuze numuze, " Nga wino aweni, wino akulamulila napano imphepo na manzi, nga vikumuvwila?"²⁶Yayile kumusumba wakwe Garasenes, wuno wuli kumbalama kuli yemba wakwe Galilee. ²⁷Lino Yesu walyata pansi , wakomenkhine numonsi wumwi ukufuma kumusumba wino wali numupasi uwuyipe. Kunsita iyitali atazwazilepom ivizwalo , nga atikalanga umung'anda kweni kumalalo. ²⁸Lino wamulola Yesu , walizile nukupona pansi pali weliwe nga wavwanzile nukupunda sana , " ukulonda uwombe chani nanene, Yesu, Mwana wamukalamba sana Leza ! Nkhukulenga , utati unjinve." ²⁹Muno Yesu walamulilanga imipasi iyiyipe ukufuma mumunthu wilya. Muno munsita izivule zyamulemanga, ngati apano wanyefilwe minyololo nga yamulolechesyanga , waputulanga iminyololo nga watumwanga nimipasi injipe ukuya mumphanga .³⁰Apano Yesu wamukolowozizge, " Izina lyako weweni?" Watili, " Izina lyane ne Myanda, " muno imipasi iyinji yamwinjile weliwe. ³¹Imipasi kayilikayili yamulenganga ukuti atayituma kuviwina ivitali kuno Yesu akayipanika .³²Nomba pali yakapoli ayavule yano yalyanga mumbali mwamwamba . Imipasi injipe yamulenzile Yesu ukuti yinjile muli yakapoli, nga wayizumilizize. ³³Apano imipasi injipe yizile yafuma mumunthu nga nukuya muli yakapoli, nga yakapoli yizile yutuka ukwika kwisika kumwamba mpaka muliyemba nga yang'wezile. ³⁴Lino yakachema yakwe yakapoli yalola chino chachitikwe , yutwike nga yayile yavwanga mumusumba na mumizi. ³⁵Apano ayanthu yayile pakulola chino chachitike , nga yizile kuli Yesu nga yamuzanyile umunthu wino imipasi injipe yafumile mwenemo. Wikazile pamakulu yakwe Yesu , yamuzwisile, nga wali umupuma ; nga yalinji ninthete.³⁶Apano yano yachiweni yawawuzizye muno umunthu wino walemilwe nimipasi injipe wapozile . ³⁷Apano ayanthu wonsi ayamumuzi wakwe Gerasenes yamukolowozizye Yesu ukuti afume penepo, muno yalemilwe inthete sana. Apano winjile muwato ukuwela.³⁸Umuntu wino imipasi injipe yafumile mwenemo wamulenzile ukuti apite nawe , kwene Yesu wamufumizye penepo , nukuti watile , ³⁹"Swilila kumwinu nga nukuti ukavwange chino Leza wachita kuli wewe." Umunthu wilya wapisile ukukonkha inzila yakwe , ukukosola kuli konsi mumusumba chino Yesu wachisile kuli weliwe.⁴⁰Nomba lino Yesu wawela , iwumba lyamupochelele , muno wonsi yamulindililanga .⁴¹Papokwene, umunthu wino akayamwa Jairus, wino wali awumwi uwakukolelela mu Sinagogi, wizile nukuzaponba pamakulu yakwe Yesu , nga wamulenzile ukuti ayize kung'anda yakwe ⁴²umulandu umwanakwe wino wali wenga , umwanachi wino wali ninyaka ikumi lyonga nayili, wafwanga . Pano Yesu wapitanga , iwumba lyawanthu lyamukonganile.⁴³Nomba umwanachi walinji papa wino wafumanga uwazi imyaka ikumi lyonga nayili nga wasunvile imphiya zyakwe zyonsi, nga nanthi wumwi wamupozizye. ⁴⁴Wizile kunsizi kuli Yesu nga walemile mumbali munkhanzu yakwe, nga papokwene ukufuma uwazi walesile.⁴⁵Yesu wavwanzile , " Aweni wino wandema ?" Lino wansi yakana , Peteli wavwanzile, "Mukalamba , iwumba lyawanthu lili pali ponsi namwe nga yakuwakumya mwemwe." ⁴⁶Kweni Yesu watili , " Wumwi wandema , muno manyile ukuti amaka yafuma muli nene."⁴⁷Lino umwanachi walola ukuti atange avwame, wizile akutetema nga waponyile pansi pali weliwe . Pano wonsi yamulolanga wizile wavwanga chino wamulemle weliwe nga namuno wapolile papokwene. ⁴⁸Apano wavwanzile kuli weliwe , " Mwana , ulusuwilo lwako lwakupozga. Yanga mumutende ."⁴⁹Lino achili akuvwanga , wumwi wizile ukufuma mung'anda yamukoleleli wa musinagogi, nukuvwanga ukuti , " Umwanako wafwa. Mutamutanya umukoleleli kapya ." ⁵⁰Kweni lino Yesu wuvwa chino , wamwaswike Jairus, " Mutatina ; musuwile sile , nga amapola ."⁵¹Lino wiza mung'anda , wawakanile wonsi ukuti yatinjila nawe, ukupawula Peteli na Yohani na Yakobde, na tata wa mwana na mama wakwe .⁵²Nomba wonsi yalosyanga, kweni Yesu wavwanzile, " Mutalila ; atafwile kwe akaswile sile." ⁵³Kweni yamusesile, ukumanya ukuti wafwile. ⁵⁴Kweni wamusedzile nukumulema ikasa nukupunda ukuti , " Mwana , katuka !"⁵⁵Umupasi wakwe wawelile, nga wakatwike papokwene . Wawanenyile ukuti yamusedele chimwi ichakuti alye .⁵⁶Ayakwasi yakwe yazungwike , nga wawanenyile ukuti yatamunena nawumwi chino chachitikwe .

9

¹Wamile ikumi na yayili ponga awapa amaka ni nsambu pa kufumya imipasi yonsi iyiyipe nu kupozya amawulwale.

²Wawatumile ukuya pa kutanda umwene wakwe Leza nu kupozya aya lwale.³Watili kuli woliwo, "mutasenda chimwi pa

lwendo lwinu - insondo foo, ichola foo, umukata foo, impiya foo, nanti nkhanzo yakayazya. ⁴Mung'anda yonsi yino mwinjila, mwikale mumokwene mpaka pano mulifuma. ⁵Konsi kuno yatakuwapochelela, pano mukufuma mu musumba wuwo, kunthini ulukungu ukufuma ku matamba yinu ngati uwukamboni ukwiminkana nawo." ⁶Apano ya katwike ukupitila mumizi, ukusimichila ilandwe lisuma nu kupozya konsi. ⁷Nomba Helodi mwene wuwile vyonsi vino vyawombwanga, vyamuzungusizye, pa mlandu chalandwanga na yamwi kuno Yoani azyusile ku yafwe, ⁸yamwi yatili Eliya awino walolike, nukuti yawuzye wenga muli ya kasowela ayakali awino azyusile. ⁹Helodi watili, "namuputwile umutwe Yoani. Aweni wino nkhuwva ivinthu vino?" nukuti wezizye ukuti amulole. ¹⁰Lino ayapositoli yawelela, ya munenyile vyonsi vino yawomvile. Apano wawasenzile ukuya nawo, nukuti yayile umwakongoloka ukuya ku musumba wuno wamwanga Betisaida. ¹¹Kwene lino iwumba lyuvwa chino, yamukonsile. Wawapochelile nukuvwanga nawo ukuyana nu wumwene wakwe Leza, nukupozya wonsi yano yalonda ukupola. ¹²Nomba uwanda wali nukuya ku nsilo, apano ikumi na yayili yizile kuli weliwe yatili, "wezya iwumba ukuti yangaya mu mizi iyiliwizizye ninsi zyamumbali ukuti yazane ukwakulala ni chakulya, pa mlandu tuli kuno kumasyo ya kumbali." ¹³Kwene watili kuli woliwo, "yapini chimwi ichakulya." Yatili, "Tutakweti ivyakuchila imikate yisano ninswi zili -paka tuye tukakale ichakulya cha yanthu wonsi yano." ¹⁴(Yali awonsi amazimbi yasano.) wawanzile kuya Londezi yakwe, "Lekini yikale pansu mutuwukutula amakumi yasano konga. ¹⁵Apano yawonvile vivyo kwene, nukuwateka ayanthu apansi. ¹⁶Ukusenda imikate yasanu ninswi zili, alola kwiwulu, avipepela nukumonyola tunonotunono, nukuwapa ayalondezi ukuti yayike piwumba. ¹⁷Wonsi yalile nukwikuta, nukuti vino vyasyala yasoziye - ivitundu ikumi na vili ivyavimonyolwe. ¹⁸Kwizile insita pano Yesu wapepanga kuli wenga, aya Londezi yali nawe. Wawakolowozizye, ukuti, "uzye iwumba likati neweni?" ¹⁹Yaswike, Yoani kawatizya. Kwene yamwi yakuti Eliya, na yawuze yakuti wenga wakwe ya kasowela yampiti azyusile. ²⁰A[pano wawanzile kuli woliwo, "kweni mwemo mukati ne weni?" Peteli waswike "We kilisitu wakwe Leza." ²¹Kwene wa wachenjezizye nu kuwachinyilizya kuno yatanena umunthu wumwi ukuyana na chii, ²²Ukuvwanga, " unwana wa munthu afwile achule ivinthu ivivule nukukanwa na yakalamba naya Simapepo ayakalamba na yakawalika; nukukomwa nukuti pa wanda wakwe chitatu alazyuka." ²³Apano wawanzile kuli wonsi, "ndichakuti wumwi akulonda ukwiza kunondi, afwile ayikane wenga nukusenda umuti uwuchingame chilawanda nukunkhonka ²⁴Wensi wino angasunga uwumi wakwe aliwusumba, kwene wensi wino akusumba uwumi wakwe mlandu na nene aliwusunga. ²⁵Uwuzimachi wuno umuthu angazana pakukwata insi yonsi nukusumba uwumi wakwe? ²⁶Wensi wino akuvwa insonyi na nene na mazwi yane, kuli weliwe umwana wa munthu aluvwa insonyi pano aliza muwuchindame wakwe nu muwuchindame wakwe Tata nuwa yangeli ayatiswe. ²⁷Kwene nkhuwanga ichumi kuli mwemwe pali yamwi yano yimilile pano yano yataliwonja imfwa pano yataniyalole umwene wakwe Leza. ²⁸Nomba lino papita amanda yasano na yatatu pano Yesu wawanzile amazwi yano, wamusenzile Peteli na Yoani na Yakobe nukuya nawo pa mwamba pakupepa. ²⁹Lino akupepa, imilelechele ya pa chinso chakwe kwapitwike, nukuti ivizwalo vwakwe vwawazile uwutiswe. ³⁰Lola, ayanthu yayili yakuvwanga nawe, Mozesi na Eliya, ³¹Yano yabolike mu wuchindame, ukulanda nawe ukuyana nu kufuma kwakwe, kuno kwali nukuleta uqumalilo mu Yelusalemu. ³²Nomba Peteli na yano yali nawe yakaswile sana, kwene lino yaziyuka, ya weni uwuchindame wakwe na yanthu yayili yano yimilile nawe. ³³Ngalino yafuma kuli Yesu, Peteli wawanzile kuli weliwe, "mukalamba, ichisuma kuli sweswe ukuya pano. Ndini tuzenge ya tuma yatatu, wenga uwakwako, wenga wakwe Mozesi na wenga wakwe Eliya. " (Atamanyile chino wawwanganga.) ³⁴3 Pan 3o wawwanganga chii, iwingo lizile nukuwakupika, nukuti yatinyile lino yinjilanga mwi wingo. ³⁵Izwi lyafumile mwi wingo, ukuti, "wino umwanane, wino umusolwe; wuwini kuli weliwe." ³⁶Lino izwi lyavwanga, Yesu wazanyile wenga. Yzile ayamyalala nukuti ya tanenyile nanthi wumwi mu manda yaya chonsi chino yzweni. ³⁷Nomba uwanda wakukonkha, lino yika ukufuma kumwamba, iwumba ilikulu lyakomenkhine nawe. ³⁸Lola, umunthu ukufuma mwiwumba walizile, ati, "musambilizyi, nkukulenga ukulola pa mwanane, pano umwanane wenga. ³⁹Walola, umupansi wamupingwile umwakuchenuchizya walizile; chapanjisizye ichizilisi nukufumya itotofula mumulomo. chitamulechezizye zuwa nukuti wachisike uwuyi. ⁴⁰Nawalenzile aya londezi yako ukuwupingula ukuti wufume, kwene yatawufumizye. ⁴¹Yesu waswike watili, "mweyano mutasuwila na yazambale uwutalichi wuno fwile inje namwe nukulala ponga namwe? mulete umwanako kuno." ⁴²Lino umulumendo akwiza, umupasi uwuyipe wamusumvile pansu nukumutensya ni chizilisi. Kwene Yesu wapingwile umupansi uwuyipe nu kumupozya umulumendo, nu kumuwezya nupya yisi. ⁴³Apano wonsi yazungwike pa ukulu wakwe Leza. Lino wonsi yachili yakuzunguka pali vyonsi vino wa wombanga, wawanzile kuya Londezi yakwe, ⁴⁴"Lekini amazwi yano yinjile mukasi mu matwi yinu: Umwana wa munthu alilemekwa mu makasa ya wanthu." ⁴⁵Lelo yatuvwichisisye izwi lino. Chafisile kuli woliwo, nukuti yakweti intete pa kukolowazya ukuyana nizwi lino. ⁴⁶Lyeni ukwiminkana kwatalike pakasi pali woliwo nukuti weni umukalamba muli woliwo. ⁴⁷Kwene Yesu, pakumanya vino yelenganyanga mu myenzo yawo, wasenzile akana akanono nuku kayika pambali ⁴⁸Ati kuli woliwo, " wensi wino akupochelela akana kaa mwizina lyane, akumupochelela nene; na wino akumupochelela nene, akumupochelela wino wanthumile pakuti wensi wino umunono pakasi pali mwemwe mwensi ali mukalamba. ⁴⁹Yoani waswike, "mukalamba, twaweni wumwi akufumya imipasi iyiyipre mwizina linu nukuti twamukanyizye, pakuti asipita naswe." ⁵⁰"Mutati mumukanye," Yesu wawanzile, " mlandu wensi wino asikwiminkana namwe uwinu." ⁵¹Lino amanda yapalama ukuti asendwe ukuya kupela walozizye ichinso chakwe ukuya ku Yelusalemu. ⁵²Atuma ya kapitawo kunkolelo kwakwe, nukuti yaye yakinjile mumuzi wa Samaliya ukuti yakapekanye vyonsi ivyakwe. ⁵³Kwene antu kuku yatamupochelele pa mlandu walozizye ichinso chakwe ukuya ku Yelusalemu. ⁵⁴Lino ayalondezi Yakobe na Yoani yalola chii, yatili, "Mwene, ukulonda tusingule umoto ukufuma mwiwulu ukuti wu wonone?" ⁵⁵Wasenzile awakalipila, ⁵⁶Apano yayile mu muzi wuze. ⁵⁷Lino yakupita mumusewo, wumwi wawanzile, "Nandi mbakonke konsi kuno mukuya." ⁵⁸Yesu

watili kuli weliwe, "Yankhusa yali niviwina, ni vyuni vya mupela vili nivisalanzo kweni umwana wa munthu asi pakweyemikapo umutwe wakwe."⁵⁹ Apano watili kuli muze, "nkonkha." Kweni watili, " Mwene, lekini tasi kazike tata." ⁶⁰Kweni watili kuli weliwe, "watini ayafwe yazikane ayafwe yatupu. Kweni ukuyana na wewe, uye ukusimichile ukutali nu mupapatane umwene wakwe Leza."⁶¹ Apano wumwi muze watili, "nandi nkukonkhe, mwene, kwene lekini nkhalaye kuya mung'anda yane." ⁶²Yese wamwaswike, "Nawumwi wino akayika amakasa yakwe pa ichilimilo nukulola ichisila uwakufika po kumwene wakwe Leza.

10

¹Nomba pachisila pa vinthu vii, Mwene wasozile yawuze amakumi yasano na yayili, nukuwatuma yayili yayili apakuti yamumukolelele ukumisumba yonsi numu ntchende zyosi muno umwenecho wafwile apitemwenemo. ²Wawanenyile ati "Umusinjo ukulu, lelo awomvi aanono. Achino mulengini Mwene uwa musinjo ukuti atume aawomvi mumusinjo wakwe. ³Yanji munzila yinu. Lolini, nkhuwatuma mwemwe ngati ayana ya ng'onzi mukasi mu mu mphumphu. ⁴Mutati munyali ichola cha makopala, nanthi ichola chapa ulendo, nanthi indyato, mutalamuka nanthiwumwi mumusewo. ⁵Yonsi ing'anda yino mukwinjilamo, ichanthandiko mwati, 'umutende wuye mung'anda yii!' ⁶Ndi umunthu wa mutende apanali umutende winu wuliya pali weliwe, kweni ndi pasi, wumawelega kuli mwemwe. ⁷Yikalini umu ng'anda yiyo kwene, ukulya nu kumwa vino yakuwapela, pano umuwomvi ayine ukusenda ivilipwa vyakwe. Mutati mwapitana ukufuma pa ng'anda yii na yii. ⁸umumusumba wonsi wuno mukwinjila nu kuwapochelela, lyanji vino yawayichile. ⁹Nukupozya ayalwale yano yali mwenemo. Muwanene, "Uwene wa kwe Leza wati upalama kuno muli". ¹⁰Ndi mukwinjila umu musumba ndi yatawapochelile, muye umu musei yakwe muvwange muti, ¹¹"nulukungu kwene ukufuma mu musumba luno lulematile kumakando yitu tukuwakung'untala mwemwe! Lelo muchimanye chii, Uwene wakwe Leza wapalama." ¹²Nkhuwanena ukuti pa wanda ulya chilapepukako kuli sodoma ukulusya umusumba ulya. ¹³Kalanda kuli wewe, kalazini! kalanda kuli wewe, Betsaida! ndi imilimo yikalamba yino yachiyike muli mwemwe ndi ayino yachitike umu Tiri na Sidoni, ngali yalapa kali, ukuzyala amasaka nu vikala mwitoyi. ¹⁴Kwene chilapepukako kuli Tiri na Sidoni pa upinguzi ukulusya kuli mwemwe. ¹⁵Nawe, kapelenaumu, uzye ukwelenganya ulutumfulwa ukwiwulu? Nakalya, yalikwisya pansu uku wi kalo wayafwe. ¹⁶Wino akuwuwila mwemwe akunguwila nene, na wino akuwakana mwemwe akunkhana nene, na wino akunkhana nene akumukana wino wanthuma nene. ¹⁷Yalya amakumi yasanu na yayili yawezile ni nsansa, nukulanda, "Mwene, ni mipansi iyipe yatufukamilanga mwizina lyinu." ¹⁸Yesu wawanenyile, "Namuweni syetani akupona ukufuma ukwiwulu wa chimesya. ¹⁹Lolini, nawepela mwemwe insambo ukulyata apa njoka na yakalizya, nu kuchinvyama amaka ya mulwani, nupya kusi nanthi chimwi umunzila yonsi chino chilawachisa. ²⁰Muli chino mutati mwasechelela muli chi, ukuti imipansi yikuwalukamila mwemwe, 'sechelini ukulusya ukuti amazina yinu yalembwa umwiwulu." ²¹Apa kansita kalyakwene wasechile ukulusya mu mupansi utiswe nu kuvwanga, "Nakuwanzya, Tata, wemwene wa kwiyulu ni nsi, umulandu wafisile ivintu vii ukufuma ku yamano na yano yakaviuwichisya nu kuumbula kuli yano yatawasambilizya, ndi vino ana yanono. Umolimo Tata, apakuti chali vii muno chawasechezizye ku manso yinu. ²²"Vyonsi ivinthu vwapelwa kuli nene ukufuma kuli Tata wane, nukuti pansu na wenga yino wamanya aweni umwana suka isi, nupya pansu nawenga wino wamanya aweni Tata suka umwana na yano Umwana wasola ukuti amuwumbule." ²³Alino asenuchila uku yalondezi nu kulanda kuno yali yonga, "Alongo ayalya yano yakulola ivintu vino namwe mukulola. ²⁴Nkuwanena mwemwe, ayinji yakasowela na ya mwene yakumbwamga ukulola ivinthu vino mukulola, kwene yataviweni, nu ukuvwa ivintu vino mukawuwila lelo yatavyuwile." ²⁵Papo kwene, kamanya wi sundu wakatwike ukuti angamuyezya, amunena, "Kasambilizya, ichani chino mungawomba apa kulola uwumi wa kuntasila?" ²⁶Yesu wamunenyile, "ichani chino chawalikwa mwenemo umwisunde? Ukawazya uli?" ²⁷Waswike nu kulanda, "umutemwe umwene Leza wako nu mwendo wako wonsi, nu mupasi wako wonsi, na maka yako yonsi, na mano yako yonsi, nu mupalamani ndi vino wemwenecho." ²⁸Yesu amunena, "Wasuka ningo. Chita vii, apano umaya ni wumi." ²⁹Kwene wene, walondanga ukuizifizya wenga umwenecho, alanda kuli Yesu, "uzye umupalamani wane aweni?" ³⁰Yesu amwasuka nukulanda, "Umuntu wumwi watantamuchilanga ukufuma uku Yelusalemu ukuya uku Yeliko. Wabonile umumiliwe ya vipondo, yano yamubosile vino wali navyo nu kumuma, nu kumuleka papipi nukufwa. ³¹Umu longo umwi simapepo watanthamuchilanga inzila yilya kwene, lino wamulola, wapambite nukupita mumbali. ³²Munzila yiyokwene, mwina Levi nawe, lyo wafika apawuyo nukumulola, wapambite kumbali yuze. ³³Kwene wumwi umwina samalia, lino ali paulendo, wafisile pano wali. Lyo wamulola, uluse lyamulemile. ³⁴Wapalamile ukwake nu kumunyepa ivilond vyakwe, nukwitilila amafuta nu wengwa papela. Amukwezya apa chiteliwachakwe, amutwala uku ng'anda ya yenji, nu kumusunjilil. ³⁵Kuwanda wa mutondo wafumizye impiya zili, amupela umwene ng'anda, nukumunena, "Umusunge ningo, na pali vino umasumba ndi vwapuzya penepo, ndi nawela nemwenecho ndikuwezezya." ³⁶Aweni pali yaa yatatu ukwelenganya walinji umapalamani kuli wiyo wino waponyile umuminwe ya vipondo?" ³⁷Watili, "wino wamulanjizizye uluse." Yesu amunena, "Pitanga nu kuyawomba vivyokwene." ³⁸Nomba lyo yakupita, winjile umu muzi wumwi, na wumwi umwanachi izina lwakwe Marita wamupochelile umu ng'anda yakwe. ³⁹Wali nu muzuna izina lyakwe Maria, wino wikazile mumatamba yakwe Mwene nu kukutika ukumazwi yakwe. ⁴⁰Lelo manta wasukine nu kupekanya ukupela ivya kulya . Wayile kuli Yesu nukumunena, "Mwene, uzye chitakusakamike ukuti umuzuna wane ansile nkuwomba nenga? Fwandi mumunene ukuti angavwe. ⁴¹Lelo mwene amwasuka nu kulanda, "Marita, Marita, wati usakamala nu kuchula mu vinthu ivinji, ⁴²lelo sile ichintu chonga chikulondekwa. Maria awino watasola chino ichisuma sana chino yatamupoka.

¹Uwanda wonga vyachitike pano Yesu wapepanga kumalo yamwi. Lino wamalizia, wenga pawalondezi yakwe wayile kuli kuli weliwe, "Mwene, tusambilizye ukupepa ngati vino ndi vino Yohani wasambilizize ayalondezi yakwe."²Yesu watili kuli woliwo, "Tata izina linu lichindikwe ndi vino ilitiswe. uwufumu winu wize.³Mutupe ichakulya cha manda wonsi uwanda wonsi. ⁴Mututetele amaluyembu yitu, ndi vino tukawatetela yano yakatononela. Mutatukolelela mumezyo."⁵Yesu watile kuli woliwo, "Aweni muli mwemwe amaya nu mukundwe, nukuti amaya kuli weliwe na pakasi pa wusiku, nukuti kuli weliwe, 'Mukundwe, ngazimyako imikate yitatu, ⁶pakuti umukundwe wane wiza likwene ukufuma kunzila, intakweti nantichimwi chino ningamupela?' ⁷Apano wumwi mukasi wino wamwaswike ukuti, 'Utantamya. Umulyango uwuyale kali, nayanane, ponga nanene, tuli pa chitala. Ntanga nkwanisye ukukatuka nukukupa mukate.'⁸Nkhuvwanga kuli wewe, napano atakatwike nukumpha umukate pamulandu wakuti we mukundwe wako, kweni pamulandu uwakupitilila ukwambula insonyi, amakatuka nukukupa imikate iyingi muno angalondela.⁹Nani nkhuhi ukwako, vimapelwa kuli wewe; londa, umavizana; kong'onsya, vimayulichila kuli wewe. ¹⁰Pakuti wensi umunthu wino akulenga akapochelela; nu munthu wino akulonda akavizana; numunthu wino akukong'onsya, yamamuyulila. ¹¹Atatachi pakasi pinu, wino ndi umwana akulenga inswi, angamupela inzoka muwuyo wanswi? Atatachi pakasi pinu, wino ndi umwana umukate angamupela iwe? Pamwi inswi, akumupela inzoka? ¹²Pamwi ndi angalenga ilyenya, angamupa ikalayila? ¹³Apano nomba, nga mwemwe mweyayipe mwamanya ukupela ivyawupi ivizima kuyaninu, vingaya ivivule wuli vino tata winu ukufuma kupela angapela umupasi uwutiswe kuli yano kuli yano yamulenga weliwe?"¹⁴Nomba Yesu pano wafumyanga ivimipasi vino vitavwanganga. Ndichimupasi ichiyipe chafuma, umunthu wino atavwanganga watalikanga ukuvwanga, niwumba lyazungwike. ¹⁵Kweni ayanthu yamwi yatili, "Akuwonvya Bezebulu, wino walamulanga ivimipasi iviyipe, awino akufumya ivimipasi iviyipe."¹⁶Yawuze yamwezizye nukulonda ichakumanyila ichakufuma kupela. ¹⁷Kweni Yesu wanyile amelengwi yawo ngati kuli woliwo, "uwumwene wuli wonsi uwakupawululana nukulwa wonga wukasila, ni ng'anda iyakupawululwa yikapona."¹⁸Ndi chiwa nawe anganika wenga, nga uwumwene wakwe wungimilila wuli? Pakuti mukuti nkhafumya ivimipasi iviyipe ukuwonvya Belizebulu. ¹⁹Ndi nkhafumya ivimipasi iviyipe pakuwonvya Belizebulu, ayalondezi yinu yakayifumizya muli weni? Pamulandu wakwe chii, yaliya ayakapingula yinu. ²⁰Kwene ngankhafumya ivimipasi pakuwonvya ikasa lyakwe Leza, ali kuti uwumwene wakwe Leza wiza kuli mwemwe.²¹Ngumonsi uwamaka wino ali nivyakuyichinjiliza vyonsi akulola ing'anda yakwe, iviya vyakwe vikaya ningo, ²²kweni ngumonsi uwakumuchila amaka wamuchinvya, umonsi wamaka akasenda ivyanzo vyonsi vino uwawula amaka wavisuwile nukusenda iviya vyakwe. ²³Wumwi wino asinani akwiminkhana na nener akunsalanganya.²⁴Pano ichimupasi ichiyipe chafuma mu munthu, chikapita munchende izyawula amanzi nukulonda apakupuzila. zisizana chimwi, vikalanda ati, 'nimawelela kung'anda yane kuno nafumile.'²⁵Ngachawelela, chikazana ukuti ing'anda iyipyele yikazile ningo. ²⁶Kupya vikaya nukuwasenda ivimipasi vyuze visano na vili (7) iviyipe sana ukuchila cholicho na vyonsi vikayiza nu kwikala mulyakwene. Apano uwumalilo wa munthu wiyo wukaya ukuchila na muno wayelile panthandiko."²⁷Vyachitike ukuti, lino wavwanga ivinthu vii, umwanachi wumwi wapunzile namazwi ayapapela ukuchila iwumba watili kuli weliwe, "Iyipepwe indilwa yino yakupafile wewe na mayele yano wonsile wewe."²⁸Kweni weni watile, "kwene ayapepwe yano yakutezya izwi lyakwe Leza nukulisunga."²⁹Lino iwumba likukula, Yesu watandike ukuvwanga, " inkhwatwa yino inkhwatwa yaluwembu. Yikulonda ichimanyilo, napano wuli ichimanyilo chuze chitalapelwa nkhandi chakwe Yona. ³⁰Ngati amuno Yona wali ichimanyilo ku ayina Ninive, Ichilichimwi numwana wamunthu aliya ichimanyilo kunkhwatwa yii.³¹Namwene uwakufuma kwi sika alinyamuka pansita ya wupinguzi na yanthu pankhwato yii nukuwakana, pakuti wizile ukufuma kuwumalilo yansi ukwizawuvwa amano yake Solomon, nukulola, wumwi umukalamba uwakulusya Solomoni ali pakwene."³²Awonsi yaku Ninive yalimilila pawupinguzi uwayanthu ayankhwatwa yino nukuti yalachikanapakuti yalafile pansita yino watandanga izwi, nukulola, wumwi umukalamba ukulusya Yona ali pakwene. ³³Pasi nawenga, wino ngawakozga ulukozgo, akayika apamasyo afisame pamwi pansita pa chitundu, kwene lukaya pakakwimila kakwe, aliyakuti wensi wino anginjila angalola ukuswepa. ³⁴Ilinso lyako ulukozyo lwamwili. Ndi ilinso lyako ilisuma umwili wonsi wukazula nuluswepo. Kwene ndi ilinso lyako iliyipe, umwili wako wukazula nifwinzi. ³⁵Apano, chenjelini ukuti uluswepo ulwamwili winu lutaya ifinzi. ³⁶Nganomba nanthi umwili winu wonsi wazula nu luswepo, nanthi imbali yimwi ukuya mufinzi, papo nomba umwili wonsi wuliya ngati ulukozgo lukukozga uluswepo lwakwe pali mwemwe."³⁷Lino weni wamalizga ukuvwanga, umu Falisayi wamulenzile ukuti akalye nawe mung'anda yakwe, apano Yesu wayile nukwinjila nukwikala. ³⁸Umu Falisayi wazungwike ukuti Yesu watalike ukulya ichakulya ukwawula ukufulala.³⁹Kwene Mwene watili kuli weliwe, "Nomba lyeeni, mwe ya Falisayi swefyini kunzi kwa chikombe na Namalweso, kwene mukasi mwinu muzuzule uwonzo nu wuyipe. ⁴⁰Mweyanthu mwe yapuwa! uzye asawino wawapanzile kunzi nupya nukupanga ivyamukasi? ⁴¹Twalini kuyaoina chino chili mukasi mwinu, nga apano ivinthu vyonsi viliwaswepela. ⁴²"Kweni umukosi kuli mweya Falisayi, pamulandu mukuyika ichikumi nutumbezu utwakununchila, nu tumbezu utwakunonesya ichakulya natonsi utumilembo twamuchalo, kwene mukusula ichumi nu lukundo lwakwe Leza. Chii ichakulonda ukuchita umwakuyana nukutemwa Leza ukwambula ukupotwa ukuwomba ivinthu vwuze. ⁴³Kweni umukosi kuli mweya Falisayi, muno mwakunda ukwikala kunkholelo umung"anda yamapepo nukuchindikwa nukulamukwa mumuchinzi mu misangano. ⁴⁴Umukosi kuli mwemwe, pakuti muli ngati inkhungwe yino yitazenjelelwa yino nyanthu yakapita papela ukwambula ukuyimanya. ⁴⁵"Wenga muli yakamanya yisunde watili kuli weliwe, " musambilizi, chino ukuvwanga chikutusosya. " ⁴⁶Yesu watile, " umukosi kuli mwemwe

mweyakasambilizga yisunde! pakuti mukuwatwika ayanthu ichiviya ichinyome pakunyamula , kweni musilema ichiviya nakamunwe kinu konga .⁴⁷Umukosi kuli mwemwe , umulandu mukuzenga amalindi yakwe yakasowela , nukuti yasokulu ayano yawakomile .⁴⁸Nga mwe yakamboni nukuti mukuzumilizga imilimo yakwe yasokulu, pakuti nadikwe yakomile nukuzenga amalindi yawo .⁴⁹Pamulandu wukwene kapyo , amano yakwe Leza yatile , 'ndiwatumila woliwo yakasowela na Positoli, nukuti yalawalonga nukukoma ayamwi .'⁵⁰Inkhulo yii, nomba , ayino yililechesya pawazi wonsi wakwe yakasowela wuno wafumile ukufuma pano insi yatalikanga ,⁵¹ukufuma pawazi wakwe Abel mpaka ku wazi wakwe Zakaliya , wino wakomilwe pakasi pa Nsaka na pamalo atiswe. Umolimo , nkhuvwanga kuli mwemwe, inkhulo yii yilakwanfyika.⁵²Umukosi kuli mwe yakamanya yisunde, pamulandu uwakuti mwasenda ichakuyulila ichamano; musiyinjila umukasi mwakwe mwemwe, nukukanizya yano yakwinjila .⁵³Lino Yesu wafuma papa , yakawalika naya Falisayi yamusuzize nukukanzinkhana nawe ukulingana nivinthu ivivule, ⁵⁴yezyanga ukumuteya umumazwi yakwe .

12

¹Pansita yilya , lino amazimbi yawanthu yakongine ponga ngapano yatalike ukulyatana wenga numuze, watalike ukuvwanga kuwalondezi yakwe, " Chenjelini numutele wa ya Falisayi wuno uwa wusonvi.²Kweni pasi nakamwi akafisame kano katalawumbukwa, nukuti nakjamwi akafisame kano katalawumbukwa. ³Nomba chonsi chino mwavwanga umufinzi chiluvwika apatiswe, nga nachino chavwangwa umwikutwi ukukasi chilivwangwa papela pamang'anda .⁴Nkhuti kuli mwemwe , mweyanji, mutatina yano yakakoma umwili , nga pakufuma pali chichi yasi nachuze chino yangawomba . ⁵Kweni nkholonda mbachenjezge pali wino mungatina . Mutinini wino , nanthi wakoma , ali namaka ayakukusumbila ku Gahena . Umolimo, nkhati kuli mwemwe, mutinini.⁶Uzwe yasikazya utunyi tusano pa tukopala utunono twili? nga pasi nakonga kano yangilila a pamanso yakwe Leza . ⁷Kwene ninyele kwene zyakumutwe zypendwa zyonsi . Mutatina . Mwemwe mweyamutengo ukulusya utunyi utuvule.⁸Nkhuvwanga kuli mwemwe , wensi wino akunzumila nene pa yanthu, umwana wa munthu alimuzumila pa yangelo yakwe Leza , ⁹kweni wino akunkhana nene pa yanthu alikanwa paminso ya yangeli yakwe Leza . ¹⁰Wensi wino akuvwanga izwi lino litakulemelelana numwana wa munthu , alitetelwa, kweni wino akuvwanga amazwi ayayipe kumupasi atalitetelwa.¹¹Nanthi yawaleta kusinagogi, yakateka , nayamaka , yatasakamala muno ungavwanjila pakuyichinjilizga , nanthi achino ungavwanga , ¹²muno umupasi wuliwasambilizga pansita yiyi chino ungavwanga ."¹³Apano wumwi ukufuma mwiwumba watili, " Musambilizi, wawuzgini ayanji ukuti yagawe ivyampyanyi nanene." ¹⁴Yesu watili kuli weliwe, " Umunthu, aweni wino wamphanzile nene ukuti inje ne kalonga nanthi umufusya ? ¹⁵"Watili kuli woliwo, " Lolechesyini ukuti mutaya mwe yambunu, umulandu uwumi wa munthu wusiya nivinji vino ali navyo."¹⁶Apano Yesu wawawuzizge umulumbe, nukuti, " Ichalo chamukankhala chagowile ivivule, ¹⁷nga welenginye wenga , 'Nimawomba chani , muno nsi nuwuyo uwakusengulamo imbezu zgane?' ¹⁸Watili, ' Chi achino nimawomba . Nimaponya inkhoma nukuzenga iyikalamba , nga apano kuliya uwuyo uwukalamba uwambezu zgane nga navyuze. ¹⁹Ndivwanga kumupoasi wane, " Mupasi, muli nakatundu wino mwasengula imyaka iyivule . Puzini, lyini , nwini, sechelini ."²⁰Apano Leza watili kuli weliwe , ' We munthu wempuwa, uwusiku wuno umupasi wako wukulondwa kuli wewe , nga nivinthu vino usenginye , viliya avilikwi?' ²¹Amuno wumwi wayela wino akasengula ivyuma vyakwe nga sumukankhala kuli Leza."²²Yesu watili kuyalondezi, "Achino nkhuwanena mwewe, mutasakamana nuwumi winu , chino mulilya ; nanthi ivyamwili winu, nachino mulizwala . ²³Muno uwumi uwaoapela ukulusya ichakulya , nga numwili wukalusya ivizwalo.²⁴Yelenganyini yamwankhole, muno yasitanda nanthi ukugowola . Yataya numwakusengula nanthi inkhoma , kweni Leza akavilisya . Mweyamutengo uwakulusya ivyuni!²⁵Aweni pali mwemwe wino akulonda sana angonjezga insita kuwumi wakwe ? ²⁶Nanthi mutange muwombe akanthu akanono kano , ichani chino mukuchula navino vyasyala?²⁷Yelenganyini ivwamaluwa - muno yakakulila . Yasiwomba , pamwi yasipunga , lelo inkhukunena wewe, nanthi a Solomoni kwene mu ukulu wakwe atazwite ngati muno vii vikazwalila . ²⁸Nanthi Leza akazwika isote mumphanga , lino liliko ilelo, nga mutondo lisumbilwa umumoto, aliwazwika wuli mwemwe, O mwemwe mweyalusuwilo ulunono!²⁹Mutalola chino mumalya nga nachino mumanwa, nga mutasakamana. ³⁰Muno insi yonsi iyapansi likulonda ivinthu vino , nga na Tata winu amanyile ukuti mukuvilonda . ³¹Kweni londini umwene wakwe , nga nivinthu vino vilonjezwa kuli mwemwe . ³²Mutatina , mwe tumbelele utunonio, umulandu Tata wino umusechele sana ukuwapa umwene.³³Kazyini vino muli navyo nga muwape apotwe. Pangini utola twinu tuno tusilepuka - ivyuma ivyakupela vino visiwononeka , kuno ayivi yasipalamila , nga kuno nululwa lusiwonona . ³⁴Muno kuno kuli ivyuma vyako, akuno kuliya umwendo wako .³⁵Ivizwalo vinu ivitali viyikwe umukasi pali lamba winu, nga musye ukuti ulukozyo lwinu lwayaka, ³⁶nga muye ngati ayanthu yano umukoleleli wawo pano yakuwela pakulya kuwanga, nganathi wiza nukukong'onsya , yangamuyulila papokwende.³⁷Ayalongo ayawonvi yano mwene alawazana yakulola pano alizanga . Ichendi nkhati kuli mwemwe , aliyika umukasi ivizwalo vyakwe pamupango nga yalikalala pitewulo, nga aliza nukuwapususya . ³⁸Nanthi mwene wiza kakwe chili umukasi muwusiku, nanthi umukwiza kwakwe chitatu , nga nukuwazana ukuti yakulola , ayalongo awomvi yalya.³⁹Kweni wuvwichisyini, kweni nanthi umukalamba wa ng'anda wamanyanga insita yino umwivi akwiza , nge atazumilizya ukuti ing'anda yakwe ifwantwe. ⁴⁰Apano chenjelini , umulandu mutamanyile insita yino umwana wa munthu akwiza ."⁴¹Peteli watili, " Mwene , ukutenena umulumbe wuno kuli sweswe kutupu, nanthi akuli wonsi ?" ⁴²Mwene watili, " apano aweni wino uwachumi nga namano wino Leza aliyika ponga nayawonvi yawuze ukuti awape ichakulya chawo pansita yakwe?⁴³Uwalongo uwanthito wino Leza alimuzana akuwomba chino pano akwiza . ⁴⁴Ichendi nkhati kuli mwemwe alimuyika pakulolechesya pali katundu wakwe wonsi . ⁴⁵Kweni nanthi umuwonvi akuvwanjila umumwendo wakwe , ' Mwene wane akuzimba ukwiza , ' nga nukutalika ukuma

awonvi awonsi nayanachi nga nukulya nukunwa nga nukukoleka ,⁴⁶ Mwene wamuwonvi wino muwanda wuno wuno atawumanyile nga alimuputulanya nga nukumupa amasyo nayano sayisuwilo .⁴⁷ Umuwonvi wiyo, pano amanyile kali chino mwene wakwe akulonda , nganokusenganya nanthi ukuwomba vino akulonda, alumwa amakofi ayinji .⁴⁸ Kweni wino atamanya nga nukuwomba vino yangamuma , alumwa namakofi anono . Kweni wensi wino wapelwa ivivule , ukufuma kuli woliwo ivivule vilalondwa , kwenin wino yamusila ivivule , nga nivivule vililondwa .⁴⁹ Nizile ukupemba umoto pansu yapansi, nga vino nkhumula ukuti ngewalinji uwukozye kali .⁵⁰ Kweni ndi nuluwatizyo ukuti imbatizwe nalo, nga namuno nkhumula mphaka pano lwasila !⁵¹ Mukwelenganya ukuti niza pakuleta umutende pansu yapansi ? Awe, nkhuwanena , kweni ukupusanya .⁵² Muno ukufuma insita yino ukuya ukunkholelo paliya ayanthu yasano umung'anda yano yapusine- yatatu ukupusana nayayili, nga nayayili ukupusana nayatatu .⁵³ Yalipusana, tata ukupusana numwana nga numwana ukupusana na tata, mama ukupusana umwanachi nga numwanachi ukupusana na mama, manguvwala ukupusana nanyinavyala."⁵⁴ Kapyu Yesu wavwanganga ukwiwumba, nanthi mwalola iwingo likufuma ukukatondo , papokwene mukuvwanga ukuti , ' Imvula yikwiza ; nga avino vikawombwa .⁵⁵ Nanthi umuza wukuputa ukufuma ukwisika , mukati , ' Kumapya sana ; nga vikawombwa .⁵⁶ Mwe yasomvi, mwamanya ukwilula akalolechele kansu naka kupela , nga chiliwuli mukupotwa ukwilula insita yino?⁵⁷ Ichani chino mukupotwa ukupingula chino ichachumi pali mwenga ?⁵⁸ Muno nanthi mungaya nimilandu yino kuli kalonga , umunzila ulwisye sana ukuti atakutwala kumupinguzi, nga nukuti kapingula atakutwala kuli kawomba , nga nakawomba atakusumbila umung'anda yaminyololo .⁵⁹ Nkhuvwanga kuli mwemwe , mutalifuma mumu mphaka pano walipila ulupiya lwawumalilo. "

13

¹Pansu yilya , ayanthu yamwi kuku yamunenyile weliwe ivya wa Galileya yano uwazi wawo Pilate wasanzigge nivyakufumya vyawo .² Yesu waswike nga wavwanzile kuli woliwo , " Mukwelenganya ukuti aya Galileya yano awononyi sana ukulusya aya Galileya awuze umulandu wakuti yachula umunzila yino? ³Awe, Nkhuwanena . kweni nanthi mutakulapa, mweni mulononeka umunzila yiliyimwi .⁴ Nanthi ayanthu ikumi lyonga ayasano nayatatu mu Siloam pali wino ichipilala chaponyile nukuwakoma , mukwelenganya ukuti yali awononyi sana ukulusya ayanthu wonsi mu Yelusalemu? ⁵Awe, Nkhuvwanga . Kweni nanthi mjutakulapa, mwensi mulononeka ."⁶ Yesu wavwanzile umulumbe wuno , " Wumwi wali numuti wamukuyu wuno wakomelwa umuchalo chakwe nga wizile pakulonda ivikomwa mumuti wuwu kweni atazanhyile nachimwi .⁷ Umunthu watili kumwenecho wachalo , ' Lolini, kumyaka yitatu niza nukwezya ukuzana ichikomwa umuti wuno uwamukuyu nga nthazanyile nachimwi . Wuputulini . Ichani chino mungawusya ukuti wawonona ichalo ?"⁸ Umwenecho wachalo waswike nukuti , ' Wusyini wonga umwaka wuno pano nkhwimba umwisika mwakwe nga nukuyika insakwi pali woliwo .⁹ Nanthi waya nivikomwa umwaka wuno wukwiza , ichisuma ; kweni nanthi wapotwa , mwize muwuputule!"¹⁰ Nomba Yesu wasambilizganga musinagogi uwanda wapa mulungu .¹¹ Chenjelini , umwanachi walinji penepo wino kumyaka ikumi lyonga yisano nayitatu walinji numjupasi uwakufoka . Winime nga wapotwanga ukuti awololoke ningo .¹² Lino Yesu wamulola , wamwamile nukuvwanga kuli weliwe , " Mwanachi, wasapuka kuwupotwe wako ."¹³ Wayisile amakasa yakwe pali weliwe , nga papokwene wololwike nga wamutupwile Leza .¹⁴ Kweni umukoleleli wa Sinagogi wasosile umulandu Yesu wapozizye pa mulungu . Nga umukalamba waswike nukuti ukwiwumba , " Kuli amanda yasano nalyonga yano umunthu angawomba . Yizini nga mwize mupole, kweni pamulungu pole."¹⁵ Leza wamwaswike weliwe nga watile , " Mweyasomvi! Wuzye wenga wakwe mwemwe asisapula inkhambaku nanthi imphunda ukufuma umuchiwaka nukuzitwala ukunywa amanzi pa mulungu ?¹⁶ Ichilichimwi umwana wakwe Abraham, wino satana wamunye file imyaka ikumi lyonga yisano nayitatu, ukuti inkhusa zgakwe zitange zisapulwe pawanda wamulungu .¹⁷ Pano wavwanganga ivinthu vino , wonsi yano yamususyanga yalemilwe ninsonyi , kweni iwumba lyonsi lyasechelanga pali vyonsi ivisuma vino wawonvile .¹⁸ Apano Yesu watili , " Wuzge umwene wakwe Leza wuli wuli , nga ningayanisya nachani ? ¹⁹Wuli ngati akamphumba kakwe mugagala kano umunthu wasenzile nukuyasumba muchalo , nga kakuzile ukuya umuti uwukalamba , nga nuvyunyi vyakupela vyazenzile ivisalanzo munsamba zyakwe ."²⁰ Nupya watili , " Ningayanisya chani nuwumwene wakweleza ? ²¹Wuli ngati umutele wuno umwanachi wasenzile nukusanzya nivipimo vitatu ivyawusu mphaka pano vyansazinkhana nuwusu wonsi ."²² Apano Yesu wapitine ukuchilinganya umumisumba numumizi, ukusambilizga nukupanga inzila yakwe ukuya ku Yelusalemu .²³ Wumwi watili kuli weliwe , " Mwene , wuzye pali ayanthu yanono sile yano yangapususwa ? " Apano watili kuli weliwe ²⁴ Lwisyini ukuti muchilinganye pakamjulyango akanono , umulandu , ayinji yalilonda ukwinjila , kweni yalipotwa ukuti yinjile .²⁵ Nanthi umwenecho wang'anda wakatuka nukuyala ichisasa, apano ulimilila kunzi nga nukukong'osya ichisasa nukuti , ' Mwene, Mwene, twinnile kweneko . ' " Alasuka nukuti kuli mwemwe , ' Nthamanyile nga mwafuma kwi.' ²⁶ Apano mulati , ' Twalyanga nukung'wa paminso yakwe mwemwe nga mwasambilizganga umumisewo .'²⁷ Kweni alasuka , ' nkhuti kuli mwemwe , nthawamanyile kuno mwafuma . Fumini kweneko kuli nene, mwe yakawomba iviyepe!²⁸ Kuliya ukulosya nukusyeta amino nanthi mwiza wamulola Abraham, Isaki, Yakobe , nayanchimi wonsi muwumwene wakwe Leza , kweni mulisumbwa ukunzi .²⁹ Yaliza ukufuma ukukatondo , ukumanguzi , kupela , nakwisika , nga nukwikala pi tewulo pa wumwene wakwe Leza .³⁰ Mumanye chino , yano yakulondwa panono yaliya ayanthandiko , nga nayano yakulondwa nkhanu yaliya ayawumalilo ."³¹ Lino papita insita panono , Ayafalisayi yamwi yizile kuli weliwe , " Pitanga nupya fuma penepo pano umulandu Herod akulonda akukome."³² Yesu watili , " Yanga nga kamunene nkusa wilya , ' Lola, ukufumya imipasi iyipe nga nukupozya ayalwale nga mutondo , napawanda wakwe chitatu ndifisya ilayizyo lyane .'³³ Muchilichonsi, chikulondwa ukuti mphitilizye uwanda wilelo , mutondo , nga

nuwanda wakukonkha muno chitazumilizwa ukukoma inchimi ukufuma mu Yelusalemu.³⁴Yelusalemu, Yelusalemu, aweni wino akukoma inchimi nukuvwintha amawe ayano yatumwa kuli mwemwe . Akanga kano nkhalonda ukukonganika ayaninu muno inkhoko yikakonganichila twapiyopiyo umuvyapa vyakwe, kweni musikumbwa chino .³⁵Lolini, ing'anda zinu mwazisya . Nkhuti kuli mwemwe, mutalitela mundole mphaka pano mwiza mwavwanga ukuti, 'Umulotwe wino akayiza umwizina lyakwe Mwene.'"

14

¹Chachitike pamulungu wumwi, pano winjile umung'anda yakwe wenga umukoleleli wawa Falisayi pakulya umukate , nga apano yamulolechesyanga sana. ²Chenjelini, pankholelo pakwe pali umunthu wumwi wino wavimbanga indilwa .³Yesu wakolowozizge yakamanyimanyi mumasunde yakuyuda naya Falisayi , " Wuzge ichiyipe ukupozya pamulungu nanthi awe?"⁴Kweni yamyalile . Apano Yesu wamusenzile , nukumupozya , nukunena ukuti apita .⁵Watili kuli woliwo , "Aweni pali mwemwe ali numwana nanthi inkhambaku wino angaponela umuchifula pawanda wamulungu atange papokwene amufumye ?" ⁶Yaposilwe ukwasuka pavinthu vino.⁷Lino Yesu walola muno yano yawamile yakusolela ivilimba vyawo, wizile wavwanga umulombe, ukuti kuli woliwo , " ⁸Nanthi wumwi wakwama kuwanga , mutikala pansi pachilimba chapapela , umulandu wumwi yangalanga yamwamwile wino uwapapela ukulusya wewe. ⁹Nanthi umunthu wino awamile mwensi yayili wiza , aliti kuli wewe, ' fuma penepo mupele wino umuzo ichilimba , ' nga munsonyi ulikala pachilimba chapansi.¹⁰Kweni nanthi yakwama, yanga ukikale pachilimba chapansi, umwakuti nanthi wiza wino wakwamile , angati kuli wewe, 'Munji, kikale pachilimba chapapela chilya . ' Apano ulachindama pali wonsi yano yikala nawewe pitewulo. ¹¹Muno wensi wino akuyikwezga yalimwisya , nga nawino akwiyisya yalimukwezga . "¹²Yesu watili ku monsi wino wamwamile , " Nanthi ukupela ichakulya , utayama awuzo nanthi ayato yako nanthi ayakamu yako nanthi ayapalamani ayakankhala , , pakuti nawo yangakwama , nga pali vino ulalipilwa .¹³Kweni nanthi ukupa ichakulya , yama ayapotwe, ayalemale , nayanthonkhop, ¹⁴nga ulalotwa, umulandu yatalikulipila . Muno ulalipilwa paluzusyo lwa yalungamane ."¹⁵Wenga wakwe yano yikazile na Yesu pitewulo wuvwile vino , watili kuli weliwe , " Umulotwe awino alilya umukate muwumwene wakwe Leza !" ¹⁶Kweni Yesu watili kuli weliwe , " Umunthu wumwi wasenginye ichakulya chamanguzi ichivule nga wamile ayinji. ¹⁷Lino yasenganya ichakulya, watumile uwantchito wakwe ukuti akame yano wawamile , ' Yizini, pakuti vyonsi vyasenganywa. "¹⁸Wonsi ichilichimwi yatalike ukukana. Uwakutalika watili kuli weliwe , ' Nkhazile ichalo , nkhalonda inje nkchachilole . Munjelele nkchachilole . '¹⁹"Muze watili , ' nakala inkhambaku amapeya yasano, nga nkhalonda ukuti nkchazyeyze. Munjelele . '²⁰" Apano umunthu wumwi watili , ' Nthwazile umwanachi, nga achino nthange nize."²¹" Uwantchito wizile nga wamuwuzizye umukalamba wakwe ivinthu vino. Apano umwenecho wang'anda wasosile nga watili kumuwonvi wakwe , ' Fuma zuwa yanga umunzila namumisewo yamumisumba nga ulete ayapotwe, ayalemale , nga nayanthonkho . '²²" Uwantchito watili, 'Bwana, chino mwavwanzile chachitwa, ngawuli pachili pali umwenkho. "²³"Umukalamba watili kuwantchito wakwe , 'Yanga mumisewo iyikalamba namumisewo iyinono nga ukawanene ukuti yize, ukuti ing'anda yane yingazula . ²⁴Muno nkhati kuli wewe, pasi nawumwi wino namwamile aleza ichakulya. "²⁵Nomba iwumba lyapisile nawe, nga wawalolechesizge nukuti kuli woliwo, " ²⁶Nanthi wumwi wiza kuli nene nga atakumupata tata wakwe, mama wakwe, umuchi wakwe, ana kwe, ayato yakwe nayanyina nga nuwumi wakwe , atangaye umulondezi wane . ²⁷Wino asikunyamula uwuchingane wakwe nga nukwiza kuli nene atangaye umulondezi wane.²⁸Muno aweni muli wewe akukumbwa ukuzenga ichipilala asiyikala tasi pansi nukulolechesya vino vikulondwa ukuti awelenjele vino vikulondwa ukuti amanye nanthi ali navyo ukuti amalizye?²⁹Amuno , nanthi wazenga inthandiko nga wapotwa pakumalizga , wonsi yano yakulola yalitalika ukumusoweka ,³⁰nukuti , ' Umunthu wino watalike ukuzenga nga waposilwe ukuti amalizye .'³¹Nanthi amwenechi, wino nanthi akulonda ukukomenkhana namwene muze ku nkondo, atalikala pansi tasi nga nukumunena nanthi angalwa namwene nawonsi yakwe ikumi lyonga wino akwiza nawonsi yakwe imyanda amakumi yayili(20 000)? ³²Nanthi ha, pano umukeya muze achili ali ukutali , akatuma umwimilili nukukolowozya ivyamutende . ³³Achino , wensi wakwe mwemwe wino asikupa vino ali navyo atangaye umulondezi wane .³⁴Umusilya uwusuma , kweni nanthi umusilya wutaya nukunona kwakwe , wungapangwa wuli ukuti wunone nupya ? ³⁵Chisi numulimo nawumwi nanthi ivu nanthi insakwi . likasumbwa . Wino ali namakutwi ayakuvwila , musyini awuvwe."

15

¹Nomba wonsi yakasotchesya yamisonkho na yayembu wonsi yizanga kuli Yesu ukuti yize yuvwichisye . ²Woyili aya Falisayi na ya kawalika yayilizinye wenga numuze , ukuti " Umunthu wino akapochelela ayayembu, nupya akalya nawo ."³Yesu wavwanzile ichili chi kuli woliwo ati, " ⁴Aweni pali mwemwe, wino nanthi ali ni ng'onzi umwanda wonga (100) waponzyapo yonga , wuzye atange azisye amakumi yasano na yani na tusano na tuni (99) umu mapoli , nukukonkha iyiponge yonga mphaka ayizane? ⁵Alino pano wayizana, akuyiyika pa viye vyakwe nu kusechela .⁶Ndi akwiza ukung'anda , akwama iviwuza vyakwe naya palamani, nukuwanena , Tusechelele ponga , amuno nayizana ing'onzi yane yino yaponzile . '⁷Inkhuwanena ukuti ichilichimwi, kulaya ukusechela ukwiyulu pa ku lapa kwa muyembu wenga , ukuchila ayatele amakumi yasano na yani na tusano na tuni (99) yano yatakulonda ukulapa.⁸Wuzge chingaya wuli umwanachi wuno ali na makopala yako Siliva ikumi (10) , ndi angaponzya, atakukozya ulukozyo, ukupyela mung'anda , nukulondelezya mphaka ayizane? ⁹Nanthi wayizana akwama iviwuza vyakwe nayapalamani nu kuti , ' Tusechelele ponga , amuno nalizana ikopala lino ne mphonzizye.'¹⁰Ichilichimwi, inkhuwanena , kuli ukusechela pa manso

ya Yangeli yakwe Leza pa kulapa kwa muyembu wenga .¹¹ Apano Yesu watili , "Umunthu wumwi wali na yana yayili,¹² nga umwana umunono wavwanzile kuli yisi ati, Tata, njankhanyini ivyakwane pa chuma chinu . ' Apano wawankhinye ichuma .¹³ Patapisile amanda ayavule, umwana umunono wawunganike ponga ivyuma vyonsi vino wakweti nukuchonela ukunsi yakutali, nukuti kulya wonwine ichuma chakwe chonsi nuwikazi wa kunthayisayila .¹⁴ Nomba lino wavyonona vyonsi, mumsi mulya mwawile inzala iyikalamba , nukuti watalike ukupinoka .¹⁵ Wayile nukuyilonda wenga ukuti ayikale nawumwi umweninsi, wuno wamutumile ukuvyalo vyakwe pa kuvunjila ya kapoli .¹⁶ Nawe wakunzile ukuti angayikuta na mapapa yako chilemba yano yakapoli yalyanga amuno nawumwi wuno wamupanga chimwi.¹⁷ Kweni lino umwana umonsi watalika ukwelenganya , watili , ' Ayantchito yanga yakwe tata yano yali nichakulya ichakukwana , nga nemo indi kuno , nkhuftwa ninzala!¹⁸ Nimafuma kuno nukuya kuli tata, nga nditi kuli weliwe , " Tata, nayembuchila iyulu nga nawewe .¹⁹ Nthazipile ukwama umwanako nakupya ; unsende ngati a wumwi wa yawomvi yako."²⁰ Apano umwana wilya wakatwike nukwiza kuli yisi. Pano wachilinji ali apatali , Yisi wamuweni na malanda yamulemile , wutwike nukuya mukukula nu kumufyompha .²¹ Umwana wamunenyile ati, 'Tata, nayembuchila iyulu na mwemwe . Nthazipile ukwama umwanako nakupya .'²² Yisi wavwanzile kuyawonvi yakwe , 'Letini zuwa umwinjilo uwuzima, mumuzwike , mumuzwike nikoza pikasa, ni ndyato kwitamba .²³ Mulete na ka mulama akine mukakome. tulye tusechele!²⁴ Amuno umwanane wafwile, nomba ali nu wumi. Waponzile, nomba wazanwa, ' Alino yatalike ukusechela .'²⁵ Nomba umwanakwe umukalamba wali ukuchalo. Watili wiza nukupalamila pang'anda , wuwile ukwimbila nu kuchina .²⁶ Wamile umuwonvi ewumwi nu kukolowozya muno vyayela .²⁷ Umuwonvi wavwanzile ati, ' umuto wako ayizile apano tata wako akomile umulama uwine umusango wakuti amupochelile umumi.'²⁸ Umwana umukalamba swasosile nukuti atalondanga ukwinjila , apano yisi wafumile nukuyilizyana kuli weliwe .²⁹ Kwene umwanakwe umukalamba waswike nukuvwanga kuli Yisi ati , ' Lolini, nawomba uwuzya kuli mwemwe imyaka iyivule, inyhononelapo isunde linu, lelo mutatala mumphe penepo nanthi umwana wambuzi ukuti ningasechela ni viwuzya vyane,³⁰ Kwene lino umwana ninu wiza , wuno wonona ivyawumi winu kuli ya malaya, mwamukomela umulama uwine.'³¹ Yisi wavwanzile kuli weliwwe ati, ' Mwana, wemo uli nani kasita wensi, na vyonsi vino ivyane ivyako .'³² Kwene chechituzipile ukuti tusechele nu kukunda, amuno umuto wako wafwile, nukuti nomba uwum; waponzile, nukuti nomba azanyilwe.'"

16

¹Yesu wavwanzile nupya kuyalondezi, "Kwali umunthu wumwi umukankhala wino wali nu muwomvi mukalamba, nukuti chuvwike kuli weliwe kuno umuwomvi mukalamba wii wononanga ichuma chakwe .² Apano umukankhala wamwamile nukumunena ati, 'Ichani chii chino nkhuftwa ukuyana na wewe? umbelenjele ivya wukalamba wako, pakuti utanga uye nupya we mukalamba.'³ Umukalamba wayivwanzizye, 'mbombe chani, pano mwene wane akumfumya pa ntchito ya wukalamba wane? Insinamaka yakulimila; nupya ndi ni nsonyi pakulenga .⁴ Manyile chino nimawomba, ukuti pano nkhuftwa pa mulimo wa wu kalamba wane, ayanthu yalimphochelela mu ng'anda zyawo.'⁵ Alino umuwomvi wamwamiile mwene ayakhongole yakwe pali wenga wenga, nu kumukolowozya uwakutalika, 'uli ni nkhangole zinga kuli mwene wane?'⁶ Watili, 'Imbeze zyamufuta yakwe olive umwanda wonga(100).' "Watili kuli weliwe, 'Senda ivilipwa vyako, yikala pansu zuwa, nukuti uwalike amakumi yasanu(50).' "⁷ Apano umuwomvi mukalamba wavwanzile kumuze, 'Uli ni nkhangole zinga?' "Watili, 'Imise ya ngano umwanda wonga(100).' Watili kuli weliwe, 'Senda ivilipwa vyako, nukuti walika amakumi yasanu nayatatu(80).'⁸ Apano mwene wamutayizizye umuwomvi mukalamba umunthasuwilwa pamulandu wakuti wawomvile ningo. Pano ayana yansi yino pakuwomba na yanthu ukuchila ayana yaluswepo .⁹ Nkhuvwanga kuli wewe uye na kundwe kuli wewe wenga munzila ya chuma ichawufi ukuti ndichapita, yangakupochelela mukwikala kwakwe penape.¹⁰ Wino angasuwalikwa pa tunono angasuwalikwa na pavivule, na wino asi umulungamane pa tunono asi umulungamane pa vivile .¹¹ Ndichakuti utasuwalikwe pakuwombela ichuma ichisita kulungamana, aweni wino alikusuwila ni chuma ichilungame? "¹² Ndichakuti utasuwalile pakuwombela iviya vyayawuzo, aweni wino alikupa imphiya izya kwako?¹³ Pasi umuwomvi wino angawombela ayakalamba yayili, pakuti limwi akapata wenga nu kukunda muze, pamwi angayipa kuli wumwi nukupepusya kuli muze. Utanga uwombe Leza ni chuma.'¹⁴ Nomba aya Faliseyi, yano yakunzile imphiya, yuvwile vyonsi, yamusesile .¹⁵ Wawanenyile ati, "Uyilungamike wenga pa minso ya wanthu, lelo Leza amanyile imyenzo yinu. Kuno chino chikulumbwa kuyanhu ichikandamane pa minso yakwe Leza.¹⁶ Isunde nayakasowela vyaliko ukufika pano Yohani wizile. Ukufuma insintha yilya kwene ilandwe lya umwene wa mwiwulu likutandwa, nu munthu wensi akwezya ukuchichilizya ukwinjila mwenemo .¹⁷ Kweni ichipepuke iyulu ni ninsi ukupita ukuchila akalilembo kakwe kalata wisunde ukuti kasile.¹⁸ Wensi wino akuzinga uwakwe akachita uwuchende, nukuti wino akutwala wino wazingwa akuchita uwuchende.'¹⁹ Nomba kwali umunthu wumwi umukankhala wino wazwalanga umwenda uwuyenzuluchile nuwuswepe nukuti wasechelesyanga chila wanda ni chuma chakwe ichivule .²⁰ Kalenga wumwi izina lyakwe Lazalo walambalikwe pa mupongolo wakwe, wazuzile ni vilonda, ²¹ walondanga ukulya tuno twaponaga ukufuma pitewulo lya mukankhala. Naya simbwa yizanga ukumumyantha ivilondo vyakwe .²² Chali ukuti kalenga wafwile wasenzilwe nayangeli ukuya nawe kuli Abulhamu. Umukankhala nawe wafwile wazisilwe, ²³ nukuti mugehena, mukuchula, winwile amanso yakwe nukulola Abulhamu apatali na Lazalo pambali pakwe.²⁴ Apano walizile ati, "Tata Abulhamu, nguvwila uluse utume Lazalo, ukuti atumphihe ainsongo yakasalala kakwe mu manzi ukuti azusye ululimi lwane, pano nkhuftwa mu moto wakulilima.'²⁵ Kwene Abulhamu watili, 'Mwana, izuka kuno mu wumi wako wapochelile ivinthu ivisuma, na munzila yiyo kwene Lazalo wapochelile iviyipe. Kweni nomba afwasile kuno, nawe uli munthazi .²⁶ Pambali pali vii, umukonkho wati wuyikwa pakasi, ukuti yano yakulonda ukulamba

ukufuma kuu ukwiza kuli mwemwe yatanga, nukuti nawumwi wino angalamba ukufuma kuko ukwiza kuli sweswe,²⁷ "Umunthu umukankhala ati, 'nkhukulenga Tata Abulahamu, umutume ku ng'anda kuli tata---²⁸ pano nkwati ayakundwe yasano--- ukuti akawachenjeze, ukuti chitize chiye ukuti yize ku masyo ya machuzi."²⁹ "Kweni Abulahamu watili, 'Yakweti Abulahamu na yakasowela; yaleke yawuwile."³⁰ "Umukankhala waswike. 'Awe, Tata Abulahamu, kweni ndichakuti wumwi angaya ukufuma kuyafwe, yandi yalape.'³¹ "Kweni Abulahamu watili kuliweliwe, 'Ndichakuti yatakuvwa kuli Mozesi na yakasowela yatanga yakopwe napano wumwi angafuma ku yafwe.'"

17

¹Yesu wavwazile kuyalondezi yakwe "ichakumanyikwa ukuti ivyakuchinga vilayako, kweni umukosi ku munthu wino vilapitila mwenemo! ²vingamuzipila ndi iwe lyakushela limganyepwa munsingo yakwe nukuya muponya muli yemba ukuchila munthazi. ³Yilolini mwenga. Ndi umunyonkho wayembuka, musunde, nupya ndi wino wawelako mwelele!" ⁴Ndiwakononela kasanu nakayili pa wanda, nupya kasanu nakayili kakawelela kuli wewe, ukulanda ati, 'nawelako,' ufwile umwelele!"⁵ Ayapositoli yatile kuli mwene, "wonjelezya isuwilo lyitu." ⁶Mwene watili, "Ndi mwalinji ni suwilo ngati akambezu kakwe mugagala mungawunena umuti wa musamvu wu u, 'wuyilemule, nukuya yilemeka muli yemba,' nukuti wungawuwila." Kweni aweni muli mwemwe, angaya nu muwomvi uwakumulimila nanthi ukusunga ing'onzi, angamuvwanza pano wafika sile ukufuma kuchala, 'ndanga zuwa yikala uleye?' ⁸Atalamunena ukuti, 'mphekanyizya chumwi ichakuti indye, yinyepe numupango muvyakuzwala vyako umbombele mphaka pano nkhumala ukulya nukumwa. Apano nawe umalya nukumwa?'⁹ Atatayizizye umuwomvi pamulandu wakuti wawomvile vino wanenyilwe, akatayizya? ¹⁰Avivyo kwene namwe, ndimwawomba ivinthu vyonsi vino munenyilwe, yangavwanga ati, swe yawomvi yano yatalingine. Tuwomvile sile vino tulingine ukuwomba."¹¹ Lino ali munzila ukuya ku Yelusalemu, wapisile pali mumphaka pakasi pali Samaliya na Galileya. ¹²Lino winjila mumuzi wumwi, wakomenkhine nyanthu ikumi yano yali ayamambombo. Yimilile ukutali sana nawe. ¹³Yapundilizizye, ukuti, "Yesu, mukalamba, tuvwile uluse."¹⁴ Lino wawalola, wawanenyile ati, "yanji mukayilanjizye mwenga kuli ya simapepo." ngalino yapita yapozizwe. ¹⁵Lino wenga walola ukuti wapola, wawelile, wapundanga izwi ilya kulumbanya Leza. ¹⁶Waponyizye ichinso chakwe pamatamba yakwe Yesu, nukumutayizya, Nomba wali umusamaliya. ¹⁷Apano yesu watili, "yatapozizwe wonsi ikumi? Nga yasanu na yanayi yali kwi? ¹⁸Pasi yawuze yano yawelile ukwiza lumba Leza, kano umwenyi wi i?" ¹⁹Watili kuli weliwe, "katuka pitanga. Isuwilo lyako lyakupozya."²⁰ Ayafalisayi yamukolowozyanga ukuti ufumu wakwe Leza wuliza wandachi, Yesu wawaswike ukuti, "ufumu wakwe Leza wusiyiza nukulolechesya. ²¹Kapya yataliti, 'lolini awuwu!' nanthi 'awulya palya!' lolini, ufumu wakwe Leza wuli muli mwemwe."²² Watili kuyalondezi, " amanda yakwiza pano mjulalonda ukulola uwanda wonga mumanda ya mwana munthu, kweni mutalawulola. ²³Apano yalawanena ukuti, 'Lolini, kulya! lolini, kuno!' kweni mutafuma nanthi ukuwutuchila, ²⁴ukuyana nakalumba kano kakawala ndikamekula ukufuma imbali yimwi iyiyulu ukuya imbalui yuze iyiyulu, avino nuwanda wamwana wa munthu wulaya. ²⁵Kweni afwile achule muvinthu ivivule nukukanwa ni nkhuo yi i. ²⁶Ndi vino chawomvile mumanda yakwe Nowa, vivyo kwene avino chilawombwa mumanda ya mwana wa munthu. ²⁷Yalyanga, yamwanga, yatwalanga nupya yatwalwanga ukufika uwanda wuno Nowa winjilanga muwato - na mulamba wizile nukuwonona wonsi. ²⁸Vivyo kwene, ndi vino chawomvile mumanda yakwe Loti_ yalyanga nupya yamwanga, yakalanga nupya yakazyanga, ukulemeka nukuzenga. ²⁹Kweni pawanda pawanda wuno Loti wafumile mu Sodomu, kwaponyile umoto namawe ukufuma kwiyulu nukuwonona wonsi. ³⁰Vivyo kwene avino chilaya chilaya pawanda wuno umwana wa munthu alisokololwa. ³¹Pawanda wuwo mutamusha wino ali papela pang'anda ukuti ayike ukuti akatole iviya ukufuma mung'anda, vivyo kwene mushini wino ali kuchalo atawelako. ³²Mwizikini muka Loti. ³³Wensi wino akulonda ukuzana uwumi wakwe alawuponzya, kweni wensi wino akuponzya uwumi wakwe alawusunga. ³⁴Nkhuwanena, uwusiku wuwo ayanthu yayili yala lala pa chitala chonga. Wenga alatolwa wenga alasiwa. ³⁵Paliya ayanachi yayili yalisyanga ponga. Wenga alatolwa wenga alasiwa." ³⁶Yalaya yayili muchalo; wenga alatolwa wenga alasiwa. ³⁷Yamukolowozizye, "awukwi, Mwene?" wawanenyile, " kuno kuli umuvimba, kukwene inzwanga zilawungana ponga."

18

¹Apano wawanenyile umulumbe vino yangapepela kasita wensi nukuti mutawelela ichisila, ²ati, "Mu musumba wumwi mwali kapingula wumwi wino atatinanga Leza nupya atachindikanga ayanthu. ³Nomba mumusumba mwali umwanachi wumwi umufwilwe, nukuti wizanga kayili kayili kuli weliwe, ati, 'ngavwa nzane uwumolimo kuli yano nkhwiminkhana nawo.' ⁴kunsita inthali atalondanga ukumwavwa, kweni lino papita insita watili pali wenga, "Napano nsitina Leza nanthi ukuchindika umunthu, ⁵kweni pamulandu wakuti umufwilwe wi i akantchuzya, nimamwavwa pakuzana uwumolimo, ukuti atanthonsya nukwiza yiza kwakwe."⁶ Apano mwene watili, "wuwini kuli vino kapingula wawufi akuvwanga. ⁷Nomba Leza atalaleta uwumolimo kuyasilwa yakwe yano yakumulilila umusanya nu wusiku? wuzye weni alizyela pano yali? ⁸Nkhuwane ukuti aliwaleleta uwumolimo zuwa zuwa. Napo kwene, pano u Mwana wa Munthu alizanga, wuzye alizana isuwilo muni ya pansu?"⁹ Apano wavwanzile kupya umulumbe wuu kuli yano yasuwile muli wonga ukuti ayalungamane nukusula ayawuze, ¹⁰Ayanthu yayili yayile mwitempheli pakupepa wenga wali umufalisayi na muze wali akasontchezya wa misonkho. ¹¹Umufalisayi umufalisayi wimilile nukupepe ivinthu vii ukuyana na weliwe, 'Leza, nkhekutayizya nthalingine nyanthu yawuze_ ayapondo, ayayembu, yamalaya_ nanthi akasontchezya musonkho wino. ¹²Nkhafunga kayili pa mulungu wonsi. Nkhayika ichikumi pali vyonsi vino nkhasana. ¹³Kweni kasontchezya wamisonkho,

wimilile apatali, atinulanga nanthi amanso yakwe kwiwulu, kweni wumile ichisawo, ati, 'Leza, nguvwilini uluse, ne muyembu.'¹⁴ Nkhuwanena, umunthu wi i wawelile ku ng'anda yakwe ataswefiwa ukuchila umuze, pamulandu wakuti wensi wino akayikwezya yalamwisya, kweni wensi wino akayisya yalamukwezya."¹⁵ Ayanthu yaletanga ayanawo ukuti awaleme, kweni lino yachilola, yawakalipile.¹⁶ Kweni Yesu wawamile kuli weliwe, ati, "Lekini ayana ayanono yize kuli nene, nukuti mutawalesya. Pakuti uwumwene wakwe Leza uwawo.¹⁷ Ichumi nkhuwanena wensi wino atapochelela uwumwene wakwe Leza ngati umwana ichendi utalinjilamo."¹⁸ Katungulula wumwi wamukolowozizye ati, "Kasambilizya musuma, mfwile mbombe chani ukuti pysane uwumi wa muyaya?"¹⁹ Yesu wamunenyile ati, "Ichani chino ukamphunda musuma? Pataya umusuma nkhandi Leza mutupu.²⁰ Wayamanya amasunde _ utachendeka, utakoma, utayiya, utaya we kamboni wawufi, chindika so na nyoko."²¹ Katungulula watili, "Ivinthu vyinsi vii nkhabvisunga ukufuma kuwantche."²² Lino Yesu wuwwa vii, wamunenyile ati, "Ichinthu chonga chino ukusowelwa. Ufwile ukazye vyonsi vino ukweti nukwankhanya kuyasaluke, nukuti ulaya nichuma kwiwulu _ iza, nkhonkha."²³ Kweni lino katungulula wuwwa vii, wizile asoka sana, amuno wali umukankhala.²⁴ Apano Yesu, wamulola ukuti wasoka watili, "kwawatalila wuli ayanthu ayakankhala ukwinjila uwumwene wakwe Leza!²⁵ Chingaya ichipepuke ingamila ukwinjila pakawina kansindano, ukuchila umunthu umukankala ukwinjila mu wumwene wakwe Leza."²⁶ Yano yachuvwile chii yatili, "Nomba aweni wino angapusuka?"²⁷ Yesu waswike, "Ivinthu vino vitanga vichitwe nyanthu vikachitwa na Leza."²⁸ Petulo watili, "Ichisuma, tusile vyonsi vino ivyakwitu nukukukonkha,"²⁹ Yesu alino watili kuli woliwo, "Ichumi, nkhuwanena ukuti pasi wino asile ing'anda, nanthi umuchi nanthi ayanyina, nanthi ayakwasi, nanthi ayana, pamulandu wawumwene wakwe Leza,³⁰ aweni wino atalapochelela ivivule munsita yii, na mumanda yano yakwiza, uwumi wamuyayaya."³¹ Lino wawakonganika ikumi na yayili(12) pano ali, wawanenyile ati, "Lolini tukuya ku Yelusalemu, ivinthu vyonsi vino vyawalikwa nayakasesema ivya Mwana wa Munthu vilafchiliswa.³² Pakuti alapelwa kuya mitundu, yalamusoweka, nukumusewanya nukumuswilila amati.³³ Ndiyamuma, yalamukoma, pawanda wakwe chitatu alazyuka nupya."³⁴ Yatuvwichishanga na chimwi pa vinthu vii, nizwi li i yawafisime, yatuvwichisyanga ivinthu vino yavwanzile.³⁵ Vyachitike ukuti, lino Yesu wapalama ukufika ku Yeliko, nthonkho wumwi wikalanga mumbali mumusewo walenganga,³⁶ wuvwile uwumba likupita, wakolowozizye ichani chino chawombwanga.³⁷ Yamunenyile kuno a Yesu waku Nazaleti akuchilinganya.³⁸ Apano nthonkho walizile, ati, "Yesu, Mwana Davide, nguvwila uluse."³⁹ Yano yakolezile yamukalipile nthonkho, yamunenanga ukuti amyalale. Kweni apano walizile ukuchila, "Mwana Davide nguvwila nguvwila uluse."⁴⁰ Yesu lino achili ayimilile, wapingwile kuno yamulete umunthu kuli weliwe. Lino nthonkho wapalama, Yesu wamukolowozizye,⁴¹ "Ukulonda nkhuwombe chani?" watili, "Mwene, nkholonda ukulola."⁴² Yesu wamunenyile ati, "Pochelela ukulola kwako. Isuwilo lyako lyakupozya."⁴³ Papokwene watalike ukulola nukumukonkha, nukulumbanya Leza."

19

¹Yesu winjile nukuchilinganya mu yeliko. ²Lolini, kwali umunthu izina lyakwe Zakeyo. Walinji akasonchezya wa msonkho nupya walinji amukankala. ³Walondanga ukulola yesu ukuti aweni, kwene atamuweni, piwumba, pamulandu wakuti wali umufupi. ⁴Apano wutwike kunkholelo mumuti uwamukuyu ukuti amulole, pamulandu wakuti yesu walukuti akuyachilinganya inzila yilyakwene. ⁵Lino Yesu wafika pamasyo, waweni kupela nukuti kuli weliwe, "Zakeyo, yika zuwa, uwanda wilelo nkhuayikala mung'anda yako." ⁶Apano wisike zuwazuwa nukumupochelela ni nsansa. ⁷Lino wonsi yalola chii yayilizyinye, nukuvwanga ukuti, "waya pakukomenkhana nu munthu umononyi. ⁸Zakeyo wimilile ati kuli mwene, "Lola, mwene pavyuma vino nkhweti nimasendako pakasi nukwankhanya ayalanda. nupya ndinaposile umunthu chimwi, nimamuwezezya kanayi." ⁹Yesu watili kuli weni, " ilelo ukupusuka kwinjila mung'anda yako, pamulandu wakuti nawe wemwana wakwe Abrahamu. ¹⁰Pakuti u mwana wamunthu wizile pakulonda nukupususya ayanthu ayaponge." ¹¹Lino yuwwa ivinthu vii, wapitilizizye nukuwawuzya mu chili, pamulandu wakuti wapalamile ukufika ku Yelusalemu, nupya yelenginye ukuti uwufumu wakwe Leza wumaloleka. ¹²Apano watili, "umunthu wumwi umuchindame wayile kuni iyakutali nukuyapoka uwufumu nukuwelela. ¹³Wamile ayawonvi yakwe ikumi nukuwapa amakopala nukuti kuwoliwo, "ziwomvyini kumalonda ukufika pano ndizila. " ¹⁴"Kwene ayeninsii yamupasile, yatumile aanthu ukuti yakakomenkhane nawe, ayati, "tutamazumilizya ukuti umunthu wii atuteke." ¹⁵Vyachitike lino wawelela pano wapochelela uufum, wapingwile ayawonvi yano wawapile ikopala ukuti yize kuli weliwe, walondanga amanye umuzano wuno yazanyile. ¹⁶"Uwanthandiko wizile pankolelo pakwe, wawwanzile, 'Mwene, ikumi lino mwampile nazanamo nupya ikumi lyuze." ¹⁷"Umuchindame watili kuli weni, wachita ningo, we muwonvi umuzima. Pamulandu wakuti waluli wemusuwilwe mu lunono, nomba nimakupa amaka pa misumba ikumi. ¹⁸Wakwe chili wizile, avwanga, 'pikopala linu, Mwene, nazanamo ayawuze yasano.' ¹⁹"Umuchindame watili kuli weni, 'ulamulile imisumba ukuchila yasanu. ²⁰Muze wizile, avwanga, "Mwene, ikopala iyinu lii, lino nasunzile ningo nu kuyinyepapakamwenda, ²¹nawatinga, bamulandu wakuti wamutale mukasenda vino mutayikapo nukusinza pano mutatanda." ²²"Umuchindame watili kuli kuli wene, "nimakususya na mazwi yako, wemuwomvi umukasu. wamanya ukuti nemunthu umutale, nkhasenda vino nthayisile nukusinza vino nthatanzile. ²³Ngichani chino utayisile ikopala lyane kumalonda, ukuti pano nkhuwela ngali napochelela ponga ni yapapela." ²⁴Umuchindame aati kuli yano yali papipi, "pokini ikopala lino ali nalyo mumupe wino ali namakopala ikumi." ²⁵"Yatili kuli weliwe, "Mwene, ali nawo amakopala ikumi." ²⁶"Nkhuvwanga kuli mwemwe, ukuti wensi wino ali navyo amamupa ivinji, kwene wino atakweti amamupoka na kano ali nako. ²⁷Kwene ayalwani yane, yano yatandondanga ukuti inje ne mfumu yawo, mwize nawo kuno muwakome pankholelo pane. ²⁸Lino yavwanga amaziyi yaa, wakolezile nukukwela ku Yelusalemu. ²⁹Walile wapalamila kupipi na ku Betifage na Beteniya pano yali pa mwamba

wumwi wuno yakati Oliveti, watumile ayalondezi yayili ³⁰Watili, "yanjini ku muzi wuno mupalamine nawo. Pano mukuyayinjilanga, mukuyazana umwana wamphunda wuno yatakwelapo. Mukamusapule mumulete kuno. ³¹Nanthi wumwi akuwakolowozya, "ichani chino mwamusapula umwana wa mphunda?" 'mukati mwene amulonzi." ³²Yano yatumilwe yayili yazana ukuya namuno Yesu wawatumile. ³³Lino yakumusapula, ayenecho yatili kuli yene, "Ichani chino mukusapula umwana wa mphunda"? ³⁴Yati, "Mwene akumulonda." ³⁵Yamulesile kuli Yesu numwana wamphunda wilya kuli Yesu, yasumbile ivizwalo vyawo pa mwamba wamphunda nukumukwezyapo. ³⁶Pano Yesu wapitanga, yanzile ivivwalo vwawo mumusewo. ³⁷Kwene linoyapalamila papipi nu mwamba uwa Maolive, iwumba lyonsi lilya yalondezi iyasechile yapundilizyanga pakwimbilila, iyamutumvizize Leza pamulandu wamilimo yonsi iyamaka yino yayiweni, ³⁸Ayavwanga, "umupepwe wino akwiza mwizina lyakwe mwene," umutende mwiwulu nu muchindamisye mwiwulu!" ³⁹Yamwi mwiwumba lya ya Falisayi yatili kuli weni, "musambilizi, muwamyalaze ayalondezi yinu." ⁴⁰Yesu waswike nkhuwanena nanthi yamyalala, amawe ayano yamapunda. ⁴¹Lino Yesu walola umusumba, wawulilile, ⁴²Watili, "uwanda wilelo chelichine ukumanya chino chikawaletela umutende." Kwene nomba vyafisamika mu manso yinu. ⁴³Amuno amanda yaliwizila pano ayalwani yinu yali wayalizya konsi konsi nukuwayulizya ponsiponsi. ⁴⁴Yalawaponya pansa nayaninu ponga, yatalisya iwe manthi limwi papela pa lyuze pamulandu wakuti mutamanyile insita iya yakuwapitila. ⁴⁵Yesu winjile mu ng'anda ikalamba yakwe Leza nukutalika ukuwafumya yakakazya, ⁴⁶Watili kuli yene, "chalembwa, ing'anda yane yilaya ing'anda ya mapepo,' kwene mwayipanga ukuya ing'anda ya vipondo. ⁴⁷Yesu wasambilizyanga amanda wonsi mung'anda ikalamba yakwe Leza. Yasimapepo ayakalamba na ya kawalika yalondanga ukumukoma, pakuti yali nthunguluzi ya wanthu. ⁴⁸Kwene yatazanyile inzila yino yangamukomela pamulandu wakuti ayantu wonsi yuvwichisyaanga.

20

¹Kwali uwanda wonga wuno Yesu wasambizyanga ayanthu mwi tempeli nukukosola ilandwe ilizima yasimapepo ayakalamba na yakawalika ninkhombe kuli weliwe. ²Yavwanzile, ukuti kuli weliwe, "Tunene amakachi yano ukawombela ivinthu vii, nanthi aweni wino wakupa amaka yaa." ³Waswike nukuwanena ukuti, "Nani nimawakolowozya iwuzyo, namwe mumanena. ⁴Uwuwatizyo wakwe Yohani: wali uwakufuma kwiwulu nanthi ukuyanthu?" ⁵Yatalike ukusushana wonga, ukuti, "nditwati, 'wafumile kwiwulu,' amati, 'Nomba ichani chino musimusuwila?' ⁶Kwenni nditwati, 'Wafumile kumunthu,' ayanthu wonsi yamatuma namawe, pakuti yakofilwe imyezo ukuti Yohani wali akasesema." ⁷Apano yaswike ukuti yatamanya kuno wafumile. ⁸Yesu wawanenyile ati, "Nani nthamawanena kuno amakachi yano nkhawombela ivinthu vii." ⁹Wawanenyile ayanthu umulumbe wuu, "Umunthu walimile ichalo cha ngano, wawazime yakalima ya vikomwa, kuya kungsi yuze nukuya zimbako sana. ¹⁰Pansita yino yuvwine wamutumile umuwomvi wakwe kuli yakalima ya vikomwa, ukuti yakamupe kweneko ivikomwa vya muchalo chilya. Kwenni yakalima yavikomwa yamumile, nukumuwezya minwe. ¹¹Apano watumile nupya umuwomvi muze nawe yayile yamuma, nukumuchuzya, nukumuwezya minwe. ¹²Apano watumile nupya wakwe chitatu nawe yamuchisile nukumusumbila ukunzi. ¹³Apano umwenecho wachalo watili, 'Nimachita chani? Nimatuma umwanane umukundwe. Pamwi yakuya muchindika.' ¹⁴"Kwenni lino ya kalima ya vikomwa yamulola, yavwanzyinye, yati, 'Wii ali mpyani. Ndini tumukome, ukuti ichalo chiye ichitu.' ¹⁵Yamusumbile muchalo nukumukoma. Uzye aliwawomba chani umwenecho wachalo? ¹⁶Aliza awonone yakalima yavikomwa nukuwapela yawuze ichalo." Lino yachuvwa, yatili, "savino chingaya!" ¹⁷Kwenni Yesu wawalolechisye, nukuvwanga ati, 'Vino vyawalikwa vikapiliwula chani: 'Iwe lino yakazenga yalikanyile lyizile lyaya ilya pakafyototi?' ¹⁸Wensi wino amapona piwe lilya alafwanthika mutuputulwa, kwenni wino chilamuponela alafwanthika. ¹⁹Yakawalika na yasimapepo yakalamba yalondanga ukuti yayike ikasa pali weliwe pansita yilya, muno yamanyile ukuti wavwanga umulumbe wu kuli woliwo. Kwenni yatinanga ayanthu. ²⁰Yamulolechesizye sana, yatumile yamwi yano yalolekanga ngati ayalungamane , ukuti yazane uwononhyi numuvwango wakwe, ukuti yakamutwale kumasunde nakuwulamulili wakwe yakawomba. ²¹Yamukolowozizye, nukuvwanga , " Musambilizi, tumanyile vino mukuvwanga nga nukusambilizya ukulungamane, nga musitumwa numunthu nawumwi , kwenni mukasambilizya uwuchendi ivya nzila yakwe Leza . ²²Wuzge ichisuma kuli sweswe ukutwala imisinkhop kuli Kayesala, nanthi ha?" ²³Kwenni Yesu wamanyile intchenga , nga wavwanzile kuli woliwo , ²⁴" Ndanjizyini ulupiya. Inkhope yakwe weni nizina lino lili penepo?" Yavwanzile ukuti , " Kayesala . ²⁵Wavwanzile kuli woliwo , " Apano twalini kuli Kayesala ivinthun vino vili ivyakwe Kayesala , nga na kuli Leza vino vili ivyakwe Leza." ²⁶Yaposilwe ukuti yazane uwononyi muli vino wavwanzile pakasi pawanthu , kwenni pakwelenganya pali vino waswike , yamyalile. ²⁷Lino Ayasaduki yiza kuli weliwe , yano yakuti kusi ukuzyuka kapyo , ²⁸yamukolowozizye, ukuti, "Musambilizi, Mose wawalike kuli sweswe ukuti nanthi umunyina wako wafwa, wino ali numwanachi, wino asi nayana, umonsi asende umuchi wakwe, nga ukuti apape umwana wamuze. ²⁹Pali ayanyina yasano nayayili nga uwakutandika watwazile umwanachi , ³⁰nga wafwile uwambula umwana , nawakwe chili chilichimwi. ³¹Wakwe chitatu wamusenzile , nga ichilichimwi wakwe chisano navili wapisile uwambula mwana , nga nukufwa . ³²Lino papita insita umwanachi nawe wafwile. ³³Muluzusyo nomba , wuzye aliya umwanachi wakwe weni ? Kuli yalya yasano nayayili nano yali nawe ngati umuchi wawo. ³⁴Yesu watili kuli woliwo , " Ayana awonsi ayamunsi yino yakatwala nga yakapelwa muntwala . ³⁵Kwenni yano yakaloleka ukulondwa pansita yiyi ukuti yapochelele uluzusyo ukufuma kuyafwe yatalitwala nanthi ukupelwa intwala . ³⁶Nupya yatange yafwe kapyo , muno yayine nayangeli nga ayana yakwe Leza , ukuya swe yana ya luzusyo . ³⁷Kwenni pakuti ayafwe yakuzuswa, nanthi a Mose walanjizge, muwuyo ukuyana nivyamumphanga , nanthi akupunda Mwene Leza wakwe Abraham nga na Leza

wakwer Isaki na Leza wakwe Yakobe. ³⁸Nomba sa Leza wayafwe, kweni uwawapuma , muno wonsi yakayikalila muli weliwe . ³⁹⁴⁰Yakawalika yamwi yaswike , " Musambilizi, wasuka ningo ." Muno yatezizye kapy ukukolowozga amawuzgo yayuze. ⁴¹Yesu watili kulim woliwo , " Yakuvwanga wuli ukuti Khilisu umwana wakwe Davedi? ⁴²Muno Devedi umwenecho akuvwanga ukuti mwi buku lya Masalimo , Mwene wavwanzile kuli Mwene wane , ' Yikala kulindilo lyikasa lyane , ⁴³mphaka pano nawayika ayalwani yako apakulyata.' ⁴⁴Achino Devedi akwama Khilisu 'Mwene' Nga umwana wakwe Devedi wuliwuli?"⁴⁵Mukuwuvwichisya ayanthu wonsi wavwanzile kuyalondezi yakwe, ⁴⁶Chenjelini nawo yakawalika , yano yakunda ukupita nanthi yazwala inkhanzu nga yakunda ukulamumkhana kwapayo mumisankhano nivilimba vyakwe yamwene ivya mu sinagogi nuwyo wakwe yamwene pawuyo wakulya . ⁴⁷Ngayakawonona ning'anda zino ayalume yafwa, nga pakuyilanjizga yakapepa ipepo ilitali . Ayanthu ngati yano yalapochela ukukanwa ukukalamba . "

21

¹Yesu waweni kupela nga waweni ayakankhala yano yasopanga ivyawupi vyawo. ²Waweni umwanachi wumwi umulanda wayisile utimphiya ywili. ³Apano watili , " Ichenddi nkhuvwanga kuli mwemwe , umwanachi umulanda wino wayika ukulusya wonsi. ⁴Wonsi yano yayika ivwawupi vwawo ukufuma mulvyinji vino yali nvyo. Kweni umwanachi wino , ukufuma muwupina wakwe, wayika vyonsi vino ali navwo ukuti amuno ayikalile."⁵Pano yamwi yavwanganga ivyi temphele, muno lyAwalichilwe namawe ayazima nga nivwawupi, watili , " Umuvinthu vino mukuvilola , amanda yaliza pano iwe nanthi lyonga litalikala apalyuze lino lilifwanthika ."⁷apano yamukolowozozge, "Musambilizi, nga vino vilachitwa wandachi? Chililoleka ichani ukuti ivinthu vino vili papipi pakuwombwa?" ⁸Yesu waswike , " Chenjelini ukuti muyaipwa . Muno ayinji yaliza umwizina lyane , nukuti yaliri, 'Anene,' nga, 'Insita yili papipi.' Manyi mwize muwakonkhe. ⁹Nanthi mukuvwa ivwankhondo nivwakulwa, manye mwize mutine , muno ivinthu vino vifwile vichitwe tasi , kweni uwumalilo wutaliza papokwene."¹⁰Apano watili kuli woliwo , "Umusumba wulinyamuchila umusumba wuze , nga nuwumwene nawuze. ¹¹Kuliya akasenyende, nga namawuyo ayinji kuliya inzala nindwala. Kuliya ivyakuchitika ivyakuzungusya nga nivilanjizgo ukufuma kupela. ¹²kweni pano vyonsi vino vitani vichitwe , yaliyika amakasa pali mwemwe yali wakana, nukuwatwala kuma Sinagogi nakung'anda ya minyololo, ukuwaleta mwemwe kuli ya mwene nakuyakalamba umwizina lyane . ¹³Yino yilaya insita yinu iyakuwanena umolimo vyakwe nene."¹⁴Achino muchinyepe mummyenzo yinu ukuti mutasenganya ukuyitula pano insita yitani yifike, ¹⁵muno nkhwapa izwi namano yakuvwanga ukuti yano yakunye file yatalizana nachimwi ichakonona. ¹⁶Kweni kapy ulakanwa nayapafi, ayanyina , ayakamu, ayawuzo, nga yamwi yakwe mwemwe yaliwakoma . ¹⁷Mulipatwa nawensi umulandu wizina lyane . ¹⁸Kweni nanthi akanyele kakumutwe kwinu katalononeka. ¹⁹Mukunjimbilila kwinu mulipususya uwumi winu .²⁰"Nanthi mwalola Yelusalemu waliwililwa nayakeya , apano manyini ukuti ukononeka kwakwe kuli papipi. ²¹Apano muwanene aya ku Yudeya ukuti yaye ku myamba , nayano yali mumisumba yafume mwenemo , nga nayano yali kunzi kwa musumba yatinjila mwenemo. ²²Muno ya amanda yakupanika , ukuti amawaliko wonsi yano yalembwa yakwaniliswe . ²³Umukosi kuli yano yali nindilwa nayano yakonsya mumanda yalya ! Muno kulaya ukuchula sana muni , nga na Leza aliwasochela ayanthu. ²⁴Yalikomwa nivimayi , nga yaliya ayazya muni yonsi, nayelusalemu alilyatwanga nayakunzi mphaka insita ya yalungamane yikwaniliswe .²⁵" Paliya ivilolwa umwilanzi, mumwezi, namunthanda, na muni yapansi. Insi yilivulungana, ninthete umulandu nichongo chakwe yemba namayigha. ²⁶Kuliya ayanthu yakuzilika umulandu wanthete nivyakulonda ivinthu vino vikwiza panshi yapansi. Muno amaka yakupela yalitenthwa.²⁷Apano yalilola umwana wilanzi akwiza mumawingo namaka nulusechelo. ²⁸Kweni nanthi ivinthu vino vwatalika ukuchitwa, nyamukini yinusyini imitwe yinu, umulandu ukusapulwakwinu kukwiza papipi."²⁹Yesu wawawuzizye umulumbe, " Lolini umuti wamukuyu, nimiti yonsi . ³⁰Nanthi yalamba , mukuyilolela mwenga nga mumanye ukuti ichisanya chili papipi. ³¹Nupya , Nanthi mwalola ivinthu vino vikuchitwa, mulimanya ukuti umwene wakwe Leza wuli mpapipi.³²Ichendi nkhuvwanga kuli mwemwe , inkhulo yino yitalisila mphaka ivinthu vino vwachitwa . ³³Iyulu ninsi vilasila, kweni amazwi yane yatalitela yasile .³⁴"Kweni muyilolechesye sana, ukuti imyenzo yinu yitanyomdelwa nukukwa nukukoleka nivwakuchuzya vyawumi , nga uwanda wulya wutaliza umwakuchiluchizga ngati ichipingo . ³⁵Muno wuliza kuli wensi uwawumi pa minso yansi yonsi .³⁶Kweni muye mwe yakusenganya insitanyonsi , ukupepa ukuti muye mweyakujimba ukuti mutazanwa nivinthu vino vilawombwa , nga nukwimilila paminsi pa mwana wamunthu ."³⁷Nomba insita yamusanya wakosolanga mwi temphele, nga uwusiku wafumile nukuyayikala pamwamba wakwe Olives. ³⁸Ayanthu wonsi yizile akatondo sana ukuzawuvwa mwi temphele .

22

¹Nomba ukusechela kwa mukate wapalamilanga , wino ukayamwa pasaka. ²Umukalamba wamapepo nayakawalika yavyanzyananga muno yangamukomela Yesu, muno yatinanga ayanthu .³Apano chiwa winjile muli Yudas Isakaliyoti, wino wali wenga wakwe yalya ikumi lyonga nayayili. ⁴Yudas wayile kumukalamba wamapepo nayakoleleli nukuvwanzyanya muno angamukanila Yesu kuli woliwo.⁵Yakunzile sana nga yazumile ukumupela imphiya . ⁶Wafumile nukuyalonda insita yino angamutwalila ukufuma umwiwumba .⁷Apano uwanda wamukate wakwanyile , pano akana kambelele kafwilwe kasamikwe . ⁸Apano Yesu watumile Peteli na Yohani, watile, "Yanji mukatusenganyizge ivyakulya vyapasaka, ukuti tungalya ichakulya ."⁹Yatile kuli weliwe , " Akwinye kuno mukulonda tukasenganyizizge vino?"¹⁰Wawaswike , " Lolini, nanthi mwinjila umumusumba , umonsi wino anyamwile akankholo ka manzi

alikonkhana namwe . Mukonkhini mphaka umunyanda muno akuyayinjila .¹¹ 'Apano muti kumwenecho wang'anda,' Umusambilizi akuti kuli wewe,"Wuzge ichipitu chawenyi chilikwi, muno ndililamo pasaka nayalondezi yane ?"¹² Aliwalanjiza ichipitu ichisuma sana ichapapela . Musenganizge mumukwene." ¹³ 'Apano yapisile, nga yazanyile vyonsi ngati muno wavwanjile . Apano yasenganyizge ichakulya cha pasaka.¹⁴ Lino insita yiza , wikazile pansi , wikazile ponga nayapositoli. ¹⁵ 'Apano watili kuli woliwo," Indi nulukundo sana pakulya pasaka namwe pano nthani nchule.¹⁶ Muno nkhuti kuli mwemwe , Nthalilya kopya mphaka pano chiza chakwaniliswa mjuwumwene wakwe Leza ."¹⁷ 'Apano Yesu wasenzile ichikombe, Ngalino wasalifya ,watile , ' Sendini chino, nga apano mwankhane mwensi. ¹⁸ Muno nkhuvwanga kuli mwemwe, Nthalinwa kuchikomwa nupya mphaka umwene wakwe Leza wiza.¹⁹ 'Apano wasenzile umukate, apano lino wasalifya , wamonywile , nga wawapile , nukuti,' Wuno umwili wane, wino wapelwa kuli mwemwe, mwawomba chikwene ukui mwankhumbuka ."²⁰ 'Wasenzile nupya ichikombe lino yalya chakulya chamanguzi, nukuti," ichikombe chino uluwano lwane muwazi wane, wino witalwa pali mwemwe.²¹ 'Kweni wuwwichisyini sana. Wino wankhanyile nene ali nanene pi tewulo. ²² Muno umwana wa munthu akupita ngati muno vyayela. Kweni umukosi pa munthu wino wakanilwa!" ²³ 'Yatalike ukuvwazgana pali wonga ukuti aweni pali woliwo wino angawomba chino.²⁴ 'Apano kwali ukupwata pali woliwo ukuti aweni pali woliwo wino wali umukalamba . ²⁵ 'Wavwanzile kuli woliwo, " Yamwene ya yakunzi ali yakalamba pali woliwo, nga nayano yali nuwulamulilo pali woliwo yakayamwa yalya yano yakachita ivisumba ukuyanhu yawo.²⁶ 'Kweni chitafwile chiye vivikwene namwemwe . Kwe, lekini wino umukalamba pali mwemwe aye ngati umwana , nupya lekini wino uwakulondwa sana pali mwemwe aye ngati awino akawomba . ²⁷ Muno wino umukalamba , wino akayikala pitewulo, nanthi awino akawomba ? Wuzge sawino akayikala pitewulo ? Mbali indi namwe ngati awino akawomba . ²⁸ 'Kweni mwayano mwaya nane mukunjezga kwane . ²⁹ 'Nkhuwapa mwemwe umwene, ngati vino tata wanbe wampha umwene,³⁰ ukuti mulye nga nukumwa pitewulo lyane muwumwene wane, nga mulikala pachilimba ukupiongula imyiko ikumi lyonga nayili.³¹ ' Simon, Simon , chenjela , Chiwa walenga ukuti aye nawe, ukuti angakusinza ngati atiligu. ³² 'Kweni nakupepelela sana , ukuti ulusuwilo lwako lutapotwa . Nanthi waweleda nupya ichisila , ukawakomye ayawuzo. ³³ 'Peteli watili kuli woliwo , " Mwene, nemo nsenginye kali ukuya namwe kung'anda yaminyololo nanthi ukunfwa." ³⁴ 'Yesu waswike , " Nkhukuwuzga , Peteli , mukolwe atamalila ilero, pano utani unkhane katatu ukuti utamanya ."³⁵ 'Apano Yesu watili kuli woliwo , " Nanthi nawatuma ukwawula imphiya, ichakulya , nanthi insapato, wuzye mwasowile chimwi?" Yaswike , "Nachimwi." ³⁶ 'Apano watili kuli woliwo, " Kweni nawe, wino ali nimphiya musyini asende , nichakulya . Wino asi nichimayi akazyek inkhanzu yakwe nga akale ichimayi chonga .³⁷ 'Muno nkhuti kuli mwemwe , chino chawalikwa chakwe nene chifwile chikwaniliswe , Yamusenizile ngati umbala isundo.' Muno chino yati chilihombwa kuli nene chechakwaniliswa." ³⁸ 'Apano yatili , " Mwene, Lolini! Tuli nivimayi vili." Watili kuli woliwo, " Vwakwana."³⁹ 'Yesu wapisile , ngati muno wachitilanga , kumwamba wakwe Olivu, nga nayalondezi yamukonsile . ⁴⁰ 'Lino yafika , watili kuli woliwo," Mwapepa ukuti mutinjila mukwelezwa."⁴¹ 'Wafumile pali woliwo ukuya apatali panono amayadi amakumi yatatu, wafukime nukupepa , ⁴² 'watile, " Tata, nanthi mukulonda , mutazumilizya ukuti ivinthu iviyepe vino viwombwe kuli nene . kweni mutawomba vino nkholonda, kweni vino mukulonda."⁴³ 'Apano ayangeli wonsi ukufuma kupela yalolike kuli weliwe, ukumukomya . ⁴⁴ 'Pano wali ukaye kalya , apano wapefile nkhanu , nga itwinsi lyakwe lyizile lyaya ngati uwazi wukuzwa pansi. ⁴⁵ 'Lino wakatuka ukufuma pakupepa , wizile kuyalondezi yakwe nga wawazanyile yakaswile ⁴⁶ 'nga wawakolowozizge," Ichani chino mukukasula ? Katukini mwapepa, ukuti mutinjila mukwelezwa."⁴⁷ 'Lino achili akuvwanga , chenjelini , iwumba lyalolike , na Yudas, wenga wakwe ikumi nayayili, awakolelile. Wizile papipi na Yesu ukuti amufyomphe , ⁴⁸ 'kweni Yesu watili kuli weliwe," Yudas, ukumukana umwana wa munthu pakumufyompha?"⁴⁹ 'Lino yalya yano yali papipi na Yesu yalola chino chikuchitwa, yatili, "Mwene, wuzgwe tumuputule sile nichimayi ?" ⁵⁰ 'Apano wenga wakwe woliwo wamuputwile umukalamba wakwe yasimapepo, nga nukuputula iktwi lyakuli ndilo. ⁵¹ 'Yesu watili , " Kwakwana !" Wamulemlele iktwi lyakwe , nukumupozga. ⁵² 'Yesu watili kuli simapepo umukalamba , nakuyakoleleli ya mwitempheli, nga nakuyakalamba yano yizile kuli weliwe," Mukwiza ngati mukulonda imwivi, nivimayi nga nundugu? ⁵³ 'Pano nali namwe uwanda wonsi umwitempheli, mutayikanga ikasa lyinu pali nene. Kweni yino insita yinu, nga nuwulamulili wakufyinzini. "⁵⁴ 'Ukumulema, yamufumizge nukumuleta ku ng'anda yakwe simapepo umukalamba . Kweni Peteli wakonsile munsizi. ⁵⁵ 'Lino wapemba umoto pakasi pamusumba nga yikazile ponga , Peteli wikazile pakasi pawo. ⁵⁶ 'Umwanachi wumwi kawomba wamuweni pano wikalanga umulandu wakukozga kwa moto nga wamulolechesyizge nukuti, "Umunthu wino wali ponga nawe." ⁵⁷ 'Kweni Peteli wamukanyile, wavwanzile watili, " Mwanachi, nthamumanyile ."⁵⁸ 'Lino papita kasita panono wumwi nawe wamuweni, nga watili , " We wumwi wakwe woliwo." Kweni Peteli watili," We monsi, nemo pole."⁵⁹ 'Lino papita iwola lyonga umonsi wumwi wasimichizge nukuti , "Ichendi umonsi wino nawe wali nawe, muno umugalileya ."⁶⁰ 'Kweni Peteli watili," We monsi, nthamanyile vino ukuvwanga ."⁶¹ 'Papokwene, lino akuvwanga , mukolwe walizile.⁶² 'ukusenuka , Mwene wamulolechesizge Peteli, nga Peteli wizwike izwi lyakwe Mwene, lino wavwanga kuli weliwe, " Pano mukolwe atani alile katatu ilelo umankhana katatu." ⁶³ 'Peteli wafumile panzi nga walizile sana. ⁶⁴ 'Apano awonsi yano yamulelelangfa Yesu wamusowike nukumuma sana. ⁶⁵ 'Yamuzwisile nukumukolowozga , ukuti, " lota !Aweni wino wakuma ?" ⁶⁶ 'Yavwanzile ivinji kuli Yesu, ukumusoweka weliwe .⁶⁷ 'Lino kwaya umusanya , ayakalamba yawanhu yakongine ponga , ayakalamba yamapepo nayakawalika . Yamutwazile kuwulonzi nga yatili," ⁶⁸ 'Nanthi we Khilisisu, tuwuzge." Kweni watili kuli woliwo, Nanthi nawawuzga, mutamasuwila , ⁶⁹ 'nga nanthi nawakolowozga , mutamanjasuka .⁷⁰ 'Kweni ukufuma nomba ukuya kunkholelo, Umwana wa munthu alikala ukwikasa lyakwe ndilo lyakwe Leza ."⁷¹ 'Wonsi yatile , " Fwandi we mwana wakwe Leza ?"

Yesu watile kuli woliwo, " Mukuvwanga ukuti avino indi." ⁷¹Yatile , " Ichani chino tukulonda kamboni? Muno sweswe sweyenecho tuvwa ukufuma umumulomo wakwe ."

23

¹Iwumba lyonsi lyakatwike nga nukumuleta Yesu kuli Pilate. ²Yizile yatalika ukumulonga , nukuvwanga ukuti , " Tumuzanyile umunthu wino akonona insi yitu, ukukanya ayanthu ukuti yamupa Cayesala, nga nukuvwanga ukuti weliwe ali Khilisu, mwene." ³Pilate wamukolowozizge, watile ; "Wugze we mwene wawa Yuda ?" Yesu wamwaswike nukuvwanga ukuti , " Amuno vwavwanjila ." ⁴Pilate watili kumukalamba wamapepo nakwiwumba , " Nthakuzana uwonoyi nawumwi umumunthu wino ." ⁵Kweni ayanthu yatuvwichisye , nga yatile , " Akuvulunganya ayanthu , ukusambilizga mu Yudeya , ukutalichila ukufuma ku Galileya mphaka ukumalo yano." ⁶Nomba lino Pilate wuvwa chino , wizile wawuzichisya nantyhi umunthu wino wali umu Galileya . ⁷Lino wamanya ukuti wali umumaka yakwe Herod, wizile wamutuma Yesu kuli Herod, wino umunsita yilya kwene wali umu Yelusalem mumanda yalya kwene. ⁸Lino Herod wamulola Yesu , wizile wakunda sana, umulandu walondanga ukuti amulole. Wuvwanga vyakwe weliwe nga walondanga ukuti angalola ivizungusyo vino vikachitwa naweliwe. ⁹Herod wamukolowozizge Yesu umumazwi ayinji, Kweni Yesu ataswike nachimwi. ¹⁰umukalamba wamapepo nayakawalika yimilile , nukumukalipila . ¹¹Herod nayakeya yakwe yamukalipile Yesu nukumusoweka . Apano yamuzwisile inkhanzu nukumutuma kopya kuli Pilate. ¹²Muno Herod na Pilate yizile yaya ayamanyani uwanda wuwo kwene, muno kali yali ayalwani. ¹³¹⁴Pilate wamile wonsi ayakalamba yamapepo nga nayakoleleli nga niwumba lyonsi ilyawanthu nga watili kuli woliwo, " Mwizile nawe umunthu wino kuli nene ngati umunthu wino akukolelela ayanthu ukuti yachita iviyipe , nga lolini, Nene, lino namukolowozya paminsi yinu, nthazanyile uwononyi nawumwi umunthu wino uwakukwafyanya navino mukumulonga . ¹⁵Awe, na Herod nawe, muno wamuleta kopya kuli sweswe, nga lolini, nachimwi chino awonvile ichakuti mphaka tungamukoma. ¹⁶Nimamupanika sile nga nukumulechezga." ¹⁷Nomba Pilate wawalayile ukuti amawasapwila aya Yuda umunyepwe wenga pa wanda waluzango. ¹⁸Kweni yalizile wonsi ponga , nukuti, " Wino pole umunthu wino , tusapwilini Barabbas!" ¹⁹Barabbas walinji umonsi wino wanyefilwe umunyanda yaminyololo wawukani wumwi mumusumba nga nukuti yalinji ayakuti yamukome. ²⁰Pilate wawawuzizge nupya, walondanga ukuti amusapule Yesu . ²¹Kweni yapunzile , nukuti, " musamikini, musamikini." ²²Wavwanzile nupya kwakwe chitatu, " Ichani, awonvile chani ichiyipe umunthu wino? Nthazanyile nachimwi ichiyipe mumunthu wino ichakuti tungamukomela . Achino nanthi namupanika , nimamusapula . ²³Kweni ayanthu yalya yatuvwile yapunzile sana, ukulonda ukuti yamupamantile . Amazwi yawo yizile yamutonsya Pilate. ²⁴Nomba lino Pilate walonzile ukuti awombe chino yakulonda . ²⁵Wamusapwile wino yamulondanga wino wali mung'anda yaminyololo umulandu wakonona nukukoma. Apano wamusapwile Yesu kukulonda kwawo. ²⁶Lino yakupita nawe, yalemile Simon wumwi uwa ku Cyrene, akufuma mumusumba , nga yamuzwisile ichichingane ukuti anyamule , ukumukonkha Yesu. ²⁷Iwumba lya wanthu, nayanachi yano ali nuluse nukumulosa weliwe, yamukonkhanga. ²⁸Kweni pakuwalolechesya , Yesu watili, " Mweyana yakwe Yelusalemu, mutandilila nene, kweni muyililile mwenga nga nayanani. ²⁹Lolini, amanda yakwiza pano yalati, ' Ayalotwe ayalya yano yasipapa pakuti ivipapilo yawo visipapa, nga namaye yano yatonsyapo.' ³⁰Apano yalitalika ukuvwanga kumyamba , ' Pona pali sweswe, ' nga nakumawe, ' tukupichilini.' ³¹Muno nanthi yawomba ivinthu chino pano umuti yuchili uwisi, chiliwombwa ichani nanthi wiza wuma?" ³²Ayanthu yawuze, ayononyi yayili, yasenzilwe ponga nawe ukuti yakawakome ponga . ³³Lino yiza pamasyo yano yamwanga " Ipanga " palya yizile yamusamika nga nawononyi- wenga kuli ndilo na wenga kuli kamani. ³⁴Yesu watili , " Tata, yatetelini, muno yatamanyile vino yakuwomba ." Yizile yapanga amayere, ukugawana ivizwalo. ³⁵Ayanthu yimilile yakulolechesya pano ayakoleleli nawo yamusowekanga , nukuti, " Wapususyanga ayawuze. Mulekini, nanthi a Khirisitu wakwe Leza, umusolwa." ³⁶Ayakeya nawo yamusowike , ukumupalamila , yamupile ichakumwa , ³⁷nukuti, " Nanthi we mwene wawa Yuda , yipisusye wenga ." ³⁸Palinji nichilanjizgo pali weliwe, " Wi ali mwene wawayuda ." ³⁹⁴⁰Wenga wakwe yano yononyile wino walelembanga wamusowike pakukuvwanga uwuyi nukuti , " Siwe Khilisu? Yupususye wenga nasweswe." Kweni umuze wamukanizge , pakuvwanga ukuti , " Utakutina Leza, pano nawe uli muwupingulo wonga ? ⁴¹Swemo tulingine tuye nadi pano, muno tukupochelera chino chitulingine muvyakuwomba vitu. Kweni umonsi wino atawomba nachimwi ichiyipe." ⁴²Apano watili, " Yesu , nkhumbukini nanthi wiza muwumwene wako ." ⁴³Yesu watili kuli weliwe, " Ichendi nkhati kuli wewe , ilelo umaya nanene mu Paradizi." ⁴⁴Insita yapalamilanga kwi ola lyakwe lisano na lyonga , apano ifwinzi yaponyile pansi yonsi paka pansita yali ola lyakwe lisano nayanayi ⁴⁵pano ukuwala kwilanzi kwaposilwe. Apano ichimwenda chamung'anda yamapepo chalepwike payili. ⁴⁶Ukulosya namazwi yapapela , Yesu watili , " Tata , umumakasa yinu nkhuwika umupasi wane ." Lino wavyanga chino , wafwile . ⁴⁷Lino umukeya walola chino chawonvilwe , wamulumbula Leza , watile , " Ichendi wino walinji umunthu umulungamane." ⁴⁸Lino iwumba lyonsi lino lyizile ukuti lyize liyichile uwukamboni pali chino chalolike yaweni chino chawovwilwe , yaweliwe kuno yakuma ivifuwa vyawo . ⁴⁹Kweni wonsi yano yamumanyile , nayanachi yano yamukonsile ukufuma ku Galileya , yimilile apatali, ukulolechesya ivinthu vino . ⁵⁰Lemasyini, pali umonsi wino wali a Joseph, wino wali wenga uwa yawonvwi. Wali umunthu umuzima nupya umulungamane. ⁵¹Umunthu wino atazumile nukuputula kwakwe yakawomba navino yawonvwile . Wafumanga kumusumba wa Yudeya wuno wukazanwa mu Arimathea, nga walondanga umwene wakwe Leza. ⁵²Umunthu wino , lino waya kuli Pilate, wamukolowozizge ivya mwili wakwe Yesu. ⁵³Wawusenzile , nukuwuvunga umwisanda, nukuwuyika umwilalo lino lyimvilwe piwe, kuno kuzikwe nanthi wumwi. ⁵⁴Walinji uwanda wakusenganya , nga sabata wali pakutalika . ⁵⁵Ayanachi yano yizile ponga na Yesu ukufuma ku Galileya yamukonsile nukulola ilalo

namuno umwili wakwe wazichilwe. ⁵⁶Yawelile nukusenganya utusalule nga namafuta . Apano pa Sabata yapuzile ukulingana nuwupinguzi.

24

¹Akatondo sana pawanda wakutalika wakwe sabata, yizile pankhungwe, ukuleta utununtchile tuno yasenginye. ²Yazanyile iwe likunkhulwike ukufuma pankhungwe. ³Yinjile umukasi, kweni yatazanyile umwili wakwe mwene Yesu. ⁴Chachitike ukuti, lino yavulungune nachino, papokwene, ayanthu yayili yimilile pali woliwo munkhanzu zyakumekuka . ⁵Pano ayanachi yazuzile ninthete nukufukama ninkhope zyawo pansu, yatile kuyanachi, " Ichani chino mukulonda uwawumi payafwe? ⁶Asi pano, kweni ati azuswa! Kumbukini muno wavwanjile kuli mwemwe pano wachili ali mu Galileya , ⁷watile umwana wa munthu akwenela apelwe kuyonyi nukupamanthilwa pachichingane, nga paanda wakwe chitatu azyuke nupya . ⁸Ayanachi yizwike amazwi yakwe ⁹nga yawelile ukufuma kunkhungwe nukuyanena vwonsi vino kuli yalya ikumi lyonga nawenga nga nawonsi . ¹⁰Nomba Mary Magdalene, Joanna, Mary mama wakwe James, nayanachi yawuze nawoliwo yizile yawwanga vino kuya positoli. ¹¹Kweni vino yawwanga vwalolike ngati visi nintchito kuya positole, nga yatawasuwile ayanachi yalya . ¹²Peteli wanyamwike nukutuchila ukwilalo, nga, nukwimilila nukulola mukasi, waweni imyenda yonga . Peteli apano wafumile ukuta kung'anda yakwe, wazungukanga pali chino chachitikwe. ¹³Lolini, yayili yakwe woliwo yapitanga uwanda wuwokwene ukuya kumuzi wumwi wuno wukayamwa Emmaus, wuno wali ukutali amayadi amakumi yasano nalyonga ukufuma ku Yelusalemu. ¹⁴Yavwanzyananga wonga pavinthu vwonsi vino vwachitike . ¹⁵Chizile chaya ukuti , lino yakuvwanzyanya nukuwuzichisyana amawuzyo, Yesu umwenecho wapalamile nga wapisile nawo. ¹⁶Kweni aminso yawo yatamulolanga . ¹⁷Yesu wavwanzile kuli woliwo , "Ichani chino mwe yayili mukuvwanga pano mukupita ?" Yimilile palya kwene yakuloileka ayachitima . ¹⁸Wenga wakwe woliwo, wino wali a Cleopas, wamwaswike , " Wuzge awewe wenga umu Yelusalemu wino atakumanya vino vyachitika kuku amanda yano?" ¹⁹Yesu watili kuli woliwo, " Ivinthuchi?" Yamwaswike , " Ivinthu ivyakuyana ya Yesu umunazarini, wino wali intchimi, wino wali umulungamane muvwakuwombwa vwakwe nga napizwi lyakwe Leza nga nyanthu wonsi , ²⁰nga namuno umukalamba wamapepo nayakoleleli yitu yamutwazile ukuti akomwe nukumupamanthila pachichingane. ²¹Kweni twalindililanga ukuti ali wino apususye Israel. Umolino, chuze ichani, uwanda wakwe chitatu nomba muno vwonsi ivinthu vino vwachitike . ²²Kweni nupya , ayanachi yamwi yano twali nawo ponga yatuzungwisye , pano yali pilalo akatondo sana. ²³Lino yatazana umwili wakwe , yizile , nukuvwanga nupya ukuti yaweni ivizungwani vya yangelo yano yavyanzile ukuti uwawumi. ²⁴Awonsi yamwi yano yali naswe yayile ukwilalo, nga yazanyile ngati muno atanachi yalya yawwanjile . Kweni yatamuweni . ²⁵Yesu watili kuli woliwo , "O mweyapuwa nga mwakoma imyenzyo pakusuwila muli vyonsi vino intchimizikuvwanga ! ²⁶Wuzye chite chili chisuma ukuti Khilisitu achule umulandu wakwe vino, nga nukwinjila muwuchindame wakwe .?" ²⁷Apano ukutalika kuli Moses nga namuyantchimi wonsi, Yesu wilwile vyonsi kuli woliwo ivyakukwanfya weliwe mumawaliko. ²⁸Lino yakupalamila kumuzi kuno yayanga , Yesu wapisile ngati akuya apayali sana. ²⁹Kweni yamulemle , nukuvwanga ukuti, " Yikalini naswe, muno kwekwaya amanguzi nga nukuti umusanya wasila kali . " Apano Yesu wikazile nawo. ³⁰Chizile chaya ukuti , lino wikala pansu nawo ukuti yalye, wasensile umukate, nukuwulota, nukuwumonyola , wawapile . ³¹Ngapano aminso yawo yayulike , nga yizile yamumanya, nga wizile wawaponga nokumulola nupya . ³²Yavwanzyinye wenga namuze, " Wuzge imyenzo yitu yite yikutetema , pano yawwanga kuli sweswe umunzila , pano wayulanga amawatiko yano yali umwibuku lyawumi?" ³³Yanyamwike papokwene, nukupyanila ku Yelusalemu. Yazanyile yalya ikumi lyonga naenga yakongine yanano yali nawo ponga , ³⁴nga yatile , " Ichendi Mwene akatwike , nga alolike kuli Simon." ³⁵Ngayavwanzile nivinthu vino vwachitike umunzile , nga namuno Yesu wayilanjizige kuli woliwo pano wamonyolanga umukate . ³⁶Lino yakuvwanga vino, Yesu umwenechi wimilile pakasi pawo, nga watile kuli woliwo, " Umutende wuye namwe." ³⁷Kweni yateteme sana nupya yali ninthete, nga yaweni ngati yalola ichizguka . ³⁸Yesu watili kuli woliwo, "Ichani chino mukuchula ? Ichani chino muli namawuzgo umumyenzo yinu? ³⁹Lolini amakasa yane namakuli yane, anene nene kwene. Ndemini nukulolechesya . Muno ichizguka chitaya numwili namafupa , ngati mukulolela ne indinavwo." ⁴⁰Lino yawwanga chino, wawalanjizige amakasa yakwe namakulu yakwe. ⁴¹Napokwene yatasuwile umulandu walukundo, nga yazungwike . Yesu watili kuli woliwo , " Muni nichakulya chimwi?" ⁴²Yamupile akamonyolwa kanswi iyeleke, ⁴³nga wayisenzile nukulya paminso yawo . ⁴⁴Watile kuli woliwo, " Pano nali namwe , nawawuzizige ukuti vyonsi vino vyalembwa mumalango yakwe Moses nga nintchimi nganamunjimbo vifwile vikwaniliswe." ⁴⁵Apano wawayuzile amelengwi yawo , ukuti yanguvwichisya vino vyalembwa umwibuku lawumi, ⁴⁶Watili kuliwoliwo, "Chawatikwa , ukuti Khilisitu afwile achule nga nukuzguka ukufuma kuyafwe pawanda wakwe chitatu. ⁴⁷Ukulapa nukutetela kwa wononyi kufwile kukosolwe umwizina lyakwe ukunsi zgonsi, ukutalichila ku Yelusalemu. ⁴⁸Mweyakaboni yavinthu vino. ⁴⁹Lolini, nkhuwapela vino Tata walayizige. Kweni yikalini mukwende mphaka pano mwazwala amaka ukufuma kupela . ⁵⁰Apano pasile nawo mphaka papipi na Bethany. Wanyamwisye amakasa yakwe nukuwalota . ⁵¹Chizile chachitika ukuti , lino akuwalota, wawasile nga wanyamwilwe ukuya kupela . ⁵²Ngayamupefile nukupyanila ku Yelusalemu nulusechelo ulukalamba . ⁵³Yizile yikalala umung'anda yamapepo , ukumupepa Leza.

Yohani

1

¹Panhandiko pali izwi, nu kuti izwi lyali na Leza, nu kuti izwi wali a Leza. ²Wi wali pa nthaliko na Leza. ³Ivintu vyonsi vya panzilwe na weliwe, nu kuti ukwawula weliwe ngali kutapangwa nanti chonga pali vino vya pangwa. ⁴Muli weliwe mwali uwumi, nu kuti u wumi wali uluswepo ku yantu. ⁵Uluswepo lukawala umu mfinzi, nu kuti imfinzi yitaluchimvize. ⁶Kwali umuntu wuno watumilwe na Leza, wuno izina lyakwe wali a Yohani. ⁷Wizile ngati a kamboni pa kuzachitila uwumboni ivya luswepo, ukuti wonsi yasuwile muli weliwe. ⁸Yohani atali uluswepo, kwene wizile ukuti achite uwumboni ivya luswepo. ⁹Uluswepo lwa chumi, luno lukaleta uluswepo ku yantu wonsi, lwizanga muni. ¹⁰Wali umuni, nu kuti insi ya panzilwe na weliwe, nu kuti insi yitamumanyile. ¹¹Wizile ku ya kumwawo, nu kumwawo ya yatamupochelele. ¹²Kwene kuli wonsi yano ya mupochelele, yano yasuwile umwi zina lyakwe, wawapile insambu zya kuya a yana yakwe Leza. ¹³Ya yatapafilwe ku wazi, pamwi ku kulonda kwa mwili, pamwi ku kulonda kwa muntu, kwene kwakwe Leza. ¹⁴Izwi lya piiwike u mwili nu kwizayikala pali sweswe. Twawuweni uwuchindame wakwe, u wuchindame ngati uwa wakuwapapwa wenga kuli yisi, wuno wazula ni nkhumu nu wu molimo. ¹⁵Yohani wachisile uwumboni vyakwe weliwe nu kupundilila, ukuti, "Wi ali weliwe wuno natili, 'Wene wuno akwiza pa nsinzi yane umu kalamba ukuchila vino indi, pa kuti waliko lino nsiko.'" ¹⁶Ukufuma mu muzule wakwe swensi twa pochelele inkumbu pa nkhumu zyuze. ¹⁷Amuno ilamulo lyapilwe na Mozesi. Inkumbu nu wumolimo vizile na Yesu kilisitu. ¹⁸Kusi wuno watala alola Leza; Kana Leza mutupu, wuno ali ku mbali yakwe tata, awuno wa panjisizye ukuti Leza amanyikwe. ¹⁹Wu uwukamboni wakwe Yohani pano a ya yuda ya tumile ya simapepo na ya Levi kuli weliwe ukufuma ku Yelusalemu pa kuya mukolowozya, "we weni?" ²⁰Wayilondolwile -- a takanyile, kwene wayilondolwile-- "A sa ne Kilisitu." ²¹Apano ya mukolowozizye, "Nga alino we weni? We Eliya?" Watili, "A sa ne weliwe." Yatili, "We kasesema?" Waswike, "Awe." ²²Alino yatili kuli weliwe, "We weni, u kuti tu kawasuke yano yatutumile? Ukuti chani ku vya kuyana na wewe?" ²³Watili, "Nene izwi, u kupunda mu mamapoli: 'Ukololosya inzila ya Mwene, Ngati muno Yesaya kasesema wa tachile.'" ²⁴Nomba yamwi ya tumilwe ukufuma ku ya Falisayi, ²⁵Ya mu kolowozizye nu kuti, "Ngati lyene ichani chino u kuwatizya ndi usi we Kilisitu pamwi Eliya pamwi kasesema?" ²⁶Yohani wa waswike, ukuti, "Nemo inkhuwatizya na manzi. Kwene pakasi pali mwemwe pimilile wumwi wuno muta kumumanya." ²⁷Ali wuno akwiza pa chisila pane, wuno intalingine ukusapula utunyepelo twa ndyato zyako." ²⁸Ivintu vii vya chitke mu Betaniya ku mbalama ya Yolodani, kuno Yohani wa watizyanga. ²⁹Ku mutondo wakwe Yohani waweni Yesu akwiza kuli weliwe watili, "Lolini, kuli u mwana wa Ng'onzi: Wako Leza wuno akufumya uluyembu lwa muni!" ³⁰Wii ali weliwe wuno na tanji, "Wuno a kwiza pa chisila pane uwa kuchila pali nene, pakuti waliko lino insita." ³¹Inthamumanyile, kwene chali ukwakuti alolechele kuli Isilayeli a chino niza pa kuwatizya na manzi. ³²Yohani wachisile uwumboni, ukuti, "Naweni u mupasi wu kwika ngati inkunda u kufuma u mwiwulu, waponyile pali weliwe." ³³Inta mumanyile, kwene wuno wantuma pa ku watizya ma manzi wanenyile ati, 'wuno ulalola umupasi wu kumwichila nu kwikala pali weliwe, ali weliwe u wa kuwatizya na Mupasi Mutiswe.' ³⁴Nalola nu ku simichila ukuti wii a Mwana Leza. ³⁵Nakupya, ku mutondo wakwe, lino Yohani ayimilile na ya londezi yakwe yayili, ³⁶yaweni Yesu akuchilinganya, Yohani watili, "Lolini, u mwana wa Ng'onzi wako Leza!" ³⁷Ayalondezi yakwe yayili yuvwule wawwanga vi yamukonsile Yesu. ³⁸Alino Yesu wa piliwike nu kulola yakumukonka watili kuli woliwo, "Mu kulonda chan?" Yaswike, "Rabbi" (chino chikasula ukuti "Umusambilizi"), "ukayikalakwi?" ³⁹Wa wawanenyile ati, "Izini mulole." Alino yizile nu kulola kuno wikalanga; yikazile nawe uwanda wuwo lyali i ola lya chiti kumi. ⁴⁰Wenga pali yayili wuno wuwile Yohani wawwanga nu ku mukonka Yesu wali a Andileya, umunyina wakwe Simoni Petulo. ⁴¹Watalichile ukumuzana umunyina wakwe Simoni nu ku munene ukuti, "Twamuzana Mesiya" (chino chikusula Kilisitu). ⁴²Wamulesile kuli Yesu, na Yesu wamulolechesizye nu kuti, "We Simoni mwana Yohani. Umayamwanga ukuti Kefasi" (chino chikusula ukuti Petulo). ⁴³Ku mutondo wakwe, pano Yesu walondanga uku katuka ukuya ku Galileya, wamuzanyile Filipi nu ku munena, "Nkhonkha." ⁴⁴Nomba Filipi wali uwa ku Batisayida, umusumba wako Andileya na Petulo. ⁴⁵Filipu wa muzanyile Nathaniyeli nu kumunena ukuti, "Weliwe wuno Mozesi wawalike u mwi sunde, na ya kasesema, twa muzana: Yesu mwana Yosefe, uwa ku Nazaleti." ⁴⁶Nathaniyeli wa munenyile ati, "ku Nazaleti kungafuma ichintu chimwi ichizima? Filipu wamunenyile ati, "Iza ulole." ⁴⁷Yesu waweni Nathaniyeli akwiza kuli weliwe wawwanzile vyakwe weliwe, "Lolini, u mu Izilayeli wa chisinka, wuno mu weliwe musi uwufi!" ⁴⁸Nathaniyeli wawwanzile ati, "Nga wamanya wuli?" Yesu wamwaswike nu kuti, "Lino Filipu atani akwame pano wewikazile umwisika mu muti wa mukuyu, nenkuweni." ⁴⁹Nathaniyeli waswike, "Rabi, we Mwana Leza! we Mfumu ya Izilayeli!" ⁵⁰Yesu waswike nu kuti, "Umulandu wa ku kunena ukuti, 'Ne nkhuweni mwisika ka muti uwamukuyu.' ukusuwila wuzye? Ulola ivintu ivikalambane ukulusya vii." ⁵¹Alino watili, "Ichumi, ichumi, inkukunena, ulalola ukwiwulu kuyulike, na ya ngeli yakwe Leza ya kukwela nukwichilila pa Mwana wa Muntu."

2

¹Lyo kwa chila amanda yatatu, kwalinji uwinga mukana ya Galileya, na nyina wakwe Yesu walinjiko. ²Yesu ponga nalondezi yakwe yawamile ku winga. ³Pano vinyo wasizile, nyina wakwe Yesu watile kuli weliwe, "yasi na vinyo." ⁴Yesu watili kuli weliwe, "mwanachi, ngaichani chino ukwiza kuli nene? impindi yane yitani yifichile." ⁵Mama wakwe watile ku awonvi, "chonsi chino akuwanena Yesu, muwombe." ⁶Nomba kwalinji insembo zya manzi izya mawe zisano na yonga(6) zino ayuda yawombelanga pakuyanyizya amasho ya kufulalila, umuntu ukuyana nivipimo vili na vitatu. ⁷Yesu awanena ati, "suziyini insembo izya manzi na manzi, " apano yazuzizye mpaka apapela." ⁸Apano wawawuzizye awonvi, "sendini yamwi mutape nomba mutwale kumukalamba wa nchito." Apano yawonvile. ⁹Umukalamba wa nchito wezizye amanzi yano yasenwike ukuya a vinyo, kwene atamanyile kuno vyafumilile (loli awonvi yene yasembanga amanzi yamanyile). Apano wamile umwinga ¹⁰watile kuli weliwe, "umuntu wensi akayika vinyo umuzimatasi apano vinyo wino asi

numutengo nkani pano yang'wa kali.Loli walusunzile vinyo umusuma mpaka insita yino.¹¹Ichilolesho ichakutalika chino Yesu wawonvile kukana ya Galileya, nukulanjizya ukalamba wakwe, na alondezi yakwe yasuwile muli weliwe.¹²Pachisila palichi Yesu, mayo wakwe, ayato yakwe, nalondezi yakwe yachilile ku Kapenihamu nu kwikala kulya ku manda yanono sile.¹³Nomba pasaka wayuda lino ali papipi, Yesu wapisile ku Yelusalemu.¹⁴Wawazanyile yano yakazyanga inkambaku, ni ng'onzi inkunda mu tempeli, na yano yachinjanga impiya yikazile palyanye.¹⁵Apano wizile wawasyempa numukota nukuwazinga wonsi yano yalinji mu tempeli, ukusanzya ponga ni ng'onzi ni ng'ombe. Wasasizye impiya zino yachinjanga nukupenula amatewulo.¹⁶Yano yakazyanga inkunda watile, "Fyummyini vyonsi apanzi.Muleke apakupanga ing'anda yakwe Tata ukuya amasho ya chisankano.¹⁷Alondezi yakwe yakumbwike pakuti chalembwa, "chitalawombwa ukuti in'ganda yinu yize yindye nene."¹⁸Ayamaka achi Yuda yaswike nukuwwanga kuli weliwe, "ichilolesho chi chino umatulanjizya sweswe muno watalichila ukuwomba vintu vikwene?"¹⁹Yesu waswike, "mumongole itempeli lii na mumanda yatatu nimalinyamusya swinya."²⁰Apano ivilimba a chiyuda yatile, "itempeli lii yazenzile pa myaka amakumi yanaye nayanji yisano nalyonga(46) apano ulizenga wuli kumanda yatatu?"²¹Kwene, wavwanganga ivya tempeli lino umwili wakwe.²²Lino wazyuka kuwufwe, alondezi yakwe yakumbwike pakuti wavwanzile vikwene, apano ya zumilizizye amawaliko namazwi yano Yesu wavwanzile.²³Nomba lyo ali mu Yelusalemu pa chakulya chakwe pasaka, ayinji yazumilizyanga mwi zina lyakwe pano yaweni ivizungusho vino wawonvile.²⁴Kwene Yesu atawasuwile pakuti wamanyile wonsi ponga,²⁵apakuti atalondanga nawumwi ukusimichizya kuli weliwe ivya muntu, pakuti wamanyile chino chili mu muntu.

3

¹Nomba pali Umufalisayi wuno izina lyakwe wali a Nicodemu umukoleleli wawa Yuda. ²Umunthu wino wizile ku Yesu usiku nukuti kuli weliwe , " Rabbi, tumanyikle ukuti we musambilizi wino wafuma kuli Leza , muno nawumwi wino angawomba ivimanyisyo vino ukuwomba nanthi leza asi nawe."³Yesu wamwaswike , " Umolimo , umolimo, nanthi wumwi atapafilwe kopya, atange alole umwene wakwe Leza . " ⁴Nikodemu wavwanzile kulki weliwe , " Umunthu angapapwa wuli pano wakota kali? Atange ayinjile kopya muchipapilo chakwe nyina nukupapwa, wuzye angawomba ?"⁵Yesu waswike, "Umolimo, umolimo, nanthi wumwi atapafilwe namanzi numupasi , atange ayinjile muwumwene wakwe Leza. ⁶Wino wapapwa kumwili uwakumwil, nawino wapapwa kumupasi uwamupasi . ⁷Mutazunguka pano navwanzile kuli mwemwe, 'Mupapwe nupya . ' ⁸Umuzi wukaya konsi kuno walonda ; mukawuvwa ichongo chakwe , kweni musimanya kuno wukufuma nanthi kuno wukuya . Avino chaya kuli wensi wino wapapwa kumupasi ."⁹Nikodemasi waswike nukuwwanga kuli weliwe ukuti, " Ivinthu vino vingaya wuli vikwene?" ¹⁰Yesu waswike nga wavwanzile kuli weliwe , " We musambilizi waku Izilayeli, nga apano utakuvwichisya ivinthu vino? ¹¹Umolimo, umolimo, nkhuvwanga kuli wewe, tukuwwanga vino tumanyile , nga tukasimichizga vino tuviweni. Kweni mutakuzumila ukusimichizga kwitu.¹²Nanthi nawanenanga ivyansi yapansi nga mutasuwila , ngewiza wasuwile wuli nanthi nawanena ivyakupela? ¹³Pasi nanthi wumwi wino waya kwiyulu ukulusya wino wafuma kupela - Umwana wa Munthu.¹⁴Ngati muno Moses wakwezeyuzye inzoka mumphanga , avino umwana wa munthu afwile akwezeye,¹⁵ukuti yano yali nulusuwilo muli weliwe yangaya nuwumi wamuyaya.¹⁶Muno Leza wakunzile sana insi, ukuti watwazile umwana akwe mutupu, Ukuti wensi asuwile muli weliwe atise awononeke kweni aye nuwumi wamuyaya. ¹⁷Muno Leza atatumile umwana akwe muni ukuti asule insi, kweni ukuti apususye insi ukupitila muli weliwe . ¹⁸Wuno wasuwila muli weliwe asisulwa, kweni wino asisuwila muli weliwe asulwa kali, umulandu atasuwile umwizina lyakwe Leza litupu.¹⁹Chi ali chifukwa chawuputuzi: Ukuswepa kwiza muni, nga nyanthu yakunzile infinzi ukulusya ukuswepa umulandu izyatnchiti zyawo zyali iziyipe. ²⁰Muno wensi wino akuwomba uwuyipe akapata uwutiswe, nga asiyiza kuwutiswe, ukuti ivwakuwombwa vyakwe vitalolechela. ²¹Kweni , wino akuchita uwumolimo akayiza apatiswe ukuti viloleke apatiswe ukuti intchito zyakwe zyawombwa apatiswe."²²Lino chino chachitwa, Yesu nayalondezi yakwe yayile ku Yudeya . Kulya wasunvileko kasita nawoliwo kuwatiwa. ²³Nomba Yohani wawatizyanga mu Aenon kukupipi anku Salim umulandu kwali amanzi avule sana kulya . Ayanthu yizanga kuli weliwe nga yawatizwanga, ²⁴muno Yohani wali ukuti yatamusumbile mung'anda yaminyilolo.²⁵Apano kwizile kwaya ukukanzinkhana pakasi payalondezi yakwe Yohani na ya Yuda palusechelo lwakufulala. ²⁶Yayile kuli Yohani nukuwwanga kuli weliwe, " Rabbi, wino wali namwe kumbalama kwa luzi lwakwe Yolodani, wino mwamulumbula, lolini , ali pakuwatizya, nga nawonsi yakuya kuli weliwe."²⁷Yohani waswike," Umunthu atange apochele nachimi nanthi chitapilwe kuli weliwe ukuma kupela . ²⁸Mwemwe mwenga mungasimichila chino navwanzile , ' Sine khilisu, ' kweni mmalo mwakwe , ' natumwa kuli weliwe.²⁹Nawinga wino wakuli siwanga . Nomba umuze wakwe siwanga , wino akayimilila nukumuvwa, akasechela sana umulandu wamazwi yakwe siwanga . Apano, chino, ulusechelo lwane lonsi. ³⁰Afwile awonjezeye, kweni fwile nisye . ³¹Wino akufuma kupela ali papela pali wonsi. Wino akufumila kuni yapansi uwakunsi nga akavwanga ivyansi. Wino akufuma kupela ali papela pali wonsi . ³²Akasimichila vino walola nukuvwa, kweni nanthi wumwi wino akazumila kusimichila kwakwe. ³³Wino wapochelela ukusimichizga kwakwe wazumila ukuti Leza uwamolimo.³⁴Muno wino Leza wamutuma akavwanga izwi lyakwe Leza . Muno asipa umupasi nichipimo. ³⁵Tata akakunda umwana nga wamupa nivinthu vyonsi mumakasa yakwe. ³⁶Wino wasuwila mumwana ali nuwumi wamuyaya, Kweni wino asisuwila umwana atalilola uwumi, kweni uwukali wakwe Leza wukaya nawe. "

4

¹Nomba lino Yesu wamanya ukuti Ayafalisayi yuvwile wawombanga nukuwatizya alondezi ayinji ukulusya Yohani ²(nanthi wuli Yesu umwenecho atawatizyanga , kweni alondezi yawo yawombanga) , ³wafumile ku Yudeya nga waswilile ku Galileya. ⁴Kweni chali ichisuma sana kuli weliwe nanthi wapitanga ku Samaliya. ⁵Apano wizile pamusumba wakwe Samaliya , wuno wamwanga Sychar, kupipi nakuwuyo wuno Yakobe wamupile umwana akwe YOsefe. ⁶Ichifula chakwe Yakobe chali papa. Yesu watonsile ukufuma kuwulendo wakwe nga wikazile papipi nichifula . Yali insita i ola lyakwe chisano nalyonga. ⁷Umwanachi umusamaliya wizile pakusemba amanzi , nga Yesu wavwanzile kuli weliwe," Mphanga yamwi amanzi yamwi ukuti ing'we," ⁸Muno ayalondezi yakwe yafumile penepo ukuya mumusumba pakukala ichakulya . ⁹Apano umwanachi umusamaliya wavwanzile kuli weliwe," Chingaya wuli wewe ukuya we mu Yuda , ukumbuzga nene, ukuya ne mwanachi u Musamaliya, ukuti nkhupe amanzi yakung'wa ?" Muno aya Yuda yataya nichakuwomba naya Samaliya . ¹⁰Yesu wamwaswike nukuti kuli weliwe, " Nanthi wamanyanga ichawupi chakwe Leza , nga nukuti aweni wuno akuvwanga kuli wewe, ' Mphanga ichakung'wa,' Nge we ukumukolowozya, ngeakupile amanzi yawumi." ¹¹Umwanachi wavwanzile kuli weliwe, "Tata, usi nichakusembela nga nichifula ichizike sana. Apano akwi kuno uli na manzi yawumi ? ¹²Siwe mukalamba , awewe, ukulusya tata witu Yakobe, wino watupile ichifula nga wawe wang'anga ukufuma kuli cholicho, nga muno ayana akwe yawombelanga nivitekwa vyakwe ?" ¹³Yesu waswike nukuti kuli weliwe, " Wensi wino wang'wa amanzi yano aliya nulusala kanya , ¹⁴Kweni wensi wino wang'wa ukufuma kumanzi yano namupela ataliya nupya nulusala . Mbali yimwi , amanzi yano ndimupa yaliya ichifula muli weliwe, yalifuluka ukuya kuwumi wamuyaya." ¹⁵Umwanachi wavwanzile kuli weliwe, "Tata, mphini nene amanzi yawo ukuti nthaya nupya nulusala ukwawula ukwiza nupya kuno ukuzasemba amanzi." ¹⁶Yesu watili kuli weliwde, " Pitanga , ukumwame umulume wako, nga uwelele nupya kuno . " ¹⁷Umwanachi waswise nukuvwanga kuli weliwe , " nthaya numonsi." Yesu waswike , " Ukuvwanga umolimo, ' Nsi numonsi,' ¹⁸muno wali nawonsi yasano, nga nawino uli nawe nomba sumulume wako. Vino wavwanga umolimo." ¹⁹Umwanachi wavwanzile kuli weliwe, " Tata, nkholola ukuti mwe ntchimi. ²⁰Yatata yitu yapepenga pamwamba wukwene, kweni ukuti Yelusalemu uwuyo wuno ayanthu yafwile yapepapo." ²¹Yesu wavwanzile kuli weliwe, " Nsuwila nene, mwanachi, ukuti i ola likwiza pano mulipepa Tata pano sapa mwamba nanthi samu Yelusalemu . ²²Mukapepa chino mutachimanyile . Tukapepa chino tuchimanyile , muno ukupusuka kukufuma kuwa Yuda. ²³Nanga wuli , i ola likwiza , nga lili kali pano , pano yakapepa yawumolimo yalimupepa Tata mumupasi nuwumolimo, muno Tata akulonda ayanthu ngati yawo ukuti yaye ayakapepa yakwe. ²⁴Leza umupasi, nga natanthu yano yakumupepa yafwile yamupepe mumupasi nuwumolimo . " ²⁵Umwanachi wavwanzile kuli weliwe, " Namnya ukuti Messiya akwiza(wino aakyamwa Khilisitu). Nanthi akwiza , alitulongoswela vyonsi." ²⁶Yesu watili kuli weliwe, " Anene, wino nkhuvwanga kuli wewe." ²⁷Pansita yilya alondezi yakwe yawezile . Nomba yazungukanga ichani chino wavwanganga numwanachi, kweni nanthi wumwi atavwanzile , " Ukulonda chani" nanthi " ichani chino ukuvwanga nawe?" ²⁸Apano umwanachi wasile inthendo yakwe, wawelile ukuya kumusumba nukuyavwanga kuyanthu, ²⁹" Zangi , mulole umunthu wino wambuza vyonsi vino nthawombapo. Wi atange aye a Khilisitu, angaya?" ³⁰Yasile umusumba nukwiza kuli weliwe. ³¹Pansita yinono sile , ayalondezi yamulenganga , nukuti , " Rabbi, lyanga ." ³²Kweni wavwanzile kuli woliwo, " Indi nichakulya ichakuti ningala chino mutachimanyile." ³³Apano ayalondezi yavwanzanyanga , " Pasi nawumwi wino wamuletela ichakuti alye, wuzye yalesile ?" ³⁴Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Ichakulya chane ichakuwomba ukulonda kwakwe wino wanthuma nga nukumalizya intchito yakwe. ³⁵Musivyanga ukuti, 'Kwasyala imyezi yinayi apano ukugowola kukayiza?' Nkhuvyanga kuli mwemwe, lolini nukulola ivyalo, muno vichile kali ukuti vigowolwe! ³⁶Wino akugowola akapochela ichawupi chakwe nukukonganika ivikomwa ukwamuyaya, ukuti wino akutanda nga nawino akugowola yafwile yasechele ponga . ³⁷Muno mukuvwanga ku, 'Wumwi akutanda , nga nawumwi akugowola , ' umolimo . ³⁸Nawatumile mwemwe ukuti mwize mugowole vino mutawombelapo. Yamwi yawombela , nga mwinjila mutncito zgawo." ³⁹Ayasamaliya ayavule mumusumba yasuwile muli weliwe umulandu wakuvwanga kwa manachi wilya wino wasimichilanga . "Wambuzizye vyonsi vino nawombapo. " ⁴⁰Nomba lino aya Samaliya yiza kuli weliwe, yamukolowozizge ukuti ayikale nawo, nga wikazile nawo amanda yayili . ⁴¹Ayinji yasuwile umulandu wamazwi yano. ⁴²Yavwanzile kumwanachi, " Tutakusuwila nupya vino wavwanzile , muno swemo sweyenecho twayivwila , nga tumanyile ukuti umolimo wino umupususyi wansi." ⁴³Lino amanda yalya yayili yapita , wafumilepo palya ukuya ku Galileya . ⁴⁴Muno Yesu umwenecho wavwanzile ukuti intchimi yisichindikwa kumwawo. ⁴⁵Lino wiza mu Galileya , ayanthu ya mu Galileya yamupochelele . Yaweni vyonsi vino vyawonvile mu Yelusalemu palusechelo , muno nawo yayile ku lusechelo. ⁴⁶Nomba wizile nupya ku Cana mu Galileya , kuno wapanzile amanzi ukuya uwengwa. Kwali umukalamba wumwi wino umwana akwe mu Kapenam walwazile . ⁴⁷Lino wuwwa ukuti Yesu wiza ukufumile ku Yudeya ukuya ku Galileya , wayile kuli Yesu nukumukolowozga ukuti ayike nukuzapozya umwana , winom walim papipi ukufwa . ⁴⁸Yesu wavwanzile kuli weliwe, " Nanthi utalola ivimanyilo nivwakuzungusya , utamasuwila ." ⁴⁹Umukalamba wilya watili kuli weliwe, Tata, yikini pano umwana nane atani afwe." ⁵⁰Yesu wavwanzile kuli weliwe, " Yanga . Umwana ako uwawumi." Umunthu wasuwile izwi lino Yesu wavwanzile kuli weliwe, nga wapisile . ⁵¹Lino akwika , ayawonvi yakwe yakomenkhine nawe , ukuti umwana akwe uwawumi. ⁵²Apano wawakolowozizye i ola lino watalike ukuya ningo . Yamwaswike , " Mutondo i ola lyakwe chisano na yayili indwala yafumile." ⁵³Apano tata wilwike ukuti yalinji insita yilya pano Yesu wavwanzile kuli weliwe, "Uwumi wamwana ako. " Nomba weni nga ning'anda yakwe yasuwile. ⁵⁴Chi chali ichilanjizyo chakwe chili ukuti Yesu wawonvile lino wafuma mu Yudeya ukuya ku Galileya.

¹Pachisila pali vino kwali ulusechelo lwa wa Yuda, nukuti Yesu wayile ku Yelusalemu. ²Nomba mu Yelusalemu pambali pa mphongolo ya Ng'onzi mwali ichifula chino mumuvwango wachi Alemiki wukayamwa Betisayida, nukuti walinji ni nsaka zisano. ³Impendu inkulu ya wantu yano yali, ayalwale, yanthonko, ayalemale yalalanga mwenemo. Ukulindilila amanzi ukuti yavunduke. ⁴Pano ayangeli yakwe Leza yayile pansi nukuvundula amanzi pansita yimwi nukuti wensi wino winjila pano yakuvundula wapolanga kundwala iliyonsi yino walwanga. ⁵Kwalinji umuntu umwi wino walinji umulwale pa myaka amakumi yatatu yisanu na yitatu(38). ⁶Lino Yesu wamulola alazile palya lino wamanya kuno wikala palya insita iyitali, watili kuli weliwe, "Ukulonda ukupola?" ⁷Umulwale waswike, "Mwene, nthakweti umuntu nanti wumwi wino anganjika muchifula nanti amanzi yavunduka. Ndinati ize, muze akukolela." ⁸Yesu watili kuli wene, "Katuka, senda ichitanda chako, nukupita." ⁹Papokwene umuntu wapoziye, nukuti wasenzile ichitanda chakwe nukupita. Nomba uwanda ulya wali uwanda wa pamulungu. ¹⁰Apano ayayuda yatili kumuntu wino wapoziye, "Apamulungu nukuti usikuzumilizika pakunyamula ichitanda chako." ¹¹Waswike, "Wino wamphozya nene awino wati, 'nyamula ichitanda chako nukupita.'" ¹²Yamukolowozizye, "Umuntuchi wino wakunena, ukuti nyamula ichitanda nukupita?" ¹³Napano wuli wino yamupozizye atamumanyile wino wamupozize pamulandu wakuti Yesu walukuti afumilepo umwambula ukumanyikwa, muno pali iwumba pa masyo palya. ¹⁴Pachisila, Yesu wamuzanyile mu tempeli watilikuli weni, "Lola, wapola! Utize uwonone nupya, ukuti chitize chikuponele nupya ichiyipe ukuchila pali chii." ¹⁵Umuntu wilya wayile avwanga ku wayuda ukuti a Yesu wino amupozizye. ¹⁶Pamulandu wavintu vii ayayuda yamuyimvizye Yesu, pamulandu wakuti wachisile ivintu vii pa wanda wa pa mulungu. ¹⁷Yesu wawaswike, "Tata wane ichili akuwomba, nupya nani, nupya kwene, inkuwomba." ¹⁸Pamulandu wakwe chii, aya yuda yalondanga sana ukuti atononyile sile uwanda wapamulungu kwene nukuti akati Leza a Tata wakwe, ukuyikolanya na Leza. ¹⁹Yesu wawaswike, "Ichumi, ichumi, umwana atanga achite chimwi wenga, ukufumya chino akalola tata akuchita, vino yisi akuchita, avino numwana akuchita. ²⁰Pakuti Tata wamukunda u mwana akamulanjizya chonsi chino wawomba, nukuti alamulanjizya ivintu ivikulu ukuchila vii ukuti mwize muzunguke. ²¹Ukuyana namuno tata akawazyusya ayafye nukuwapa uwumi numwana nawe akapa uwumi, kuli wino akulonda. ²²Muno Tata asipingula nanthi wumwi, kwene wapa uwupinguzi wonsi ku mwana. ²³Ukuti umuntu wensi amuchindike umwana ukuyana namuno yakamuchindichila Tata. Wino aschindika umwana lino asichindika na Tata wino wamutumile. ²⁴Ichumi, ichumi, wino akawuvwa izwi lyane nukusuwila wino wantumile ali nu wumi uwapenapo(uwakunthasila) atalononeka, kwene wachilinganya kumfwa ukuya ku wumi. ²⁵Ichumi, ichumi, nkuwanena insita yikwiza, nukuti ayikwene, pano ayafwe yaluvwa izwi ilya mwana wakwe Leza, nukuti yano yaluvwa yalaya nu wumi. ²⁶Ukuyana nukuti Tata waya nuwumi umumweningcho. Nomba wapa nuku mwana ukuti aye nuwumi muli weliwe, ²⁷nupya Tata wamupa umwana amaka ukuti aye akapingula muno umwana wamuntu. ²⁸Mutati mwachizunguka, amuno insita yikwiza pano wensi wino ali mumalalo aluvwa izwi yakwe ²⁹yalifuma: yano yachitanga ivizima yalizyuchila ku wumi, yano yachitanga iviyipe yalizyuchila kukupingulwa. ³⁰Nthanga inchite nantichimwi nenga. Ngati vino nuwva, Nkapingula, nu kupingula kwane ukulungamane pamulandu wakuti nsipingula ukuyana nukukunda kwane kwene mu kukunda kwakwe wino wantumile. ³¹Nanti ningasimichizya nemwenecho, uwusimisi wane wutanga wuye uwa wumolimo. ³²Alipo wino angasimichizya vyakwe nene, nukuti namanya ukuti uwusimisi wuno yakapa uwakuyana na nene uwa molimo. ³³Mwantumile kuli Yohani, wasimichizizye uwumolimo. ³⁴Kwene uwusimisi wusi uwakufuma ku muntu. Nkuvwanga ivintu vii ukuti mupusuke. ³⁵Yohani wali ulukozyo luno lwakanga nu kuwala, nukuti mwakumbwanga kuno mungasechela mukuswepa kwakwe pali kasita munono. ³⁶Amuno uwusimisi wuno nkuti uwapapela ukuchila wakwe Yohani, pa milimo yino Tata wampile ukuti imalizye, imilimo iyikulu yino nkawomba, simichiziyini ivyakuyana na nene kuno Tata wantumile. ³⁷Tata wino wantumile wasimichizizye vyakwe nene. Mutuvwapo amazwi yakwe nanti ukulola muno akalolechela insita yonsi. ³⁸Mutaliya nizwi limwi lino lilisyalali muli mwemwe, amuno musikusuwila muli wino wamutumile. ³⁹Mukalonda amazwi pamulandu wakuti mukayelenganya ukuti mu mazwi muli uwumi uwa kunthasila, nupya amazwi ayaliyamwi yakusimichizya ukuyana na nene, ⁴⁰nupya musikulonda ukwiza kuli nene ukuti muye nu wumi. ⁴¹Nthakupochelela uwuchindame ukufuma ku yantu, ⁴²Kwene namanya ukuti mutaya ulukundo lwakwe Leza muli mwemwe. ⁴³Nizile mwizina lyakwe Tata, kwene musimphochelela. Nanti muze angiza mwizina lyakwe nu lwakwe, mungamupochelela. ⁴⁴Mungasuwila wuli, mweyano mukazumilizya uwuchindame kuli wenga na muze kwene musikulonda uwuchindame wuno wukufuma kuli Leza mutupu? ⁴⁵Mutati mwayelenganya ukuti anemuno ndiwasusya pamanso yakwe Tata. Kwene wino alawasusya a Mozesi, wino muli weliwe mwasuwila. ⁴⁶Nanti mwamusuwile Mozesi, ngali nani mwansuwila, pamulandu wakuti wawalike ivyakwane. ⁴⁷Nanti mutakusuwila vino wawalike, mumasuwila wuli amazwi yane?"

6

¹Lino vino vyachitwa, Yesu wafumile nukuya ukumbali yuze kuli yemba wakwe Galileya, wino akayamwa nupya ukuti Tibeliyasi. ²Iwumba ilikalamba, lyamukonkhanga weliwe muno lyaweni ivimanyisyo vino wawombanga apa Yalwale. ³Yesu wayile ukumwamba nga kuku wikazile pansi nyalondezi yakwe. (Nomba Pasaka, ulusechelo lwa ya Yuda, lwali papipi.) ⁴Lino Yesu walolechesya nukulola iwumba likwiza kuli weliwe, wawanzile kuli Filipu, "Tumakala kwinye umukate ukuti yano yangalya?" ⁵(Kwani Yesu wawanzile chino ukuti amwezye Filipu, muno weliwe wamanyaile chino amawomba.) ⁶Filipu wamwaswike, "Amazimbi yayili wakwe dinali yano tungakalila umukate yatange yakwane nanthi umunthu wenga ukuti alye nanthi kanono." ⁷Wenga uwawalondezi, Andileya, umunyina wakwe Simoni Peteli, wawanzile kuli Yesu, ⁸Pali umulumendo pano wino ali nimikate yisano ninswi zili, kwani vino ivyani poyanthu wonsi

yano?"¹⁰Yesu wavwanzile," Wawuziyini ayanthu yikale pansi." Nomba pali isote ilivule sana pawuyo wulya. Ayanthu yikazile pansi, yano yangakwana imyanda yisano mumphendwa. ¹¹Apano Yesu wasenzile imikate yilya nga lino wasalifya , wawapile yalya yano yikazile. Wawonvile chilichimwi ninswi , ngati muno yalondelanga . ¹²Lino ayanthu yakwana, wavwanzile kuyalondezi yakwe," Wunganikini utumonyolwa tonsi tuno tukusyala, ukuti tutasumba natumwi.¹³Apano yawunganike vyonsi nukuzuzga ivitundu ikumi lyonga navili nutumonyolwa ukufima kumikate yisano ukumyako vilya vino yalile . ¹⁴Apano , lino ayanthu yalola ichilanjizyo chino wawonvile , yavwanzile, " Wino umolimo intchimi wino ali pakwiza munsu." ¹⁵Lino Yesu wamanya ukuti yali papipi ukwiza nukuti yamuleme pamaka ukuti aye amwene, wafumile kapyo kumwamba pali wenga . ¹⁶Lino kwaya amanguzi, ayalondezi yakwe yaliye kuli yemba . ¹⁷Yinjile muwato, yalambanga yemba ukuya ku Kapenam. Kwaya imfinzi insita yino, nga na Yesu walinji atizile kuli woliwo. ¹⁸Umuza uwukalamba waputanga , nga yemba watalike ukunyamuka . ¹⁹Lino yapita amayadi amakumi yayili nayasano nanthi amakumi yatatu, yaweni Yesu akupita pali yemba nga akwiza kupipi, nga yali ninthete. ²⁰Kweni watili kuli woliwo," Anene! Mutatina ." ²¹Apano yalondanga ukuti yamupochelele umwiwato, nga papokwene uwato wafisile pamulundu pano yayanga . ²²Kumutondo. iwumba lino lyimilile kumulundu kuli yemba lyaweni ukuti patali uwato ukupawula , nga na Yesu atakwezilemo nayalondezi yakwe , kweni ukuti ayalondezi yapisile wonga. ²³Nanthiwuli pali amawoato yamwi yano yafumanga ku Tibeliyasi ukupipi kuwuyo wuno yalilangako umukate lino Mwene wasalifya. ²⁴Lino iwumba lyiluka ukuti nanthi a Yesu naya londezi yatali papa, wonga yinjile muwato nukuya ku Kapenam ukumulonfda Yesu. ²⁵Lino yamuzana kumbali yeze yakwe yemba , yavwanzile kuli weliwe, Rabbi, mwizile nsitachi kuno?"²⁶²⁷Yesu wawaswike, nuvwanga ukuti, " Umolimo, umolimo, mukundonda, sichakuti mwaweni ivilanjizyo, kweni umulandu wakuti mwalile umukate nga mwikwite. Mutawombela ichakulya chino chikawononeka , kweni wombini umulandu wachakulya chino chikajimba chino umwana wa munthu aliwapa , muno Leza tata amusozile weliwe."²⁸Apano yavwanzile kuli weliwe, " Tuwombe chani , ukuti tuwombe intchito yinu?" ²⁹Yesu waswike nukuvwanga kuli woliwo, "Wunpo umolimo wakwe Mwene : Ukuti musuwile mwakwe wino wamutuma ."³⁰Apano wavwanzile kuli weliwe, "Nga mulipanga vimanyilochi, ukuti tungalola nukusuwila ? Muliwomba chani? ³¹Yatata yitu yalyanga mana mu mphanga , ngati muno vyawalikwa, ' Wawapile umjukate ukufuma kupela ukuti tulye."³²Apano yesu wawaswike, " Umolimo, umolimo, Atali a Mose wino wawapanga umukate ukufuma kwiyulu, kweni atata wane wino akuwapa umukate uwamolimo ukufuma kupela. ³³Muno umukate wakwe Leza awuno wukafuma kwiyulu nga wukapa uwumi kuni." ³⁴Apano yavwanzile kuli weliwe, "Tata , mwatupa umukate insita yonsi."³⁵Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Nemukate wawumi ; wensi wino akwiza kuli nene ataliya ninzala, nga nawino akusuwila muli nene ataliya nulusala. ³⁶Kweni nawanenyile umolimo mwandola nene, nga mutakusuwila . ³⁷Wensi wino tata wampha aliza kuli nene, nga nawino wiza kuli nene nthalimusumba . ³⁸Muno nika ukufuma kwiyulu, nthiza ukuzawomba ukulonda kwane, kweni ukulonda kwakwe wino wanthuma. ³⁹Ku ali kulonda kwakw wino wanthuma , ukuti nthasumba wonsi yano amphile nene, kweni ukuwazusya pawanda wawumalilo. ⁴⁰Muno ku ali kulonda kwakwe tata wane , ukuti wensi wuno walola umwana nukusuwila muli weliwe aliya nuwumi wamuyaya nukuti alimuzusya pawanda wawumalilo."⁴¹Apano aya Yuda yatalike ukuyilizyanya pa mulandu wa kuti wavwanzile ukuti," Ne mukate wuno wiza pansu ukufuma kupela . " ⁴²Yatili, " Sa Yesu wino umwana wakwe Yosefe , wino tata wakwe na mama wakwe tumumanyile? Nga nomba akuvwanga wuli , 'Nizile pano pansu ukufuma kupela?'"⁴³Yesu waswike nukuvwanga kuli woliwo, " Mutakwina pali mwemwe mwenga . ⁴⁴Pasi nanthi wumwi wino angiza kuli nene nanthi tata wane wino wanthuma nene atamusenzile , nga ndimuzusya pawanda wawumalilo. ⁴⁵Chawalikwa mu ntchimi, 'Wensi alisambilizwa na Leza .' Wensi wino wuwuwa nukusambilila ukufuma kuli tata akayiza kuli nene. ⁴⁶Sawensi wino wamulola tata, ukufumyako wino akufuma kuli Leza- amuweni tata. ⁴⁷Umolimo, umolimo, wino akusuwila ali nuwumi wamuyaya. ⁴⁸Nemukate wawumi. ⁴⁹Yatata yinu yalyanga manna mumphanga, nga yafwile."⁵⁰Wu umukate wuno wukufuma kupela , ukuti umunthu alye wumwi nukuti manye afwe . ⁵¹Ne mukate wawumi wuni wukayika ukufuma kupela . Nanthi wumwi walya umukate wuno, aliya uwawumi umuyaya. Umukate wuno ndiwapa umwili wane uwawumi wamunsi."⁵²Ayuda yasosile nga yatalike ukukanzinlhana, nukuvwanga ukuti, " Umunthu wino angatupa wuli umwili ukuti tulye?" ⁵³Apano Yesu watili kuli woliwo, " Umolimo , umolimo, nanthi mutalile umwili wamwana wakwe Leza nukunwa uwazi wakwe, mutaliya nuwumi muli mwenga . ⁵⁴Wensi wino akulya umwili wane nukunwa uwazi wane ali nuwumi wamuyaya, nga ndimukatusya pawanda wawumalilo. ⁵⁵Muno umwili wane ichakulya ichenecho, nga nuwazi wane ichakunwa ichenecho. ⁵⁶Wensi wino akulya umwili wane nukunwa uwazi wane akaya muli nene, nga nani muli weliwe. ⁵⁷Ngati muno tata wane uwawumi wanthumila , nga namuno nkhwikalila umulandu wakwe tata, wino akundya, aliya nuwumi umulandu wakwe nene. ⁵⁸Wu ali mukate wuno wiza pansu ukufuma ukwiyulu, samuno yatata yalilanga nukufwa. Wensi wuno akulya umukate wuno aliya nuwumi wamuyaya." ⁵⁹Kweni Yesu wavwanzile ivinthu vino mung'anda yamapepo pano wasambilizganga mukapenam. ⁶⁰Apano alondezi ayinji yano yuvwile chino yavwanzile ukuti, " Chi ichisambilizyo ichichuzye;aweni wino angachizumilizya?" ⁶¹Yesu, umulandu wamanyile ukuti ayalondezi yakwe yakwinanga pali chino, wavwanzile kuli woliwo, " Wuzye chino chikuwasusya mwemwe?"⁶²Apano chingaya wuli nanthi mwamulolanga umwana wa munthu akuya kwiyulu kuli wali lino atani ayize? ⁶³Umupasi wuno wukapanga uwumi; umwili wusitupindwila nachimwi. Imazwi yano navwanga kuli lili mumupasi, nupya aya wumi. ⁶⁴Mbali pali yamwi yakwemwemwe yano mutakusuwila." Muno Yesu wamanyile ukufuma kunthaliko yano yatange yasuwile nga nawuno wali uwakuti alimulemesya. ⁶⁵Watili, " Cili vikwene pamulandu na vii vino navwanzile kuli mwemwe ukuti kusi wino angiza kuli nene nanthi satata wino wamuzumilizya."⁶⁶Umulandu wakwe chino, alondezi yakwe ayinji yafumile nga yatapisile nupya nawe. ⁶⁷Apano Yesu wavwanzile kuli yalya ikumi lyonga

nayayili," Mutafwile namwe mufume penepo , sumolimo?"⁶⁸ Simoni Peteli wamwaswike, " Mwene, nga tulaya kuli weni? Muli namazwi yawumi wamuyaya,⁶⁹ nga tusuwile nukwiza ukumanya ukuti wemutiswe wakwe Leza."⁷⁰ Yesu watili kuli woliwo , " Wuzye nthawasozile , ikumi lyonga nayayili, nga wenga wakwe mwemwe asatana?"⁷¹ Nomba wavwanzile vwakwe Yudas umwana wakwe Simon Iscariot.

7

¹Lino vyonsi vino vyapita Yesuwayile pakutandala mu muzi wa Galileya, pakuti atalondanga ukuya mumuzi wa Yudeya pamulandu wakuti aya Yuda yalondanga ukumukoma. ²Nomba lino ukusechela ukwa ya yuda ukwamuvisakasa kwapalamile. ³Ayina yatili, "fuma pamasyo yano nukupita ku muzi wa Yudeya, ukuti ayalondezi nawo yalole imilimo yino ukawomba. ⁴Pasi nanti wumwi wino akachita ivintu mwakuvwama ndi umwenecho akulonda ukumanyikwa apatiswe. Ndi ukuwomba ivintu vino yalanjizye wemwenecho kusi."⁵ Pakuti na yina yakwe kweni yatamusuwile. ⁶Yesu apano watili kuli woliwo, "insita yane yichili ukwiza, kwene insita yinu yilipo kali. ⁷Insi yitanga yiwapate mwemo, kweni yikupata nene pamulandu wakuti nkuyisimichizya ukuti imilimo yakwe iyiyipe. ⁸Mukuya kuchisekelelo; Kweni nemo ntamayako pamulandu wakuti insita yane yitani yikwane." ⁹Lino wavwanga ivintu vino kuli woliwo, wikazile mumuzi wa Galileya. ¹⁰Kweni lino ayina yapita ku chisechel, nawe wakonsile, mwakusochelela. ¹¹Aya yuda yamulondanga pa chisechelo nukuvwanga ukuti, "Nga alikwinye?"¹² Kwali ukuvwanzyanya ukukalamba kwakwe weliwe mwi wumba. Yamwi yatile, "umuntu muzima." Yawuzizye yatile, " Foo, akapozya iwumba." Kwene ¹³patali nantiwumwi uwakuvwanga apatiswe pamulandu wakutina ayayuda. ¹⁴Lino ichisechelo chapitilila pakasi, Yesu wayile mung'ada yakwe Leza watandike ukusambilizya. ¹⁵Apano aya Yuda yazungwike, yavwanzile ukuti, "wuzye akumanya wuliwuli ivintu vino? Muno atasambilila. ¹⁶Yesu ayatolelela ati, "ukusambilizya kuno asakwane, kweni ukwake Leza wino wantumile. ¹⁷Ndi wino akulonda ukuchita ukulonda kwakwe Leza, amamanya isambilizyo lii, ndi lyafuma kuli Leza, pamwi nkuyivwanjila nenga. ¹⁸Umuntu wino akayivwanjila ivyakwe akalonda ukuchindama ukwakwenye, kweni wino akalonda ukuchindama kwakwe wino wamutumile, umuntu wiyo uwa chisinka, swinya muli weliwe muli uwulungamane. ¹⁹Wuzye Mose atayapile isunde? Kweni pasi wumwi mwakwe mwemwe wino akasunga isunde ngafwandi mukasi munkomele chani?" ²⁰Iwumba lyaswike, "uli numupasi uyipe. Aweni ukulonda ukukukoma?"²¹ Yesu atolelela ayanena ati, "nawomba umulimo wonga, mwensinye mwazunguka. ²²Mose waya komelazizye ukuzembulula(kweni kuta fuma kuli Mose, kweni ukufuma kuli yakuku), apano pasabata mukazembulula umuntu. ²³Ndi umuntu wazembululwa uwanda wa sabata umwakuti isunde lyakwe Mose litasila, ichani chino mukunsochelela umulandu anpozizye umuntu pa wanda wasabata? ²⁴Mutize mwaputula umulandu mwakulola pamanso patupa, kweni ukupingula muchisinka."²⁵ Ngapano ayantu yamwi aya mu Yelusalemu ayati, " wuzye asawikwene wino yakulonda ukumukoma? ²⁶Lolini, ngavino akuvwanga ichilola kwene, nukuti yatavwazile chimwi. Chitaga chiye ichakuti yakateka yansi yamanyichisya ukuti a Kilisitu, chingaya? ²⁷Ukumanya twamanya kuno wafumilila. Kweni Kilisitu ndalayiza. Pasi nanti wenga wino alamanya kuno wafumilila."²⁸ Yesu wapanzile mung'anda inkalamba iyamapepo nukusambilizya ati, "Mwensi mwamanya nene swinya mwamanya nene swinya mwamanya nakuno nafumilila. Ntayizila nenga, kweni wino wantumile uwachisinka, swinya mutamumanya. ²⁹Nenji namumanya amuno nafuma kuli weliwe swinya weliwe kweni awino wantumile."³⁰ Zezyanga pakulonda ukumulema, kweni kutali nanti wenga uwakumulemela pamulandu wakuti insita yitakwanyile. ³¹Kweni ayavule mwiwumba yamusuwile, ayavwanga ayati, "ndi Kilisitu akwiza, uze alawomba ivilanjisyo ukulusya vino wii wawomba." ³²Aya Falisi yuvwile iwumba likutokotezyanai vyakwe Yesu, achino woliwo ponga nayasimapepo ayakalamba ayatuma ayasikali pakumulema Yesu. ³³Kapyo Yesu watile, " Nandi inje namwemwe pansita yinono, apano impite kuli wino wantumile. ³⁴Muli ndonda kweni mutalitela munzane; Nakuno nkuya, mutalitela mufikeko."³⁵ Ngapano ayayuda yavwanzanianga ayati, "nga kuno akulonda ukuya akwinye kuno tutanga tukamuzane? Uze aliya mumizi ya ya Giliki amuno akasambizya aya Giliki? ³⁶Wuzye izwichi li linowavwanzile, mulindonda kweni mutalitela munzane; Kuno nimaya mutalitela mufikeko?"³⁷ Nomba pawanda wakupelelechezya, uwa chisechelo, Yesu ayimilila apunda ati, " Wensi wino akuvwa ulusala, ayize kuli nene amwe. ³⁸Ndi wino akunsuwila, ndivino amazwi yawalikwa ayati, inguzi zya manzi ya wumi zilatantala ukufuma munda yakwe. ³⁹Yesu wavwanzile ivya mupasi wonsi yano yamusuwila yize yapochelele; Umupasi wa chilinji ukupewa pamulandu wakuti Yesu wachili ukuchindamikwa. ⁴⁰Iwumba limwi, lino lyuvwa amazwi ya, lyatile, " Ichumi umuntu wino akasowela." ⁴¹Yamwi yatile, "Wii a Kilisitu." Kweni yawuze ayati, wuzye Kilisitu angafuma mu Galileya?" ⁴²Amawaliko amazima yatavwanzile ayati Kilisitu alifuma mwiwuvi lyakwe Davidi uwa mumuzi wa Betelehemu, muno Davidi wiklanga?"⁴³ Kwalinji ukupaunkana mwiwumba pamulandu wakwe. ⁴⁴Yamwi muli woliwo yalondanga ukumulema Yesu, kwene patali nanti wenga uwakumulemelela. ⁴⁵Ayasilika yapisile kupya kuli yasimapepo ayakalamba na kuya Falisi, yano yakolowozizye ukuti, "Inga ichani chino mutamulesile?" ⁴⁶Ayasilika yaswike ati, "kutali nanti wenga uwakuvwanga ndi vino vii." ⁴⁷Apano aya Falisi yaswike ayati, "wuzye namwe kwene ayatumpike? ⁴⁸Wuzye kuli kateka wumwi wino wamusuwila, pamwi yamwi aya Falisi? ⁴⁹Kwene iwumba lya yantu yano pamulandu wakuti yatamanya isunde yatipwa."⁵⁰ Nikodemu (wenga uwa ya Falis, wino watandike ukuya kuli weliwe watili kuli woliwo, ⁵¹"Wuzye isunde iyitu likapa umuntu umulandu pano yatani yuvwe nukumanya chino owonwine? ⁵²Yamutolelele ayati, "Wuzye nawe wafuma ku Galileya? Londa nukulola ngachakuti kasowela wumwi wafuma uku Galileya."⁵³ Apano yasatine ayapita mumang'anda yawo.

8

¹Yesu wayile kumwamba wakwe Olivi. ²Akatondo sana wizile nupya umwitempeli, nga natyanthu wonsi yizile ; wikazile pansu nga wawasambilizganga. ³Yakawalika naya Falisayi yizile numwanachi wino yamulemile akuchita uwuchende. Yamuyisile pakasi. ⁴Apano yatili kuli weliwe, " Musambilizi, umwanachi walemwa akuwomba uwuchende. ⁵Nomba mwilamulo, Mose watulamwile ukuti twawavwintha ayanthu ngati yano; Mwemo mukuti chani vyakwe weliwe?" ⁶Yavwanzile chino ukuti yamuteye ukuti yaye nachimwi ichakuti yangamuzana numulandu, Kweni Yesu winime nukuwalika pansu ninsala. ⁷Lino yapitilizga ukumukolowozga amawuzyo, wimilile nuvwanga kuli woliwo, " Wino ali namwe wino asi nuwononyi nawumwi, musyini aye uwakutalika ukuvwintha iwe pali weliwe." ⁸Wilesile kapya , nukuwalika pansu ninsalala. ⁹Lino yuvwa chino, yafumilev wenga wenga , ukutalichila ayakalamba nkhani. Pawumalilo Yesu wasyazile wenga , numwanachi winom walim apakasi. ¹⁰Yesu wimilile nukuvwanga kuli weliwe, " Mwanachi, yano ye yakunyefile yali kwi? Pasi nawumwi wino we wokusula ?" ¹¹Wavwanzile , " Pasi nawumwi, Mwene.' Yesu watili nani nthakukusula . Nani nthakukusula . Pitanga utize uyembuke nupya ."¹²Nupya Yesu wavwanzile kuli woliwo, nukuvwanga ukuti, " Ne wutiswe wansi; wino akunkhonkha atalipita munfinzi kwe aliya nuwutiswe wawumi." ¹³Aya Falisayi yavwanzile kuli weliwe, " Uli nayakaboni yako; yakaboni yako sayamolimo."¹⁴Yesu wawaswikenukuvwanga kuli woliwo, " Napano indi nayakaboni yakwe nene, kaboni wane uwamolimo. Manyile kuno nafuma nakuno nkhuya , kweni mutamanya kuno nafuma nakuno nkhuya . ¹⁵Mukuputula ukulingana naku mwili ; Nsikumuputwila nawumwi. ¹⁶Nanthi naputula , uwuputuzi wane uwamolimo umulandu nsi nenga , kweni indi na tata wane wino wanthuma. ¹⁷Umolimo , nga na mwilamulo lyinu chawalikwa ukuti ukusimichizga kwinu kwayanthu yayili ukwamolimo. ¹⁸Newumwi wino ali nuwukamboni kwa nenga , nga natata wino wanthuma ali nawo uwukaboni wakwe nene,"¹⁹Yatili kuli weliwe, " Tata wako ali kwi?" Yesu waswike , " Mutamanyile nene nanthi a Tata wane; nanthi mwamanyanga nene, nge mumumanyile Tata wane," ²⁰Wavwanzile amazwi yano pano wasambilizganga mung'anda yamapepo, nga nanthi wumwi wino wamunyefile umulandu insita yakwe yitakwanyile."²¹Wavwanzile nupya kuli woliwo, " Nkhufuma penepo; mulindonda nga mulifwa muluyembu lwinu. Kuno nkhuya, mutange mwize kweneke." ²²Ayuda yavwanzile, " Wuzye aliyikoma wenga? Achino akuvwanga vivyo, ' Kuno nkhuya mutange mwize?"²³Yesu wavwanzile , " Mwafuma pansu; nafuma kupela . Mweyansi yino; sine wansi yino. ²⁴Achino, vwanzile ukuti mulifwa muluyembu lwinu. Muno nanthi mutasuwile ukuti ANENE , mulifwa muluyembu lwinu."²⁵Yavwanzile kuli weliwe, " Weweni? " Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Chino navwanga kuli mwemwe ukufuma pakutalika . ²⁶Indi nivinthu ivivule sana ukuti vwange nga nivwakuti ningaputula vyakwe mwemwe. Kweni, wino wanthuma nene uwachendi; nga nivinthu vino nuvwa ukufuma kuli weliwe, ivinthu vino avino nani nkhuvwanga kuni."²⁷Tatuvwichisye ukuti wavwanga kuli woliwo vyakwe Tata.²⁸Yesu watili , " Nanthi mwamukwezaya umwana wamunthu, apano mulimanya ukuti ANENE, nga nukuti nsiwomba nachimwi ichane. Ngati muno Tata wansambilizizga, Nkhuvyanga ivinthu vino. ²⁹Wino wanthuma ali nani, nupya atansilenenga , umulandu nkhuwomba chino chikamusechelesya ."³⁰Lino Yesu akuvwanga ivinthu vino, ayinji yamusuwile.³¹Yesu wavwanzile kuya Yuda yalya yano yamusuwile, " Nanthi mwikala mwizwi lyane, muliya mwe yalondezi yane ayamolimo; ³²nga mulimanya umolimo, nga uwumolimo wuliwasapula ."³³Yamwaswike , " Swe yizikulu yakwe Abraham nga nupya tutayapo swe yazya yakwe aliwensi; ungavwanga wuli . ' Mulisapulwa?"³⁴Yesu wawaswike, "umolimo, umolimo , nkhuvwanga kuli mwemwe, wensi wino akutala amalandu umuzya wa milandu. ³⁵Umuzya asinyepwa ukwamuyaya; umwana akayikala ukwamuyaya. ³⁶Achino, nanthi umwana wawasapula , mulisapulwa nadi.³⁷Manyile ukuti mwe yizikulu yakwe Abraham; mulonda ukunkhoma muno amazwi yane yasi nuwuyo muli mwemwe . ³⁸Nkhavwanga vino navilola na Tata wane , namwe mukuwomba vino muvwa ukufuma kuli yaso."³⁹Yaswike nukuvwanga kuli weliwe, " Tata witu a Abraham." Yesu watili kuli woliwo, " Nanthi mwali mweyana yakwe Abraham, nge mukuwomba umulimom wakwe Abraham. ⁴⁰Lolini, nomba mukulonda ukunkhoma , umunthu wino akuwawunena umolimo wuno wuvya ukufuma kuli Leza . Abraham atawombanga vino. ⁴¹Mukuwomba incthito yakwe yaso." Yavwanzile kuli weliwe, " Tutapapwa pawuchende; tuli na Tata wenga : Leza ."⁴²Yesu wavwanzile kuli woliwo, "Nanthi Leza wali a Tata winu, nge munkhunzile nene, muno nafuma kuli Leza nga indi kuno; muno nthiza nenga , kweni wanthuma . ⁴³Ichani chino mutakuvwichisya amazwi yane ? Umulandu wakuti mutange muvwe amazwi yane. ⁴⁴Mwe yakwe tata winu, satana, nga mukulonda ukuti mwawomba ivyakulonda vyakwe yaso. Walinji umufweka ukufuma pakutalika nga asiyapo pawumolimo umulandu pasi umolimo muli weliwe. Nanthi wavwanga uwufi, akavwanga ukufuma mukaye kakwe umulandu uwawufi nga natata wa mawufi.⁴⁵Umulandu wakuti nkhuvwanga umolimo, mutakunswila . ⁴⁶Aweni wakwe mwemwe wino akanza nuwononyi? ⁴⁷Wino uwakwe Leza akawuvva izwi lyakwe Leza ; Musiwuvva umulandu simwe yakwe Leza ."⁴⁸Aya Yuda yaswike nukuti kuli weliwe, " Wuzye tusikuvwanga umolimo ukutum we Samaliya nukuti uli numupasi uwuyipe ?"⁴⁹Yesu waswike , " Insi numupasi uwuyip. Kweni nkhumupa Tata umuchinzi, kweni mwemo musikumpha umuchinzi."⁵⁰Nthakulonda uwukulu wane; alipo wino akulonda nukuputula . ⁵¹Umolimo, umolimo, Nkhuvwanga kuli mwemwe, nanthi wumwi wasunga izwi lyane atalilola infwa. "⁵²Ayayuda yavwanzile kuli weliwe, " Nomba twamanya ukuti uli numupasi uwuyipe. Abraham ni ntchimi yafwa; kweni ukuvwanga ukuti, ' Nanthi wumwo akusunga izwi lyane , atalitela ayezye infwa.' ⁵³Siwe mukalamba ukulusya tata witu Abraham wino wafwa, awewe?"⁵⁴Yesu waswike , " Nanthi nkhuwikwezga, uwukulu wane wusi nanthi chimwi ; atata wane wino akankhwezga - wino mukuvwanga ukuti aleza winu. ⁵⁵Mutamumanyile , kweni mumanyile . Nanthi ningavwanga , ' Nthamumanyile,' ningaya nga amwemwe, mwe yawufi, Mumanyile nga nkhasunga namazwi yakwe. ⁵⁶Tata winu Abraham wasechile sana poakulola uwanda wane, wawuveni nga wakunzile ."⁵⁷Ayayuda yavwanzile kuli weliwe, " Mutani mukwanisye imyaka amakumi yasano, nga mwamulola Abraham? "⁵⁸Yesu wavwanzile kuli woliwo, Umolimo,

umulenvi. ¹⁰Umwivi asiyiza ukupawula ukuzayiya nukuzakoma nukonona . Niza ukuti yaye nuwumi nukuti yaye nawo uvule. ¹¹Ne kachema umusuma . Kachema umusuma akayika uwumi wakwe wonsi pa ng'onzi. ¹²Wino yamwamile sile sakachema nga asi ning'onzi. Nanthi walola ichimbwi chikwiza akazisya ing'onzi nukutuka , nga ichimbwi chikalema nukuzisssya. ¹³Akawutuka umulandu uwakumwama sile nga asisakamana ivya ng'onzi. ¹⁴Ne kachema umusuma, nga navimanya ivyane nga nivyaneyanyane. ¹⁵Tata amanyile nene, nga namumanya Tata, nga nayika nuwumi wane pang'onzi. ¹⁶Indi ning'onzi zyuze zino sizyachiwaka chino. Nize nazo, nga zikuzawuvwa izwi lyane ukuti zikongane ponga na kachema wenga . ¹⁷Achino Tata wankhundila: Nkhayika uwumi wane ukuti ningawusenda nupya . ¹⁸Pasi wino angawusenda ukufuma kuli nene, kweni nkhwuyika pali nene, ndi namaka ukuti ningawusenda nupya . Npochelela uwulamulili wuno ukufuma kuli Tata. ¹⁹Ukupawunkhana kwachitikwe nupya pawa Yuda umulandu wamazwi yano. ²⁰Ayinji yakwe woliwo yatili, " Ali numupasi uwuyipe nga Ichani chino mukumuvwila ?" ²¹Yamwi yavwanganga ukuti, " Ya samazwi ya munthu wino ali numupasi uyuyipe. Umupasi uwuyipe wungayulka aminso yakwe nyhonkho?" ²²Apano yali insita yalusechelo lyakwe pasaka uwa kuyipa mu Yelusalemu. ²³Yali insita iyizuke, nga Yesu wapitanga mung'anda yamapepo mutung'anda twakwe Solomon. ²⁴Apano aya Yuda yamuwunganile nukuvwanga kuli weliwew ukuti, "Wuzye umalanga ukatuzungusya mphaka lilachi? Ndi we Kilisitu, tunene apatiswe." ²⁵Yesu wawaswike ati, "Nawawuzizye, kwene mutasuwile. Imilimo yino nawomvile mwizina lyalwe Tata, vii vikuleta uwukamboni wakuyana nanene. ²⁶Nanombakwene mutasuwile umulandu wakuti nsimwengónzi zyane. ²⁷Ingónzi zyane zikawuvwa amazwi yane; Nazimanya, nupya zikankhonkha. ²⁸Nkhazipela uwumi wamuyaya; zitalifwa, nukuti pasi nanthi wumwi wino angapoka mumakasa yane. ²⁹Tata wane, wino wazileta kuli nene, umukalamba ukuchila wonsi yawuze, nukuti pasi nanthi wumwi wino angakwanisya ukupoka mwikasa lyakwe Tata. ³⁰Nene na Tata tuli ponga." ³¹Alino ayayuda yanyamwile nakupya amawe ukuti yamutame. ³²Yesu wawaswike ati, "Mbalanjizizye imilimo iyivule iyakufuma kuli Tata. Imilimochi pali yiyo yino mukulonda ukunthamila na mawe?" ³³Ayayuda yamwaswike ayati, "Tutakukutama pamulandu numulimo wumwi uwuzima, kwene pamulandu nu musamu, amuno wewe, we munthu, ukuyipanga wenga ukuya we Leza." ³⁴Yesu wawaswike ati, "Wuzye chitawalikwa mwisunde linu ukuti, 'Natili, 'Mwe twaleza'?" ³⁵Ndi wawamile ukuya a twaleza, kuli wino izwi lyakwe Lizile (nukuti amawaliko yafwanthike), ³⁶mukuvwanga kuli weliwe wino Tata wamupawula nu kumutuma muni ya pansa, ukuti 'ukusamula,' pakuti nati, 'nene Mwana Leza?' ³⁷Ndi inthakuwomba imilimo yakwe Tata, mutasuwila nene. ³⁸Kwene ndi nkhuziwomba, napano ndi mutanga munsuwile nene, musuwile mumilimo umwakuti limwi mungamanya nu kuvwichisya ukuti Tata ali muli nene nu kuti nene indi muli Tata." ³⁹yezizye nakupya ukuti yamuleme, kwene wafumilepo ukufuma mumakasa yawo. ⁴⁰Wapisile nupya ukuchila Yolodani ukuya kuwuyo kuno Yohani wawatizizwe akakutalika, nga wikazile kulyakwene . ⁴¹Ayanthu ayinji yizanga kuli weliwe nukuvwanga ukuti , " Yohani umolimo atawonvile ivilanjizyo, kwene ivinthu vyonsi vino Yohani wavwanzile ivya munthu wino ivyamolimo." ⁴²Ayanthu ayavule yasuwile muli weliwe kulyakwene.

11

¹Nomba umunthu wumwi izina lyakwe Lazalo walwazile. Wali uwaku Betaniya, umuzi wakwe Maliya numwina Malita. ²Wali a Maliya wino wampakazizye Mwene na milii nukupuputa amatamba ninyele zyakwe, wino ndume yakwe Lazalo walwazile. ³Alino yakachi yamile Yesu, yatili, "Mwene, lola, wino mwamukunda umulwale." ⁴Lino Yesu wuvwa, watili, " indwala yii siyakukoma, kwene mumalo mwakwe ichawuchindaw me wakwe Leza ukuti mwana Leza achindame nayo. ⁵Nomba Yesu wakunzile Malita numunyina na Lazalo. ⁶Nomba lino wuvwa ukuti Lazalo umulwale, Yesu wikazile amanda yawuze yayili kumasyo yano waliko. ⁷Nomba lino jii vyapita, watili kuyasambili yakwe, "Tuyani kuYudeya nupya. ⁸Ayasambili yatili kuli weliwe, "Musambilizi, likwene lili aYuda yakulonda ukukutama namawe, apano ukuswilila nakupya kweneko?" ⁹Yesu waswike, "Uzye pasi amaola ikumi na yayili pawanda? Ndi umwi atupita umusanya atalipumika, pamulandu wakuti akulola ukufumila kuluswepo lwa nsii. ¹⁰Nkhndi, ndakupita uwusiku alipumika wakuti uluswepo lusi muli weliwe." ¹¹wavwanzile ivinthu vino, nupya linovyapita vii, wavwanzile kuli woliwo, " umukundwe witu Lazalo alazile, nomba nkhuza ukuti nkhamuziyule." ¹²Apano ayasambili yakwe yatili kuli weliwe, "Mwene, ndakaswile, amaya ningo." ¹³Nomba apano Yesu wavwanzile ivyamfwa yakwe, kwene yelenganyanga ukuti akutaka ukulala kwa kupuza. ¹⁴Apano wavwanzile kuli woliwo umwa. ¹⁵Indi nichimwe, pamulandu wakwe mwemwe, pakumanya ukuti nthali kweneko ukuti musuwile. Tuyani kuno ali." ¹⁶Tomasi wino wamwanga Dinamasi, watasile kuwasambili yauze, "Izini naswe tuye ukuti tungafwa na Yesu." ¹⁷Lino Yesu wiza, wazanyile ukuti Lazalo alikuli munkhungwe ukwamanda yanayi(4). ¹⁸Nomba Betaniya wali kupipi na Yelusalemu, inthamphulo ikumi na zisano ukutalimpha kwakwe. ¹⁹A yuda ayavule yizile kuli Malita na Maliya, pakuwapemphula ukuyana na ndume yawo. ²⁰Apano Malita lino wuvwa ukuti Yesu akwiza, wayile pakukomenkhana nawe, kwene Maliya wikazile mung'anda. ²¹Apano malita watili kuli Yesu, "Mwene, muyange pano, ndumeyane ngali atafwile. ²²Nalikhwene, manyile ukuti chino mungalenga ukufuma kuli Leza, akuwapela," ²³Yesu watili, "Ndumeyako amaziyuka." ²⁴Malita watili kuli weliwe, "Manyile ukuti aliziyuka nupya pawanda wawumalilo uwakuzyuka ." ²⁵Yesu watili nene kuziyuka nuwumi; wensi wino akusuwila muli nene, napano angafwa, aliya nuwumi; ²⁶nukuti aliwensi wino umuni nukusuwila muli nene atalifwa. ukuchisuwila chii? ²⁷Watili kuli weliwe, "eee, Mwene, nkhusuwila ukuti wew Kilisitu, mwana Leza, wino akwiza kunsii yapansi." ²⁸Lino wavwanga vii, wizile wapita nukuyamwama umunyina kumbali. Watili, "umsambilizi wiza nupya akukwama." ²⁹Lino wuvwa vii, wakatwike zuwazu nukuya kuli weliwe. ³⁰Nomba Yesu wali ukuti atani afike mumuzi kwene wachlinji kumalo kuno yakomenkhine na Malita. ³¹Achino lino aYuda, yano yali ponga nawe mung'anda yano yamupemphulanga, yaweni Maliya

akukatuka zuzuwa nukufuma, yamukonsile, pakwelenganya ukuti ukya kukhungwe pakulila.³²Lino Maliya wafika pamalo pano Yesu wali nukumulola, waponyile pansa mumakulu yakwe nukuti kuli weliwe, "Mwene,muyange pano, ndume yane ngali atafwile."³³Lino Yesu walola ukulila kwakwe, naYuda yano yizile nawe yalilanga, wayilizyinye sana mumupasi nukuchula;³⁴watili,"mumulalike kwii?" yatili kuli weliwe, "Mwene, izini mulole."³⁵Yesu walosizye.³⁶Apano ayayuda yatili, "Lolini vino wamukunzile Lazalo!"³⁷Kwene yamwi pali woliwo yatili, "Wuzye umunthu wii, vino wayuzile amanso yakwe nthonkho ngali atapanjisa ukuti umunthu wii atafwa?"³⁸Apano Yesu nakupya, umwachitima, wayile pilalo. Nomba yali imphako, nichiliwe chali papela.³⁹Yesu watili, "Fumyini iwe." Malita, nkhazi yakwe Lazalo, vino wafwile, wawwanzile kuli Yesu ati, "Mwene, pansita yii umwili wulingine ukuti wukununkha, amuno papita amanda 4 {yani} muno wafwilile."⁴⁰Yesu wamunenyile ati, "Wuzye inthakunenyile ukuti, ndi wasuwila, umalola uwuchindame wakwe Leza?"⁴¹Apano yafumizyepo iwe. Yesu winusizye amanso yakwe mupela nu kuti, "Tata, inkhusalifya pakuti mukawuvwa kuli nene."⁴²Namanya ukuti insita zyonsi mukawuvwa kuli nene, kwene a pamulandu ni wumba lino linzingulwike achino navwanjila vikwene, umwakuti yasuwile ukuti mwanthuma nene."⁴³Walile wawwanga vii, wapunzile nizwi lyapapela, "Lazalo, fuma!"⁴⁴Umunthu umufwe wafumile; amatamba yakwe namakasa vyali ivipombwe ni myenda, ni chinso chakwe chali ichipombwe nu mwenda. Yesu wawanenyile ati, "Musapulini nukuti muleke apita."⁴⁵Alino ayavule muwayuda yano yizile kuli Maliya nukulola vino Yesu wachisile, yasuwile muli weliwe.⁴⁶Kwene yamwi pali woliwo yafumilepo nukuya ku yafalisayi nukuwanena ivinthu vino Yesu wawomvile.⁴⁷Apano ya simapepo yakalamba na yafalisayi yakongine ponga akawungwe yatili, "Wuzye tumawomba chani? Amuno umunthu wii akuchita ivyakuzungusya ivivule."⁴⁸Ndi tungamuleka sile vikwene, wonsi yamasuwila muli weliwe; aya Loma yaliza nukusenda amalalo yitu nu mutundu witu."⁴⁹Kwene, umunthu wumwi pali woliwo, Kayafasi, vino wali umukalamba wa mapepo mumwaka wuwo, wawanenyile ati, "Mutamanyile nanthi chimwi."⁵⁰Mutakwelenganya ukuti chingazipa kuli mwemwe ukuti umunthu wenga afwile ayanthu ukulusya ukuti ayanthu wonsi yononeke."⁵¹Nomba chii atavwanzile pali weliwe wenga. Kwene, pakuti wali asimapepo mukalamba umwaka wuwo, wasesime ukuti Yesu alifwila umutundu;⁵²nukuti nsukufwila umutundu wutupu, kwene nukuti ayana yakwe Leza yano yasatana yakongane muwuponga.⁵³Nomba ukufuma pawanda wulya yuvwine ukuyana na muno yangamuklomela Yesu.⁵⁴Yesu walesile ukupita umwakulolechela pamanso ya wayuda, kwene watalwike ukufuma kulya nukuya muni yino yali ukupipi na mapoli mu musumba wa Efulayemu. Wizile ayikala kulyakwene na yalondezi.⁵⁵Nomba pasika wa yayuda wapalamile, nukuti ayavule yayile kuyelusalemu ukufuma muni lino uwanda wakwe pasika wutani wufike umwakuti yayiswefye wonga.⁵⁶Yamulondanga Yesu, nukuvwanzyana aliwensi numuze lino yimilila mung'anda ya mapepo, "Ukwelenganya chani? Ukuti atamayiza kulusechelo wuzye?"⁵⁷Nomba ya simapepo yakalamba na yafalisayi yalamwile ukuti ndi wumwi wamanya kuno Yesu wali, afwile awwange umwakuti yamuleme.

12

¹Lino kwasyala amanda yasano na wonga ukuti ukusechela kwakwe pasaka kuchitike, Yesu wizile umu muzi wakwe Betaniya, kuno kwali Lazaro, vino Yesu wa muzusizye uku wufwe.²Kuno yamupekanizizye ichakulya icha kumanguzi, apano Malita awino wayikanga, kweni Lazaro wali wumwi uwa yantu yano yalyanga ponga na Yesu apitewulo.³Apano Maliya wasenzile iwotolo lya mafuta ayakununchila nkani kwene ayamutengo yakwe nalidi umwenecho, apakazya ingazo zyakwe Yesu, nukuputa ingazyo ninyele izya ku mutwe wakwe. Ing'anda yazuzile nukununchila ukusuma ukwa mafuta.⁴Yudasi Isikaliyoti, wumwi pa yalondezi yakwe, vino wali uwakuti amamulemesya, watili,⁵"Ichani chino amafuta yaa yatakaziwanga pa mutengo wa madinali 300 (imyanda yitatu) nukupelwa ku yapina?"⁶Nomba wawwanzile vii, a nsumulandu wakuti wawasakamalilanga ayapina, kwene a pamulandu wakuti wali umupupu. awino wali ni chola ichakusungamo imphiya nukuti wiyanga vino vvasungwanga mwenemo.⁷Yesu watili, "Muzumilizyini ukuti asunge chino ali nacho icha pawanda wakuzikwa kwane."⁸Insita zyonsi muliyanga nayapina ponga. Kwene mutaliya ponga na nene insita zyonsi.⁹Nomba iwumba ilikalamba ilya wa yuda lyamanyile ukuti Yesu wali kulya, yizile, kwene yatakonsile Yesu mutupu, kwene yatunjile nukwizalola Lazalo, vino Yesu wamuzyusizye ukufuma kuwufwe.¹⁰Yasimapepo yakalamba yavwanzyine ponga ukuti yakome na Lazalo kwene;¹¹pakuti a pamulandu na weliwe ukuti ayayuda a yavule yaye nukusuwila muli Yesu.¹²Ku mutondo wakwe iwumba ilikalamba lizile ku lusechelo. Lino yuvwa ukuti Yesu akwiza ku Yelusalemu,¹³yasenzile insamba zya miti ya mukoma nukuya pakukomenkhana nawe nu kupunda, "Wosana! Uwalongo a wino akayizila mwizina lyakwe Mwene, i Mfumu ya Izilayeli."¹⁴Yesu wazanyile imphunda iyinono nu kukwela; ngati muno chawalichilwe,¹⁵Utati uwatina, we mwana umwanachi wa mu Ziyoni; lola, i Mfumu yako yikwiza, yikazile pa mwana wa mphunda."¹⁶Ayalondezi yakwe yatilukanga uwupiliwulo wa vinthu vii pakutalika; kwene lino Yesu wati wachindamikwa, yakumbwike ukuti ivinthu vii vyawalikwa ukuyana na weliwe nukuti yamuchitile ivinthu vii.¹⁷Nomba iwumba lyasimichile ukuti yalinji nawe pano wamupundanga Lazalo mwilalo nu kumuzyusya ukufuma ku wufwe.¹⁸Nupya chii nacho achino chalenjesizye ukuti iwumba liye pakukomenkhana nawe, pamulandu wakuti yuvwile ukuti awomvile ichimanyilo chii.¹⁹Alino a Yafalisi pali wonga yatili, "Lolini, ungasowa ichakuchita; lolini, insi yeyamukonkha weliwe."²⁰Nomba aya Giliki yamwi pali yalya yano yakwelanga pakuya pakupepa ku lusechelo.²¹Yaa yayile kuli filipu, vino wali uwa ku Betisayida mu Galileya, nu kumulenga ukuti, "Wikolo, tukulonda ukumulola Yesu."²²Filipu wafumile nukuyamunena Andulu; Andulu wayile na Filipu, nukuti yamunenyile Yesu.²³Yesu wawaswike nukuti, "Insita yafika iya Mwana wa Munthu iyakuti achindamikwe."²⁴Ichumi, ichumi, inkhuvwanga kuli mwemwe, mphaka ulupumba lwa ngano luponele mukasi mwansi yapansi nukufwa, lukasyala pali longa; kwene ndi lukufwa, luliseka ivikomwa ivivule.²⁵Wino

wawukunda uwumi wakwe aliwusumba; kwene wino wawupata uwumi wakwe muni yii aliwusunga muwumi wa muyaya.²⁶ Ndi wumwi akambombela nene, lekini ankhonkhe; na konsi kuno indi, akuno kuliya nu muwomvi wane kwene.²⁷ Nomba umupasi wane wachulika nukuti nimavwanga chani? "Tata, mphusuya pi ola lii"? Kwene pamulandu na chii natanjile i ola likwene.²⁸ "Tata, chindikini izina linu." Apano izwi lizile ukufuma kwiyulu nukuti, "Nalichindika nukuti indalichindika nakupya."²⁹ Apano iwumba lino limilile palyakwe nukuvwa amazwi yalya yatili chawuluma. Yawuze yatili, "Umungelo wamuvwanzya."³⁰ Yesu waswike nukuti, "Izwi lii litizile nene, kwene ilyakwinu."³¹ Nomba insita ya wupinguzi wansi yii: Nomba ya kateka yansi yii yamasumbwa kunzi.³² Ndi nanyamwilwa mupela ukufuma muni yapansi, indikwemela aliwensi kuli nene."³³ Wavwanzile vii pakumanyisa imfwa yino alifwila.³⁴ Iwumba lya mwaswikwe, "Tuvwa ukufuma mwilamulo ukuti Kilisitu alikala umuyayaya. Nga ungavwanga wuli ukuti, 'U Mwana wa Munthu alingine ukuti anyamulilwe mupela?' Wuzye aweni u Mwana wa Munthu wii"³⁵ Alino Yesu wavwanzile kuli woliwo ati, "Ukuwala kuchili kumaya namwe pa kasita kanono. Mwapita pano muchili muli nu kuwala, ukuti imfinzi yitawachilila. Wino akapita mumfinzi asimanya kuno akuya."³⁶ Pano muli nu kuwala, suwilini mu kuwala umwakuti muye mwe yana ya kuwala." Yesu wavwanzile ivinthu vii nukusyembukapo nukufisama ukufuma kuli woliwo.³⁷ Nanthi wuli Yesu wawomvile ivimanyilo ivivule kuli pa manso yawo, yatasuwile muli weliwe³⁸ umwakuti izwi lyakwe Yesaya kasesema lize lifichilisiwe, muli vino watili: "Mwene, aweni wino wasuwile uwutumwi witu, nupya a kuli weni kuno ikasa lyakwe Mwene lili wumbulwa?"³⁹ Pamulandu na cii yatange yasuwile, pakuti Yesaya wavwanzile nupya ukuti, "Wawayazile amanso yawo, nupya wafisile imyenzo yawo; ukuti limwi yangize yalole na manso yawo nu kuvwichisya ni myenzo yawo, nukuchenja, nukuti ndiwapozya."⁴⁰ Yesaya wavwanzile ivinthu vii pamulandu wakuti waweni uwuchindame wakwe Yesu nukuvwanga vyakwe weliwe.⁴² Kwene ukupawula pali vivyo, yakateka ayavule yasuwile muli Yesu; kwene pamulandu na ya Falisi, yatasimichizize ukuti yasuwila muli Yesu umwakuti yatawalesya kung'anda ya mapapo.⁴³ Yakunzile ukutumvya kuno kukafuma ku yanthu ukuchila ukutumvya kuno kukafuma kuli Leza.⁴⁴ Yesu wakolomwike nukuti, "Wino wasuwila muli nene, lino atasuwila muli nene nenga kwene lino wasuwila na muli wino wanthuma,⁴⁵ nukuti wino walola nene lino walola wino wanthuma nene."⁴⁶ Niza ngati uluswepo muni, umwakuti wino wasuwila muli nene atasyala mumfinzi.⁴⁷ Ndi wumwi akawuvwa amazwi yane kwene asiwasunga, nthakumupingula; pakuti inthiza pakupingula insi, kwene ukupususya insi.⁴⁸ Wino akunkhana nene na wino asikupochelela amazwi yane, ali na kapingula wenga. Izwi lino navwanga lilimupingula pa wanda wawumalilo.⁴⁹ Pakuti inthavwanzile vyakwe nene, kwene a Tata wino wanthuma, wino wampha isunde ilyakuyana na vino ningataka nu kuvwanga.⁵⁰ Namanya ukuti isunde lyakwe uwumi wa muyaya, nomba achino inkhuti-ukuyana na muno Tata wavwanjile kuli nene, amuno nkhuwvanjila."

13

¹Nomba lino ulusechelo lwakwe pasika lutani lufike. Yesu wamanyile ukuti insita yakwe yafika iyakufumila muni yii nukuya kuli Tata. Wawakunzile ayanthu yakwe yano yalinji umuni yapansi, wawakunzile umwakufikapo.² Nomba chiwa wali ukuti wachiyisile mphiti mumwendo wakwe Yuda Isikaliyoti mwana Simoni, pakumulemesya Yesu.³ Wamanyile ukuti Tata wapa chilichonsi mumakasa yakwe nukuti wafumile kuli Leza nukuti wawelega nupya ukuya kuli Leza.⁴ Wakatwike pachakulya nukwimilila wazuzile umwinjila wakwe. Alino wasenzile umwenda wakupuputula nukuwunyepa mumutenzi wakwe.⁵ Apano witile amanzi mwidishi nukutalika ukufula amatamba ya yalondezi nu kuwapuputa nu mwenda wakupuputula wuno wawuyisile mumutenzi wakwe.⁶ Wizile kuli Simoni Petulo, Petulo wavwanzile watili, "Mwene, wuzye umamfula amatamba yane?"⁷ Yesu waswike nu kumunena ukuti, "Chino nkhuwomba chii mutamachuvwichisya nomba, kwene mulichimanya pankholelo."⁸ Petulo wavwanzile kuli weliwe watili, "Mutamafulapo amatamba yane," Yesu wamwaswike ukuti, "Ndi inthakufula, lino usi nichakwankhana na nene."⁹ Simoni Petulo wavwanzile kuli weliwe watili, "Mwene, utamfula amatamba yatupu, kwene namakasa yane nu mutwe."¹⁰ Yesu wamunenyile watili, "Wino afulazile mphiti atalingine ukufulala nupya, kano ukufula amatamba yakwe, kwene umuswepe mphiti; mweyaswepe, kwene a nsamwensi."¹¹ (Pakuti Yesu wamumanyile wino alimulemesya; achino wavwanzile ukuti, "a nsamwensi mweyano mweyaswepe.")¹² Nomba lino Yesu wawafula amatamba yawo nukusenda umwinjila wakwe nukwikala nakupya pansu, wawanenyile watili, "Wuzye muchimanyile chino nachita kuli mwemwe?"¹³ Mukamphunda nene ukuti 'musambilizi' nukuti 'Mwene,' nukuti mukavwanga ichisinkha, amuno ali vino indi.¹⁴ Ndi nene, nemuno ne Mwene nupya ne Musambilizi, nafula amatamba yinu, namwekwene mulingine ukufulana amatamba.¹⁵ Pakuti nawapa isambilizo umwakuti namwekwene mulingine ukuwomba ngati muno nawombela kuli mwemwe.¹⁶ Ichumi, ichumi, chino inkhuwvanga kuli mwemwe, umuwomvi a nsumukalamba ukuchila mwene wakwe; ni nthumi insiyikalamba kuli wino akuyituma.¹⁷ Ndi mwavimanya ivinthu vii, mweyalongo ndi mukavichita.¹⁸ Inthakuvwanga vwakwe mwemwe mwensi; nawamanya yano nawasola-kwene chili vii umwakuti amawaliko yize yafichilisiwe: "Wino akulya ichakulya chane wakatusizye ichitende chakwe ukulwana na nene."¹⁹ Nkhuwanena vii nomba pano vitani vichitike umwakuti ndi viza vyachitika, mwize musuwile ukuti NEMO A NENE.²⁰ Ichumi, ichumi, inkhuwvanga chino inkhuwvanga kuli mwemwe, wino akapochelela wino namutama akapochelela nene, na wino akapochelela nene akapochelela wino wanthuma nene."²¹ Lino Yesu wavwanga vii, wachulike mumupasi. Wasimichizize nukuvwanga ukuti, "Ichumi, ichumi, chino inkhuwvanga kuli ukuti wenga muli mwemwe alindemesya."²² Ayalondezi yalolechesyine wensi nu muze, ukuzunguka wino wamuvwanganga.²⁵ Wenga wa yalondezi yakwe, wino Yesu wamukunzile, wikazile pa tebulu papipi na Yesu.²⁴ Simoni Petulo wamutokotezize umulondezi wii nu kuti, "Kolowozya wino akutaka."²³ Alino

wasenjelile kupipi na Yesu nu kumukolowozya ukuti, "Mwene, wuzye aweni?"²⁶Apano Yesu waswike, "Ali wino nimatela itozi lya mukate nu kumupela." Nomba lino watela umukate, wamupile Yuda mwana Simoni Isikaliyoti.²⁷ Apano lino walya, Chiwa wamwinjile, Yesu wamunenyile watili, "Chino ukuwomba, chiwombe zuwa."²⁸Nomba pali yalya yano yikazile pansu pitebulo patali wino wamanyile chino Yesu wavwanjile vii kuli weliwe.²⁹Yamwi yelenginye ukuti, pakuti Yudas ali ni chola cha mphiya, Yesu wamunenyile ukuti, "Kakale vino vikulondeka ukuti tuye navyo pa lusechelo," pamwi ukuti akawapeleko vimwi ayapina.³⁰Yudas walile wapochelela umukate, wafumilepo insita yiyokwene. Walinji uwusiku.³¹Yudas watili wapita, Yesu wavwanzile ukuti, Nomba u Mwana wa Munthu wachindamikwa, na Leza wachindamikwa muli weliwe.³²Leza alimuchindamika muli weliwe, nu kuti amamuchindamika likwene lii.³³Yana yanono, indi namwe pa kasita kanono. Mulindonda, nu kuti ngati muno navwanjile ku ya Yuda, 'Kuno nkhuya, mutange mwize.'Nomba navwanga na kuli mwemwe kwene.³⁴Inkhuwapela isunde ilipya, ukuti mwakundana wenga nu muze; ngati muno nawakundila, avino namwekwene mwakundana wenga nu muze.³⁵Muli chii aliwensi alimanya ukuti mwe yalondezi yane, ndi muli nu lukundo lwakwe wenga nu muze.³⁶Simoni Petulo wavwanzile kuli weliwe watili, "Mwene, mukuya kwi?" Yesu waswike, "Kuno nkhuya, mutange munkhonkhe nomba, kwene mulinkhonkha ichisila."³⁷Petulo wamukolowozizye watili, "Mwene, ichani chino inthanga inkhonkhe nomba? nimalolela ukusumba uwumi wane pa mulandu na mwemewe."³⁸Yesu waswike, Wuzye umasumba uwumi wako pa mulandu na nene? Ichumi, ichumi, chino nkhuwanga kuli wewe, mukolwe atalilila pano utani unkhane katatu."

14

¹Mutachula nu mwendo. Mwasuwila muli Leza, suwilani na muli nene. ²Amasyo ayavule sana munyanda yako Tata. Ndivitali vikwene, ngali nawanenyile, pakuti nkuya pakuwapekanyizya amasyo. ³Ndinapita mukupekanya amasyo yinu, indiza nupya nukuza wapochelela uli nene, ukuti kuno ndi akuno namwe mulaya.⁴Mumanyile ninzila kuno nkuya."⁵Tomasi watili kuli Yesu, "Mwene, tutamanyile kuno mukuya, wuzye tungamanya wuli inzila?"⁶Yesu watili kuli weliwe, "Ne nzila, ichumi, nu wumi; Pasi uno angiza kuli Tata nkandi ukupitila muli nene. ⁷Mumanyange nene, natata kwene ngali mwamanya. Ukutalika ilelo mwamumanya nupya nukumulola."⁸Filipa watili kuli Yesu, "Mwene tulange Tata, alichino chingatulinga."⁹Yesu watili kuweliwe, "Nali namwe insita itali nanomba muchili ukumanya, Filipu? Wensi uno walola nene walola Tata. Nga mungati uli, ' tulange Tata?'"¹⁰Wuzye mutakusuwila ukuti indi muli Tata na Tata ali muli nene? Amazwi yano nkuvwanga kuli mwemwe ntakuvwanjila kunsambu kano Tata uno wakila muli nene akuwomba umulimo wakwe. ¹¹Nsuwilini ukuti indi mili Tata, nawe Tata muli nene, pamwi suwilini pamulandu wavyakuchitika. ¹²Ichumi, ichumi, nkuwanena, wensi wino akusuwila muli nene alawomba intchito zino nkuwomba, kupya alawomba ukuchila paa pamulandu wakuti nkuya kuli Tata. ¹³Ichili chonsi chino mungalenga umwizina lyane, idawomba ukuti Tata lichindikwe mu mwana. ¹⁴Ndimungandenga ichili chonsi mwizina lyane indawomba. ¹⁵Ndi mwankunda, mulisunga amasunde yane, ¹⁶Kupya indapepa kuli Tata, kupya alawapa umwaywilizi muze ukuti aye namwe umutata kuya_ ¹⁷umupasi uwa chumi. Insi yene itanga mupochele pamulandu wakuti isimulola nanti ukumunya. Kweni mwemo kupya aliya muli mwemwe. ¹⁸Ntali wasya mwenga; indiza kupya kuli mwemwe. ¹⁹Pali kasita muno sile insi italindola kupya kwene mwemwe mulandola. Mulandu wakuti nemumi, namwe muliya mweyawumi. ²⁰Pawanda uwo mulamanya ukuti indi muli Tata, kupya ukuti muli nene, kupya ukuti indi muli mwemwe. ²¹Wensi wino ali namasunde yane nukuwasunga ali wino wankhunda nene, alakundwa na tata, kupya ndamukunda nukilanjizya kuli weliwe."²²Yudas(wino asa sikalioti)wati kuli Yesu, " Mwene, uzye ichani chino mulayilanga kuli sweswe kusi pole?"²³Yesu waswike nukumunena ukuti, " ndi umwi wankunda nene, alisunga izwi lyane. Tata wane alamukunda, kupya tuliza kuli weliwe nukwikala nawe. ²⁴Wensi wino atankunda asisunga amazwi yane. Izwi lino mukawuvwa silyakufumila kuli nene kwene ukufuma kuli Tata wino wantuma. ²⁵Navwanga ivintu vino kuli mwemwe, pano nkhwikala namwe. ²⁶Napano uli, umwavwilizi-umupasi uutiswe wuno Tata alawatumila mwizina lyane - alawasambilizya vyonsi kupya alawizusya vyonsi vino nawanenyile. ²⁷Nkuwasila umutende; Nkuwapela umutende wane. Insipa ndimuno insi ikapelela. Mutachula ni mwendo yinu, kupya mulatina. ²⁸Muvwile vino navwanzile kuli mwemwe, "nkufuma penepo, kupya indawelela kuli mwemwe." 'munkundanga, nakusechela pamulandu nkuya kuli Tata, pakuti Tata umukalamba ukuchila vino indi. ²⁹Nawawuzizya limwi nomba pano vitani vichitike ukuti, ndivyachitika, mulisuwila. ³⁰Natalivwanga kupya ivivule namwe, amuno kateka wansi yino akwiza. Asinamaka pali nene, kwene ukuti insi iyize imanye kuno ³¹kwene ukuti insi yize yimanye ukuti nakunda Tata, nkawomba ukuyana navino Tata wansunda. Tuyini tukatuke nukufuma pano."

15

¹Nemo nengano iyenecho, nu kuti Tata wane ali wakwitilila. ²Akafumya ulusamba lonsi kuli nene luno lusiseka ivikomwa, nupya akapalanthila ulusamba lonsi luno lukaseka ivikomwa umwakuti luseke ivikomwa ivivule.³Mwaswepa mphiti pamulandu na mazwi yano nawanena. ⁴Lematilini muli nene, nani muli mwemwe. Ngati vino ulusamba lutanga luseke ivikomwa pali longi kano ndi lulematile ku ngano, achino namwekwene mutanga, kano ndi mwalematila muli nene. ⁵Nemo ne ngano, mwemo mwensamba. Wino walematila muli nene na nene muli weliwe, akaseka ivikomwa ivivule, pakuti ukwawula nene pasi chino mungachita. ⁶Ndi wumwi atakulematila muli nene, akasumbwa ngati ulusamba nu kuma, nu kuti yakaziwunganika insamba nu kuzisumbila mu moto , nu kupya. ⁷Ndi mwalematila muli nene, nu kuti ndi amazwi yane yaya muli mwemwe, lengini chilichonsi chino mukulonda, nu kuti chilichitika kuli mwemwe.⁸Tata wane akachindamichilwa muli chii, ndi mukuseka ivikomwa ivivule nu kuti chikalanjizya ukuti mweyalondezi yane. ⁹Ngati

muno Tata wankhundila nene, nanikwene amuno nawakundila. musyalile mulukundo lwane.¹⁰Ndi mwasunga amasunde yane, mulisyalila mulukundo lwane, ngati muno nani nasunjile amasunde yakwe Tata nukusyalila mulukundo lwakwe.¹¹Navwanga ivinthu vii kuli mwemwe umwakuti insansa zyane ziye muli mwemwe nu mwakuti insansa zinu ziye izyakufikapo.¹²Lii isunde lyane, ukuti mwakundana ngati muno nani nawakundila.¹³Kusi wino ali nulukundo ulukalamba ngati alu-ulwakuti wumwi asumbe uwumi wakwe pamulandu na yawuze.¹⁴Mweyanji ndi mukuwomba vino mbasanzile.¹⁵Inthaliwapundapo ukuti yawomvi, amuno umuwomvi asimanya chino mwene wakwe akuchita. Nawama ukuti yanji, amuno chilichonsi chino nuvwile ukufuma kuli Tata nachimanyisya kuli mwemwe.¹⁶A nsamwemwe mwansazile, kwene nene anemuno nawasazile nu kuwimika umwakuti mwize muye nukuseka ivikomwa, nu kuti ivikomwa vinu vize visyalile. Chii chili vikwene umwakuti chonsi chino mukulenga kuli Tata mwizina lyane, aliwapelanga.¹⁷Ivinthu vii nawasunda umwakuti mwakundana.¹⁸Ndi insi yawapata, mumanye ukuti yatalichile ukumphata nene lino yitani yiwapate mwemwe.¹⁹Muyange mweyamunsi, ngali insi yawakunda ngati ayanthu yamunsi. Kwene pamulandu wakuti nsimweyamunsi na pamulandu wakuti nawasala ukufuma munsi, achino insi yawapata.²⁰Yizukini izwi lino nawanenyile ukuti, 'Umuwomvi nsumukalamba ukuchila mwene wakwe.' Ndi yansamwile nene, yaliwasamula na mwemwe kwene,' ndi yasunzile izwi lyane, yalisunga ni linukwene.²¹Yaliwomba ivinthu vyonsi vii kuli mwemwe pamulandu wizina lyane, amuno yatamumanya wino wanthuma nene.²²Ndi nthizanga nukuvwanga kuli woliwo, ngali yasi nuluyembu, kwene nomba yatakuleka ukuyenbuka.²³Wino wamphata nene wapata na Tata kwene.²⁴Inthawombange imilimo iyakuti pasi nanthi wumwi wino wayiwombapo muli woliwo, ngali yasi nuluyembu, kwene nomba yayilola imilimo nukuti yamphata nene ponga na Tata.²⁵Kwene chii chiliko pakulonda ukufichilisa izwi lino lyawalikwa umwisunde lyawo ilyakuti, 'Yamphasile ukwawula nu mulandu.'²⁶Ndi uwakusechelesya wiza wiza-wino ndiwatumila ukufuma kuli Tata, wiyo ali, Mupasi wa wumolimo, wino akafuma muli Tata-lichita uwukamboni pali vwakwe nene.²⁷Namwekwene mulingine ukuchita uwukamboni, pakuti mwali na nene ukufuma pakutalika.

16

¹"Nawanena ivintu vii ukuti mutize mupone.²Yalawazinga mu ng'anda yakwe Leza. Kwene kasita akwiza pano wensi wino akuwakoma alelenganya ukumuwombela Leza.³Yalachita ivintu vii pamulandu wakuti yatamumanya Tata na nene.⁴Nawanena ivintu vii ukuti nanti insita yikwiza, muli kumbuka ukuti nawanenyile ivyakuyana na woliwo. Ntawanena ivintu vii pantandik, pamulandu wakuti nali namwe.⁵Kwene nomba naya kuli wino wantumile, napano pasi nanti wumwi wakwe mwemwe uwakui ankhollowozye, ukuya kwi?'⁶Kwene pamulandu wakuti nawanena ivintu vii, mumyenzo yinu mwazula ichtima.⁷Kwene ichumi nkuwanena, chiwazipile ukuti impite. Ndi ntapita, umwawilizye atamayiza kuli mwemwe, kwene ndinapita, ndamutumana kuli mwemwe.⁸Alila wiza. umwawilizi alisimichizya insi uwuyine wa wononyi, ivyawumolimo nivyawupinguzi.⁹Ivya wononyi, pamulandu wakuti yasisuwila muli nene;¹⁰Pawumolimo, pamulandu wakuti naya kuli Tata, mutalandola nupya;¹¹Napakuyana nuwupinguzi, pamulandu wakuti kapingula wa munsi wapingulwa.¹²Nkhweti ivintu ivinji ivya kuwanena mwemwe, kwene nomba mutanga muvisunjilile.¹³Kwene nanti wene, umuzimu uwa chumi, wiza, alawakolelela kuvyachumi vyonsi, pano atalayivwanjila umwenecho. Kwene alavwanga vyonsi vino ukuvwa alawanena nupya ivintu vino viliza.¹⁴Alantunvya, pamulandu wakuti alatola ivyakwane nukuvivwanga kuli mwemwe.¹⁵Ivintu vyonsi vino Tata akweti ivyakwane. Apano, inkuti umuzimu wulya wulatola vino ivyane nkuwanena mwemwe.¹⁶Kwasyala kasita munono sile pano mutala tala mundole, nukuti wakuti pali kasita muze munono mulandola nupya.¹⁷Apano yamwi muyalondezi yakwe vavwanzinye, 'Ichani chii chino watunena, 'kasita munono mutalandola nupya ndipita kasita munono mulandola nupya, nukuti, pamulandu wakuti nkuya kuli Tata?'¹⁸Apano yatili, Ichani chii chino wavwanga, 'kasita munono?' Tutakumanya vino wavwanga."¹⁹Yesu waweni chino yakasi yamukolowozye, watili kuli yene, "Avino mukuyikowozya, chinonapiliwile pakuti, 'Kwasyala panono mutalandola nupya ndikwapita kasita munono mulandola?'²⁰Ichumi, ichumi, nkhuvwanga mulalila nukulosya, kwene insi yilasochela. Mulaya nichitima, lelo ichtima chinu chilasenuka insansa.²¹Nanthi umwanachi akuyala akaya nichitima pamulandu wakuti kasita wakwe afsile, kwene ndi wavyala, asiyizuka nupya ivyakuwaya pamulandu wa nsansa zyakwe amuno umuntu wavyalwa munsi.²²Kwene nomba muli nichitima, kwene ndawalola nupya, ni myenzo yinu yilaya yilasechela, pansu nanthi wumwi wino angize afumyepo insasa pali mwemwe.²³Pawanda wuwo mutalinkolowozya nanti chimwi. Ichumi, ichumi, nkuvwanga kuli mwemwe, nanti mukulenga chimwi kuli Tata mwizina lyane, alawapela.²⁴Kufika kuli kasita wii mutalenga nanti chimwi umwizina lyane. Lengini mulapochelela, ukuti insansa zinu ziye izyakufikapo."²⁵Navwanga ivintu vii kuli mwemwe mumilumbe, kwene kasita akwiza wino ntalavwanga upya kuli mwemwe mu milumbe, kwene ndawanena palwenzelele vyakwe Tata.²⁶Pa wanda wulya mulalenga mwizina lyane, kwene ntalivwanga kuli mwemwe ukuti ndawapela kuli tata,²⁷Pano Tata umwenecho wawakunda pamulandu wakuti mwankunda nene na pamulandu wakuti mwansuwile ukuti nafumile kuli Leza.²⁸Nafumilekuli Tata, Nganiza umunsi. Nupya nimasya insi nkuya kuli Tata."²⁹Ayalondezi yakwe yatili, "Lolini, nomba mukuvwanga pa lwenzelele nupya matakuwomvya imilumbe.³⁰Nomba twamanya ukuti mwamanya ivintu vyonsi, nukuti mutakulonda ukuti wumwi awakolowozye lwuzyo. Pamulandu wakwe chii, twasuwila ukut mwafuma kuliLeza."³¹Yesu wawaswike, "Nomba mwasuwila?"³²Lolini kasita akwiza, ihiii, nupya umolimo niza, pano mulisata chilamuntu na kumwawo, mulasya nenga lelo insi nenga pamulandu wakuti Tata alinani.³³Navwanga ivintu vii kuli mwemwe ukuti mwize muye numutende muli nene. Munsi muli intanzi, kwene komini imyenzo, amuno nchimvize insi."

17

¹Lino Yesu wavwanga ivintu vii, winusizye amanso yakwe kupela nukuti, "Tata, i ola lyakwana, muchindikani umwaninu umwakuti nawe umwana awachindike hee--²Ngati amuno wamupelela insambu pavya wumi vyosi umwakuti apele uwumi uwamuntansila kuli wensi wino wamupela weliwe.³Wuu uwumi wamuntansila; ukuti yakumanye wewe, we Leza wamolimo mphela, na weliwe wino wantumile, Yesu Kilisitu.⁴Nkuwachindika mwemwe muni. Namalizya umolimo wuno mwampile ukuti imbombe.⁵Nomba, Tata, nchindikani ponga na mwemwe nukuchindikwa kuo nalinako pantandiko lino insi yatani ipangwe.⁶Nawumbwile izina ,linu kuwanthu yano mwampile ukufuma muni. Yali ayinu nukuti mwampile nene, nukuti yasunga izwi linu.⁷Nomba yamanya ukuti chili chonsi chino mwampela chafuma kuli mwemwe,⁸pakuti nawapela amazwi wonsi yano mwampile. yawapochelile nukuti yamanya umolimo ukuti nafuma ukwinu, kupya yasuwila kuno mwantuma.⁹Nkuwapepela. Intakupepela insi kwene antu yano mwampela, pakuti antu yinu.¹⁰Chonsi chino ichane ichinu, nachino ichinu ichane, nukuti nachindikwa muli woliwo.¹¹Nene insi muni mu swinya, kwene antu yaa yali muni, nukuti nemo kwiza akwinu Tata Umutiswe, wasungini mwizina linu lino mwampile umwakuti yaye ponga, ngati amuno tuyelile ponga.¹²Lino nali nawo, nawasunzile umutende mwizina linu, lino mwampile. Nawachinjilizyanga, nukuti nawenga pali woliwo patali uwakononeka, kwenesile umwana wakwe chininyi umwakuti amawalika yakwaniswike.¹³Nomba inkwiza ukwinu, kwene nkuvwanga ni kuni umwakuti yize yakwanilise insansa zyane muliwoliwo.¹⁴Imbapile izwi linu, nukuti insi yiwapasile umulandu asa yansi, ngati amuno njelile sine wansi.¹⁵Ntakuwalenga ukuti mwemwe muwafumye muni. Kwene mwemwe muwasunge ningo kumuyipe.¹⁶Asayansi, ngati amuno ntayelile newansi.¹⁷Muwayike pambali mchumi, izwi lyako ilyamolimo.¹⁸Ngati amuno mwantumile kuni, nani nawatuma muni.¹⁹Umulandu wawo nani nene nenga nayiyika pambali, umwakuti woliwo pali woliwo nawo yangayiyika kweneko pambali mumolimo.²⁰Intakupela yakweneya mphela, kwene nayano yalisuwila muli nene ukupitila mwizwi lyakwe²¹umwakuti wonsi yaliya umuntu wenga, ngati amuno muyelile, Tata, ali muli nene, nani indi umwin. Ngenawo kwene yaya muli sweswe umwakuti insi yize yisuwile kuno mwemwe mwantumile.²²uchindame wuno mwampile, imbapile woliwo, umwakuti yaye ponga, ngati amuno tuyelile ponga:²³Nane muli woliwo, namwe muli nene--umwakuti limwi yangiza yaye pali pamwi ukuti insi yize yimanye ukuti mwemwe mwantumile, nukuti mwawakunda ngati amuno mwankundila nene.²⁴Tata, nkulonda yano mwampa ukuti yaye nanene ponsi panondi, umwakuti yalole ukuchindime wane, ukuchindime wuno mwampa umulandu mwemwe mwankunzile lino mutani mutaphe insi.²⁵Tata umulungamane, insi yitawamanyile, kwene nemo nawamanyile; na yaa yamanya ukuti mwantuma.²⁶Anene napanga izina linu ukumanyikwa kuli woliwo, nukuti nimapanga ukuti limanyikwe umwakuti ulukundo luno mwankunzile nene luye muli woliwo, nukuti nani mimaya muliwoliwo."

18

¹Lino Yesu wavwanga amazwi ya, wayile na yalondezi yakwe imbalama zyuze ku Lunyika lwa Kidiloni, kuno kwali ichalo chino muno weliwe na yalondezi yakwe yinjile.²Nomba Yudas, wino wali nukuti amamulemesya, nawe wawamanyile amasyo, muno akuno Yesu na yalondezi yakwe yakomenkhananga lili lili.³Alino Yudas wakolelile iwumba lya yasilika na ya kawomba yamwi ayakufuma kuli ya simapepo yakalamba na ya Falisi, yayile kulya na malukozyo ni vilwilo.⁴Alino Yesu, wino wamanyile ivintu vyonsi vino vyawombwanga kuli weliwe, wayile pa nkholelo nu kuwakolowozya, "Wuzye mukulonda weni?"⁵Yamwaswike ukuti " Yesu wa ku Nazaleti." Yesu wawanenyile ukuti, "A nene." Yudas, wino wa mulemisye, nawekwene wimilile na yasilika.⁶Nomba lino wawanena ukuti, "A nene," yafunthuchile ichisila nu kupona pansu.⁷Apano wawakolowozizye nupya ukuti, "Wuzye mukulonda weni?" Yaswike na kupya ukuti, "Yesu wa ku Nazaleti."⁸Yesu waswike ukuti, "Imbanenyile ukuti anene. Fwandi ndi mukulonda nene, lekini ya yapita."⁹Ku u kwali ukufichilisa kwizwi lino watili: "Pali yano wamphile, inthaponzizye nanthi wumwi."¹⁰Alino Simoni Petulo, wino wali na panga, wazunzwile panga nu kuchentha umuwomvi wakwe ya simapepo yakalamba nu kuputula ikutwi lyakwe lyako ndilo. Izina lya muwomvi wali a Malichusi.¹¹Yesu watili kuli Petulo, "Yika panga mu chola chakwe. Wuzye inthang'wa ichikombe chino Tata amphile?"¹²Nga iwumba lya yasilika nu mukalamba wawo, na yakalamba ya wa Yuda, yamulemile Yesu nu kumunyepa.¹³Yatalichile ukuya nawe kuli Anasi, amuno wali a yisi-vyala wakwe Kayafasi, wino wali a simapepo mukalamba umwaka wulya.¹⁴Nomba Kayafasi ali wino wawapanzizye aya Yuda ukuti chingazipako ndi umunthu wenga angafwila ayanthu.¹⁵Simoni Petulo wamukonsile Yesu, nu mulondezi muze wakonsile. Nomba umulondezi wilya wamanyikwe kuli simapepo mukalamba, nu kuti winjile ponga na Yesu mu luwungo lwa masunde lwakwe simapepo mukalamba;¹⁶kwene Petulo wimilile pa mulyango wa panzi. Apano umulondezi muze wilya, wino wamanyikwe kuli simapepo mukalamba, wafumile panzi nukuvwanga nu mwanachi wino wali a malonda wa pa mulyango, nu ku mwinjizya Petulo.¹⁷Apano umuwomvi wachikazyana, malonda wa pa mulyango, wamunenyile Petulo ukuti, wuzye nawekwene usi ponga na yalondezi ya munthu wii?" Watili, "A nsanene."¹⁸Nomba a yawomvi na yakalamba yano yimilile palyakwene, yapemvile umoto wa mafito, muno kwazusile, nu kuti yotanga. Petulo nawe wali palyakwene, wimilile palyakwene wotanga.¹⁹Simapepo mukalamba wakolowozizye ivya yalondezi yakwe nga ni misambilizizye yakwe.²⁰Yesu wamwaswike ukuti, "Navwanzile apatiswe kuni yonsi. Insita zyonsi nasambilizyanga mu ma sinagogi na mu temp'heli muno aya Yuda wonsi yakakongana. Inthafisapo nanthi chimwi.²¹Nga ichani chino mukunkholowozya? Kolowoziyini yano yuvwa vino navwanganga. Lolini, ayanthu ya yavimanyile vino navwanganga."²²Lino Yesu wavwanga vii, kawomba wumwi wino wimilile palya wamumile Yesu nu kuti, "Wuzye avino ungamwasuka simapepo mukalamba?"

²³Yesu wamwaswike ukuti, "Ndi navwanga uwuyi, simichila ivya wuyi, kwene ndi umolimo, nga ichani chino wanguma?"
²⁴Alino Anasi wamunye file nu kumutuma kuli Kayafasi Simapepo mukalamba.²⁵Nomba Simoni Petulo wimilile nu kota umoto. Apano ayanthu yamunenyile ukuti, "Wuzye wemo nawe nsi we mulondezi wakwe?" Wakanyile nu kuti, "A nsa nene."²⁶Umuwomvi wenga wakwe simapepo mukalamba, wino wali umukamu wakwe wino Petulo wamuputwile ikutwi, watili, Wuzye inthenakulola muchalo mwemuli nawe wewe?²⁷Apano Petulo wakanyile nakupya; nukuti insita yiyokwene mukolwe walizile.²⁸Apano yafumile na Yesu kuli Kayafasi nukuya ku wuteko wukalamba. Kwali a kukatondo, nu kuti yatinjile ku wuteko wukalamba umwakuti yatayifya kwene yalondanga ukulya pasaka.²⁹Apano Pilato wafumile nukuya kuli woliwo nu kuti, "Imilanduchi yino mukumuletela umunthu wii,?"³⁰Yaswike nu kuti kuliweliwe, "Ndi umunthu wii atawombanga uwuyi, ngali tutamulesile kuli wewe."³¹Alino Pilato wawanenyile ati, "Musendini mwemwe kwene, nu kumupingula ukuyana ni sunde linu." Aya Yudayatili, "Chisi ichakuzumilizyika kuli sweswe ukukoma umunthu."³²Yavwanzile vii umwakuti izwi lyakwe Yesu lifichilise lino wavwanzile ilya kulanjizya muno alifwila.³³Alino Pilato winjile nakupya mu wuteko wukalamba nu kumwama Yesu nu kuti, "Wuzye we Mwene wa ma Yuda?" Yesu waswike ukuti,³⁴"Wuzye ukuvwanga ivyakufuma mumwendo wako, pamwi yamwi yakunenyile sile vyakwe nene?"
³⁵Pilato waswike ukuti, "I nsine Muyuda, wuzye nemuyuda? Ayanthu yakumwinu na ya simapepo yakalamba ayano yakulesile kuli nene. Nga uchisile chani?"³⁶Yesu waswike ukuti, "Uwufumu wane nsu wa muni yii. Ndi uwufumu wane walinji uwa muni yii, peni ayawomvi yane ngali yalwa umwakuti inthapelwa ku ya Yuda. Kwene nomba uwufumu wane nsuwakufuma muni yii."³⁷Alino Pilato watili, "Wuzye alikuti we Mfumu?" Yesu waswike ukuti, "Wavwanga ukuti ne mwene. Amuno pamulandu na chii achino navyalilwe, nu kuti pamulandu na chii achino nizila muni, umwakuti inje na ya kamboni ya wumolimo. Aliwensi wino waya mu wumolimo akawuvwa kwizwi lyane."³⁸Pilato watili, "Wuzye uwumolimo ichani?" Watili wavwanga vii, wafumile nu kuya nupya ku wa Yuda nu kuwanena ukuti, "Inthazana u mulandu nanthi wumwi mu munthu wii."³⁹Kwene muchinyefile ukuti imbasapwile umunthu wenga pali Pasaka. Wuzye mukulonda nene imbasapwile i Mfumu ya wa Yuda?"⁴⁰Alino ya kolomwike nakupya nu kuti, "Umunthu wii pole, kwene Balabasi." Nomba Balabasi wali.

19

¹Apano Pilato wamusenzile Yesu nuku musyempa.²Asilikali yaponvile inkata ya myunga.Yino yamuyisile pamutwe wakwe Yesu nu kumuzwalika umwenda wachifumu.³Yizile kuli weliwe yatili, "tukulamuka we mwene wa wayuda!"Apano yamumile namalupi.⁴Apano Pilato wafumile apanzi nupya nukuvwanga kuli woliwo, "Lola, inkumuleta panzi kuli mwemwe ukuti mumanye pakuti ntamuzana numulandu muli weliwe."⁵Apano Yesu wafumile apanzi, azwazile inkata ya myunga nu mwenda wakwe uwachimwene. Pilato wavwanzile kuli woliwo, "Lolini umuntu awuwi!"
⁶Nomba pano yasimapepo akalamba na asikali yamuweni Yesu, yapunzile nkani nukuti, "mumupachike, mumupachike!"
 Pilato wawawuzizye pakuti, "musendini mwemwe nukuti mukamupachike, pakuti intakumuzana numulandu nawumwi."⁷Ayuda yamwaswike, "tuli nisunde, swinya ukuyana ni sunde lilya azipile ukufwa pakuti akuyivwanjila ukuti umwana wakwe Leza."⁸Lyo Pilato wuvwa amazwi yakwene, watinyile nkani ukulusya,⁹wizile winjila mung'anda yaboma nupya watili kuli Yesu, "wafumilila kwinye?" Loli Yesu ataswike nanti chimwi.¹⁰Apano Pilato watili kuli weliwe, "utakuvwanga kuli nene? Utakumanya pakuti ndinamaka ukukusapula, na maka akukupachika wewe?"¹¹Yesu wamwaswike, "usinamaka nayamwi pali nene kano yano yakupile ukufumila ukwiyulu. Apano, wino wandesile nene kuli wewe ali wino waluyembu ulukulu."¹²Apakwasuka kuno, Pilato wezizye apakumusapula, kwene ayuda yapunzile nkani, yatile, nanti mungamusapula umuntu wino, usi wemukamu wakwe kaisale. Wensi wino akuyiyika ukuya amwene ukwiminkana kesale."¹³Pano Pilato wuvwile amazwi yakwene, wamufumizye Yesu apanzi yikazile apamupando wa kulonjela umulandu mumasho yano yakuti ulwalo lwa mawe mumu vwango wa Chihebeli, "Gabata."¹⁴Nomba walinji uwanda wa kusenganya vyakwe Pasaka, pampindi yakwe chisano nalyonga(6). Pilato watili kuwa Yuda, "Lola, umwene winu ali pano!"¹⁵Yapunzie nkani, "Apatali nawe, apatali nawe;mupachikini!" pilato wawawuzizye, "imupachike umwene winu?" Akalamba yamapepo yaswike, "Tusi na mwene kano Kaisale."¹⁶Apano Pilato wawapile Yesu ukuti yamupachike.
¹⁷Apano yamusenzile Yesu, nukuya a panzi, wanyamwile ichikowenkanyo ku masho yano yakuti ipanga lya kumutwe," Muno muchialemike yakati "Gologota."¹⁸Yamu pachike Yesu kulya, ponga nayayili antu, wenga ukumbali, na Yesu apakasi.¹⁹Pilato nawe walenvile ichimanyisyo nu kuyika pa chikowenkanyo. Palya chalenvilwe:YESU WAKUNAZALETI, MWENE WA WA YUDA.²⁰Ayinjia achiyuda yawelenzile ichimanyisyo apakuti pamasho yano Yesu yamupachike pali apapipi numumuzi. Ichimanyisyo chalenvilwe muchi Yuda, ichi Latini nu muchi Giliki.²¹Apano ya simapepo akalamba achi Yuda yatile kuli Pilato, "mutati mulembe, 'mwene wa wayuda,' Kwene muti, 'mene watile nemo nemwene wa wa Yuda.'"
²²Pilato waswike, "Vino indenvile indenvile."²³Pano asikali yamu pachike Yesu, yasenzile imyenda yakwe, yankine panayi(4) wongawonga, wonsi wi ichakwe wi ichakwe; numukanju wakwe uwamukasi.Umukanju wa mukasi utalinji numusono yalusile ukufuma ukupela.²⁴Apano yawuziinye, " tutali tuwulopole, loli munzilayuze tupange amayeke ukuti tu muzane wino angasenda, "vino vyachitike umwakuti amawaliko yakwanisike yano yakuti, "yankine ivizyalo vyakwe apakasi pane nukupanga amayeke pavizyalo vyane." Vii awino ankondo yawonvile.²⁵Nomba yano yimilile mumbali pa mpinjika yakwe Yesu yalinji nyina wakwe, umuzuna wakwe nyina, Maliya muka Kopasi, na Maliya Magdalena.²⁶Pano Yesu wamuweni nyina numulondezi wakwe wino wamukunzile wimilile ponga, watili kuli nyina, " Mwanachi, lola, umwanako!"²⁷Apano wavwanzile kumulondezi, "lola, mama wako!" ukufuma pa nsita yilya umulondezi wamusenzile ukuya nawe ukwakwe.²⁸Pachisila pakwe, pakumanya ukuti vyonsi vyasila nomba nukutiamawaliko yakwanilisike, Yesu

watile, "inkuvwa ulusala."²⁹Ichiviya ichivule vinyo umusas yamuyisile palyanye, apano yasenzile sipanji umuzule vinyo umusase mwitete nukuyika kumulomo wakwe.³⁰Pano Yesu wasenzile vinyo umusase, watile, "kwasila." Wakotamike umutwe wakwe nukumalizyika.³¹Apano ayuda, pakuti walinji uwanda wa kusenganiza, apano nomba imyili yita kasyale pa mpinjika pa wanda wa mulungu (apakuti pa mulungu wali ukulusana), yamuwuziye Pilato pakuti avune amakulu nu kuwafumya penepo.³²Apano ankondo yizile yavuna amakulu ya muntu wakutalika na wakwe chili wino yamupachike ponga na Yesu.³³Lino yiza kuli Yesu, yazanyile kuno afwile kali, achino yatavunyile amakulu yakwe.³⁴Kwene, wumwi uwa wasilikali wizile wamulasa ni isumo mumbazo, nukuti papo kwene uwazi na manzi yafumile.³⁵Wenga wino waweni vii wasimichizye, ukuti ukamboni wakwe ukuti vino wavwanzile vyali ivyamolimo ali kuti namwe mwasuwila.³⁶Ukuyana nukuloleka kwa vyonsi vino umwakuti amawaliko yafisyike "pasi nifupa nalimwi lino lilivunika."³⁷Nupya, amawaliko yamwi yakuti, "yalilola pali weliwe wino yamulasile."³⁸Pachisila pali vi kwene, Yosefu uwa ku alimateya wino walinji u mulondezi wakwe Yesu (loli kumbali umusango wa kutina a yuda)wamulenzile Pilato ukuti yafumye umwili wakwe Yesu. Pilato wamuzumilizizye. Apano Yosefu wizile wasenda umwili wakwe.³⁹Nikodemu nawe wizile, wino apantandiko wayile kuli Yesu usiku. Wasenzile ivyakununchila vyakusanzinkana, ukuyana na Malita umwanda wonga.⁴⁰Apano ya senzile umwili wakwe Yesu nukuwupombelezya nu mwenda ponga namafuta, ayanunchile, ngati umwata wa a Yuda apakuzika afwe.⁴¹Nomba apamasho yano yamupamantile Yesu palinji ichalo; muchalo mulyanye mwali inkungwe yino yasitela yamuzichilemo umuntu.⁴²Apakuti wali uwanda wa kusenganya kwa chi Yuda na nupya pakuti inkungwe yali apapipi, yayisile umwili wakwe Yesu mulya kwene.

20

¹Nomba katondotondo pa wanda wa kutandika mu mulungu, lino kuchili kuli ifinzi, Maliya Magadalena wizile ukwilalo waweni iwe lye likunkuluswa ukufuma pilalo.²Lyene wutwike nu kwiza kuli Simoni Petulo na ku mu londezi muze wuno Yesu wa mukunzile, wa wanenyile ukuti, "yamufumizye u Mwene mwilalo, na kupya tutakumanya kuno yamuyisile."³Apano Petulo nu mulondezi muze yafumile nu kuya, yayanga ukwi lalo.⁴Wonsi yutukanga ponga, umulondezi muze wilya wutwike nkani nu kumuchila Petulo nu kuya uwa wutalichilo pa kufika kwi lalo.⁵Apano winamile waweni imyenda yino yamuvunjile yili palyakwene, kwene atinjile umukasi.⁶Apano Simoni Petulo wafisile pa chisila pakwe nu kwinjila mwilalo. Waweni imyenda yino ya muvunjile yili palya kwene⁷ nu mwenda wuno wa seyamile. Wutali palipamwi ni myenda yino ya muvunjile kwene wapetike wali pali ponga.⁸Alino umulondezi muze wilya, wuno watalichile pa kufika kwi lalo, nawekwene winjile umukasi, nu kuti waweni nu kusuwila.⁹Pakuti mphaka ukufika kasita wilyayachilinji ukuti yamanye ukuti chalembwa ukuti alazyuka ku yafwe.¹⁰Achino ayalondezi ya welile kupya ukumuzi.¹¹Kwene Maliya wimilile kunzi kwilalo akulila. Lino akulila, wimilile nukusungamila mwilalo.¹²Waweni ayangeli yayili yazwite ivitiswe yikazile, wenga ku mutwe, na wenga ku matamba kuno umuvimba wakwe Yesu walazile.¹³Yatili kuli weliwe, "Mwanachi, ichani chino ukulila?" Watili kuli woliwo, "Umusango wakuti yamufumizye u Mwene wane, nu kuti ntamanyile kuno yamuyisile."¹⁴Watili wavwanga vi, wizile achewela nu kulola Yesu ayimilile palyakwene, kwene atamanyile ukuti wali Yesu.¹⁵Yesu watili kuli weliwe, "Mwanachi, chino ukulila? Ukulonda weni?" Welenginye ukuti wali umulimi, achino watili kuli weliwe, "Mukombe, nanti mu mumufumizyeko, nenini kuno mu muyisile, inkamutole."¹⁶Yesu watili kuli weliwe, "Maliya." wapiliwike nukuvwanga kuli weliwe muchi Alamayik, Raboni"(chino chikusula ukuti "musambilizi").¹⁷Yesu watili kuli weliwe, "Utandema, pakuti intani inje kupela kuli Tata, kwene yanga ukuyanyi nu kuya wanena ukuti namakwene ukuya kuli Tata wino a Tata winu, na Leza wane wuno a Leza winu."¹⁸Maliya Magadalena wizile nu kunena ayalondezi, "Na mulola u Mwene," nu kuti wavwanzile vii kuli weliwe.¹⁹Pa wanda wuwokwene amanguzi, uwanda wa kutandika mu mulungu, imilyango yali iyiyalike kuno ayalondezi yali pakuti yatinaga aya Yuda, Yesu wizile na wimilile pakasi pawo na watili kuli woliwo, "Umutende kuli mwemwe."²⁰Lino wati wavwanga vii, wa walanjizye amakasa yakwe ni mbazo zyakwe. Ayalondezi yakwe yakunzile pano yaweni u Mwene.²¹Yesu wa vwanzile nukupya kuli woliwo, "Umutende kuli mwemwe. Ngati muno Tata wantumila, nani inkuwatuma mwemwe."²²Lino Yesu watili wavwanga vi, wa wafutile na watili kuli woliwo, "Pochelini Mupasi mutiswe."²³Wonsi yano mulawatetela uluyembu lwawo, yalatetelwa; Wonsi yano mutalawatetela uluyembu lwawo, yatalatetelwa."²⁴Tomasi, wenga u wikumi na yayili(12), wuno wamwanga ukuti Didimasi, atalipo pano Yesu wizile.²⁵Ayalondezi yawuze pa chisila yamunenyileayati, "Twamulola u Mwene." Wawanenyile ati, "Patupu ndi nalola mu makasa yakwe ichidindo cha misomani, nu kuyika insalal zyane mu chidindo cha misimani, nu kuyika amakasa yane mu mbazu zyakwe nthali suwila."²⁶Lino papita amanda yasano na yatau(8) ayalondezi yakwe yali nukupya u mung'anda, na Tomasi wali nawo ponga. Yesu wizile lino ivisasa vyali ivi yulike, na wimilile pakasi pawo, na watili, "Umutende kuli mwemwe."²⁷Apano watili kuli Tomasi, "Iza kuno nu lusalala lwako nu kuti ulole amakasa yane. Iza kuno ni kasa lyako nu kuti uliyike mu mbazu zyane. Utaya we wawula ukusuwila, kwene uwa kusuwila."²⁸Tomasi waswike nu kuti kuli weliwe, " Mwene wane na Leza wane."²⁹Yesu watili kuli weliwe, " pa mulandu wakuti wandola, wasuwila. Ayapepwe yano yakasuwila na pano yataweni."³⁰Nomba Yesu wachisile ivimanyilo vyuze ivivule pa manso ya yalondezi, ivimanyilo vino vitalembwa mwi buku li,³¹kwene vii vyaulembwa ukwakuti musuwile ukuti Yesu Kilisitu, Mwana Leza, nu kwakuti pa kusuwila, muye nu wumi wa muyaya.

21

¹Lino vyapita ivinthu vino, Yesu wayilanjizye wenga kuyalondezi paliyemba wakwe Tibeliyasi. Muno amuno wayilanjizize wenga:²Simoni Peteli wali ponga na Tomas wino wamwanga Didymus, Nathaniel ukufuma ku Cana mu

Galileya, umwana wakwe Zebediya, nayalondezi yamwi yayili yakwe Yesu. ³Simon Peteli wavwanzile kuli woliwo, " Naya pakuswela." Yatili kuli woliwo, "Naswe, kwene, tuliza nawe." Yapisile nukwinjila muwato, Kweni yatalemile nachimwi wusiku wonsi. ⁴Nomba, lino kwaya kali akatondo sana, Yesu wimilile pambali pali Yemba, kweni ayalondezi yatamanyile ukuti wali ali a Yesu. ⁵Apano Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Yalumendo, muli nichakulya chimwi ichakuti mulye?" Yamwaswike, "Awe." ⁶Wavwanzile kuli woliwo, " Sumbilini uwukonde winu kuli ndilo wiwato, nga mukuzazana zimwi." Apano yasumbile uwukonde nga yaposilwe ukuti yanyunthe umulandu wanswi zino zgazuzile. ⁷Apano umulondezi wino Yesu wamukunzile watili kuli Peteli, " Amwene." Lino Simoni Peteli wuwwa ukuti wali amwene, wanyefile imyenda yakwe(muno atazwite), nukuyisumbula muli yemba. ⁸Umulondezi muze wizile muwato(muno yatali ukutali ninsi), yanyunthanga uwukonde wuno wazuzile ninswi. ⁹Lino yafika oamusili, yaweni umoto wamalasha palya ninswi yili penepo, numukate. ¹⁰Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Letini inswi zimwi zino mwalema." ¹¹Simon Peteli wayile nukuyateka uwukonde pamusili, wuzuzile ninswi izikalamba zitupu, 153 zimwi, kweni nizivule sana, uwukonde wutalepwike. ¹²Yesu wavwanzile kuli woliwo, " Zanzi mwize mulye ichakulya chakatondo." Patali umulondezi wumwi wino walondanga ukuti akolowozye, "Weweni?" Yamanyile ukuti wali a Mwene. ¹³Yesu wizile, wasenzile umukate, nga wawapile, ninswi kwene. ¹⁴Yino yali insita yakwe chitatu yino Yesu wayilanjizyanga kuyalondezi lino wazyuka ukufuma kuyafwe. ¹⁵Lino yalya ichakulya chakatondo, Yesu watili kuli Simon Peteli, " Simoni mwana wakwe Yohani, wankhunda nene ukulusya vino?" Peteli watili kuli weliwe, " Umolimo Mwene, mumanyile ukuti nawakunda." Yesu watili kuli weliwe, "Lisy ing'onzi zyane." ¹⁶Wavwanzile kapyi kuli weliwe kakwe chili, " Simoni mwana Yohani, Wankhunda nene?" Peteli watili kuli weliwe, " Umolimo Mwene, mumanyile ukuti nawakunda." Yesu watili kuli wewe, " Sunjililini ing'onzi zyane." ¹⁷Wavwanzile kakwe chitatu Simon mwana wakwe Yohan, wankhunda nene?" Peteli walinji nchitima umulandu Yesu wavwanzile kuli weliwe kawe chitatu, " Wankhunda nene?" Wavwanjile kuli weliwe " Mwene, mumanyile vyonsi, mumanyile ukuti nawatemwa." Yesu watili kuli weliwe, " Lisyini ing'onzi zyane." ¹⁸Umolimo, umolimo, nkhuvwanga kuli mwemwe, limo wemunono, wayizwikanga wenga nukupita konsi kuno ukulonda, kweni lino wakota, ulololosya amakasa yako, nga wumwi alikuzwikanga nukukunyamula ukuya nawe kuno usikulonda ukuya. ¹⁹Nomba Yesu wavwanzile chino ukuti alanjizye inzila yino Peteli alifwila ukuti amulumbule Leza. Lino vavwanga chino, Wavwanzile kuli Peteli, " Nkhonkha." ²⁰Peteli wasenwike nga waweni umulondezi wino Yesu wamukunzile akuwakonkha, nawumwi wino waseyamile Yesu ninsizi yakwe pachakulya chamanguzi nga wino wavwanzile, " Mwene, aweni wino alikukana?" ²¹Peteli wamuweni nga apano wavwanzile kuli Yesu, " Mwene, umunthu wino amawomba chani?" ²²Yesu wavwanzile kuli weliwe, " Nanthi nkholonda ukuti ayaikale mphaka pano niza chingaya ichani kuli wewe? Nkhonkha." ²³Apano chino wavwanzile chino chanyamile kuwawuze, ukuti umulondezi wilya atalifwa. Pano Yesu atavwanzile kuli Peteli ukuti ayalondezi yamwi yatalifwa, kwe, " Nanthi nkholonda ukuti ayikale mphaka pano niza, chingaya ichani kuli mwemwe?" ²⁴Wino umulondezi wino akusimichizga vyakwer chino, nawino walenvile ivinthu vino, nga tumanyile ukuti ukusimichizya uwamolimo. ²⁵Kuli nupya ivinthu vyuze ivinji vino Yesu wawonvile. Nanthi vyonsi vyawalikwanga, nkhumanya ukuti ninsi kwene nge litaya nikope lino vingalembwa mwenemo.

Imichitile

1

¹Ivyanthaliko nawalike, Fiyofilasi, wavwanzile vyonsi vino Yesu watandike ukuwomba nukusambilizga, ²mpaka uwanda wuno wasenzile ukuya kupela, lino wawapa uwupingulo ukupitila mumupasi wutiswe ukuya kuyapositoli yani wasozile. ³Lino wachula, wayilanjizizgeumwenecho kuno umumi kuli woliwo. Nivwakulanjizga ivinji. Kumanda amakumi yanayi (40) walolike kuli woliwo, ngawavwanga ivyawumwene wakwe Leza. ⁴Pano wakomenkhananga ponga nawo, wawapingwile ukuti yatafuma mu Yelusalemu, kweni ukulindilila umulayi wakwe tata, ukuyana namuno wawwanjile, " muvwile kuli nene" ukuti Yohani nadi wawatizizwe na manzi, kwe ulawatizwa namupasi umutiswe likwene. ⁵Pani yakongine yamukolowozizge, " mwene, uzge ali insita yino uliwezga uwene wa Izilayeli?" ⁶Watili kuli woliwo, "isichakwinu ukumanya insita pamwi amanda vii tata wawilinganya mumaka yakwe." ⁷Kweni mulipochelela amaka pano umupasi uwutiswe wiza wiza pali mwemwe nukuti muliya ya kamboni yane ponga muyelusalemu numuyudeya numusamaliya nukumphelo yansi. ⁸Lino umwene Yesu wavwanga vino. ⁹Pano yalolanga kupela pano wapitanga, papokwene, ayanthu yayili yimilile papokwene nawoliwo muvivwalo ivitiswe. Yatile, " ¹⁰Mweyanthu yakugalileya, ichani chino mwimilile pano mukulola kwiyulu? Yesu wino wasendwa ukuya kwiyulu, aliza mumusango wukwene ndivino mwemwamulola akukwela kwiyulu." ¹¹Alino yaswilile kuyelusalemu ukufuma kumwamba wuno wamwanga Oliveti, wuno wuli kupipi na Yelusalemu, uwulendo wapa mulungu. ¹²Lino yafika, yayile pa chipitu, chapapela, kuno yikalanga Y alinji Petulo, Yohani, Yakobe, Andeleya, Filipu, Tomasi, Batelomeyo, Mateyo, Yakobe mwana Alufeyo, Simoni umu ziloti, na Yudasi mwana Yakobe. ¹³Wonsi yayipile nichinthu chonga pa kupepa, ponga na yanachi, na Maliya nyina wakwe Yesu, nayazuna. ¹⁴Mumanda yalya Peteli wimilile pakasi payawuze, yalinji mayanthu yakukwana 120, ngawatili kuliwoliwo, " ¹⁵Yanji, chalinji ichakulondwa ukuti amawaliko yakwanilise, chino umupasi uwutiswe wavwanzile pamulomo wakwe Devedi ivyakuyana Yudasi, wino wawasambilizganga yalya yano yamulemile Yesu. ¹⁶Amuno walinji wenga wakwe sweswe nupya wapochelele chimwi ichamulimo wuno." ¹⁷(Nomba umunthu wii wakazile ichalo navino wavizanyile munzila iyiyipe nukuti kukukwene wakolezizge umtwe pakupona nganumwili wakwe wapunsile, namala yakwe yafumile. ¹⁸Yonsi yano yali mu Yelusalemu wuvwile chakwe chii, apano yachamile

ichalo chilya mumuvwango wawo " Akedama," alikuti" ichalo cha wazi."")²⁰"Pakuti chawatikwa mwi kope lyakwe Masalimo," Lekini ichalo chakwe chiye imphanga , nukuti mutazumilizga umunthu wumwi ukwikalamo'; ' Lekini umwi asende amalo yakwe aya uteko.²¹Chilingine , ukuti, wenga uwayanthu wino walinji naswe insita yonsi yino Mwene Yesu wizanga nukupita pali sweswe,²²ukutalichila paluwatizgo lwakwe Yohani mpaka pawanda pano wasenzilwe ukuya kupela ukufuma pali sweswe , walinji akamboni naswe ivyakuzguka kwakwe." ²³Yayisile pankholelo awonsi yayili , Jozefu wino wamwanga Barsabbas, wino wamwanga nupya ukuti Jasitasi nga na Matiyasi.²⁴Yapefile nukuti, " Wewe, mwene wamanya imyenzo yawanthu, wumbula pali yayili ya wino umusozile ²⁵ukusenda uwuyo mumulimo wuno nuwupositoli wuno Yudawawusile ukuwelela kumasyo yakwe." ²⁶Yapanzile ichipendo , nganichipendo chaponile Matiyasi , ngayamusanzizge kuyapositoli ikumi lyonga na wenga (11).

2

¹Lino uwanda wakwe Pentekositi wizile ,wonsi yalinji pamwi malo wonga. ²Umwakuchenuchizga kuku kwizile ukufuma kupela ichongo ngati ukuputa kwa mphepo iyikalamba , nukuzula ing'anda yino yikazile mwenemo . ³Palolike kuli woliwo amalulimi ngati umoto yano yankhine, nga yikazile pali wenga wenga . ⁴Yazuzile numupasi mutiswe nukutalika ukuvwanga mundimi zuzge , ngati muno impasi yalondelanga. ⁵Nomba pali ayayuda yino yikalanga mu Jerusalemu, ayanthu ya milungu , ukufuma kumisumba yonsi pansi piyulu. ⁶Lino ichongo chi chuwika , iwumba lizile ponga nga yapungine numulandu aliwensi wuvwile yakuvwanga mumuvwango wakwe. ⁷Yazungwike nukuvwanga ; yatile," umolimo, sawonsi ya yano yakuvwanga Galileya?⁸Ichani chino tukuwuvwa, wenga mumuvwango witu wino twapafilwe nawo? ⁹Amapafiya namamedesi namaelamiti, nayano yikala ku Mesopoyamiya , Yudeya namu Kapadosiya , mu pontasi numu Ezya, ¹⁰Filejiya naku Pamfiliya mu Igiptu nakumbali ya ku Libiya kupipi na Sayilini, nayalendo ukufuma ku Romu, ¹¹Ayayuda naya Pulose, kilitani naya arabu, tukuwuvwa yakuvwanga mumivyangi yitu vwantchito iyisuma yakwe Leza."¹²Wonsi yazungwike namano yawasilile ; yatili kuliweliwe, " Chikusula chani chi ?" ¹³Kweni yamwi yatowongwile nukuti " Yakolike nuwengwa uwupya."¹⁴Kweni Peteli wimilile nayalya ikumi lyonga na chonga (11), wapunzile, watile kuliwoliwo," Mweyanthu yakuyudeya namwensi yano mwikala mu Yelusalemu, muchimanye chii; wuvwichisyini kumazwi yane. ¹⁵Amuno ayanthu yatakolike ngati muno mukwelenganyizizga , amuno i oola lyakwe chitatu ilyawanda. ¹⁶Kweni chii achino inchimi Joyelo wavwanzile: ' ¹⁷kuliya kumanda yawumalilo,' Leza akuti, ' Nditila umupasi wane payanthu wonsi. Ayalumendo yinu nayakazgana yinu yalichima , ayana yinu alilola ivilolwa , nayakalamba yinu yalalota amaloto. ¹⁸Ichumi payawonvi yane nayawonvi yane ayanachi mumanda yalya ndita umupasi wane, nga yali chima. ¹⁹Ndilanjizga ivizungusyo mumawingo mupela nivimanyisyo pansi yapansi, uwazi, umoto numuyi wa chunsi.²⁰Iianzi lilisenuka ukuya ifwinzi numwezi ukuya uwazi pachisila pavikulu nu wanda uwusilwe wakwe Leza wutani wize. ²¹Chiliya ichakuti aliwensi wino akwama mwizina lyakwe Leza alipusuka ' .²²Ayanthu ya Izilayeli , wuvwini amazwi ya : Yesu umamunazaleti walinji umonsi wino wenelile kuli mwemwe na Leza nivyakuwomba vyakwe ivisumja nivyakuzungusya nivimanyisyo vino Leza ukupitila muli weliwe pakasi pinu, ngati muno mumanyile . ²³Umunthu wii walemikwe nukulonda namano yakwe Leza; namwemwe, namakasa yayanthu yawula isunde, mukomini pakumupamanthila upingane. ²⁴Kweni Leza wamunyamusizge, ukumusapula ukufuma kuvyakuwaya vyafwa, muno chitalinji chingaya ichakwe.²⁵Pakuti Devedi akuvwanga vyakwe weliwe , Namuweni Leza insita yonsi pamwinso yane , ali kuli ndilo ukwisa lyane ukuti manyi nthenswe. ²⁶Alino umwenzu wane wasechile nululimi lyane lwakunzile . Nupya , umwili wane wulikala nisuwilo.²⁷Amuno utaliza uwusule umupasi wane ukuya kumalo yafwa , nupya utalizumilizya ayatiswe yako ukuti yavunde. ²⁸Wawumbwile kuli nene inzila iyakuwumi ; ulimphanga uwakukuda napaminso yako. ²⁹Yakundwe , ningavwanga kuli mwemwe nichikanga vyakwe David, wino wafwile nukufochelwa nilalo lyakwe lili naswe mphaka ilelo. ³⁰Amuno walinji inchimi nupya wamanyile ukuti Leza walafile pakumuzwika nukuti aliyika ayaluko lwakwe pachilimba . ³¹Waweni chino chalinji ichakuti chiwombwe munkholelo nukuvwanga ivwakuzguka vyakwe Khilisi, ukuti atasuzilwe ukuya kuyafwe napano ukulola umwili wakwe wukuvunda.³²Yesu wino -Leza wamuzusizge , chino swensi sweyakamboni. ³³Achino, ukuyana nukuti wakwezizge kwi kasa lyakwe ndilo lyakwe Leza nukuti wapochelele mupasi umutiswe wino yamulatizizge ukufuma kuli tata, wita chino mukulola nukuvwa.³⁴Pakuti Devedi atayile kupela , kweni akuti ' Leza wavwanzile kuli Leza wane , "Yikala kwikasa lyane lyakwe ndilo ³⁵mphaka mphange ayalwani yako ukuti yaye apakulyata pako." ³⁶Achino lekini ing'anda yakwe Izilayeli yimanye ukuti Leza wamupanga ukuya Leza na khilisu, Yesu wino mwamupamanyhile."³⁷Nomba lino yuvwa chino, yachisike mumyezyo yawo, ngayatile kuli Peteli nakuli wonsi amapositoli, " Yakundwe, tumawomba chani ?" ³⁸Apano Peteli watili kuli woliwo , " Lapini nukuwatizwa, aliwensi wakwe mwemwe , mwizina lyakwe Yesu Khilisu kukutetela amaluyembu yinu, ngamulipochelele ivyawupi vya mumupasi uwutiswe. ³⁹Muno ukulayizga ukwakuli mwemwe nayaninu nawonsi yano yali ukutali, nga nayanthu ayinji yano mwene Leza witu aliwapunda ."⁴⁰Nayamwi amazwi ayavule wavwanzile nukuwalenga , nukuti, " Mupusuke kunkhulo iyitipwe." ⁴¹Apano yapochelele izwi lyakwe nupya watizizwe , yavuzile uwanda wuwu mphaka uwumi amazimbi yatatu. ⁴²Yayipile kuvisambilizyo vyayapositoli namapepo, pakumonyola ichibama namapepo.⁴³Inthete zyawalemile , ivyakuzungusya ivinji nivimanyisyo vyawonwile kupitila muli yapositole . ⁴⁴Wonsi yano yasuwile yaliponga ngayalinji navyo vwonzi ivyakukolanya, ⁴⁵yakazizge iviya vwawo nakatundu wawo nukuwagawila yonsi, ukuyana nachino wensi walondanga.⁴⁶Pawanda nuwanda yayipanga nichakupepela chonga mung'anda yamapepo. Nawo yamonyolanga ichibama mumang'anda yawo , nukugawa ivwakulya nukukunda nimezygo

yakuyisya,⁴⁷ ukumukwezga Leza nukuya nulukundo nayanthu wonsi, ngaleza uwanda wonsi wasanzyangako yalya yano yapusukanga.

3

¹Nomba Peteli na Yohani yayile mupela mung'anda yamapepo pansita yamapepo , pa oola lyakwe lisano na yanayi(9).
²Nomba umunthu umulema ukufuma panklwata yakwe wanyamwilwe ukuya nawe kung'anda . Ukuya pamulyango uwa mupongolo uwakwinjilila mung'anda yamapepo wuno wamwanga Ichisuma . Ngamuyikanga palyakwene uwanda wuliwonsi umwakuti alenga kuwanthu yano yinjilanga mung'anda yamapepo ichawupi cha mphiya.³Lino wamuweni Peteli na Yohani yali papi[pi ukwinjila mung'anda yamapepo , wawalenzile ichawupi champhiya.⁴Peteli , ukulolechesya aminsi pali weliwe, na Yohani, watile, " Lola kuli sweswe." ⁵Umunthu wachilema wawalolechesizye, ukulindilila ukuti angapochelela chimwi ukufuma kuli woliwo. ⁶Kweni Peteli watili, " Siliva na Golide nsinawe, kweni chino indinacho, nipakupela . Mwizina lyakwe Yesu khilisu ukwaku Nazaleti, pita."⁷Pakumusenda ni kasa lyakwe ndilo , Peteli wamunyamusizge, papokwene amakulu yakwe nutunkhonchi vyakomile. ⁸Wawintwike mupela, umunthu umulemale wimilile nukutalika ukupita; ngawinjile na Peteli na Yohani mung'anda yamapepo , akupita , nukuwinthuka ku akumulumbula Leza.⁹Ayanthu wonsi yamuweni akupita nukumulumbula Leza. ¹⁰Yamumanyile ukuti ali munthu wino walenganga lenganga ayanthu uwavwilizi wa mphiya pamupongolo uzima uwakung'anda yamapepo; nukuti yazuzile nukuzunguka pamulandu navino vwalolike kuli woliwo.¹¹Lino alemelile kuli Peteli na Yohani , wonsi ayanthu yutuchilanga ponga kuli woliwo nu kwinjila mukafyofyoti kano kamwanga , ichikalamba ichikulu chakwe Solomoni.
¹²Lino Peteli walola chii, wawaswike ayanthu," Mweyanthu yaku izilayeli, ichani chino mutulolechesya sana ? Ngati asweswe twalenga ukuti apite namaka yitu natwaleza twitu.¹³Leza wakwe Abulahamu ,na Ayizeki, na Yakobe , Leza wakwe tata witu, wakwezga kawomba wakwe Yesu. Uweliwe wino mwamulemike nukumukana Paminso yakwe Pilato, pano walondanga ukumufumya . ¹⁴Mwamukanyile umutuswe nu mulungamane ngamwalenzile mumalo yakwe umufyeka mukti awino afume . ¹⁵Mwakomile uwanthaliko wawumi, wino Leza wamukatusizge kufwa-sweyakamboni yakwe chii. ¹⁶Pamulandu wakususuwila umwizina lyakwe, izina lyakwe lapanzile umunthu wino, wino mukumulola nukumumanya , uwamaka. Uluuwilo ukupitila muli Yesu lwamupela ukupola ukwenecho paminso yakwe mwemwe mwensi.¹⁷Nomba, mweyanji , nkhumanya ukuti mwawombanga ukwawula ukumanya , namuno yawombile ayakolelele yino. ¹⁸Kweni vino Leza wawwanjile limwi pamulomo kuyanchimi wonsi, ukuti khilisu wakwe akwenela ukuchula, nomba wakwanilisa .¹⁹Lapini , umwakuti, nukuti welelini , ukuti amaluyembu yinu yize yatetelwe, umwakuti yingize yize insita iyakupuza ukufuma paminso yakwe Mwene; ²⁰nukuti angawatumila Khilisu wino wasolwa wakwe mwemwe, Yesu.²¹Uweliwe wino kupela kukwenela kupochele mpaka insita yakuwelezga vyonsi ivinthu, ukuyana navino Leza wawwanzile ukufuma insita yawakali niyawalondezi myakwe atiswe. ²²Mozesi nadi watile ,Umwene Leza alikatusya ngati anene ukufuma muyakamu yinu. Muluvwila chilichinsi chino alivwanga kuli mwemwe . ²³Kulichitikwa ukuti umunthu wensi wino atakuvwila ku nchimi alononwa ukufuma muyanthu.²⁴Nazumile , nayakachima wonsi ukufuma kuli Samuyeli nayani yizile paliweliwe, yavwanzile nuwamanyisya ivwamanda yaya. ²⁵Mweyana ya nchimi naya lufingo luno Leza wapanzile yaya kuku yinu. ngati muno wawwanjile kuli Abulahamu , 'Mumbezu zinu imitundu yonsi iyapanisi ilipepwa.'²⁶Lino Leza wanyamusizye umuwonvi wakwe , watalichile ukumutuma kuli mwemwe, ukuti awapepele mwemwe pakuwasenula mwemwe kuwononyi winu.

4

¹Lino Peteli na Yohani yakuvwanga ukuwanthu , ayakalamba yamapepo nayano yakalolechesya munyanda yamapepo ya Saduki yizile kuli woliwo. ²Yachuzile sana umulandu Peteli na Yohani yasambilizganga nukukosola vyakwe Yesu ukuzguka kuyafwe. ³Yizile yawanyepa nukuwayika ukukasi mphaka kumutondo kwakwe akatondo, muno kwalinji amanguzi. ⁴Kweni ayanthu ayinji yano yuvwile izwi yasuwile ; nga nimphendwa yawanthu yano yasuwile yalinji amazimbi yasano.⁵Kwizile kwaya kumutondo kwakwe ukuti ayakolelele yawo , ayakalamba , naya kawatika yakongine mu Yelusalem. ⁶Annas umukalamba wamapepo wali papokwene, nga Caiaphas, nga na Yohani, nga na Alexander, nga nawonsi yano yali ayakamu yamukalamba wa mapepo . ⁷Lino yamwama Peteli na Yohani pakasi pawo , yawakolowozogze," Amumakachi, nanthi amwizinachi, mwawomba chino?"⁸Kweni Peteli, lino azuzile numupasi umutiswe, watile kuli woliwo , " Mwe yamwene yawanthu, nayakalamba ,⁹nanthi tukulolwa ilelo pachinthu ichizima chino chawombwa ukumunthu umulwalwe , nga namuno umunthu wino we wapola ,¹⁰chisyini chimanyikwe kuli mwemwe mwensi nakuyanthu wonsi aya mu Israel ukuti umunthu wino akwimila pali mwemwe apozile umwizina lyakwe Yesu khirisitu uwa mu Nazareti, wino mwamusamike , kweni wino Leza wamuzusizge ukuyafwe .¹¹Yesu iwe lino mwe yakazenga mukulikana kweni lino lyapangwa ukuya ilya pali kona . ¹²Pasi ukupusuka umwizina lya munthu muze, muno kusi izina lyuze pansu pa kupela lino lyapelwa ku yanthu ukuti amuno tungapusuchila ."¹³Nomba lino yalola ukugimba kwakwe Peteli na Yohani nukwiluka ukuti yalinji ayanthu sile , ayambula ukusambilila , yazungwike , ukumanya ukuti Peteli na Yohani yalinji na Yesu . ¹⁴Umulandu yaweni umunthu wino wapozile ayimilile nawoliwo, yatali nachimwi ichakuti yavwange kuli chino .¹⁵Kweni lino yawanene ayapositoli ukuti yafume palukomano , Yavwanzuanyanga wonga . ¹⁶Yatile , " Wuzge tungawomba chani kuyanthu yano? Pakuli chimwi ichakuloleka chachita kali ukupiyila muli woliwo chamanyikwa kuli wensi wino akayikala umu Yelusalemu; Tutange tuchikane. ¹⁷Kweni ukuti chitafichila wensi umunthu , ZANJI tuwanene ukuti yatavwanga nupya kuli wensi umwizina lyakwe . " ¹⁸Apano yawamile

ukuti yinjile mukasi nukuwanena ukuti yatawanga nupya nanthi ukusambilizga umwizina lyakwe Yesu.¹⁹ Kweni Peteli na Yohani yaswike nukuti kuli woliwo, " Ngachingaya ichakulti chili ningo paminso yakwe Leza ukuwazumila mwemwe ukulusya weliwe, mwe yakalonga .²⁰ Tusi ninsambu izgakuwalesya ukuvwanga pali vino twalola nukuvwa."²¹ Lino yawasoka sana Peteli na Yohani , yawasile ukuti yapite. Yaposilwe ukuti yazane apakuyipichizga ukuti yawapanike, umulandu ayanthu wonsi yamulumbulanga Leza pali chino chawonvilwe.²² Umunthu wino waweni ivizungusyo vino ivya kupoza wili nimya ukuchila amakumi yanayi.²³ Lino yasapulwa, Peteli na Yohani yizile kuwanthu yawo nukuvwanga vyonsi vino umukalamba wamapepo nayakalamba yavwanzile kuli woliwo.²⁴ Lino yuvwa chino , yizile yzvanga ichinthu chonga kuli Leza nukuti, " Mwene, mwapanga kupela ninsi yapansi nga na yemba , navwonsi vino vili mwenemo.²⁵ Mwavwanganga numupasi ukupitila muyawonvi yinu, tata witu David, ' Ngichani chino ayakunzi yasosile, nga nayanthu yelenganyanga ivyawula ntchito?²⁶ Mwavwanzile mwatili, ' Mwene wansi wawayisile ponga , nga nayakoleleli yakongine pakunthalemelelana na Mwene, nga napakunthalemelelana na Khirisitu wakwe.²⁷ Umolimo, wonsi ponga Herod na Pontius, ponga nayakunzi nayanthu yamu Israel, yakongine ponga mumusumba ukuwanyamuchila umuwomvi witu Yesu, wino mwasozile .²⁸ Yakongine ponga ukuwomba vyonsi vino amakasa yinu nga navino mwelenginye kali ukuti viliwombwa.²⁹ Nomba , Mwene, lola ukutulesya kwawo nga pela ayawomvi yako ukuti yavwanga namaka kuyamvi yako.³⁰ Zungululini ikasa lyinu ukuti lipozye nukupela ivimanyilo nga nivizungusyo ukupitila umwizina lya muwomvi winu umutiswe Yesu." ³¹ Lino yapepa , uwuyo wuno yakongine watensile , ngawonsi yazulzile numupasi umutiswe nga yavwanzile izwi lyakwe Leza namaka.³² Imphendwa ikalamba iyawanthu yano yasuwile yali numwenzongwa . Nawumwi wino wavwanzile nachi ukuti vino wali navyo vyali ivyakwe, kweli yali nachonga muli wonsi .³³ Namaka ayapositoli yavyanganga ivyakusimichizga ivyakuzguka kwekwe Mwene Yesu, nga ninkhumbu zgali pali woliwo.³⁴ Patilnji umunthu nawumwi muliwoliwo wino wasowelanga kamwi , muno kuli wonsi yano yalinji nivwalo namang'anda ykazganga nukuleta amakopala ukufuma ukuvinthu vino yakazganga³⁵ nukuyika pamakulu yayapositoli , nga vyagawilwanga kuli wenga na wenga ukuyana navino yakulonda .³⁶ Yosefe, wino ayapositoli yamwamanga Banabasi(chino chikusula umwana uwakukomya) , uwamutunda wa mu Levi, umonsi uwakufuma ku Sayipulasi,³⁷ wakazizge ichalo chino walinji nacho nukuleta amakopala nukuyika pamakulu yaya Positoli'.

5

¹Nomba umonsi wumwi izina lyakwe Ananiya , na Safilla umuchi wakwe , wakazizye katundu wumwi; ²Wasileko amakopala yamwi pali yano wakazizye (umuchi nawe wachimanyile), nu kulrta yamwi pali yalya apano wa yatesile umumatamba ya wapositoli .³ Kweni Peteli watili, "Ananiya, ngichani chino satana wazuzya umwenzongwa wako pa kuyipa uwufi ku Mupasi Umutiswe nu kufisako yamwi pa mutengo wuno wakazyama amasyo? ⁴Lino chali insichikazyey, wuzye chitali ichako wenga, apano lino chatili chakazyama, wuzye chitali umumaka yako? Weni ichani ichakuti ayike intchito yi mumwenzongwa wako? Utayipa ku yanthu, kweni kuli Leza." ⁵ Pakuvwa amazwi ya, Ananiya waponyile pansi nu kufuta akawumalilo ninthete izikulu zizile pali wonsi yano ya chuwanga. ⁶ Ayalumendo yamunyamwile mupela, apano yamunyamulile kunzi nu kumuzika.⁷ Lino papita limwi ama ola yatatu, umuchi wizile ayinjila, ukwawula ukumanya chino chachitika. ⁸ Peteli watili kuli weliwe, "Unene nanthi mukazizye amasyo pamutengo wu ." Watili , " Lii, pali wu."⁹ Apano Peteli watili kuliweliwe, "Ichani chino muzumilizizye ponga pakuwuyezya Umuzimu wa mfumu Leza? Lola, amatamba ya yanthu yano yazisile umulume wako yali pamulyango, apano yamakunyamwila panzi. ¹⁰ Pansita yiyokwene waponyile pansi umumatamba yakwe nukufuta akawulilo. Ayalumendo yalile nyinjila, yazanyile afwile, nukumunyamulila kunzi nukumuzika papipi numulume wakwe. ¹¹ Inthete izikulu zizile pang'anda yakwe Leza yonsi napala wonsi yano yuvwile ivinthu vi.¹² Ivimanyilo ivivule ni vizungusyo vyawombwanga ukuwanthu ukupitila mu makosa ya wa Positoli ,Yalinji wonsi ponga umwipembo ilyakwe Solomoni. ¹³ Kweni patalinji nanthi wumwi pa ya kusyala uwakuyipa pa kusanzikhana nawo; nanthiwuli, ayanthu yawakwezizye¹⁴ Napokwerne yakapepa yisuwilo vonjezyekanga ku Mwene Leza, ayavule awonsi na yanachi. ¹⁵ Ukwakuti yanyamwilanga nayalwale umutunzila nukuwalalika pa vitala na pa machila, ukuti nanthi Peteli wapalamila, ichizungwani chakwe chingaponela pali wumwi wa woliwo. ¹⁶ Yizile ayaya nakupya apalipamwi ayanthu ayavule ukufuma mu misumba yakuzinguluka Yelusalemu, ukuleta ayalwale nayano yalemilwe ni mizimu iyiipe, nawonsi yapozile.¹⁷ Kweni simapepo mukalamba wakatwike, na wonsi yalya yano yali nawe (yali ayamwi ya Saduki), yazuzilwe nuwuzuwa. ¹⁸ Apanoyawanyefile amakasa ya wa Positoli, nukuwayika umung'anda ya minyololo yako wonsi.¹⁹ Kweni insita ya wusiku umungeli wa Mwene wayuzile ivisasa nukuwafumya, nukuti,²⁰ "Yanjini ,mwimilile umung'anda yamapepo nukuvwanga ukuyanthu amazwi wonsi ayawumi wu." ²¹ Yalile yuvwa vii, yinjile umu ng'anda yamapepo iwa kumacho nukusambilizya. Kweni simapepo mukalamba wizile, na yalya yano yali nawe, nukwama akawungwe kawakalambakalamba, wonsi aya kalamba ya yanthu ya Izilayeli, nukuwatuma kun ng'anda ya minyololo ukuyaleta ayaPositoli.²² Kweni imipuka(officers) yino yayile yitawazanyile umung'anda ya minyololo, apano yawelile nukuzavwanga,²³ "Twazana ing'anda ya minyololo iyimange na ya malonda yimilile pa mulyango, kweni lino twayula, tutazanyile nanthi wumwi."²⁴ Nomba lino uwakulelela ing'anda yamapepo na ya simapepo yakalamba yatili yuvwa amazwi ya, yazungwike sana ukuyana nawoliwo kuli chino chimaloleka. ²⁵ Apano wumwi wizile nukuwanena, ""Ayanthu yano mwawasanzile umung'anda yminyololo yimilile umung'anda yamapepo nu kusambilizya ayanthu."²⁶ Apano uwakulelela wayile ni mipuka, nu kuwawezya ukwawula ukuwachichilizya, pakuti yatinanga ukuti yangawafwantha na mawe. ²⁷ Yatili yawaleta, yawasile pa kawungwe.Simapepo mukalamba wawakolowozizye. ²⁸ Ukuti, " Twawalamwile ni lamulo ilyakuti mutasambilizya umwizina li, nomba muzuzile Yelusalemu

nu wusambilizi winu nukukumbwa ukuleta uwazi wa munthu wino pali sweswe.¹²⁹ Kweni Peteli na ya Positoli yaswike, Tufwile ukuvwila Leza ukuchila ayanthu.³⁰ Leza wakwe ya tata wamuzusizye Yesu, wino mwamukomile pa pa kumusamika apa chimuti.³¹ Leza wamukwezya ukwikasa ilyakwe iyako ndilo ukuya i Mfumu na Katula, nukupa ukulapa kuli Izilayeli, nu kulapa kwa luyembu.³² Swe ya kamboni ya vinthu vi na Umuzimu uwutiswe, wuno Leza wapela ku yakumuvwila.³³ Lino aya Kawungwe yuvwa vi, yososile nukulonda ukukoma aya Positoli.³⁴ Kweni umu Falisi izina Gamaliyeli, umusambilizi wa masunde wuno wachindikwanga ku yanthu wonsi, wimilile mu kawungwe nu kulamula aya Positoli uku wafumya panzi pa kansita kanono.³⁵ Apano watili kuli woliwo, "Yanhu ya Izilayeli, muyichenjelele pali vino mukupanzya ukuwawomba ayanthu ya.³⁶ Pakuti lino amanda ya yatani yafike, Thewuda wakatwike nu kuyiyika ukuti awumwi, ni mphendwa ya yanhu, aya kuyana imyanda yine(400), yayisanzizye. Wakomilwe, na wonsi yano yamuvwilanga weliwe ya satine nukusyala apasile.³⁷ Lino pafuma wi, Yudasi wa Galile wakatwike mu manda yakwe Sensala nu kusipa ayanthu yamwi yamukonkhe. Nawe kwene wononike, nawonsi yano yamuvwilanga ya satine.³⁸ Nomba nkhati kuli mwemwe, fuminiko kuyanhu ya wasyini wonga, nanthi ipanzyo ni intchito iya kufuma ku yanhu imamongoka.³⁹ Kweni nanthi iyakwe Leza, mutalakwanisya pa kuwamongola; mungize muyizane ukuti mukulwa na Leza." Ya pepesilwe.⁴⁰ Apano yawamile aya Positoli umukasi nu kuwuma nu kuwalamula nokuvwanga umwizina iyakwe Yesu, yawalesile yapita.⁴¹ Yafumilepo pamanso ya kaliwungwe yakuseche ukuti yalingine ukuchula pa mulandu wa Zina.⁴² Apano nomba pa wanda wonsi, umung'anda ya mapepo nu kufuma ing'anda ni ng'anda, kwali ukupitilizya ukusambilizya nu kutanda ilande ilisuma ukuti Yesu a Kilisitu.

6

¹Nomba mumanda ya, pano imphendwa ya yalondezi yavulanga , ukuyilizganya kea muyuda uwa ku Gilesiyani watalike ukuya kuwa Hebeli, umulandu ayafwile yawo yatapendwanga pakugawa uwovwili.² Ikumi nayayili yamile ayalondezi ayavule kuliwoliwo nukuti," Isichisuma ukuti tupotwe izwi iyakwe Leza ukuti tuvwile amatewulo.³ Achino musole , yanji , awonsi yasano nayayili ukufuma muli mwemwe , ayanthu yano yali nululumbi ulusuma, ayazule numupasi mutiswe namano, yano tungawapa umulimo wuno.⁴ Ngati kuli sweswe , tumaya inkholelo namapepo numuntchito ya lizwi.⁵ Umuvwango wawo wasechelesizge iwumba lyonsi. Ngalino yaszile Sitefani, umonsi umuzule nulusuwilo numupasi umutiswe, na Filipu, Pulokolasi, Nikana, Tayimoni, Palamenasi, na Nikolasi, umunthu winoakafuma ku Anthiyoki.⁶ Ayasuwile yalesile ayanthu ya kuya Positoli, yano yapepanga nukuyika amakasa yawo pali woliwo.⁷ Nomba izwi iyakwe Leza lyasasile , nimphendwa yayalondezi mu Yelusalemu yavuzile sana , nimphendwa iyikalamba yakwe yakapepa yazumilizizge ku lusuwilo.⁸ Nomba Sitefani, ukuzula nulukundo namaka , wawomba izyakuzungusya nivimanyisyo kuyanhu.⁹ Kwizile kwaya nupya ayanthu yamwi yano yalinji ayang'anda iyikalamba iyamapepo yino yamwanga ing'anda yawasapuke , iyawa Siliya na Alekizanda, nayamwi ayakufuma ku Silisiya naku Ezga. Ayanthu ya yakanzinkhananaga na Sitefani.¹⁰ Kweni yaposilwe ukwimilila ukuyana napamano numupasi umutiswe wuno Sitefani watakanga .¹¹ Apano yizile yawaweka awonsi yamwi ukuti yavyange , " Tuvwile Sitefani akuvwanga uwuyi vyakwe Mozesi na Leza ."¹² Yizile yawavulanganya ayanthu, ayakalamba , nayakawalika , ayano yayile kuli Sitefani nukumufumya nukumuleta kuwulonzi.¹³ Yalesile yakamboni aywufi , yano yatili , " Umunthu wino atakuleka ukuvwanga amazwi ayamalo yano ayatiswe nuwuteko.¹⁴ Chino tuvwile ukuti akuti Yesu wino uwamunazaleti alonona amalo yano nukuchinja uwikazi wuno Mozesi watupile." ¹⁵ Wensi wino wikazile pawulonzi wuwu walolanga weliwe nukulola paminso pakwe pano palolekanga ngati apaminso pa mungeli.

7

¹ Umukalamba wamapepo watile, "Wuzge ivinhu vi ivyamolimo?" ² Sitefani watili, " yanji nayatata, nguvwini: Leza umuchindame walolike kulitata witu Abulahamu pano walinji mu Mesopotamiya, lino atani ayikale mu Halani; ³ watile kuli weliwe, ' Yisye imphanga yako nu lupwa lwako, yanga kumphanga yino nimakulanjizga."⁴ Nga wasile imphanga iya Chalidizi nga wikalanga mu Harani; ukuma palya , lino tata wakwe wafwa, Leza wamulesile mumphanga yi, muno mukwikala nomba .⁵ Atamupile nanthi kamwi ngati akampyanyi kuli weliwe, awe, nanthi akanono akakuti ungalyata penepo. Kweni walayizizge-napano Abulahamu atalinji numwana -uwakuti angize amupele ngati ichakwe nakuyaluko lwakwe nanthi weni wiza wafuma .⁶ Leza wawwanga kuli weliwe watinji, ukuti ayaluko lwakwe yalikala pali kasita munono mumphanga yuze, nga ayenecho kulya yaliwayika muwuzga nukuwachuzga uwuyi kumyaka imyanda yini(400) .⁷ Kwene ndi longa insi yino yakuyiwombela,' Leza wawwanzile, 'ukufuma papo yaliza nukumphepa nene pamasyo yano.⁸ Apano Leza wapile Abulahamu ilayamo lya kusilimulwa, apano Abulahamu wizile waya ayisi wakwe Isaki nu kumusulimulwa pa wanda wakwe Chisano na yatatu; Isaki wiziloe waya ayisi wakwe Yakobo, nga nawe Yakobe yisi wakwe ya kuku yitu ikumi na ikumi na yayili(12).⁹ Pakuti yakuku yali nu mone na Yosefe, yamukazizge ku Iguputo; kweni Leza wali nawe ¹⁰ nukupususya ukufuma kunthazi zgakwe zgonsi. Wamupile Yosefe kukundilwa namano pamanso yakwe Falawo, mwene waku Iguputo, wino yamusozile ukuya ikambalam ikulu mu Iguputo na chonsi icha mung'anda yakwe.¹¹ Apano kwizile kwaya ichipowe monsi amu Iguputo na Kenani, ninthazi izikulu , nayatata yitu yaposilwe ukuzana ichakulya.¹² Kwene lino Yakobo wuvwa ukuti kuli ichakulya ku Iguputo, watumile ya tata yitu pa lwendo.¹³ Pa lwendo iyakwe chili Yosefe wayimanyisizge ku yato yakwe , nayalupwa lwakwe yamanyikwe kuli Falawo.¹⁴ Yosefe wawawezizge ayato yakwe ukuti yakamuwuzge Yakobe tata wakwe ukuti yize ku Iguputo, nayakamu yakwe wonsi, amakumi yasano nayayili.¹⁵ Ngalino Yakobe wayile ku Iguputo, nga wafwile, weliwe na yatata yitu.¹⁶ Yanyamwilwe ukuya

ku Shekemu ngayamulalike mwililo lino Abulahamu wakazile pamutendo wakwe Siliva ukufuma kuyana yakwe Hamor in Shekemu.¹⁷ Lino insita yamulayi , yapalama, umulayi wuno Leza wapanzile kuli Abulahamu, ayanthu yakuzile nukupapana mu Iguputo, ¹⁸mpaka kwa katwike muze mwene mu Iguputo, mwene wino atamanyilevyakwe Yosefe. ¹⁹Watumphike ayanthu yitu nukupatichizga yatata yitu ukuyika apatiswe ya bonda yawo kuti yatasungwa nu wumi. ²⁰Pansita yilya Moses wapafwilwe; wali umusuma sana kuli Leza nupya walezilwe imyezi yitatu mu ng'anda yakweyisi. ²¹Lino yamuyika panzi, umukazyana mwana Falawo wamusenzile nukumukuzga ngati umwanakwe. ²²Mozesi wasambilile mumano wonsi yawanthu yaku Iguputo, nupya walinji umutele mwizwi lyakwe numuntchito. " ²³Kweni lino waya nimyaka amakumi yanayi(40) , chizanga munwendo wakwe ukuti akamulole umukulu wakwe, ayaluko yakwe Izilayeli. ²⁴Ukumulola umu Izilayeli wukuchula , Mozesi wamuchinjilizganga nukumwawwa wino watilwanga nukuma umu Iguputo: ²⁵welenganyanga ukuti awuze yangamanya ukuti Leza nikasa lyakwe wawapususyanga , kweni yatuvwichisyanga. ²⁶Kumutondo kwakwe waweni ayanthu yayili yakulwa nga wezizge ukuleta umutende pali woliwo, watile, ' Mweyanthu , mweyaliwonga ; ichani chino mukuchisana ?' ²⁷"kweni wino wamononile umupalamani wakwe wizile wamututa, watili, 'Aweni wino wakuyisile ukuti uye we nthunguluzi nakalonjesya witu? ²⁸Angalonda ukuti unkhome , ngati muno wakomile umu Iguputo mutondo?'²⁹Mozesi wutwike lino wuwwa chino; wizile waya umwenyi muni ya Midiyani, kuno wapafileko ayana awonsi yayili. " ³⁰Lino imyaka amakumi yanayi yapita , umungeli wamulolechile mumapoli ya mwamba wakwe Sinayi, mwilawi lya moto mu mpanga. ³¹Lino Mozesi walola umoto, wazungwike pali chino waweni; lino wapalamila ukuti aloleshesye, kwizile izwi lyakwe Leza, ukuti, ' ³²Ne Leza wakwe yatata , Leza wakwe Abulahamu, nawakwe Isaki, nawakwe Yakobe.' Mozesi watetime nupya atalondanga ukuti alole. ³³"Leza watili kuli weliwe, 'Zula indyato zgako, muno pamasyo yano wimililepo ayatiswe. ³⁴Nati ndolechesya ukuchula kwa yanthu yane yano yali mu Iguputo ; nuwva ukulila kwawo, ngani niza pakuwapususya ; nomba yiza , nimakutuma ku Iguputo. ³⁵" Mozesi wikwene wino yamukanyile, pano yatinji, 'Aweni wino wakusozile ukuti uye wenthunguluzi na kalonjesya?'- walinji awino Leza wamutumile ngati inthunguluzi nukufumya imipasi iyiyipe . Leza wamutumile nikasa lya Mungeli wino walolike kuli Moses ku mphanga . ³⁶Mozesi wawafumyizge mu Iguputo, lino wapanga ivizungusyo nivimachisyo mu Iguputo nakuli Yemba wakwe Reeds, namumapoli imyaka amakumi yane(40). " ³⁷A Mozesi wikwene wino wawwanganga kuli kuyanhu yaku Izilayeli, ' Leza alinyamusya intchimi yakwe mwemwe payato yako, intchimi ngati anene. ³⁸Wi ali monsi wino wali mwi wungwe mu mapoli nayangeli yano yavwanzile kuli weliwe pa mwamba wa Sinayi, wino wali na yatata yitu , wa wino wapochelele amazwi yakwe wumwi nbukuipa sweswe. " ³⁹Kwene yatata yitu yakanyikle ukumuvwila ; yamusunchilizge ukiufuma kuli woliwo, ngamumyenzo yawo yawelile ku Iguputo. ⁴⁰Pansita yilya watili kuli Aroni, " tujanjilini twaleza tuno tumatukolelela . Ngapali chino Moses, wino watufumyizge muni ya Iguputo , tutakumanya chino chachitwa kuli weliwe."⁴¹Apano yapanzile akangwata mumanda yalyakwe ngayalesile imphutile ku chikozyo, ngayakunzile umulandu wa ntchito zgamakasa yawo. ⁴²Kweni Leza wawasile nukuwapela inthanda zgakupela ukuti azino yapepa, ngati muno chalembwa mwikope lya ya nchimi, ' ' wuzge mwamphanga nene inyama izikome mphiti pa myaka amakumi yane mjuma poli , ing'anda ya izilayeli?'⁴³Mwazumilizizge insaka yakwe Moleki ninthanda zgakwe twaleza twa Rephani, nga nivinzungwani vino mwapanzile ukuti mwavipepa: nganimawasenda ukuchila Bebeloni. ⁴⁴" Tata witu walinji ninsaka ilyakusimichila ivya mumapoli , ngati muno Leza wawasundile pano wawwanzile kuli Mozesi, ukuti apange ngati chilya chino waweni. ⁴⁵Munkholelo, Leza witu, pali Joshuwa, wapochelele insaka ngawizile nayo nawoliwo lino yasenda insi ukuya iyawo . Leza wasenzile imphanga nukuwazinga paminso pali yakwe yatata. Insaka yilya yalinji muni mulya kwene mphaka pansita yakwe Devedi, ⁴⁶wino wizile akundwa muminsu yakwed Leza, ngawawuzizge nanthi angazana amasyo yakwe Leza wakwe Yakobe. ⁴⁷Kweni walinji a Solomoni wino wazenzile ing'anda yakwe Leza. ⁴⁸Napokwe , uwakupela asiyikala mung'anda yino yazengwa namakasa, ngati muno intchimi zikavwanjila , ' ⁴⁹Mwiyulu ichilmba chane, nga insi ali pano nkhalayata namakulu yane. Ing'andachi yino mukazenga yakwe nene? akuti Leza, swinya amalochi yano ningapuzo? ⁵⁰Amakasa yane yatapanzile vyinsi vii. ^{51,52,53} Mwe yanthu ayakome insinga, mweyawula ukulembuluwa mu mwendo namumakutwi, insita yonsi mukakana mupasi umutiswe; mukachita ngati muno yatata yinu yachitanga . Intchimichi zino yatata yinu yatazikanyile ? Yakomile yakansensema yano yizile zuwa ukulusya umulungamane ; nganomba waya we wakukana nuwakukoma weliwe nupya , mweyanthu yano mwapochelele isunde lino ayangeli yalipanzile , kweni mutalisunzile. " ⁵⁴Nomba lino ayakalamba yuvwa ivinthu vii, yachisike mumenzo yawo nusesya amino kuli Sitefani. ⁵⁵Kweni weni, wino wazula numupasi uwutiswe, walolechisye kwiwulu nukulola uwuchindame wakwe Leza; nukulola Yesuayimilile ukwikasa lyakwe ndilo lyakwe Leza. ⁵⁶Sitefani watili, " Lolini , nkholola kwiwulu kuyulike, nganumwana wakwe Leza ayimilile ukwikasa lyakwe ndilo lyakwe Leza. ⁵⁷Pali chii , ayakalamba yakupichile amakutei , nukupunda sana , yutuchile kuli weliwe nimfundo yonga . ⁵⁸Yamufumyizge mumusumba nukutalika ukumuvwintha na mawe. Yakamboni yanzile ivivwalo vwayo ivyakunzi pamakulu yamulumendo umunono wino wamwanga Sawuli. ⁵⁹Pano yamuvwintanga Sitefani, wapundanga kuli Leza watinji , " Leza Yesu, pochelelini umupasi wane. " ⁶⁰Wafukime nukupunda sana , " Leza, wanyi uleme ichimanyisyo chi kuli woliwo." Lino wawwanga chi, wakaswile.

8

¹Sauli wali muluvwano pavyawufwe wakwe. Alino kwatalike pa wanda wulya umusamu kung'anda zga mapapo zino zgali mu Jelusalemu ; nganayano yasuwile yasalile muvugawo vyonsi ivya mu Yudeya na musamaliya, ukupawula aya Positoli. ²Awonsi yano yayipile yamuzisile Sitefano nukumulila ukukulu. ³Kweni Sauli wezizge ukonona ing'anda

yamapepo. Winjilanga ing'andaning'anda, ukufumyamo awonsi nayanachi, nukuwayika mung'anda yaminyololo.⁴Pano ayasuwile yano yasalangine yapitilizige ukutanda izwi. ⁵Philipu walile kumusumba wakwe Samaliya nukuvwanga kuliwoliwo vyakwe Khilisu. ⁶Twumba lya yanthu yuvwichisyanga vino vyavwangangwa na Filipu; namano wonga yamuvwile, ngayaweni ivimanyisyo vino wawonvile. ⁷Imipasi injipe yafumile muli yano yalemilwe, ukulila umwakupunda, nganayinji yano yali nichite nayalemale yapozile. ⁸Apano kwali ulusechelo ulukalamba mumusumba. ⁹Kweni kwali umonsi wumwi mumusumba wino wamwanga ukuti Simon, wino kali wachitanga ivinjelengwe; Wayelile ukuzungusya ayanthu yamu Samaliya pano wayitunnvyanga ukuti umunthu wakulondwa. ¹⁰Amasalitani wonsi, ukufuma kuyanono mphaka kuyakalamba, yamuvwichisyanga, yatili, "Umunthu wii amaka yakwe Leza yano watili ayakalamba." ¹¹Yamuvwichisyanga umulandu wawazunguzisye kunsita iyitali nivwakuzungusya vwawo. ¹²Kweni lino yamusuwalila Leza pano watandanga izwi ilyawumwene wakwe Leza ni zina lyakwe Yesu Khilisu, yawatizwe, awonsi nayanachi. ¹³Na Simoni kweni wasuwile, ukufuma papo lino wawatizwa wikalanga na Filipu papokwene. Lino walila ivimanyisyo nivwakuwomba ivisuma vikuwombwa, wazungwike. ¹⁴Nomba lino aya Positole mu Jerusalemu yuvwa ukuti Samaliya wapochelela izwi lyakwe Leza, yamutumile Peteli na Yohane. ¹⁵Lino yika, yawapepile, ukutin yangapochelela umupasi umutisye. ¹⁶Mphaka pansita yilya, umupasi umutiswe walinji wutani wize pali woliwo; yawatizizwe umwizina lyakwe Leza Yesu. ¹⁷Apano Peteli na Yohani yayikanga amakasa pali woliwo, ngapano yapochelile umupasi umutiswe. ¹⁸Nomba lino Simoni walola ukuti umupasi umutiswe wapelwa ukupitila pakuyika amakasa pali woliwo amakasa yakwe yamapositoli, wawapile imphiya. ¹⁹Watili, "Mphini nani amaka, ukuti wensi wino yamuyika amakasa pali woliwo yangapochelela umupasi umutiswe." ²⁰Kweni Peteli watile kuliweliwe, "Lekini ikopala lichule ponga nawe, umulandu mwelenganya ukuzana ichawupe chakwe Leza nimphiya. ²¹Musi nimbali nangu ichakuti mungasenda pali chi, umulandu imyenzo yinu yisi nuwumolimo na Leza. ²²Achino piliwuka kuwuyipe wako wu, nukuti upepe kuli Mwene, ukuti pamwi angakukutetela pa vyakulonda vya myenzo wako. ²³Pakuti nalola ukuti uli muvinkholwa ivillule na muwunyepepe lwa luwembu." ²⁴Simoni waswike nukuti, "Mphepela kuli Leza, umwakuti chino wewavwanga chitandolechela." ²⁵Lino yasimichizya nukuvwanga izwi lya Mwene, Peteli na Yohane yaweliwe ku Yelusalemu, ukutanda izwi lisuma kumizi ivule yakwe Samaliya. ²⁶Nomba umungeli wakwe Leza wawanzile kuli Filipu nukuti, "Katuka uye ukwisika kumusewu wuno wukuya ukwisika wukufuma ku Jerusalemu ukuya ku Gaza." (Umusewu wu wuli mumapoli.) ²⁷Wakatwike nukuya. Lola, palinji umonsi ukufuma ku Isopiya, inkhombe iyansambu izikulu pansi pali Kandasi, mwene umwanachi uwa ma Isopiya. Awino walolechesyanga ivyuma vyakwe vyonsi. Wizile ku Yelusalemu pa kupepa. ²⁸Wawelelanga nukwikala umwigaleta, nga wawazganga ivya ntchimi Yesaya. ²⁹Umupasi watili kuli Filipu, "Yanga ukikale kupipi kwigaleta." ³⁰Ngapano Filipu wutuchile kuli weliwe, nga wamuvwile ukuwazga ivya ntchimi Yesaya, nga watili, "Ukuvwichisya vino ukuwazga?" ³¹Alino watili, "Ninguvwa wuli, kano wumwi ankholelele?" Wamwamile Filipu ukuti aye umwigileta ukuti ayikale nawe. ³²Nomba vino wawazganga umu Isopiya wwalinji avi, "Yamuchemile ngati ing'onzi pakuya pakukomwa, nupya ngati akana ka ng'onzi pano kamyalile ukulindilila kapela, nomba atayulanga umulomo wakwe." ³³Pakwiyisya uwumolimo wafumile pali weliwe. Awe wino angalangasa ningo ivyayaluko yakwe? Muno uwumi wakwe wasenzilwe ukufuma kuni ya pansi. ³⁴Apano inkhombe zgamuwuzichisizye Filipu, ngawatile, "kukulenga, mbuzga intchimichi yikuvwanga weni, weliwe, pamwi pali muze?" ³⁵Filipu watalike pakuvwanga, , pakutalichila nizwi lili watalike ukulumbilila izw lakwe Yesu kuli weliwe. ³⁶Lino yaya ku musewu, yizile yazana amanzi nga inkhombe yatili, "Lola, pali amanzi pa. Chino chingalesya ukuti umbatizw?" e ichani. ³⁷Ngu umu Isopiya watile igeleta lyimilile. Yayile mumanzi, ponga Filipu ninkhombe, nga apano Filipu wamuwatizizye. ³⁸Lino yafuma mumanzi mulya, umupasi wakwe Leza wizile wamusenda Filipu, nga inkhombe yitamuweni nupya, kweni wapisile nukusechela sana. ³⁹Kweni Filipu wizile walochela ku Azotasi nga wizile waya muchigawa, ukutanda izwi lyakwe Leza kumisumba yonsi mphaka wizile ku Sizaliya.

9

¹Kweni Sawuli, achili akuvwanga ivyakutinya nivya kukoma kuyalondezi yakwe Leza, wayile kumukalamba wamapepo ²nukumuwuzichisya vyakwe yakalata yamung'anda yamapepo iya mu Damascus, ukuti nanthi wazana wumwi wino wali munzila yii, nanthi umonsi nangu umwanachi, awanyepe mu Jerusalemu. ³Lino akupita, chizile chachitwa ukuti lino akupalamila ku Damasikasi, umwakuchuluchizga ukuswepa ukufuma kupela kwizile kwamuliwilizga; ⁴ngawizile waponi pansu nukuvwa izwi likuti kuli weliwe, "Sawuli, Sawuli, ichani chino mukunkhana?" ⁵Sawuli waswike, "Weweni, Mwene?" Mwene watile, "Ne Yesu, wino ukumukana; ⁶kweni nyamuka, yinjila mumusumba, nga chiliwuzwa kuli wewe chino uwombe." ⁷Ayanthu yano yapitanga na Sawuli yimilile chimyama, ukuyva ukuvwanga, kweni nikulola nawumwi. ⁸Sawuli wizile wanyamuka, lino wayula aminso yakwe, atalolanga nachimwi; yizile yamulema pikasa nukutwala ku Damasikasi. ⁹Kumanda yatatu atalolanga, nupya atalyanga nangu ukumwa. ¹⁰Nomba palinji umulondezi pa Damasikasi wino a Ananiyasi. Mwene watili kuli weliwe muchizungwani, "Ananiyasi!" Watili, "Lola, Indi pa, Mwene." ¹¹Mwene watili kuli weliwe, "Nyamuka, yanga kumuzi wino yakawama Sitileti, ngapanyanda yakwe Yudasi wuza ivyamunthu wino akafuma ku Tasasi wino a Sawuli, amuno akupepa. ¹²Walola icizungwani umunthu wino akayamwa Ananiyasi akwiza nukuyika amakasa pali weliwe, ukuti angalola nupya. ¹³Kweni Ananiyasi waswike, "Mwene, nuvya ukufuma kuyanthu ayinji ivya munthu wino, uwuyipechi wuno umunthu wii wonona ku yanthu yako ayalungamane aya mu Yelusalemu. ¹⁴Ali namaka ukufuma ku nkhombe iyikalamba ukuti anyepe wensi kuno wino akwama pizina lyako." ¹⁵Kweni Leza watili kuli weliwe, "Fuma, amuno ichiwombelo chane, ukusenda izwi lyane payamitundu naya mwene nayana ya Isilayeli; ¹⁶muno ndimulanjizga muno angayimbila umulandu wi zina lyane, ¹⁷Alino Ananiyasi wapisile,

ngawinjile mung'anda . Ukumuyika amakasa , watile , " Wunji Sawuli, mwene Yesu, wino wakulolechile bpa musewo pano wizanga , wanthuma ukuti ulole nupya nukuti uzule numupasi umutiswe." ¹⁸Papokwene chinwi ngati amamba chaponyile ukufuma muminsyo yakwe Sawuli, nga watalike nupya ukulola , wanyamwike nga wawatizizwe; ¹⁹ nga walile nukuya namaka. Wikazile nayalondezi mu Damasikasi kumanda ayinji. ²⁰Papokwene wavwanzile vwake Yesu muma ng'anda yamapepo, ukuvwanga ukjuti umwanana wakwe Leza . ²¹Wonsi yano yamuvwile yazungwike nukuvwanga ukuti, " Sumunthu wino wonwine yalya aya mu Yelusalemu yano yamanga pi zina lino? Ayizile kuno ukuti awanyepe nukuwatwala kuli mwene umukalamba ." ²²Kweni Sawuli apano wizilasovya umutende aya Yuda yani yike waya namaka, nga wizile wawalanga mu Damasikasi pakuwalanjizga ukuti Yesu a Khilisitu. ²³Lino papita amanda ayinji , aya Yuda yizile yapangana ukuti yamukome . ²⁴Kweni vwizile vyamanyikwa kuli Sawuli. Yalolanga umupongwelo umusanya nu wusiku ukuti yamukome . ²⁵Kweni ayalondezi yakwe yizile yamusenda uwusiku nukumufumyizga paluwumba , nukumwisyizga mumuse. ²⁶Lino wiza ku Jelusalemu, Sawuli wezizge ukuya ponga nayalondezi , kweni wonsi yamutinanga , yasuwile ukuti nawe wali umulondezi. ²⁷Kweni Banabasi wamusenzile nukumutwala kuya Positoli, nga wawawuzizge vino Sawuli wamuweni Mwene pa nzila nga nukuti Mwene wavwanzile kuli weliwe , nga navino pa Damasikasi Sawuli wavwanzile nichikanga mwizina lyakwe Yesu. ²⁸Walinji nawo, ukwinjila nukufuma mu Yelusalemu. Wawwanganga nichikanga mwizina lyakwe Mwene Yesu ²⁹nukukanzikhana na ya Yuda yamu Gilesiyani ; kweni yezganga ukuti yamukome. ³⁰Kweni lino yawuza yamanya chakwe chi , yizile yamuleta ku Sizaliyani nukumutwala ku Tasasi. ³¹Apano , inyanda yamapepo muyudeya , Galileya namu Samaliya mwalinji umutende nga yazenzilwe ; nga, mukupita ninthete yakwe Mwene nukutemwa kwakwe mupasi umutiswe , ing'anda yamapepo yizile yakula mumphendwa. ³²Nomba kwizile kwaya ukuti , pano Peteli wayile muchigawo chonsi , wizile wiza payanthu yano yakatina Leza yano yikala mumusumba wakwe Ledda. ³⁴Kukukwene wazanyile umonsi wumwi wino wamwanga Ayeneyasi , wino walinji pa chitala chakwe imyaka yisano nayitatu, muno umwili wakwe wafwile ³³Peter watile kuli weliwe," Ayeneyasi, Yesu Khilisitu wakupozga. Nyamuka panga ichitala chako," nga psapokwene wanyamwike . ³⁵Apano wensi wino wikalsanga mu Layida namu Sharoni wamuweni umonsi nga yizile yamukonkha Mwene. ³⁶Nomba mu Joppa mwalinji umulondsezi wumwi wino walinji a Tabitta(chino chikusula ukuti " Dokasi"). Umwanachi wii wazuzile nimilimo yakwe iyisuma nivyakuwomba ivyaluse vino wawawombelanga ayapotwe. ³⁷Pizile piza munsita yiyo pano wizile walwala kukufwa; lino yamufula , yizile yamuyika pachipitu chapapela. ³⁸Kweni pakuti Lidiya walinji papipi pa Joppa , nga nalondezi yuvwile ukuti Peteli walinji kulyakwene, yatumile awonsi yayili kuli weliwe , ukumulondela weliwe, " Zanga kuli sweswe uwambula ukuzimba." ³⁹Peteli wanyamwike ngawapisile nawo. Lino wafika , yamufichizizge kuchipitu chapapela , nga nayafwilwe wonsi yimilile pali weliwe yakulila , ukumulanjizga inkhanzu na mimyenda vino Dokasi wasonyile pano wali nawo. ⁴⁰Peteli wizile waviyika vyonsi kunzi , wafukime , nukupepa ; alino, nukulola umuvimba , watile , "Tabitta, nyamuka ." Alino wizile wayula aminso yakwe , nganukumulolechesya Peteli wikazile . ⁴¹Peteli wamupile ikasa lyakwe nukumunyamusya mupela ; nga lino wapunda ayanthu yakwe Leza nayafwilwe , wizile wawalanjizga Tabitta umupuma kuli woliwo. ⁴²Chi chizile chamanyikwa paliponsi mu Joppa , nga nayanthu ayinji yasuwile muli Mwene . ⁴³Chizile chawombwa ukuti Peteli wikazile amanda ayinji mu Joppa numonsi wino akayamwa Simoni,

10

¹Nomba kwalinji umunthu wumwi mumusumba wakwe Sizaliya , izina wali a Kolineli , umukalamba wachipanga cha nkhondo ku Italiya . ²Walinji umunthu wakupepapepa wino wamutinanga Leza niwunvi lyakwe lyonsi , wawapanga imphiya izinji yano yalinji ayalanda , nukupepa kuli Leza papokwene . ³Paola lyakwe chisano nayanayi pawanda, walolanga ichilola umungeli wakwe Leza wukwiza kuli weliwe . Nga ayangeli yatili kuli weliwe , ⁴"Koneliyasi !" Koneliyasi wamulolechizge umungelo nga watetime sana nukuti," Ichani chi, mwene?" Ayangeli yatili kuliweliwe" Amapepo yako nivyawupi vyako kuyapotwe vyaya kupela ngati ivipepwe ivyakwizusya vyakwe Leza. ⁵Nomba tumini ayanthu ku musumba wakwe Joppa ukuti yakaleta umonsi wino yakamwama Simoni wino akayamwa Peteli. ⁶Akayikala na kaluka wamikwela wino akayamwa Simoni, wino ing'anda yakwe yili mumbali muli Yemba . ⁸Lino umungeli wino wavwanga kuli weliwe wapita, Koneliyasi wamile ayantchito yakwe , numukeya wenga pali yano yamuwombelanga. ⁷Koneliyasi wawawuzugze vyonsi vino vwawonvwilwe nukuwatwa ku Joppa . ⁹Uwanda wamutondo pa oola lyakwe mtanda(6) lino yali pawulendo lino yapalama kumusumba , Peteli wayile pang'anda pakupepa. ¹⁰Ngingzala yamulemlele nga walondanga chimwi ichakuti alye , kweni lino yakweleka ichakulya chimwi , wapilwe ichilolwa , ¹¹ngawaweni kupela kukuyulika nichiviya chimwi chikwika , chalinji ngati umwenda wukwiza pansu pamusili, chanzile pansu nimbali zgonsi zinayi. ¹²Muli cholicho mwali ivinyama vyonsi ivyamakulu yanayi nivinthu vino vikasela pamusili nivyunyi vyamupela. ¹³Apani izwi lyavyanzile kuli weliwe : " Katuka , Peteli, koma nukulya ." ¹⁴Kweni Peteli watili, " Savivyo, mwene; pakuti insitela indye ichinthu chino chakombela nichambula ukuswepa." ¹⁵Apano izwi lyizile kuliweliwe kakwe chili," Chino Leza wachipanga ukya ichiswepe atatinwachama ukuti chakombela ." ¹⁶Chichachitike katatu; alino ichiviya chasenzilwe ukuya kumawingo. ¹⁷Nomba lino Peteli wavulungana ni chilolwa chino wachiweni na chinochingasula , chenjelini ayanthu yano Koneliyasi wawatumile yimilile pa mupongolo, lino yawuzichisya inzila yakung'anda . ¹⁸Yapuzile nukuwuzichisya nanthi Simoni wino wamwanga ukuti Peteli , wikalanga kulyanye. ¹⁹Lino Peteli achili akwelenganya ivyachilola , Umuzimu watili kuliweliwe," chenjela , ayanthu yatatu yakukulonda . ²⁰Katuka yanga pansu upite nawo. Utalangukula upite nawo, amuno anene mbatumile ." ²¹Apano Peteli wayile pansu kuyanthu watili, " Anene ne munthu mukulonda . Ichani chino mwiza ?"²²Yatili, " Umukalamba wamakeya izina lyakwe Koneliyasi umunthju umutele nupya

wenga wino akamutina Leza , nupya akavwangwa uwusuma mumisumba yonsi iyayayuda , wawuzizwe numupasi uwutiswe wakwe Leza wukukwama ukuti uye kung'anda yakwe, nga wuvwanga izwi ukufuma kuli wewe ." ²³Nga Peteli wawamile ukuti yinjile nukwikala nawe. Akatondo kakwe wanyamwike nukupita nawo, nayato yakwe yamwi yizile ukufuma ku Joppa alinji nawe ponga.²⁴Kum utondo kwakwe yazile ku Sizaliya . Koneliyasi wawalindililanga woliwo; wamile ponga ayalupwa nayamu yakwe ayapapipi.²⁵Yizile insita pano Peteli winjile , Koneliyasi wakomenkhine nawe nga waponyile pansu ukti amupepele . ²⁶Kweni Peteli wamwawwizge ukumukatusya , avwanga , " yimila ! nani ne munthu."²⁷Pano Peteli wawwanganga nawe, wayile mukasi nukuzana ayanthu ayinji yakongine ponga. ²⁸Wavwanzile kuliwoliwo, " mwemwe mwenga mumanyile ukuti sisunde ukuti ayayuda akongane ponga ukumupitila wumwi ukufuma kungsi yuze. Kwene Leza walolesya ukuti nthayama umunthu we umukombe pamwi umukandamane. ²⁹Achino nenizile ukwambula ukususya , , pano yanthumile . Nomba nkukuwuzichisya watumile kulinene."³³Koneliyasi watile, "Amanda yanayi yano yasila mu oola lii, napepanga pama oola yasano nayanayi mung'anda; nukulola umunthu ayimilile pali nene muvivwalo ivitiswe. ³¹Watile, 'Koneliyasi, amapepo yako yuvwika kuli Leza , nivyawupi kuyalanda vwamwizusya Leza vwakwe wewe. ³²Nomba tumini wumwi ku Joppa , mukamwame Simoni wino akayamwa Peteli . Akwikala munyanda yakwe kaluka wamikwela wino a Simon, mumbali muli yemba . ' ³⁰Papokwene nawatumile. Mweyawila pakuti mwiza. Nomba tuli pano swensi paminso yakwe Leza ukuti tuvwe chilichonsi chino Leza akunenyile. "³⁴apano Peteli wayuzile umulomo wakwe nukuti, " Ichumi, nkhusimichila ukuti Leza asisya nawumwi . ³⁵Ngalino, mumusumba wonsi aliwensi wino akatina weliwe nukuwomba ichilungamane uwakuzumizgika kuli weliwe.³⁶Mumanyile ilandwe lino watumile ku yanthun ya ku Izilayeli , pano walanzile izwi ilisuma ukupitila muli Yesu wino Leza wakwe wonsi ³⁷--mwemwe mwenga mwamanya vino vwawonvwilwe, vino vwachitike mu Yudeya, Ukutalichila mu Galileya, lino uwatizgo wapita wuno Yohani watasile ; ³⁸ivwakuchita ukuyana na Yesu wa Nazaleti, muno Leza wamusoziyee nukumupaka numuzimu mutiswe na maka . Wayile nukupanaga ivisuma kukupozga yalya yano yalemilwe na chiwa, muno Leza walinji nawe. ³⁹Sweyakamboni yakwe vyonsi vino Yesu wawonvile, kwili konsi mumusumba wawa Yuda numu Jelusalemu. Yamukomile pakumusamika pamuti, ⁴⁰kweni Leza wamuzgusizge nupya pawanda wakwe chitatu nukupanjisya ukuti aloleke, ⁴¹sakuliwensi, kweni kuli yakamboni yano yasozilwe na Leza -- pali sweswe swevano twalyanga nukulya nawe lino wazguka kuyafwe.⁴²Watuzumilizizge sweswe ukuvwanga izwi kuwanthu nukukumilizya ukuti wino awuno wasolwa na Leza ukuya akapingula uwawumi naya fwe. ⁴³Akuliweliwe kuno zgonsi inchimi zikayichila uwukamboni, ukuti wensi wino akusuwila muli weliwe alipochelela ulutetelo lwa maluyembu mwizina lwakwe."⁴⁴Lino Peteli achili akuvwanga ivinthu vii , umupasi uwutiswe waponyile pali wonsi yano yuvwichisya izwi yakwe. ⁴⁵Ayanthu yano yali kwiwumba lyayaputulwe ayasuwile- nawonsi yano yizile na Peteli-m yazungwike , umulandu wachawupi chakwe mupasi mutiswe wino wutilwe pa yanthu ya kunzi.⁴⁶Muno wuvwile ayanthu yakunzi yakuvwanga mumuvwanga wuze kumutumphula Leza . Ngalino Peteli waswike, " ⁴⁷Alipo wino angafisa amanzi ukuti yatawatizwa, ayanthu yano yapochelela mupasimumutiswe ngati muno naswe?" ⁴⁸Ngapano wawanenyile ukuti yawatizwa umwizina lyakwe Yesu Khilisu. Ngalino yamulenzile ukuti ayikale nawo amanda ayinji.

11

¹Nomba ayapositoli nayato yano yali mu Yudeya yuvwile ukuti ayamitundu nawo yapochelela izwi lyakwe Leza. ²Lino Peteli wwiza klu Yelusalemu, yano yali ataputulwe yamuvwanzile; ³Ayati, " wakongine ponga nayawula ukuputulwa nukulya nawo ponga !"⁴Kwene Peteli watalike ukuwalondolwela muno vyayelile ,aati, " ⁵Nenkhupepa mumusumba wa Jopa , nganenalola ichisunjilo chavinthu chikwika pansu, ngati ichimwenda chalechezwa ukufuma kupela mfyoti izinayi. Chichile kuli nene. ⁶Nachiweni nukuchelenganya . Naweni ivinyama ivyamakulu yanayi nivyamunsi , ivinyama vyamumphanga , ivinyama vyamupela . ⁷Nganuvwile amazwi ayati kili nene, 'katuka , Peteli; koma nukulya ! ⁸Natile, ' nsumolimo Leza ; payaya chino chitapepwa pamwi ichiyipe chino chinjila mumulomo wane. ' ⁹Kwene amazwi yuvwike ukufuma mwiwulu, 'Chino Leza wachgiswefya , utati wachama ukuya ichiyipe ; ' ¹⁰Vii vyachitike katatu, apano vwonsi vwasenzilwe nupya ukuya kwiwulu."¹¹Lemasya , papokwene pali palinji ayanthu yatatu yano yimilile mung'anda muno twalinji;yatumilwe ukufuma kuli Kayisale ukwiza kuli nene. ¹²Umuzimu wandamwile ukuti imphite nawo , kweni nthati mphusane nawo . Ayalumendo ayasano nawenga ya twayile nawo mung'anda ya munthu wilya. ¹³Watunenyile muno walotile ayangelo yimilile mung'anda yakwe nukuti, ' tuma ayanthu ku Joppa nukuti mukaleta Simon wino akayamwa Peteli. ¹⁴Amayiza avwange ilandwe kuli mwemwe lino limawapususya na wonsi yano mwikala nawo mung'anda zinu."¹⁵Lino natalika ukuvwanga kuliwoliwo , umupasi wizile pali woliwo ndi vino chali kulisweswe panthandiko . ¹⁶Nizwike izwi Lyakwe Leza , muno wawwanjile ukuti , ' Umulimo Yohane wawatizizwe namanzi ; kwe ulawatizwa numupasi uwutisye."¹⁷Kweni nanthi Leza wawapile ichawupi chakuyana naswe lino twasuwalila muli leza Yesu khilisu, nalinji neweni, ukuti mususye Leza ?" ¹⁸Lino yuvwa ivinthu vino , yataswike nachimwi kweni yamulumbwile Leza nukuti, "Apano Leza wapiliwula imyanzo yawanthu ayamitundu kwene"¹⁹Nomba kuli wonsi yano yasalangine pamulandu uwakumuchuzga Sitefano vizile vyuvwika konsi na ku Fonishani, Sayipulasi, na ku Antiyochi, ukulumbilila kuyayuda yatupu. ²⁰Kweni yamwi pali woliwo , Ayanthu yakufuma ku Sayipulasi naku Sayilini , yizile ku Antiyochi yavwanzile bnupya kuya Giliki, ukuwawuzga amazwi ayasuma yakwe Leza Yesu . ²¹Ikasa lyakwe mwene lyali nawo; ayavule yasuwile nukuwelela kuli Leza.²²Ilandwe lyakwe woliwo lyuvwike mumakutwi yang'anda yamapepo mujelusalemu, nga yatumile Banabasi ukuya ku Antiyochi. ²³Lino wiza nukulola uwila wakwe Leza, wakunzile nukuwakomya ukuti yaye na Leza numwenzu wawo wonsi. ²⁴Pakuti walinji umunthu umuzima nukuzulililwa nupasi

wakwe Leza nulusuwilo. nganayanthu yonjizwe kuli Leza .²⁵Banabasi lyeni wayile ku Tasasi pakumulonda Sawuli. ²⁶Lino wamuzana , wizile nawe ku Antiyoki. Chizile chaya ichakuti umwaka wonsi yawunganananga ponga nayakapepa nukusambilizga ayanthu ayinji. Ayalondezi pakutalika yamwanga ayakhilisi yamu Antioch.²⁷Nomba mumanda ya inchimi zimwi zyzile ukufuma mu Yelusalemu ukuya ku Anthiyochi. ²⁸Wenga muli woliwo Agabasi umwizina , wililile nukulolwa numupasi ukuti kumaya inzala munzi yonsi. Vii vyawonvwilwe munsita yakwe Kulodiyasi. ²⁹Nomba ayalondezi, muno wonso yamanyile , yelenginye ukuwawwilizga ayato yawo Yudeya. ³⁰Yawonvile chi; yatumile imphiya kuyakalamba ukupitila mumakasa yakwe Banabasi na Sawuli.

12

¹Nomba pansita yilya Herodi imfumu yayisile amakasa pali yamwi yano yalinji ayakumang'anda ya mapepo ukuti awayimve . ²Wamukomile Yakobe umuto wakwe Yohani nichimayi. ³Lino walola chi chizile chawasechelesya aya Yuda , wizile wapitilizga ukumunyepa na Peteli. Yalinji amanda yamukate wuno suwusuwilwe ⁴Lino wamunyepa , wizile wamuyika mung'anda yaminyololo, wizile wamuyika ukuti amawungwe yanayi ayawakeya ukuti ayano yamulolelela; walindililanga ukuti amutwale kuyanthu nanthi pasaka wapita. ⁵Apano Peteli yizile yamuyika mung'anda yaminyololo , kweni amapepo yizile yawombwa uwumolimo kuli Leza na yalya aya mung'anda yakwe Leza . ⁶Uwusiku lino Herodi achili pakumutwala pakumwezga , Peteli walalanga pakasi pa yakeya yayili , yamunye file nayacheni yayili, pano yakalola yano yikalanga pamulyango yalolechesyanga panyanda yaminyololo. ⁷Lemasyini , umungeli wakwe mwene wizile wawalolechela , nga nukuswepa kwizile kwaloleka mu ng'anda yaminyololo. Kwizile kwamuma Peteli nukumukatusya nukuti , " Nyamuka zuwa , " nga nayacheni yizile yaponi ukufuma mumakasa yakwe . ⁸Umungeli watile kuli weliwe , " Zwala ivizwalo nindyato zgako . " Nga Peteli wachisile vivyokwene. Umungeli watili kuli weliwe , " Zwala umukanjo wako nukunkhonkha . " ⁹Nomba Peteli wakonsile umungeli nukufuma ukunzi . Atamanyile ukuti vino umungeli wachitanga vwalinji ivyamolimo. Welenganyanga ukuti walolanga ivakunkholelo . ¹⁰Lino yachila kalolechesya wakutalika nawakwe chili yizile pamupongwelo wachela wuno wayanga kumusumba ; wizile wayulika wonga . Yizile yafuma nukwichilila kwisika , nga numungeli wizile wamusya palya kwene. ¹¹Lino Peteli wiluka , watile , " Nomba umolimo namanya ukuti Mwene wamutuma nadi umungeli wakwe nukumphusya kumakasa yakwe Herod, nakuli vyonsi vino ayuda yeyakulindilila . " ¹²Lino wamanya chii, wizile waya kung'anda yakwe Mele nyina wakwe Yohani, winonupya a Maliko , pano ayanthu ayinji yawungine nga yapepenga . ¹³Lino wakong'onsya pamulyango uwa pamupongwelo, uwantchito umwanachi Roda wizile pakwasukwa . ¹⁴Lino wamanya amazwi yakwe Peteli, nukukunda wizile wapotwa pakuyula ichisasa ; mmalo mwakwe , wizile akutuka ukuya ; wizile wawwanga ukuti Peteli ayimilile pamulyango . ¹⁵Apano yatili kuli weliwe , " we chipuwa " Kweni weni wasimichizganga ukuti avino chali. Yatili, " Umungeli wakwe. " ¹⁶Kweni Peteli wachilinji akukong'onsya , ngalino yayula ichisasa, yamuweni nga yazungwike . ¹⁷Peteli wizile wawanena nikasa ukuti yamyalale, nga wizile wawawuzga muno Leza wamufumizizge munyanda yaminyololo. Watili, " Mukamunene Yakobe nayawuze . " Wizile wafumapo nukuya kuwuyo wuze. ¹⁸Nomba lino kwacha , kutalinji ichakupiuvya nachimwi paya keya pali chino chachitike kuli Peteli . ¹⁹Lino Herod wamulonda ukwambula ukumuzana , wizile wawawuzichisya yakalolechesya nga wizile wati yakomwe. Wizile wichilila kukfuma ku Yudeya ukuya ku Sizaliya nukwikala kukukwene. ²⁰Nomba Herod wasosile sana nyanthu yamu Taya namu Sidon. Yayile kuli weliwe nichakuwomba chonga . Lino yamupepeka Bulasitasi, uwakuyavwilizga imfumu , ukwawwa woliwo , yalenganga umutende umulandu yapochelanga ichakulya ukufuma kuni ya mfumu. ²¹Lino kwacha Herodi weliwe munkhanzu zgakwe ayikazile pachilimba ; waveanzile kuli woliwo . ²²Ayanthu yizile yapunda , " Ya amazwi yakwe ka leza , saya munthu! " ²³Papokwene umungeli wakwe Mwene wizile wamuma , umulanda atamutumphwile Leza; wizile walika ninzokanda nukufwa. ²⁴Kweni izwi lyakwe Leza lyizile lyakwela nukuvula. ²⁵Nomba lino Banabasi na Sawuli yamalizga chino yalondanga , yizile yawela ukufuma ku Yelusalemu, yizile ponga na Yohani wino nupya a Maliko.

13

¹Nomba mung'anda yamapepo mu Antiyoki, mwalinji ayantchimi yamwi naya sambilizi. Yalinji a Banabasi, Simiyoni (wino akayamwa Nayija), Lusiyasi uwa ku Sayilini, Maniyani(umuto wakwiza sile wakwe Herodi) na Sawuli. ²Lino yakumupepa Mwene nukufunga , umupasi mutiswe watile , " Lekanyini vyakwe Banabasi na Sawuli, ukuti yawombe intchito yino mbamile . " ³Lino yafunga , nukupepa, nukuyika amakasa pa wonsi ya , yizile yawafumya penepo. ⁴Nga Banabasi na Sawuli yamuzumilizizge mupasi mutiswe nukuya kwisika ku Silusiya ; ukufuma palya yapisile pa manzi ukuya pa island yakwe Sayipulasi. ⁵Lino yali mumusumba wakwe Salamisi, yizile yalumbilila izwi lyakwe Leza mumang'anda yamapepo aya wa Yuda . Nupya yalinji na Yohani Maliko uwakuyavwa. ⁶Lino yapita pa Ayilandi mpaka ku Pafosi, yizile yamuzana wumwi uwamaye, intchimi yimwi iyawufi iyiyuda , yino izina lyakwe lyali Ba Yesu. ⁷Uwamayele wino wino wali nulusuwilo sana wali ponga na Sergius Paulus, wino wali uwamano sana. Umunthun wino wizile wamunyepa Barnabas na Saul, umulandu walondanga awuvwe amazwi yakwe Leza. ⁸Kweni Elymas" Uwamayele"(amuno izina lyakwe likasandululwa) wizile wawasusya; wizile wezga ukumufumya umusuwalilwa wilya kuwumolimo. ⁹Kweni Saul, wino akayamwa kapyo ukuti Paul, umuzule numupasi, wizile wamulolechesya sana ¹⁰nukuvwanga ukuti, " Mweyana yakwe satana, mwazula nuwuyipe . Mwe yalwani yawanthu wonsi ayalungamane . Mutalitelu mulekepo ukunyonganya inzila iyololoke yakwe Mwendu, mulileka? " ¹¹Nomba lolini, ikasa lyakwe mwene lili pali mwemwe , nga muyaya mwe yanthonkho . Mutalilola ilanzi pakansita kanono. " Papokwene ifwinzi yaponyile ;

watalike ukupitana ukuwuzga ayanthu ukuti yamule ikasa nga yamulanga ukwakuti apite. ¹²Lino ayanthu yalola vino vyachitike, wasuwile, muno wazungwike umulanda wa visambilizgo vyakwe Mwene. ¹³Nomba Paul nayawuze yizile yapita pali yemba ukufuma ku Paphos nga yizile ku Perga mu Pamphylia. Kweni Yohani wizile wafumapo nukupyanila ku Yelusalem. ¹⁴Paul nayawuze yapisile ukufuma ku Perga nga yizile ku Antioch wa Pisidia. Kuku yayile umunyanda iyikalamba iyamapepo wanda wa Sabata nukwikalamumukwene. ¹⁵Lino yawazga amasunde nga ayanchimi, ayakoleleli yang'anda yamapepo yizile yawatumila amazwi, ukuti, " Yanji, nanthi muli namazwi yamwi ayakukomya ayanthu pano, vvangini." ¹⁶Apano Paul wimilile nukuvwanjila amakasa yakwe; watili, " Mweyanthu yaku Israel namwemwe mweyanthu mukalumbula Leza, Wuvwini. ¹⁷Leza wayanthu yano yasoze tata nga yapanjise ukuti ayanthu yavule sana pano yikalanga umunsi ya Iguputo, nga nikasa lyakwe lilimupela wizile wawafumya mwenemo. ¹⁸Pamyaka yisano wikazile nawo mumphanga. ¹⁹Lino wonona insi zisano nazili umunsi ya Canaan, wawapile ayanthu yitu insi yawo ukuti yapyane. ²⁰Vyonsi vino vyachitike pamyaka 450. Lino vyonsi vino vyachitwa, Leza wawapile uwulonzi mphaka pali Samuel inchimi. ²¹Apano ayanthu yizile yawuzichisya vyakwe mwene, nga Leza wawapile Saul uwa ku Kishi, umunsi uwakuluko lyakwe Benjamin, ukuti aye amwene pamyaka amakumi yasano. ²²Lino Leza wamufumya pawumwene, wizile wanyamusya David ukuti aye amwene wawo. Pali apali David pano Leza watile, Namuza David umwana wakwe Jesse ukuti aye umunsi pamwenzu wane, wino akachita chonsi chino nalonda ukuti awombe. ²³Ukufuma kuli yakuku yamunsi wino Leza wawaletile aya Israel umupususyi, Yesu, ngati muno walayizize. ²⁴Lino Yesu atani afike, Yohani wawanzile ivyaluwatizgo lyakulapa kuyanthu wonsi aya mu Israel. ²⁵Lino Yohani akumalizga inchito yakwe, watile, ' Mukwelenganya ukuti neweni? Sanene. Kweni wuvwini, wumwi akwiza nanthi napita, wino insapato zgakwe nange musapule. ²⁶Yanji, ayana yamuluko lyakwe Abraham, nayano muli nawo yano yakatina Leza, vili kuli sweswe ukuti izwi lya kupusuka ku lyapita. ²⁷Muno yano yakayikala mu Yelusalemu, nayakoleleli yawo, yatamumanyile, ngayakwaniliszize nukuti ivya nchimi zino zikawelengwa pali Sabata wensi ukumukana weliwe. ²⁸Nanthi wuli yatazanyile ichifukwa nachimwi ukuti akomwe, yamukolowozizize Pilate ukuti amukome. ²⁹Lino yamala vyonsi vino vyawatikwe vyakwe weliwe, yamwisizize pansu ukufuma mumuti nukumuyika umwilalo. ³⁰Kweni Leza wamuzyusizize ukufuma kuyafwe. ³¹Walolike kumanda ayinji nayano yizile nawe ukufuma ku Glileya ukuya ku Yelusalemu. Ayanthu yano ayakaboni yakwe ukuyanthu. ³²Achino tukuwawuzya ilandwe lisuma ukuti chino Leza walayizize kuli ya tata yitu. ³³wakwanilisa kuli sweswe, kuyanawo, ukukatusya Yesu. Muno chawalikwa muli Masalimo wakwe chili: 'Wemwanane, ilelo naya ne Tata wako.' ³⁴Umulandu wakuti wamukatusizize kuyafwe ukuti umwili wakwe wutalitela wuwole, Leza avyanzile umunzila yino: ' Ndiwapa umutiswe nga nuwupolelelwe uwachendi wuno walayizwe kuli David. ³⁵Achino akuvwanga nupya numa Salimo yawuze, Mutalimuzumilizya umutiswe winu ukuti alole ukuwola. ³⁶Muno nanthi David wasunga ivyakulonda vyakwe Leza munkhulo yakwe, wizile wakasula; wizile wakolelelwa na tata wakwe nga numwili wakwe wamanyile ukuwola. ³⁷Kweni wino Leza wamukatusizize atamanyilepo ukuwola. ³⁸Achino lekini chimanyikwe kuli mwemwe, yanji, ukuti mumunthu wino chavyangwa ichalutetelo lwawononyi. ³⁹Muli weliwe wensi wino akusuwila akumanyikwa nivinthu vyonsi vino isunde lyakwe Moses litande liwamanye. ⁴⁰Apano chenjelini ukuti ivinthu vino inchimi zgavwanga vitakuchita kuli mwemwe: ' ⁴¹Lolini, mweyakasula, nupya muye ninsonyi nupa muchule; Muno nkhuwomba inchito mumanda yinu, inchito yino mutalitela musuwile, napano wumwi angawanena. ⁴²Lino Paul na Banarnabas wafuma penepo, ayanthu yawalenzile ukuti yangize yavwange amanzi yakwene umulungu wuno wukwiza. ⁴³Kweni lino ulukomano lwamung'anda iyikalamba iyamapepo lwasila, ayayuda ayinji, nayanji yano yasuwile yamukonsile Paul na Barnabasi, yano yavwanganga, nukuti yawalenzile ukuti yapitilizize mulukundo lwakwe Leza. ⁴⁴Pa wakukonkha uwasabata, umusumba wonsi wakongine ponga ukuti yuvwe izwi lyakwe Mwene. ⁴⁵Lino ayayuda yalola iwumba, yizile yaya nijelasi nukuvwanga uwuyi palivino vyavwanzilwe na Paul nukumutuka. ⁴⁶Kweni Paul na Barnabas yavwanzile namaka sana nga yatile, " Chalinji ningo ukuti izwi lyakwe Leza livwangwe kuli mwemwe tasi. Ukuwalola mwemwe lifumyini ukufuma kuli mwemwe nukuyilola mwenga ngati mutenile uwumi wamuyayaya, lolini, tumaya kapyia kuyamitundu. ⁴⁷Muno achino Mwene atuwuzizize, ukuti, nawayika ngati ulukozgo lwayamitundu, ukuti mulete umutende kuni iyapansi. ⁴⁸Pano ayakunzi yuvya chino, yakunzile nupya yakwezizize izwi lyakwe Mwene. Pano ayinji yano yasolwanga ukuya kuwumi wamuyayaya yasuwile. ⁴⁹Izwi lyakwe Mwene lyizile lyuvwika ponsiponsi. ⁵⁰Kweni a Yuda yizile yawavulunganya ayanachi yano yakayipa nawonsi yamumusumba. Yizile yavulunganya ulupampho lyakwe Paul na Barnabas nukuwafumya munsi yawo. ⁵¹Kweni Paul na Barnabas yizile yakuntha ulutukumbu ukufuma kuli woliwo. Apano yayile mumusumba wakwe Iconium. ⁵²Ayalondezi yazuzile nulukundo numupasi uwutiswe.

14

¹Chizile chaya ukuti mu Iconium ukuti Paul na Barnabas yinjile ponga mu ng'anda ikalamba iyamapepo iya Yuda nukuvwanga ukuti iwumba lyonsi ilya wa Yuda naya Giliki yasuwile. ²Kweni aya Yuda yano yatuvwilanga yizile yavulunganya amelengwi ya yakunzi nukuti yizile yaya ayakali sana kuyawuze yalya. ³Apano yikazile kukukwene insita iyitali, ukuvwanga namaka yakwe Leza, lino akulanjizga uwukaboni uwa nkhumbe zgakwe. Wachitanga vino nivilanjizgo niwvakuzungusya vino vimachita na Paul na Barnabas. ⁴Kweni ayanthu ya mumusumba wulya yapawunkhine; yali yalinji na Yuda, namwi naya Positoli. ⁵Ponga ayakunzi naya Yuda (nayakoleleli yawo) yizile yezga ukuti yawayinve nukuti yawume namawe, ⁶kweni lino yamanya chino, yizile yaya ku Lycaonian imisumba ya Lyatra na Derbe nga nuwuyo wakuliwilizga, ⁷kuno yizile yapitilizga ukutanda izwi ilisumba. ⁸Mu Lystra umunthu wumwi wikazile, uwambula amaka mumakulu yakwe, ukulemala ukwakufuma munda yakwe nyina, wino atatela apitepo. ⁹Umunthu

wino wuwile Paul akuvwanga. Paul wamulolechesizge sana nukulola ukuti wali nulusuwilo ukuti angaya ningo. ¹⁰Apano wavwanzile kuli weliwe nukupunda " Nyamuka namakulu yako." Apano umunthu wilya wavwinthwike umupela nga nukupitanapitana. ¹¹Lino iwumba lyalola vino Paul wawomvile , yizile yapunda , nukuvwanga umuvyili vya mu Lycaonia, " Twaleza twika kuli sweswe mumilolechela ya munthu." ¹²Yizile yamwama Barnabas" Zeus," nga na Paul "Hermes," umulandu awino wavwanganga sana . ¹³Umukalamba wamapepo ku Zeus, vino inyanda yakwe iyamapepo yalinji kuni kwa musumba , walesile ing'ombe zgangolo nukuzinyepelela pa mupongweni; weliwe niwumba yalondanga ukuti yatwale imphutile. ¹⁴Kweni lino ayapositoli, Barnabas na Paul, yachuvwa, yizile yalepula ivizwalo vyawo nga zuwazuwa nukufuma umwiwumba , ukulosya sana , " ¹⁵Mweyanthu ichani chino mukuchita vino ? Naswe sweyanthu, chilichonga namwemwe. Tukuvwanga ivya lizwi lisuma kuli mwemwe, ukuwanena ukuti mufume kuvyawula ntchiti vino ukuti muye kuli Leza wawumi, vino wapanzile kupela , insi, yemba , navwonsi vino vili mwenemo. ¹⁶Munkhulo yakali , wazumilizganga insi zgonsi ukuti yapita umunzila zgawo. ¹⁷Kweni naponye, atayisile uwawula kaboni, muli chino wachitanga ningo nga wawapanga nimvukla ukufuma kupela ninsita iyisuma, ukuzuzga imenzo yinu nivyakulya nulukundo." ¹⁸Namazwi yakwene, Paul na Barnabas yizile yalilesya iwumba ukuti lyatwala imphutile kuli woliwo . ¹⁹Kweni aya Yuda ukufuma ku Antioch naku Iconium yizile nukunyengelela iwumba . Yizile yamuvwintha Paul namawe nukumifumya mwenemo mumusumba , Yelengenyanga ukuti afwile . ²⁰Pano ayalondezi yimilile ukumuliwilizga , wakatwike nukwinjila mumusumba . Kumutondo, wayile ku Derbe na Barnabas. ²¹Lino yakosola izwi lisuma mumusumba wulya nukupanga ayalondezi ayinji, yapyanile ku Lystra, nukuya ku Iconium, nga nuku Antioch. ²²Yapitilizge ukukomya imyenzo yawalondezi nukuwakomya ukuti yapilizge mulusuwilo , nukuti yatile, Tifwile tukinjile kuwumwene wakwe Leza muwuchuzi uvule." ²³Lino yasola ayakalamba yawo mung'anda yonsi iyamapepo, nukupepa uwambula ukulya , yizile yawayika mumakasa yakwe Mwene, muli vino yasuwile . ²⁴Apano yizile yapita mu Pisidia nukwiza mu Pamphylia. ²⁵Lino yavwanga izwi mu Perga , yizile yika ukuya Attalia. ²⁶Kuno yizile yapita pali yemba ukuya ku Antioch, kuno yayisile ulusuwilo umunkhumbu yakwe Leza uku ntchito yino nomba yamala. ²⁷Lino yafika mu Antioch nga yakonganike yakapepa, yavwanzile vyonsi vino Leza wachita nawoliwo, nga namuno wayulila umulya walusuwilo kuyakunzi. ²⁸Yizile yikalala insita inthali nayalondezi.

15

¹Awonso yamwi yafumile ukufuma ku Yudeya ukuya ku Anthiyoki nga yasambilizizge ayawuze, ukuti, " Nanthi mutaputulwa ukuyana nuwikazi wakwe Mozesi, mutange mupusuke." ²Vii vyalesile Pauli na Banabasi ukukanzinkhana nukususyana nawo. Nomba Pawuli na Banabasi , nayawuze yamwi ukufuma muli woliwo , yizile yasolwa ukuya ku Jelusalemu ukuyakomenkhana naya Positoli nayakalamba piwuzgo lili. ³Apano , yatumwanga ni ng'anda yamapepo, yapisile monsi mwili mu Fonisiya na Samaliya nukupunda ukusantha kwa yamitundu. Yalesile ulusechelo ulukalamba sana kuyawuze wonsi. ⁴Lino yiza mu Yelusalemu , yapochelilwe ni ng'anda ya mapepo naya Positole nayakalamba , nukuvwanga vwonzi vino Leza wawonvile nawo. ⁵Kweni awonsi yamwi yano yasuwile , yano yalinji ayiwumba lya ma Falisayi, yimilile nukuti, " Chikulondwa ukuti yapiutulwe nukuwawuzga ukuti yasunge isunde lyakwe Moses ." ⁶Apano aya Positoli nayakalamba yawungine ponga ukuti yachivwange chakwe chi . ⁷Lino yakanzinkhana sana, Peteli wanyamwike nukuti kuli woliwo, " Yanji , mumanyile ukuti ichizima likwene Leza wasozile yamwi muli mwemwe , ukuti numulomo ayamitundu yuvwe izwi lisuma lyakwe Leza , nukusuwila . ⁸Leza , vino wamanya imyenzo , wasimichizga kuli woliwo pakuwapa umupasi umutiswe, ngati vino wawonvile kuli sweswe. ⁹Atalekinyepo pali sweswe nawoliwo, lino yaswefya imyenzo yawo nulusuwilo. ¹⁰Nomba ichani chino mukumwezga Leza, ukuti muyike ijoko munsingo iyamulondezi vino tata witu nangu sweswe tutange tuzwale ? ¹¹Kweni tukusuwila ukuti tulupususwa nuluse lwakwe Mwene Yesu, ngati chalinji kuli woliwo." ¹²Iwumba lyonsi lyamyalile pano yuvwichisyanga kuli Banabasi na Pawuli akuvwanga ivyavizungusyo vino Leza awonvile kuya Mitundu ukupitila muli woliwo. ¹³Lino yaleka ukuvwanga , Yakobe waswike , nukuti , " yanji wuwini kuli nene. ¹⁴Simon wambuzga vino Leza umwalukundo wawavwizge ayamitundu ukuti yasende kuliwoliwo umunthu umwizina lyakwe. ¹⁵Amazwi ya nchimi yakulemelelana na chikwene, ngati muno yawalikwe, ¹⁶Pano vino vinthu, nimaviwelezya, nu kuzenga nupya insaka yakwe Dadid,yino yaponyile pans; nimanozya nu kunyosezya ivipompa nupya. ¹⁷Mwakuti yano yikalanga mukasi muyanthu yamulonde Leza, palipamwi na wonsi a mitundu yano yaliwama mwizina lyane. ¹⁸Vii avino Mwene akutaka, vino wawomba ivinthu vino kuti vimanyikwe kutalichitakali. ¹⁹Achino, napingula ukuti tutati twawa chuza yawa ya mitutundu yano yanyochela kuli leza. ²⁰Kweni tumawalembela ukuti yikale ukutali kuvino vingawawombezya ku vikozyo, kufuma kuwuchende, nufuma kunyama ya vitekwa yavinyonga nu kuwazi . ²¹Pakuti Moses yamulandanga mu musumba wuli wonsi kufuma ku inkulo inkhali. ²²Apano chalolike ichisuma ku aya positoli na ayakalamba, ni chalichi chonsi, pa kumusola Yudas vino yamwamile Barabasi, na Sailas, zimo zyalinji inthunguluzi zya yakamu, nu kuwatuma ku Antioch na Paul na Banabas, ²³Kulemba kapitila mumakasa yawo, ""kufuma kuyapositoli na yakalamba, ayakamu yinu, kuyamitundu ayakamu ku Antioch, Syna, na Cilicia: Twawalamuka:" ²⁴Pa mulandu tuvwa ukuti yamwi awonsi yafuma kunzi muli sweswe kwawula kupelwa insambo kufuma kuli sweswe, nupya yawavulunganya mwemwe na mazwi yamo yasosizye imyenzo yinu, ²⁵Chalolike ichisuma kuli sweswe, yano twalinji nu kwelenganya ponga, pa kusola awonsi nuku watuma kuli mwemwe nayakundwe yitu Balinaba na Paul, ²⁶Ayanthu yawo yajinville imyenzo yawo kwizina lya Mwene Yesu Krisitu. ²⁷Nomba twamutuma Yuda na Silas yano yalilanda kuli mwemwe ivinthu vilivimwi mu muvwango yawo. ²⁸Pakuti chalolike ichisuma ku mupasi umutiswe na kuli sweswe, ukuti tuleke kuyika pali mwemwe katundu umunyome, pambali pavinthu

vyakulondiwa,"²⁹ Ukuti funtuka kuvinthu vino yakatwala kuli ya leza ngoza, uwazi, uvunthu vino yakuvinyonga, na ku uzelele. Ndi mukuyisunga mweyenecho ku vinthu vino chimaya ningo na mwemwe kulayana.³⁰ Apano, lino yawafumya, yayile pansi ku Anthioch; iyo yawunganika iwuvi palipamwi, yatwazile kalata. ³¹Lino yamuwelenga, yasechelile sana pa mulandu uwa kuwajinvyi. ³²Yudasi na silas, panga ninchimi, yawajinvyize yano ayakamu na mazwi ayinji nu kuwapela amaka. ³³Lyo yikala nawo amanda yinji kulya, yawatumile mumutende kufuma ku yakamu nukuya kuli yawo yawatumile woliwo. ³⁴Kweni chalolike ichisuma ukuti Silasi asyale kulyanye. ³⁵Kweni Pawuli na Barnabasi yikazile mu Anthiyoki, ukusambilizga nukulumbilila (nayamwi ayinji) izwi lyakwe Leza . ³⁶Lyopapita amanda yamwi Pawuli wavwanzile kuli Banabasi , " zanzi tuwelele nomba nukuyalola ayanji yamwi mumusumba wonsi muno twalumbilile izwi lyakwe Leza , nukuyalola ukuti yali wuli . " ³⁷Banabasi walondanga ukuti yamusende na Joni wino wamwanga Maliko ³⁸.Kweni Pawuli welenginye ukuti chitalinji ichisuma ukuti yamusende Maliko, wino wawasile ku Pamfeliya nga ayayile apatali nawo muntchito.³⁹Apano pizile paya ukunthawuvwana ukukulu sana , nukuti yizile yapawunkhana , nga Banabasi wamusenzile Maliko nukupita nawe mumanzi ukuya ku Sayipulasi. ⁴⁰Kweni Pawuli wamusozile nukupita, lino wasuwilwa yanawuze yakwe kuluse lyakwe Mwene. ⁴¹Ngayayile nukupita nukupita ku Siliya naku Silisiya, ukukomya ing'anda yakwe Leza.

16

¹Pawuli wizile nupya ku Derbe naku Lisitira, yizile yikala, umulondezi wumwi wino walinji a Timoti walinji palyakwene, umwana umonsi uwamwanachi wumwi umuyuda wino walinji umusuwale, kweni tata wakwe walinji umugiliki. ²Wavwangwanga sana nayawuze yamwi yano yalinji ku Lisitila nuaku Ikoniya. ³Pawuli walondanga apita nawe, ngawamusenzile nukumuputula umulandu wawayuda yano yalinji mumasyo yalya, muno wonsi yamanyile ukuti tata wakwe wali umu Giliki. ⁴Pano yalinji munzila yawo iyamumusumba , yawapile amalango yawo mumang'anda yamapepo ukuti ayano yawuwila, amalango yano yawalikwe naya positoli nayakalamba yamu Yelusalemu. ⁵Nga ing'anda yamapepo yakomizwe mulusuwilo nukuvula mu mphendwa uwanda wonsi. ⁶Pawuli nayano walinji nawo yapisile muchigawo chakwe Falegiya na Galatiya , muno yawakanile numupasi umutiswe ukulumbilila izwi muchigawo cha Eziya. ⁷Lino yiza ku pipi na Masiya, yezizye ukuya ku Betaniya, lelo umupasi wakwe Yesu wawakanyizye. ⁸Achono ukupita mu Mesiya, yizile pansi ku musumba wa Tulasi. ⁹Ichilolwa chalolike kuli Pawuli uwusiku: Umunthu wamu Makedoniya wimilile papa, ukumulenga ukuti, "wize mu Makedoniya nukuti wize utwavwe." ¹⁰Lino Pawuli walola ichilolwa , papokwene watalike uwulendo wakuya ku Makedoniya, ukupingula ukuti Leza watwama sweswe ukuti twize tulumbilile izwi ilisuma kuli woliwo. ¹¹Lino twapita pa manzi ukufuma ku Tuloyasi, twapisile ukololoka umusumba wakwe Simotolaki, nu wanda wuze twizile ku Nepolasi. ¹²Ukufuma kuku twayile ku Filipi, wuno umusumba wakwe Makedoniya, umusumba uwapapela sana mu musumba nu wuteko wawa Roma nukuti twizile mumusumba amanda ayinji. ¹³Pawanda wa mulungu twayile kunzi kwa mupongolo mumbali muluzi kuno twelenganyanga ukuti kungaya amasho ya mapepo. twikazile pansi nukuvwanga kuli yamama yali yali ponga . ¹⁴Umwanachi wumwi wino yamwamanga ukuti Lidiya, kakazga wamyenda iyiyenzuluchile wino wafumanga mumusumba wakwe Tilatiya, wino wamupepanga Leza , watuwile. Mwene wamuyuzile umwenzu wakwe ukuti ayikepo amano pali vino Pawuli wavwanganga . ¹⁵Lino weni ning'anda yakwe yawatizwe, watulondile sweswe, nukuvwanga , " Nanthi mwamphingula nene ukuya wakusuwila kuli Leza , zanzi mwize mwikale mung'anda yane." nga watulambilizize . ¹⁶Chizile ukuyaba ukuti , pano twayanga ku masyo yakupepela, umukazgana wumwi wino wali numupasi wakulola ivyakunkholelo waklomenkhine naswe. Wazananga imphiya izivule pavwakuvwanga vwakwe. ¹⁷Umwanachi wi watukonkhanga munsizi Pawuli na sweswe ngawapundanga, nukuti , " Awonsi ya ayantchito yakwe Leza wapapela sana . Yakukosola kuli mwemweinzila yakupusuchila." ¹⁸Wawonvile chi kumanda ayinji. Kweni Pawuli, ukuya uwakusoka sana naweliwe , wasenwike nukuvwanga kumupasi nukuti , " Nkhukupingula umwizina lyakwe Yesu Kilisitu ukuti ufume mulu weliwe." Ngawafumile papokwene. ¹⁹Lino umukalamba wakwe walola ukuti ulusuwilo lyakuzana imphiya nomba lwapita , yamulemle Pawuli na Silasi nukuwatwala pamasankhano pano pali yakateka . ²⁰Lino yawaleta kuli yakalonga , yatili, " Awonsi ya yakuvulunganya sana umusumba witu. Ayayuda . ²¹Yakusambilizga imyata yino sisunde ukuti aya Roma yangazumila nanthi ukuwomba ."²²Apano iwumba lyakatwike ukwiminkhana na Pawulo na Silasi; kalonzya walepwile ivizwalo vyawo nukuwazula nukupingula ukuti yawachape nivikoti. ²³Lino yawuma sana , yawasumbile mung'anda yaminyololo nukuwapingula nukuwawuzga yakanyepa ukuti yawalolelela sana . ²⁴Lino wavwanga ukupingula kuno , kalindilila wawasumbile mu chipitu chamukasi nkhanu ichanganda ya minyololo nukuwawapula amakulu yawo. ²⁵Uwusiku pakasi Pawuli na Silasi yapepanga nukwimbila injimbo zyakwe Leza , nukuti ayanyepwe yawuze yuvwichisyanga . ²⁶Papokwene kwali ichinzumanzi ichikalamba , nukuti ulyalo lwang'anda ya mimyololo lwa yingine ; ngapapokwene imilyango yonsi yayulike, nga minyololo yakwe wensi yasapwike. ²⁷Kalola yamukatwisye mutulo nga waweni ukuti ing'anda ya minyololo yali iyiyule; wasenzile ichimayi chakwe nukuti walondanga ukuti ayikome, umulandu welenginye ukuti ayanyepwe yalya yafumile. ²⁸Kweni Pawulo wapunzilenamazwi papela ,nukuti , "Manyi uyichise, amuno swensi tuli mukwene."²⁹Kalondela wamile ukuswepa nukutuchila mukasi nu, tetema kwantthete , waponyile pali Pawuli na Silasi, ³⁰nukuwafumya nukuti, " Mukalamba , ningachita chani ukuti imphusuke? " ³¹Yatili, " Suwilini muli Mwene Yesu , nga muli pusuka , mwemwe ning'anda zinu. "³²Yavwanzile izwi lyakwe Mwene kuli weliwe, nawonsi mung'anda . ³³Apano kanyepa wawasenzile pansita ziyokwene uwusiku, nukuwafula ivilonda vyawo, nga naweliwenaswonsi mung'anda yakwe yonsi yawatizwe papokwene . ³⁴Ngapano wamuletanga Pawuli na Silasi mung'anda

yakwe ngawapekinye nichakulya ichakuti yalye, wasechile sana nayalya ayamung'anda yakwe, ukuti wasuwile muli Leza.³⁵Nmba lino kwacha , kalonzya watumile izwi kuli yakalola , ukuti, " Yasyini awonsi yawo yapita ." ³⁶Yakalola yamuwuzizye Pawuli, ukuti , " Kalonzya watutuma nizwi ukuti vwile mwapita . Nomba lino fumini, ngapitini numutende."³⁷Kweni Pawulo watili kuli woliwo, " Yatuma piwumba uwambula ukutulonga tasi , napano wuli swe ya Roma napano wuli yatusumbile mung'anda yaminyololo . Yakulonda nomba ukuti yatufumye kumbali ? Nakana ! Yize ayenecho nukuti yize yatufumye." ³⁸Yakalola yayile yawawuzga yakalanga , nga lino yuvwa ukuti Pawuli na Silasi yali aya Roma , yatinyle . ³⁹Ayakalanga yizile nukuzapepesya kuli woliwo nukuwafumya , ukuwawuzga ukuti yafume mumusumba wawo .⁴⁰Nga apano Pawuli na Silasi yafumile mung'anda yaminyololo nukwiza kung'anda yakwe Lidiya . Lino Pawuli na Silasi yalola ayayuze , yawakomizye nukufuma mumusumba.

17

¹Nomba lino yapita mumisumba yakwe Amfipolisi na Apoloniya , yizile pamusumba wakwe Tesalonika , pano palinji sinagigi iya Yuda . ²Pawulo , muno wayelile , wayile kuli woliwo, kumilungu yitatu akuvwanzyanya nawo ukufuma mumalemba yakwe Leza . ³⁴Wayulanga amazwi yakwe Leza nukuvwanga ukuti ichakulondewa ukuti umukhilisitu achule nukuzguka kapyia ukufuma kuyafwe . Watili , " Yesu wi wino nkukhosola kulimwemwe a Khilisu." Ayayuda yamwi yawalambilizizge nukuya ponga na Pawuli na Silasi , nukusanzapo naya Giliki yano yayipile sana , ngapatalinji nanthi ayanachi yanono yano yakolelelanga.⁵Kweni aya Yuda yano yatasuwile, yano yapiswanga ninkhwini, yasenzile ayanthu yamwi ayononyi ukufuma kumusonkhano, yawunganike iwumba , nukuyika numusumba mumuvwalanga . Ukutuka ing'anda yakwe Jasoni, yalondanga Pawuli na Silasi ukuti yafume payanthu. ⁶Kweni yatawazanyile, wamukwemile Jasoni nayawuze yamwi ukuya nawo kuyakalamba yamwi ayamumusumba , yakulosya , " Ayanthu ya yano yasenula insi yonsi yiza nupya kukwene. ⁷Ayanthu ya yano Jasoni wawapochelile yakuwomba vino vitakulemelelana na Siza ; yakuvwanga ukuti kuli mwene muze - Yesu.⁸⁹Iwumba nayakalamba yamusumba yavulungine lino yuvwa chino. Kweni lino ayakalamba yamupanga Jasoni nga nawonsi yayisile imphiya ngati ichikole, ngayawasile ukuti yapita.¹⁰Uwusiku wulya ayayuze yamutumile Pawuli na Silasi ku Biliya . Lino yafika kuku , yayile mu Sinagigi yaya Yuda . ¹¹Nomba ayanthu ya yali ningo sana ukupambana aya ku Tesalonika , muno yapochelile izwi namano yawo wonsi ayamelengwi, ukulolechesya amawaliko uwanda wonsi ukuti yalole nanthi ivinthu avino vyali. ¹²Achino ayinji nawo yasuwile, ponga nayanachi ayagiliki ayamanyikwe nawonsi ayinji.¹³Kweni lino aya Yuda yaku Tesalonika yamanyile ukuti Pawuli nawe wakosolanga izwi lyakwe Leza pa Biliya , yayile kulya kwene nukuvulunganya nukuchuzga iwumba . ¹⁴Apano papokwene, ayawuze yatumile Pawuli ukuya kuli yemba , kweni Silasi na Timoteyo yasyazile kulyakwene. ¹⁵Yano yamukolelelanga Pawulo yamusenzile mpaka ku musumba wakwe Afenzi. Lino yamusya Pawulo palyakwene, yapochelile ukufuma kuli weliwe amasunde yakuti yakamunene Silasi na Timoti ukuti ayize kuli weliwe zuwazuwa. ¹⁶Nomba lino Pawuli akuwalindilila ku Afenzi, umupasi wakwe wasosile muliweliwe lino walola umusumba wuli natwaleza utwinji. ¹⁷Nomba yawvanzinye mu sinagigi na Yuda nayawuze yano yapepanga Leza , namumasankhano kwene nayano yalinji kukukwene.¹⁸Kweni ama Epiculi na ma Stoic ayasambilire yakomenkhine nawe. Yamwi yatili, " Nga umufweka wino akuti chani?" Yamwi yakuti , "Akuloleka ngati awino akwama ayanthu ukuti yakonkha utumilungu twakuzungusya , " umulandu wawwanganga izwi lyakwe Yesu nukuzguka nupya.¹⁹Yamusenzile Pawuli nukumuleta kuli ya Areo pagus nukuti, "tungamanya ukusambilizga ukupya kuno wawwanganga? ²⁰Muno ukuleta ivyakuzungusya vimwi mumakutwi yitu. Achino, tukulonda tumanye vino ivinthu vi vikusula ." ²¹(Nomba wonsi aya ku afeni nayalendo yano yikalanga kulya yasunvile insita yawo ukuvwanga nukuvwichisya ivinthu ivipya .)²²Apano Pawuli wimilile pakasi pali ya Areopagus nukuti, " Mweyanthu ya ku Afenzi, nkulola ukuti mweyisunde sana munzila yonsi. ²³Muno lino nkupita naweni ivinthu vyamapepo yinu, nazanyile insaka namawatizyo ya , " Kuli Leza wino atamanyikwa ." Nga apano mukapepa chani uwambula ukumanya , chi nkuchiwanga kuli mwemwe .²⁴Leza wino wapanga insi navyonsi vino vili mwenemo, pakuti a Mwene wakwiyulu ninsi, asiyikala umwitempeli lino lyazengwa namakasa . ²⁵Nupya amakasa ya wanthu yasimwawwa , nanthi akulonda chimwi, pano weliwe akapa ayanthu uwumi nu kufuta nga nachilichonsi. ²⁶Ukufuma kumunthu wenga wapanzile insi yonsi ukuya na yanthu ukuti yikale papela pansu , lino yamanya kali ninsita ni mphaka zyamuno yakayikala , ²⁷ukuti yalonda Leza nga nukuti yanguvwa inzila yakuli weliwe nukuti yangamuzana . Mbali asi apatali pali wenga wakwe sweswe.²⁸Muli weliwe swe yawumi nukupita nga tuli nuwunthu witu, ngati muno wumwi kawalika wakwe mwemwe wawwanga , 'muno naswe sweswe mbezu yakwe .' " ²⁹Achino , muno swe mbezu yakwe Leza, manyi twayelenganya ukuti akaye kavisuma kali ngati akakwe Golide, nanthi a Siliva nanthi amawe-ivinzungwani vino vwapangwa namakasa namelengwi ya munthu.³⁰Achino Leza wasuzile insita yakunthamanya , kweni nomba akuwanena ayanthu wonsi kulikonsi ukuti yamumanye Leza . ³¹Chi umulandu wayika uwanda wuno alilonga insi muwulungamane ukupitila mumunthu wino wasola . Leza alanjizye kali ivyamunthu wino kuli wensi pakumuzusya kuyafwe."³²Nomba lino ayanthu yaku Afenzi yuvwa ivwakuzguka ivwamufwe, yamwi yamusowekanga Pawuli; kweni yamwi yatili, "Tulikuvwila nupya vyakwe chi." ³³Lino chi chapita , Pawulo wawasile . ³⁴Kweni ayanthu yamwi yapisile nawe nukumusuwila , ukusanzapo na Diyonisiyasi wino walinji Aliyopagayiti, umwanachi wumwi wino wali Damalisi, nayawuze yani yali nawo .

18

¹Lino ivinthu vi vwawombwa Pawulo wafumile ku Afenzi nukuya ku Kolinfi. ²Kulya wakomenkhine numuyuda wumwi wino wali a Akwila , umunthu waku Ponthasi, wino wizile likwene ukufuma ku Itale numuchi wakwe Pulisilla , pamulandu wakuti Kulodiyasi wawapingwile wonsi ayayuda ukuti yafume mu Roma . Pawulo wayile kuli woliwo , ³nga numulandu wakuti wawombanga nawo ivwakuzaga , wikazile nawo nukuwmba , muno yapanganga amatenthi yakukazga.⁴Apano Pawuli wawwanzyanyanga nawo mu Sinagogi uwanda wonsi uwamulungu , ukwezga ukuti wonsi aya Yuda naya Giliki. ⁵Nomba lino Silasi na Timoti yiza ukufuma ku Masedoniya , Pawulo wayipile kwizwi, ukuwasimichizga aya Yuda ukuti Yesu a Khilisu. ⁶Kweni lino a Yuda yamukanya nukumutuka , Pawulo wawasumbile ichizwalo chakwe pali woliwo nukuwanga ukuti , " Lekini uwazi winu wuye pamtwe yinu ; ne mutele. Ukufuma nomba lino nimaya kuya Mitundu.⁷Apano wafumile kulya nukuya kung'anda Tayitasi Jasitasi, umonsi wino wapepanga Leza . Ing'anda yakwe yali kupipi na Sinagogi . ⁸Khilisu, umukoleleli uwa Sinagogi, wasuwile muli Mwene , ponga nayano yikala mung'anda yakwe ; nayinji aya Kolinthi yano yuvwile chakwe chi yasuwile nga yawatizwe.⁹Mwene wawwanzile kuli Pawulo mukasi muwusiku mu chilolwa , " Utatina , kweni vwanga nupya utamyalala . ¹⁰Muno indi nawewe, nga patali nawumwi wino angakonona , muno indi nyanthu ayinji mumusumba wuno." ¹¹Pawulo wikazile kulyakwene umwaka wonga nimyezi yisano nawonga , ukusambilizga izwi lyakwe Leza kuli woliwo .¹²Kweni lino Gliyo waya inkhombe ya Achayi , aya Yuda yamunyamuchile Pawulo numwendo wonga nukumuleta pawuteko wawulonzi, ¹³ngayatili , " Umunthu wino akulambilizga ayanthu ukuti yapepa Leza vino vitakulemelelana nuwuteko witu. " ¹⁴Mbali pano Pawulo walinji papipi ukuti avwange, Galiyo wwanzile ku ya Yuda , " Mwe ya Yuda , nanthi umolimo walinji umulandu wakonona nanthi uwakunepwa, ichaya ichisuma ukuti tumalane na mwemwe . ¹⁵Kweni pano chi ichamawuzgo ya mazwi namazina nuwuteko winu, lolingini amwemwe. Nakulonda inje ne kalonga wamilandu yi" ¹⁶Galiyo wawazumilizize ukuti yafume pachilimba cha wulonzi. ¹⁷Apano yizile yamufumya Sosthenes, umukalamba wa ng'anda yamapepo, nukumuma pawuteko wa wulonzi. Kweni Galiyo atasayile vino yawonvile.¹⁸Pawulo , lino wikala kulya amanda ayinji, wawasile ayawuze nukuya ku Siliya ukupita pali yemba na Pulisila na Akwila . Lino yatani yanyamuke pano yakayinjilila pali yemba , Senthiliya , inyele zgakwe zgapezilwe umulandu nukulapa kuno walafile. ¹⁹Lino yiza ku Efesasi, Pawulo wamusile Pulisila na Akwila papakwene, kweni weni weliwe wayile mu Sinagogi nukuwwanzyanya na Yuda .²⁰Lino yamuwuzichisya Pawuli ukuti ayikale kulyakwene insita iyitali , wakanyile. ²¹Kweni wafumapo pali woliwo, watili , " Ndiza kapa kuli mwemwe nanthi Leza akulonda . " Wapisile nupya pali yemba ukufuma ku Efesasi.²²Lino wafika pa Sizaliya , twayile nukulamuka ing'anda yamapepo iyakuyelusalemu pana twisile nukuya ku Anthiyoki. ²³Lino yasumba insita palya , Pawuli wafumilepo nukuya kuchigawo chakwe Galatiya na Falijiya kunuwakomya ayalondezi wonsi. ²⁴Nomba lino umuyuda wumwi wino yamwamanga Apolosi, wino wapafwile ku Alekizandilya , wizile ku Efesasi . Walinji umutumphe mumuvwango numulungamane mumalemba . ²⁵Apolosi wasambilizwe mukusambilizga vwakwe Mwene. Ukuya uwamaka mumupasi, wawwanzile nukusambilizga ningo ivyakukwanfwana na Yesu , kweni wamanyile ivwaluwatizgo lwakwe Yohani. ²⁶Apolosi watalike ukuvwanga namaka mu Sinagogi. Kweni lino Pulisila na Akwila yamuvwa yamusendile pambali nukumulongoswela inzila yakwe Leza ningo sana .²⁷Pano walonzile ukuti apite ukuya ku Achayiya , ayawuze yamukomyizge nukuwawalichila ayalondezi mu Achiya ukuti yamupochelele. Lino wafika , wawatuzile sana yano yasuwile ninkhumbo. ²⁸Apolosi namaka wawakanyile aya Yuda [iwumba pano yakanzinkananga , ukulanjizga mumalemba ukuti Yesu a Khilisu.

19

¹Yizile yaya insita pano Apolosi wali ku Kolinte , Paulo wapisile mukasi muni ya kupela nu kwiza mu musumba wa Efeso, nu kuzanamo ayalondezi yamwi kuku. ²Paulo watili kuli woliwo , " mwapochelile umupasi uwutiswe pano mwasuwile?" Yatili kuli weliwe, " foo, " tusitela tuvwe nu kuvwa ivyakuyana nu mupasi uwutiswe."³Paulo watili , " Umuchani muno mwawatizwa?" Yatili, muluwatizgo lwakwe Yohani. " ⁴Nga apano Pauli waswike , " Yohani wawatizyanga ulu watizyo lya kulapila . Wanenyile ayanthu ukuti ya suwile muli wenga wino angiza pali weliwe , wino, muli Yesu."⁵Lino ayanthu yuvwa chakwe chii , yawatizwe mwizina lyakwe mwene Yesu. ⁶Apano lino Pawuli wayika amakasa pali woliwo, umupasi uwutiswe wizile pali woliwo nukuti yatalike ukuvwanga mu miwango yuze nukuti yansensime. ⁷Wonsi ponga yali ikumi lyonga nayayili.⁸Pawuli wizile waya ku Sinagogi nukuvwanga nichikanga ukuyana ni myezi yitatu, ukwelenganya nukuwambilizga ukuyana nu wene wakwe Leza . ⁹Kwene yamwi ayayuda yakomile nu kukana ukuvwila , yatalike ukuvwanga uwuyipe wanzila nukusenda ayalondezi ponga nawe, ukwelenganya nawo chilawanda mu ng'anda ya kusambilizga iyaku Talanasi. ¹⁰Chino chapitilile ku myaka yili, ukuti wonsi yano yikalanga mu Esiya yuvwile izwi lyakwe mwene Leza , ponga na Yuda na Yagiliki.¹¹Leza wawombanga ivizungusyo vyuze na makasa yakwe Pawulo, ¹²ukuti nututambala kwene nama Epuloni yano yamukumizge vyasenzilwe ukuya navyo kuyalwale nga nindwala zgawo zgafumanga nimipasi iyiyipe yafumanga muli woliwo.¹³Kweni kwalinji aya Yuda yano yalungananga mukasi mu malo. Yamile pizina lyakwe Yesu ukuti yakwate amaka pa mipasi iyiyipe apno Paulo akakoswelamo, nkukupingula ukuti ufumemo," ¹⁴Umuyuda simapepo mukalamba , wino izina lyakwe wali Sikeva , wali na yana yasabo na yayili (7) yano ya wombanga vino.¹⁵Umupasi uwuyipe wawaswike , " Yesu mumanyile, na Paulo mumanyile ; kweni mwaweni?" ¹⁶Umupasi uwuyipe mumunthu wawwinthuchile pali woliwo nukuwachinva nukuwuma . Apano yutwike ukufuma mu ng'anda tupu nukuchisika . ¹⁷Chino chamanyikwe kuli wonsi, kansi kuwa Yuda na Yagiliki, yano yikalanga mu Efeso . Yizile yaya ninthete sana, nukuti izina lyakwe mwene Yesu lya chindikwe. ¹⁸Nupya , ayavule yano yasuwilanga yizile nu kulapa nukuyika uwuyipe wawo wuno yawombanga . ¹⁹Ayinji yano yano ya chitanga amayeze yizile na makope

yawo wonsi ponga nu kuwocha pa minso yakwe wensi. Lino yawazga umutengo wa makope , aya kuyana nutumakopala ama zimbi amakumi ysano(50,000).²⁰ Apano izwi lyakwe Leza lyasasile apakulu sana mu nzila zya maka.²¹ Nomba lino Paulo wamala umulimo wakwe mu Efesasi, welenginye mu mupasi ukupita mukasi mu Makediniya na Achayiya mu nzila ukuya ku Yelusalemu; "Lino nali kuku, ifwile nupya indole Roma." ²² Paulo watumile ku Makedoniya yayili yano yamwawwanga , Timoti na Erasitasi. Kweni weni wikazile mu Ezya pakasita kanono.²³ Ukuyana ninsita yilya kutali ivwakuvulunganya mu Efesasi ukuyana ni nzila .²⁴ Umunthu kapamantha wavidebevyakwe siliva wino yatinji Demetilasi wino wapanganga twa leza ngoza twakwe Atemisi, wizile nu mulimo kuli ya kawazga .²⁵ Apano wawakonganike ponga ayawonvi wonsi yano yawombanga umulimo wonga nukuvwanga ukuti," wonsi, mumanyile kuno mumulimo wuno tukapanga imphiya izivule.²⁶ Mukulola nukuvwa ukuti, asi uku Efesi kutupu, kweni muni yonsi ya Eziya , Paulo wino walambilizye nu kusenula ayanthu ayinji. Akulonda kuno twa leza tuno yapangwa na makasa asi atwa leza. ²⁷ Ukuti pa tamaya ukutinya pa milimo witu wutupu kweni ukuti yangapochelela umu chinzi, nupya ni tempeli lya kukalamba Leza ngoza wa ku Alimisi. Nalyo limaloleka ilyakupepuka nu wukulu wakwe wumaya uwasile. Ku Eziya ninsi yonsi ya pansi²⁸ Lino yuvwa chino, yazuzile nu wukali nu kulila , ukuti, " umukulu Atemisi wa Efeso. ²⁹ Umusumba wonsi wazuzile nichivulunganyi, nukuti ayanthu yachinchile nu mwendo wonga ukuya kumasho. Yawalesizge yano Pawulo wapitanga nawo , Gayasi na Alisitakasi , yano yafumanga Makidoniya.³⁰ Pawulo walondanga ukwinjila mwiwumba lyawanthu , kweni ayalondezi yizile yamulesya .³¹ Nupya , yamwi ayakalamba ya mbali yimwi yansi ya Eziya yano yali aya chuza yakwe yatumile izwi ukumuchenjezga ukuti atinjila mu malo yakukomenkhanila .³² Ayanthu yamwi yapunzile ichinthu chonga , na yawuze chuze, pakuti iwumba lyali muchivulunganyi. Ayavule muli woliwo yatamanyile nukumanya chino yizile ponga .³³ Yamwi mwiwumba yamusambilizizge Alekizanda, wino aya Yuda yamusunchilizganga inkholelo. Apano Alekizanda wawamyalike ni kasa , ukuti awanene ilyasi ayanthu. ³⁴ Kweni lino yiluka ukuti umu Yuda , wonsi yalizile ukuyana nama Ola yayili nizwi lyonga , ukuti, " umukulu Atemisi wa Efeso."³⁵ Lino yakawalika ya musumba ya myalalika iwumba , watili, " mwe wonsi ya mu Efeso, umonsichi wino atamanya ukuti umusumba wakwe ya Efeso awuno wukasunga umukulu Atemisi ni chifwani chino chaponyile pansi ukufuma ku kwiwulu? ³⁶ Pa kulola ukuti ivinthu vino asivyakukanywa, mufwile muye myaa nukuti muwombe ivinthu mwalwe. ³⁷ Pakuti mwaleta ayanthu yano mwikoloti lino yano asi ayapondo pamwi ukupepula Leza umwachi.³⁸ Achino, ndichakuti Demetiliyasi na kawazga yano yali nawe yali nu mulandu na wumwi, ama koloti yayulika nukuti muli ya kalonga ya milandu. Lekini ya pelane umulandu wonga .³⁹ Kweni ndichakuti mukulonga chimwi ukuyana na vyuze, vilisila pa chilonga nilo chakwe. ⁴⁰ Pakuti tuli mu wulwani wa kutupela umulandu ukuyana nu wanda wilelo uwavyongo. Pasi chino chawombwa ukuyana ni vyongo vino , tutanga tulandepo pali chino." ⁴¹ Lino wavewanga chi, wizile wasalanganya ukuwungana .

20

¹ Lino ichongo chasila, Paulo watumile ayalondezi lino wawakomya , watile musyale ningo nukupita nukuwasya nukupita muMasedoniya .² Pano wapitilile mumbali zgonsi ukuti wavwanzile amazwi ayakuwakomya woliwo , wizile ku Gilisi. ³ Lino wamala imwezi yitatu kulyakwene, yapanzile ukuti yamukome aya Yuda lino walipapipi ukuya ku Siliya , nomba walenginye ukuti apitilile Masedoniya .⁴ Yamusuchilile mphaka ku Eziya wali a mwana Sopata uwa ku Payilasi wino wafumile ku Biliya ; Arisitakasi na Sekandasi, wonsi ukfuma kuyasuwile aya ku Tesaloniya ; Gayiyasi uwa ku Debe; Timoti; na Tayikukasi na Tilofimasi ukufuma ku Eziya .⁵ Kweni ayanthu yayile lino tutani tuye nga yatulindililanga pa Tiloyasi. ⁶ Twizile twapita paliyemba ukufuma ku Filipi lino twala pasaka , nga pamanda twizile kuliwoliwo in Tiloyasi. Papa twikazile amanda yasano nayayili.⁷ Uwanda uwakutalika uwamulungu, lino twawungine ponga ukuti tumonyole umukata, Pawulo wavwanzile kuli ya kasuwila . Welenganyanga ukufuma uwanda wakukonkha , alino wapitilizizge ukulondolola mphaka pakasi pa usiku. ⁸ Pali amalukozgo mupela muchipitu muno twakongine.⁹ Pamulomphwelo pikazile wumwi umulumendo umunono izina lyakwe Yutekasi, wino wakaswile utulo hee. Napano Pawuli walanzile umwakupitilila , umulumendo umunono wii,wachilinjii akaswile , waponyile pansi ukufuma mung'anda yapapela inambala yakwe chitatu yamunyamwile lino afwile .¹⁰ Kweni Pawuli wayile kwisika , wayolwile paliweliwe, nukumusozya insonyi. Apano watile , " utavulungana , muno achili umupuma . "¹¹ Apano wayile mung'anda mupela kupya nukumonyola ichibama nukulya . Lino yawwanga nawe akasita akatali mphaka kumacho , wafumilepo. ¹² Yamulesile kapyia umulumendo umupuma nga yakunzile sana .¹³ Sweswe swenga twayile pankholelo pali Pawulo pi sitima nukupita ukutali ku Asosi, kuno twasenginye ukuti tukamusende Pawuli pachimbayambaya . Chi achino weliwe walondanga awombe , umulandu walondanga apite pa musili. ¹⁴ Lino wakomenkhana naswe pa Assosi, twamusenzile pisitima nukuya ku Mitelini.¹⁵ Apano twapisile ukufuma kulya apano twafisile kuwacha kumbali yuze iyakamusili ka mumanzi akaku Chiwosi. Kumutondo twafisile pakamusili kakwe Samos, uwanda wuze twizile twafika pamusumba wakwe Miletasi. ¹⁶ Pawuli welenginye ukuya ku Efesasi, ukuti atasunvile insita mu Eziya ; muno wapitisyanga ukuya ku Jelusalemu pawanda wa Penthekositi, nanthi chalinji ichakuchitwa kuli weliwe ukuwomba vikwene.¹⁷ Ukufuma Miletasi watumile awonsi ku Efesasi nu kuwana kuli weliwe nayakalamba yamapepo .¹⁸ Lino yizile kuli weliwe , watile kuliwoliwo, " Mwemwe mwenga mumanyile, ukutalika uwanda wuno walyasile itamba mu Ezya, wuli muno nasumbilanga insita yane namwe .¹⁹ Nasunjilile ukupepa mwene namelenganyo yane wonsi ni minsizi, namachuzi yano yizile kuli nene umulandu wakwe chi a Yuda yapekinye. ²⁰ Mumanyile muno nthafisile nachimwi ukuvwanga kuli mwemwe chino chalondangwa sana, navino nawasambilizizge piwumba kufuma pang'anda ni ng'anda ,²¹ ukusimichizga kuya Yuda naya Giliki ukuyana nukulapa kuli Leza nulusuwilo muli Leza Yesu .²² Nomba lolini, Nkhuya ku Yelusalemu , nyefilwe numupasi , uwambula

ukumanya chino chikuyawombwa kuli nene kuku,²³ ukupawula ukuti umupasi umutiswe wukusimichizga kuli nene mumusumba wonsi ukuti iminyololo nuwuchuzi wuno wukundindilila .²⁴ Kweni nthakuwelenjela uwumi wane ukuti uwakulondwa kuli nene, pano nanthi ningamalizga ukupotana nukumalizga intchiti yane yino napochelile kuli Leza Yesu, ukusimichizga izwi lisuma lyakwe Leza.²⁵ Nomba lolini, manyile ukuti mwensi mwemwe, mweyanthu nayile nukulumbilila ivyawumwene wakwe Leza , mutalitelala mulole paminso pane. ²⁶Nomba nkhuwasimichizga ilelo lino, ukuti ne mutele muwazi wakwe aliwensi. ²⁷Muno nthafisile nachimwi kuli mwemwe ukulonda konsi kwakwe Leza .²⁸ Nomba chenjelini sana , napa ng'ónzi zino umupasi umutiswe wawapanga mwenwe ukuzilolelela . Muchenjele ukuchema ing"anda yakwe Leza , yino wakazile nuwazi wakwe .²⁹ Manyile kuno nanthi nafuma , ayalwani yaliza pali mwemwe ngayalonona ing"anzi zyonsi. ³⁰Manyile ukuti namuli mwemwe awonsi yamwi yaliza nukuzawonona uwumolimo ukuti yawapunganye ayalondezi.³¹ Nomba mwayilolelela . Yizukini ukuti pamayaka yitatu nthalesilepo ukuwachenjezga mwemwe maminsi uwusiku numusanya .³² Nomba nawasuwila mwemwe kuli Leza nakwizwi lyakwe ilisuma , lino lingawazenga nukuwapa impyani kuli wonsi yano yakuyipa .³³ Nthalonzile Siliva , Golide, nangu ichizwalo .³⁴ Mwemwe mwenga mumanyile ukuti amakasa yane ya yawonvile ivwakulonda vwane niwvakulonda vyakwe yano nali nawo .³⁵ Muli vyonsi nawapile ichilanjizyo muno mungawavwizga yano yaposilwe pakuwomba , nganamuno mungizuchila izwi lyakwe Leza Yesu, amazwi yano weliwe wavwanzile : ' ichisuma sana ukupa ukulusya ukupochelela ."³⁶ Lino wavyanga munzila yii, wafukime nukupepa nawo wonsi. ³⁷ Palinji ukulosya nukumuwanzya Pawuli kukumufyofyontha .³⁸ Wonsi yalinji nichitima umulandu wakwe vino wavwanzile, ukuti yatalitelala yalole nupya paminso pakwe . Apano yamusuchilile kwisitima.

21

¹Lino twafuma apli woliwo nukupita pali Yemba , twizile tololoka ukuya kumusumba wakwe Kosi, kumutondo kumusumba wakwe Rodis, ukufuma palya kumusumba wakwe Pataliya . ²Lino twasana isitima ikuya ku Fonisisa, twisile twapita.³ Lino twalola Sayipulasi, ukumusya kuli kamani uwiwato, twizile twaya ku Siliya nukufika pa Taya, pano isitima lyalondanda ukwisya katundu wakwe . ⁴Lino twawazana ayalondezi , twikazile palyakwene amanda yasano nayayili . Mukupitila mumup[asi umutiswe yapitilile ukumuuzga Pawuli ukuti ataya ku Yelusalemu.⁵ Lino amanda yitu pala yasila , twafumile nukuya kunzila yitu , nga yeni , nayachi yawo nayana yawo , yizile yatukonkha ukufuma mumusumba wulya Tizile twafukama mumbali muli yemba , nukupepa ,⁶ nukulayana wenga numuze. Apano twizile twapita pali yemba , ngayawelile kung'anda.⁷ Lino twamala uwulendo ukufuma ku Taya, twafisile pa Tolemaysi. Palya twawalamwike ayanji nukwikala nawo uwanda wonga .⁸ Kumutondo twafumile nukuya ku Sizaliya . Twinjile mung'anda yakwe Filipu, umulumbilili, wino walinji wenga wakwe yasano nayayili , nga twikazile nawo.⁹ Nomba umonsi wi walinjio nayamwali yano yachimile.¹⁰ Lino twikala palya kwene kumanda yamwi, pizile wumwi uwantchimi wumwi izina lyakwe Agabasi.¹¹ Wizile kuli sweswe nukusenda umupango wakwe Pawuli . Numupango wulya wayinyefile amakulu yakwe namakasa nukuti , " umupasi wukuti , 'Avino ayayuda mu Yelusalemu yalinyepa umunthu wino ali numupango wu , nga yalimutwala ku makasa aya mitundu. ."¹² Lino tuvwa ivinthu vino , sweswe sweyayili nayanthu yano yikalanga kuwuyo wuno yamuwuzganga Pawulo ukuti manye aye ku Yelusalemu. ¹³ Nga apano Pawulo waswike, " Mukuwomba chani , ukulila nukulumwa umwenzo? Muno mphanzizge kali, nthakunyepwa sile, kweni nukufwa mu Yelusalemu umwizina lyakwe Leza Yesu. " ¹⁴ Muno Pawulo atalinji uwakuti yangamusonga, twamyalile nga twatili, " Ukulonda kwakwe Mwene kuwombwe."¹⁵ Lino papita amanda yamwi, ywanyamwile ivyola vyitu nukuya ku Yelusalemu. ¹⁶ Kulya nako kwayile ayalondezi ukuma ku Sizaliya. Yizile numunthu wumwi Nasoni, umonsi wakufuma ku Sayipulasi, umulondezi umukali , wino ngetwikala nawe.¹⁷ Lino twafika mu Yelusalemu , ayanji yizile yatupochelela . ¹⁸ Kumutondo Pawuli wayile naswe kuli Yakobe, nayakalamba wonsi yalipenepo . ¹⁹ Lino wawalamuka , wenga nawenga wavwanganga vino Leza wawonvile kuya Mitundu ukupitila muntchito yakwe .²⁰ Lino yachuvwa chi, yamukwezizge Leza , ndayatili kuliweliwe , " Mwalola , yanji, amazimbi yanga yano yasuwile muya yuda . Wonsi yilwile ukusunga ilamulo. ²¹ Yawawuzizge vyakwe wewe , ukuti mukusambilizga aya Yuda yano yakayikala nayamitundu ukuti yamusyeye Moses, nukuti mukuwawuzga ukuti yatalembulula ayana yawo , nukuti yatakonkha ivikali. ²² Tuwombe chani? Yamawuvwa ukuti wizile .²³ Nomba womba ngati vino tukuvwanga kuli wewe. Tuli nawonsi yasano yano yazumilizga. ²⁴ Yasendini awonsi nukuti muyiswefye nawo, nukuti muwalipile inkhongole zgawo, ukuti yakapele inyele zgawo . Ukuti wonsi yamanye ukuti ivinthu vino yasambilizga nawewe ivyawufi . Yakuzamanya ukuti nawe ukakonkha isunde.²⁵ Kweni ukuyana nayamitundu yano yasuwile , twawalike nukuwapa amasunde yano yafwile yasunge wonga kuvinthu vino vyaeswa ku milungu , kuwazi, vino vyanyepwa, nakuwuchende." ²⁶ Nga Pawulo wawasenzile awonsi yalya , ngakumutondo wakwe wayiswefizge ponga nawo . Apano yayile mung'anda yamapepo, ukumanyisya pano uwanda wakuyiswefya wulikwaniliswa nimphutile yiliyapo kuli wensi.²⁷ Lino amanda yasano nayayili yali pakusila , aya Yuda yamwi ukuma ku Eziya , ukulola Pawuli mung'anda yamapepo , wavulunginye iwumba lyonsi nukuwateka amakasa pali woliwo .²⁸ Yapundanga , " Wonsi ya Izilayeli, twavwini. Wi umunthu wino akusa mbilizga ayanthu wonsi kulikonsi ivinthu vino vikususyana nayanthu, isunde , nuwuyo wuno. Nupya , waleta Ayagiliki mung'anda yamapepo nukonona namalo ayatiswe ya. " ²⁹ Muno yaweni Tilofimasi uwaku Efeso naweliwe mumusumba , nga yelenginye ukuti Pawuli wamuleta mung'anda yamapepo .³⁰ Umusumba wonsi wazungwike , ayanthu wonsi yutwike ponga nukumulema Pawuli . Yamufumyizge mung'anda yamapepo , nga nimilyango yayalike papokwene. ³¹ Pano yezganga ukumukoma , vyizile vyuvwika kumukalamba wawakulolelela ukuti muyelusalemu monsi mwali umuvwalangsa .³² Papokwene wasenzile ayakeya nayakateka

nukutuchila kwiwumba . Lino ayanthu yamulola Mwene nayakeya , yalesile ukumuma Pawuli .³³ Apano mwene wapalamile nukumulema Pawuli, nukuwawuzga ukuti yamunyepa niminyololo yili . Ngawawuzizge ukuti wali aweni nukuti wawonvile chani .³⁴ Yamwi mwiwumba mulyakwene yapundanga ichinthu chonga ngayamwi chuze . Muno umukalamba atamanyanga nachimwi umulandu wachongo, watili Pawuli yamulete kuli yano yatononyile .³⁵ Lino akwika ayakeya yamunyamwile umulandu wiwumba lino lyavulunganyanga .³⁶ Muno iwumba lyawanthu lyapundanga nokulechelezya, " Fumini penepo nawe!"³⁷ Lino Pawuli ali papipi ukuti aletwe paluwungo , watili kumukalamba wa nkondo , " Ningavwanga chimwi kuli mwemwe ? " Umukalamba wankhondo watili , " Ukavwanga ichigiliki ?³⁸ Siwe waku igiputi wino kali mwawasambuchile nukuwazinga ayanthu amazimbi yanayi yano yakomanga ayanthu ukuya mumphanga ?"³⁹ Pawuli watili , " Nemuyuda, ukufuma kumusumba wakwe Tasasi mu Silisiya . Nemunthu uwumumusumba uwakulondwa sana. Nkhukulenga , nzumilizgini ukuti vwange kuwanthu . " ⁴⁰ Lino umukalamba wawo wamupela insambu , Pawuli wimilile papela nukuvwanga nikasa kuyanhu . Lino kwamyalala sana , wavwanzile muchihebeli. watili,

22

¹"Mweyanji na yatata, wuvwini kuli nene chino nimawapanjila nimba ." ²Lino iwumba lwuvyaPawuli akuvwanga kuli woliwo mumuvwango wachi Hebeli , yizile yaya mya . Watili ,³⁴"Nemo nemu Yuda , napapilwe ku Talasasi uwa Siliya , kweni nasambilile mumusumba wukwene pansi pamatamba yakwe Gamaliyele. Nalamwile ukuyana ninzila izikalambane izga masunde yakwe yatata. Nemo ne wakuyipela kuli Leza , ngati vino wonsi yali nomba . Nakanyile inzila yi iya kuwufwe, ukuwanyepa nukuwayika kung'anda yaminyololo wonsi awonsi nayanachi, ⁵nayasimapepo nayakalamba wonsi yangasimichizga . Napochelile yakalata ukufumila kuli woliwo kuuyanji aya ku Damasika , nganayile ukuti nkhasasende mukunyeppa nukuya nawo ku Jelusalemu yakasundwe .⁶Chachitikwe ukuti pano napitanga ukupalamila Damasika, umusanya umwakuchuluchizga ukuswepa ukukulu ukufuma kupela kwatalike ukuwala pali nene . ⁷Naponyile pansi nganuvwile amazwi yakuti kuli nene, ' Sauli, Sauli, ichani chino ukunkhana ?' ⁸Naswike , ' weweni wewe, Leza?' Watile kulinene, ' Ne Yesu uwanazaleti, wino mukumukana.'⁹Yano yalinji nanene yaweni uwutiswe, kweni yatuvwichisye izwi lyakwe wino wavwanganga kuli nene. ¹⁰Natile , 'Mphange chani, Leza?' Leza wavwanzile kuli nene, 'Nyamukini muye ku Damasika. Kukukwene yaliwawuzga chilichonsi chino mukawomba.' ¹¹Nthanga ndole umulandu nukuswepesya , kukupita namakasa yakwe yano nalinji nawo, nizile mu Damasiko.¹²Kulya nakomenkhine numonsi izina lyakwe Ananiya, umonsi wamapepo ukulingana nisunde yamuvwanganga ningo nayayuda yano yikalanga kukukwene. ¹³Wizile kuli nene , wimilile pali nene , ngawatile , " Munji Sawuli , pochelela ukulola kwako.' Pansita yiyokwene namuwini.¹⁴Ngawatile, 'Leza wakwe yatata wakusola wewe ukuti umanye chino akulonda , ukulola ayalungamane, nukuvwa izwi lyakwe likufuma mumulomo wakwe. ¹⁵Muno muliya mwe yakamboni yakwe kuwanthu wonsi pali vino mwalola nukuvwa. ¹⁶Nomba ichani chino mukulindilila? Nyamukini , muwatizwe, nupya fulalini amaluyembu yinu, ukupunda pizina lyakwe.¹⁷Lino nawelela ku Yelusalemu , lino napepanga mung'anda yamapepo , chachitikwe ukuti napilwe ichilolwa. ¹⁸Namuweni akuti kuli nene, 'Pitisyu musye Yelusalemu zuwa, umulandu yatalizumila ukusimichizga kwako vwakwe nene.'¹⁹Natile, mwemwe, woliwo wonga yamanya ukuti nanyefile nukuma yano yasuwile muli mwemwe muma sinagogi wonsi. ²⁰Lino uwazi wakwe Sitefani kamboni wino waswililwe amati, Nani nimililanga nukuzumila , nukuti nawalolelanga inkhanzu zgakwe yano yamukomile.' ²¹Kweni watili kuli nene, ' Pitanji, umulandu nimawatuma ukutali kuyamitundu.'"²²Yuvwichisyanga kuli weliwe mphaka wavwanzile chi. Yapunzile nukuti, "Fuminipo nawe umunthu winu wiyo kungsi, muno chisi ningo ukuti aye nuwumi." ²³Pano yapundanga , ukusumba inkhanzu zgawo, nukusumbila ulutukumbu mumphepo, ²⁴Umukalamba wawakeya walamwile ukuti Paulo yamulete mung'anda . Walamwile ukuti yamukolowozge nukumuchapa. Umwakuti weliwe wenga amanye ukuti ichani chino yapundanga kuli weliwe vivikwene.²⁵Lino yamunyepa nimyando , Pawuli watili kuyakalamba yayakeya wino wimilile papipi , " Wuzge ichakuzumilizwa ukuti mumuchape umunthu wino umu Roma nupya wino mutamuyisile mukumuyezga?" ²⁶Lino umukalamba wa yakeya wuvwa chii , wayile kumukalamba wayakeya nukumuwuzga , ukuti , " Mukulonda muwombe chani? Muno umunthu wii umu Roma."²⁷Umukalamba wayakeya wizile nukuvwanga kuli weliwe, " Mbugzini, mwe ya Roma ?" Pawuli watile, "umolimo." ²⁸Umukalamba wamapepo waswike, "Chalinji ichakuti nimphiya izinji nazanyile uwenecho." Kweni Pawuli watile , " Napafilwe muloma mukwene." ²⁹Apano ayanthu yano yatinji yamukolowozge yasusile papokwene. Numukalamba wayakeya watinyile, lino wamanya ukuti Pawuli walinji uwaku Roma , umulandu wamunyefile.³⁰Kumutondo , umukalamba wayakeya walondanga amanye umolimo ukuyana ukuvwanga kwayayuda kuli Pawulo. Ngawamusapwile nukumuwuzga umukalamba wamapepo nayamumawungwe ukuti yakomenkhane. Ngawamulesile Pawuli pansi nukumuteka pakasi pawo.

23

¹Pawulo walolechizge pali yakalanga nukuti , " Yanji, Nikala muli Leza muwuzima wonsi mphaka uwanda wuno ." ²Umukalamba wamapepo Ananiya wawapingwile yalya yano yimilile pali weliwe ukuti yamume pamulomo . ³Apano Pawulo watili kuli weliwe, " Leza alikuma wewe , we luwumba ulutiswe ulufulwe. Mwikazile ukuti mundonge nene namalango, pano mwemukutu mungume vino visi mumalango .⁴Yano yimilile papipi yatile , " Ali vii vino mukatuka umukalamba wakwe Leza?" ⁵Pawulo watili, " Nthamanyile, yanji, ukuti umukalamba wa mapepo . Muno chawalikwa, mutalivwanga iviyipe ivyamukoleleli wa yanhu yako . " ⁶Pano Pawulo waweni apakuti imbali yimwi yalinji a Saduki

nayawuze a Falisayi, wavewanzile nkani mu ng'anda ya kulonjela , " yanji , ne mu Falisayi umwana wa wa Falisayi. Umulandu indi nulusuwilo ulwakuzguka kwayafwe kuno kulongwa." ⁷Lino wavwanga chii, ukukanzinkhana kwakatwike pakasi pa ya Yafalisayi naya Saduki , nga niwumba lyagawinkhine . ⁸Muno aya Saduki yakati kuti ukuzguka , ayangeli yataya kweneko, nimipasi yitaya kweneko kweni aya Falisayi yawamanya wonsi. ⁹Apano ichongo ichikalamba chachitike, nga nayakawalika yakwe ya Falisayi yanyamwike nukukana, nukuti, " Tutakuzana ichiyipe nachimwi pa munthu wino. Ngawuli nanthi umupasi nanthi umungeli wavwanga kuli weliwe ?" ¹⁰Lino kwaya ukukanzinkhana ukukulu, umukalamba wawakeya watinyile ukuti Pawuli yangamulepulanya sile , apano wawapingwile ayakeya ukuti yike nukuyamusenda pamaka pasi pali yakalanga yamulandu , nukumuleta mung'anda yakulonjela imilandu. ¹¹Uwusiku wakukonkha Mwene wimilile kuli weliwe nukuti, " Utatina , pakuti muno wasimichizizga vvakwe nene mu Yelusalemu, uye nupya nayakaboni mu Rome ."¹²Lino kwacha , aya Yuda yamwi yizile yapanga akawungwe kawo nukuyitipa wonda nichilapo ukuti yatalitela yalye nanthi ukung'wa chilichonsi mphaka yize yamukome Pawulo. ¹³Palinji awonsi amakumi yanayi yano wuvwine chakwe chi. ¹⁴Yayile kumukalamba wamapepo nayakalamba nukuvwanga ukuti , " Twayitipa swenga , ukuti tutamalya nachimwi mphaka pano twiza twamukoma Pawulo. ¹⁵Nomba , achino , lekini uluwungo lwamilandu lumuwuzge umukalamba wawakeya ukuti yamulete kuli mwemwe, ngati apano amwemwe mumaputula umulandu wakwe ningo. Ngati akuli sweswe, tuyisenginye kali ukumukoma pano atani afike pano." ¹⁶Kweni umwana umonsi uwamunyina wakwe Pawuli lino wuvwa ukuti yalindililanga , wizile waya nukwinjila muluwungo nukumuuzga Pawuli. ¹⁷Pawulo wamile wenga wakwe yakawomba nukuti , "Musendiini umulumendo wino muye nawe kumukalamba wawakeya muno alinachimwi ichakuti amunene ."¹⁸Apano kawomba wilya wamusenzile umulumendo wilya nukumuleta kumukalamba wawa keya nuvwanga ukuti, " Pawulo umunyepwe wangamile ukuti nize numulumendo wii kuli wewe. Ali nachimwi ichakuti avwange kuli wewe." ¹⁹Umukalamba wawakeya wamusenzile pakumulema pikasa nukuya kumbali nukumuuzichisya , " Ichani chino ukulonda umbuzge nene?"²⁰Umulumendo watili," Aya Yuda yazumilizizge ukuti mumusapule Pawulo mutondo ukuy kuluwungo, ngati apano yalimuwuchisya ningo ivyamulandu wakwe. ²¹Kweni mutawazumilizga vyakwe chino , umulandu kuli ayanthu amakumi yasano yano yavwamile nukulindilila . Yalafile ukuti , yatamalyanga nanthi ukung'wa mphaka pano yiza yamukoma . Nanomba yasenginye kali, yakulindilila ukuti uvwange."²²Apano umukalamba wawa keya watile umulumendo apita , lino wamunena , " Utamuuzga nawumwi ukuti wambuzga vyakwe vii. " ²³Apano wamile ayawonvi yakwe yamwi yayili nukuti , " sendini ayakeya amazimbi yayili ukuti yasenganye ukuti yaye ku Sizaliya , nayawuze amakumi yasano nayayili ayamphunda , nayawuze imyanda yili ayamasumo. Mulinyamuka iwola iyakwe chitatu uwusiku." ²⁴Nukuti wawawuzizge ukuti yasende nivinyama vimwi vino Pawuli angapita penepo nukuti yamusende kuya kuli Felix inkhombe. ²⁵Apano wawalike kalata wino walinji ngati avino: ²⁶Kulodiyasi Layisiyasi , kunkhombe iyikalamba sana Felix , nkukulamuka . ²⁷Umunthu wino wanyefwile na Yuda ngawalinji papipi ukuti akomwe nawoliwo lino naya kuli woliwo naya keya nukumupususya , muno namanyile ukuti umunthu waku Roma .²⁸Nalondanga imanye ukuti ichani chino yamunyefile , apano namusenzile ukuya nawe kuluwungoi . ²⁹Nizile namanya ukuti yamunyefile umuloandu wavwamalango yawo, kweni ukuti patali umulandu nawumwi uwakukomela nanthi ukunyepwa. ³⁰Apano chamanyikwe kuli nene ukuti pali ukuvwana ukuti yamukome , apano papokwene namutumile kuli wewe, nukuwawuzga yano yamunyefile ukuti yize yaleta umulandu kuli mwemwe pano mulipo . ivisuma vyonsi. ³¹Ayakeya yawonvile ngati muno yawawuzizizge. Yamusenzile Pawulo nukumuleta uwusiku ku Anthipatili. ³²Kumutondo , ayakeya ayinji yawasile awonsi yamphunda kuti yapite nawe ngayeni yaweliwe kuluwungo. ³³Lino awonsi ya mphunda yafika ku Sizaliya kuyika Kalata kunkhombe , yamulemilkje na Pawuli kuli weliwe. ³⁴Lino inkhombe yawelenga kalata , wawuzizge ichigawo chino Pawulo wafumanga kweneko. Lino wamanya ukuti wafumanaga ku Siliya , ³⁵watile , " Nkhuzakuvwichisya ningo nanthi yano yakunyepa yiza kuno." Apano wawapingwile ukuti ayikale mwiboma lyakwe Herod.

24

¹Lino papita amanda yasano, Ananiyasi simapepo mukalamba , ayakalamba yamwi , nuwakuvwanga wuno yamwamanga Tetulasi yatyile kweneko . Ayanthu yaa yamunyefile Pauli ku nkhombe . ²Lino Pawuli wimilila pankhombe , Tatulasi watalike ukumuuvwanga ngawatile kumukombe , " Pamulandu wakwewewe tuli numutende uwukalamba , nivyakulola vyako vikaleta uwusuma wansi yitu; ³Nomba nukusalifya konsi kuno twapochelela vyonsi vino ukawomba , wachita ningo Felikisi. ⁴Achino nthamakunyepa nupya, nkulenga muluse lwako utuvwile panono . ⁵Muno twamuzana umunthu wii ukuti umutamyeye nukuti akawapanjisya aya Yuda wonsi imizi yonsi bya pansu ukukana . A mwene wa manazalini. ⁶Wizile wezgapo nukonona ing'anda yakwe Leza , achino twamunyefile. Twalondanga tumulonge ukuyana nisunde lyitu. ⁷Kweni Lasiyasi, munthu muwonvi, wizile mukumusenda pamaka mumakasa yitu. ⁸Pano mwamuuzichisizge Pawuli pavinthu vino, mulimanya ivya vilipwa vino twamunyepa wino ." ⁹Aya Yuda ya nawo yizile yaya ponga pakumunyepa, ukusimichizga ukuti ivilipwa vino ivamolimo. ¹⁰Kweni lino inkhombe yamuzumilizga Pawuli ukti avwange, Pawuli waswike, " Nkhumanya ukuti kumyaka ivule walinji akalonzya munsi yino, nkhuvwanga vvakwe nene kuli mwemwe. ¹¹Mukuzamanya ukuti patapisile amanda ikumi nayayili pano nayile pakupepa mu Yelusalemu . ¹²Lino yanzana mung'anda yamapepo , nthakanzinkhine nawe nawumwi , nthavulunginye niwumba , nanthi amu Sinagogi na mumusumba . ¹³Yatange yalanjinze kuli mwemwe ukundongakuno yakuchita kuli nene. ¹⁴Kweni nkhumilizga chi kukli mwemwe ukuyana ninzila yiyo kwene namuwombile Leza wakwe yatata yitu. Nemusuwilwa muli vyonsi vino vili mwisunde nivwakuwalikwa ivwantchimi. ¹⁵Ndi nulusuwilo ululilonga na muli Leza nga ayanthu

yaa. Ukuti kuliya ukuzguka kwawalungamane nayano sayalungamane.¹⁶Nomba nkhwisya sana ukuya numwenzu wukwene kuli Leza nakuyanthu.¹⁷Nomba lino kwapita imyaka iynji nizile ukuleta uwutuli kuni yane nivyawupi vyamphiya¹⁸Lino nawomba chi , aya Yuda yamwi ukuma ku Eziya yizile yanzana pani twayisweyanga mung'anda yamapepo, patalinji iwumba napano ichongo.¹⁹Ayanthu yafewile yize pano mwemo muchili nomba nukuti yavwange chino chilipo kuli nende , nanthi yali nacho chimwi.²⁰Nga kapyi , ayanthu yakwene yavwange chino yazanyile ichononeke muli nene pano nimilile paluwungo lwa ya Yuda,²¹pamwi chiye ichinthu chonga chino napunzile pano nimilile nawo, 'Vikukwafyana nivyakuzguka vyayafwe yano ndi pawulonzi namwemwe ilelo."²²Apano Felikisi, wino wamanyile ningo ivyanzila , yizile yimika ukuvwichisya . Watili , " Lino Layisiyasi umukalamba wawa keya wiza ukufuma ku Jerusalem., Nimayelenganya umulandu wako."²³Wizile wawalamula ayakeya ukuti Pawuli yamuyalile, kweni ukuti aye nuwufulu wumwi ukuti ayayuze yakwe manye yapotwa ukuvwa vino akulonda.²⁴Lino papita amanda yamwi, Felikisi wiza na Dulusila umuchi wakwe, umu Jewesi, ngawatumile ukuti yamulonde Pawuli nga wuwile kuli weliwe ukuyana nivwalusuwilo muli Khilisitu Yesu.²⁵Kweni lino Pawuli wavwanzyanya nawe ukuyana nivwawulungamane, ukuyilema , nivyawulonzi, Felikisi wilize watina nukuvwanga ukuti , " Fumapo noma lino. Kweni ndiningaya nulongo munkholelo, ndikutumila ."²⁶Pansita yiyokwene wasuwile ukuti Pawuli amamupa amakopala , watumana kayilikayili kuli weliwe nukuvwanga nawe.²⁷Kweni lino papita imyaka yili , Posiyasi Fesitasi wizile waya inkhombe yakwe Felikisi , kweni Felikisi walondanga amanyikwe sana ku Yuda , wizile wamusya Pawuli ukuti aye mukunyepwa vilakwene.

25

¹Nomba , Fesitasi winjikle muchigawo , nga lino papita amanda yatatu, wayile ukufuma ku Sizaliya ukuya ku Jerusalem .
²Umukalamba wa mapepo naya Yuda ayamanyikwe yalesile imilandu yakwe Pawulo , nga yalondanga ukuti Fesitasi-
³yamuwuzichisyanga ukuti awalonjele woliwo vwakwe Pawulo - ukuti yamufumye ukuya ku Jerusalem, pakuti yasenganyanga uluwembu ukuti yamukome munzila .⁴Fesitasi waswike ukuti Pawuli walinji ku Sizaliya , nganukuti weliwe walinji uwakuti akuya kulyakwene nombakwene. " ⁵Achino, yano yangawomba , " watili," yaye naswe. Nanthi kuli chimwi ichiyipe numunthu wino, mukumulonge."⁶Fesitasi atikazile amanda yakukwana yasano nayatatu nanthi ikumi nga wisile ukuya ku Sizaliya, nga kumutondo wikazile pachilimba chawulonzi nganukumupingula Pawuli ukuti yamulete kuli weliwe. ⁷Lino wiza, aya Yuda ukufuma ku Jerusalem wimilile papipi, nga yalesile imilandu iyikalamba yitupu yino yatayimanyile. ⁸Pawulo wayichinjilichizge nukuti," Nthononyile nachimwi ichakususyana namalango yaya Yuda nanthi ukutemphele nanthi akuli Siza."⁹Kweni Fesitasi walondanga amanyikwe sana kuya Yuda, nga apano wamwaswike Pawuli nukuti, " mukulonda muye mphaka ku Jerusalem nukuti anene nkhwakulonga vyake chi kukukwene?" ¹⁰Pawulo watili," Indi pa luwungo lyakwe Siza pano yafwile yandonge . Nthamononile umuyuda nawumwi ,ngati muno namwe muchimanyile .¹¹Napano wuli nononyile nganapano nononyile chimwi chino chikulonda infwa, nthakukana ukufwa. Kweni nanthi imilandu yawo yisi nachimwi , nawumwi wino angantwala kuli woliwo . Nkhuwanyepa kuli Siza ."¹²Lino Fesitasi wawwanga nayakalanga yamilandu, waswike, " Wawanyepa kuli Siza. Kuli Siza akuno mumaya!"¹³Nomba lino papita amanda yanono, mwene Agilipa na Benisi yafisile ku Sizaliya ukuti yakamupitile Fesitasi pa vyatchito. ¹⁴Lino yali kulya amanda ayinji, Fesitasi wawawuzizge umulandu wakwe Pawulo ya mwene; watile, " Umunthu wumwi wamusile kukwene Felikisi ngati umuchepwe. ¹⁵Pano nalinji ku Jerusalem, umukalamba wamapepo nayakalamba yaya Yuda yalesile umulandu uwa monsi wino kuli nene, ngayawuzizge ivyakumupingula ukuti tumusule weliwe. ¹⁶Nganawaswike ukuti sisunde yaya Roma ukwimilila umulandu wakwe wumwi pano yano yamunyefile yasi penepo nganapano yatamupile ulongo ukuti ayivwanjile ivyamulandu wakwe.¹⁷Apano, lino yiza ponga kuno , nthalindilile , kweni kumutondo nikazile pachilimba chawulonzi nga apano namupingwile ukuti yamulete. ¹⁸Lino yano yamunyefile yimilila nukumupela umulandu, nizile nelenganya ukuti imilandu yonsi yino yamunyefile yitalinji iyikalamba . ¹⁹Pano , yiminkhananga nawe ivwamasunde yawo nganavwake yesu wino wafwile , wino Pawuli watinji uwawumi. ²⁰Nthamanyile ningo muno ningamanyila umulandu wuno , nga achino namuwuzichisizge nanthi angakunda ukuya ku Jerusalem ukuti akuno yakumulonge imilandu yakwe.²¹Kweni lino Pawulo wawanyepa ukuti ayikale tasi mung'anda ya minyololo pano akulindilila amelengwi ya mukalamba , napingwile ukuti yamunyepe tasi mphaka pano namutuma kuli Siza ."²²Agilipa wawwanzile kuli Fesitasi, " Nani nkunzile sana ukuti ninguvwa ukufuma kumunthu wino ." Mutondo," Fesitasi wawwanzile , "Ulimuvwa."²³Nomba kumutondo kwakwe , Agilipa na Benisi yizile nu lusuchelo ; yizile mung'anda yalusechelo ya yakalamba ya yayakeya nawonsi yano yamanyikwe sa na ayamumusumba . Lino Fesitasi wawwanzile ukupingula , Pawulo yamulesile kuli woliwo. ²⁴Fesitasi watili , "Mwene Agilipa , namwensi mweyanthu yano muli pa nasweswe, mwamulola umunthu wino ; ayanthu wonsi nuwinji aya Yuda yavwanzinye nani mu Jerusalem nakukwene nupya , nga yapinzile kuli nene ukuti ataya nupya nuwumi.²⁵Nizile namanya ukuti atawovwile nachimwi ichiyipe chino chingalenga ukuti afwe ; kweni umulandu wakuti wizile wawamyepa kumukalamba , nelenginye ukumutuma . ²⁶Kweni nsinachimwi ichakuti ningawalika kumukalamba . Umulandu wakwe chino , namuleta kuli mwemwe , nkhaninkhani kuli mwemwe , Mwene Agilipa , ukuti ningaya nachimwi ichakuwalika pa mulandu wuno . ²⁷Muno chikuloleka ichambula amano ukuti nene ukuti inthume umunyepwe ukwambula ukuvwanga chino awononyile ."

26

¹Apano Agilipa watili kuli Pawulo , " Vwanga wenga ." Apano Pawulo wololosyizge amakasa yakwe nukuyivwanjila . "
²Nkhuylola nemwenecho nkunzile sana , Mwene Agilipa , ukuti ulonge umulandu wane ilelo pali wonsi vino yanyepa

aya Yuda ,³ umulandu wamanya ningo sana amasunde wonsi namawuzgo ayawayuda. Achono nkukulenga ukuti unguvwichisye ningo sana.⁴⁵ Umolimo , aya Yuda wonsi yamanyile muno nikalile ukufuma kuwantche muni yane namu Jelusalemu. Ayamanyile nene ukufuma panthandiko nga nukuti yazumilizge ukuti nikalanga ngati umu Falisayi, ichigawo ichichuzge sana ichamusumba witu.⁶ Nomba nimilile pano ukuti mundonge umulandu walusuwilo lwane mululayizgo luno Leza wapanga kuli Leza witu. ⁷ Ulusuwilo lukwene luno uluko lwitu ikumi lyonga na yili lusuwile ukupochelela pano yakupepa Leza muwumolimo uwusiku numusanya, nga amulusuwilo lukwene, mwene, muno aya Yuda yakundonga .⁸ Ichani chino nanthi wumwi wakwe mwemwe akwelenganya ukuti sisuwilo ukuti Leza wazgusile kuyafwe?⁹ Nomba nadi, Nene nenga nelenginye ukuti mbombe ivinthu ivinji vino vitange visechelesye Yesu wamunazaleti. ¹⁰ Nawonvile vi mu Jelusalemu. Nayalile mung'anda yaminyololo ayanthu yakwe Leza namalano yano napochelile ukufuma kumukalamba wamapepo; ngalino yakomwa , nthawasolanga woliwo. ¹¹ Nawapanike insita izinji mumasinagogi wonsi nganawapatchizganga ukuti yavwanga iviyipe . Nawasochile sana nga nawanyefile nakunsi zguze .¹² Pano nawombanga chino, nayile ku Damasikasi na maka nuwupinguzi ukufuma kumukalamba wamapepo; ¹³ nga munzila mulya kwene, umusanya pakasi , mwene , naweni ukuswepa ukufuma kupela kuno kwawazile ukulusya ilanzi, nga kwawazile pali nene nayanthu yano yapitanga na nene. ¹⁴ Lino swensi twapona pansi, nuvwile amazwi yakuvwanga kuli nene yavwanzile mumuvwango wa chihebeli , "Sawuli, Sawulo, ichani chino ukunkhana? Ichikome sana kuli wewe upanthe insonzo. ¹⁵ Apano navwanzile , 'Weweni, Mwewne?' Mwene waswike, 'Ne Yesu wino ukumukana. ¹⁶ Nomba nyamuka yimilila ; umulandu wakwe chi nkhololeka kuli wewe, ukukusola wewe ukuya wemuwonvi nuwukaboni ukuyana nivanthu vino umanyile vwakwe nene nga navino ndikulanjizga munkholelo; ¹⁷ ngandikupususya kuyanthu yamitundu kuno nkukuluma , ¹⁸ ukuti ukayule' aminso yawo nukuwafumya kumfinzi ukuya ukjutiswe nga nakumaka yakwe satana ukuya kuli Leza , ukuti yapochelele ukufuma kuli Leza ukutetelwa kwavyawononyi nimpvani yino nkhuwapa yano yakwikutiswa nani mulusuwilo .¹⁹ Achino , Mwene Agilipa , nthakanyile ichilolwa chakupela ; ²⁰ kweni, kuli yalya ayakudamasikasi tasi, nga apano aya ku Jelusalemu, nga napano insdi yonsi iya mu Yudeya , nga naya Mitundu, nawapile izwi ukuti yalape nukuti yaye kuli Leza , ukuwomba vino vingawavwa ukuti yalape . ²¹ Umulandu wakwe chi aya Yuda yanyefile nene mwitempheli nga yalondanga yankhome .²² Leza wangavwa mphaka insita yino, nomba nkhwimilila nukusimichizga kuyanthu ayanono nayakalamba pali nachimwi chino chitange chichizge pali vino inchimi na Moses yavwanzile vilichitwa- ²³ ukuti khilisu alchula nukuti yaliya ayakutalika ukunyamuka kuyafwe, yalikosola ukuswepa kuyanthu yitu, nakuyamitundu, ²⁴ Lino Pawulo wamalizga ukuyivwanjila , Fesitasi wawwanzile namazwi yapapela , " Pawulo, wempuwa; uwusambilile wako wukakupanga ukuya we mpuwa . " ²⁵ Kweni Pawulo watili, sine mpuwa , Ichisumana Fesitasi , kweni chino nkhuvwanga ichimi nupya ichololoke . ²⁶ Muno mwene amanyile vwakwe vino ; nga achino nkhuvwanga nukusapuka kuli weliwe , amuno yakundambilizga ukuti nachimwi chino ichifisame kuli weliwe; amuno chi chitawomba muwqinzi. ²⁷ Wasuwila intchimi, Mwene Agilipa ? manyile ukuti wasuwila . " ²⁸ Agilipa watili kuli Pawulo , " Pansita yinono sana ungandambilizga nene nuti inje ne mu khilisu?" ²⁹ Pawulo watili , " Nkhupepa kuli Leza , ukuti kali apansita yinono nanthi iyitali , asapali wewe mutupu , kweni nakuliwonsi yano yakunguvwa nene ilelo yaliya ngati anene, kwe uwambula yacheni yaminyololo. ³⁰ Apano mwene wimilile , apano inkhombe, nga na Benisi nawe, nayano yikazile nawo; ³¹ lino yafuma mu chinyanda ichikulu , yavwanzile kumuze numuze nukuti , " Umunthu wino atawonvile nachimwi ichakuti tungamukomela nanthi ukumunyepa . " ³² Agilipa watili kuli Fesitasi, " Umunthu wino ngewasapulwanga nanthi atatwalanga umulandu kulu Siza . "

27

¹ Lino chelenganywa ukuti tupite pamanzi ukuya ku Itale, yamuyisile Pawuli nayanyepwe yawuze ukuya yalolelelwa na nuwantchito wino wali a Juliyasi uwaliboma ilikali . ² Twizile twalonda isitima ukufuma ku Adirametuyamu yino yalinji ukuti yimapita mumbali mu Ezga. Apano twayile kuli yemba . Arisitakasi ukufuma ku Tesalonika wayile naswe. ³ Kumutondo kwakwe twafisile pa musumba wa Sidoni, pano Juliyasi wamupanjile ningo sana Pawulo ukumuzumilizga ukuti aye kuyawuze ukuti akapochele uwusunzi wawo. ⁴ Ukufuma papa twayile pali yemba ngatwapisile pawato wuno wapangwa na Sayipulasi, kupipi na kansi ka mumanzi, umulandu imphepo yafumanga kuno twayanga . ⁵ Lino twapita pa manzi ukuchila Silisiya na Pamfeliya , twizile twafika pa Mira umusumba wa layisiya . ⁶ Papa, yakawomba yazanyile uwato ukufuma ku Alekizandiliya wuno walinji uwakuyta ku Italy. wizile watuyika mwenemo. ⁷ Lino twapita pali yemba panonopanono ukwamanda ayinji nga pawumalilo twafisile nukuchula sana papipi na Sinidasi nga nimphepo yitile yatuzumilizga ukuya inzila yilya , twiziloe twapita pali yemba mumbali mwachisawo cha ku Kiliti, yino yikulolana na Salmone. ⁸ Twapisile nukuchukula sana, mphaka pano twafisile pawuyo wumwi wuno yakati Feya Havenzi, wuno wuli papipi numusumba wakwe Leziya .⁹ Nomba twasenda insita itali sana, insita iyakusechelera iya wa Yuda nayo yapita kali , nomba kwaya ukutamye sana ukuti tungapita pali yemba . Apano pawuli wawachenjezizge , ¹⁰ nukuti, " Wonsi, Nkhulola ukuti uwulendo witu wuno tukulonda ukuti tupite wukuzaya nukuchisika sana nukufwa sana , asapali yakatundu yatupu napa sitima , kweni napa wumi witu. " ¹¹ Kweni ayawovwi yayisile amano sana kumukoleleli wawo nukumwenecho wa sitima kuluya kuli vilya vino vyavwanzilwe na pawulo . ¹² Umulandu apakukwelela isitima patalinji apasuma ukuti mungikalako insita yalupepo, ayinji ayakupita pali yemba yizile yavwanga ukuti chali ichisuma ukuti ytapite ukufuma papa kwene, nanthi munzila yonsi tungafika pamusumba wakwe Phoenix, apano tukikale insita ya lupepo. Phoenix amalolo yakukwelela isitima ku Crete, kuno kwalozga pakasi pa kukatondo napakasi pakumanguzi. ¹³ Lino imphepo yakwisika yatalika ukuputa sana , ayakupita pali yemba yelenginye ukuti yachizana chino yalondanga. Apano

yizile yanyamula ivwakulemezga uwato nukupitra mu Crete, mupipi na senga wamumbali muli Yemba .¹⁴Kweni lino papita kasita panono imphepo iyikalamba sana yino yikayamwa northeaster, yatalike ukuma ukuya kwisika kwa kansi kano kakaya pali yemba .¹⁵Lino isitima yalemwa numuza nganukuti yitali iyakuti yingapita nupya , twazumilizizge ukuti umuza wupite tasi , nga umuza watusenzile .¹⁶Twizile twapita mumbali mukansi kano kakaya pamanzi kano kayamwa Cauda, nukuchula sana twizile twazana iboti lino likapususya ayanthu.¹⁷Lino yanyuntha uwato wulya ukuya pamulundu, yawonvizge inkhusa zgakwe ukunyepela isitima . Yatinanga ukuti yanaga yakafike kulinsenga waku Syrtis, apano yisizge yisya inkhusa zilya apano yatalike ukupita .¹⁸Twapisile nimphepom vilya kwene mphaka kumutondo pano yatalike ukusumbila vyakatundu vimwi muli Yemba .¹⁹Pawanda wakwe chitatu yasumbile muli yemba vimwi iviya vyasitima namakasa yawo.²⁰Pano ilanzi nathi inthanda zitawalanga kumanda ayinji , apano imphepo iyikalamba sana yapitilizizge ukuma , nulusuwilo lonsi lyafumile ukuti tumapusuka .²¹Lino yapita sana ukwawula ichakulya , apano Pawuli wimilile nukuti . " Mweyanthu, ngenwemukunguvwila , nga nukuti ngenmute mukunyamuka ukufuma ku Crete, ukuti muchisite vikwene nusumba ivinthu vino .²²Nomba kuwawuzga ukuti muye namaka , amuno patamaya ukufwa nakumwi pali mwemwe , kweni isitima yitupu.²³Muno mutondo umungeli wakwe Leza wino nene nayako , wino jupya nkhapepa - ayangeli yakwe yimilile kuli nene²⁴nga yatile , ' Mutatina , Pawuli. Wimile pali Caesar , nukulola , Leza muluse lyakwe awapile wonsi yano mukupita nawo .'²⁵Achino sechelini, yanthu! Amuno nasuwila Leza ukuti chiliwombwa ngati amuno chavwanjilwe kuli nene .²⁶Kweni tufwile tutuchile kungsi yino yikazanwa pali yemba ."²⁷Lino uwanda wikumi nayanayi wakwana, pano twapitanga vikwene nga nukuti pali yemba wakwe Adriatic, uwusiku pakasi yano yapitanga pasitima yelenginye ukuti yali papipi ukufika pamusili wumwi.²⁸Apano yizile yasumbila inkhusa zino yanyefile kweneko ivinyome nga yazanyile amayadi amakumi yanayi; panono sile yawonvile nunpy vikwene yazanyile amayadi amakumi yataatu.²⁹Yatinanga ukuti tunguma mumawe, apano yizile yisya inkhusa zinaye ukunsizi nukupepa ukuti akatondo kize zuwa.³⁰Yano yakapita pali yemba yalondanga inzila iyakuti yawusile uwato nga yizile yisya uwato uwakupusunya uwumi muli yemba , ngayizile yayipichizga ukuti yalondanga yasumbe ivyakulemezga ukufuma kumupeto.³¹Kweni Pawuli watile kuyawonvwi nakuyakeya , " Nanthi awonsi ya yatange yikale muwato , mutange mupusuke ."³²Apano ayakeya yizile yaputula inkhusa zgiwato ngalisile ukuti lyapita lyonga .³³Lino kwekwacha , Pawuli wawawuzizge wonsi ukuti yasende vimwi ivwakulya . Watile, " Uwanda wilelo uwakwe ikumi lyonga nayanayi nano mutatezile mulye penepo-mutalilepo nachimwi.³⁴Nomba nkholonda ukuti mugawe chimwi ichakulya , muno ichakulondwa sana ukuti muye nuwumi . Muno nanthi wumwi wakwe mweme alisumba akanyeke konga ukufuma kumutwe wakwe."³⁵Lino wavwanga chino , wasenzile ichibama nukumusalifya Leza paminso yakwe wensi . Apano wamonywile ichibama nukutalika ukulya .³⁶Apano wonsi yawapile amaka nga nawo yasenzile ichakulya .³⁷Twalinji 276 sweyanthu muwato .³⁸Lino yalya umwakukwana, yizile yapanga ukuti uwato wupepuka pakusumbila tiligu muli yemba .³⁹Lino kwacha , yatamanyile ukuti umusili , kweni yaweni pano yakayichila uwato, apano yizile yawwanzyanya ukuti nanthi yangapisa uwato ukuya papa.⁴⁰Apano yizile yasapula inkhusa nukuzisya mulya kwene muli yemba . Pansita yiyo kwene yizile yasapula inkhusa zya mpanda nga yakwezizge ichakuchinga imphepo; apano imphepo yatalike ukututa isitima ukuya pali nsenga .⁴¹Kweni isitima yumile uluwumba lwakwe nsenga nukupatila palya kwene, nga kunsizi kwa sitima kwavuninkhine namaka yamayigha .⁴²Ayakeya yuvwine ukuti yakome ayanyepwe wonsi ukuti wonsi yatasawa nukutuka .⁴³Kweni yawonvwi yalondanga ukuti yamupususe Pawuli, apano yizile yawalesya vino yuvwine; apano wizile wawapingula yano yangasawa ukuti yawwinthuke yatalichile ukufuma muwato nukuti yaye pamusili.⁴⁴Apano wonsi awonsi yano yasyalichile yakonkhepo, yamwi pamatabwa, nganayamwi pavinthu vino vyafumanga muwato. Munzila yii vyawonvilwe ukuti swensi twafisile ningo pa musili.

28

¹Lino yatuleta ningo , twizile twamanya ukuti akansi kamuliyemba kalya kamwanga ukuti Malta .²Ayenecho ayanthu yatatupire uluse lutupu , kweni yapenvile umoto nukutupochelela swensi umulandu wamvula nukuzuka .³Kweni lino Pawuli wawunganika umwanzi nukuyika pamoto, inzoka yafumile umulandu wakukaya kwamoto nukusapuluchila mumakasa yakwe .⁴Lino ayanthu yalola ukuti ichinyama chilya chikuyvelemba mwikasa lyakwe , yawwanzinye wenga numuze , " Umunthu wino akwenela umufweka wino wapuswike muliyemba , uwumolimo wutakumuzumilizga ukuti aye umumi."⁵Ngawuli wakunthile ichinyama kumoto nga nokuchisika .⁶Yalindililanga weliwe ukuti alwale nanthi ukufwa . Kweni lino yalolechesya insita iyitali nga nukuti yataweni nachimwi chitawonvwilwe kuli weliwe , yizile yachenja amelengwi yawo nukuti yatile walinji akaleza .⁷Nomba papipi na malo palinji amasyo yano yali yakwe mwene umonsi , wino wamwanga Publius. Watupochelele nga umwaluse watupile kumanda yatatu .⁸Chizile chaya ukuti tata wakwe Publius walwazile umulandu wamutwe na munda . Lino Pawuli waya kuli weliwe , wapefile , wamutesile amakasa, nukumupozga .⁹Lino chi chawombwa , ayanthu wonsi yano yakayikala pakansi kapali yemba yano yalwazile yizile nga nawo yapozilre .¹⁰Ayanthu nawo yatusalifizge sana . Pano twasenganyanga ukuti twapita, yatupile vino twalondanga .¹¹Lino papita imyaka yitatu twakatwike ukupita pali Yemba nisitima yino yamazile insita yinsi iyamphepo pa kansi kano kakaya pali yemba , isitima yakwe Alexandria , yino yaya" twanthembwa twakwe twaleza" ngati utwakukolelela .¹²Lino twafika pa musumba wakwe Syracuse, twikazile papa amanda yatatu.¹³Ukuma palya twapisile pali yemba nukufika pa musumba wakwe Rhegium. Lino papita uwanda wonga imphepo iyakufuma kwisika yanyamwike , nga pamanda yayili twizile pamusumba wakwe Puteoli .¹⁴Palya twazanyile ayanji yamwi nga twawamile ukuti twikale nawo kumanda yasano nayayili . Munzila yikwene twizile ku Rome .¹⁵Ukuma papa ayanji yalya , lino yuvwa vwakwe sweswe , yizile

pakukomenkhana naswe ukufuma kumisankhano yakwe Appius nga nga nimisankhano yuze yitatu. Lino Pawuli walola ayanji yalya , wasalifizge Leza nukuya namaka.¹⁶Lino twinjila mu Rome , Pawuli wazumilizwe ukuti ayikale wenga nayakeya yakwe yano yamulolelenga .¹⁷Apano chizile chaya ukuti lino papita amanda yatatu Pawuli wamile ayanthu yalya yano yali ayakoleleli yawayuda . Lino yaya ponga , watili kuli woliwo , " Yanji, napano nthawonvile nachimwi ichiyipe kuyanthu nanthi akumasunde yakwe yatata yitu, nasapwilwe ngati nemunyepwe ku Yelusalemu kumakasa yawa Roma .¹⁸Lino yambuzichisya , yizile yelenganya ukuti yansapule , umulandu patali nachimwi ichakuti yangankhomela pamulandu wane .¹⁹Kweni lino Ayayuda yakwanga ukwakulonda kwawo , Nizile napatichizwa ukuti munyepwe Caesar, napano wuli chili ngati nthanyepanga insi yane .²⁰Umulandu wakwe chi, achino, nizile nama wewe ukuti ningakulola nukuti ningavwanga , pakuti umulandu walusuwilo lwa ya izilayeli yano nzwite iminyololo yino."²¹Apano yatili kuli weliwe , "Tutapochelelapo kalata ukuma ku Yudeya uwakuvwanga vwakwe wewe, nanthi ayanji yamwi nathi inthumi nanthi ukuvwanga iviyipe vwakwe wewe.²²Kweni tukulonda tuvwe ukuma kuli wewe vino ukwelenganya pali vino, umulandu tumanyile ukuti yatakuvwanga ichisuma paliponsi.²³Lino yapanzya uwanga wakwe, ayanthu ayinji yizile kuli weliwe pano wikalanga . Wizile wavwanga muno vwayelile kuli woliwo, nukusimichizga ivyawumwene wakwe Leza . Wizile wezga ukuwanyengelela vwakwe Yesu, wonsi aya malango yakwe Moses nukufuma kunchimi, ukufuma akatondo mphaka amanguzi.²⁴Yamwi yizile yuvwichisya pali vino vyavwanzilwe, pano yamwi yatasuwile.²⁵Lino yatuvwana , yafumile lino Pawuli wavwanga izwi lyonga lii : " Umupasi umutiswe wavwanzile ningo ukupitila munchimi Yesaya kuli ya tata yinu.²⁶Watile, ' Yanga kuyanthu ya nukuti ukati , " Pakuvwa mumawuvwa , kweni mutamawuvwichisya ; nga nukuliola mumalola , kweni mutamayelenganya .²⁷Muno imyenzo yayanthu ya yitakumanya nachimwi, nga namakutwi yawo yatakuvwa , nga yaziyite. Nanga wuli ngeyeyakulola naminsi yawo , nga nukuvwa namakutwi yawo, nganukuvwichisya ninyenzo yawo nukuvwila , nga ningawapozga.^{28,29} Achino, mumanye ukuti ukupususya kwakwe Leza kwatumwa ukuya kuya Kuyamitundu, nukuti yamawuvwila ."Lino wavwanga ivinthu vii, aya Yuda yapisile . Yakanzinkhananga sana pali wonga."³⁰Pawuli wikazile imyaka yili iyipuma munyanda yino walipilanga sile, nga wawapochelelanga wonsi yano yizanga kuli weliwe.³¹Wakosolanga ivya umwene wakwe Leza nga wasambilizganga ivinthu vyakwe Mwene Yesu Khilisitu nichikanga chonsi uwambula ukumulesya .

1 Akorinte

1

¹Paulosi, umwamwe na Yesu ukya umu positoli mukulonda kwakwe Leza, na Sositeni uwunji, ²ukung'anda yakwe Leza ku kolinti, kuli yano yapawulwa na kilisitu Yesu ukwamwa nu kuya ayanthu ayatiswe, pali ponga na wonsi ukulikonsi yano yakayamwa umwizina lya mwene witu yesu kilisitu, wino amwene wawo nu witu. ³Inkhumbu nu mutende viye kuli mwemwe ukufuma kuli Tata Leza witu na mwene Yesu Kilisitu. Nkhasalifya manda pee kuli Leza wane pali mwemwe pamulandu wa nkumbu zyakwe Leza zino Kilisitu Yesu wawapa mwemwe. ⁴Wawapanga mwemwe ukuya mwe yakankhala munzila zyonisi, mumivwanjile yonsi na mano wonsi, ⁵ndi vino uwusimisi wakwe Kilisitu wazumilizikwe ukuti uwachumi pali mwemwe. ⁶Pano mukusowelwa ichawupi ichawuzimu pano mukulindilila kumaka uwuwmbuli wa mwene Yesu Kilisitu. ⁷Nupya aliwapa amaka ukufichila pawumalilo, ukuti pa wanda wa mwene witu Yesu Kilisitu mutize muzanwe nichifukwa. ⁸Leza umusuwilwa, wino wawamile muwuponga wa mwanakwe, Yesu kilisitu mwene witu. ⁹Nomba nkuwalenga mwemwe, mwe yanji, mwizina lya Mwene witu Yesu Kilitu, ukuti mwensi muvwane, ukuti pataya ukupusana pakasi pinu. Nkhuwalenga ukuti muyi paliponga na melengwi wonga ni fundo yonga. ¹⁰Pakuti kuli nene kulola ukuti vyuvwika, mwe yanji na yanthu ya kukolowe muli mwemwe muli ukupawunkhana. ¹¹Nkhusula chii: Ali wensi wakwe mwemwe akati, "Indi na Paulosi," pamwi "Indi na Apolosi," pamwi "Indi na Kefasi," pamwi "Indi na Kilisitu." ¹²Wuzye Kilisitu wapawunkhana? Wuzye Pawulosi wapamanthilwe pa wuchingane pamulandu wakwe mwemwe? Wuzye mwawatizwa mwizina lyakwe Pawulosi? ¹³Nkhatayizya Leza pakuti nthawatizya nanthi wumwi wakwe mwemwe, nkhandi Kilisipasi na Gayasi. ¹⁴Chali ndi vikwene ukuti nanthi wumwi wino angati nawatizwe mwizina lyane. ¹⁵(Nawatizye na yamung'anda yakwe Sitefanasi. Ukuchila papo, nthakumanya ndi nawatizyapo yawuze.) ¹⁶Pakuti Kilisitu atanthumile pakuwatizya kweni pakutanda izwi --nakavwanjile akakuchenjela pole, ukuti uwuchingane wakwe Kilisitu utaya uwawula amaka. ¹⁷Pakuti ilandwe ilyauchingane ilyawupuwa ku yanthu yano ya kononeka. Kweni kuli yano yakupusuka, amaka yakwe Leza. ¹⁸Pakuti kwawalikwa, "Ndonona amano yaya mano ndivulunganya ukuvwichisya kwa yamanyi." ¹⁹Umunthu uwamano alikwi? Alikwi umusambilile? Alikwi uwakususya insi yii? Wuzye Leza atachinja amano yansi ukuya ayawupuwa? ²⁰Pakuti insi mumano yakwe yitamumanyile Leza, Leza chamuzipile ukupususya yano yasuwile mwizwi lino lyatandwanga muwupuwa. ²¹Pakuti a Yuda yakalenga ivmanyikwilo ivyakuzungusya nawo a Giliki yakalonda amano. ²²Kweni tukukosola ukupamanthilwa kwakwe kilisitu, chino ichikome kuya Yuda ni chawula amano kuya Giliki. ²³Kweni kuli yano Leza wawama, wonsi a Yuda naya Giliki, tukukosola Kilisitu ngati amaka na mano yakwe Leza. ²⁴Pakuti uwupuwa wakwe Leza uwamano ukuchila anthu, uwupotwe wakwe Leza uwamaka ukuchila anthu. ²⁵Yanji, lolini ulwamo lwino. Sayavule muli mwemwe yano yali na mano ukuyana ukuyana nu kuvechisya kwa ku mwili. Simweyavule mweyano mwali na maka. Simweyavule mweyano mwapafilwe muwukankhala. ²⁶Kweni Leza wasozile ivyamwalwe ivyamunsi ukuti visonzye insonyi ayamano. Leza wasozile ivyawula amaka munsi ukuti visonzye insonyi vino ivyamaka. ²⁷Leza wasozile ivyasile nivisulwe munsi. Kupya wasozile vino insi yikati ivyasilesile, ukuti ivyakulondwa viye ivya mwalwe. ²⁸Wachisile ndi vino ukuti pataya nanthi wumwi uwakuti aye nu mulandu wakuyikwezezya pa manso

yakwe.³⁰Pamulandu navino Leza wawomvile, Nomba muli muli Kilisitu Yesu, wino wizile kuli sweswe mumano yakwe Leza. Wino wali uwulungumane, utiswe nu wupususi witu. ³¹Ukuyana na chii, ndi vino kwawalikwa ukuti, "Mulekini wino akuyikwezya, ayikwezye muli Mwene."

2

¹Pano nizile kuli mwemwe, mwe yanji, ntizile namazwi ayakuvwama pamwi ayakuwachila amano pakuwasimichila ivya nkama yakwe Leza. Amabuku yanono ayampiti ayakulondwa ayachi Giliki yawalike pano nasambilizyanga ivyawumboni wakwe Leza. ²Amuno ntalondanga ukumanya chimwi pano nalinji namwemwe suka Yesu Kilisitu ampela, nkani - nkani imfwa yakwe pawuchingane. ³Achaleka nalile pano niza kulimwemwe nali ne mtonthe, ninthete nukuzakaza umwili. ⁴Amazwi yane nukukosola kwane kutalinji ukwakulambilizya nukuchila amano. Kweni, kwalinji ukwakusimichizya ukwa mupasi na maka, ⁵Ukuti isuwilo linu litize liye mumano ya wanthu, suka mumaka yakwe Leza. ⁶Kweni tukuvwanga amazwi ayamano kuli yano ayakuzi, kweni yano asamano ya muni ya pansi yino, pamwi yakwe yakateka yansi ayandakayi, yano yakafwa. ⁷Kweni tukuvwanga amano yakwe Leza ninkhama ya chumi, amano ya nkama yano Leza wayawumbulile mpiti ukuti tuchindamikwe. ⁸Pnsi nanti wenga muli yakateka yansi ayandakayi wino wuwwichisizye, ngayatakomile mwene wawuchindame pa wuchingane. ⁹Kweni muno amazwi yawalikwa, "chino ilinso lisitela lilole, pamwi ikutwi chino lisitela lyuvwe, numwenzu wa munthu chino wusitela wuchelenganye achili chino Leza wayapekanizizya yano yamukunda."¹⁰Kwene Leza watuwumbulila vyonsi vino ukupitila mu mumupasi. Amuno umupasi wukakonkola ivinthu vyonsi nivypansi nkani vino Leza wafisa. ¹¹Wuzye weni angamanya amelenganyo ya munthu nkandi umupasi wakwe awuno wungamanya? Achili chonga, pansi wino wamanya vyakwe Leza nkandi umupasi wakwe weliwe. ¹²Swenji tutapochelela umupasi uwamuni ya pansi kweni umupasi uwakufuma kuli Leza, ukuti tungamanya ivinthu vino watupela paluse. ¹³Tukuvwanga vino tutakuvwanjila mumwazwi yano ayantu yasambilizyanga nkandi yano umupasi wasambilizyanga, pakulondolola ivintu vya mupasi kuli yano yali numupasi. ¹⁴Umunthu wino asi numupasi atanga apochelele ivintu ivya mupasi ivyakufuma kuli Leza, pamulandu wakuti ivyasile - sile kuli weliwe. Nukuvimanya atanga avimanye pakuti umupasi wa vintu vino uwa mupasi wutupu. ¹⁵Wino waya nu mupasi akapingula ivintu vyonsi, kweni weni kusi wino angamupingula. ¹⁶"Muno aweni angamanya amano yakwe mwene ilyakuti angamusambilizya?" Kweni twaya na mano yakwe Kilisitu.

3

¹Nukuti nene, mweyanji, tangavwange kuli mwemwe ngati antu amumupasi, kweni mumalo yakwe ngati ku yantu a mwili, ngati ku yana ya nono muli Kristu. ²Nawamwesizye ulukama, si chakulya ichikome awe, pakuti mutayipekinye pakupochelela; nukuti paka nomba mutayiperkinye. ³Pano muchili muli ka mwili. Pamulandu uzuwa nu lombwa vyaya muli mwemwe, uze musiyikala ukulingana na kumwili, nukuti musipita ngati iminyela ya muntu? ⁴pano wenga wino akuti, " ikumukonka Paulo," nu muze akuti, "ikumukonka Apolo," uze simweyant u sile? ⁵Aweni namba apolo? Paulo aweni? ayawomvi yano mwasuwilamo, ngati muno mwene wapela milimo kuli wenga. ⁶Nakomile nukuti Apolo witolila, kweni Leza wavikuzya. ⁷Nomba alino, pamwi wino wakomila nanti wino witolila uwasile. Kweni a Leza wino akuvikuzya. ⁸Nomba wino wakomila na wio akuyitolila yayine, nukuti wensi alapochelela ivilipwa vwakwe ukulingana ni milimo yakwe ni yakwe. ⁹Pano sweswe swryawomvi yauze yakwe Leza. Mwe chalo chakwe Leza, chikulwa chakwe Leza. ¹⁰Ukulingana ku luse lwakwe Leza luno lwapelwa kuli nene ngati a kakula mukalamba umumanye, nayisili ulufula nu muze nawe akukulapo. Kweni lekan wensi muntu alolachese muno angakulilapo. ¹¹Pano pasi nawenga wuno angayipo ulufuka ukuchila wino wayikapo, wino, a Yesu Kristu. ¹²Nomba ndi wenga wakula palufula zaabu (wino a golide), feza (wino a siliva), amawe ya mutengo ukalamba, imiti, isote, pamwi amapelele, ¹³umumilimo yakwe umulamanyikwe, pano uwanda wuliwumbula. pano wuluwumbulwa nu moto. Umoto ulezya uzima wakwe vino wensi wawomba. ¹⁴Ndi chakuti umumilimo yakwe umwi yasala, alapochelela ichaupi; ¹⁵Kweni ndi chakuti mulimo yakwe umwi wapya aliwola sile, kweni weliwe wenga alapusuka, alanyana ngati apano alileuka ukupitila mu moto. ¹⁶Uze mutamanya ukuti mwa tempeli yakwe Leza nukuti umupasi wakwe Leza ukayikala muli mwemwe? ¹⁷Ndi umwi akonona tempeli yakwe Leza, Leza alimonona muntu wiyo. Pano tempeli yakwe Leza iyitela, nukuti a mwemwe. ¹⁸Pataya nawumwi wakuyisomba wenga. Ndi umwi muli mwemwe ukwelenganya ukuti uwa mano mukulo yino, lekani aya "mutupe" ukuti angaya uwa mano. ¹⁹Pano amano amunonsi wutupe kuli Leza. Pano cha walikwe, ukuti, " walema ayamano muwuchenjezi wawo." ²⁰Nupya, " Mwene wamanya kwelenganyo kwa amano ukuti a sile sile." ²¹Apano pamulandu wuno, pataya umwi ayilimba mu yantu. Invintu vyonsi ivya kwino, ²²Pamwi Paulosi, pamwi Apolo, pamwi Kefa, pamwi insi pamwi uwumi, pamwi imfwa, pamwi vintu vino vilipo, pamwi vintu vino vikwiza. Ivintu vyonsi ivya kwino, ²³nukuti namwe mweyakwe Kristu, na Kristu ali Leza.

4

¹Ali muno umunthu alingine ukutusendela, ngati swe yawomvi yakwe Kilisitu na yawomvi ya wufisame wa wumolimo wake Leza. ²Chino chikalondwa ku yawomvi ichakuti yazanwa ukuti aya kusuwilwa. ³Kwene kuli nene ichinthu ichinono sana ukuti nkhuvingulwa na mwemwe pamwi ni ng'anda ya milandu yiliyonsi. Amuno nanthi anene kwene insiyipingula nenga. ⁴Insikumanya ukuti no nonyile chimwi, kwene chisikusula ukuti ne mutele. Wino a kamphingula

nene Umwene.⁵ Achino mutaputula umulandu pano insita yichili, pano Mwene atani ayize. Wene alaleta ivifisame ivya kumfinzi apatiswe nupya alawumbula ni vya mumwenzo. Lyene alino umunthu wensi alapochela ukutumvya kwakwe ukufuma kuli Leza.⁶ Nomba, yakundwe, nene na Apolo twawombanga vii pa mulandu na mwemwe, ukuti pamwi mungasambilila ukufuma kuli sweswe vino izwi lii likusula likuti, "Mutawonjelezya pali vino vya walikwa." Chili vikwene ukuti pataya wumwi muli mwemwe uwa kuyikwezya ukulusya umuze.⁷ Wuzye aweni wino akalola ukupusana pali wewe na yawuzo? Pali chani chino ulinacho chino utapochela? Ndi wachipochelela, nga ichani chino ukuyikwezya ngati utachipochelela?⁸ Muli navyo mphiti vino mungalonda! Mwe muwina mphiti! Mwatalika nu ku lamulila-nupya muli ukutali na sweswe! Umolimo, ningakunda ndi mungalamulila, umwakuti tungiza tulamulile swensi.⁹ Nkhwelenganya ukuti Leza atuyisile swe ya positoli pa lwenze nupya ku wumalilo wa muzele, tuli ngati ayanthu yano ya wapingwila imfwa pakasi pi wumba. Twetuya swe lukozyo lwansi-ku yangelo, na ku yanthu wonsi.¹⁰ Tukuloleka ngati swe yapuwa pa mulandu na Kilisitu, kwene mwemo mwiluka muli Kilisitu. Swemo swe yafoke, kwene mwemo mweyamaka. Ya kuwachindika, kwene swemo ya kutusewanya.¹¹ Mphaka nu kufika pa nsita yii swe ya nzala nupya swe ya lusala, tukuzwala ivinyankha, tukumwa mwalwe, nupya tusi nu muzi.¹² Tukawombesya, ukuwomba na makasa yitu. Ndi pano ya kututuka, swemo tu kuwapolelela. Ndi pano ya kutuzinga, tu kajimba.¹³ Ndi pano ya kutukalipila, swemo tu kavwanga mu muchinzi. Twetuya ngati, ivikona vya nsi nupya vino vya yipisisya pa vinthu vyonsi.¹⁴ Insi kuwalika ivinthu vii ukuti imbasewanye, kwene nkhuwalika ukuti imbasoke ngati mwe yanane ayakundwe.¹⁵ Pakuti napano ndi ungaya na ya kukuchinjilila (10,000) muli Kilisitu, utanga uye na yaso ayavule. Amuno nemo natiinja ne tata winu muli Kilisitu Yesu ukupitila mwi landwe.¹⁶ Achino inkhuwalenga ukuti musendele vino indi.¹⁷ Ali chino namutumile Timoti kuli mwemwe, umukundwe wunji nupya umwana umusuwilwe muli Mwene. Aliwiwusya ivya nzila zyane muli Mwene, ukuyana na muno inkhawasambiliziza kulikonsi na mu ng'anda zya mapepo.¹⁸ Nomba yamwi muli mwemwe yeyatalika ukuyikwezya, chikuya ngati ukuti insiyiza kuli mwemwe.¹⁹ Kwene nimayiza kuli mwemwe likwene, ndi Mwene wa zumilizya. Apano inthalamanya sile amazwi ya yanthu yaa yano ya kuyikwezya, kwe indalola amaka yawo.²⁰ Amuno uwu Mwene wakwe Leza wutaya mu mazwi kwene mu maka.²¹ Mukulonda chani? Wuzye nize nize nu mukota pamwi nu lukundo na mu mupasi wa wumyalale?

5 ¹Tuvwle ukuti kuli uluyembu lwa wuchende pakasi pali mwemwe, uluyembu luno yasiluzumilizya nukuti yano yatazumila Leza: Umuntu akuya na muka yisi. ²Mwemo mukuyikwezya! Uzye sichakulilisa, nukuti wino awomvile chino mungamusisya ukufuma pali mwemwe?³ Nanti wuli insi namwe ku mwili, indi po ku mupasi. Nanti mpingula mpiti umulandu pali wino wawomvile chi, ngati apano naliko. ⁴Ndi mukongine mwizina lyakwe mwene witu Yesu nani indi namwe mu mupasi, na maka yakwe mwene witu Yesu yalipo, ⁵Twalini umuntu wino kuli satana ukuti umwili wukononeke, ukuti umupasi wakwe wungiza waupusuke pa wanda wakwe mwene. ⁶Ukuyikwezya kwinu sukusuma. Uzye mukumanya kuno ichilingo linono likayana umukate wonsi? ⁷Yiswefini mwenga kuchilungo cha mphiti, muye mwe munya wupya, uwawula ichilungo, ndi muno muyelile vivyokwene. Muno Kilisitu umwana wang'onzi witu, wakwe pasika wayipela. ⁸Apano izini tusechele ivya kulya, ivyawula ichilungo champiti, ichilungo cha musanga uwuyipe nu luyembu. Nkandi, izini tusechele ni mukate u wawula ichilungo uwa kusimichila nu molimo. ⁹Na wawalichile muli kalata wane ukuti mutalemelelana na yantu uyaluyembu lwa wuchende. ¹⁰Munzila yonsi ntelenganyanga antu aluyembu amunsi yino, pamwi apuneke, pamwi afweka, pamwi uyuwufi, pamwi yano yakapepa ivi fwani, pano ukufuntuka kuli woliwo lino wafuma munsi. ¹¹Kwene nomba nkuwalika kuli mwemwe kuti mutasanzikana na wensi wino akwama umuze kwene wikalila mu uluyembu lwa uchende, pamwi ayambunu, pamwi yakapepa ya vifwani, pamwi ukutukana, pamwi yachakolwa, pamwi umufyeka. Mutize mwalya ichakulya nu muntu wa msango wu. ¹²Uzye chikunkumya wuli pakuwalonga ayakunzi kwa ng'anda yamapepo? Mumano yakwe, uzye asa mwemwe mulingine ukulonga aya mukasi mwa ng'anda yamapepo? ¹³Kwene Leza akalonga yano yali ukunzi. "Fumyini umuntu wa luyembu pakasi pali mwemwe."

6

¹Ndi wumwi wakwe mwemwe ali na kafichi nu muze, wuzye afwile aye ku yanthu aya masunde yano nsayalungamane, ukuchila ku yanthu ayatele yakwe Leza? ²Wuzye mutamanya ukuti ayanthu ayatele yakwe Leza yalipingula insi? Nomba ndi mulipingula insi, wuzye mutalingine ukuteka imilimo ya tumilandu tunono-tunono utwakulondwa? ³Mutamanya ukuti tulipingula ayangelo? Akanga, nomba, kano tungapingila imilimo ya wumi wuu?⁴ Nomba ndi mukupingila ivinthu ivyakuyana nu wumi uwa manda wonsi, ichani chino mukuleta imilandu ndi yii kuli yano yataya nanthi pamwi muchalichi? ⁵Nkhuvwanga vii ukuti imbazonzye insonyi. Wuzye pasi nanthi wumwi pali mwemwe uwamano wino angamazya ivyongo pakasi pa yinamunthu? ⁶Kwene munyina wumwi akumupela umunyina umulandu, nupya vii vikuchitika kuli yano yatasuwila!⁷ Pamulandu wakuti mwayichilana imilandu kuno ukupotwa kwinu mphiti. Ichani fwandi chino mutanga muzumilizye ukuchula? Ichani chino mutanga muzumilizye ukusombwa? ⁸Kwene mwemwe mweyenecho mukawomba uwuyi nupya mukasomba, nu kuti mukawomba vii kuwawuzo!⁹ Wuzye mutamanya ukuti wino nsumulungamane atalipyana uwumwene wakwe Leza? Mutati mwasombwa. Ayachende, ya kapepa ya vikozyo, uwulalalele, ya malaya awonsi, yano yakachendeka awonsi yatupu pamwi ayanachi yatupu, ¹⁰ayapupu, ayambunu, ya chakolwa, ayawufi, na yakwakwa-nawumwi pali yaa wino alipyana uwumwene wakwe Leza. ¹¹Vivyo avino yamwi muli mwemwe yalinji. Kwene nomba mwafulwa, mwemuya mweyatele, mwemuzumiliziwa na Leza mwizina lyakwe mwene Yesu Kilisitu na mumupasi wakwe Leza witu!¹² Chonsi ichizumilizike kuli nene," kwene asa chonsi chino ichizima. Chonsi

ichizumilizike kuli nene," kwene inthanga indamulwe kuli chimwi pali vii. ¹³"Ichakulya icha ndilwa, nga ni ndilwa iya chakulya," kwene Leza alimalana navyo vyoyili vyonsi. Umwili wutaya uwa wuchende. Kwene, umwili uwakwe Mwene, nu kuti Mwene ali wulela umwili. ¹⁴Leza wazyusizye u Mwene nupya ali tuzyusya na sweswe kwene ku maka yakwe. ¹⁵Wuzye musikumanya kuno imyili yinu ivi wumbwa vyakwe Kilisitu? Wuzye lyene ningafumya ivi wumbwa vyakwe Kilisitu nu kuvisanzya kuli malaya? chitanga chiye! ¹⁶Wuzye mutakumanya kuno wino wayisanzya kuli malaya akaya umwili wonga na weliwe? Ukuyana na muno amawaliko yakutachila, "Woyili yaliya umwili wonga." ¹⁷Kwene wino wayisanzya kuli Mwene akaya umwili wonga na weliwe. ¹⁸Wutukiniko ku luyembu lwa wuchende! Uluyembu luze lonsi luno umunthu akachita lwaya kunzi kwa mwili, kwene umunthu wa luyembu lwa wuchende akayembuchila umwili wakwe kwene. ¹⁹Wuzye mutakumanya kuno umwili winu ing'anda ya mupasi uwutiswe, wuno wukayikala muli mwemwe, wuno muli nawo ukufuma kuli Leza? Wuzye mutakumanya kuno musi pali mwenga? ²⁰Pakuti mwakazilwe pa mutengo. Achino mumuchindamike Leza ni myili yinu na mumupasi winu, wuno wali uwakwe Leza.

7

¹Nomba ukuyana na vino mwawalike: "chazipa ukuti umonsi atakumya umwanachi." ²Kwene pamulandu wa melezyo ayavule ayawuchende, umonsi wensi alingine aye numuchi uwakwe nu wakwe, nupya umwanachi wensi alingine aye numulume uwakwe nu wakwe. ³Umons akwanisye umulimo wuno wulingine numuchi, nawe umuchi chilichonga ku mulume. ⁴Asi umuchi wino akweti amaka pa mwili wakwe, umulume awino akweti. Munzila yiyo kwene, umulume atakweti amaka pamwili wakwe, kwene umuchi awino akweti. ⁵Mutakanana, ponga - ponga ndi muvwana napo pansita iyakumanyikwa muwombe chino ukuti muiyike mwi pepo. Apano mwize ponga nuya, umwakuti chiwa(satana) atawezya pamulandu uwawula ukuyilema. ⁶Kwene nkuvwanga ivintu vino kuli mwmwe mwakuyazumilizya kwene asukupingula. ⁷Nalondanga ukuti wensi aye ndi vino ndi kwene umuntu wensi waya nichawilo ichakufuma kuli Leza. Wumwi wakwata ichawilo ichamusango wuu, muwuzze wuwo. ⁸Kuyasimbe na yafwilwe, nkuvwanga ukuti chazipa ukwikala uwusimbe, ndi vino ndi. ⁹Kwene ndi yatanga yayileme, yatwale. Chazipa yatwale ukuti yatapya numwenzu wa kukumbuchila. ¹⁰Nomba kuyatwale nkuwapiungula asa nene, kwene mwene umwanachi atalekana nu mulume ¹¹(Ndi angalekana nu mulume, ayikale uwusimbe pamwi awelele kumulume), nawe umulume atamusoka umuchi wakwe. ¹²Kwene kuli yano yasyala nkuvwanga ukuti - nene, samwene - ndi wunji wumwi ali nu mwanachi wino atasuwila, ndi ali numwenzu wakwikala nawe atalingine ukulekana nawe. ¹³Ndi umwanachi ali nu monsi wino atasuwila, kwene ndi ali numwenzu wakwikala nawe atalingine ukulekana naw. ¹⁴Amuno umonsi wino atasuwila aliswepa umulandu numuchi, nawe umwanachi wino atasuwila aliswepa umulandu nu mulume ndi chitayanga vii ayinu yatanga yaye ayaswepe, kwene nomba yakuya ayaswepe. ¹⁵Kwene ndi wino atasuwila ukufuma, mutini apite. Mumusango wuwo, umonsi pamwi umwanachi asumunepwe kuluvwano lwawo. ¹⁶Leza watwama sweswe ukwikala mu mutende. Ukumanya wuli, mwanachi, kuno ungize upususe umuchi wako? Pamwi ukumanya wuli, monsi ukuti ungize upususe umuchi wako? ¹⁷Napano wuli ndi muno Leza wapela umunthu wensi ichakwe, Leka wensi apite muno Leza wamwamila. Lii isunde lyane mu ng'anda zyonzi izya mapepo. ¹⁸Wuzye kwali wumwi umulembululwe pano wamwanga ukuti asuwile? Atati aye umulembulule. ¹⁹Pano asi ukulembululwa pamwi ukunthalembululwa kuno kukulondwa. Chino chikulondwa ukuvwila amasunde yakwe Leza. ²⁰Umunthu wensi aye mulwamo luno walimo pano Leza wamwamile ukusuwila. ²¹Uzye wali wo muzya pano Leza wakwamanga? utapechela ukuyana na chii. Kwene ndi chakuti ungasapuka, sendelapo ulongo wakwe chino. ²²Ndi wumwi akwamwa na mwemwe ukuya umuzya, wikwene ali muntu wakwe mwene umusapuke munzila yiyo kwene, wino wali umusapuke pano wamwanga mukusuwila umuzya wakwe Kilisitu. ²³Mwakazilwe nu mutengo, apano mutaya amwe yazya ya wantu. ²⁴Yanji, mukayele konsi kano walimo pano wamilwe, lekini wensi ayikale na Leza. ²⁵Nomba ukuyana nayanachi yano yasitela yatwale, insi ni sunde ilyakufuma kulin mwemwe. Kwene nkuwapela amelenganyo yane ngati ne wumwi, muwila wakwe mwene, umusuwilwe. ²⁶Apano nkwelenganya ukui umulandu ni ntazi zino zikwiza, ichisuma umonsi aye muno wayelile. ²⁷Wuzye wanyepwa ku wako? utalonda ukumusoka. Ndi wemusapuke ku mwanachi, utalonda umwanachi. ²⁸Kwene ndichakuti watwale, lino utayembwike, nupya ndi chaakui umwanachi wio asitela atwalwe ukutwalwa, atayembwike kwene wonsi yano yakuwomba yalikwata inthazi izivule, izyakulekana izya mwili. Apano nkulonda ukuwatalusya ukufuma kuli chii. ²⁹Kwene paa nkuvwanga, mwe yanji: Insita iyinono ukufuma insita yino, ukuya ku nkolelo, lekini yano yali nayanachi yaye ngati yatakweti. ³⁰Yano yakulosya, yawombe ngati yatakulosya, na yano yakusechelela, na yano yakukala yaye ngatiyatakweti chimwi. ³¹Na yano yakuwomvya insi yatafwi yawombe ngati yakuwomvya umwakufikapo, pano insi mukayela akandakayi ikwiza ku nsilo. ³²Ningakunda ukuti mutasakamala umonsi umusimbe akasakamikwa nimilimo yakwe Mwene, muno angamusechelesezya. ³³Pano umonsi umutwale akasakamikwa nimilimo yans, muno angasechelesezya umuchi wakwe. ³⁴Wankanyikwa umwanachi umusimbe pamwi mwali akasakama ukuyana ni vintu vyakwe mwe muno angayiyichila pa mbali mu mwil na mupasi Kwene umwanachi umutwalwe akasakamala imilimoyansi muno angasechelesezyaumulume. ³⁵Nkuvwanga chii ukuti chiwawwe, ntakuwakanya, Nkuvwanga chii kuli chino ichakulondoka umwakuti mungayipa ukumulimo yakwe Leza ukwawula ichakuwimika. ³⁶Kwene ndi chakuti wumwi akwelenganya ukutiatakumupela umwanakwe umukazyana umuchinzi - ndi chakuti apitilila ichimo chantwalwa nukuti chifwile chiye vivyo kwene- afwile awombe chino akulonda Atakuyembuka yafwile yatwale. ³⁷Kwene dichakuti akwimilila namaka mumwenzu wakwe nd chakuti atakupatichizwa kwene ndangawomba ukulonda kwakwe nukuti ndiwaputula mumwenzu wakwe ukuwomba chii, nukusunga umukazyana wakwe lino wachita ningo. ³⁸Achino wino watwala umwanakwe umukazyana wachita ningo, na wino

wasola ukuntatwala angawomba ichizima ukulusya.³⁹Umwanachi akanyepwa ku mulume ndi umulume umumi. Kweni umulume ndi wafwa, umusapuke(umwanangwa) angatwalwakuli wensi wino angalonda, kweni muli Mwene.⁴⁰Kweni muwupinguzi wane aliya uwakusechela ndi chakuti akwikala muno ayelile. Nupya nkhwelenganya ukuti nani nkhweti umupasi wakwe Leza.

8¹Nomba ukuyana ni chakulya kuli ya leza ngoza: Tumanyile kuno sweswi tuchimanyile. Uwumanyi wukayitunvya, kweni ulukundo lukazenga.²Ndichakuti wumwi akuyelenganya kuno wamanya chimwi, umuntu wiyo achili atani amanye ngati vino afwile amanye.³Ndichakuti umuntu wumwi wakunda Leza umuntu wiyo umumanyikwe na weliwe.⁴Apano nomba, ukuyana nukulya ichakulya ichakuyipa kuliya leza ngoza: Twamanya kuno leza ngoza muni yino ataya nachimwi nukuti pasi leza muze kweni wenga.⁵Napano ndichakuti kwali yano yamwanga ya leza, napano ukupela nanti muni(ngati vino kuli "yaleza" ayavule na "yamwene" ayavule),⁶Kweni kuli sweswe kuli sile Leza wenga, Tata, wino ivintu vyonsi vikafuma muli weliwe nukuti muli weliwe amuno twikalila, na mwene wenga Yesu Kilisitu, muli wino ivintu vyonsi vikalolechela, nupya muli wino tukalolechela.⁷Nanti wuli, ukumanya kuno kusi muliwensi. M'malomwakwe, wumwi ichisila wapepanga leza ngoza, nukuti yalyanga ichakulya ngati ichawupi kuli leza ngoza. Intwitwi zyawo zyali izikandike mulandu zyali izifoke.⁸Kweni ichakulya chitanga chitutwale sweswe kuli Leza. Asi sweyayipe ndichakuti tutakulya, pamwi chingazipa nditungachilya.⁹Kweni muchenjele ukuti uwuntungwa winu wutaya umulandu kuli wumwi wino asi na maka mwisuwilo ukuchingwa.¹⁰Ndichakuti wumwi wawalola, wino amanyile, ukulya ichakulya mu matempeli yakwe ya leza ngoza. Wuzye si ntwitwi zyakwe infoke zikumukomya a pakulya chino chikupelwa kuli ya leza ngoza?¹¹7 Nomba pamulandu nu kuvwichisya kwinu ukuyana nu wumolimo wakwe ya leza ngoza, ayafoke, umuze wakwe wino Kilisitu wafwilile, umononeke.¹²Achino, ndi wayembuka kuyawuzo nukuchisa intwitwi zyawo infoke, ukuyembuka kuli Kristu.¹³Achino ndichakuti ichakulya achino chikuchinga umunji, ntalitela indye nupya inyama, ukuti ntati mpanjisye uwunji ukupona.

9

¹Insi nemusapuke? Insi nemupositoli? Inthamulola Yesu mwene witu? Simwe ya ntchito yane muwumwene? ²Ndinsine mpositoli ku yanthu yauze, kwene panono kuli mwemwe. Pakuti uwutumwa wane wamanyikwa muwu Mwene.³Luno ali luchingo kuli yano yakunjezya: ⁴Wuzye tusi ni nsambu izakulya nu kung'wa? ⁵Tusi nazyo insambu izyakusenda kachi umutwale nukupita nawe, ngati ndi vino yakawomba ayapositoli, na yanji yakwe Mwene, na Kefasi? ⁶Nanti a Banabasi mutupu nanene swevano tusi namaka ayakuwomba? ⁷Aweni wino akawomba uwukeya ukwawula chimwi? ⁸Aweni wino akalemeka imiti ya vikomwa kweni asilya ivikomwa vyakwe? ⁹Pamwi weni wino akateka ivitekwa kweni asimwa ulukamo ukufuma ku vitekwa vyakwe? ¹⁰Navwanga vyonsi vino ukuyana na maka wunthu? ¹¹Nga lyeni ifunde lisivwangapo pali vino? ¹²Pakuti chawa walikwa mwi sunde lyakwe Mose, "Mutayikanya ing'ombe ukulya pano yili pakwipa ingano." ¹³Wuzye tungati Leza akazisakamalila ing'ombe? ¹⁴Wuzye atakuvwanga vyakwe sweswe? ¹⁵Chawalichilwe sweswe, achino wino ukulima alima ni suwilo, wino akwipa ayipa ni suwilo lya kwankhanya mu vya kugowola. ¹⁶Ndi twakomela ivinthu vya wuzimu muli mwemwe, wuzye lino twachilamo ndi tukugowola ivyakufuma kuli mwemwe? ¹⁷Wuzye ndi yamwi yakuzana insambu zii ukufuma kuli mwemwe, wuzye swemo tutanga tuye nazyo ukuchila? ¹⁸Kwene tutawomvyapo insambu zii. ¹⁹Kwene tukajimba muli vyonsi ukuchila ukuti tuye swe ya kuchelwiya kwi landwe lyakwe Kilisitu. ²⁰Wuzye mutamanya ukuti yano yakawomba mu chalichi yakazanila ichakulya mu chalichi? ²¹Wuzye mutamanya ukuti yano yakawomba mu nsaka yakayankhana muli vino vikasopwa mu nsaka? ²²Mu nzila iyiliyimwi, u Mwene walamwile ukuti yano yakatanda ilandwe lisuma yalingine ukuzanila uwikazi wawo mwilandwe lisuma. ²³Kwene inthawomvizeyo insambu iyiliyonsi. ²⁴Nu kuti inthakulemba vii ukuti limwi chimwi chichitike kuli nene. ²⁵Chingaya ningo ukuti imfwe ukuchila ukuti wumwi ansule pa kuyikwezya kuu. ²⁶Amuno ndi nkukosola ilandwe lisuma, pasi chino chingamphanjisya ukuti inayikwezya, amuno mfwile ntchichite chii. ²⁷Nu kuti umukosi wuye kuli nene ndi inthakukosola ilandwe lisuma! ²⁸Pakuti ndi nkuchita chii umwakulonda, indi lipilwa. ²⁹Kwene ndi nsumwakulonda, napokwene lino indi nu mulimo wuno wapelwa kuli nene. ³⁰Nga lelo amalipilo yane ichani? ³¹Ukuti ndi pano nkukosola, indingine ukutanda ilandwe lisuma ukwawula ukulipilwa nu kuti inthawomvya uwuyi insambu zyane mwi landwe lisuma. ³²Pakuti nanthi wuli ne musapuke kuli vyonsi, nati inja ne muwomvi kuli wonsi, umwakuti limwi ningapindula ayavule. ³³Ku ya Yuda nizile inja ngati ne mu Yuda, umwakuti imphindule aya Yuda. ³⁴Kuli yano yali pansu pi sunde, nizile inja ngati awino ali pansu pi sunde umwakuti imbapindule yano yali pansu pi sunde. ³⁵Nawombanga vikwene nanthiwuli nemwenecho inthali pansu pi sunde. ³⁶Kuli yano yali kunzi kwi sunde, nizile inja ngati awino ali kunzi kwi sunde, nanthiwuli nemwenecho inthali kunzi kwi sunde lyakwe Leza, kwene pansu pi sunde lyakwe Kilisitu. ³⁷Nawombanga vii umwakuti limwi ningawapindula yano yali kunzi kwi sunde. ³⁸Ku ya foke nizile inja ne mufoke, umwakuti limwi ningapindula aya foke. ³⁹Ku yanthu wonsi nayanga ukuyana na muno yayelile, umwakuti muli vyonsi imphususye yamwi. ⁴⁰Nkhawomba ivinthu vyonsi pa mulandu wi landwe lisuma, umwakuti inje na chimwi mu kupolelela kwakwe. ⁴¹Wuzye mutamanya ukuti yano yakachimvyanya pa lwilo wonsi ya kawutuka ukuti yachimvyane, kwene wenga sile awino ichilambu? ⁴²Achino wutukini ukuti muzane ichilambu. ⁴³Umunthu wensi wino akapanga ulwizyo lwa kuchimvyanya akaya uwa kuyilema mu vinthu vyonsi. ⁴⁴Yakachita chii ukuti yapochele imphumphu yino yikawola. ⁴⁵Achino nemo inthamawutuka apawula umulimo pamwi pakulwa inthama zunzula ikofi nu kuma imphepo. ⁴⁶Kwene nemo inkhu yumayuma umwili wane nu kuwupanga ukuya uwuzya, ukuti ndi nakosola kuli yawuze, nemo ne mwenecho inthapotwa.

10

¹Intakulonda wewe ukuti mutamanya, yanji, vino yatata yinu wonsi yali mwisiku mwiwingo nukuti wonsi ya chilinginye pali yemba. ²Wensi yawatiziwa muli Mozesi mwiwingo nu muli yemba. ³Unkuti wonsi yalile vyakulya vilivimwi vya mupasi, ⁴Wonsi yamwila vyakumwa vilimwi vya mupasi ukuti yamwila kufuma mwiwelya mupasi lino lyakonsile woliwo, nukuti lino iwe lilya lyali a Kristu. ⁵Kweni Leza atasechila na nyinji muli woliwo, nukuti imivimba yawo yasasila mu mpanga. ⁶Nomba vintu vii vyakulanjizya kulisweswe, alino tutakumbuchila vintu viyipe vino yakumbuchilanga. ⁷Tutaya na ya ngoza, ndi vino yamwi yali. Vino ngati muno vyawalikwe, "Antu yikazile pansu pa kulya nu kumwa, yanyamwike pa kwiza." ⁸Lekani naswe tutachita uchende, ngati muno ayinji yawonvile. Mu wanda wonga, mazimbi makumi yayili na yataatu yafwila pamulandu wako vii. ⁹Pamwi lekani sweswe tumaika Kristu mu mwenzayo, ngati muno ayinji yawonvile nukuti yononika ni nzoka. ¹⁰Nakupya mutinyilizya, ngati muno ayinji yawonvile nukuti yononika na angeli akufwe. ¹¹Nomba vintu vino vyawovilwe kuli woliwo ngati ukulazya kuli sweswe. Vya walikwe pa kutulanjizya - kuli muli wuno tukupalamila kupelu yako yamwaka ndi yiza. ¹²Alino lakani wonsi wino akwelenganya ayimilila ningo atapona. ¹³Pasi amwezyo ukukomikana nawe yano sayinji ku wantu eonsi. Pano, Leza uwisuwilo atalileka amwenzayo yakulusya amaka yako. Namwenzayo alakupa nupya nizila ya kutuchila, alino amakupa kuti mupotelemo. ¹⁴Nomba, yakundwe yane, wutukini kufuma kuli ya ngoza. ¹⁵Ikuvwanga kuli wewe ngati antu yano yakawuvwichisya, alino ungapingula chino ikuvwanga. ¹⁶Ulwako lwa ntayizyo luno tukatayizya lutakwakana mu wenzi wakwe Kristu? Ichitumbuwa chino chamonyoka, chitakwakana mu mwili wakwe Kilisitu. ¹⁷Pamulandu pali chitumbuwa chonga. Wino swe yanji mu mwili wonga. Swensi twatozila chitumbuwa chonga pamwi. ¹⁸Lola pa ya Isilayeli vino ukulingane pa mwili. Sayano yalile infinga pa saka. ¹⁹Ichani ikuwanena alino?vino kuli yangoza kuli chimwi? Pamwi vino chakulya chafinga kuli yangoza kuli chimwi?²⁰Kweni ukulanda ni vintu amakandi akulukuwa yakupa, vino yakupa vintu vino kuli chiwa nukuti kuli Leza pola. Itakulonda kuti wuwanyako kuli chiwa! ²¹Utanga umwa ulwako lwakwe Leza nu lwako lwakwe chiwa. Utanga wanyako pa chipango chakwe mwene ni chipango chakwe chiwa. ²²Pamwi uzye ukukana mwene umuzuwa? uzye we wamaka ukulusya wene?²³Vintu wonsi ivi sunde, " kweni vintu vyonsi sivizima. Vintu vyonsi ivisunde, kweni vyonsi vitanga vizenge antu. ²⁴Pataya na weng alonda vyakwe visuma. kwene, wensi wenga amulondela visuma muze wakwe. ²⁵Lya vyonsi vyakukazya ku musakano ukwawula mawozya iwuzyo muno ukuwuvula. ²⁶Pano " insi yakwe mwene, na vino vyamuzulamo." ²⁷Ndi uwabuta kuwilo akukwama ku kulya chakulya nukuti walinda pa kulya, Lya chalicho si chino yakukupela kwawula uku koloozya iwuzyo vino akuchula. ²⁸Kweni ndi umwi akukunena, " chino yakupila ichawupi, " Alino ulalya chene pamulandu kuli wenga wino wakunena na pamulandu wa kuchula. ²⁹Ukuchula kwa muntu muze, ikusula nukuti sukwako. Aalino ichani chino wutungwa wene ukupingulwe nu kuchula kwakwe muze? ³⁰Ndi nemo mu luse kulila, ichani chino nene ikutukwe kuli vino kuli achino kusalifya?³¹Alino ukulya pamwi ukunwa, pamwi ukuwomba, vyonsi ukuwombela mu ukulu Lyakwe Leza. ³²Utavwanga iviipe ku wayuda na ku wa Giliki na ku ng'anda yakwe Leza. ³³Muzila yiliyimwi ikwezya kusechelesya antu wonsi muli vino vyonsi. Itakulonda chimwi ichane, kweni chino ichawinji. IKuwomba vino ukuti ize yapusuka.

11

¹muye mwe ya ku nkonchelela nene, ngati vino nani ne mu konchezi wakwe Kilisitu. ²Nomba inku walumba umulandu wakuti mukanjizuka muli vyonsi. Inkuwalumba umulandu wakuti mu mukasunga inthambi ngati muno nazipelile kuli mwemwe. ³Nonba inkulonda muchimanye ukuti Kilisitu u mutwe wa monsi wensi, ukuti umonsi umutwe wa mwanachi, nu kuti Leza umutwe wakwe Kilisitu. ⁴Umons wensi wino akapepa pamwi akasesema ndi azwazile chimwi ukumutwe akasonzya insonyi umutwe wakwe. ⁵Kwene umwanachi wensi wuno akapepa pamwi akasesema ukwawula ukuzwala chimwi ukumutwe wakwe akasonzya insonyi umutwe wakwe. Amuno ichilichimwi nu kutiapezile umutwe wakwe. ⁶Amuno umwanachi ndi atakuzwala kumutwe wakwe, aputule inyele zyakwe zifupike ndi ichansonyi ku mwanachi ukuputula inyele zyakwe pamwi kuli weliwe ukupela umutwe wakwe, a zwiwe umutwe wakwe. ⁷Umons atazwika umutwe wakwe, amuno ichikozyo nu wuchindame wako Leza. Kwene umwananchi uwuchindame wa monsi. ⁸Pakuti umonsi atapanzilwe ukufuma uku mwanachi. Lelo, umwananchi wapanzilwe ukufuma ukumonsi. ⁹Nu kuti umonsi atapanzilwe umwananchi. Lelo, umwananchi wapanzilwe umonsi. ¹⁰Chii achino umwananchi alingine ukuya ni chimanyilo cha nsambu pa mutwe wakwe, umulandu wa yangele. ¹¹Insichamachitiko, muli mwene, umwananchi a nsuwa kwimilila pali wenga ku monsi, pawu umonsi asi pali wenga ku mwanachi. ¹²Pakuti ngati vino umwananchi wafumila ku monsi, avino nu monsi wafuma ku mwanachi. Ni vintu vyonsi vikufuma kuli Leza. ¹³Muyilonge pali mwenga: wuzye ichizima ku mwanachi pa ku pepa kuli Leza ukwawula ukuzwika umutwe wakwe? ¹⁴Wuzye ichipapilwa chitupu chitakuwasambilizya ukuti umonsi ndi ali ni nyele izitali, ichansonyi kuli weliwe? ¹⁵Wuzye ichipapilwa chitupu chitakuwasambilizya ukuti ndi umwananchi ali ni nyele izitali, uwuchindame wakwe? Amuno inyele zyakwe zypapelwa kuli weliwe ngati ichakuvimba. ¹⁶Kwene ndi wumwi akulonda ukususya vyako chii, tusi ni sambilizyo lyuze, ni ng'anda zya mapepo zyakwe Leza zitakweti. ¹⁷Kwene pa kulondolola kuno kukukonkapo, intama walumba. Pakuti ndi mwakongana, lino nsapachizima kwene pa chiyipe. ¹⁸Amuno pakutalika, nuvwile ukuti ndi mwakongana ponga umu ng'anda yakwe Leza, pali ukupawunkana pali mwemwe, nu kuti muli vimwi inkuchisuwila. ¹⁹Pakuti kulingine ukuya ukupawunkana pali mwemwe, ukuti yano yakuzumilizwa yalolechele pali mwemwe. ²⁰Pakuti ndi mwakongana ponga, insi chakulya chakwe Mwene chino mukulya. ²¹Ndi mukulya, aliwensi akulya ichakulya chakwe weliwe wenga pano

ayawuze yatani yalye ichawo. wumwi ali ni nzala, na muze akaya umukoleke. ²²Mutakwata aman'ganda aya kulilamo nu kun'gwelamo Wuzye mukunyoza in'ganda yakwe Leza nu kuwapepula yano yasi nanthichimwi? Nimavwanga chani kuli mwemwe? Wuzye nimawalumba? Intamawalumba pali chii! ²³Pakuti napochile kuli Mwene chino nani napile kuli mwemwe, ukuti Mwene Yesu, uwusiku pano walemekwanga, watozile umukate. ²⁴Watili wasalifya, wawumonywile nu kuti, "wu umwili wane, wuno uwakwinu. Mwachita chii pa kunjizuka." ²⁵Ichilichimwi watozile ichikombe lino yalya ichakulya cha manguzi, watili, "Ichikombe chi ichipangano chipya mu wazi wane. Chitanji chii kasita wensi ndi mwala mwamwa, pa kunjizuka." ²⁶Pakuti insita yonsi ndi mukulya umukate wu u nu kumwa ichikombe chii, mukutanda imfwa ya mwene mphaka pano alizila. ²⁷Alino, wuno, akulya umukate pamwi akumwa ichikombe cha Mwene mu nzila iyawula ukuyana ningo ala yembuchila umwili nu wazi wakwe Mwene. ²⁸Umuntu ayisande wenga, munzila yikwene alye ivya mukate nu kumwa ivya chikombe. ²⁹Pakuti wino akulya nu kumwa ukwawula ukuwiluka umwili akalya nu kumwa uwupinguzi kuli weliwe. ³⁰Achino ayavule pali mwemwe ayafoke nu kulwala, na yamwi pali mwemwe yakaswile. ³¹Kwene ndi twayisandulula swenga, tatalapingulwa. ³²Kwene ndi tukupingulwa nu mwene, tukusundwa, ukuti tutasulwa ponga ninsi. ³³Achino, yakundwe, ndi mwakongana pakulya, mwalindililana. ³⁴Ndi wumwi ali ni nzala, alye ukung'anda, ukuti ndi mwakongana ponga chitize chiye ichawupinguzi. Na vyako vyuze vino mwawalike, indawalondolwela ndi niza.

12

¹Ukuyana ni vyawupi vya mumupasi, yanji, inthakulonda ukuti muye mwe yawula ukumanya. ²Mwamanya ukuti pano mwali mwe yawula isuwiwo, mwaponzile ukuya ku vikozyo vino visivwanga, munzila zino zyawakolelanga. ³Achino nkhulonda mumanye ukuti pasi wino akavwanjila mu mupasi wakwe Leza angati, "Yesu umutipwe." Pasi wino angavwanga ukuti, "Yesu a Mwene," kano ukupitila mu mupasi uwutiswe. ⁴Nomba kwaya ivyawupi ivyakulekana, kwene umupasi wonga. ⁵Kwaya imilimo iyakulekana, kwene Mwene wenga; ⁶nupya kwaya imilimo ya kulekana, kwene aLeza wenga wino akawomba vyonsi muli vyonsi. ⁷Nomba kumuntu wenga Umupasi ukuyilanjizya munzila yakwe ni yakwe pamulandu wausuma wa wonsi. ⁸Pakuti kumuze kukupelwa kukupitila mu Mupasi mwizwi ilyakulamda ivyamano nakulimuze izwi ilyakumanya ukulanda ivyamano ukuyana nu Mupasi wuliwonga. ⁹Ku muze yakumupa isuwiwo nu Mupasi wuwokwene, ku muze ivyawila vyakupozya nu Mupasi wiyokwene. ¹⁰Ku muze yakumupela amaka ayakuwombela ivizungusyo ,na ku muze ughimi. Ku muze yakumupa amano ayakupusanya pakasi pa mipasi ku muze imivwango iyakupusana iyachilendo, na kumuze ukusenulila amazwi yachilendo. ¹¹Vyonsi vino inchito vikuwombwa nu Mupasi wenga sile, ukupela ivyawila ku muntu wenga na wenga, muno akusolela. ¹²Ngati muno umwili uyelile wonga uli niviputulwa ivinji nupya iviputulwa vyonsi ivya mwili uwokwene, amuno viyelile na Kristu. ¹³Umwa wenga Umupasi swensi twabatiziwe ukumwili wonga, manyi ayaYuda limwi ayaGriki, manyi ayanyepwe pamwi ayasapulwe, swensi twapochela Umupasi wonga. ¹⁴Pakuti umwili asichiputulwa chonga, kwene ivivule. ¹⁵Ndi ikulu lingalanda ukuti "Apakuti asanene ikasa. Insi imbali yonga iyachiputulwa ichamwili," chii chitangachikanizye ukuya ichiputulwa ichamwili. ¹⁶Nupya ndi ikutwi lingalanda, "Pamulandu asanelinso. asanene chonga chachiputulwa ichamwili," chii chitangachikanizye ukuya ichiputulwa ichamwili. ¹⁷Ndi umwili wonsi walinji ilinso , uze ngali tukuuvwila chani? Ndi umwili wonsi aliyanga iikutwi, uze ngali tununsizya nachani? ¹⁸Kwene ngati muno Leza waviyika ningo iviputulwa chinachi umumwili ngati muno wavilenjela. ¹⁹Ndi vyonsi vyalinji ichiputulwa chonga, uze umwili ngali ulikwi? ²⁰Ngati muno viyelile kuli viputulwa ivinji, kwene umwili uliwonga sile. ²¹Ilinso litanga lilande kwikasa, "Insi ninchito nawe," Napano uye umutwe utanga ulande namakulu, "Insi ninchito nawe." ²²Kwene ichiputula chamwili chino chikuloleka ukuya ichikatakata ichakulondekwa, ²³niviputulwa vyamwili vino tukwelenganya ukuti visikulondwa ,tukuvipela umuchinzi ukalamba sana, ni viputulwa vyamwili vino vikutusozya insonyi avino tukuvisayilila numuchinzi ukalamba. ²⁴Nomba chii asichakulondikwa kuviputulwa vino vikuloleka ningo, mwakuti vilikali numuchinzi. Kwene leza wataluminkanya viputulwa vyonsi ponga, nukuvipela umuchinzi kuviputulwa vino vitaya numuchinzi. ²⁵Wawomvile chii umwakuti kutayi kuye ukwankana mukasi mumwili, kwene ukuti iviputulwa vyonsi vyasayililana mwakulingana. ²⁶Ndi ichiputulwa chonga chachula, vyonsi iviputulwa vikuchulila palipamwi pamwi ndi ichiputulwa chonga chikuchindikwa ,vyonsi vikusechelela palipamwi. ²⁷Nomba mwe mwili wakwe Kristu, wensi wakwe mwemwe ichiputulwa ichamwili wuu. ²⁸Leza wasola ayantu mung'anda yamapepo ayakatalichila ayapositpli, yakwe chili inchimi, yakwe chitatu yakasambilizya, alino nayalya yano yakawpmba imilimo iyamaka, nayalya yano yakwata ivyawila ivyakuuvwila, nayalya yano yakwawwa, nayalya yano yakuwomba umulimo wakuloleka, na yalya yano yakwata imitundu iyinji ²⁹yachilendo. Uze wonsi ayapositoli? Uze wonsi inchimi ? Uze wonsi ayakasambilizya? Uze wonsi yakuwomba imilimo iyamaka? ³⁰Uze wonsi yaya nivyawila ivyakuuvwila? Uze wonsi muno yayelile yakuvwanga imivwango yachilendo? Uze wonsi yakusenulila imivwango yachilendo? ³¹Yikini imyenzo yinu pavyawila ivikalamba. Kwene ndiwalanjizya insuma ukulusya vyonsi.

13

¹Chingatenga ningavwanga mu ndimi zya yantu ni zya yangelo. Kwene nanti insi nu lukundo, lino naya ne chela cha chongo pamwi ichiwaya chakulila. ²Chingatenga ningaya ni chawila cha wusesemo nukuvwichisya inkama zyonsi izya wumolimo na mano nu kuti napano ningaya ni suwilo lyonsi ukwakuti ningasezya ni myamba. Kwene nanti insi nu lukundo lino ne wa sile. ³Chingatenga ningapela vyonsi vino indi navyo pa kulusya ayapina, nu kuti napno ningayipa umwili wane ukuti wochwe mumoto. Kwene nanti insi nu lukundo, intakuzana chimwi. ⁴ULukundo ukutontelela nu kuya

nu luse. Ulukundo ansakafichi nu kuti lusiyitumiula. Nsu kuyitumvya ⁵pamwi ichilumba. Lusiyilondela vyakwe lolini longa. Nsu ku soka, pamwi ukusunga iviyipe. ⁶Lusisechela muli vino insivilungame. Lelo lukasechela muli vino ivya molimo. ⁷ULukundo lukapochela ivintu vyonsi, luka suwila vyonsi, luka tayila vyonsi nu kuti luka jimba muli vyonsi. ⁸Ulukundo lusingila. Ndi kuli uwusesemo, wukasila. Ndi kuli indimi, zila myalala. Nanti kwaya amano, yalasila. ⁹Pakuti swemo twamanya tumwi tumwi nu kuti sesema tumwi tumwi. ¹⁰Kwene chilala chiza chenecho chene chino chitasilichila chilasila. ¹¹Lino nali ne mwantche, na vwanganga ngati mwantche, nelenganyanga ngati umwantche, navisendelanga ngati umwantche navilesile. ¹²Pakuti nomba tukulola umwa kuzyela u mwi galasi, kwene nomba pamanso na maanso. Nomba namanya tumwi, kwene inda manyichisya ngati vino manyikwe. ¹³Kwene nomba vitatu vino vyasyala: isuwilo, u kutayika nu lukundo. Kwene ichikalambane pali vii u lukundo.

14

¹Konchelezya ulukundo nu kulondesya ivyawupi vya mupasi, nkani ukuti ungamanya ivya munkolelo. ²Pakuti wino akuvwanga mu mivwango yuze asi vwanga ku wantu nkandi kuli Leza. Pakuti nawumwi akamuvwa mlandu wakuti akavwanga ivizungusye mu mipasi. ³Nkandi wino akavwanga ivya smunkolelo akavwanga ku wantu nu kuwazenga, nu kuwapela isuwilo, nu kuwatenganika. ⁴Wene wino akavwanga mu mivwango aka yizenga umwenencho, kwene wino akavwanga ivya munkolelo akakula ing'anda yamapepo. ⁵Kwene ne nkulonda kuno mwensi mungavwanga mu mivwango yuze. Nkandi ukulusya pali chino, ne nkulonda kuno mungavwanga ivya munkolelo. Wino akavwanga ivya munkolelo umukalamba ukulusya wino akavwanga mu mivwango yuze (pamwi ndi wumwi akwilula ukuti ing'anda ya mapepo yinga kulwa). ⁶Kwene nomba, yanji, Ndi nkwi kuli mwemwe nkuvwanga imivwango yuze, ningawakwemela wuli kuli nene? Intanga imbakweme, nkandi ndi nkuvwanga kuli mwemwe nu kuwumbula, paw i vyamano pamwi ivyamunkolelo, pami ukusambilizya. ⁷Ichilichimwi ndi, pano ivintu vyambula wumi vikapanga ichongo-- vino mtolilo ni chinanda--Ndi visikufumya amazwi yakulekana, uze ungamanya wuli kuno mtolilo pamwi chinanda vikulila izwi lyakuti? ⁸Vino ndi penga litakulila izwi ilya kusimichila, mungamanya uli kuno insita yakupekanya ku nkondo yafika? ⁹Avino chili namwe nu lulimi. Ndi mukufumya umuvwango wuno wusikuvwika ningo, nga chino mukutaka chinguvwika wuli? Lino ukuvwanga ku mpepo. ¹⁰Muli imivwango iynji iyambula kukayikisya muni yapansi, nupya yonsi ili ni chakusula. ¹¹Nkandi ndi ntakumanya chino umuvwango wukusula, nkuya ne mwenyi kuli wino akuvwanga, nawe wino akuvwanga akuya umwenyi kuno ndi. (kuli nene) ¹²Avino chili namwe. Pano mukulondesya ukulolechela mu mupasi, londini ukuwomba uwusuma pa kuwomvya ivya wupi vino vinga kula ing'anda yamapepo. ¹³Lyene ndiwino akuvwanga mu muvwango wuze apepe kuno ayilula. ¹⁴Pano ndi nkupepa mu muvwango wuze, umupasi wane wukupepa, kwene amelengwi yane yasi kungavwa. ¹⁵Inchite wuli? Nimapepa nu mupasi wane, nga nimapepa na melengwi yane kwene. Nimayimbilanga nu mupasi wane, nupya nimayimbilanga namelengwi yane kwene. ¹⁶Nga chingaya wuli, ndi wa chindika Leza nu mupasi, ngu wakunzi angataka wuli " Amen" pano ukutayizya ndi atamanyile vino ukutaka. ¹⁷Mungatayizya ningo kwene umwakuyana, kwene yamwi yatakuvwa nachimwi. ¹⁸Nkumutayizya Leza pano nkuvwanga mu mivwango yuze ukulusya mwensi. ¹⁹Kwene umung'anda yamapepo chingazipa ndi nginga vwanga amazwi yasano mumu vwango wuli wukuvwika kuti ayantu yuvwe, ukulusya amazwi amazimbi ikumi(10,000) mu mivwango yuze. ²⁰Mweyanji, mutaya mwe yanche mu melengwi yinu. Nkandi, ukuyana ni iya luyembu, muye ngati mwe tunya. Lelo kulini mu melengwi yinu. ²¹Mwisunde chawalikwa, "mu wantu ya mivwango iyenyi nu mulilomo ya yenyi amuno ndavwanjila ku wantu yano. Napokwene yatala nguvwa." Akutaka umwene. ²²Alikuti, imivwango iynji ichimanyisyo kuli yano yasuwila pole nkandikuli yano yatasuwila kwene ukuvwanga ivya munkolelo ichimanyisyo kuli yano yata suwila. ²³Nga chingaya ukuti, antu wonsi mu ng'anda ya mapepo yakongana nga wonsi yavwanga mu mivwango iya ikulekana, nga aya kunzi nayano ya tasuwila yinjile mulya kwene, uze yatanga yati mwavulungana. ²⁴Kwene ndi mwensi mukuvwanga ivya munkolelo nga yano yatazumila na ya kunzi yinjile mulya kwene, angatonta na vyonsi vino wuvwa. Anga longwa navyonsi vino vya vwanga. ²⁵Inkama zya mu mwendo wakwe zinga wu mbukwa. Nga alino, anga kupama nu kumu pepa Leza. Ali simichila kuno umolimo kwene Leza ali naswe. ²⁶Yanji chuzo, ichoni lelo? Ndi mwakongana winowensi aya nu lwimbo, nvisambilizyo, nichakuwumbula, nu muvwango wuze, pamwi nukwilula, Mwa womba vyonsi kuti mukule ing'anda ya mapepo. ²⁷Ndi pali uwakuvwanga mu mivwango yuze, muleke yaye yayili, pamwi nkani-nkani yatatu, yalechelana, apano wumwi ayilula vino vikuvwangwa. ²⁸Kwene ndi pasi nawumwi uwakwilula, muleke wonsi yamyalala sile umung'anda yamapepo. muleke wonsi yayivwanjile mu myenzo yawo na kuli Leza. ²⁹Lekini ya kasowela yayili pamwi yatatu yavwanga, nga yamwi ya wuvwichisya ndi vino vikuvwangwa ivya molimo pamwi awe. ³⁰Kwene ndi chakuwumbula cha mwizila wino atenzi, lekini uwantandiko amyalala. ³¹Wonsi yanga vwanga ivyamunkolelo mukulechelana kuti wonsi yangasambilila nukuti wonsi yangaya ni suilo. ³²Pano imipasi yakwe ya yakasowela ilingine kuli yakasowela. ³³Pano Leza asi a Leza wakuvulunganya, nkandi uwa mtende. Lino ali sunde mung'anda zyamapepo zyonzi izya wantu yatiswe yakwe Leza. ³⁴Ayanachi ya myalala mu ng'anda yamapepo. pano yasi zumilizyika ukuvwanga. Kwene, ya konka nu kuvwila kuwa kalamba yawo ndivino isunde likutaka. ³⁵Ndi pali chimwi chino yakulonda ukuti yasambilile, aya kolowoza yafumile kuli mwemwe? Uze lye liwafika mwemwe kwene mwenga. ³⁷Ndi wensi wino akwelenganya ukuti angaya akasowela pamwi uwa umupasi, asimichile kuno ivintu vino nkulemba kuli mwemwe ivi sunde lyakwe mwene. ³⁸Kwene ndi wensi wino asikumanya chi, lekini nawe atamanyikwa. ³⁹Achino lyene, yanji temwini

ukuvwanga ivya munkolelo nu mwenzoni wonsi, nupya mutalesya nawumi pakuvwanga mivwango yuze.⁴⁰Nkandi lekini ivintu vyonsi viwombwe ningo nupya mu mwakuyana.

15

¹Nomba nkulonda ukuti manyikwe kuli mwemwe, mwe yanji, amazwi yakwe Leza yano natanzile kli mwemwe yano mwapochelile swinya yano mwikalila. ²Swinya a yano yakuwasunjilila, ndi mungalemelela ku mazwi yano natanzile kuli mwemwe, pamwi ndi mwasuwile uwufi. ³⁴Nenji nawapile mwemo chinonapochelile ukuya ichintu chapapela, ukuti Kilisitu wafwile pamulandu wa maluyembu yitu ukuyana na mawaliko, Yamuzisile, swinya wazyulupwike pa manda yatatu ukuyana namawaliko. ⁵Kilisitu wamulolechile Kefasi, apano walolechile kuyalondezi ikumi na yayili(12), ⁶Ngapano walolechile ayawuze ukuchila imyanda yisano(500) pansita yonga. Ayavule muli wolilwo yachili kuwumi, kweni yamwi yafwa. ⁷Apano wamulolechile Yakobe, (Jemusi) ngapano alolechela kuyalondezi wonsi. ⁸Pawumalilo, walolechile kuli nene, pano nali ngati umwana wino wakwasilwe pano imyezi itani yakwane. ⁹Amuno newakupelelecheza ku yalondezi wonsi. Swinya ntazipile ukwamwa umulondezi pamulandu wakuti nayimvizye Ikleziya lyakwe Leza. ¹⁰Ukuwa ndi vino Leza wamfwila inkhumbu indi vino indi, swinya pakumfwila inkumbu chitalinji icha sile-sile. Uuwa, nawombesya nkani ukulunya aya londezi wonsi. Chingatenga yatalinji amaka yane, kweni inkumbu zyakwe Leza zino zili na nene. ¹¹Apano ntanzi ndi a nene pamwi woliwo, tukatanda swinya mwasuwila. ¹²Ale ndi ukusambilizya kwitu ukwakuti Kilisitu wazyusile kuyafwe, nga ichani chino yamwi muli mwemwe yakuvwanga ukuti kusi ukuzyuka kuyafwe? ¹³Kweni ndi chakuti kusi ukuzyuka ku yafwe, fwandi na Kilisitu kwene atazyusile; ¹⁴Nupya ndi chakuti Kilisitu atazyusile, lino isuwilo lino ilya sile-sile, nukuti muchili muli muluyembu. ¹⁵Nupya, tukuzanwa ukuya aswe ya kamboni aya wufi yakwe Lez, pamulandu wakuti twavwanzile ukusimichila ukuti Leza wazyusize Kilisitu ku yafwe. Kweni amuzusize, ndi ichakuti ichakusimichila ayafwe yasizyuka. ¹⁶Ndi ichakuti ayafwe yatazyusile, lino na Kilisitu kwene atazyusile. ¹⁷Ndi Kilisitu atazyusile isuwilo lyinu ilya sile-sile nupya lino muchili muli muluyembu. ¹⁸Akuli kuti nayano yafwila mwisuwilo lyakwe Kilisitu nawo yaponga. ¹⁹Ndi muwum kwene wuu ampela amuno twasuwilila Kilisitu, tuyine ukuvwilwa uluse ukuchila ayantu wonsi. ²⁰Kwene nomba Krisitu, wino ivikomwa vya yalya yano yafwile, nuku nukuzyuka ukufuma uku wufwe. ²¹Apakuti imfwa yizile nu muntu ,na kumuntu nupya kwizile ukuzyukuka uk yafwe. ²²Ndi vino muli Adamu wonsi yakafwa, avino namuli Kilisitu wonsi yaliya kuwumi. ²³Ukuwa umuntu wensi munsita yakwe:Kilisitu, wino wantandiko uwavikomwa, ngapano yano ayakwe Kilisitu yalaya nuwumi apakwiza kwakwe. ²⁴Apao kuliya uwumalilo, pano alitwala uuu mwene kuli Leza tala, apano alimazya uwulamulilo wonsi nu wuteko wonsi na maka. ²⁵Apano alilamulila mpaka pano wayika aya lwani wonsi apansi pa ngazo zyakwe. ²⁶Umulwani uwakupelelecheza pakonona yilaya imfwa. ²⁷Amuno "wayika ivintu vyonsi apansi pa ngazo zyakwe." Apano ndi chikuvwanga ukuti "wayika vyonsi" chikuvwika kuno atalaya ponga na wenga wino akuyika vyonsi mukutontela apansi pa weliwe. ²⁸Ndi vyonsi viza vyatontela pansu pali weliwe apano umwana wenga sile alatontela apansi pali wino wayika vyonsi umu katontela apansi pali weliwe, ukuti Leya aye uweliwe muli vyonsi na vyonsi. ²⁹Apano yalya yalawomba chani yano yabatizwa umuwufwe? ndi ayafwe yatazyusile, wuzye ichani chino yakubatzwa kuli woliwo? ³⁰Nga lelo ichani chino tuli muwulwanyu insita yonsi? ³¹Nkufa chila wanda! Alichino nkusimichizya nuyikwezwa muli mwemwe, chino indi nacho muli Kilisitu Yesu mwene witu. ³²Wuzye nkufungula chani, ndi nkwelenganya uwuntu, ukuti nalwile nivinyama ku Efeso, ndi ayafwe yatalizyuka? "Izini twalya nukumwa, pamulandu mutondo tulifwa." ³³Mutayipwa: "Ukuyisanzya mu mawungwe ayayipe ku kawonona imiyele imizima." ³⁴Welelini! mwayikala muwulungamane! mutayembuka. Amuno yamwi muli mwemwe yatamumanya Leza. Achino nukuvwanga kunoichasonyi kuli mwemwe. ³⁵Kwene wumwi alavwanga ukuti, "uzye ayafwe yalizyuka wuli wuli, swinya yaliza namwili chii?" ³⁶Welisilu wee! pakuti chino ukutanda chitaliza chiye kuwumi kweni ndi chafwa tasi. ³⁷Chino watanda su mwili wuno wuliza kwene luli lulaya ulupumba. Chingaya ingano pamwi chiwuzwe kwene. ³⁸Kweni Leza alichipela umwili mukulonda kwakwe, swinya ku mbezu iyili yonsi alayika umwili uwakwe nu wakwe. ³⁹Inyama yonsi asi yili yimwi m'malo yakwe pali inyama, yonga sile mu miyele ya muntu, ni nyama yiwuze iyavinyama, inyama yiwuze iya vyunyi, niwuzwe iya nswi. ⁴⁰Swinya kuli imyili iya mwiwulu ninyili iya munsu. Kweni ukuchindama kwa mwili wa kwi yulu wuli nimiyele yonga nukuchindama kwa munsu akuwuzwe. ⁴¹Kwaya ukuchindama kongu ukwi lanzi nukuchindama kuwuzwe ukwa mwezi nukuchindama kuwuzwe ukwa ntanda. Ukuzipa ukulekane-lekane ukwa ntanda. Amuno ulutanda longa luka lukapusana nuluwuzwe muwuchindame. ⁴²Avino chili nukuzyuka kwa yafwe. Chino chitandwa chikawola, nachino chazyuka chisiwola. ⁴³Ndi chatandwa chisiya numuchinzi chikazyuka muwuchindame chikatandwa umuwusita maka: chikazyuka na maka. ⁴⁴Chikatandwa umuwuyele ya mwili: chikazyuka mumwili wa mupasi. Ndi kuli umwili wa wunthu kuli nupya umwili wa mupasi. ⁴⁵Nupya vino chawalikwa, "umuntu uwantandiko adamu uwakupelelecheza wizile waya uwakupela uwumi uwa mupasi. ⁴⁶Kweni umupasi asi awuno wandike kweni uwuntu, apano lyeni umupasi. ⁴⁷Umuntu wantandiko uwa munsu ya pansu, wino wa wumwilwe ni wuu. Nu muntu wakwe chiyili wafumile ukwi yulu. ⁴⁸Ndi muno wino wafuma ku lutukumbu yayelile, swinya ndi muno wino wa fuma kwi yulu ayelile, amuno wonsi a yamwi yulu yayelile. ⁴⁹Vino twakolana nu muntu wino wa wumwilwe ukufuma kulutukumbu, avino tulikolana nu muntu uwa mwiwulu. ⁵⁰Ukuti umwili nu wazi vitanga vipyane umwene wakwe Leza muno chino chikawola chitanga chipyane chino chisiwola. ⁵¹Lolini! imbanene ichankama: tutalikasula swensi, kweni tulapilulwa. ⁵²Tulapilulwa pansita yinono ndi vino umukakapizyo ka linso, pano ipaali lilalila akakupelelecheza. Amuno ipaali lilalila ayafwe yalizyuka uku ntawola, apano tulapilulwa. ⁵³Amuno umwili uwakuwola wuu wufwile wayikwa ukuntawola nawo umwili uno ukufwa uyikwe ukuntafwa. ⁵⁴Apano ndi umwili wuu wunowukafwa wayikwa ukuntafwa apano kuliza kuye

ukuvwanga ndi vino chawalikwa "imfwa yamilulwa uwu kuyichimya." ⁵⁵"Wemfwa , we nga ukuchimvwa kwako kuli kwi? Wemfwa , we nga ukuluma kwako kuli kwi?"⁵⁶Ukuluma kwa mfwa uluyembu, nawo amaka ya luyembu insindo. ⁵⁷Kweni ukutayizya kuye kuli Leza, wino akutupela amaka ayakuchimvizya witu Yesu Kilisitu!⁵⁸ Achino, yakundwe, simpisyani nantikusyembuka. Insita yonsi mulemasye umulimo wa mfumu, pamulandu wakuti mumanyile kuno ukuwombela umwene Mwene asi kwa sile sile.

16

¹Nomba ukuyana nivyakusangula ivya yanthu ayatiswe yakwe Leza: Ndi vino nawanenyile ayang'anda zya mapepo izya ya Galatiya, namwe avino mwawomba. ²Uwanda wakutialika uwa mulungu ali wensi wakwe mwemwe alingine ukuyika kamwi pambali nukukasengula ukuyana navino ungakwanisya. Mwawomba vikwene ukuti patize paye ukusanguzya ndiniza. ³Ndinafika ndiwapela ayanthu yano muwasozile ya kalata ayakuyilondolola nupya ndiwatuma ku Yelusalemu nivyawupi vinu. ⁴Ndichakulondwa ukuti nani inje, tulaya ponga. ⁵Kweni ndiza kuli mwemwe ndi nachilinganya Mesodoniya. Pakuti ndichilinganya Mesodoniya. ⁶Limwi ndikala namwe limwi ukwikala namwe ichisiku, ukuti mwize mungavwe pa lwendo lwane, konsi kuno nkuya. ⁷Pakuti ntakulonda ukulolana namwe nomba muno nkuhupitilila sile. Pakuti nkhusuwila ukwiza yikala namwe insita iyitali, ndi mwene angazumilizya. ⁸Kweni ndikala umu Efeso mphaka pentekositi, ⁹pakuti umulyamgo uwusalale wuyulike kuli nene, nupya ayalwani yavuzile. ¹⁰Nomba ndi Timoti wiza, mwize mulolechesye ukuti ali namwe umwawula intete, pakuti akuwomba intchito yakwe Mwene, ndi vino nani nkhuwomba. ¹¹Mutize muleke wumwi amuchuzye. mwavwini munzila yakwe mumutende, umwakuti ayize kuli nene. Amuno nkulindilila ukwiza kwakwe pali pamwi naya nyina. ¹²Nomba ukuyana nu mukulu witu Apolosi, nkhumukomelezya sana ukuti ayize awapitile ponga na yina kwene. kweni kutalinji ukulonda kwakwe nanthi panono ukuti ayize nomba. Lelo, aliza pansita yino yilingine. ¹³Lolechesyioni sana, musinthilile mwi suwilo, wombini ngati mwewonsi, muye na maka. ¹⁴Lekini chonsi chino chikuwombwa chiwombwe mulukundo. ¹⁵Mwawamanya aya mung'anda yakwe Sitefani, ukuti vyalinji ivikomwa yakutandika vyakwe Akayi, yakayipa sana pakusakamala ayanthu ayatele yakwe Leza. Nomba nkhuwa;enga mwemwe, mwe yanji, ¹⁶ukuti mwayipa ku yanthu yawo nawensi wino akwawwa umulimo nukuwomba naswe. ¹⁷Nakunda nukwiza kwakwe Sitefani, Fochunatasi, na Achaikasi. Yawomba mukusowa kwinu. ¹⁸Pakuti yapela amaka umupasi wane nu winu. Nomba kwene, muwamanye ayantu ngati vii. ²⁰Ing'anda zya mapepo mu Asiya yikuwalamuka mwemwe. Akwila na Prisla yakuwalamuka mwemwe nukutemwa konsi muli Mwene, ponga ni ng'anda yakwe Leza wuno yakakomenkana mung'anda yawo. ¹⁹Akamu yitu wonsi yakuwalamuka .Mulamunkane nu kutemwa ukwenecho pakufyofyontana ukutiswe. ²¹Nene, Paulosi, nkuwalika chii nikasa lyane. ²²Ndi wumwi atakunda mwene, alingine ukulongwa, Mwene witu, izini! ²³Inkhumbu zyakwe Mwene Yesu ziye namwe. ²⁴Ulukundo lwane luye namwe mwensi muli Kilisitu Yesu.

2 Akorinte

1

¹Pauli umupositoli wakwe Kristu Yesu mukulonda kwakwe Leza, na Timoti nu mukulu witu , umung anda yakwe Leza yino yili mu Kolinti , na kuyantu wonsi aswepe yakwe Leza umukasi muchigawa chakwe Achaia. ²Lekini inkumbu ziyenamwe nu mutende kufuma kuli Leza Tata witu na Mwene wiyu Yesu Kristu. ³Mulekini Leza na Tata wakwe mwene witu Yesu Kristu yamulumbanye .Atata uwaluse ,na Leza uwakusechelesya ⁴. Leza akatusechelesya muntamyo zitu zyonsi, umwakuti tumanye ukuwakomya yalya yano yali muntamyo yiliyonsi. Tukuwasechelesya yawuze nulusechelo lulokwene luno Leza watusechelesyanga. ⁵Ngati muno tukakomenkanilana muwinji witu umuntamyo zyakwe Kristu umwakuloda kwitu,amuno ulusechelo lwitu tukukomenkana ukupitila muli Kristu. ⁶Kwene ndi tukuchula , apamulandu walusechelo nu uwauke witu; nukuti ndiyakutusechelesya, pamulandu uwakuti namwekwene muye nulusechelesyo. Ulusechelo lwako lukuwomba ningo pano mukulindilila pakugawa muntamyo zili zimwi zino nzse tukuchula. ⁷Ulusuwilo lwitu palimwemwe ulukome, pakuti tumanyile ukuti ngati muno mukugawa ithazi, amuno namwe mukwankhanilana ulusechelesyo. ⁸Pakuti tutakulonda ukuti muleke pakumanya, yakunndwe, ukuyana nintamyo zino twalinazyo umu Asiya. Yatulyatile kwawula ukutunkunyuka nukuti twasumvile isuwilo ilyawumi. ⁹Umolimo,twali nu uputuzi wamfwa pali sweswe. Kwene chilya chitupangisizye ukuti tuleke pakuyika isuwilo pali sweswe swenga,kwene mumalomwakwe muli Leza, wino akazu sya ayafwe ¹⁰Watupuswisye ukufuma kumukosi ukalamba uwakukoma, kupya alitupususya. ¹¹Aliwomba chii ngati muno namwe mutwawwa na mapepo yinu. Apano ayavule yalisalifyanga mu malo mwitu pamulandu wankumbu zino zyapelwa kuli sweswe ukupitila mumapepo ayapawinji. ¹²Sweswe tukuyikuzya na chii: Intwitwi zitu zikutwikalila ukamboni ukuti twalanjizya sweyenecho muno mumsi nu uswepe na muuchumi uwenecho ,kwawula ukusuwalila amano ayakumwili kwene pankumbu zyakwe Leza. ¹³Tukuwalika kuli mwemwe vyuze awe vino mutanga muwazye nukuvyuvichisya nupya indi nisuwilo ukuti mulivuvichisya umwakukwana ¹⁴ngati muno mwatwivwischisya kumbali,ukuti mungayikuzya mli sweswe pawanda uwa Mwene witu Yesu,muno naswe tuliyikuzya muli mwemwe. ¹⁵Pamulandu nali uwakulindilila pali chii,nalondanga ukwiza kuli mwemwe akakutalika, umwakuti mungapochela uzima wamaledo yayili ¹⁶Nayisenganyanga pa kuwapitila mwemwe pauledo wane uwakuyaku Macedoniya. Nupya nalondanga ukuwapitila mwemwe nupya paulendo wane kufuma ku Macedoniya, umwakuti na kuli mwemwe mungavwe pakupitilizya ulendo wane waku Yudeya. ¹⁷Pano nelenganyanga inzila yii ,uzye nalanjizizye

ukusenukasenuka ? Uzye nkusenganya ivintu ukuyana nu untu muno ukayela,nukuvwanga ukuti "Umolimo, umolimo na "Áwe,awe "ápa nsita yonga kwene?¹⁸Kwene ngati muno Leza wayela umusuwaliwa, tutakuvwanga vyonsi vyoyili "Umolimo" na "Awe"¹⁹Pakuti Umwana wakwe Yesu Kristu, wino Silvano, Timoti na nene twakoswile mukasi mwinu,asuweliwe "Umolimo"limwi "Awe."Mumalo mwakwe, insita zyonsi wene "Umolimo."²⁰Pakuti amalayi wonsi yakwe Leza aya "Molimo" "mulu weliwe.Akulikut nupya ukupitila mulu weliwe tukuvwanga ukuti "Ameni" kuwuchindame wakwe Leza.²¹Nomba a Leza wino akutusimichizila sweswe na mwemwe mulu Kristu,nukuti watupakazizye,²²wayika ichidindo pali sweswe nukutupa umu Pasi mumenzo yitu ukuya ngati ichikole ichavino vikwiza.²³Mumalo mwakwe ,nkumwama Leza ukuti aye kamboni wane pakuti ntayile ku Korinto chalinji vivyo pamuladu wakuwasunjilila mwemwe.²⁴Wuu asumulandu tukwezya ukusunjilila isuwilo linu muno lingayela.Mumalo mwakwe tukuwombela ponga namwe mukusechela kwinu,muno mwimilila mwisuwilo linu.

2

¹Kwene nelenginye nemwenecho ukuti ntize nize nupya kuli mwemwe ni miyele iya vya kuwaya. ²Ndi nakupanjisizye wewe ivyakuwaya, aweni wino angasechelesya kwene wenga wino wachisike na nene.³Nawalike ukuyana namuno nachitile ukuti pano nizile kuli mwemwe kuno pano intachisika nayalya yano yangayansechelesye. Indi nichikanga kuli mwemwe mwensi ukuti insansa zyane ziyine ni nsansa zino mwensi mulu nazyo. ⁴Amuno nawawalichile mwemwe ukufuma nivyakuwaya ivikulu, nivya kuwaya vya mwemwe, na mansozi avule. Ntalondanga ukuwalenjiesya mwemwe ivyakuwaya. Kwene, nalondanga mwemwe mumanye ukuzika kwa lukundo luno nkhweti lwakwe mwemwe.⁵Ndi wumwi walenjesya ivya kuwaya atalenjesizye kuli nene nenga foo, kwene umuvipimo vimwi-kuno nthawanyomeka mwemwe -- kuli mwemwe mwensi. ⁶Ukupanikwa kuu ukwa muntu wilya ni wumba ilya kukwana. ⁷Nomba ukulusya ukupanikwa, mufwile mutetele nu kumunya lazya. Muchite chii ukuti atati aye nichitima ichawuntu.⁸Nomba nkuwakwezya mwemwe ukuti muzumilizye ulukundo lwinu kuli weliwe,. ⁹Wuu ali mulandu wuno nawalichile, ukuti imbezeye nukumanya ndi mweyakuvwila mulu vyonsi.¹⁰Ndi mukutetela wumwi nani nkumutetela chilichimwi umuntu wiyo kwene. Ndi natetela--nupya ndinatetela chilichonse-- chatetelya pa mulandu wako wewe pamanso yakwe Kilistu. ¹¹Chii chili vikwene ukuti satana atati atuchenjelye. Amuno sisweyawula kumanya inzila zyakwe.¹²Umulyango wayulike na mwene kuli nene apano nizile ku musumba wa Tulowasi pa kutanda amazwi yakwe Kilisitu kulya kwene. ¹³Ntali nukupuza mu mupasi wanwe pamulandu wakuti ntamuzanyile kweneko uwunji Tito kweneko. Apano nawasile nukuya ku Makadoniya.¹⁴Kwene kusalifya kuye kuli Leza , wino mulu Kilisitu akatukolelela sweswe kuchimvya. Ukupitila mulu sweswe ukuwumbula umunusi uwusuma uwa wumanyi mulu weliwe paliponsi. Amuno ¹⁵sweswe kuli Leza swe munusi uwusuma wakwe Kilisitu, wonsi yaya yano yapusuka na pakasi pali yalya yano yakulowa.¹⁶Ku yantu yano yakulowa, umunusi ukufuma kumfwa ukuya kumfwa. Kuli yalya yano yapusuka, yene umunusi kufuma kuwumi ukuya kuwumi.Aweni akufikapo pa vintu vii? ¹⁷Amuno tutayine na yantu avule yano yakukazya amazwi yakwe Leza ukuti yazanemo chimwi. Nkandi, ukuswehya kwa melenganyo, tukavwanga mulu Kilisitu, ukuyana nukuti twatumwa ukufuma kuli Leza, pamanso yakwe Leza.

3

¹Uzye twantampa ukuyichindika sweswe swenga kopya? Tusikulonda amakalata ayakusinihochizya kuli wewe limwi kuli mwemwe. Ukulingana nayantu yamwi, tukulonda? ²Mwemwe mwenga amwe kalata ayakusininchizya, yano yalembwa pa myenzo yitu, nukumanayikwa nukuwelenga na yantu yonsi. ³Nukulanjizya kuno mwekalata waku fuma kuli Kristu, ukuyana niniwombe yitu. Kopya Kalata wino atalembwa na inki awe lelo mupansi utiswe wakwe Leza uwawumi. Kuno atalembwa piwe ilipapatane, awe loli pa myenzo iya kupapatana iya wantu.⁴Alichino tuli nukusimichila chino tulinacho mulu Kristu apamanso yakwe Leza. ⁵Tusikulwisya sweswe swenga apakudaya chimwi ngati ukufuma kuli sweswe. Loli, ukulwisya kwitu ukufuma kuli Leza. ⁶Wino a Leza wino wapanga sweswe ukuti tuye na maka ya kuombela ichipangano chipya. Lino ipangano sakalata foo, kwene umu mupasi. Muno kalata akakoma, kwene umupasi ukapela uwumi.⁷Nomba uwuwombezi wafwa--wafochelwa mulu kalata apamawe--chizile muuchindame kuno ayana ya Israeli yatolelecheya pachiso chakwe Moses, achino chii chali uwuchindame apa chiso chakwe, uwuchindame wuo wafufutikanga. ⁸Uzye chilaya wuli uchindame yamiombe ya mupasi?⁹Pano tindi uwombezi uwakusuzya wali nu wuchindame, uzye changaya wuli uwuwombezi wawulungamane wuno wanyepwa muwuchindame! ¹⁰Muno ichakusimichila, chino insita yimwi chachitike kuya ichichindame isichichindame swinya umumiyele yino, mulandu wa uchindame uno ukuchizya penepo. ¹¹Ndimuno chino chapitililanga chali nu wuchindame, uzye chingalusya chino chili nuwu chindame uwapenape!¹²Muno tuli nalyo isuwilo tuli nukujimba konsi. ¹³Tusi ngati a Mosesi, wino wayisile umwenda ukumanso yakwe kuno aya ana aya Israel yatamulola foo! apa wumalilo uwawuchindame wuno wapitililanga sile.¹⁴Kwene amelenganyo yawo yali a kome ukufika kuwanda wilelo. Lino yawelenga ichipangano chikali, umwenenda ulya kwene wayangapo. Yatafumizyepo, loli mulu Kristu vikufuma penepo. ¹⁵Loli nilelo kwene, nditukuwelenga mulu Mosesi, umwenda ukuvwimba imyenzo yawo. ¹⁶Kwene ndi umuntu wasenuchila kuli mwene, umwenda ukufuma penepo.¹⁷Alino mwene umupansi. Kuno umupasi wakwe mwene wuli, kuli ukusapulwa. ¹⁸Nomba wonsi yakwe sweswe, yano yavimbulwa umwenda pachinsu, yakulonda uchindame wakwe mwene. Twasenukwa apalipamwi muwuchindame uwuli wumwi, ukufuma muwumanyi uwawuchindame ukuya muwuzze ngati ukufuma kuli mwene, wuno umupasi.

4

¹Achino, pano tuli nu mulimo wuu, nu kuti ukuyana na muno twa pochelela uwila, tuta kupona amaka. ²Kwene, twakana inkhama ni nzila izya kusonzya insonyi. Tusipita umwa kuchenjela, nu kuti tusilema mwalwe izwi lyakwe Leza. Pa kuleta uwumolimo, tukuyisimichila swe yenecho ku kulonda kwa munthu wensi pa manso yakwe Leza. ³Kwene ndi ilandwe litu lifisime, lifisime sile kuli yano ya kononeka. ⁴Pa mulandu wawo, leza wa muni yii wa wayala amelenganyo aya kunthasuwila. Achino yatanga yalole ukuswepa kwi landwe lya wuchindame wakwe Kilisitu, wino ichikozyo chakwe Leza. ⁵Pakuti tuta kuyitanda swenga, kwene Kilisitu Yesu ngati a Mwene na sweswe ngati swe yawomvi yinu pa mulandu wakwe Yesu. ⁶Pakuti Leza awino wa vwanzile ukuti, "Uluswepo luliwala mu mfinzi." Wa wala mu myenzo yitu, ukutupa uluswepo lwa wumanyi wa wuchindame wakwe Leza pa manso yakwe Yesu Kilisitu. ⁷Kwene tuli ni chuma chii mu nyungu zya kumata, ukuti chipitilile ukumanyikwa ukuti amaka yali na Leza yasi kuli sweswe. ⁸Sweyachule munzila yonsi, kwene tusi kononeka. swe ya kwene tuta kuleka. ⁹Swe ya kusambulwa kwene tuta kusumbwa; yakatuponya pansi kwene tusiwononeka; ¹⁰insita yonsi tuka nyamula imfwa yakwe Yesu mu myili yitu, ukuti uwumi wakwe Yesu nawo wu wumbulwe mu myili yitu. ¹¹Pakuti swevano swe yumi tukuyiyika mumfwa pa mulandu na Yesu, ukuti uwumi wakwe Yesu wunga wumbulwa mu myili yitu iya kufwa. ¹²Achino imfwa yili pa mulimo muli sweswe, kwene uwumi wuli pa mulimo muli mwemwe. ¹³Kwene tuli nu mupasi uwuli wumwi uwisuwilo ukuyana na chino cha walikwe: "Nasuwile, nu kuti navwanzile." Naswe kwene tukasuwila, nu kuti achino naswe kwene tukuvwanga, ¹⁴amuno twamanya ukuti wino wamuzusizye Mwene Yesu alituzusya na sweswe kwene na Yesu nu kutuleta ponga na mwemwe pa manso yakwe. ¹⁵Pakuti vyonsi ivyakwe mwemwe, ukuti uwila wuno wukufichila ayanthu ayavule wulete ivyawupi ivya kutayiza pa ku kuzya uwuchindame wakwe Leza. ¹⁶Achino tuta kupona amaka. Napano wuli uwunthu witu uwa kunzi wukuwola, mukasi wukuyanywa uwanda nu wanda. ¹⁷Pansita yii, ukupepulwa kwa nthazi ku kutuyanyizya ukunyoma kwa mukasi kwa wuchindame wuno wukuchila ivipimo vyonsi. ¹⁸Pakuti tutakulola pa vinthu vino vikaloleka, kwene pa vinthu vino visiloleka. Ivinthu vino tungalola ivya nsita yinono, kwene ivi vino visiloleka ivya muyayaya.

5

¹Tumanyile ukuti ndi uwikazi wamunsi yapansi wuno tukwikalamo wapankuka, tuli nichikulwa ukufuma kuli Leza. Ing"anda yino itakulwa namakasa na antu, kwene ing"anda yamukasi mwiwulu. ²Pakuti mwiwema lino tukufwilimana tukukub wa ukuzwalikwa ni ng"anda yitu kwiwulu. ³Tukuloda chii pamulandu ndi twayizwala tuta ti tuzanwe tupu. ⁴Ichakusimichila ,pano tuli muhema lino ,chikutuluma, pakutunyamulisya katundu umunyome. Tutakuloda ukwikala tupu . mumalomwakwe, tukulonda yatuzwike, umwakuti chino ichamfwa chimilwe nu wumi. ⁵Wjno watuyanya sweswe ku chintu chikwene a Leza , wino watupile Umupasi ukuya ngati ichikole kuli chino chikwiza. ⁶Akulikuti, insita zyonsi twaya akusimichizya .Tumanye ukuti tuli pang'anda umumwili ,tuli kutali na Mwene. ⁷Apakuti tukupita mwisuwilo , asa pamulandu ⁸wakulola.Nomba tuli nuusimichile .Nomba twalondanga ukuti limwi ngali twafumamo ukumwili na kung"anda nukuya ponga na Mwene. ⁹Nomba tupange ukuya paumlilo witu, manyi ndi tuchili tuli mung'anda limwi tufumilemo ,pakumusechelesya weliwe. ¹⁰Umwakuti swensi tulingine ukuyaloleka pankolelo pamupando waupinguzi wakwe Kristu, umwakuti umuntu wensi akapochelele ivintu vino wawomvile umumwili, manyi ivisuma pamwi iviyipe . ¹¹Akulikuti ,ukumanya ukutinya kwakwe Mwene,tukuwalambilizya ayantu.Muno imiyele yitu yikaloleka patiswe na Leza, nukuti nkusuwila ukuti chili patiswe muntwiti zinu. ¹²Tutakwezya ukuwalambilizya mwemwe nupya pakutulola sweswe ngati atele. Mumalomwakwe, tukuwapapela mwemwe ulongo lwakuyikuzya pamulandu wakwe sweswe ,ukuti muye na kamwi akakuwasuka yalya yano ukuyikuzya kwawo kuli mu kalolechele kapaminso, kwene asakaye kuli kano kali mukasi mumwenzo. ¹³Pakuti ndi tuli kunzi ukumelengwi yitu, ivyakwe Leza ndi pakuti tuli mumelengwi ayalondoloke, ivyakwe mwemwe. ¹⁴Apakuti ulukundo lwakwe Kristu lukutukanka sweswe namaka , pamulandu tukusimichizya pali chii: Ukuti umuntu wenga wawafwilile ayantu wonsi ,akulikuti wonsi yafwa. ¹⁵Wene wawafwilile wonsi ,umwakuti yalya yano yali nuwumi yaleke ukwikala nuwumi pali woliwo wonga kwene kuliweliwe wino pamulandu wakwe sweswe wino wafufwilile nupya wazyusile. ¹⁶Pamulandu wuu,kufuma ilelo nakunkolelo tutakumulonga nanti wenga ukuyana na kayele akauntu, napano uli kali twelenganyanga nizyakwe Kristu umunzila yikwene. Kwene nomba tutakumulonga nanti wenga umunzila yikwene namuno vingayela. ¹⁷Akulikuti, ndi wumwi ali muli Kristu,akuya ichipelwa ichipya. Ivintu ivikali vyafumamo Lolini, yati yaya ayapya. ¹⁸Vyonsi ivintu vii vikufuma kuli Leza.Watu komenkinye sweswe kuli weliwe wenga ukupitila muli Kristu nukutupela umulimo uwakuyaponga mukunenezanyanya. ¹⁹Akulikuti, muli Kristu Leza akukomenkanya insi kumwenecho kwawula ukuwelenjela amaluyembu yawo yano yakususyanya nawo.Akutulemekwa sweswe ilandwe ilya kuzengana. ²⁰Nomba yatwimika ukuya ayimilili yakwe Kristu,ukuya ngati Leza walandanga ukupitila muli sweswe.Tukuwalenga muwuyo wakwe Kristu."Muwelelane na Leza!" ²¹Yamupanzile Kristu ukuya ichakutwala ku maluyembu yitu. Uweliwe wenga wino asitela ayembuke. Wawomviie chii umwakuti tuye alungamane yakwe Leza muli weliwe.

6

¹Pakuwombela ponga nuweliwe, nkuwalenga swinya mwemwe ukuti muleke ukupochelela inkumbu yakwe Leza pasile. ²Apakuti akuvwanga , "Pa nsita insuma nuwiiichisye kuli wewe ,na pawanda wa kupochelela upokwa ,nakwavwizye wewe." Lola , nomba uwanda usuma . Lola nomba uwanda uwakupochelela upokwa ³Tutakuyika ichakupinga muli

wensi awe, pakuti tutakulonda umulimo witu uye wakusuya.⁴Mumalo mwakwe, twayilolesya sweyenecho kuvyakuchitika vitu, pakuti swe awomvi yakwe Leza. Swe awomvi yakwe mukujimba muvule ,muntamyo,ukwelenganya nkani,muvikome,⁵ukumwa,ukunyepwa,vivulupu umu kuwomba nkani ,umu kuchesya, umu nzala,⁶mukuyiswefya mumwenzo ,umanyi,ufuke, uwila, umu Mupasi Utiswe, umu lukundo lwakufikapo. ⁷Swe awomvi yakwe mwizwi ilya chisinka, umu maka yakwe Leza.Tuli nichilwilo icha ulungamane ukwikasa lyakwe ndilo na kwikasa lyakwe kamani.⁸⁹¹⁰Tukuwomba mumuchinzi nu kutupepula,yamwi yakutulandila amazwi ayayipe nukutukwezya.Yakutupela umulandu uwakuya awufi nukuti swe achisinka. Tukuwomba ngati ayantu yano yatamanyikw¹¹Twawavyanga uchumi wonsi kuli mwemwe,mwe yantu yamu Kolinte, nu mwendo witu usapuke. ¹²Mutakunyochele chisila na sweswe.kwene mwemwe ayano mwayala imyenzo yinu. ¹³Nomba mukukawunkana umwakuyana----Nkuvwaga kuli mwemwe ngati mwe ana yane----muye yakusapuka mu myenzo yinu.¹⁴Mutati mwapita palipamwi nayano yatazumila .Uzeye pali ukulemelelana kwamusango uli pakasi pa ulungamane unyongane? Pali ukamu uli pakasi pa uswepe nimfinzi? ¹⁵Ipangano uli lino Kristu alinalyo na Beliyali? Pamwii imbali chii yino wino wazumila waya nayo palipamwi na wino atazumila? ¹⁶Ulwivwano chii luno lulipo pakasi pi tempeli lyakwe leza ni vifwani? Akulikuti swe matempeli yakwe Leza uwawumi ngati muno Leza wawwanjile ,""Nimaikalanga muli mwemwe nukupita mukasi mwawo.Ndiya ne Leza wawo, nukuti yaliya ayantu yane."¹⁷Akulikuti,"Fuminimo mukasi mwawo ,nukuti mupawunkane."Leza wawwanga."Mutakwansya akantu kano kakombela apano nimawapochelela. ¹⁸Ndiya ne Tata kuli mwemwe, namwe muliya ana yane awonsi na anachi,"akuvwanga Mwene Wamaka yonsi.

7

¹Mweyakundwe, tupakuya na namalayi yano ,tuyini tuyiswefye sweyenecho kuchilichonsi chino chikukombezya umwili nu mupasi.Tuyini tukonke uswepe witu mwakumutina Leza.²Tuyulilini imyenzo yinu Tutamuonolile nanti wenga .Tutamchisile nanti wenga pamwi kusendelapo ulongo kumuntu nanti wenga ³.Chii asi chakuwasusya mwemwe pakuti navwanga chino.Pakuti navwanga kali ukuti mwaya mumenzo yitu, kuli sweswe tuilfwila ponga nu kwikalila ponga ⁴Nemo indi nu lusuwilo ulukulu muli mwemwe, nupya ukuyikuzya kwane kuli muli mwemwe. Indi wakuzula nulusechelesyo. Indi ni chimwemwe ichikulu sana namuntamyo zitu zyonsi.⁵Pano twafisile mu Makedoniya,imyili yitu yatalinji nu kupuza. Mumamwakwe,twali nintamyo konsikonsi kunzi kwalinji inkondo ni intete zyalinji mukasi. ⁶Kwene Leza wino akasechelesya yano yakanyochela chisila .watusechelesizye sweswe nukwiza kwakweTito ⁷Kutalinji ukwiza kwakwe Tito kutupu akuno Leza watusechelesizye sweswe.Chalinji nupya ulusechelo luno Tito wapochelile kufuma kuli mwemwe. Watunenyele na muno mulondanga ukwiza ndola nene, muno chiyelile ichitima chinu,na vino vingayapo vyakwe nene.Mwakuti nasechelile ukulusya.⁸Nanga uli kalata wane wawapangisizye mwemwe ichtima ,ntakudandaula.Kwene nadandawile nadi,pano naweni ukuti kalata wane wawapile mwemwe ichtima,napano apa kasita kanonno sile ⁹,Nomba indi wakusechela ,asa pamuladu wakuti mwalinji muntamyo, kwene mulandu ichtima chinu chawatwazile mwemwe uku kulapa.Mwaweni ukwilizyanya kwa uleza,alikuti pasi nachimwi chino mukusowelwa pamulandu wakwe sweswe. ¹⁰Pakuti ichtima cha muli Leza chikuleta ukulapa chino chikukuzya uwawuke, kwawula ukwilizyanya.Ichitima chamunsi ,nangauli ,chikuleta imfwa.¹¹Lolini vino ichtima chinu cha muli Leza chawomba muli mwemwe.Ukukula chi kuno ukuyipa kwinu kwalinji muli mwemwe ukulanjizya ukuti musi nakafukwa.Uli ukukula kwa ukali winu ,intete zinu ,ukulonda londa kwinu, umwendo uwakulonda,nu kulonda kwinu pa kulola ukuti ichisinka chilingine ukuwombwa!Umu vilivyonsi vimp mwavizumilizya mweyenecho ukuya nakalema pamazwi yaa.¹².Napano,nawalembile mwemwe.Ntalemvile asi mulandu wakwe yalya yachononi pamwi kuli wino wachulike nu uchononi kwene umwakuti ukulonda kwinu ukusuma kuli sweswe kulingine kumanyikwe kuli mwemwe na pankolelo pali Leza.¹³Chili ngati vii ukuti yatupela maka. Umwakuonjelezya ku vyakusechelesya vitu ,twasechelile umwakulusya pamulandu wa chimwemwe chino Tito walinji nacho, pamuladu umupasi wakwe yausechelesizye wonsi ponga ¹⁴.Apakuti ndi nayikwezizye kuli weliwe kuyana na mwemwe ,Yatansozizye insonyi. Munzila yuze ngati muno twalndile vyonsi kuli mwemwe vyalinji vya molimo, ukuyikuzya kwitu ukuyana na mwemwe kuli Tito kwaloleka ukuya umolimo.¹⁵Umwendo wakwe uli ni chikuku ichikalamba sana kuli mwemwe ,muno akukumbuka ,ukuvwila kuli mwemwe mwensi,muno mwamupochelile nintete nukuzakaza. ¹⁶Nkusechela pamulandu indi nulusuwilo lwakufikapo muli mwemwe.

8

¹Tukulonda mwemwe ukuti mumanye yakundwe ,ukuyana nivyanakumbu zyakwe Leza zino zyapilwe uku ng'anda zyamapepo mu Makedoniya. ²Pansita yaviyezyo ivikulu ivya ntamyo zyawo ,ukuzula ukwalusechelo lwawo nu upina wawo waula ukulandwa vyafuluchila mu chuma ichivule muvyawila vyawo.³Pakuti nene nkuyika ukamboni ukuti yayisile ukuyana namuno yavizanile ,nu kulusya muno yangayichila, umu kulonda kwawo na kwawo ⁴yatalenzile ukuti tuwapele ulongo ulwakuti nawo yagawa umu mulimo wuu ku yantu alungamane yakwe Leza. ⁵Chii chitachitike ngati muno twasuwalile ,kwene yatalike pakuyipa ayenecho kuli Mwene na nupya kuli sweswe umu kulonda kwakwe Leza. ⁶Apano twamulenzile Tito wino wautalika kali umulimo wuu, ukuti afisye mukasi mwinu umulimo wuu uwa nkumbu. ⁷Kwene mukulusya muli vyonsi __mwisuwilo, mukavwanjile,mukumanya,mukuwomba ningo muvyonsi, na mulikundo lwinu kuli sweswe.Mulolechesye ukuti mukulusya nupya mu mulimo wuu uwa nkumbu.⁸Nkuvwanga chii asi ngati isunde. Mumalo mwakwe, nkuvwanga chii umwakuti indole nanti uku temwa kwinu ndi kwamolimo mwakuyanisya nu kulonda kwa yantu yauze. ⁹Pakuti mukumanya inkumbu zyakwe Mwene witu Yesu Kristu.Napano chiye vivyo walinji

uwachuma,kwene pamulandu wakwe mwemwe walinji umupina ,umwakuti ukupitila mu upina wakwe mwemo mungiza muzanilemo ichuma.¹⁰Mumazwi yaa nimawapela isambilizyo lino limawavwa mwemwe.Umwaka uno wasilanga ,asa mwemwe mwega mwatalike pakuwomba chimwi, kwene mwalonzile pakuchiwomba. ¹¹Nomba malizyini.Ngati pano palinji ukuyipa nu lunkumbwa lwakuwomba nomba.namwe kwene muwombe nukwiza mukumalizya.muno mungalondela. ¹²Pakuti ndi mukulonda pakuwomba umulimo wuu ,ichintu chimwi ichisuma nupya ichakulondwa.Chilingine chimilile pali chino umuntu alinacho, asa pali chino asinacho¹³Pamulimo wuu usi muno ukulondekwa ukuti yamwi yangawapochelela nukuti munganyamula ivinyome .Mumalomwakwe, palingine ukuyanisa. ¹⁴Kwene pansita yii yanomba pano mwenji mulinavyo muliwapela vino yakulonda. Chii chili vikwene umwakuti uwinji wawo vingakwanisa vino yakulonda, nukuti pangaya ukuyanisa. ¹⁵Chili ngati muno yawalichila ukuti: "Wimo alinavyo ivinji atalinji nanti chimwi ichakusyala. na wino walinji nu tunono atalinji nulongo nanti lumwi."¹⁶Kwene tumusalifye Leza wino wayika mumwenzu muli Tito uwakusunjilila vilivimwi ngati lino lili muli sweswe. ¹⁷Pakuti Tito atapochelile ukulenga kwawo kutupu, kwene walinji nupya uwakusamalila ukuyana na chii.Wizile kuli mwemwe umu kulonda kwakwe.¹⁸Twamutuma ponga nuweliwe umukundwe witu wino wamanyikwa muvipanga vyonst pamulandu uwamilimo wakwe uwakukosola llandwe Ilisuma. ¹⁹Asa chikwene mpela ,kwene achipanga yamusozile ukupita na sweswe apakwiza pitilizya umulimo wuu uwankumbu.²⁰Tukukanizya inzila izyakuti wensi adandaula na sweswe ukuyana na muno tukuwomvezezya ichawila chino antu yakuyika mukulonda kwawo. ²¹Tulolechesya ukusunga ningo nukuwomba chino ichisuma asa pamanso yatupu ya kwe Mwene,kwene na pamanso ya wantu wonsi. ²²Tukumutuma nupya uwunji muze ponga na yaa. Twamwezya umunzila izinji nukumuza na ukuti uwamaka sana nupya alinumwenzu uwakuwomba kumilimo ivule. Ali numwenzu wakuyipa sana nomba pamulandu wisuwilo ilkalamba lino alinalyo muli mwemwe . ²³Ukuyana na Tito wino umukamu wane nupya uwanchito wunji pakuwawombela mwemwe .Ukuyana na yakulu yitu .yene intumi izya vipanga.Ayachindame kuli Kristu. ²⁴Nomba yalanjiziyini ulukundo lwinu ,nukulanjizya ku vipanga umulandu namuno tukuyikuziza ukuyana na mwemwe.

9

¹Ukuyana nu mulimo kuyantu ku yantu alungamane yakwe Leza ,chitakulondekwa nene ukuwawalichila mwemwe. ²Manyile ukuyana nivyakulonda vinu,vino nkuwusipo ukuyana na kuyantu ayaku Makedoniya. Nawanenyile ukuti Akaya yayipekanyanga ukufuma umwaka wuno wasilanga.Umwenzu wakuyipa kwinu wakwemela ayantu ayinji yinji muliwoliwo kumilimo.³Nomba natuma ayanji ukuti ukuyikuza kwitu ukuyana na mwemwe kutati kuye ukwasile, umwakuti muye ayakwipékanya ngati muno nalandile amunoviyele ⁴.Ngati muno vingayela,ndi yamwi aya ku Makedoniya yangiza nani, nu kuzana ukuti mutayisenginye, insonyi zimatulema, Ntakulanda nantichimwi kuyana na mwemwe_pakuti yaye ayakusuwalila muli mwemwe ⁵.Nomba nelenganyanga ukuti ichakulondekwa kuwanena akamu yitu ukwiza kuli mwemwe nu kunozyezya nzila ichawila chino mwalayizizye.Chii chili vivyo ukuti chize chiye ichakupekanya ngati ichawila⁶Manyini ukuti:Wino akutanda tunono nawenye aligowola tunono,na ,na wino akutada mwakuloda ulusayo nawenye aligowola ulusayo ⁷.Lekini umuntu wensi atwale ngati muno iyipekinye mu mwenzu wakwe,mwakukayikakayika awe pamwi kuyipatichizya, pakuti Leza wakunda wino akapela ninsansa.⁸Na Leza alinamaka yapanga inkumbu zyonsi ukuzula nukusata kuli mwemwe,umwakuti insita yonsi ,muvintu vyonsi mwaya navyo ivyakukwana. Chii chiliya vikwene ukuti mungavivulisa pa mulimo wonsi usuma. ⁹Ngati muno kwawalichilwa:"Leza wagavile ivyuma vyakwe nukupela ayapina. Ulungamane wakwe wikale kumuntasila."¹⁰Wino akupela imbezu ku mulimi wino akutanda ni chakulya ukuti alye nawekwene alitwala nu kuyionjelezya imbezu yinu iyakukomela. ¹¹Muliya avyuma munzila zyonsi nukuti mungaya akupa mwakusapuka.Chii chilileta ukuyana ni vyawila kuli Leza ukupitila kuli sweswe.¹²Pakuwomba umulimo wuu utakukwanilisa vino antu alungamane yakwe Leza yakusowelwa,kwene nupya ukusata mumilimo ivule iyakupa ivyawila kuli ¹³Leza.Pamulandu pansu pa chiyezyo ichamulimo wuu mumamuchindika Leza nukuvwila kwinu pakuzumila llandwe Ilisuma lyakwe Kristu.Mumamukwezya Leza nukupa kwinu ukwawila kuli woliwo na kuli ¹⁴wensi.Yakuwaloda mwemwe ,nupya yakuwapepela .Yakuwomba chii pamulandu uwankumbu inkalamba zyakwe Leza zino zili pali ¹⁵mwemwe.Ukusalifya kuye kuli Leza pamulandu wa ichawila chakwe chino chitakulandikwa.

10

¹nene, Pawulo, nenekwene nkuwalenga mwemwe, umwakuyisya nu mwaluse lwakwe kilisitu Newakuyisya ngindi pamanso yinu, kwene nkayika umwenzu kuli mwemwe ngindi patali. ²Nkuwalenga ukuti, pano ngindi namwemwe, nuwumolimo wane nkwelelanganya ndalonda ukuya newakuyisula ngayakususya yano yakwelenganya ukuti tukupita ukuyana nukumwili.³Napano wuli tukupita kumwili, tutakupanjisa ukulwa ukuyana nakumwili. ⁴Pano ivilwilo vino tukulwila asi vyakumwili. Mumalo mwakwe,vili namaka akalamba sana pakonona ivyakutuchinga ivyamaka, vino visileta chimwi pavwakukanzinkana ivyasilesile.⁵Tukawonona chilichonsi ichapapela chino chikakatuchila amano yakwe Leza. Tukasenda amalengwi wonsi yamyepwa nukuwapanga ukuvwila Kilisitu. ⁶Nupya tukusenganya ukuti ukusunda imiwombe yonsi iyakuntuvwila. Muli zuwazuwa pano ukuvwila kwinu kwasila.⁷Mulole kuli chino ichisuma pankolelo pinu . Nga wenga anga anga angikutisika ukuti alimuli Kilisitu, mulekini ayizusye wenga ukuti ngati muno ayelile muli Kilisitu, ngati muno naswe tuli. ⁸Pakuti napano ningayitumula panono ukuyana ninsambu zitu, zino mwene watupa tukuwazenga mwemwe nanti kuwonona, ntalisonzwa msonyi.⁹Intakulonda indoleke ukuti nkuwatinya nayakalata yane.

¹⁰Pano antu yamwi yakuti, "yakalata yakwe ayakuyikapo umwenzu nukuti amaka. kweni ukuloleka kwa mwili wakwe ufoke. Amazwi yakwe yasi nichakututula pakuwuvwa."¹¹Lekini antu mati yawo yaye ukuvwila ukuti vinotuli mumazwi yakwe yakalata yitu pano tusipo avino tuliya mu miwombe yitu pano tuliyo. ¹²Tutakuya apatali ukuti tukongane swenga pamwi ukuyikolanya nayalya yano yakayikweza wonga.Kweni ndiyiyapima wonga pali wenga na wenga numuze, yatakumanya chimwi.¹³Swemo napano wuli, tutaliyitutumula ukupitilila ichipimo. Mumalo mwakwe tulawomba ndi vikwene mukwene mu ukuchita chino Leza watunena ukuwomba, umalilo wuno wafika apatali pali mwemwe. ¹⁴Pakuti swemo tutapitilizize pali swenga pano twafisile ukwinu. Twali sweya kutandika ukufika ukutali ukwinu nizwi lyakwe Yesu Kilisitu.¹⁵Swemo tutayitutumwile ukupitilila nintchito zyakwe yawuze, mumalo mwakwe, isuwilo litu ilyakuti pano isuwilo linu likupitilila ukukula, imilimo yitu pakasi pinu yimakula hee. ¹⁶Swemo tukuswila pali vii umwakuti tungiza tutande izwi ilisuma lyakwe Leza nukuchila imizi yinu. Swemo tutalayitutumula pa milimo yinu yawombwa munchende zyakwe yawuze.¹⁷"Kwene lekini wino akuyitutumula ayitutumle muli mwene."¹⁸Pakuti asa wenga wino akayiwazya wenga wino wasimichizyika. Mumalo mwakwe, awenga wino Mwene akamuwanzya.

11

¹Nalondanga ukuti pamwi ngali mwajimba nani panono pa utumpe wane. Kwene umolimo ukujimba nanene. ²Pakuti indi numone kuyana na mwemwe .indi numone kuzyauleza kuli mwemwe pakuti nawalayizize muntwala ku monsi wenga. Nawalayizize ukuwalanjizya mwemwe ngati amwali kuli Kristu. ³Kwene indi ni ntete umwakuti, ngati muno inzoka yamukopike Eva nukuchenjela kwakwe, amelenganyo yinu yangaya kumbali kufuma ku uchumi nu kumapepo ayenecho kuli Kristu. ⁴Mwakuti welenganye ukuti umuntu wumwi akwiza nu kukosola ni zya Yesu muze ukulusya wino tukayakoswela. Limwi welenganye ukuti wapochelela umupasi wuze wakupusana na uno mwapochela.Limwi mwelenganye ukuti mukupochelela ilandwe ilisuma lyuze ilyakupusana ukulusya lino mwapochelile Muvisunge ivintu vii ningo kwene!⁵Pakuti nkwelenganya ukuti asa nene munono kuli yalya yano __atumwa akalambakalamba. Kwene nangauli ntasambilila mukavwanjile.Ntasambilila mu umanyi. ⁶Mu nzila yiliyonsi na muvintu vyonsi,twavipanga vii ukuti vimanyikwe kuli mwemwe. Uzye nachisile uyipe pakuyipepula nemwenecho umwakuti mwenji yangawakweza? Pakuti nali nemwawuke pakukosola ilandwe ilisuma lyakwe Leza kuli mwemwe. ⁸Nalinji ngati nkuwiyila ivipanga vuyuze pakuzumila utuli ukufuma kuliwoliwo umwakuti mbawombele mwemwe. ⁹Pano nalinji namwe pansita yakusowelwa kwane.ntamunyamulizize nanti wumwi.Pakuti ivyakusowelwa vyane vvasungikanga na akamu yano yafumile ku Makedoniya. Muli vyonsi nayilemile nenga ukufuma ukuya ichakuwakanizizya mwemwe, nupya nimapitilizya ukuwomba vilya.¹⁰Muno uchumi wakwe Kristu uli muli nene ,ukuyikuzya kwane kuu kutalimyalala mu vigawa vya Akaya. Ichani? ¹¹Pamulandu uwakuti ntakutemwa? Leza awino amanya.¹²Na vino nkuwomba nimapitilizya pakuwomba,mwakuti ningafumizya idandaulo pakunsusya nene ni dandaulo lino yakulonda ukuyikuzya __ukuti yakuzanwa yakuwomba imilimo yili yimwi muno tukuwombela sweswe. ¹³Pakuti ayantu ya mutundu wuu ayatumwa yaufi nupya awomvi yakopeke. Yakuyilanjizya ayenecho ngati atumwa yakwe Kristu.¹⁴Ukuti chii asi ichintu ichakuzungusya , pakuti nanti Satana nawekwene akayisenula ukuya ngati umungelo wa uswepe ¹⁵. Asi ichakuzungusya nkani ndi awomvi yakwe nawokwene yakuyisenula ayenecho ngati awomvi asuwaliwa.Umalilo wawo uliyana sile ni milimo yawo.¹⁶Nkhuvwanga nupya: Pati paye wumwi wakwelenganya ukuti nemutumpe. Kwene ndi mukwelenganya vivyo, mumpochelele nene ngati ne mutumpe umwakuti ningayikuzya panono sile. ¹⁷vino nkhuvwanga nachii ichakuyikweza nichikanga__ntakulanda muno Mwene angaye!_ nkhuvwanga ngati ne mutumpe. ¹⁸Pakuti ayantu ayinyi yakuyikuzya ukumwili, nani kwene nimaya wakuyikuzya¹⁹Nu kusechela ukukulu mukujimba na yatumpe .Mwemwe mwenga mwe yamano! ²⁰Mukujimba napano umuntu angawasenda ngati mwe wazya wakwe, limwi mukulya ivintu vinu,limwi ndi yakuwiyila, ndi akuyisenda wenga ukuti aliningo ukulusya mwemwe, limwi ndi yakuwapamanta ku minso. ²¹Nimavwanga kunsonyi zitu ukuti tutali na maka ayakuwomba vivyo .Kwene ndi wumwi akuyikuzya__Nkuvwanga ngati ne mutumpe__Nani kwene nimayikweza.²²Uzye yene ayaHebeli?Nani kwene ne muHebele. Uzye yene ayaIslyayeli?Nani kwene ne muIslyayeli.Uzye yene ayampapo yakwe Abrahamu?Nani kwene ne wampapo yakwe Abrahamu. ²³Uzye yene Uzye yene awomvi yakwe Kristu? {Nkuvwanga ngati nali kunzi ku melengwi yane.}Nemo nalusya.Nalinji uwa kufukafuka mumilimo na maka sana,ninjilamo mung'anda iyaminyololo,mukumwa insita izinji,mukukomenkana ni ivinji ivyakutinya ivya wufwe.²⁵Ukufuma ku Yayuda napochelile imiku isano ²⁶"iyamikota amakumi yanayi ukufumya wonga." Yanchapwile katatu nivyela. Lyonga yansumbile na mawe .Imiku yitatu isitima yangonochile Nikazile yemba muyule ²⁴.Nalinji pamaulendo papipi papipi,nali muulwani wanguzi , muulwani wa yapupu, muulwani ukufuma kuyantu yane,muulwani ukufuma Kuyamitundu,muulwani umu musumba, muulwani mumapopa ,muulwani pali yemba ,muulwani ukufuma ku akamu ayaufi.²⁷Nalinji pamilimo ikome na muukalambane, muwinji ntalalanga utulo, umunzala na mulusala, akinji ukwikala kwawula ukulya,umu mpepo nu kusowelwa ivyakuzwala. ²⁸Pambali ukufuma pavintu vuyuze ,pali ichintu chonga chino chikuntuta uku kwelenganya kwane ku vipanga vyonsi.Aweni umufoke ,nukuti asa ne mufoke? ²⁹Aweni wino yachita ukumupumisa nukuti ntakupya umwenzu?³⁰Ndi nene ndingine ukuyikweza , nimayikweza ukuyana navino vikulanjizya ukufoka kwane . ³¹Lez,a , na Tata wa Mwene wiyu Yesu ,wenga wino umupepwe kwamuntasila ,awino akumanya ukuti nemo ntakuyipa!³²Uku Damasiko, umukalamba uwa chigawa wino walinji pansu pali Kalonga Aleta walolelenga umusumba uwa Damasiko pakundema nene ³³. Kwene yanjisizye pansu muchinzanga ukupitila piwinda mulumba , nukutoloka ukufuma mumakasa yakwe.

12

¹Nemo inkuyikwezya napano chisi chakuzilwa . Kwene nemo indaya inkolelo umukolechesya nupya nivyakuvumbulwa ukufuma kuli nene. ²inkumanya kuno umuntu umuli Kilisitu wino wamala imyaka ikumi na yinaye wino -- nsita zimwi ukumwili pamwi chisita mwili, insikumanya, Leza wamanya - wino walemile kakwe chitatu kwiyulu. ³Kwene imanyile kuno umuntu wino - kwali ndu kumwili, kwali chisita umwili, insi kumanya, Leza amanyile- ⁴walemilwe nukuya ku paladizo nukuvwa zuwazuwa amazwi yano yatali umwisunde vino antu ayangavwanga. ⁵M'masyo ya muntu wiyo kwene nemo indayikwezya. Kwene m'masyo yane nene ntaliyikwezya, kwene ukuntaya na maka kwane. ⁶Ndi ningasola ukuyikwezya , ntalaya ne mpungani, alino nzipile ukuvwanga ichumi. Kwene inchili umu kuyikwezya, ali chino nanti wenga anganjelenganya ivivule ukulusya vino nkuvilola muli nene nukuvwa ukufuma muli nene. ⁷Vikunsendela nene pakuyikwezya nenga alino vikumpita ivikulu ivya kuvumbulwa, nu munga umumwili wapelwa kuli nene, nu mutumwa ukufuma kuli satana nukumpela ivya kuwaya - alikuti intayikwezya nenga. ⁸Katatu konsi, a lenzile kuli Mwene pa msago wakwe chikwene, alikuti weliwe achifumye muli nene. ⁹Kwene wavwanzile kuli nene, " uwila wane wakwanyile pali wewe, muno amaka yakwanyile muno musamaka." Ali chino nzipile njikwezye umukusita maka kwane, alikuti amaka yakwe Kilisitu yikalisyeye muli nene. ¹⁰Alikuti inje newakukwana numasango wakwe Kilisitu umukusita amaka kwane, umu ntusi, umu ntazi, umu kuvwimila nu tuyele twa vitima. Ali pano ndi sinamaka, ali pano inje namaka. ¹¹Naya ne mpungani! mwanchinchilizye nene kuli vino, ali kuti intumpulwe na mwemwe. Muno ntali newakusakamana kuli yano yakukitwa a tumwa uwapapela kwene napano wuli insinachimwi. ¹²Ivilolesyo ivya chumi umumutumwa vyalolike umukasi muli mwewe mwensi umukujimbilila, muvilolesyo na muvizungusyo nivizungusyo. ¹³Alino mwali mwe yakumanyikwa panono ukulusya nayamwi ayamumachalichi, kwene ntali ne wakuwapela amelenganyo mwemwe? Munjelele nene apa uyipe wukwene! ¹⁴Lola njisenginye apakwiza kakwe chitatu ukuli mwemwe. Ntaliza inje ne wakukupela intazi mwemwe muno insikulonda nanti chimwi ichinu. Inkulonda mwemwe. Apakuti ana yatazipile apakupusuya a pafi. Loli, apafi ayano yazifile pakupusuya ana. ¹⁵Indaya ninsansa pakusumba nupya nasumba kuli mwemwe uwumi wane. Ndi imbakunzile mwemwe ukulusya, nemo inkundwe panono? ¹⁶Kwene muno viyelile, intawapile intazi mwemwe, Kwene muno ne wakuyilemela, anene nemuno nayilemle mwemwe ukuya mweyakuyipichizya . ¹⁷Wuzye nazanile penepo ulongo kuli mwemwe kuli wino namutumile kuli mwemwe? ¹⁸Nalenzile tayatasi kuno ayize aye kuli mwemwe , nupya natumile wunji panga n a weliwe. Wuzye tayatasi nazanilepo ulongo pali mwemwe? Wuzye tutapitanga umumupasi uli wumwi? Wuzye tutapitanga umumatampulo aliyamwi? ¹⁹Wuzye mukwelenganya umusita yonsi yikweneyi twa yichilananga ichisila sweswe swenga kuli mwemwe? Apa mwnso yakwe Leza, mwayakukundwa tulimuli Yesu Kilisitu nukuvwanga vyonsi kuli mwemwe ivyakuwapela amaka. ²⁰Amuno inkusaya kuno ndi niza ntangambazane ngati muno nkulondela. Inkusaya kuno nsita zimwi mutangamuzane ngati muno mukulondela. Inkusaya kuno kungaya ivyongo, uwuzuwa, ukukalifyanya, umukusoka, ukulwana, ukufyonana, iyewo, uwukali, nu kusita uluvwano. ²¹Inkusaya kuno ndi ningiza nyochele, Leza wane kuno limwi anganjisya nene pali mwemwe. Inkusaya kuno ningize insoke ku yantu avule yano yakonona ukufuma kali na nomba na yalya yano yatazumila izyawuyipe nu kuzeleleka nu mulunkumbwa nukuzanika kuno yakuviwomba.

13

¹Wuu umuku wakwe chitatu ukuti nkwiwa kuli mwemwe. "Umulandu uliwonsi ufwile utalike nu ukamboni wa antu yayili pamwi yatatu." ²Nati mvwanga kali kuli yalya yano yayembuka paminso na kuli wonsi yano yasyazile pano nalinji kulya umuku wakwe chili, nupya nkuwanena swinya: Ndinkwiza swinya , ntakwizawaleka. ³Nkuwanena chii pamulandu mukulonda ukamboni ukuti Kristu akuvwanga ukupitila muli nene. Asakuti asinamaka palivino akuwomba namwe. Mumalo mwakwe akulanjizya amaka muli mwemwe. ⁴Pakuti yamusayike umu kusowa amaka ,kwene uwawumi umumaka yakwe Leza., ⁵Muyilolechesve mwenga ,ndichakuti muli mwisuwilo. Muyipime mwenga. Uzye mutakuchimanya chii ukuyana namweyenecho, ukuti Yesu Kristu ali muli mwemwe ndi asavinochili, akulikuti, mwapotwa apakwezya. ⁶Nkusuwalila ukuti mumazana kuti swemo tutaposilwe ukweziwa. ⁷Nomba tukupepa kuli Leza ukuti tutawomba uyipe nanti wumwi. Intakupepa pakuti tuloleke ngati twachimvya ivyachononyi. Mumalo mwakwe ,nkupepa ukuti mwawomba vino vilingine, napanouli tungaloleka ukupotwa amayeso. ⁸Muno swemo tutazipile ukuwomba chimwi chino chilekine nuwuchumi, kwene pauchumi utupu. ⁹Pano tukusechela ndi tusinamaka .Nupya tukupepa ukuti muye mwe yakufikapo. ¹⁰Nkuwalika ivintu vino pano insinamwe ukuti pano indinamwe intati nawomvezya ukali namwe pano nkuwombela amaka yane ___yano Mwene wampile nene ukuti ningawazenga mwemwe, nukuti ntati mbanyosezye mwemwe pansu. ¹¹Apaumalilo, mweyanji ,sechelini .Wombini pakuti muyiswefye muye yakufikapo ,muye ayakuvwana mwenga na muze, mwikale mumutede. Nukuti Leza walukundo nu mutede aliya namwe. ¹²Mulamunkane nukutemwa ukwenecho nukufyofyontana ukutiswe. ¹³Ayatu wonsi aswepe yakwe Leza yakuwalamuka . ¹⁴Inkumbu zyakwe Mwene Yesu Kristu ,nu lukundo lwakwe Lexa, nu uponga wa Mupasi Utiswe uye namwe mwensi.

Ayagalatiya

1

¹Pawulo, umupositoli- winonsumupositoli uwakufuma kuyanhu pamwi ukulonda kwa munthu ., kwene muli Yesu Khilisitu na Leza tata, wino wamukatusizge kuyafwe- ²nayakundwe wonsi nanene, kumanganda yamapepo

yamugalatiya .³Inkhumbu kuli mwemwe numutende wino wafuma kuli Leza tatawitu na Leza Yesu Khilisu, ⁴wino wayipile pamaluyembu yitu ukuti atupususe kuwononyi wankhulo yino, mukulonda kwakwe Leza witu na tata, kuliweliwe kuye uwukulu wamuyayaya. Amen. ⁵kuli mwemwe mweyano mwafuma kuli Leza⁶Nkhuwazunguka amuno mukufumako zuwazuwa kuli weliwe wino wawamile ninkhumbu yakwe Khilisu. Nazunguka ukuti mukusenuchila kumazwi yuze, ⁷kusi amazwi yawuze, kweni kuli ayanthu yamwi yano yakuwachuzga nukuti yakulonda ukuvulunganya izwi lyakwe Leza.⁸Nanthi asweswe nanthi ayangelo ukufuma kwiyulu yavwange kuli mwemwe izwi ilisuma lyakwe Leza kuluya vino tukuvwanga kulimwemwe , mulekini atipwe. ⁹Namuno twavwanjile, nomba lino nkhuwanga nupya , "" Nanthi wumwi akuvwanga kuli mwemwe izwi lakwe Leza lino salino twapochelile , mulekini atipwe." ¹⁰Amuno wuzge nkholonda ukuzumilizwa kwa munthu nanthi a Leza. Wuzge nkholonda ukusechelesya ayanthu? Nanthi nchili nkhwazga ukusechelesya ayanthu , sine muwonvi wakwe Khilisu.¹¹Muno nkholonda mumanye, yakundwe, ukulti amazwi yano navyanzile sayamunthu. ¹²Nthapochelile kumunthu aliwensi, nukuti nthasambilizapo. Kweni walinji uwuvumbuzi ea Yesu Khilisu kuli nene.¹³¹⁴Muvwile kali ivyawumi uwa mu Judayizimu, muno nakanizganga ing'anda yakwe Leza ukuchizga nga alino nalondanga ukulyonona . Nayile pankholelo muchiyuda ukuluya ayinji ayankwatwa yane, ukufuma muyanthu yane. Amuno nayipelechile kukikalile kakwe yatata.¹⁵¹⁶Kweni lino Leza, wino wanfumyizge munda mwakwe mama, nawuno wangamile munkhumbu yakwe, vwamusechelesizge ukuwumbula ivwamwanakwe muli nene, ukuti ningatanda vwakwe weliwe kuyamitundu, papokwene nawuzichisizge numwili nu wazi. Nthayile ku Jerusalem kuli yano yizile yaya amapositole lino nene nthani nize. Achino , nayile ku Alebiya nuwelela ku Damascus.¹⁸Lino kwapita imyaka yitatu nayile ku Jerusalem pakumumanya Sefasi nganikazile nawe amanda ikumi nayasano(15).¹⁹Kweni nthaweni umupositoli nawumwi ukupawula Yakobe, umuto wakwe Leza. ²⁰Chino nkhuwawatichila , nkhuwasimichila pali paminso yakwe Leza ukuti nthakuyipa.²¹Ngalino nayile kuchigawo chaku Siliya na silisiya. ²²Nachilinjini nthakumanyikwa muwunthu kumang'anda yamapepo mu Yudeya yano yali muli Khilisu. ²³Yuvwile sile chikuvwanga , " Umunthu wino watukanyile sweswe nomba akuvwanga izwi lya lusuwilo luno walondanga awowononepo." ²⁴Yizile yamulumbula Leza umulandu wakwe nene.

2

¹²Lino kwapita imyaka ikumi lyonga nayisano nayile kanya mu Yelusalem na Banabasi, ukumusenda Tayitasi ponga nanene. Nayile numulandu wakuti napochelile ivumbuzi nganayisile izwi lino nasambilizyanga kuyamitundu .Navwanzile nenga kuli yano yalolekanga ayalondwe sana , ukuti indolechesye ukuti nthasya napamwi.³Kweni nanthi atayitasi , wino wali nanene wino walinji umugiliki, wapatichizwe ukulembululwa. ⁴Ayanji yano tutali ponga yizile mukuvwama pakulola uwusapuke wuno tuli nawo muli Khilisu Yesu. Yalondanga ukuti tuye swe yazga , ⁵kweni tutazanyilepo nachimwi pakuyitwala kuli woliwo pali kasita munono , ukuti uwumolimo wizwi lyakwe Leza wuye namwemwe.⁶Kweni yano yalolekanga ukuti ayalondwe sana (monsi muno yakaye chisinachimwi kuli nene, Leza asilanjizga ukeiyisya) - aliyano, nkhati, yalolekanga ayalondwe yatonjelezganga nachimwi kuli nene. ⁷Mukususyana , yaweni ukuti nasuwilwa nizwi lyakwe Leza kuli yano yalembululwa, ngati muno Peteli wasuwilwe nizwi lyakwe Leza kuli yano yalembululwa. ⁸Kuli Leza, wino wawombanga na Peteli ku ntchito zgayapositoli kuli yano yalembululwa, wawombanga nupya nanene kuyamitundu.⁹Lino Yakobe , Sefasi, na Yohani yano yali nululumbi ngati ayasuwililwe, yamanyile inkumbu zino wamphile, yapile ikasa lyakwe ndilo ilyamapepo kuli Banabas nakuli nene. Yazumilizgine ukuti tuye kuyamitundu nukuya kuya putulwe. ¹⁰Yalenzile sile chonga ukuti twawizuka ayalanda , chino achino nalondanga ukuti mbombe. ¹¹Kweni lino Sefasi wiza ku Antiyoki, namususizge paminso yakwe umulandu walinji pawoyo uwuyipe. ¹²Lino ayanthu yamwi yatani yize ukufuma kuli Yakobe, Sefasi walyanga nayamitundu .Kweni lino ayanthu ya yiza , walesile nukuyitantama kuyamitundu. Watinanga yano yalondanga ukuti yalembululwe.¹³¹⁴Nawonsi ayuda yinjile mukuyiyikapo. Na Banabasi nawe yamuponzizge nukuyiyikamo kwawo. Kweni lino nalola imiyele yawo ukuti yitakunkhonkha umolimo wa mazwi yakwe Leza, natile kuli Sefasi pankholelo pali woliwo, " Nanthi we muyuda kweni ukwikala ngati wewamitundu nukwikala ngati nsayayuda, ungawapatichizga wuli ayamitundu ukwikala ngati ayayuda?"¹⁵¹⁶Swemo swe Yayuda mumphwapa yano sayamitundu yaluyembu; kweni tumanyile ukuti pasi nawumwi wino wasuwililwa nintchito zga malamulo kweni ukupitila mulusuwilo lwakwe Khilisu Yesu ukuti tusuwililwe nulusuwilo muli Khilisu luno sulwantchito yamalamulo. Pano muntchito yamalamulo umwili nawumwi wuno wilizumilwa.¹⁷¹⁸¹⁹Kweni, pano tukulonda ukuti tuzumilwe muli Khilisu, naswe twazanike ukuti sweyaluyembu, wuzgw Khilisu akakwezga uluyembu? Awe! Pano nanthi ningazenga vilya vino nonwine, nkhuymanya ukuti nemononyi. Pano ukupitila mwilamulo nafwile mwilamulo, ukuti nikale muli Leza.²⁰Napamanthilwe na Khilisu. Sanene nupya uwawumi, kweni Khilisu akayikala muli nene. Uwumi wuno nomba nkhwikala kumwili nkhwikala nulusuwilo mumwana wakwe Leza, wino wankhunzile ngawayipile weliwe kuli nene . ²¹Nthakuyika kumbali unkhumbu yakwe Leza , nanthi uwusuma wamuli Leza wukapochelilwa mwilamulo, lino Khilisu atafwilile nachimwi !

3

¹²³Ayagalatiya ayapuwa! Yaweni yayika ichilala pali mwemwe ? Palinji apaminso yinu pano Yesu Khilisu ywayilanjizge ngati umupamanthilwe. Chili alichonga chino nkholonda ukuti nsambilizile ukufuma kuli mwemwe: Wuzge mwapochelile umupasi muntchito ya malamulo pamwi pakusuwila muli vino muvwile ? Wuzge mweyapuwa? Pano mwatalike numupasi, mumamalizga nuku mwili?⁴Mwachula muvinthu ivinji uwambula chimwi-nanthi nadi chalinji ukwawula

chimwi? ⁵Ka awino akapa umupasi kuli mwemwe nukuwomba ivyakuzungasya kuli mwemwe pa ntchito ya lifunde nanthi ukuvwa nulusuwilo? ⁶Ngati a Abulahamu" wasuwile Leza nga wazumilizwe kuli weliwe ukuya umulungamane," ⁷mumokwene, wuwini, pano, yano yali nisuwilo ayana yakwe Abulahamu. ⁸Amazwi , ukulola ivyankholelo ukuti Leza awazumilizge ayamitundu aya lusuwilo, yatanzile izwi kuli Abulahamu, yatile," Kuli wewe imisumba yonsi yilipepwa." ⁹Ngalino wonsi ayisuwilo ayayapepwe ponga na Abrahamu, umunthu wa lusuwilo. ¹⁰Wonsi yano yaseyamila ku ntchito zga mafunde yali pa Lutipo ; ngachalembwa," wensi watipwa wino asikukonkha vyonsi vino vyalembwa mwikope lamasunde, nukuwomba." ¹¹Nomba chuwika kuno pasi wino wazumilwa kuli Leza pamasunde, umulandu "ayalungamane yalikala nulusuwilo." ¹²Kweni isunde silya lusuwilo , muno, " Umunthu wino akuwomba umulimo wa masunde afwile ayikalile mumasundo." ¹³Khilisu watuposile ukufuma kulutipo lwamasunde pakuya ulutipo kuli sweswe- muno kwalembwa," wensi watipwa wino akuyinyepelela ku muti"-- ¹⁴muno ukupepwa kwakwe Abulahamu lungiza kuyamitundu muli Khilisu Yesu, ukuti mulusuwilo tungapochelela ulufingo lyakwe mupasi. ¹⁵Yakundwe, lekini vwange muwunthu. Nanti chino muvwana numunthu chachitwa mwisundwe, pasi wino angachiyika pambali nanthi ukonjezga kweneko. ¹⁶Nomba ivyalufingo vyavwanzilwe kuli Abulahamu naya luko lwakwe. Chitakuti, " kuyaluko," kuyinji , kweni kumunthu wenga," naku yaluko," wino a Khilisu ¹⁷Nomba chino nkhusula a chii: Isunde, lino lyizile lino kwapita imyaka imyanda yinayi namakumi yatatu (430), litakuyika pambali ulufingo luno Leza wayisile . ¹⁸Muno nanthi impyanyi yikwiza nisunde, lino litakwiza nulufingo. Kweni Leza wamupile Abulahamu mu lufingo. ¹⁹Ichani, chino, chalinji umulimo wa lisunde? Chonjizwe umulandu wamaluyembu, mphaka ayaluko lwakwe Abulahamu yizeyize kuli wino ulufingo lwapanjilwe. Isunde lyatalike ukuwomba ukupitila muyangeli namasangwi. ²⁰Nomba masangwi akwimilila ukulusya umunthu wenga , kweni Leza awenga. ²¹Wuzye isunde likulwana nulufingo lwakwe Leza? Awe foo! Muno nanthi isunde lyapelwanga chapile uwumi, nge ayalungamane yizile mwisunde. ²²Kwene izwi lyakwe Leza lyanyepa vwonsi muluwembu. Leza wapanzile chii ukuti ulufingo ulwakutopususya mwisuwilo lyakwe Yesu Khilisu lungapelwa kuli yano yasuwila. ²³Lino ulusuwilo lutani lwize , twalemilwe muwuzga nisunde, ukunyepwa mphaka pano isuwilo liwumbukwe. ²⁴Apano isunde lyizile lyaya ilyakulola mphaka pano Khilisu wizile , ukuti tuzumilizikwe nulusuwilo. ²⁵Kweni nomba pakuti ulusuwilo lwiza, tusi pakulolwa. ²⁶Muno mwensi mweyana yakwe Leza mwisuwilo lyakwe Khilisu Yesu. ²⁷Pakuti ayinji yakwe mwemwe yano mwawatizwa muli Khilisu mwazwala mwenga Khilisu. ²⁸Pasi umuyuda napano Umugiliki, pasi umuzga nanthi umusapuke, pasi umonsi napano umwanachi, pano mwensi muli wenga mulim Khilisu Yesu. ²⁹Apano nanthi mwe ya khilisu mwe yaluko Iwa Abulahamu , nimpyani mwilayo.

4

¹Nemo nkhuvwanga ukuti uwampyani, nanthi umonsi, asikupusana nuwa ntchito, kwene akuya umwenecho wa chalo chonsi. ²Kweni ali pansi payalonda nayano yasuwilwa mphaka pano uwanda wakwana wuno wayikwa natata wakwe. ³Nupya pano, twali sweyantche, twali muwuzga ku mafunde yansi. ⁴Kweni lino insita yiza, Leza watumile umwanakwe, wino wapafilwe kumwanachi, wapafilwe pifunde. ⁵Wawonvile chi ukupusasya yalya yano yali pansi pifunde , ukuti tungapochelela ukusendwa ngati swe yanakwe. ⁶Ngalino mwe yana, Leza watuma mumenyero yitu umupasi wamwana akwe, wino akamwama ,"Abba, Tata." ⁷Nomba siwe muzga nupya , kweni umwana , nga nanthi umwana , aweve nupya we wa mpyanyi muli Leza. ⁸Kwene pansita yilya , pano mutamanyile Leza ,mwapanzilwe ukuya mweyazga kuli yalya yano, mumaka yawo, pataya utumilungu natumwi. ⁹Kwene pano mwamumanya Leza , nupya pano mwamanyikwa na Leza , wuliwuli pano mukuwelela nupya kumafunde yano sayakulondwa? Mukulonda muye nupya mwe yazga? ¹⁰Lolechesyini amanda nimyezi iwipya ninsita nimyaka ! ¹¹Nkhutina ukuti munzila yimwi intchito yane namwemwe yingaya yimbula kanthu. ¹²Nkhuwalenga , yakundwe, muye ngati anene, muno nani naya ngati amwemwe . Mutangononile nachimwi. ¹³Kweni mumanyile ukuti umulandu wandwala yamwili yino mwayiweni yino navwanjilepo izwi lyakwe Leza panthandiko. ¹⁴Nanthi wuli umwili wane wawayisile mukuwezga , mutansuzile pamwi ukukhana. Kweni mwamphochelile ningo ngati nalinji ne mungeli wakwe Leza, ngati apano nalinji ne Khilisu Yesu weliwe. ¹⁵Nga ivipepwe vinu vili kwi nimba? Amuno nkhusimichizga ukuti, nanthi chali ichakuwombwa, ngemwafumizge aminso yinu nukumphela nene. ¹⁶Ngalino naya ne mulwane umulandu nkhuwanena ichisinkha? ¹⁷Yakupitisa ukuti muye muli woliwo, apambula chimwi. Yakulonda yawayalile ukuti mupitisa kuli woliwo. ¹⁸Ichisuma sana ukupitisa pali chimwi ichisuma , napano insi namwemwe pali ponga . ¹⁹Yanane ayanono, ndimukuwaya ukwakupapa mpaka Khilisu aye muli mwemwe. ²⁰Nenkulonda ukuti ningaya namwe nomba nukupiliwula imivyanjile, umulandu nkhuzunguka namwemwe. ²¹Mbugzini , mweyanthu mukulonda ukutu muye pansi pifunde? ²²Muno chawalikwa ukuti Abulahamu walinji nayana yayili, wenga mumwanachi wantchito nga nawenga mumwanachi wakwe. ²³Wenga wapafilwe kumwanachi wantchito ukulingana numwili , kweni wenga wapafilwe nu mwanachiwakwe mululayizgo. ²⁴Ivinthu vii tungavilula ngati ivyakwezezagapo, pano ayanachi ya yakwimilila imilayi yili. wenga ukufuma ku mwamba wakwe Sinai nga akupapa ayana yano ayazga . Wii ali Haga. ²⁵Nomba Haga akwimilila umwamba wakwe Sinai ku Alebiya ; nga akwimilila Jerusalem wa nomba , muno yali muwuzga nayanakwe. ²⁶27 Kweni Jerusalem wino ali kupela umusapuke, nupya amama wiyu. Amuno chawalikwa , " Sechelanji , mweyachumba mweyanthu musipapa; lilini nukupunda insansa, mwemwe mweyanthu mutakuchula nukuwaya kwa kupapa; umulandu ayana yakwe mama wino yamusya ayinji ukulusya yano yapapwa kumwanachi wino ali numonsi ." ²⁸Kweni mwemwe, yakundwe , ngati a Ayizeki, ayana yalulayizgo. ²⁹Munsita yilya wino wapafilwe ukuyana nakumwili wamuselewulanga wino wapafwile ukuyana numupasi. Avino chili. ³⁰Kweni izwi lyakwe Leza likuti wuli ?" mutusyini umwanachi wantchito numwana akwe. Muno umwana wamwanachi wa

ntchito atalisenda mupyana numwana wamwanachi umusapuke." ³¹Ngalino , yakundwe, sisweyana yamwanachi wa ntchito , kwene ayamwanachi umusapuke.

5

¹Ukusapulwaakuno tuli nako- Khilisitu wa! Yimililini, nomba ngati mwe yasapulwe, mutayizumilizga nupya mwenga ukuti muye mwe yazga. ²Lolini, nene, Pawuli, nkhuvwanga kuli mwemwe nanthi mukuzumilizga ukuti mupulwe , Khilisitu atalizana nachimwi muli mwemwe munzila yiliyonsi. ³Nupya nkhuwachenjezga wensi wino wazumilizga ukuti aputulwe wayipa ukuti alizumilizga amalamulo wonsi. ⁴Mwaputilwa ukufuma kuli Leza, mwemwe mweyanthu mulizumilizwa namalamulo ; mutaliyapo numutende. ⁵Amuno mumuzimu, nulusuwilo, tukulindilila nisuwilo ululungamane. ⁶Muli Khilisitu Yesu ukwambula ukuputulwa nanthi sukuputulwa chisisula nachimwi, kweni mulusuwilo luno lukuwomba mulukundo. ⁷Mutukanga ningo. Weni wino wawalesizge ukuti mwawuvwila uwumolimo? ⁸Ukunyengelela ku kutakufuma kuli wino akuwama!⁹Twayisiti tunono tukapanga umunya wonsi ukututumuka. ¹⁰Ndinulusuwilo muli Leza wino mulimopochelela uwa,mbula ukwelenganya nachimwi. Wino akuwayinvwa aliwezga ichilambu, wensi wino ali.¹¹Yakundwe, nanthi nchili nkhuvwanga ivyakuputulwa , ichani chino nchili kukanwa? Pamulandu wuno chino chinchinga kuwupingane chafuma. ¹²Nganakuli yano yakuwapuvya, chingaya ningo ukuti yayipase wonga.¹³Muno mwapundwa kuwusapulwe, yakundwe . Kweni mutawombela uwusapulwe winu ngati ulongo lwa luyembu; kweni, mulukundo mwapususyana wenga nawenga . ¹⁴Muno ilamulo lyonsi lyakwaniliswa mwisunde lyonga: Mukunde ayapalamani yino ngati vino mwayikunda mwenga." ¹⁵Kweni nanthi mukuluma nukulyana , lolechesyini ukuti mutamilulya wenganawenga.¹⁶Kweni nkhati, pitini numupasi uwutiswe ngamutalinyamula ulunkhumbwa lwaluyembu . ¹⁷Amuno ulunkhumbwa lwaluyembu lukalwana numupasi uwutiswe, nga nulunkhumbwa lwa mupasi mutiswe lukalwana nukuwomba uluyembu. Amuno vii vili pawulwani kuchuze nichuze, ukuti manyi muwombe ivinthu vino mukulonda. ¹⁸Kweni nanthi mukupita namupasi mutiswe, usi pansi pilamulo.¹⁹Nomba inchito zgaluyembu zyaloleka: ²⁰ulunkhumbwa lwa uchende, ukunthaswepa, umulaka, uwulwani, ukulekana, ²¹umone, uwuching'wela , ulusechelo lwa wuching'wela, nivinthu ngati vii. Nkhuwachenjezga , ngati muno nawachenjezige , muno nanthi yano yakuwomba vino yatalinjila kupela.²²Kweni ivikomwa vyakwe mupasi ulukundo, ulusechelo, umutende, ukujimba, uluse, uwusuma , uwumolimo,²³ukutekana, nukuyilema; kuvinthu vino kusi ilamulo. ²⁴Yano yali muli Khilisitu Yesu yapamanthila uluyembu nukulonda nukukumbwa kwakwe.²⁵Nanthi tukwikala numupasi mutiswe , twapita nupya numupasi mutiswe. ²⁶Manyi tuye sweyatumphe, ukusosyana , nukuyifyana .

6

¹Yakundwe , nanthi wumwi angalema muwononyi , mwemwe mweyanthu muli mupasi uwutiswe mumuwezge mumupasi umwakutepwa. Viwakwanfwe namwe, ukuti nawe utayezwa. ²Nyamulini inthazi zyamuze, nomba mukwanilsye ilamulo lyakwe Khilisitu. ³Muno nanthi wumwi akwelenganya ali chimwi pano asi nachimwi, akuyiyipa wenga . ⁴Wensi alolechesye inchito zgakwe, ngapano nivifukwa vyakwe pakumeka aliya muli weliwe paliwenga uwambula ukuya mumuze. ⁵Muno wensi alitwika katundu wakwe.⁶Wino wasambilila izwi afwile apele ivinthu ivisuma nawi akasambilizga . ⁷Mutayipwa. Leza asitowongolwa, palichonsi chino umunthu wakomela , achichokwene chino aligowola . ⁸Muno wino wakomela impumba muluyembu lwakwe, muluyembu lwakwe aligowola uwononyi. Wino nanthi wakomela imbezu muli mupasi mutiswe, ukufuma mumupasi mutiswe aligowola uwumi wamuyayaya. ⁹Tutatontha pakuwomba ivisuma , muno pansita yakwe tuligowola , nanthi tutangetupotwe. ¹⁰Nomba pano, tuli nulongo, zanjji tuwombe ivisuma kuyanthe wonsi, nkhaninkhani kuli yano munganda yalusuwilo.¹¹Lolini uluwatizgo ulukalamba luno nkhuwatizga kuli mwemwe namakasa yane. ¹²Yano yakulonda ukuyilanjizga uwusuma kumwili yakwezga ukuwapatichizga ukuti mulembululwe. Yakuwomba chi ukuti yatakanwa kuwupingane wakwe Khilisitu. ¹³Muno nayano yayilembululwa yasisunga ilamulo, kweni yakulonda ukti mulembululwe ukuti yamechele umwili winu.¹⁴Kweni nthameka kweni imeka pamulandu wawuchingane wakwe Leza Yesu khilisitu, muno insi yasamichilwe kuli nene. ¹⁵Sukuputulwa nanthi ukuntaputulwa kuno ukwakulonda sana, kwene ichakulondwa sana ukusenuka umwendo . ¹⁶Kuli wonsi yano yakwikala muli chi , umutende nu luse luye pali woliwo, napali Izilayeli wakwe Leza.¹⁷Ukufuma lino nanthi wumwi wino antchuzga, muno nkhunyamula pamwili wane iviwalikwa vyakwe Yesu. ¹⁸Ulukundo lwakwe Leza Yesu Khilisitu luye numupasi winu, yakundwe. Amen.

Yayefeso

1

¹Paulo, umupositoli wakwe Kilisitu Yesu ukupitila mukulonda kwakwe Leza, ukuyanthe yakwe Leza ayalungamane aya mu Efeso, yano ayasuwalikwa yakwe Kilisitu Yesu. ²Uwila kuli mwemwe nu mutende ukufuma kuli Leza Tata witu na mwene Yesu Kilisitu.³Achindikwe Leza na Tata wakwe Mwene witu Yesu Kilisitu, wino watupepela nipepo lyonsi ilya mupasi mumasyo aya mwiwulu muli Kilisitu. ⁴Leza wasozile sweswe muli weliwe ukufuma pa nhandiko yansi, ukuti tungaya sweyatele nukuya ayawula uwononyi pa manso yakwe mu lukundo.⁵Leza watupekanyizya sweswe ukuti tupochelelwe ngati sweyana ukupitila muli Yesu Kilisitu, ukulingana nukulonda kusuma kwaku londa kwakwe. ⁶Uwufumo wakupékanya kwitu pakukwezga kwa wuchindikwe wa wila wuno watupile muwusapuke muli wenga wino

wamukunda.⁷Muli Yesu Kilisitu tuli nu wupusuko ukupitila muwazi wakwe nukutetelwa kuwuyipe witu, ukulingana nuwu kankhala wawila wakwe.⁸Wavuzizye uwila wakwe kuli sweswe na mano wonsi nu kuvwichisya.⁹Leza walesile yamanyikwa kuli sweswe inkhama yakulonda kwakwe, ukulingana na vino vyamusechelisy na vino walanjizizye muli Kilisitu,¹⁰nukulola kuwupokanyo pa kukwanisya kukwanisya kwa nsita, ukuleta ivinthu vyonsi ponga, ivinthu vyonsi ivya mwiwulu nu munsu, pansu pa mutwe wonga, na Kilisitu kwene.¹¹Muli kilisitu twasozilwe ngati sweyapyani, Watwelenganyizizye ukulingana nukulonda kwakwe wino akawomba vyonsi ukuyana nukulonda kwakwe.¹²Leza wasozile sweswe ngati swe yapyaniukuti sweswe, swevano sweyakutalika mwisuwilo muli Kilisitu, chingaya ichakutayizya pakuchindikwa kwakwe.¹³Muli Kilisitu, namwekwene, lino muvwa izwi lya chumi, izwi lya kupusuka kwinu, mwasuwile muli weliwe nupya vyayazilwe numupasi uwutiswe uwusimichile,¹⁴aweni wino ipangano lya mpyani yitu mpaka ukusapulwa kuli vino viliko, pakutayizya kwa wuchindame wakwe.¹⁵Palandu wuu, ukufuma pano nuvwile ukuyana nisuwilo lino muli mwemwe Yesu nulukundo lwinu ku yanthu yinu wonsi ayatiswe,¹⁶nthalesilepo ukutayizya Leza kuli mwemwe ngati vino nawatambwile mwipepo lyane.¹⁷Nkupepa kuli Leza wakwe mwene witu Yesu Kilisitu, Tata wa wuchindame, aliwaapela mwemwe umupasi wa mano nu wawuwumbulo mumano yakwe.¹⁸Nkhupepa ukuti amanso ya myenzo yinu yawale, ukuti mungamanya isuwilo kuli chino awamile mwemwe ni chuma chapyani cha wuchindame wakwe pa yanthu wonsi ayatiswe yakwe Leza.¹⁹Mumapeso yane yane nkhalenga ukuti mungamanya uwukulu wa maka yakwe ayakukolanya kuli sweswe swevano tukasuwil, ukulingana nimiwombele ya yawukulu wakwe.²⁰Yano amaka ayaliyamwi na yano Leza wa womvile muli muli Kilisitu pano wamuzusizye ukufuma kuwufwe nukumuteka kukasa lyakwe ndilo mumasyo ya mwiwulu.²¹Wamutesile Kilisitu papela nkhani pa wuteko wonsi na maka nukuti aliteka ninsi yamunkholelo, ni zina lyonsi lino likwamwa. Kilisitu aliteka, asamunkhulo yikwene yitupu, kwene na munkhulo yino yikwiza.²²Leza wayika ivinthu vyonsi pansu pa matamba yakwe Kilisitu nukumupa weliwe kung'anda yamapepo ukuya umukalamba pa vinthu vyonsi.²³Ing'anda yamapepo umwiliwakwe, ukuzula kwakwe wino akazuzya vyonsi muli vyonsi.

2

¹Nupya ndi vino kuli wewe, wafwile munzila zyako iziye na maluyembu.²Mwali amunzila zii iziye namaluyembu muno wikazile mwenemo ukuyana ninzila zya munsu. Wikalanga ukuyana nayakatungulula yamaka yamphepo, umupasi wuno wukuwomba muyana ayakunthuvwivwila.³Pano swensi twikalapo pa yanthu yaa, ukukwanilisa ukulonda kwakwe chiwa umuwumbwa wamaluyembu yitu, nupya akanyamula ivyakulonda kwa myili yitu nivya melengwi yitu. Naswe kwene ukuyana nukuwumbwa swevana yakwe, ndivino wonsi yali.⁴Kweni Leza umukankhala muluse pamulandu wakuti uwalukundo ulukalamba nawino watukunzile sweswe.⁵Pano twafile munzila iziye, uwatuzusizye ponga muli Kilisitu-muwila mwapusukwa.⁶Leza watukatusizye sweswe ponga na Kilisitu, nupya Leza watwikazizye ponga mumasyo yakupela muli Kilisitu Yesu,⁷ukuti mumanda yano yakwiza tulanjizye muno uwukankhala wakwe wuyelile uwukulu muwila wakwe na miyele yakwe tumayilola ukupitila muli Kilisitu Yesu.⁸Apano muwila mwapusuka ukupitila muwila, nupya vi vitizile ukufuma kuli mwemwe, chali ichawupi chakwe Leza,⁹ukufuma kuntchito pole, ukuti nanthi wumwi wino angayitutumula.¹⁰Muno sweyantchito yakwe Leza, twelewilwe muli Kilisitu Yesu ukuti twawomba intchito izisuma zino Lerza welenginye kali zyakwe sweswe, ukuti tufwile twapita mwenemo.¹¹Alino yizukini ukuti ndimwali mweya mitundu kumwili. mukayamwa ukuti "simweya zembululwe" ukuchani kuno kukayamwa ukuti "wemuzembululwe" ukumwili wuno wapangwa na makasa ya munthu.¹²Apano pa nsita yiyo kwene pakupawile ukufuma kuli Kilisitu, yamwiza kuyanhu ya isilayeli, ayenyi ku mafingo yilayano, ukunthaya ni tayilo nukwawula Leza munsu.¹³Kwene nomba Kilisitu Yesu wewe wemuno insitayimwi wali ukutali sana na Leza yizile yamuleta papipi nuwazi wakwe Kilisitu.¹⁴Pano ali umutende witu. Wawa panzile yayili wenga. Numwili wakwe wafwansile uluwumba luno lwatupamphulanga.¹⁵Achino wamalizizye isunde lyamawupinguzi nukulolechesya nukuti umukalama welewile umunthu wenga umupya muli weliwe wenga, nupya wapanzile umutende.¹⁶Kilisitu watuyisile swevanhu swensi mumwili wonga kuli Leza ukupitila muwuchingane, nimpwa yakwe wamalizizye ukupatana kwitu.¹⁷Yesu wizile nukuvwanga ivyamutende kuli mwemwe mwevano mwali ukutali sana numutende kuli yano yali papipi.¹⁸Apano ukupitila muli Yesu swensi tukukwalisa mumupasi wonga kuli Tata.¹⁹²⁰Nomba apano, nomba mwemwe mwe Yamitundu mutaliya nupya mwe yenyi naya mwiza. Mumalo mwakwe mweyawuze yawanhu ayatiswe yakwe Leza. Mwakula ulufula lwayapositoli nayantchimi, nupya Kilisitu wenga ali liwe lyapakafyototi. Muli weliwe uchikulwa chonsi chikayimilila ponga nukukula ngati itempheli muli Mwene.²⁰Amuli weliwe kwene muno namwe mukukulwa ponga ngati amalalo yakwikala yakwe Leza mumupasi.

3

¹²Pamulandu wuu nene, Paulo, nemunypwe wakwe Kilisitu Yesu wakwe mwe yamitundu. Nkumanya ukuti muvile ivya wukalamba wa wila wakwe Leza wino wapelwa kuli nene wakwe mwemwe.³Nkhulemba ukulinganma niwumbulo lino lyapanzilwe ilyakumanyikwa kuli nene. Wuu umolimo uwufisame wuno nalemba umwakuputula kuli mwemwe.⁴Ndimwawazya vyakwe chii, muliya mweyakukwanisya ukuvwichisya ichilolwa chane muwumolimo uwufisame wakwe Kilisitu.⁵Munkhulo yuze uwumolimo wuu wutapanzilwe ukuya uwakumanyikwa kuyana ya wanhu. Kweni nomba wawumbulikwa numupasi kuyalondezi yakwe na yantchimi yano yasolwa ukuya ukuwomba intchito yii.⁶Uwumolimo uwufisame wuu uwakuti aya mitundu ayampyani yanji, nupya ivimbwa vyamwili, nupya yakayankha ilayano muli Kilisitu Yesu ukupitila mwilandwe ilisuma.⁷Pano nizileinja ne muwomvi walandwe ilisuma lili muwupi wa wila wakwe

Leza wapezilwe kuli nene ukupitila muntchito zya mwka yakwe.⁸Kuli nene-napano ne wumwi wayanthu ayatiswe yakwe Leza-uwila wuu wapezilwe, ukuti nkhosole kuyamitundu ayawula ukuwufuka fuka uwkankhala wakwe Kilisitu,⁹ukuti ndileta apatiswe kuli wensi amelengwi-nivizungusyo vino vyafisime munsita yakwe Leza, wino welewile ivinthu vyonsi.¹⁰Amelengwi yamanyikwe ukpitila mung'anda zya mapepo ukuti yakateka ninsambu zya masyo yakupela yaliza pakumanya akayeke ka mbali zyosi zya mano yakwe Leza.¹¹Chino wawovwilwe ukukonkha amelengwi ya penape yano wawomvile muli Khilisitu Yesu Mwene witu.¹²Apano muli Kilisitu tuli namaka nupya tukukwanilisya nichikanga pamulandu wisuwilo lyitu muli weliwe.¹³Alino nkhuwanena ukuti mutawelega ichisila pamulandu na vino nkhuwachulila, wuno uwuchindame winu.¹⁴Apano pamulandu wuu nafukime kuli Tata,¹⁵ukufuma muli wino uluko lwa vyamwiyulu na munsu yapansi zikayamwa.¹⁶Nkhupepa ukuti mufwile mupelwe amaka, ukuyana nuwukankhala wa wuchindame wakwe, ukukukomya na maka ukupitila mumupasi wakwe, wuno wuli muli wewe.¹⁷Nkhupepa ukuti Kilisitu ayikalemumyenzo nyinu ukupitila mwisuwilo, ukuti mumele nukusimpwa mulukundo,¹⁸ukuti muye mwe yakuklingana ukuvwichisya, na yanthu wonsi ayatiswe yakwe Leza,umuwufupu, muwutali, uwutali nuwuzike achili chani,¹⁹nupya ukuti umanye ulukundo lwakwe Kilisitu, wino waya uwakuchila amano, ukuti muzule nuwukulu wonsi wakwe Leza.²⁰Nomba kulki wino afwile awombe ukuchila vyonsi vino tukakolowozya pamwi ukwelenganya, ukuyana na maka yano yakawomba muli sweswe,²¹uchindame wuye kuli weliwe mung'anda yamapepo na muli Kilisitu Yesu ku nkhuulo vyonsi izya muyayaya. Ameni.

4

¹Nene, papo kwene, ngati ne munyepwa wakwe mwene, nkhuwalenga ukuti mwapita umunzila ndivino yawamile.
²Nkhuwalenga ukwikala umwakuyichefya ukukalamba nu muwunthu na muwufuwuke, nu kwikala ponga mulukundo.
³Muwombesye ukusunga uwuponga wa mupasi mukulemelelana kwa mutende.⁴Kwaya umwili wonga nu mupasi wonga, ndivino namwe yawamile mwisuwilo lyonga ilyalwamo.⁵Nupya kwaya mwene wenga, isuwilo lyonga, uluwatizyo wonga,⁶na Leza wenga na Tata wakwe swensi, wino ali papela pali vyonsi nukupitila muli vyonsi nupya muli vyonsi.
⁷Kuli wenga na wenga muli sweswe uluse lwapelwa ukuyana nichipimo cha chawupi chakwe kilisitu.⁸Chili ndi vino amawaliko yakulanda: "pano wakwelanga kupela pela, wakolelele ayanyepwe muwunyepepe, nukupela ivyawupi ku yanthu."⁹Wuzye chi chikusula chani "Wakwezile," ukufumyako ukuti wichile mwisika umuwuputule wansi?¹⁰Wiyo wino wichilile ali munthu wino nupya wakwelile ukupela sana kwiyulu lyonsi.¹¹Kilisitu wapile yamwi ukuya aya positoli, yamwi ukya ayakasowela, yamwi yakatanda yamazwi, yamwi ngati ayawomvi na ya sambilizi.¹²Wawapile intchito iyakupekanya ayanthu ayalungamane yakwe Leza pakuwomba umulimo, nukuwuzenga umwili wakwe kilisitu.
¹³Akapitilizya ukuzenga umwili wakwe mpaka swensi tuze tufike pali pamwi mwi suwilo nukumanya kwa mwana wakwe Leza, nukuti tuye swe yakukula nukufika mu chipimo chawuzule wakwe Kilisitu.¹⁴Kilisitu akatuzenga umwakuti tutaya swinya swe yana yano yakuyingana yingana namawimbi, nukunyamulwa, nu muza uwa kupusana pusana vino ayanthu ya wufi yakusambilizya nu kuponzya ayanthu mukuchenjela kwawo.¹⁵Muwuyo wakwe ukuvwanga ichumi mulukundo, tulingine ukukula munzila yonsi muli weliwe wino umukalamba wino a Kilisitu¹⁶Kilisitu akazenga umwili wonsi, nukuti akawukomenkhanya nukuwuyika ponga nukulemelela ni nkhole, nupya pano imbali yonga yikuwombela ponga, chino chikupanjisa umwili ukukula umwakuti wukuyizenga wonga mu lukundo.¹⁷Apano, nkhuwanena nukusimichizya pali chino muli mwene, ukuti mutati mwapita muno aya mitundu yakupitila mumelengwi yawo ayasilesile.¹⁸Yali umunfinzi pakuvwichisya kwawo, nukufuma ku wumi wakwe Leza pamusango uwawula kumanya kuno yali nako pamulandu wakukoma kwa myenzo yawo.¹⁹Yatali ninsonyi nukuyitwala muwuchende, nukupanga ivyawupopo ivyakulekana lekana ukwawula ukuyilema.²⁰Kweni asavino mwasambilile ukuyana na Kilisitu.²¹Nkhumanya ukuti muvwapo vyakwe weliwe, nukuti mwasambilile muli weliwe, muno uwumolimo wuli muli Yesu.
²²Yawasambilizize ukufumya imisango iyikali muwumi, pakufumya umunthu umukote. Umunthu umukote wino wayonona pakukumbuchila ivyawufi.²³Yawasambilizize ukuya mweyapya mumupasi wa mumano yinu,²⁴nukuyika umunthu umupya wino wawelengwa umuchata chakwe Leza-muwuchumi na muwutiswe.²⁵Apano, lekini uwufi, nukuti lekini wensi avwange ichumi kumupalamani wakwe, pamulandu wakuti swensi sweyali yamwi.²⁶Mwasoka kweni mutayembuka.²⁷Mutasoka mpaka ilanzi likinjile. Mutamupela satana insambu.²⁸Wino wiyanga aleke. mumalo mwakwe, awomba ivisuma namakasa yakwe, umwakuti angaya na vimwi vino angankhana na yano yakuvilonda.²⁹Muleke ukufumya imivwango iyiyipe ukufuma mumilomo yinu. Wonvyini umuvwango uwusuma wutupu kuli yano yakuvulonda, umwakuti amazwi yinu yangamanya ukupa umutende kuli yano yakuvwa.³⁰Mutapela amalanda umupasi wakwe Leza, pakuti amuli weliwe muno mulamanyikwa pawanda wakusapulwa.³¹Fumyini uwukali wonsi, ichipyu, ukusoka, ivyongo, nukutalikana, ponga nuluyembu lwa musango wonsi.³²Mwaya nuluse kuli wenga na wenga, umwenzu wa wila, ukutetelana, muno Leza muli Kilisitu wawatetile.

5

¹Lyeni muye mweyakutolela kuli Leza, ngati mwe yana yakundwe.²Nupya mupite mulukundo ndi vino nawekwene Kilisitu watukunzile sweswe nukuyitwala pamulandu naswe, ichakuyipa ichisuma nupya ichakuyipa kuli Leza.³Kwene kutaya nanthi ukupamula pakasi pali mwemwe pa vya wuchende pamwi umutundu wonsi uwakunhtazipa pamwi uwakuyitemwa, pano vii asi ivyololoke (sivisuma) kuyanhu ayatiswe yakwe Leza.⁴Mutaleka kuye umuvyango uwuyipe, nukuvwanga kwa wupuwa, ni nthongozi injipe-vyonsi vivyo asi ivilungamane. Nkhandi kwaya ukutayizya.⁵Pano

mwasimichila kali chii, kuno kusi uwawuchende, mutalungamana, pamwi uwambunu-alikuti, nayakapepa ya vikolanyo-yasi nukupya muwumwene wakwe Kilisitu na Leza. ⁶Mutaleka wumwi awayipa na mazwi ayasile, pakuti pamulandu nivinthu vino uwukali wakwe Leza wukwiza ku yana yakwe ya chinthuvwa. ⁷Achino, mutasanzinkhana nawo. ⁸Pano yimwi mwali mwenfinzi, kwene nomba mwe kuwala muli Mwene. Pitanji ngati mweyana yakuwala. ⁹(pano ivikomwa vyakuwala vyaya nuwusuma wonsi, nuwuchumi), ¹⁰nupya sambililini ichakusechelesya kuli Mwene. ¹¹Mutasanzinkhana ni milimo iyawula ivikomwa iyamfinzi, nkhandi yiyikini apatiswe. ¹²Muno ichansonyi na pakutaka ivinthu vino yakawomba muku fisama. ¹³Kwene ndi chino chaletwa apatiswe nukuwala, chikaloleka. ¹⁴Pano ndi chino chaloleka ali kuwala. Lyene chikati, "Zyuka wekakasula, nupya katuka kuwufwe, nukuti Kilisitu alawala pali sweswe." ¹⁵Lolechesya ningo muno ukupitila-kutaya ukwa kunthachenjela nkhandi ukwa kuchenjela. ¹⁶Womvya ningo insita pakuti amanda ayayipe. ¹⁷Achino mutaya mwe yapuwa, nkhandi wuwichisyini ichakulonda cha Mwene. ¹⁸Nupya mutakoleka uwengwa, muno chino chikatwala kumisango iyiyipe. Kwene, kwilini numupasi uwutiswe, ¹⁹mwavwanzyana mumasalimo ni nyimbo ni nyimbo zya mupasi, yimbilanji nukwelewula inyimbo kuli Mwene winu numwendo winu wonsi, ²⁰insita yonsi tayizyanji kuli Leza Tatapa li vyonsi, mwizina lyakwe Mwene witu Yesu Kilisitu, ²¹konkhananji pa mulandu nu muchinzi winu kuli Kilisitu. ²²Mweyatwalwe, wuwwilini kuyalume yinu, ndivino kuli Mwene. ²³Pano umonsi ali mutwe wa mwanachi ndivino Kilisitu nawe ali mutwe wa ng'anda yamapepo, na Kilisitu weliwe akatula wa mwili. ²⁴Kweni ndivino ing'anda ya mapepo yili mu maka yakwe Kilisitu, avino chili ayanachi yayipela kuyalume muli vyonsi. ²⁵Mweyatwale, kundini ayachi yinu, ndivino Kilisitu watemilwe ing'anda yamapepo nukuyitwala wenga kuli yoliyo. ²⁶Kilisitu wayitwazile wenga kung'anda yamapepo ukuti amaka yamuswefye, waswefizwe na manzi aya mwizwi, ukuti afwile amulanjizye kuli weliwe ngati uwuchindami, ²⁷ukuya ukwawula iviko pamwi inkhasi pamwi nanthi chimwi ichamusango wuu, kwene uwutiswe uwawula uluyembu. ²⁸Munzila yiliyimwi ayatwale yafwile yakunde ayachi yawo ngati imyili yawo. Wiyo wino wakunda umuchi wakwe wayikunda wenga. ²⁹Amuno pasi wino atala apata umwili wakwe, kwene ukuyisya nukuyisakamala nu wusaka, ndivino Kilisitu akalisyana nukusakamala ing'anda yamapepo nuwusaka, ³⁰pamulandu wuu sweviwumbwa vya mwili wakwe. ³¹Pamulandu wuu umonsi alisya yisi na nyina nukupatichizwa nu muchi wakwe, nupya yayili yaliya umwili wonga." ³²Chii chikafisa uwumolimo uwukalamba-kwene nemo nkhuvwanga vyakwe Kilisitu ni ng'anda ya mamepo. ³³Ichendi, ali wensi wakwe mwemwe afwile akunde umuchi wakwe ngati uweliwe, numwanachi afwile achindike umulume wakwe.

6

¹Mweyana, wuwwilanji ayakwasi yinu muli Mwene, pakuti chii ichisuma. ²"Chindika soo na nyoko" (lino isunde ilyakutalika ilya lulayano), ³"umwakuti viye ningo nawe nukuti uyikale nuwumi utali muni." ⁴Yatata mutakalipila ayana yinu ukuti yasioke. Mumalo mwakwe, muwalele munkhalo na mumasunde yakwe mwene. ⁵Mweyazyaya, muye mweyasuwaliwa kuyakalamba yinu ukulingana nukumwili nukuwachindika nukutetema, muwumolimo wamumwendo wako. muyemweyasuwaliwa ngati kuli woliwo ndi vino mungaya mweya suwaliwa kuli Kilisitu. ⁶Mutaya mweyasuwaliwa sile pano ayakalamba yinu yakulola, umwakuti muwasechelesye woliwo. Mumalo mwakwe, muye mweyasuwaliwa ngati mwe yazya yakwe Kilisitu, wino akachita ukulonda kwakwe Leza ukufuma mumwendo wako. ⁷Womba numwendo wako wonsi, ngati ukuwombela Mwene ayanthu pole, ⁸pamulandu wakuti twamanya kuno chili chonsi ichisuma chino umunthu wensi angawomba, alaya akapochele ichawila ukufuma kuli Mwene, napano umuzya nanthi umusapulwe. ⁹Mweyakalamba, muwasunde ayazya yinu munzila yili yimwi. Mutawatinya. Mwamanya kuno wino umukalamba kuli swensi ali mwiwulu, nukuti pasi nuwakumukolanya nawe. ¹⁰Pawumalilo, muye namaka muli Mwene namaka yakwe ayakulu. ¹¹Zwalini vyonsi ivyakuyichinjiliza vyakwe Leza umwakuti munga kwansiya ukwimilila nu kwiminkhana nukukana ivyakupanzya vyakwe chiwa. ¹²Pakuti ukulwa kwitu asukwakulwa kumwili na kuwazi, kwene ukulwa nayakatungulula, ukulwa ni nsambu, ukulwa na maka papela pa mfinzi ya nomba, ukulwa na maka ya mipasi iyiyipe mumasho ya mwiwulu. ¹³Apano nomba zwalini ivizwalo vyonsi ivyakuyichinjiliza Leza, ukuti mungimilila muwanda uwuyipe, ndi mwachita vyonsi mulimilila namaka. ¹⁴Yimililini namaka nomba, numupango wawuchumi ukuzinguluka umutenzi winu, nukuya ichakuchinga pa chisawo ichawulungamane, ¹⁵na matamba yinu yazwalikwe pakupekanyizya chino chikwiza pakufuma kwilandwe ilisuma ilyanutetende. ¹⁶Munsita zyonsi nyamulini ichakuyichinjilila ichisuwil, chino chingiza chiye ichakufumizya amasumo wonsi ayamoto pali chononyi. ¹⁷Sendini ichimphompho chawupusuchilo ni chipeni cha mizimu chino ali lizwi lyakwe Leza. ¹⁸Nipepo lilionso nukulenga, pepini insita zyonsi mu mupasi. Kuwumalilo wuu, muye mwe yakulolechesya lyonsi nukujimba muli vyonsi pano mukuyipela pakupepela ayanthu wonsi ayalungamane yakwe Leza. ¹⁹Mwamphepela nani kwene, umwakuti izwi lingapelwa ukwane pano nkhuwula umulomo wane. Pepini umwakuti mphange ichimanyikwe ni chikanga chakuvwana nuwumolimo uwufisame wi landwe ilisuma. ²⁰Apilandwe ilisuma lino ne mwimilili wino akusungwa muminyololo, ukuti ningapingula umwa chikanga, ndivino ningalonda ukuti vwange. ²¹Tayichilasi, umukundwe wunji numuwomvi uwisuwilo muli Mwene, amawanena chili chonsi, umwakuti mumanye muno nkhuwombela. ²²Namutuma ukwinu pa ntchito yikweneyi, umwakuti mumanye muno tuyelile, numwakuti angakomya imyenzo yinu. ²³Umutende luye kuwanji, nulukundo nisuwilo ukufuma kuli Leza Tata na Mwene Yesu Kilisitu. ²⁴Uwila wuye kuli wonsi yano yakunda Mwene witu Yesu Kilisitu nulukundo ulwambula ukusila.

Ayahebeli

1

¹Mphiti Leza wavwanzile kuli ya kuku ukupitila muntchimi ukupitila mu ntchimi insita izinji na munzila izinji. ²Kwene mumanda ya umalilo yaa, walanda naswe ukupitila mumwana, wino wamusozile ukuya wampyani wa vinthu vyonsi. Ukupitila swinya muli weliwe Leza wawumvile insi yonsi. Weni ali wuswepe wa wuchindame wakwe Leza, nuwukolane ulingane namuno wayela. ³Weni akalema ivinthu vyonsi ponga mwizwi namumaka. Lino watuswefya kumaluyembu, wikazile pa kwikasa lyakwe ndilo ilya wuchindame papela. ⁴Weni wizile aya uwakulusya na yangeli muno izina lino apyanyile ilyapapela ukulusya izina lyawo. ⁵Pano akumungelochi wino Leza watala avwangapo ati, "We mwanane, ilelo naya ne tata wako"? Pamwi apamungelochi wino Leza atala avwangapo ati, "ndiya ne yisi, nupya aliya umwanane"? ⁶Kwene nupya, lino Leza waleta katote muni, watili, "Ayangelo wonsi yakwe Leza yafwile yamupepa." ⁷Ukuyana nayangelo watili, "Wene a wenga wino wapanga imipasi ya yangelo yakwe, nayawomvi yakwe umoto wakulilima." ⁸Kwene ku mwana watili, "Ichilimba chako, Leza, icha muyayaya. ⁹Wakunzile ayalungamane nukupata ayamasunde yayipe. Alino Leza, Leza wako, wakupaka wewe amafuta yansansa ukulusya ayawuzo wonsi." ¹⁰Panthandiko, Mwene, mwapanzile ulufula lwansi. Iyulu nu mulimo wamakasa yinu. ¹¹Vyeni vilononeka kwene wemo ulapitilila. Vyonsi vilasdila wa chigamba cha chizwalo. ¹²Mulivivunga ngati umwenda, nupya vilachinja wakachigamba ka chizwalo. Kwene wemo we wuli wumwi, ninyaka yako yisisila. ¹³Kwene akumungelochi wino Leza watala avwanga nawe pansita yili yonsi, "Yikala kwi kasa lyane lyakwe ndilio mpaka nize mphange ayalwani yako ukuya apakulyata amakulu yako"? ¹⁴Wuzye nsimipasi yonsi iyawangelo yino yikapususya, nayino yatumwa ukuya sayililila yano yalipyana uwupususi?

2

¹Achino tuoikeke amano sana kuli vino tuvwa ,ukuti tutize tusendwe ukufuma kuli vii. ²Pano ndi izwi lino lyavwanzilwe nayangelo lyalolike kuno ilyakutayilwa,nganukuchila nukutuvwila vikapochela ichilambu ichikulu, ³nomba lyene tungapuka wuli ndi twasula ukupusuka kukalamba?wino ali nuwupususi wuno wavwanzilwe panthandiko na Mwene nga nukusimichilwa nayano yuvwile. ⁴Pansita yiyokwene Leza wasimichile ni vilanjizyo,nivizungusyo,nivichitwa ivyamaka ivyakupusanapusana, napakusasya ivyawila vya mupasi utiswe ukuyananukulonda kwakwe. ⁵Pano utali umulandu nayangelo ukuti Leza alete insi,yino tukuyivwanga. ⁶nkhandi, wumwiumwi asimichile kumwi,ukuti, "Umunthu chi,wuno wewe wamusakamala?pamwi umwana wamunthu ,wino wewe ukamusayilila?" ⁷Wamuchefizyeko panono umunthu kumungelo; wamuchefizye nuwukulu nuwuchindame. ⁸Wayisile ivinthu vyonsi pansi pamatamba yako." Pano chali kuli weliwe ukuti Leza ayike vyonsi mumaka yakwe. Atasile nachimwi chino chitali mumaka yakwe.Kwene tuchili tutakulola vyonsi mumaka yakwe. ⁹Kwene tukulola wilya wino yamuchefizye panono ku wangelo,Yesu,wazwite uwukulu nu wuchindame pamulandu nuchuzi wakwe nimfwa, ukuti muluse lwakwe Leza angize afwile ayanthu wonsi. ¹⁰Pakuti chamuzipile Leza, pamulandu wakuti ivinthu vyonsi vikaloleka muli weliwe, pakuleta ayana ayinji kuwuchindame. chamuzipile weliwe ukupanga kaleta wakusimichila ukupila munthazi zyakwe. ¹¹Pano wino akaswefya nayano yaswepa wonsi ichifumo chonga. Apano asi ninsonyi pakuwama ukuti yanji. ¹²Akalanda akati, "Nimavwanga izina lyako ku wanji, nimayimbila ulwimbo lwako ukufuma mwiwungwe." ¹³Nga nupya, "Inditayila muli weliwe." Nga nupya, "lolini, indi pano na yana yano Leza amphile. ¹⁴Achino, ukufuma pano ayana yankhanga kumwili na kuwazi, vilyakwene nawe wankhinye chilichimwi, ukuti ukupitila mumfwa angamonona wino ali na maka yamfwa, chiwa. ¹⁵Chii chali vino ukuti asapule wonsi yalya ukupitila mukutina imfwa yatenzi uwumi wawo wonsi muwuzya. ¹⁶Umwawumolimo kwene yatali ayangelo yano akawavwa, nkhandi uluko lwakwe Abulahamu. ¹⁷Achino chamuzipile ukuya ngati ayina munzila zyonsi, ukuti aye asimapepo umukalamba uwa luse nukutayilwa muvinthu vyakwe Leza, nukuti pamulandu wa luyembu lwa yanthu. ¹⁸Pamulandu wakuti Yesu umwenecho wachuzile nga nu kweziwa, ali na maka ayakwavwa yano yakweziwa.

3

¹Apano, yanji ayatiswe, mwayankhana mukwama kwamwiwulu. Yenganyini vyakwe Yesu,. aya positoli nasimapepo umukalamba uwa kuzumila kwitu. ²Wali umutayilwe kuli Leza, wino wamusozile, Ndivino Mose nawe wali umutayilwe mulivvyonsi ivya mung'anda yakwe Leza. ³Muno Yesu yamwelenganya nuwuchindame uwukulu ukulusya Mose, pamulandu wakuti wino akakula ung'anda akachindikwa ukulusya ing'anda yilya kwene. ⁴Pano ing'anda zyonsi zikakulwa na wumwi, lelo wino akakula ivinthu vyonsi a Leza. ⁵Pano Mose wali umutayilwe ndivino umuwomvi mu ng'anda yakwe Leza, ukukwata uwukamboni pa vinthu vino vilavwangwa munkholelo. ⁶Kwene Kilisitu umutayilwe ndivino umwana wino ali ninsambu pang'anda yakwe Leza. Sweng'anda yakwe nditwalemasya zuwa mumaka ni suwilo muli vino tukumechele. ⁷Achino, chii ndivino umupasi uwutiswe wukati: "Ilelo, ndimuvwa izwi lyakwe ⁸mutakomya imyenzo yinu ndivino chali mukukatuchila munsita yakweziwa mumapoli. ⁹Yii yali nsita yino yasoo yakatuchile nukunjezya nene, pamyaka amakumi yane, lino yalola imilimo yane. ¹⁰Achino nasosile ni nkhuulo yilya. Natili, 'Nsita zyosi yakaponga mumenzo yawo. Yatamanyile inzila zyane.' ¹¹Chili ndivino ichilapo sile mumwenzu wane: 'Yatalitala yinjile mulupuzo lwane.' ¹²Chenjeline , yanji, ukuti pakasi pali mwemwe pataya nawumwi uwa mwenzu uwuyipe uwakunthatayila, umwenzu wuno wukapilikuchila ukutali ukufuma kuli Leza wa wumi. ¹³Mumwalo mwakwe mwakomyana wenga na muze chila wanda, ndi kwala kwamwa "ilelo," ukuti nawumwi wakwe mwemwe wino uwufi

waluyembu ulamukomya.¹⁴Pno swemo twatituya swe yachiwuzwa yakwe Kilisitu nditwalemasya pi suwilo lyitu muli weliwe ukufuma kunthaliko mpaka ukuwumalilo.¹⁵Pali chii chavwangwa, "Ilelo, ndimuvwa izwi lyakwe, mutakomya imyenzu yinu ndivino chali pa kukatuchila."¹⁶Wali a weni wino wamuvwile Leza nukukatuchila? Wuzye sawonsi yano yafumile mu igiputo na Mose? ¹⁷Wuzye wamusochile weni pa myaka amakyuni yane? Wuzye yatali yano yayembukanga, yano imyili yawo iyifwe yali mumapoli? Wuzye ¹⁸wamulapile weni ukuti atalinjila mulupuzo lwakwe, ndichitali ichakuti yawo yano yatamuvwilanga weliwe? ¹⁹Tukulola ukuti yatalingine ukwinjila mulupuzo lwakwe pamulandu wakunthatayila.

4

¹Achino, ukufuma kwilayilo ukwinjila muchifulo chakwe chakupuzilapo lichili lilipo, tuyini tuchenjele apakuti nanthi wumwi pali mwemwe angize aloleke ukuti wapotwa. ²Pakuti naswe yatunenyile ilandwe ilisuma ndivino nawo yayelile. Kwene ilandwe lilya litawazipile yano yatalinji ponga nayalya yano yuvwilanga.³Pakuti sweswe sweyano twasuwila ukwinjila umuchifulo chicho ichakupuzilamo, ukuyana na muno wawwanjile, "Muno nalapile umuchipyu chane, Yatala yinjile muno nkhapuzila." Napano chiye vikwene, imilimo yakwe yasizile ukufuma kulufula lwansi. ⁴Pakuti kumwi wawwanzile ukuyana nuwanda wakwe chisano nayayili: "Nukuti Leza wapuzile pawanda wakwe chisano na yayili ukumilimo yakwe yonsi." ⁵Nakupya mumawaliko yakwe watili, "Yatalitela yinjile muchifulo chane ichakupuzila mwenemo."⁶Achino, chasyalila yamwi ukwinjila mwenemo, nayalya yano panthandikoilandwe ilisuma lyatanzilwe kuli woliwo yatinjile mwenemo pa mulandu wakunthuvwila. ⁷Nomba Leza nupya wasozile uwanda wumwi, ukwamwa ukuti "ilelo" pano walanzile ukupitila muli Devedi kuchisila sana mumawaliko yano yawalikwe kali: "Ilelo ilelo ndi mukuvwa izwi lyakwe, mutati mwakomya imyenzu yinu."⁸Pakuti ndi Joshua wawapile apakupuzila, Leza ngali atavwanzile ivyawanda wuze. ⁹Momba kuwanda wuno wasyala uwa sabata nukupuza wuno wasungwa kuyanhu yakwe Leza. ¹⁰Pakuti wino akwinjila muchifulo chakwe Leza ichakupuzila mwenemo nawe kwene akupuza ukufuma ku milimo yakwe, ndi vino Leza wachisile ¹¹kuyakwe.Achino tuyini tuye sweyakuchintchile pakwinjila mu chifulo chilya ichakupuzilamo, umwakuti nanthi umwi atize aponele umu musango ndi wuu wuno yachisile. ¹²Pakuti izwi lyakwe Leza ilyawumi nupya ilyamaka swinya ilkali ukuchila ivipeni ivikali konsi konsi. Likalasa nukwanya umuzimu nu mupasi, pawukomenkhano na mumafupa swinya lili ni nsambu izya kupingwila amelengwi na vino umwenzu ukaloda. ¹³Pataya ichiwumbwa nanthi chimwi chino chafisama kumanso yakwe Leza. Mumalo mwakwe, chonsi chili apatiswe napayulike kumanso yakwe wino tungamutima. ¹⁴Pakuti, pano twaya na simapepo umukalamba wino wapitile umwiyulu, Yesu umwana wakwe Leza, tuyini tulemashe mukulapa kwitu. ¹⁵Pakuti tutakwata simapepo umukala,mba wino angatuvwila uluse mukutontha kwitu. mumalo mwakwe, twayana na wumwi wino munzila zyonsi weziwe ndi vino tuli, manyini ukuti ataya nuluyembu. ¹⁶Tuyini nomba tupite nisuwilo ukuchilimba chawila, umwakuti tubgapochelela uluse nukuzana uwila wakutwavwa munsita yakulondwa.

5 ¹Pano simapepo wensi umukalamba, wasozilwe ukufuma pakasi payanthu, akasolwa ukuti awomba mumalo

mwayanthu ivyakuyanana na Leza, ukuti apela vyonsi ivyawila ni vyakuyipa pamaluyembu. ²Angamalana nawo umwa kutonthelela yawo yano yasiwuvwichisya nayano yaponzile, pamulandu wakuti weni ali chilanjizyo kuli yano yasi namaka. ³Pamulandu wakwe chii, naawe akalondeka ukuyipa ivyawupi pamaluyembu yakwe, ndivino akawomba ku maluyembu ya wanhu.⁴Sakuli weliwe ukuti wensi asende imuchinzi wuu. Mumalo mwakwe, wamwa na Leza, ndivino Aloni wali. ⁵Munzila yili yimwi, nanthi a Kilisitu atayichindike wenga nanthi ukuyiyika wenga pawusimapepo mukalamba. Mumalo mwakwe, wino wawwanga kuli weliwe watili, "Wemwanane; ilelo naya ne tata wako."⁶Chili ngati vino nawe akavwanga mumalo yamwi, "Wesimapepo wape na pe ukukonkha mukulonda kwakwe Mekezedeki."⁷Mumanda ya mwili wakwe, Kilisitu wayipile vyonsi amapepo nivyakulenga nukulila mwakukwezya na minsozi kuli Leza, wenga wino angakwanisya ukumupususya ukufuma kumfwa, wuvwikwe pamulandu wawumi wakwe wawulela. ⁸Napano wuli wali umwana, wasambilile ukuyisya ukufuma kuma kuli vino wachuzile.⁹wizile wapangwa ningo nukuya, uwako wensi wino akamuchindika, uwakwama uwupususi uwape na pe. ¹⁰Wapanzilwe na Leza ngati asimapepo umukalamba ukukonkha mukulonda kwa Mekizedeki. ¹¹Tuli nivivule ivyakuti tuvwange ukuyana na Yesu, kwene ichichuzye ukulondolola amuno mwaya mwe ya puli pa kuvwa.¹²Napano wuli pa nsita yii mufwile muye mweyasambilizi, muchili mukulonda ukuti muye nawumwi awakuwasambilizya uwutalichilo wa mazwi yakwe Leza. mukulondeka ulukama, uvwakulya ivikome pole! ¹³Pano wensi wino akamwa ulukama lutupu akayelenganya izwilyawulungame pamulandu wakuti achili umwana munono. ¹⁴Kweni ivyakulya ivikome ivyawakalamba. Vii ali vino apamulandu wamano yawukalamba yaya nukuvwichisya kwawokuno yasambilila ukwakupusanya ichisuma ni chiyepe.

6

¹Achino nomba, izini tuleke inthandiko ya mazwi yakwe ;Kilisitu nukuya inkholelo kuwukuzi.Tutayika nupya ulufula lwakualapa ukufuma kumilimo iyifwe nisuwilo muli Leza, ²pamwi ulufula lwakusambilizya ivya luwatizyo, ukuyikapenepo kwamakasa, ukuzyuka kwa wafwe, nuwupinguzi wamuyayaya. ³Naswekwene tulachita vikwene ndi Leza akuzuniliza.⁴Pakuti chitanga chiwombwe kuli yano yasumvile isuwilo lyawo, yano yawonzile ichawupi chakwiyulu, yano yali ayakankhanya ya mupasi uwutiswe, ⁵nayano yawonzile uwusuma wizwi lyakwe Leza na maka ya nkholo yino

yikwiza,⁶kwene nomba ayaweni yano yaponiye ukutali-ichatale ukuwawezyeyamo nupya ukukulapa. Chii apamulandu wakuti yakusamika mwana Leza kuli woliwo nupya, nukusonyza insonyi pa wanthu.⁷Muno insi ikamwela imvula yino yikayiza paliyoliyo akavule, nupya yikapapizya ivimelwa ivyakulondwa kuli yala yano yawomvizeye umusili-wuu umusili wuno wukapochelela uwupolelelwe ukufuma kuli Leza. ⁸Kwene ndiwupapa imyunga na kankholowe, ichawula intchito nupa chili ukupipi kulutipo. Uwumalilo wakwe ukupya.⁹Kwene tuvwichisya pavinthu ivisuma ivyakulingana na mwemwe, mweyakundwe, ivinthu ivyakulingana nukuwupususi, napano wuli tukavwanga ndivikwene. ¹⁰Pakuti Leza ataya uwawula uwulungamane. Atalilila intchito zinyu nulukundo luno mwalanjizizye pizina lwakwe, pamulandu wakuti mwawawombelanga ayanthu yakwe ayatiswe, nanomba muchili mukuwawombela.¹¹Tukulondesa ukuti wensi wakwe mwemwe alanjizya ichangwi ukufichila pawumalilo, umwakuti uyike isuwilo lyako pawumolimo. ¹²Chili ndivikwene ukuti mutize muye mwe yakata, kwene yamatolela yakwe yano umwisuwilo numulufukwe yapana ilayano. ¹³Pakuti lino Leza wapanga ilayano lyakwe kuli Abulahamu, wayilapile umwenecho, pakuti atanga alapile muli muze umukalamba. ¹⁴Wavwanzile ati, "ndikupolelela umwapambali nukupa ayaluko ayavule." ¹⁵Munzila yii, Abulahamu wazanyile chino walatilwe lino walindilila umwakufwasa¹⁶Pakuti ayanthu yakalapa ukupitila muli wumwi umukalamba ukuchila woliwo. Pawumalilo pali vyonsi ukupusana kwawo, ichilapo chikawomba ngati ichisimichizyo. ¹⁷Pano Leza welenginye umwakufikapo ukulanjizya apatiswe kuwampyani kwi layano ilyawula ukuchinja umwata wa ntchito yakwe, walikomizye nichilapo. ¹⁸Wachisile chii umuvinthu vili ivinthachinja-nachino chisi ichipepuka kuli Leza ukuyipa uwufi-sweswe, swevano tutuchile kuze, tulipelwa amaka pakulemesya itayilo lino lili pankholelo pitu.¹⁹Tuli na chii ngati ichichinjililo nichakulondwa sana pawumi, tayilo lino likayinjila mukasi nkhani mwa malo yakunsizi kwa chimwenda ichakuchinga, ²⁰kwii Yesu, wino watukolelele sweswe, ayinjile bnumasyo yalya mumalo mwitu. Ati aya umukalamba wamapepo uwape nape lino Mekedezeki wafumapo.

7

¹Walinji awikwene Mekizedeki, umwene wa Salemu, simapepo wakwe Leza umukalamba, wino wakomenkhine na Abulahamupano wawelanga ukufuma kuno yakomanga yamwene nukumupolelela. ²Kwalinji akuli weliwe kuno Abulahamu watwazile ichikumi chakwe vyonsi vino wakweti. pakutalika, ukupiliwula kwizwi lili likusula ukuti, "Mwene uwawulungamane"; kapyo waya swinya "Mwene wa salemu," akuli kuti, "Mwene wa mutende." ³Wali uwawula tata, uwawula mayo, uwawula yakuku, nanthi ukunthandiko kwa manda pamwi ukusila kwa wumi.⁴Lolini ukuchindama kwa munthu wino wino kuku witu Abulahamu wamupile ichikumi chakwe vyonsi vino waposile ukunkhondo. ⁵Ayamuluko lwakwe Levi yano yapochelile simapepo yaya ninsambu ukuyana nisunde ukusenda chonga pali chila ikumi ukfuma kuyanthu, achino, ukufuma kuyanyina, napano nawo, kwene, yafuma kuli Abulahamu. ⁶Kwene Mekizedeki, wino uluko lwakwe lutamanyikwe ukufuma kuli woliwo, wapochelele ichikumi ukufuma kuli Abulahamu, nukumupolelela, wenga wino walinji ni vilayo. ⁷Kutaya ukukaninkhana ukuti umunthu uwapansi angapolelelwa numunthu umukalamba. ⁸Pali chino, ayanthu yano yakafwa ayano yakapoka ichikumi, kwene pamulandu wulya ichisimichile ukuti wikala uwawumi. ⁹Nupya, mukavwanjile kamuchinzi, Levi, wino wapochelele ichikumi, nawekwene wayikanga ichikumi ukupitila muli Abulahamu, ¹⁰pamulandu Levi wali umumwili wakwe yisikulu pano Mekizedeki wakomenkhine na Abulahamu. ¹¹Nomba ndi umulimo wali uwakufikapo ukupitila ku wusimapepo wakwe ya Levi (pakuti pansu pakwe ayanthu yapochelile isunde), ivhani chakukontchelela penepo chino chalondekwanga kuli simapepo wamutundu wuu ukuti alolechele pamiyele yakwe Mekezedeki, nukuti mutamwelenganyizizya nukuyana nimiyele yakwe Aloni? ¹²Pakuti ndi uwusimapepo wukuchinja, nisunde kwene lifwile lichinje. ¹³Pakuti umunthu wino ivinthu vii vikalandwa ivya mutundu wuze, muno mutatala mufumwe nanthi wenga uwakuwomba pansaka. ¹⁴Nomba chamanyikwa chifumile kuli Yuda ukuti uwumwene witu wakwasilwe, umutundu wuno Mozesi asitela akate kweneko ukuyana naya simapepo. ¹⁵Vino tukulanda vili apatiswe lelo ndi simapepo muze wiza umukolane na Mekezedeki. ¹⁶Chitalinji ichakukontchela pi sunde lyakulonda kwa mwili ukuti aye asimapepo, kwene mumalo mwakwe chakonchelile umumaka ya wumi wamuyayaya. ¹⁷Pakuti amawaliko yakuyichila uwukamboni: "Wesimapepo wamuyayaya ukuyana ninthanthiko yakwe Mekezedeki." ¹⁸Pakuti isunde ilikali lyayikwa pambali pamulandu wakuti lisanamaka nupya ilyawula umulimo, ¹⁹(pakuti isunde litawomvile chimwi ichilondoloke), nupya itayilo ilisuma lyizile penepo, muno tukapitila mwenemo pakupalamila kuli Leza. ²⁰Nupya chitali ichawula ichilapo! Yamwi yizile ayaya asimapepo ukwawula ichilapo chimwi, ²¹kwene wizile aya asimapepo lino Leza wamuvwanzya, "Mwene alafile nupya atalichinja penepo amelengwi yakwe: "Wesimapepo wa muyayaya." ²²Pali chii Yesu nawe wapela ichisimichizyo ichilayano ilisuma. ²³Yasimapepo yakali yavule mumphendwa, pano imfwa yawatasizye ukupitilizya ukuwomba. ²⁴Kwene pamulandu wakuti Yesu wapitilile ukwikala umuyayaya, waya nuwusimapepo wamuyayaya. ²⁵Alikuti waya sile namaka ayakupusuya ukwemecho yawo yano yakapalamila kuli Leza ukupitila muli weliwe, pamulandu wene lyinsi wikala umukuwawwanjila. ²⁶Pakuti chali ichakulondwa ukuti tuye na simapepo umukalamba, wino umutiswe, umutele, uwakaye, wayipawula kuwayembu nukutumphulwa kupela kwiyulu. ²⁷Weni asilonda, ukupusana naya simapepo ayakalamba, ivyakuyipa, ukutalika kumaluyembu yakwe nakumaluyembu ya wanthu. wawomvile chino lyonga pawumi wakwe pano wayisangwile umwenecho. ²⁸Pano isunde likasola yasimapepo ayakalamba yano yaya nivyakusoweka. Kwene izwi lwachilapo lino lizile pachisila pisunde, chasozile umwana wino yamupa nzi ukuya uwakufikapo pe na pe.

8

¹Nomba infundo yako vino tukuvwanga ayii: Tuli na simapepo umukalamba wino wikala kwikasa lyakwe ndilo kumupando wamukalamba wamwiyulu. ²Umuwomvi wa mumalo ayatiswe, ichipitu chawumolimo chino Mwene, munthu pole, wayisile. ³Pano umukalamba nkhani wakwe yasimapepo wasozilwe kuti ayika vyonsi ivyawila ni vyakuyipa. Alino afwile aye na chimwi ichakupa. ⁴Nomba ndi Kilisitu wayanga pansi yapansi, ngali atalinji penepoasimapepo, amuno pali yawo yano yakapa ivyawila ukuyana nisunde. ⁵Yakawomba intchito nivinzungwani muvinthu vya kupela. Chili sile ngati a Mose wino Leza wamuchenjezizye lino wali papipi pakukula ichipitu: Leza ati, "Losechesya ukuti chonsi wachipanga ukuyana na vino waweni pa mwamba." ⁶Kwene nomba Kilisitu wapochelela intchito iyisuma sana, ndivino nawe umuwomvi wakwe fingo ilizima, lino lili pamalayano ayasuma. ⁷Ndi chakuti ifingo ilyakutalika lyayanga ilyawula inthazi, ngali patalinji ukulondwa kwa fingo lyakwe chili. ⁸Nga lino Leza wazana inthazi na yanthu, watili, "Lolini amanda yakwiza-Mwene wavwanzile-pano ndipanga ifingo ning'anda yakwe Izilayeli ning'anda yakwe Yuda. ⁹Litaliya ngati ipanganmo lino napanzile naya kuku yakwe pawanda wuno nawasenzile namakasa yawo ukuti yawakolelele kungsi yaku Ijiputi. Muno yatawuvwilanga yakukuyane mnuwusaka, nupya nawasuzile- Mwene wavwanzile. ¹⁰Luu ulufingo luno ndachita mung'anda yakwe izilayeli ndiyapita amanda yalya-Mwene wavwanzile. Ndiyika amasunde mumelengwi yawo, nupya ndiwawalika mummyenzo yawo. Ndiya ne Leza wawo, nupya yaliya ayanthu yane. ¹¹Yatalisambilizanyanga wenga numuze pawupalamani nupya wumwi numunyina, ukulanda, 'Umumanye Mwene.' Pano wonsi yalimanya nene, ukufuma pa wantche wawo ukufika kuwukalamba. ¹²Apano ndiya ne waluse kumilimo yawo iyiyipe, namaluyembu yawo nthaliwizuka nanthi uwanda." ¹³Mukwama ulufingo luu "ichipya" wafumizye ulufingo ulwaklali ukuya ulukali, nupya yano yizile yaya ayakali kupya kwene chilafumapo.

9

¹Nomba nipangano kwene ilwakutalika lyakweti amasunde ayakupepela nupya namasyo yamunsi ayapawulwe. ²Pakuti imbokosi chapekinywe. ichipinda chakutalika muno mwali ichakuyipo ulukozyo, itewulo numukate ichakuzanwa, pamwanga amasyo matiswe. ³Ukunsizi kwa chichingo chakwe chili kwali ichipitu chuze, chamwanga amasyo ayatiswe sana. ⁴Chakweti ulweso lyakwe golide wavyakununtchila. Nupya chakweti nimbokosi iyipangano, yino yapasilwe yonsi na golide. mukasi mwali ulweso lwakwe golide luno lwalemile mana ninsonzo yakwe Aloni yino yatunsile, niviputulwa iyipangano. ⁵Apapela pambokosi iyipangano, ayangelo ayakulu yavinile ichilimba cha luse, chino nomba tutanga tuvvangepo umwakusapula. ⁶Lino ivinthu vino vyapekanywa, yasimapepo yinjilanga pee muchipitu chakunzi kwachipitu pakuwomba imilimo yawo. ⁷Suka simapepo mukalamba awino winjilanga muchipitu chakwe chili, lyonga pamwaka, nupya ukwaula uwazi wuno wayipile umwenecho napamulandu wa maluyembu yawanthu ayawula kupekanya. ⁸Umupasi uwuyiswe walanjizye ukuti ndichakuti ichipitu chanthandiko chalinji munzila mumasyo yatiswe apapela sana pano yachilinji ukuloleka. Chino chalinji ichilanjizyo chansita yanomba. ⁹Vyonsi ivyawupi nivyakufumya vino nomba vikupelwa vitalingine ukukwanisya amelengwi yakwe yasimapepo. ¹⁰Yakulonda sile ichakulwa ni chakumwa nivinji ivyamyiko iyakafulalile, amalalamulo yamwili mphaka pansita yipwa iyilamulo. ¹¹Kilisiyu wizile ngati asimapepo mukalamba wavinthu visuma vino vizile. Wapisile mumasyo yakalamba ayavule ayapepwe yano yatawumwilwe namakasa ayamunthu lyonga limwi lino litaliponga iyiwumbwe. ¹²Wutali uwazi wambuzi ni ngwata, kwene nuwazi uwakwe nuwakwe wuno ukuti winjile mumasyo ayatiswe sana winjile lyonga kuli wonsi nukutupekanyizizya uwupususi uwamunthasila. ¹³Pakuti ndi uwazi wambuzi nuwa nkhabaku ni ndama nitoyi vikasansilwa pali yano yapopolwa vikaswefya imyili yawo, ¹⁴Wuliya uwuvule wuli uwazi wake Kilisitu, wino akupitila umupasi wakwe uwamutatakuya wino wayipile wenga uwawula ukulongwa kuli Leza, ukuswefya imyenzo yitu ukufuma mumilimo yitu pakumuwombela Leza witu uwawumi? ¹⁵Pamulandu wuno ,weni uwapakasi pipangano lipya. Chino chilingati vikwene, pakuti imfwa yachitika pakupususya yalya yano yali pansi ukufuma mumaluyembu, yano yamilwe wapochelela ilayano ilyawumi ilya wupyani. ¹⁶Pakuti kulya kuno kuli inkhalata yipanganoya chuma, imfwa yamunthu yino wapanzile yilingine yisimichizike. ¹⁷Pakuti kalata wipangano akaya namaka ndikwaya imfwa, pakuti pataya ukupatichizya pano umwenecho wipangano achili umumi. ¹⁸Achino patali ipangano lyakutalika lino lyachitikekwawula uwazi. ¹⁹Apakuti lino Mose wayika ilamulo lyonsi umwifunde kuwanthu wonsi, watozile uwazi wangwata nimbuzi, namanzi, umwenda uwuyenzu, na hayisopu, nukusansila ponsi pavyakuwalichila vyonsi ponga nayanthu wonsi. ²⁰Alino wavwanzile watili, "wuno uwazi wipangano wuno Leza awalamulile mwemwe." ²¹Munsita yilwakwene, wasensile uwazi pamasyo matele numuviya vyonsi vino yawombelanga mumilimo. ²²Ukulingana nisunde, papipi vyonsi vyafuzilwe nnuwazi. Ukwawula ukwita uwaza kutali ukutetelwa. ²³Achino chali ichakulondwa ukuti amakolanya yavinthu mwiwulu yalingine ukufulwa nivyakuyipa ivyanyama. Nanthiwuli, ivinthu vyakupela vyolivyo vyali nukufulwa nivinthu ivyakuyipa nivisuma sana. ²⁴Apakuti Kilisitu atinjile mumasyo yakalamba ayapangwe namakasa, yano amatolela sile ayawuchumi yatupu. mumalo mwakwe winjile umwiwulu lyolilyo, pakulolechela nomba umukuzanwa kwakwe Leza kuli sweswe. ²⁵Atayile kulya ukuti akayipe weliwe kasita umuvule, ngati muno yakachila yasimapepo ayakalamba, yano yakayinjila sana mumasyo ayatiswe umwaka numwaka nuwazi wa muze. Ndi amuno vyayelile, ngali wachuzile akavule ukufuma palufula lwansi. Kwene nomba watalolechela kuwumalilo wamyaka pakuzafumya uluyembu pakuyipa kwakwe wenga. ²⁷Ngati vino umunthu wasolwa ukufwa lyonga ,nupya ukufuma papo wukayiza uwupinguzi, ²⁸nomba nupya, Kilisitu wayipile lyonga pakufumya amaluyembu ayawavule, nupya aliloleka kakwe chili, ukuzalimbana nuluyembu pole, kwene pakwizapususya yalya ayakumulindilila weliwe.

10

¹Pakuti isunde ali chisawo cha vinthu vyonsi vino vikwiza, suwukolane uwenecho uwavinthu vivyo. Yawo yano yakapalamila Leza yatanga yapangwe ukufikapo ni finga izilizimwi zino yasimapepo yakaleya umwana nu mwaka. ²Limwi, ifinga zitaleka ukutwala? Pamulandu yasimapepo yatanga yawaswefya lyonga nukuti yataya namelengwi ayaluyembu. ³Kweni ni finga zyawo kuli ukukumbusanya amaluyembu umwaka nu mwaka. ⁴Pakuti chitanga chichitike uwazi wankhambaku ni mbuzi ukufumyapo amaluyembu. ⁵Lino Kilisitu wiza mumsi, watili, "ifingo ni vyawupi mutavilondanga, kweni umwili wuno muli nawo wamphekanyizizye nene; nivyawupi ivyakocha nivyawupi vyamaluyembu mutasechelela navyo. ⁶Apano natili, "Lola, indi pano-ngati muno yawalichilavyakwe nene mwikope - ukuwomba ukulonda kwino." ⁷"Pakutandika watili, "Sumulandu uwazyafinga, pamwi ivyawupi pamwi ifingalyonsi iyakocha, pamwi ifinga lyamaluyembu lino mwalondanga. pamwi mwasechile navyo." ⁸Ifinga zii zyatwalwanga ukulingana ni sunde. ⁹Alino watili, "Lolini, indi pano pakuwomba ukulonda kwino." Wafumizye ulwezyo lwakutalika ukuti ayike lwakwe chili. ¹⁰Pamulandu wakulonda kulya, twasepa ukupitila muchawupi cha mwili wakwe Yesu Kilisitu lyonga pali vyonsi. ¹¹Uwanda nu wanda simapepo wonsi kayimilila nukutumichila imilimo kuli Leza. Akayika ifingo kayilikayili-ifinga zino zitanga vifumyepo amaluyembu. ¹²Kweni lino Kilisitu wayipela ifinga lyonga kunsita vyonsi pamulandu wamaluyembu, wikala kwikasa lyakwe ndilo lyakwe Leza. ¹³Akulindilila mpaka ayalwani yakwe yize yapangwe ichakulyatapo amatamba yakwe. ¹⁴Amuno nifinga lyonga wazifwa kumanda wonsi kuyano ayaswepe. ¹⁵Umupasi uwutiswe nawo watusimichile. Pakutandika watili, ¹⁶"Lii ilayano lino ndipanga nawo ndi amanda yalya yapita, Mwene wavwanzile. Ndayika amasunde yane mumenzo yawo, nukuti ndawawalika mumenzo yawo." ¹⁷Apano wonjelezizye, "Amaluyembu yawo nintchito zyawo iziyepe nthalivyizuka nupya." ¹⁸Nomba pali ukutetelwa kumwi pali vii, kutaya nupya ifinga yaluyembu. ¹⁹Alino, yanji, tuli nisuwilo ilyakwinjila kumalo ayatiswe ayapapela ukupitila muwazi wakwe Yesu. ²⁰Yiyo inzila impya niyawumi yino yayulike muli sweswe ukupitila pa chimwenda ichakuchinda, ali kuti, munzila yamwili wakwe. ²¹Pamulandu wakuti tuli nasimapepo umukalamba pang'anda yakwe Leza, ²²tuyini tufike ni myenzo iyakusimichilaya suwilo, pakuya nimyenzo iyifulwe ukufuma kumelengwi ayayipe nukufula imwili yitu na manzi ayaswepe. ²³Tuyani nupya tulemasye kwiitayilo ukwawula ukutentha lino tukalipila, pakuti wino walayizizye umusuwilwa. ²⁴Tuyini twelenganye muno tungapanjila wenga numuze ukukunda nukuchita ²⁵ivisuma. Tuyini tutaleka ukukongana ponga ,ngati muno yamwi yachitila. Kwene, komelezyini wenga numuze sana na sana namuno mukulolela ukuvula amanda yakupalamila. ²⁶Pano ndi kukononela umufulo lino twapochelela ukumanya kwa uchumi, imfinga izyaluyembe zitalisyalichila nupya. ²⁷Mumalo mwakwe ,kuli sile ukulindilila kwa ukwa wupinguzi, nuwukali wamoto wuno wakwe Leza wuno wulonona ayalwani yakwe Leza ²⁸Wensi wino wakana amsunde yakwe Mozesi akafwa ukwawula uwila pawusimichilo wakwe yayili nanthi yataatu yakamboni. ²⁹Chingakula wuli ichilambu cchicho mukwelenganya ukuti chingamuyana wino walyatila pansu mwana Leza, wino wasendile ukuti uwazi uwalayano wutal uwuswepe-uwazi wuno waswefizye- nukutuka umupasi wawila? ³⁰Pano twamanya wenga wino watili, "Ichilanduzi chili muli nene; ndilifya." Nupya, "Mwene alapingula ayanthu yakwe." ³¹Ichinthu ichitinye sana ukupona mumakasa yakwe Leza wa wumi! ³²Kwene yizukini amanda yachisila, lino mwalola uwutiswe, muno mwajimbile nukulwa ukukalamba muvyakuwaya. ³³Mwavwanzile apatiswe umwakususyana nupya mwankhananga nayano yapisile mukuchula ndi kuu. ³⁴Pano mwali nuluse kli yano yanyepwe, nupya mwazumilizizye ni nsansa nukupokwa kwa vyuma vyinu mwamanyile ukuti mwemwe mwenga muli ni chuma cha muyayaya. ³⁵Nomba mutati musumbe isuwilo linu, lino lili ni chawupi ichikalamba. ³⁶Pano chikulonda ukujimda ndi pano ukuwomba ukulonda kwakwe Leza, ulapochelela vino mwalayana. ³⁷Pano munsita yinono sana, weni wino akwiza aliza nukuti atamachelwa ³⁸Umulungamane wane alikala mwisuwilo. Ndiakuwelela ichisila, umwenzo wane utalasechelela nawe." ³⁹Kweni tusingati yalya yano yakuwelela ichisila nukononeka, kweni tuli muli yalya yano yali nisuwilo nukusunga imipasi yawo.

11

¹Nomba isuwilo likuya ilyachumi muyatayilwe nupya ivinthu vimwi muli vii visiloleka. ²Apano pamulandu wakwe chii ayakali yawasimichizizye umusango wisuwilo lyawo. ³Mwisuwilo amuno tukusimichila ukuti insi yelewilwe nu wupinguzi wakwe Leza, apano vino vikuloleka vitapanzilwe ukufuma ku vinthu vino vyalolekanga. ⁴Mwalinji amwisuwilo pano Abelo wamupile Leza ichawila ichisuma ukuchila Kayini, muli chii wakweziwe ukuya umulungamane, nupya Leza wavwanganga ivizima vyakwe weliwe pamulandu wavyawupi vyakwe, nupya Abelo achili akavwanjila mwisuwilo, napano wuli wafwa. ⁵Chalinji amwisulilo ukuti Enoki asendwe ukuya kupela ukuti atalola nimfwa. "Atazanikwe, pamulandu wakuti Leza wamusenzile." Pano lino atani asendwe ukuya kupela, chasimichizikwe ukuti wamusechelesise Leza. ⁶Nomba ukwawula isuwilo chitanga chiye ichakumusechelesya. Pakuti ichakulondwa ukuti wensi wino akwiza kuli Leza afwile asuwile ukuti aliko nukuti ali kapa wawilipwa kuli yano yakumulonda. ⁷Mwali amwisuwilo ukuti Nowa, kuya ukupelwa ilandwe ilya kumuchenjezya ilya vinthu vino itani viloleke, nisuwilo lyakwe ilyemulileza wakuzile ingalawa ukuti apususye ayamung'anda yakwe. Pakuwomba chii, wayisuzile insi nukuya uwampyani wayalungamane chii chali ukuyana nisuwilo. ⁸Mwali amwisuwilo ukutin Abulahamu, pano wamilwe, wuwwilile nukuya kumasyo yano wawile ikupochelela uwumpyani. Wayile kunzi, ukwawula ukumanya kuno akuya. ⁹Mwali amwisuwilo ukuti wikazile mumsi yilayano ngati amwiza. Wikalanga muvisakasa na Isaki na Jakobo. Ayampyani yawuze ayilayano lili limwi. ¹⁰Pano walolanga kunkholelo kwamusumba namalufula, wino welenginye nukuzenga a Leza.

¹¹Mwali amwisuwilo, napano wuli Sala weni wenga wali a chumba, nukuti Abulahamu wapochelele amaka ayakupapa umwana. Chii chachitike napano wuli wali umukote sana, pano wamuyisile umusuwilwe wino wamupile ilayano. ¹²Alino, ukufuma kumunthu wenga wii-nupya wafwile kali-yapafilwe ayaluko ayavule ngati inthanda mupela nupya awulaukupendeka ngati ansenga mumbali muli yemba. ¹³Chali amwisuwilo ukuti wonsi yaa yafwile ukwawula ukupochelele ilayano. Mumalo mwakwe. ukukonkha pakuwalola nukuwalamuchila apatali, yazumilizize ukuti yali ayamwiza nupya achilendo pansi yapansi. ¹⁴Pakuti yawo yano yakavwanga ivinthu ndi vii chikawuwika ukuti umolimoyakulonda apakwikala. ¹⁵Ndiyayanga ayakuti yakwelenganya ivynsi wuno yafumile mwenemo, ngali yali nulongoulwakuwelela. ¹⁶Kwene munoviyelile, yakakumbwa insi izima, yino, akupela. Alino Lewza asikusonzwa insonyi ukuti ayamwa ukuya a Leza wawo, muno awapekanyizize umusumba ukuya uwawo. ¹⁷Mwali amwisulo ukuti Abulahamu, pano weziwe, wayipile Iysaki. ¹⁸Walinji umwanakwe wenga mutupu wuno wayipile. Weliwe wino wapochelele ilayano. Wali a Abulahamu wino vyavwanzilwe kuli weliwe, "Amuli Isaki muno uluko lwako lulamilwa." ¹⁹Abulahamu welenginye ukuti Leza walingine ukumukatusya Isaki kumfwa, mumelengwi watili, ukufuma kuliwoliwo ukuti wamupochelele nupya. ²⁰Chali nupya mwisuwilo pavyankholelo ukuti Isaki wamupolelele Jakobo na Esawu. ²¹Chali amwisuwi ukuti Jakobo, pano wafwanga, apolelele ayana wonsi yakwe Jakobo. Jakobo wapefile, ukuseyamila papela pa nsonzo yakwe. ²²Chali amwisuwilo ukuti Jozefu, pano uwumalilo wakwe wali papipi, wavwanzile ivyakuma kwa yana aya Izilayeli ku Ijiputi nukuti wawasunzile ivyamafupa yakwe. ²³Chali amwisuwilo ukuti Mose, lino wapapwa, ayakwasi yamufisile pamyenzi yitatu pamulandu wakuti yaweni ukuti walinji umwana umuzima. Yatatinanga isunde lyakwe mwene. ²⁴Chali amwisuwilo ukuti Mose, lino wakula, wakanyile ukuti ayamwa mwana wakwe mwana Falawo. ²⁵Wasozile ukuyimba ponga nyanthu yakwe Leza ukuchila ukufwasa muwuchononyi pansita yinono. ²⁶Welenginye ukuti inthazi izyamukukonkha Kilisitu zyali izikankhala sana ukuchi ichuma icha Ijiputi. Pakuti weni walolechesyanga amanso yakwe pachilambu chakwe. ²⁷Chali amwisuwilo ukuti Mose wafumile mu Ijiputi. Atatinanga ukuska kwakwe mwene, pakuti walinji ngati akumulola wino asiloleka. ²⁸Chalinji amwisuwilo ukuti wasile pasaka nukuzwa kwa wazi, ukuti yano yamononanga katote yatafwile yamulemeka katote wakwe ya Izilayeli. ²⁹Chalinji amwisuwilo ukuti wapisile muliyenba wamatete ngati amumusili uwume sana. Lino aya Ijiputi yezya ukupanga chii yadwivile. ³⁰Chali amwisuwilo ukuti amaluwumba ya Jeliko yaponyile pansi, ukufuma lino yazingulukwa pamanda yasano nayayili. ³¹Chali amwisuwilo ukuti Lahabu malaya atafwile ponga nayano yatuvwilanga, pakuti wapochelele yakanengula mumutende. ³²Ningavwanga ivivule wuli? Pakuti insi yimansilila ndiningavwanga vyakwe Gidiyoni, Balaki, Samusoni, Jefuta, Davidi, Samuwelo, nupya nivya ntchimi. ³³Chali ichakupitila mwisuwilo ukuti yasenizile amawufumu, yawomvile muchumi, nupya yapochile malayano. ³⁴Yayazile imilomo ya nkhalamu, yazimizize umoto uwamaka, yawapususizwe kuchanzo chakukoma, yapozize kuzyandwala, ayaya ayamaka kukulwa, nupya yawachimvizize ayasilika yamwiza. ³⁵Ayanachi yaposilwe kumfwa pakuzyuka. Yamwi yachuzile, pakunthawazumilizize ukufuma, ukuti yasimichile ukuzyuka ukusuma. ³⁶Yamwi yeziwe mu mukuwalanganya nukuwachapa, nukuwanyepa niminyololo nupya nukuwayalila mung'anda zyaminyololo. ³⁷Yumizwe na mawe. Yawaputwile pakasi. yawakomile nichanzo. Yapitananga pano yazwite imikwela yang'onzi ni yambuzi. Yali muwupina, munthazi, yuvwisyanga uluse. ³⁸Insi yitali iyisuma kuli woliwo. Lyonsi yali yapitananga mumapoli namumyamba, namumphako namuviwina vyamunsi. ³⁹Nanthi wuli ayanthu wonsi yasoziwe na Leza pamulandu wisuwilo, yatapochelele ilayano. ⁴⁰Leza welenginye chimwi ichizima chakwe sweswe, ukuti ukwawula sweswe, vitalipangwa ukuya ivisuma.

12

¹Achino, pano naswe twazingulukwa ni wumba ilikulu lyakwe yakamboni, tuyini tusye ivinyome vyonsi nuluyembu luno lukutupinza. Tuyini tutuke umwakujimba ulwilo luno luli inkholelo yitu. ²Tuyini tuteyezeze kuli Yesu, kazana nakazifya wi suwilo. Ninsansa zino zyateyanyiziwe kuli weliwe, wachuzile pauchingane wachisonzize insonyi, nukuti watenzi kwikasa klyakwe ndilo pachilimba chakwe Leza. ³Alino mwelenganyini weliwe, wino wachula nukusuya kuyaluyembu pali weliwe, ukuti mutaya mweyatonthe nukusya isuwilo. ⁴Muchili mutani mujimbe pamwi ukulwisya kwa luyembu ukufika kuwazi; ⁵nupya mwati mwilila yuluchintchizyo luno lukawalamula ngati mwe yana: "Mwanane, utati wapepula pa melenganyizize pamuchinzi wakwe Mwene, ndi ukuwasambilizya. ⁶Muno Mwene akasunda wino amutemilwe, nupya akapanika umwana wensi wino akamupochelele. ⁷Komenkhinini nukuchula ngati isunde. Leza akulimbana namwenmwe ngati viuno akawomba na yana. Umwana wumwi wayapo wino yisi asimusunnda? ⁸Kwene ndi musi nikhalo lino, yino ayanthu wonsi yakayankhana, lino mweyamwiza nupya simweyanakwe. ⁹Ukuchila paa, twaliu na yatata yakumwili yano yatusundanga nga twawachindike. Akanga kano tungayipela kuli Tata wamupasi nu wumi! ¹⁰Yatata yitu yatusunzile kunsita yinono ndi muno yelenganyizize. Kwene Leza akatusundila kulongo lwitu, ukuti tungize twankhanywe muwutiswe wakwe. ¹¹Kusi isunde lino likasechelesya pansita yiyokwene, kwene likawaya. Kwene kunkholelo likaleta ivikomwa vyamutende wawutele kuli yano yasambilizwa nalyo. ¹²Alino komyini amakasa yinu yano yakalemba pansi na makokola yinu ayafoke. ¹³Pangini inzila kizyololoke namatamba yinu, ukuti chino chikusintha chitalemala nkhandi chipole. ¹⁴Londelini umutende umunthu wensi, nuwutiswe, pano ndi wusipo pasi wino angalola Mwene. ¹⁵Lolecheshini ukuti pataya wumwi wino akusowelwa uluse lwakwe Leza nukuti umusisi uwulule wutakula ukuti wulete inthazi, ukuti ayavule yatakombela nacho. ¹⁶Nanthi pataya nawumwi uwaluyembu lwa wuchende pamwi umunthu wamisuli ndivino Esawu, wino pamulandu nichakulya chansita yonga wakazize uwupyani wakwe. ¹⁷Pano mumanyile kuno inkholelo, lino welenganya ukupyana uwupolelelo, wakanyilwe, pamulandu wakuti atazanyile ulongo

lwa kusenuka umwezo, nanthi wumwi wawulondisye na minsozi.¹⁸ Pakuti mutizile kumwamba wuno wungalemeka, umwamba wakwaka umoto, kumfinzi, ukusisime, nu muza wamaka.¹⁹ Mutizile kwipenga lino likulila nanthi ukwizwi lino likavwanga amavwi yano yakuvwa kuli yakalenga kuno kutaya nupya izwi lyuze ilyakuvwangwa kuli woliwo.²⁰ Muno yatanga yakwaniswe pali vino vyapingwilwe: "Ninyama kwene ndi yalema umwamba yifwile yitamwe na mawe."²¹ Yali imbali inthinye sana yino Mose watili, "Indi ninthete nupya nkhezakaza."²² Lyene, mwiza ku Mwamba wa Ziyoni na kumusumba wakwe Leza wawumi, Jerusalem wakwiyulu nukumakumi ya myanda yawangelo mukusechelela.²³ Mwiza kwi wungano lyakwe katote, wino wawalikwa mwiytulu. Mwizile kuli Leza, kapingula wakwe wonsi, numupasi wayatele yano yapangwa umwakufikapo.²⁴ Mwzili kuli Yesu, umufusya wipangano ilipya nukuwazi uwukanyilwe wuno wakavwanga ningo ukuchila uwazi wakwe Abel²⁵ Lolini ukuti tutamukana wino akuvwanga. Pano ndi asipuka pano yamukanyile wino wa wasosile pansi ya pansi, ivinono sana vino tungapuchila mwenemo ndi tungamusenuchila wino akutusoka ukufuma kwi yulu.²⁶ Insita yimwi izwi lyakwe lyatensizye insi. Kwene nomba atilayizizye atili, "Insite yuze nthalitensya insi yitupu, nkhandi ni yulu kwene."²⁷ Amazwi yaa, "insita yuze," yakusula ukufumya ivinthu vino vingatenthwa, alikuti, pavinthu vino vyelewulwa, ukuti ivinthu vino vyelewulwa, ukuti ivinthu vino vitanga vitenthe vilasyala.²⁸ Apano, ukupochelela uwene wuno wutanga wutenthe, izini tuye sweyakutayizya nupya mumisango yiyo kwene tumupepe Leza mumuchinzi numukumutina.²⁹ Pano Leza witu umoto wakusikisya.

13

¹Lekini ulukundo lwapawunyina lupitilile. ²Mutati mwayilila ukusayilila ivya yenyi. Pakuti ukupitila muli vii, yamwi yalanjizya ukusayilila nakuyangelo ukwawula ukuchimanya. ³Yizukini ayanyepwe ngati mwanepwa ponga nawo. Yizukini yano yakuchula ngati amwemwe kwene muli mu myili yawo. ⁴Lekini intwala yilemane mumuchinzi muli wonsi, nukuti lekani ichitala cha pantwalwa chisungwe muwutiswe, pakuti Leza alapingula ayanthu ayankhalo yawuzelelr nayawuchende. ⁵Lekini inkhalo yinu yitalukeko ku lukundo lwamphiya. Mwikutisike ni ninthu vino muli navyo, pakuti Leza umwenecho watili, "Nthalitela mbasye, pamwi nanthi ukuwasula." ⁶Lekini tuye sweyakwikuta ukuti ukuti twize tuye sweyajimbe pakulanda ati, "Mwene ali katula wane; nthaliya yaninthete. Ichani chino umunthu angachita ukwane?" ⁷Yelenganyzyini ayakolelelele yinu, yano yakavwanga izwi lyakwe Leza kuli mwemwe, nukuti yelengenyeyzini ivikomwa vya nkhalo zyawo. Lolelani inkhalo yawo. ⁸Yesu Kilisitu aliwumwi mutondo, nilelo, numuyayaya. ⁹Utati wasombwa nivyakulekana lekana ivisambilizyo vyachilendo. Pakuti ichisuma ukuti umwenzu wulingine ukukomya ni nkhumu, asukuti nichakulya chino chitanga chavwe yalya yano akupita muli woliwo. ¹⁰Twaya ninsaka ukufuma kuli yalya yano ¹¹yakawomba mumasyo ayatele yataya ni nsambu pakulya. Pakuti uwazi wa nyama yino yakomwa umulandu namaluyembu yikaletwa nayasimapepo ayakalamba mukasi muwuyo uwutiswe, panoimyili yawo yikapemba panzi pakwe pano yakawungana. ¹²Alino Yesu nawe wachuzile kunzi kwa musumba, umwakuti apususye ayanthu ukupitila muwazi wakwe. ¹³Ndini nomba swensi tuye kuliweliwe kunzi kwa kuno tukakongana, tusende ni nsonyi zyakwe. ¹⁴Pakuti tutaya nu musumba uwamuyayaya kuno. mumalo mwakwe, tukulonda wumwi wino akwiza. ¹⁵Ukupitila muli weliwe, nomba, twala ukuyipa ivyawupi ivyakumutunvya Leza, ulutunvyo luno ichikomwa cha milomo yino yikalumbula izina lyakwe. ¹⁶Tutati twayilila ukuwomba ukusuma nukwankhanya, pakuti navikwe ivyakuyipa avino Leza akasechela sana. ¹⁷Wuwwilani mukuyipa munthunguluzi zinu, pakuti yakayikalila pakulola pa mipasi yinu ngati ayalya yano yaliwapa ichilambu. Wuwwilanji ukuti inthunguluzi zinu ziliwomba chii ninsansa, nukuti yataya ayakuyilizyanya, chino chingaya ichasilesile kuli mwemwe. ¹⁸Tupepelini, ukuti twamanyisya ukuti tuli namelengwi ayasuma nukuti tukalonda twayikala ningo muvinthu vyonsi. ¹⁹Nkhuwakomya akavule kwene ukuti mwawomba chii, umwakuti nize mbwelele ukwinu likwene. ²⁰Nomba Leza wamutende, wino wamuwezizye kuwufwe kachema umukalamba uwang'onzi, Mwene wtu Yesu, nuwazi uwamukasi uwilayano, ²¹aliwapa mwemo vyonzi ivisuma mukulonda kwakwe, ukuwomba muli sweswe vino vikumusechelesya, ukupitila muli Yesu Kilisitu, kuli weliwe kuye uwuchindame uwamuyayaya. Ameni. ²²Nomba nkhuwakomya, mweyanji, ukuya nizwi ilyakuwakomya lino lyawalikwa umwakuputula kuli mwemwe. ²³Manyini ukuti uwunji Timoti wasapulwa, naweliwe ndiza mbalole ndi weni wiza likwene. ²⁴Lamukini inthunguluzi zinu zyonzi na yanthu wonsi ayatiswe yakwe Leza. Ayaku Itale yakuwalamuka. ²⁵Inkhumbu ziye namwe mwensi.

Yakobe

1

¹Yakobo, umuwomvi wakwe Leza na wakwe Mwene Yesu Kilisitu, kumitundu ikumi nayili iyisalangane: Nawalamuka! ²Chisendini chonsi ukuya ichansansa mweyanji, pano mukukomenkhana ninthazi zyakulekanalekana. ³Mwamanya ukuti amezyo yisuwilo linu yakaleta ukujimba. ⁴Lekini ukujimba kumalizyiw imilimo yakwe umwakuti mungize muye mweyakukula nukukwana. ⁵Kweni ndichakuti wumwi muli mwemwe akulonda amano, lekini alenge kuli Leza, wino akatupa umwakusapuka ukwawula ukukana kuli wensi wino akulenga, nukuti alimupa. ⁶Kwene alenge mwisuwilo, atakayikila. Pakuti wensi wino akukayikila ali ngati amawimbi ayamuli yemba yano umuza wukatuta nukuzinguluka. ⁷Achino umunthu wiyo atayelenganya ukuti alipochela chimwi ukufuma kuli Mwene; ⁸umunthu wamelenganyo - yayili, nsumulingane munzila zyakwe zyonzi. ⁹Lekini umupina ayuvwa ukuyana navino ali, ¹⁰kwene umukankhala ayiisya ukuyana navino ali, amuno alipita ngati amaluma yamphanga mwisote. ¹¹Pakuti ilanzi likafuma nichikayililwa chakocha nukuumisya isote. Amaluwa yakapona, nukuzipa kwawo kukasila. Munzila iyiliyimwi, umukankhala alitchujuka pakasi

kawulendo wakwe.¹²Uwalongo umunthu wino akajimba mumezyo. Pakuti ndi wachila amezyo, alipochela impumphu ya wumi, yino yalaywa kuli yano yakunda Leza.¹³Lekini wino akweziwa atati ati, "Inkhweziwa na Leza," amuno Leza asiyezyeka na chiwa, pamwi weliwe wenga ukwezya wumwi.¹⁴Kwene umunthu wensi akayeziwa nivyakukumbuchila vyakwe, vino vikamufumya nukumuzinguluka.¹⁵Apano ndi ikumbuchila likukula, likapapa uluyembu, nukuti ndi uluyembu lwakula sana, lukapapa imfwa.¹⁶Mutakopekwa, mweyakundwe yanji.¹⁷Ichawila ichisuma chonsi nichawila ichenecho ichakufuma kwiyulu. Chikayika ukufuma kuli tata uwamaluswepo. Muli weliwe mutaya ukupiliwuka pamwi ichizungwani pamulandu nukupiliwuka.¹⁸Leza wasozile ukutupa ukupapwa mwizwi ilyachumi, umwakuti tuye swevikomwa vyakutalika pavinthu vyonsi vino wawumba.¹⁹Mwamanya chii, yakundwe yanji: Lekini umunthu wensi aye zuwa pakuvwa, nukuya uwakuchelwa pakusoka.²⁰Pakuti ukusoka kwamunthu kusiwomba uwulungamane wakwe Leza.²¹Achino fumyini u uwuchononyi wonsi nuwuvule uwamaluyembu. Umwakuyichefya pochelelini izwi ilyakwikalana, lino lingakwanisya ukupususya imipasi yinu.²²Muye mweyakachita yizwi nukuti mutaya mweyakuvwa sile, ukuyonona mwenga.²³Pakuti ndi wumwi uwakuvwa izwi ukwawula ukuwomba, ali ngati umunthu wino akalolechesya imiyele yachinso chakwe pigalasi.²⁴Akalolechesya wenga nukupita ukufumapo nukuti insita yiyokwene akayilila muno ayelile.²⁵Kwene umunthu wino akalola umwakusakamala isunde ilyenecho ilyamutende, nukuwomba vino likutaka, ukunthaya uwakuvwa sile wino akayilila, umunthu wii aliya uwalongo muvichitwa vyakwe.²⁶Ndi wumwi akayelenganya ukuti akapepa nukuti asiyilema ululimi lwakwe, akachuzya umwendo wakwe nukupepa kwakwe ukwasile.²⁷Ukupepa kuno ukwenecho na kuno kusiwononeka pamanso yakwe Leza witu ali kwavwilizya yano yasi nayayisi na yafwilwe munthazi zyawo, nu kuyisunga pali wenga ukwawula ukononeka ninsi.

2

¹Mwe yanji, mutati mwasimphisa kwisuwilo muli mwene witu Yesu Kilisitu, Mwene wauchindame chitati chiye ichakuwawwa ichinso chawanthu yamwi. ²Ndichakuti wumwi winjila muno mukongine azwite inzwalamine nivizwalo ivisuma, nakupya winjila umunthu umusaluke muzizwalo ivifite. ³Ndimwamulola umunthu wino azwite ivizwalo ivisuma nukuti, "ikala pa pamasyo aazima," kwene amuvwanga kumunthu umusaluke, "kimilile palwa pamwi ikala mmakulu yane," ⁴uzye mutakuipingwila pali mwemwe mwenga? mutaya mweyakapingula namelenganyo ayayipe? ⁵Wuwini, yakundwe yanji, wuzye Leza atasozile ayapina ukuya ayakankhala mwisuwilo nukuya ayamphyanyi muumwene wuno walayizize kuli yano yamukunda? ⁶Kwene mwasula ayapina! Uzye sayakankhala yano yakawalyatilila? Wuzye sayano yakawatala kuvilimba vyawupinguzi? ⁷Uzye sayano yakasamula izina ilisuma lino lino mwamilwemo? ⁸Ndichakuti, napanouli, ndimukufisyaisunde lyakwe Mwene ukuyana namawaliko, "Ulikunda umupalamani wako ndivino wemwenecho," uliwomba ningo. ⁹Kwene ndimukukundila ayinthu yamwi, mukuyembuka, namasunde yakutusuya ngati ayanthu awononyi. ¹⁰Panowino akasunga isunde lyonsi, muzumiliziyini ukuti akupumika munzila yonga sile, waya numulandu wakonona isunde lyonsi ¹¹Kuli wino wawwanzile, "Utachita uwuzelele," nupya wawwanzile, "kwene ndichali ichakuti usichita uwuzele, kwene ukakoma, wechononyi wifunde."¹²¹³Nombabamwazwanja nukuwomba ngati ayano yakupingula munzila yisunde lya wunthungwa. ¹³Amuno uwupinguzi wukaiza ukwawula uluse kuli yano yatalanjizize uluse. uluse lwalusya uwupinguzi. ¹⁴Wuzye mungazana chani, mweyanji, ndiwumwi akuvwanga ukuti ali nisuwilo, kwene atakweti imilimo? wuzye isuwilo lyakwe lingamupususya? ¹⁵Ndichakuti kalume pamwi inkhazi azwite uwuyi nupya atkweti ichakulya chawanda. ¹⁶Ndichakuti wenga muli mwemwe akuvwanga kuli woliwo, "Mupite umutende mwikale ningo nukuti mwikute." Ndimutakuwapa ivyakulondwa kumwili, wuzye mungazana chani? ¹⁷Ichilichimwi nisuwilo palyonga, ukwaula intchito, ilifwe. ¹⁸Napano wumwi angati, "uli nisuwilo, nani indi nimilimo." Ndanjiza isuwilo lyako ilyaula milimo, nani nimakulanjiza isuwilo lyane mumilimo yane. ¹⁹Wasuwila ukuti kwaya Leza wenga. Ulichita ningo. Nayokwene imipasi iyipe yikasuwila, nupya yikazakaza. ²⁰Wuzye ukulonda ukumanya, wemunthu umupuwa, ukuti isuwilo ilyaula imilimo ilyasilesile? ²¹Wuzye atali a Abulahamu tata witu wino walungamikwe ni milimo pano wapile umwakwe Isaki pachipembo? ²²Mumazana ukuti isuwilo lyawomvile nimilimo yakwe, nukuti mumilimo yakwe lyakuzile ukufikapo. ²³Amawaliko yafisyike yano yakuti, "Abulahamu wamusuwile Leza, nukuti chapitilile kuli weliwe ukuya umulungamane," nupya wamilwe ukuya ichiwiza chakwe Leza. ²⁴Mumazana ukuti mumilimo amuno umunthu akaya umulungamane, nukuti nsa kwisuwilo litupu. ²⁵Munzila yiyokwene, wuzye atali Alahabu malaya wuno walungamikwe ku milimo pano wapochelile ayatumwa nukuwatuma kunzila yuze? ²⁶Pano umwili ukulekana numuzimu imfwa, ichilichimwi isuwilo ukulekana nimilimo ilifwe.

3

¹Asavule muli mwemwe yano yalingine ukuya ayasambilizi, yanji, pakuti mwamanya kuno swevano tukasambiliza tulilongwa sana. ²Pakuti swemo swensi tukaponga munzila izivule. Ndi pasi wumwi wino asiponga mumazwi, umunthu wakufikapo, akakwanisya nukuyilema umwili wakwe. ³Nomba ndi tukuyika imikowelo mumilomo yamphunda pakuti zyatuvwila, tungaya namaka yakupetusya imyili yawo yonsi. ⁴Mumanye nupya ukuti isitima zya mumanzi, nanthi zikule wuli zikatutika numuza wamaka, nu kuyipetusya nakanyonjelo akanono sana ukuyitwala konsi kuno kapisya akulonda. ⁵Munzila yikwene ululimi akawumbwa kanono akamwili, lelo kakakuzya ivinthu ivivule. Mumanye nupya vino akamoto kanono kakawocha impfanga iyikalamba. ⁶Ululimi nalo umoto, impfanga iyiyembu yino yikala pamwili witu. Ululimi lukawonona umwili wonsi, lukayika pamoto imiyele yitu ya wumi, nukuyitwala mumoto wa gehena. ⁷Pakuti umutundu wonsi wa chinyama, ivunyi, ivyakusela, ni vyamumanzi vyatekwa nukuti vikatekwa na yanthu. ⁸Kwene kusi umunthu

wino angateka ululimi. Uwuyipe uwawula ukupuza, lwazula nu wusungu wakukoma.⁹Na lukwene tukamutumvya Mwene na Tata, nakupya na lukwene tukatipa ayanthu, yano yelewulwa mu chata chakwe Leza. ¹⁰Ukufuma mumulomo uwuliwumwi mukafuma ukupolelela nu kutipa. Yanji, ivinthu vii vitawombwa.¹¹Wuzye imbwiwi iyiliyimwi yingafumya amanzi ayalyomphe na yalule? ¹²Wuzye umuti wa mukuyu, yanji, amafuta? Limwi umwangazi, amakuyu? Pamwi amanzi ya muchele yanganong'omela. ¹³Aweni wuno uwamano nu wakuvwichisya muli mwemwe? Lekini umunthu wiyo alanjizye uwumi uwuzima mumilimo yakwe mukuyichefya kwa mano. ¹⁴Kwene ndi muli ninkhwini iziyepe nukuyilema mummyenzo yinu, mutayikuzya nukuyipa uwufi ukwiminkhana nuwumolimo. ¹⁵Yaa asamano yano yakayiza ukufuma kupela.Kwene, ayamunsi yapansi, asa yamumupasi, aya mipasi iyiyipe. ¹⁶Pakuti kumo kuli uwuzuwa nu kuyikuzya, kwaya ichimvulunganya nivyakuchita uwuyipe vyonsi. ¹⁷Kwene amano yakufuma kwiyulu ayakutalika ayazima, nupya ukukunda-umutende, ukuyichindika, aya kuvwika, ayakuzula nu luse ni vikomwa ivizima, aya kuyisunga na yachumi. ¹⁸Ichikomwa cha wulungamane ukuvwangwa umutende muli yano yakapanga umutende.

4

¹Awukwi kuno ukupokota pali mwemwe kukufumila? Uzye kutakufumila muvyakulonda vinu vino vikulwana muviwumbwa vinu? ²Mukukumbwa, kweni mutakuyanavyo. Mukukoma nukukwina, nukuti mutakupochelela. Mukulwa nukupokota. Mutakuyanavyo pamulandu wakuti mutakulenga. ³Mukulenga nukuti mutakupochela pamulandu mukulenga uwuyi, ukuti limwi mungaviwomvya mukulonda kwinu.⁴Mweyachende mwe! Mutamanya ukuti uwukamu ninsi yapansi uwulwani na Leza? Achino wensi wino akulonda ukuya umukamu ninsi akuyipanga wenga ukuya umulwani wakwe Leza. ⁵Pamwi mukwelenganya ukuti amawaliko yakavwanga ivyasile, "Umupasi wuno wapanjilwe ukwikala muli sweswe uwawuzuwa sana"?⁶Kweni Leza akapa uwila uwuvule, achino amawaliko yakati, "Leza akasusya ayakuyikwezya, kweni akapa uwila kuyakuyisya." ⁷Achino mupe kuli Leza.Mukanyini chiwa, nukuti alifuma kuli mwemwe.⁸Mwize kupipi kuli Leza, nukuti aliza kupipi na mwemwe. Swefyini amakasa yinu, mweyayembu mwe, nukuti muswefye imyenzo yinu, mweyanthu yamelenganyo payili mwe. ⁹Ichitima, ukulosya, nu kulila! Lekini ukuseka kwinu kupiluke uwulanda ninsansa zinu ziye ichitima. ¹⁰Muyichefye mwenga pamanso pali mwene, nukuti aliwakwezya. ¹¹Mutavwanjilana uwuyipe pali wenga numuze, yakundwe.Umunthu wino akuvwanga uwuyipe kumuze pamwi ukumupingula umuze akavwanga ukwiminkhana nisunde nukupingula isunde. Ndi ukupingula isunde, nsiwekawomba wisunde, kweni kapingula. ¹²Kapa wisunde na kapingula awenga sile. ali wino alingine ukupususya nu konona. Weweni, wemuno ukupingula umupalamani wako?¹³Nomba wuvini, mweyano mukuti, "ilelo pamwi mutondo tuliya kumusumba wuwo, umwaka, ukukazya nukuzanilapo papela." ¹⁴Aweni wino akamanya chino chilichitika mutondo, nukuti uwumi wako ichani? Pano mwechunsi chino chikaloleka pansita inono nukupita.¹⁵Mumalo mwakwe, mwati, "Ndichakuti mwene angalonda,tulikala nukuwomba chii nachilya. ¹⁶Kwene nomba mukuitutumula ukuyana ninzila zyakuikwezya. Konsi ukuitutumula kuno ukuipe. ¹⁷Achino kuli wensi wino wamanya ukuwomba kweni asiwomba, kuli weliwe uluyembu.

5

¹Mwize nomba, mweyakankhala, mwalila nukukolomoka umulandu ninthazi zino zikwiza pali mwemwe. ²Ivyuma vinu vyawola, nivizwalo vinu vyalika nimphenzu. ³Golide winu na siliva winu vyawa imiloswa numuloswa wakwe wuliya uwukamboni pali mwemwe. Lulonona imyili yinu ngati umoto. Mwasunga ivyuma vinu mumanda yakunsilo.⁴Lolini, amalipilo yano mwasanzile ukufuma kuyawomvi yano yafumyanga ivyakulya muvyalo vinu yakuwalilila mwemwe. Ukulila kwa yakugowola kwafika mumakutwi yakwe Mwene wakwe vyonsi. ⁵Mwikala umwakufwasa muni yapansi nivyakuwasechelesya mwemwe. Mwinisya imyenzo yinu ukulindilila uwanda wakukomwa. ⁶Mwasusya nukuwakoma ayanthu ayalungamane. Atakulwana namwe.⁷Tonthelelini, nupya, mweyanji, mphaka pano alizila mwene. lola muno kalima akalindilila ichikomwa ichakulondwa ukufuma mumusili nukuti akatonthela kuli cholicho, mphaka pano chikupochelela imvula yakutalika niyawumalilo. ⁸Namwemwe, kwene, tonthelini. Pangini imyenzo yinu yiye na maka umulandu ukwiza kwakwe Mwene kuli papipi.⁹Mutayilizyanya, yakundwe, ukulwana wenga numuze, ukuti mutize mupingulwe. lolini, kapingula ayimilile pamulyango. ¹⁰Musambililepo, yakundwe, ukufuma kuwuchuzi na kukutonthelela kwakwe ya kasowela, yano yakavwanjila mwizina lyakwe Mwene. ¹¹Lolini, tukuwasunda yalya yano ayajimbe ngati ayalungamane. Muvwa ivyanthazi zyakwe Yobu, nupya mwamanya ukulonda kwakwe Mwene, muno wawasayila nkhani nuwaluse.¹²Papela pali vyonsi, mweyanji, mutalapa, pamwi pavyamwiyulu pamwi pavyamunsi yapansi, pamwi ichilapo chilichonsi. Mumalo mwakwe, lekini "Ukuzumila kwinu" kwasula "Ukuzumila" nupya "Ukukana kwinu," kwasula "Ukukana," umwakuti mutize muponele muwulonzi.¹³Pali wumwi muli mwemwe wuno akuyimba? Apepe. Pali wumwi wuno akusechela? Ayimbila injimbo zyakutumvya. ¹⁴Wuzye pali wumwi muli mwemwe wuno umulwale? Lekini ayame ayakalamba ya mapepo, nukuti lekini yamupepele. Muleke yamupakazye amafuta mwizina lyakwe Mwene. ¹⁵Ipepo ilyasuwilo limamupozya umunthu umulwale, nukuti Mwene amamukatusya. Ndi wali umuyembu Leza amamutetela. ¹⁶Achino mwawumbula amaluyembu yinu wensi kumuze nu kupepelana ukuti mupole. Ipepo lya munthu umulungamane lyaya namaka sana mumiwombebe yakwe. ¹⁷Eliya wali umunthu ngati asweswekwene. wapefile sana ukuti imvula itatonya, nukuti itatonyile muni pamyaka yitatu nimezi yisano na wonga. ¹⁸Alino Eliya wapefile nakupya. Iyulu lyapile imvula, ninsi yapansi yamezizye ivikomwa.¹⁹Yakundwe yane, ndi wumwi muli mwemwe waponga ukufuma muwumolimo, nupya ndi wumwi wamuwezya, ²⁰umunthu wiyo afwile amanye ukuti umunthu wensi

wino akuwezya uwaluyembu munzila yakwe iyiyipe alimupususya ukumfwa nukuti amaluyembu ayavule wonsi yalimanyikwa.

2 Petulo

1

¹Simoni Petulo, umuzya nupya umupositoli wakwe Yesu Kilisitu, kuli yano yapochelela isuwilo ilizima ngati vino twapochelile, isuwilo mu wulungamane wakwe Leza witu nu mupususi Yesu Kilisitu. ²Uwila nu mutende vivule mu chipimo mu wumanyi wakwe Leza na wakwe Yesu Mwene witu. ³Mumaka ya wu leza wakwe, ivinthu vyonsi ku wumi nu wu leza ngoza vyapelwa kuli sweswe ukupitila mu wumanyi wakwe Leza, wino watwama sweswe ukupitila mu wuchindame wakwe nu wuzima wakwe. ⁴Ukupitila muli vii watupile uwuzima na malayizyo ayakalamba, umwakuti limwi mungaya mwe yakankhala mu wu leza, pa kulewuka uwononyi munsu wuno wukayiza ukupitila mu lunkhumbwa lwa viyipe. ⁵Pa mulandu na chii, wombini ningo pa konjelezya uwuzima kwi suwilo linu, na muwuzima monjelezya uwumanyi, ⁶mu wumanyi monjelezye ukuyilema, mu kuyilema monjelezye ukujimba, mu kujimba monjelezye u wuleza, ⁷mu wuleza monjelezye ichikuku pa wina munthu, mu chikuku pa wina munthu monjelezye ulukundo. ⁸Ndi ivinthu vii vyaya muli mwemwe nu kukula muli mwemwe, mutaliya mwe yakasu pamwi ukuya mwe ya kunthaseka ivikomwa mu wumanyi wakwe Mwene witu Yesu Kilisitu. ⁹Kwene wensi wino akusowelwa ivinthu vii asilola a patali nu kuti a nthonkho, wilila ukuti wafulwa ku luyembu lwakwe ulwa mphiti. ¹⁰Achino, yakundwe, mwawomba ningo umwakuti mupanjisye ulwamo lwinu nu kusolwa kwinu ukuya umolimo, amuno ndi mwawomba ivinthu vii, mutalipumikapo. ¹¹Munzila yii muliya nu longo ulukulu ulwa kwinjilila mu wufumu wa muyaya wakwe Mwene witu nu mupususi Yesu Kilisitu. ¹²Achino insita zyonsi nimaya ne wakuyisenganya pa kuwiusya pa vinthu vii, na pano wuli muvimanyile, nu kuti na pano wuli muli na maka mwi suwilo lino muli nalyo nomba. ¹³Nkhwelenganya ukuti ichizima kuli nene, pano nchili indi mu musasa wu u, ukuwasechelesya munzila ya kuwiusya. ¹⁴Pakuti nkhumanya ukuti ukufumamo kwa mu musasa wane kuli papipi, amuno Mwene witu Yesu Kilisitu awumbwile chii kuli nene. ¹⁵Indiyika amelenganyo yane wonsi pa kulola ukuti pa kufuma kwane mwize mwe ya kwizuka ivinthu vii. ¹⁶Pakuti tutakonsile umwa kuchenjela imilumbe pano twa panjisizye ukuti tumanyikwe kuli mwemwe amaka nu kwiza kwakwe Mwene witu Yesu Kilisitu, kwene twali swe ya kamboni ya wukulu wakwe. ¹⁷Wapochelile umuchinzi nu wuchindame ukufuma kuli Leza Tata pano izwi lizile kuli weliwe mu wuchindame uwukalamba, ukuti, "Wii umwanane umukundwe, muli weliwe nkhashechela." ¹⁸Sweswe kwene tuvwiye izwi lii lyafumile mwiwulu pano twali nawe pa mwamba uwutiswe. ¹⁹Pakuti tuli na mazwi ya wusesemo yano yikalana, yano mungawomba ningo pa kuyikako amano ngati a kulukozyo luno lukwaka mu mfinzi mphaka kumacho nu lutanda lwa ku katondo luwale mu myenzo yinu. ²⁰Papela pali vyonsi, mufwile muvwichisye ukuti kusi uwusesemo wuno wukafuma mu kapiliwile ka munthu. ²¹Pakuti kusi uwusesemo wuno wizapo ukuyana nu kulonda kwa munthu, kwene ayanthu yavwanzile ukufuma kuli Leza pano yasenzilwe nu mupasi uwutiswe.

2

¹Ya kasowela aya wufi yizile ku yanthu, na yasambilizi aya wufi nawo kwene yaliza kuli mwemwe. Yalizanga u kumbali ni visambilizyo ivya kuvulunganya ivya wufi. Nu kuti yalimukana umukalamba wino wa wakazile. Yakuleta zuwa ichimvulunganya pali woliwo wonga. ²Ayavule yalikonkha uwu welewele wawo, nu kuti ukupitila muli woliwo inzila ya wu molimo yili samulwa. ³Mu mbunu zyawo yali wa ponzya na mazwi ya ku vulunganya. U wulonzi wawo watalike mphiti pa kwiza, nu wononyi wawo nsu tulo. ⁴Pakuti Leza atawalesile sile ayangelo yano ya yembwike. Mumalo mwakwe wawatwazile ku Talatasi muno wa wasunzile mu minyololo mu mfinzi ya oansi mphaka pa wulongi. ⁵Nakupya, atasunzile insi iyi kaali. Mumalo mwakwe, wa musunjilile Nowa, wino wali a kawalika umulungamane, ponga na yawuze yasano na yayili (7) pano wa lesile mulamba munsu ku yanthu ayawula Leza. ⁶Nupya kwene Leza wayichefizye imisumba ya Sodomu na Gomola ukuya itoyi nu konona ukuti chiye ichimanyilo kuli chino chiliwachitichila ayawula Leza. ⁷Kwene ngati vino Loti umulungamane, wachulike mu wuchende wa yanthu yano yata mutinanga Leza. ⁸Umwakuti umunthu umulungamane, wino wikalanga muli woliwo uwanda nu wanda, wa chulikanga mu mupasi wakwe uwulungamane pamulandu na vino waweni nu kuvwa. ⁹Mwene wamanya muno akapususizya ayanthu aya wuleza mu viyezyo nu kuwapanika ayanthu yano ansa yalungamane pa wanda wa wulongi. ¹⁰Nkhaninkhani chii icha molimo kuli yano yakupitilizya ukukunda ulunkhumbwa lwa mwili na yano yakusula aya nsambu. Aya chilumba na ya kulonda ivyawo-wonga, yasitina pakusamula aya chindamikwe. ¹¹Ayangelo yali na maka ayakulu ni nsambu, kwene yasitwala uwupinguzi wa nthusi zyawo kuli Mwene. ¹²Kwene ayanthu yaa, ngati ivinyama vino visiyelenganya, yapangwa sile ukuti mphela ivyakulema nu konona. Yasimanya na vino yakavisamula. Mukonona, nawokwene yalononeka. ¹³Yalipochela ichilambu icha vichitwa vyawo iviyipe. Yakayelenganya ukuti ivya kusechelesya ivya musanya u lwizyo. Iviyipe nupya ivyakusonzya insonyi. Yakavyuvwa ningo ivichitwa vyawo ndi yakulya namwe. ¹⁴Yaya na manso yano yazula uwuchende; yasiyikutapo uluyembu. Yakuyikopeka imipasi iyitipwe mu vichitwa iviyipe, nupya yali ni myenzo yawo iya kuyikunda. Ayana ayatipwe! ¹⁵Yayisya inzila iyololoke nupya yaponga pa kukonkha inzila yakwe Balamu mwana Beyole, wino wakunzile ukupochelela ivilipwa munzila iziyipe. ¹⁶Kwene wa pochelile uwukali pa mulandu nu wuyipe wakwe-impunda yino yisivwanga yavwanjile mwizwi lya wunthu yalesizye ukuchichilizya kwakwe kasesema. ¹⁷Ayanthu yaa yali ngati imbwiwi izyawula amanzi nupya ngati a susuwe wino akuputwa ni mphepo. Amalo ayamfinzi yakutinya

yasunjilwa woliwo. ¹⁸Yakavwanga umwa kuyitumvya. Yakawakopeka ayanthu yano yakalwisya ukufuma muli yano yikalila ukuwomba iviyipe. ¹⁹Yakalayizya umutende kuli woliwo, kwene yeni ayazyza ya wuyipe. Pakuti umunthu umuzya kuli chonsi chino chikumupota. ²⁰Ndi yalesile ukuwomba uwuyipe uwa muni ukupitila mu wumanyi wakwe Mwene nu mupususi Yesu Kilisitu nu kuti ndi yaponela nakupya mwenemo nu kupotwa, uwikazi wa chisila wukaya uwuyipe kuli woliwo ukulusya uwa kutalikla. ²¹Ngali chawazipile ndi ya tamanyanga inzila ya wulungamane ukulusya ukuti yayimanye nga nu kupiluka ukufuma ku masunde ayatiswe yano yawapochelile. ²²Umulumbe wuu uwa molimo kuli woliwo: "Simbwa akaswilila ku malusi yakwe, na kapoli wino yamufuzile akaswilila ku matipa."

3

¹Yakundwe, wii nomba a kalata wakwe chili wino nawalichila kuli mwemwe, nu kuti muli ya kalata wonsi nkhuwizusya pa kwilula amelenganyo yinu ayazima ²umwakuti mwizuke amazwi yano yavwanzilwe mphiti na ya kasesema ayatele ni sunde lyakwe Mwene witu nu mupususi lino watupa ukupitila mu ya positoli yinu. ³Mutalike mumanye chii, ukuti ayanthu ya musowe yaliza mu manda ya wumalilo. Yalisoweka ukuyana ni vya kulonda vyawo. ⁴Yali vwanganga ukuti, "Nga umulayi wulikwi uwa kwiza kwakwe? Ukufuma muno ya kuku yafwila, ivinthu vyonsi vili muno vyayela, ukufuma pano insi yelewilwe." ⁵Yakayilila ukuti mphiti ukupitila mwizwi lyakwe Leza iyulu ninsi ya pansi vizile a viyako ukufumila ku manzi nu kupitila ku manzi, ⁶ukupitila muli vino insi ya nsita yilya yononechilemo, pa kuzula kwa manzi. ⁷Nizwi ilili limwi kwene iyulu ninsi ya pansi vyasunjilwa ukupya nu moto, vyasungwa mphaka pa wanda wa wupinguzi nu wanda wa kononeka kwa yanthu ayawula Leza. ⁸Yakundwe, mutayilila ichinthu chii, ukuti uwanda wonga kuli Mwene wuyine sile ni myaka 1000 (izimbi), nukuti imyaka 1000 (izimbi) yiyine sile nu wanda wonga. ⁹Mwene asichelwa kuli vino a kalayizya, ngati muno yamwi ya kachisendela ukuti akachelwa. Kwene, uwa kutonthelela kuli mwemwe. Asilonda ukuti wumwi pali mwemwe awononeke, kwene akalonda ukuti ali wensi a lape. ¹⁰Napano wuli, uwanda wakwe Mwene wuliza ngati umwivi: I yulu lilipita ni chongo ichikulu. Ivyu mupela vilipya nu moto, insi ya pansi ni vichitwa vya muni vilisila. ¹¹Pano ivinthu vyonsi vii vi lononeka munzila yii, wuzye mwemo mulingine ukuya mwe yanthu ya musangochi? Mulingine ukuya mwe yatele nu kwikala uwumi wa wuleza. ¹²Muye mwe ya kulindilila nu kwangufyanya ku wanda wa kwiza kwakwe Leza. Pa wanda wuwu, iyulu lilononeka nu moto, ni vya kupela vilisunguluka ni chi kayililwa ichikalambane. ¹³Kwene ukuyana nu wulayi wakwe tukulindilila iyulu ilipya ninsi ya pansi iyipya, muno aya lungamane yalikala. ¹⁴Achino, yakundwe, pano mukulindilila ivinthu vii, mwalwisya ukuti muta zanwa na kafukwa pa manso yakwe, mu mutende. ¹⁵Nupya, musendele ukutonthelela kwakwe Mwene witu ukuya uwupususi, ngati muno umukundwe wunji Pawulo wa walembile, ukwakuyana na mano yano wa pelwa. ¹⁶Pawulo akavwanga pa vinthu vii muli ya kalata yakwe wonsi, muli ya kalata yakwe muli vimwi vino ivikome pa ku vyuvwichisya. Ayanthu ayawula ukumanya ningo na yano yatalalana ya kavipiliwila mu nzila zyuze ngati muno ya kachitila na ma waliko yawuze, pa kuyonona wonga. ¹⁷Achino, yakundwe, pano mwa vimanyila limwi ivinthu vii, muyi chinjilile mwenga ukuti mutaponga ni visambilizyo vya yanthu yano yasiwuvwila nu kuluza isuwilo linu. ¹⁸Kwene mwakula mu wila na mu wumanyi wakwe Mwene witu Umupususi Yesu Kilisitu. Uwuchindame wuye kuli weliwe ku nsita yii nu muyayaya. Amen!

1 Yohani

¹Chino chali ichakufuma panthandiko-chino tuvwiwe, chino tuchiweni na manso yitu, chino tuchiweni namakasa yitu yachilemile- ukuyana nizwi lya wumi. ²Nupya, uwumi wamanyikwe, nupya tuwuweni, nupya twaya swe yakamboni yakwe. Tukuwamanyisya ivyawumi wape, wuno wali na Tata, nupya wuno wumanyikwe kuli sweswe. ³Vino tuviweni nu kuvyuvwa tukuvwanga nakuli mwemwe, nomba namwe mulaya muwuponga nasweswe. Uwuponga witu wuli na Tata nu Mwanakwe, Yesu Kilisitu. ⁴Nupya tukuwalika ivinthu vii kuli mwemwe ukuti ukusechela kwitu kufikepo. ⁵Lii ilandwe linotuvwa ukufuma kuli weliwe nukuti yakumanyisya kuli mwemwe: Leza uwutiswe, nukuti muli weliwe mutaya imfinzi nanthi panono. ⁶Nditukuvwanga ukuti tuliponga naweliwe nukupita mumfinzi, tukuipa uwufi nukuti tusikuomba umulimo. ⁷Kweni nditukupita muutiswe ngati vino ali muutiswe tuliponga wenga numuze. Nuwazi wamwanakwe Yesu wukutuswefya sweswe kufuma kuluyembu lonsi. ⁸Nditukuti tusinuluyembu, tukuiipa swenga, nukuti uwuchumi wusi muli sweswe. ⁹Kwene nditukulapa amaluyembu yitu, umusuwaliwe numulungamane, ukututetela sile amluyembu yitu nukutuswefya ukufuma kukunthalungamana konsi. ¹⁰Nditukuti tutayembuka, tukupanjisywa wene ukuya uwaufi, nizwi lyakwe lisi muli sweswe.

2

¹Yana, inkuwalika ivintu vino kuli mwemwe vino ukuti mutize muyembuke. Kweni ndi wumwi wayembuka, tuli nu mwinkala pakasi na Tata, Yesu Kilistu, wuno umulungamane. ²Uwakupusunya ku maluyembu yitu nukuti uku sweswe swenga pola, kweni nupya uku insi yonsi. ³Tumanyile ukuti twiza pakumumanya, ndi tukusunga masunde yakwe. ⁴Wino akuti, "namumanya Leza" kweni asisunga amasunde yakwe uwawufi, nukuti ichumi wusi muli weliwe. ⁵Kwene wensi wino akasunga izwi lyakwe, muli Weliwe ichumi nulukundo lwakwe Leza lwafikapo pali chino twamanya ukuti tuli muli weliwe: ⁶wensi wino akuvwanga ukuti wikalila muli Leza alingine nukupya apita ngati vino wapitanga. ⁷Yakundwe, isikuwalika isunde lipya kuli mwemwe, kweni isunde likali lino mwemwe mwali ukufuma ku ntandiko. Isunde likali izwi lino mwemwe mwauvwila. ⁸Napano wuli inkuwawalichila isunde ilipya lino ichumi muli Klisitu na muli mwemwe,

pamulandu ifinsi ikupita, nu kuswepa kwachumi wukuwala piti.⁹Wino akuvwanga akuti ali inu aswepe nu kupata umuze ali munfizi paka nomba.¹⁰Wino wakunda umuze winkalila mu utwiswe nukuti musi kamwi akantu akakumuchisa muntu.¹¹Kwene wino wamupata umuze ali munfizi nukuti apita mu nfinzi; asimanya kuno akuya pamulandu infinzi yamuyala aminso yakwe.¹²Inkuwawalichila mwemwe, yana, pamulandu amaluyembu yinu yatetelwa pamulandu wizina lyakwe.¹³Inkuwawalichila mwemwe, Yatata, pamulandu mwamanya wino wafuma pantandiko, inkuwawalichila mwemwe, yana yanono pa mulandu mwamuchivwa umuyipe. Nawawalichila, mwemwe, yana, pamulandu mwamumanya Tata.¹⁴Nawawalichila mwemwe, yatata, pamulandu mwamunya wino wafuma pantandiko. Nawawalichila mwemwe, yana yanono, pamulandu muli namaka, nukuti izwi Lyakwe Leza likala muli mwemwe, nukuti mwamuchivwa umuyipe.¹⁵Mutakunda insi pamwi ivintu vino vili mumsi. Ndi umwi wakunda insi, ulukundo lwakwe Tata lusi muli weliwe.¹⁶Pakuti chonsichino chili mumsi--ukulonda kwa mwili, ukulonda kwa minso, nu kuyikuzya kwa wumi--vitafuma kuli Tata kweni vyafuma mumsi.¹⁷Insi nu ulukumbwa lwakwe vikupita. Kweni wensi wino akuwomba ukulonda kwakwe Leza alinkalila penape.¹⁸Yana, i ola lyawumalilo. Ngati muno muvwila ukuti mukana Kilistu akwiza, nomba a yakana Kilistu avule yatiyiza. Pali chii twa chimanya ukuti i ola ya umalilo.¹⁹Yafumile ukwitu, kweni yatali ayitu. Pakuti ndi chakuti yakufuma kuli sweswe nga yasyazile na sweswe. Kweni lino yafumapo, chilya chalanjizya ukuti yatafumile kuli sweswe.²⁰Kweni muli nukupakwe ukufuma nu muswepe, nukuti mwensi mwamanya.²¹Intawawalichila mwemwe pamulandu mutamanyile ichumi, kweni pamulandu mwachimanaya ichumi nukuti pamulandu pasi ufi ukufuma mu uchumi.²²Weni uwaufi kweni wenga wino akukana ukuti Yesu ali Klistu? Muntu wiyo umukana--Klistu, pakuti akukana Tata nu Mwana.²³Pasi umwi wino akakaka umwana ali na Tata. Wensi wino wazumila umana nupya ali na Tata.²⁴Ngati kuli mwemwe, lekini chino mwachuvwe kufuma ku wutandiko chikala muli mwemwe. Ndi chino mwachuvwa kufuma kutandiko chikhala muli mwemwe, namwe kwene mulikhala mu mwana na muli Tata.²⁵Lino ilayano watupila sweswe--wumi uwape.²⁶Nawalika ivintu vino kuli mwemwe pali yano yanga waponzya.²⁷Ngati kuli mwemwe, ukupakwa kuno mwapochelila kufuma kuli weliwe winkale muli mwemwe, nukuti mutakulondwa umwi kuwasambilizya. Kweni ngati vino upakwa wakwe ukukusambilizya mwemwe vintu vyonsi nukuti ichumi nukuti sufi, ngati vino wawasambilizya mwemwe, mwankala muli weliwe.²⁸Nomba, yana, mwikala muli weliwe ukuti ndi walolechela tuliya nichankanga nukuti tutaliya ni nsonyi pali weliwe pa kwiza kwakwe.²⁹Ndi mwamanya ukuti umulungamane, mwamanya ukuti wensi wino akuwomba chino ichisuma wawwelo kufuma kuli weliwe.

3

¹Lola ulukundochi luno Tata watupela, ukuti twayamwa swe yamwana Leza, nachii amuno tuyelile. pamulandu wukwene insi yitatumanya, umulandu wakuti yitamumanya weni.²Yakundwe, nomba swe yana yakwe Leza, ukuti sile vitani viwumbukwe muno tuliyele. Twamanyile chii pano kilisitu walolike, tuliya ngati uweliwe, pakuti tulamulola ngati muno ayelile.³Wensi wino ali ni suwilo lii muli weliwe akuyiswefya wenga ngati muno ayelile umuswepe.⁴Wensi wino uwaluyembu akonona imilimo yamasunde, muno uluyembu ukukana amasunde.⁵Mwamanya kuno kilisitu wawumbwike umwakuti asende amaluyembu, nupya muli weliwe mutaya uluyembu.⁶Pasi nanti wenga wino aliya muli weliwe wino alipitilila ukuyembuka. Pasi nawenga wino alapitilila ukuyembuka wino wamulola nanti ukumumanya.⁷Mweyana, mutaleka wumwi awaponzye. Wino akuchita ichilungamane ali mulungamane, ngati muno kilisitu umulungamane.⁸Wino akuchita uluyembu wafuma kuli chiwa, pakuti chiwa wayembuka ukufuma pa nthandiko. Pamulandu wuu Umwana wakwe Leza wawumbulwa, ukwakuti ayize awonone imilimo yakwe chiwa.⁹Wensi wino wapapwa ukufuma kuli Leza asipitilizya ukuchita uluyembu, pamulandu wakuti imbezu yakwe Leza yasyala muli weliwe. atanga apitilile ukuyembuka umulandu wapapwa wakwe Leza.¹⁰Muli chii aana yakwe Leza na yakwe chiwa yawumbukwa: Wensi wino asichita ichilungamane atafuma kuli Leza nawe kwene wino atamukunda umwina.¹¹Pakuti lii izwi lino muvwa ukufuma pa nthandiko: tufwile twakunda wenga na wenga.¹²Tutaya ngati a Kayini, wino wafumile kuwaluyembu nukumukoma umwina. Ichani chino wamukomile? umulandu imilimo yakwe yali iyipe niyamwina yali iyilungamane.¹³Mutazunguka, mweyanji, ndinsi yawapata.¹⁴Twamanya kuno twapita ukufuma mumfwa ukuya kuwumi, umulandu twakunda ayanji. wensi wino asikunda wasyala mumfwa.¹⁵Wensi wino akupata umuze achikomi. Mwamanya kuno chikomi ataya nuwumi uwamunthasila wuno wikala munwakwe.¹⁶Pali chii twamanya ulukundo, umulandu kilisitu wayisile pansu uwumi wakwe pamulandu wakwe sweswe. Naswe kwene tufwile tuyike pansu amawumi yitu umulandu wawanji.¹⁷Kweni wensi wino ali niviya vyamunsi. Akulola umuze umupotwe, nukuyala umwendo wakwe uwaluse ukufuma ukwakwe, ngulukundo lwakwe Leza lumasyala wuli muli weliwe?¹⁸Yanane, tutatemwa mwizwi nanti mululimi, mumilimo numuchumi.¹⁹Amuli chikwene chii twamanya ukuti twafuma ku chumi, nukusimichizya imyenzo yitu pankholelo pakwe.²⁰Pakuti ndimyenzo yitu yikutusula, Leza umukalamba ukuchila imyenzo yitu, nukuti wamanya ivinthu vyonsi.²¹Yakundwe ngimyenzo yitu yitakutusula, tuli ni suwilo pankholelo pali Leza.²²Chonsi chino tungalenga tulapochela ukufuma ukwakwe, umulandu twasunga amasunde ukuwomba ivinthu vino vikamusechelesya pamanso yakwe.²³Lii isunde lyakwe: ukuti tulingine ukusuwila mwizina lyamwanakwe Yesu kilisitu nukukundana,ngati muno watupilile isunde.²⁴Wino akusunga amasunde yakwe Leza akasyalila muliweliwe, Palichii tumanyile ukuti wasyalila muli sweswe, mumupasi wuno watupile.

4

¹Yakundwe, mutasuwila umupasi wuliwonsi. Mumalo mwakwe yezyini mipasi ukuti mulole ndi iyakufuma kuli Leza, amuno ya kasesema ayavule ayawufi yafumile ukwiza umunsi. ²Pali chi mulimanya umupasi wakwe Leza--umupasi wonsi wuno wukazumilizya ukuti Yesu Klistu wiza umumwili uwakufuma kuli Leza, ³nupya umupasi wonsi wuno wusizumilizya Yesu nsuwakufuma kuli Leza. Wu umupasi waku kakana Yesu, wino muvwile ukuti akwiza, nu kuti nomba alimo mphiti u munsi. ⁴Mwafuma kuli Leza, ayana, nupya mwawachimvya, amuno wino ali muli mwemwe umukalamba ukuchila wino ali munsi. ⁵Yafuma munsi, achino vino yakavwanga ivya munsi, ninsi yikawuvwila woliwo. ⁶Twafuma kuli Leza. Wensi wino wamumanya Leza akawuvwa kuli sweswe. Wene wino a suwakufuma kuli Leza asiwuvwa kuli sweswe pali chii twamanya umupasi wa molimo nu mupasi wa kuponzya. ⁷Yakundwe, ndini tukundane wenga na muze, pakuti ulukundo lwafuma kuli Leza, nupya wensi wino akakunda wapapwa ukufuma kuli Leza nakupya wamumanya Leza. ⁸Umuntu wino asikunda atamumanya Leza, pakuti Leza ulukundo. ⁹Pa mulandu na chii ulukundo lwakwe Leza lwawumbwilwe pali sweswe, ukuti Leza watumile umwanakwe wenga mutupu munsi ukuti twikale pamulanduna weliwe. ¹⁰Muli chii ulukundo, asukwakuti twamukunzile sweswe, nu kuti watumile umwanakwe ukuya ichakutopususya pa maluyembu yitu. ¹¹Yakundwe, ndi Leza watukunzile sana, naswekwene tukundane. ¹²Kusi na wenga wino walolapo Leza ndi twakundana, Leza akuya muli sweswe, nu lukundo lwakwe ulwakufikapo muli sweswe. ¹³Pali chii twamanya ukuti twikalila muli weliwe muli sweswe, amuno watupa umupasi wumwi uwakwe. ¹⁴Nupya twalola nukusimichila ukuti Tata watumile umwana ukuya umupasi wansi. ¹⁵Wino akazumilizya ukuti Yesu umwana wakwe Leza, Leza akayikalila muli weliwe na weliwe muli Leza. ¹⁶Nakupya, twamanya nukusuwila ulukundo luno Leza waya nalo pali sweswe. Leza ulukundo, nupya wino wikalila mulukundo lu akayikalila muli Leza, na Leza akayikalila muli weliwe. ¹⁷Pa mulandu wakwe chii, ulukundo lu lwapangwa umwakufikapo muli sweswe, umwakuti twize tuye ni chikanga pa wanda wa wupinguzi, amuno ngati muno wayela avino naswe tuli munsi yii. ¹⁸Mulukundo mutaya inthete. Mumalo mwakwe ulukundo lwa kufikapo lukafumya inthete, amuno inthete zilapochela ichilambu. Kwene wino akatina atapangwa umwa kufikapo mulukundo. ¹⁹Tukakunda amuno Leza watalike watukunda. ²⁰Ndi wumwi akati, "Namukunda Leza" kwene wapata umuze, uwawufi. Pakuti wino atakunda umuze, wino wamulola, atanga akunde Leza, wino atamulola. ²¹Nupya, lii isunde lino tulinalyo ukufuma kuli weliwe:Wino wakunda Leza alingine akunde nu muze

5

¹Wensi wino akasuwalila ukuti Yesu a Kilisitu wapapwa ukufuma kuli Leza, nupya wensi wino wakunda Tata nawe kwene wakunda umwana wino wapapwa ukufuma kuli weliwe. ²Muu amuno twamanyila ukuti takunda umwana wakwe Leza: nditwamukunda Leza nukuvwila amasunde yakwe. ³Pano luno ulukundo lwakwe Leza: ukuti tukasunga amasunde yakwe nupya amasunde yakwe sayanyome. ⁴Pano wensi wino wapapwa ukufuma kuli Leza akachinvyi insi. Nupya chii ichichinvyo chino chachinvyi insi, nisuwilo litu kwene. ⁵Aweni wino pawenga angachinvyi insi? Wenga wino akasuwila ukuti Yesu amwana Leza. ⁶Wii awenga wino wizile ukupitila mu manzi numuwazi: Yesu kilisitu. Atizile ukupitila umumanzi yatupu, kweni ukupitila mumanzi numuwazi umupasi wutupu awuno ukasimichizya, pamulandu wakuti umupasi ali wuchumi. ⁷Pano kuli vitatu vino vikasimichizya: ⁸Umupasi, amanzi, nuwazi. vii vitatu vikawuvwana. Vitatu vii ichinthu chonga; nukuti vili vitatu vino vikasimichizya umunsi: umupasi, amanzi, nuwazi; nukuti vino vitatu vili ngati ichinthu chonga. ⁹Nditukupochelela uwukamboni wawanthu, uwukamboni wakwe Leza uwukalamba. Pno wuu uwukamboni wakwe Leza wuno wasimichizya ukulingana nu mwana kwe. ¹⁰Wensi wino akasuwila mwizina ilya Mwana wakwe Leza ali nuwukamboni muli weliwe. Wensi wino atakusuwalila Leza amuyisile kunzi ngati uwawufi pamulandu wakuti atasuwalila uwukamboni wuno Leza wapa ukulingana numwana kwee. ¹¹Nukuti uwukamboni awuu: Leza atupile uwumi wapee, nukuti uwumi wuu wuli mumwana kwe. Wino ali nu mwana ali nuwumi. ¹²Wino asi nu mwana wakwe Leza asi nuwumi. ¹³Nawawalichila ivinthu vii ukuti mumanye ukuti muli nuwumi wape- kuli mwemwe mweyano mukusuwila mwizina lya Mwana wakwe Leza. ¹⁴Nupya, chii ichikanga chino tuli nacho apamanso pali weliwe, akatuvwa. ¹⁵Nupya, nditwamanya ukuti akatuvwa -chili chonsi chino tukumulenga-tukumanya ukuti tuli na chonsi chino twamulenga weliwe. ¹⁶Ndi wumwi akulola umuze akuwomba uluyembu luno lutanga lumutwale ukumfwa, alingine apepe, nukuti Leza amamupa uwumi. Nkutachila kuli yano uluyembu lwawo lusikuwayika umumfwa. Kwaya uluyembu luno lukayika mufwa; Insi kuvwanga ukuti apepa pali chii. ¹⁷Ukunthalamana konsi uluyembu, kweni kuli uluyembu luno lusiya umumfwa. ¹⁸Twamanya ukuti wensi wino wapapwa ukufuma kuli Leza asiyembuka. Kwenewenga wino wapafilwe ukufuma kuli Leza akamusunjilila, nukuti umuyipe atanga amonone. ¹⁹Twamany ukuti twafuma kuli Leza, nukuti twamanya ukuti insi yonsi yaseyamila kumaka yakwe chiwa. ²⁰Kweni twamanya ukuti Mwana Leza wiza nukuti watwilula umwakuti tumanye wino uwawumolimo. Nupya, tuli muli weliwe wino uwawumolimo, umumwanakwe Yesu Kilisitu. Wii ali Leza uwachumi nuwa wumi uwape. ²¹Yana talukini ukuvikolanyo.

2 Yohani

1 ¹Ukufuma kumukalamba ukuya kumwanachi umuswe na anakwe,yano nawakunda muchumi- nukuti asanene nenga, suka nayano wonsi yano yamanya uwuchumi- ²umusango wauchumi wuno wuli nasweswe uliya nasweswe mandapeee. ³Uluse,uwila numutende,vyandi viye namwe ukufuma kuli Leza tata nakuli Yesu kilisitu, umwana wakwe tata, muuchumi namulukundo. ⁴Inkhusechela ukulusya pakuti nazana ayanayinu yamwi yanoyakupita muuchumi, ngati muno twapochelela isunde ukufuma kuli tata. ⁵Nomba inkhukulenga wewe,mwanachi-ngati insikukuwalichila wewe isunde ilipya, kano lino twakwata ukufuma panthandiko.-ukuti twakundana wenga numuze. ⁶Luu ulukundo , luno

twapitila ukuyana namasunde yakwe. Lii isunde, ngati muno muvwilile ukufuma kunthandiko, ukuti amuno mulingine mwapitila.⁷Muno ayaufi ayinji yayile muni,nukuti yatakuzumilizya ukuti Yesu kilisitu wizile kumwili. wikwene uwawufi nuwakukana kilisitu. ⁸Muilole ukuti mutasumba ivinthu vino twaviomba,kano ukuti mupochelele ivyawila vyonsi.⁹Wensi wino akukolela nukuti asikuyamo muvisambilizyo vyakwe kilisitu asina Leza. Wino akuya muvisambilizyo, awino ali na tata numwana. ¹⁰Nanthi wumwi akwiza kuli mwemwe nukuti atakuleta isambilizyo lii, mutamupochelela nukuti mutamulamuka. ¹¹Pakuti wino wamulamuka lino wasenda uwuyipe wakwe.¹²Nkhweti ivivule ivyakuwawalichila mwemwe, kwene inthalandanga ukwawalichila pipepala na inkhi. Lelo nkholonda ukwiza kulimwemwe nukuvwangapamanso,ukuti isansa zitu zipitilile. ¹³Ayana yakwe kachi winu umusolwe yakuwalamuka.

3 Yonani

1

¹Umukalamba kuli Gayasi, wino namukunda muuchumi. ²Mukundwe nkhupepa ukuti vyonsi vingapita ningo nawewe nukuti ungapola, ngati vino chiliningo numupasi wako. ³Pakuti nasechela sana lino ayinji yizile nukusimichila kuwumolimo wako. Ngati muno ukapitila muwumolimo. ⁴Nthakweti ukusechela ukukalamba ukuchila kuno, pakuvwa ukuti ayanane yakupita muwumolimo.⁵Mukundwe, ukayezya isuwilo pano ukuwombela ayauzo nayenyi ⁶yano ayakambon kulukundo lwako pamanso yakwe yakapepa.Ukawomba ningo pakuwatuma pawulendo wawo iyakuyana nukulonda kwakwe Leza, ⁷umulandu wakuti yalondanga izina achino yapisile yatasenzile nachimwi ukufuma kuyamitundu. ⁸Achino nomba swemo tulinngine ukuwapochelela anthu ndi yano ukuti twize tuye sweyawomvi aaliyamwi muuchumi.⁹Nkhuwalika chimwi kwiwuvi, kwene Ditelefesi, wino wakunda ukuya panthandiko pali woliwo, asitupochelela. ¹⁰Achino ndiniza, ndiwumbula pamilimo yakwe yino akuwomba, ivyawufi vino akutuvwanga namazwii aipe. ukunthikuta nacho, asikana sile pakupochelela awuze pali weliwe wenga, kwene nupya akakanizya nayano yakulonda ukuwapochelela nukuti akawafumya mung'anda yamapepo.¹¹Mukundwe, mutakolana nachino ichiipe kwene ukolane nichizima. wino akachita ichizima uwakwe Leza; Wino akuchita uluyembu atalola Leza. ¹²Dematiya wapochelile ukusimichila kusuma kuli wonsi muwumolimo. naswe tukusimichila ukulingana nawe, nukuti mwamanya ukuti ukusimichila kwitu ukwachumi.¹³Nakweti ivinthu ivinji ivyakuwalika kuli mwemwe, kwene nthakulonda ukuwalika nichakuwalichila na inki. ¹⁴kwene nkhusula ukzawalola likwene, nukuti tilivwanzana amanso namanso. ¹⁵Umutende wuye namwe. ayanji yakuwalamuka. Lamukini ayanji pi zina.

Yuda

1

¹Yuda, umuwomvi wakwe Yesu Kilisitu umunyina wakwe Yakobe, kuli yano yakwamwa, yakundwe muli Leza Tata, nukumusengwila Yesu Kilisitu. ²Uluse numutende nulukundo vivule ukwinu.³Yakundwe, lino nkhopanga chili chonsi pakulondesesa ukuti mbawalichile ukuya nuwupususi witu swensi, nazana mbalike ukwinu pakuwakomya ukulwa umwakuyipa pakuti isuwilo lyapelwa kuli lyonga pali vyonsi kuwansi ku wanthu yakwe Leza ayatiswe. ⁴Pakuti ayanthu yamwi yatelemuchile munkhama pakasi pinu. Yaa ayanthu yano yasolwa ukuti ayaluyembu. Ayanthu yano yasipepa yachinzile inkhumbu yakwe Leza witu muwupopo, nayano yakukana umukalamba witu wenga kwene na Mwene, Yesu Kilisitu.⁵Nomba nkholonda ukuwakumbusya-napano wali mwamanya vyonsi-ukuti Mwene wapuwisye ayanthu ukufuma muni ya Igituto, kwene ukuti pankholelo wawononyile wonsi yano yatamusuwile. ⁶Nupya, ayangeli yano yatasenzile ivifulo vyawo ivyansambu, kwene yano yasile amasya ayasuma ayakwikala-Leza wawasunga muminyoloiyamunthasila, mumfinzi iyikulu,pakupingula pawanda uwukalamba.⁷Kupya Sodomu na Gomola ni misumba yino yawazinguluka yapilwe yonga kuwawuchende ukusemucha pakuchita ivya wuchende. Yakawomba ngati ichilanjizyo yano yakachula pachilambu cha moto wamunthasila. ⁸Kwene munzila iyili yimwi, yakalota yaa yonona imyili yawo. yakayama amaka, nukutuka ayalungamane⁹Kwene na Mikayeli kwene umungeli umukalamba, lino akukanzinkhana na chiwa nukupwata nawe ukuyana nu mwili wakwe Mose, atasayile ukuleta ukutukana pakupingula pakulwana nawe. Mumalo mwakwe watili, "Mwene akuwune!" ¹⁰Kwene ayanthu yaa yakutuka chonsi chino yatakuchuvwa; na vino yakuvwila ku mwili, inyama izyawula ukwelenganya, vii ali vinthu vino vikawonona. ¹¹Umukosi kuli woliwo! Pakuti yapitanga munzila yakwe Kayini nukuti yaponela muwuchononyi wuno Balamu wachitanga ukuti yazane ivivule. Yononechile muwupiliwuchilo wakwe Kola.¹²Ayanthu yaa amawe ayayipe palukundo lwinu pakulya, ukulya namwe ukwawula insonyi-yakachema yano yakayilisa sile wonga. ¹³Amawingo yano yasi ni mvula yapepelukanga ukya ukutali; imiti ya chisanya, yisiya nivikomwa-kayi vikafwa, ukunyunkhula. Amawimbi ayakonona pali yemba, ukufulusya insonyi zyawo; inthanda izyakupitapita, pakuti avino wavisunjila imfinzi iyikulu sana yino wawasengwila umuyaya.¹⁴Enoki, wakwe chisano nayayili ukufuma kuli Adamu, wasesime uvvakwe woliwo, watili, "Lolini! Mwene akwiza namazimbi ayawatiswe yakwe. ¹⁵Akwiza pakululusya uwupinguzi pali wensi. Akwiza pakususya wonsi yano yasipepa nimilimo yawo yino yawomba munzila zya mukunthapepe, na vyonsi mumazwi ayakali yakwe yano yasipepa yachononyi yano yavwanzile uwuyipe wakwe." ¹⁶Ayanthu yaa akononeka, ayakuyilizyanya, ukukonkha ivyakulonda vyawo iviyipe. Ayakuyitutumula sana, umwakuti yazana ivyakulonda vyawo, yakawazebeleka ayawuze. ¹⁷Kwene mwemo, mweyakundwe, mwizuke amazwi yano yavwanzilwe muchisila na yalondezi yakwe Mwene witu Yesu Kilisitu. ¹⁸Yatili kuli mwemwe, "Munsita iyawumalilo kulaya ayakuseka awuze yano yalikonkha ivyakulonda vyawo

iviyipe." ¹⁹Ayakwene ya yano yakuleta ukupawululana; ayavyamunsi nukuti yataya numupasi. ²⁰Kweni mwemo, mweyakundwe, muyizenge mwenga mwisuwilo linu ilitiswe sana, nukupepa mwisuwilo ilitiswe. ²¹Yisungini mwenga mulukundo lwa mwenecho Leza, nukulindilila uluse lwakwe Mwene witu Yesu Kilisitu luno lukuwaletela mwemwe uwumi wamuyayaya. ²²Muye mweyaluse sana kuli yano yatakusuwila. ²³Wapususyini pakuwafumya kunzi kumoto. Kuyawuze muye nuluse lwanthete. Mupate nichakuzwala kwene chino chononeka nu mwili. ²⁴Nomba kuli wino angakwanisya ukusunga mwemwe ukufuma kuvya kuchinga nivyakupanjisya mwemwe ukwimilila pankholelo pawuchindame uwawula ukukaniziyika nukuya ninsasa izikulu, ²⁵kuli Leza wenga katula witu ukupitila muli Yesu Kilisitu Mwene witu muye uwuchindame, uwukalamba, amaka, insambu, kunsita yonsi, nomba, numuyayaya. Amene.